CIRKEVNI ROK.

Kniha naučná

pro každý stav i věk,

obsahující

na každý den několik životopisů světcův a světic Páně a všecky slavnosti, neděle, svátky i výroční památky církevní dle kalendáře Českého.

Sepsal

BENEŠ METHOD KULDA,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Díl druhý.

MĚSÍC ÚNOR A BŘEZEN.

V Praze 1880.

Nákladem spisovatelovým. — Tiskem B. Stýbla.

Číslo 2369.

Dílo to schvalujeme, a hojného zdaru při tomto bohumilém podniknutí přejeme.

Z knížecí arcibiskupské konsistoře
v Praze dne 11. dubna 1877.

Kuffer, v. r.
generální vikář.

Hora, v. r.
kancléř.

Měsíc únor.

Středa popelečná.

Po neděli II. po Devítníku.

Úvaha o postu.

Církev svatá během svého roku církevního mnohými posvátnými obřady připomíná nám katolíkům předůležitý a rozhodný konec života vezdejšího: smrt, soud a věčnost. Předůležitý a rozhodný konec života zemského nám připomíná zvláště na škaredou čili popelečnou středu, v první den čtyřicetidenního postu, jenž ustanoven jest v Církvi za příkladem postu proroka Eliáše, Mojžíše, a zvláště Pána našeho Jesu Krista. Církev všemožně snaží se, aby vypudila z rozumu a ze srdce věřících všelikou lehkovážnost, která za dnů právě minulých, za dnů světáckých, snadno zakořeniti se mohla v lidech na časnou i věčnou záhubu jejich. Ó jak lehko zapomíná křehký člověk na povolání své a na věčnost, pro kterou stvořen, vykoupen a posvěcen jest, jak mile obklopují a uspávají ho plané a pomíjivé radosti a rozkoše zemské! Zabrán do malicherných radostí těch, nevolí přemýšleti o věcech vážných, nechce pamatovati na změnu, kteréž podrobeny jsou všechny věci zemské, nechce připomínati sobě vlastní svou smrt. Takovou měrou stává se, že křesťan, čím déle vězí v poměrech světáckých, tím více uspává se spánkem hříšným, z něhož jej nezřídka probouzí teprvé neuprosná smrt — ale pozdě; neboť jak mile mu již minul den života vezdejšího, za něhož mohl a měl pracovati o věčném spasení svém: nastala mu noc, za kteréž ničeho více činiti nemůže

pro spásu svou. Jak hrozné musí býti procitnutí na věčnosti člověku, umírá-li bez přípravy v hříších, odchází-li na věčnost v nemilosti Božíl Největšího toho neštěstí nás vystříhati chce Církev svatá, pro člověčenstvo od Krista na zemi založená, zvláště na počátku posvátné doby postní, za kteréž hlavně pravým pokáním máme sobě pojišťovati šťastnou smrt a blaženou věčnost.

K tomu konci přede mší svatou světí se popel, upravený z ratolestí svěcených v neděli květnou roku minulého. Neděle květná jest výročnou památkou největší slávy, kterouž byl učinil lid židovský Pánu Ježíši slavným průvodem do města Jerusalémského. Tenkráte posadili Pána na oslátko, vloživše na ně roucha svá; a jiní sekali ratolesti se stromů, a metali je na cestu; zástupové pak jdoucí napřed i za Ním volali: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!“ Mat. 21, 9. Za několik dnů pak zástupové ti už volali v zaslepenosti své: „Ukřižuj Ho, ukřižuj!“ Nikdy a nikde neosvědčila se vrtkavost myslí lidských spůsobem hroznějším, jako v onom lidu židovském. Žádná událost nehlásá nám zřejměji nestálost slávy zemské, jako tento příběh ze života Pána Jesu Krista. Proto Církev katolická světí popel z ratolestí v neděli květnou svěcených; proto popelem tím znamená čela věřícím, a mluví při tom slova nejvážnější: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš,“ aby každý na zřeteli měl veliké povolání své, aby nikdo nedal se klamati bublinkovým leskem radostí a statkův zemských, aby každý pamětliv byl na svůj původ a konec, nezapomínaje nikdy, že přijde doba, kdy tělo člověka navrátí se do země, z níž bylo vzato, nesmrtelná duše pak navrátí se k Bohu, od Něhož byla vyšla; a že na soudu Boha vševědoucího a nejvýš spravedlivého duše buď přijde do radosti věčné za skutky cnostné, buď zavržena bude do věčných trestů za hříchy neodčiněné během života zemského. Popel zobrazuje nám konečné rozpadnutí těles zemských, a tudíž připomíná nám také rozpadnutí našeho těla následkem smrti, a důrazně vybízí nás, bychom upřímným pokáním pojišťovali sobě pravý život duše nesmrtelné, a radostné vzkříšení těla zprachnivělého v den soudný k životu novému, k životu věčnému. Již moudrý Sirach 7, 40. napomíná člověka, řka: „Ve všech skutcích svých pamětliv

buď na poslední věci své (smrt, soud, nebe a peklo), a na věky nezhřešíš!“

Ještě pak středa popelečná jest začátkem postu čtyřicetidenního, budiž půst v Církvi katolické vhodným předmětem zralé úvahy dnes a za volných hodin doby svatopostní každému křesťanu katolíku, aby v důležité věci této nebyl účastníkem nevědomosti a neposlušnosti hříšné, v nížto vězí lidé u víře vlažní a nevěrcové nešťastní.

Co svět světem jest, vždycky považoval se půst za výborný prostředek ku zdokonalení člověka. Postem cvičíme se v zapírání sebe. Postem potlačujeme a přemáháme svou hříšnou smyslnost. Postem smiřujeme se s Bohem uraženým. Postem snadněji povznášíme se od věcí zemských k věcem nebeským. Postem prospíváme tělesným zdravím. Za těmi příčinami potkáváme se v celém Zjevení Božím s posty přikázanými.

První půst přikázal Hospodin Bůh hned prvním člověkům v ráji řka: „Ze všelikého stromu rajského jez; ale ze stromu vědění dobrého a zlého ať nejíš; nebo v kterýkoli den z něho bys jedl, smrtí umřeš.“ I Mojž, 2, 16. 17. Zdržujíce se od ovoce zapovězeného měli prarodiče naši, Adam a Eva, žádosti smyslné krotiti, a vůli svou vůli Božské podrobovati. Přestoupivše toto první přikázání postní uvalili na sebe půst nucený, neboť vyhnáni byli z ráje rozkošného do života plného nedostatků, bídy a nouze.

Zákonem Mojžíšovým nařídil Bůh jeden hlavní půst v roce, který záležel v úplném se zdržování od jídla, od nápojů, od mazby, od koupele a od obcování manželského. Tento hlavní půst trval plných 24 hodin.

Mimo to přísné posty předpisovaly se v čas velikého neštěstí. Po ztracené bitvě rozhodné mluvil Samuel ke všemu lidu Israelskému: „Obrátíte-li se celým srdcem svým k Hospodinu .... vytrhne vás z ruky Filistinských!“ A lid postil se v ten den a volal: Zhřešili jsme Hospodinu!“ I. Král. 7, 3. 6. Samuel pak modlil se k Hospodinu za lid Israelský, a vyslyšel jej Hospodin.

Když obyvatelové Ninivetští uslyšeli z úst proroka Jonáše, že za čtyřicet dnů vyvráceno bude město jejich, neobrátí-li se k Bohu: „uvěřili muži Ninivetští v Boha, rozhlásili půst,

a oblekli se v žíně od největšího až do nejmenšího ... I viděl Bůh skutky jejich, že se odvrátili od cesty zlé, a smiloval se.“ Jonáš 3, 5. 10.

Holofernes, vojenský kníže Nabuchodonosora, krále Asyrského, blížil se s vojskem svým ku hranicím Judským, z čehož strach a hrůza padla na mysl Israelitům. Tenkráte k rozkazu nejvyššího kněze Eliachima „volal veškeren lid k Hospodinu s velikou snažností, a ponížili duší svých v postech a modlitbách.“ Judit. 4, 8. I vysvobodil Bůh vlast Israelskou z moci nepřátelské rekovnou rukou Judity.

Národu židovskému strojila se záhuba a vyhlazení. Královna Esthera, jakmile uslyšela o tom nebezpečí, odhodlala se prositi krále za milost, avšak spolu vzkázala Mardocheovi: „Jdi a shromáždiž všecky židy, kteréž nalezneš v Susanu, a modlete se za mne; nejezte a nepíte za tři dny a za tři noci. I já podobně s děvečkami svými budu se postiti, a potom teprvé vejdu ke králi.“ Esth. 4, 16. Podařilo se pak jí, že udobřila a smířila krále, a zachovala národ svůj.

I dnešní řeč z proroka Joela, která se čte místo epištoly o mši svaté, na oči staví nám nařízení postu tuhého. Lid židovský za času Joelova oddával se opilství a jiným neřestem. Prorok Joel k rozkazu Božímu předpovídal veliké tresty: žravé kobylky, sucho, neúrodu a zhoubnou válku nastávající zemi Judské, a napomínal k pokání jménem Hospodinovým řka: „Obraťte se ke mně celým srdcem, s postem a pláčem i s kvílením; zasvěťte půst a svolejte shromáždění, aby dobrotivý a milosrdný Bůh odpustil vám a zůstavil po Sobě požehnání.“ Joel 2, 12—14.

Mojžíš, maje vzíti od Hospodina desatero přikázání na hoře Sinaiské, postil se čtyřicet dnů a čtyřicet nocí. V. Mojž. 9, 9.

David král, pokárán byv prorokem Náthanem pro nepravost spáchanou, zvolal: „Zhřešil jsem Hospodinu,“ a postil se. II. Král. 12, 13. 16.

O vdově prorokyni Anně, ač byla osmdesát a čtyry roky stará, píše svatý Lukáš, „že nevycházela z chrámu, slouže Bohu postem a modlitbami dnem i nocí.“ Luk. 2, 37.

Svatý Jan Křtitel, předchůdce Páně, na poušti obývaje postil se bez přestání; a sám Kristus Ježíš, Syn Boží,

připravoval se na úřad Mesiášský a na dílo vykupitelské postem čtyřicetidenním.

Kdožby ze všeho toho nepoznával, že půst jest čelným a důležitým skutkem kajícím, jenž Boha smiřuje a člověku prospěšen jest? Proto Církev svatá mocí od Krista Pána převzatou nařizuje nám posty třetím přikázáním církevním, kteréž poroučí, „abychom čtyřicetidenní půst, čtvero suchých dnů, a jiné ustanovené posty zachovávali, a též v pátek od masitých pokrmů se zdržovali.“

Aby nikdo nevězel v pochybnosti o postech v Církvi katolické nařízených, uvažuj každý bedlivě tré otázek následných: 1. Kteří jsou obyčejní postní dnové za roku církevního, a kdo zavázán jest nařízené posty zachovávati? — 2. Proč se musíme postiti? — 3. Kterak se postiti máme?

1. Kteří jsou obyčejní postní dnové za roku církevního, a kdo zavázán jest nařízené posty zachovávati?

Dnové postní jsou *a*) buď dnové zdrželivosti, *b*) buď dnové ujmy, *c*) buď dnové zdrželivosti a spolu také ujmy.

a) Dnové zdrželivosti jsou takoví postní dnové, za kterých zapovídá se požívati masitých pokrmů všem věřícím, jsou-li už sedm let staří.

b) Dnové ujmy jsou takoví postní dnové, za kterých věřící po jedenadvacátém roce stáří svého nemají se vícekráte než jednou za den dosyta najísti. Ráno a večer dovoluje se něčeho požívati jen pro občerstvení, nikoli pro opětné nasycení.

c) Dnové zdrželivosti a spolu ujmy jsou takoví postní dnové, za kterých věřící nemají ani masitých pokrmů požívati, aniž vícekráte než jednou za den dosyta se najísti.

Jakou měrou se tyto posty v rozličných biskupstvích konati mají, ohlašuje se věřícím každoročně mandátem čili řádem postním, který s povolením svaté Stolice apoštolské měnívá se vedlé časových a místních poměrů a potřeb.

Řád postní pro celé království České pro dobu od popelečné

středy 1877. až do čtyřicetidenního postu 1878., vydaný od biskupův Českých [1]), obsahuje nařízení následná.

„Dnové přísného postu, za nichž zapovídá se požívání masitých pokrmů a vícekrátní nasycování za den, tudíž dnové zdrželivosti i ujmy zároveň, jsou: Popelečná středa a pátky čtyřicetidenního postu, středy a pátky čtvera suchých čili kvatembrových dnů, tři poslední dnové svatého téhodne před Velikonocí, svatvečery hodu Božího Svatodušního a Vánočního, a pátky za doby adventní.“

„Dnové pouhé ujmy, za nichž věřícím, kteříž dvacátý první rok života svého skončili, dovoleno jest jen jednou za den do syta se najísti, při ostatním jídle ale jen pro občerstvení, nikoli k opětnému nasycení něčeho požívati, jsou všickni ostatní dříve nejmenovaní dnové čtyřicetidenního postu vyjma neděle; pak soboty čtvera suchých dnů, svatvečery svátků svatých apoštolů Petra a Pavla, Nanebevzetí Panny Marie a všech svatých; dále středy času adventního mimo středu kvatembrovou, kteráž jest zároveň dnem zdrželivosti. V tyto dny pouhé ujmy jest dovoleno požívání masitých pokrmů, a sice pouze jednou za den k nasycení, při ostatním jídle toliko k občerstvení. Jinak ale zapovídá se v tyto dny ujmy, jakož i v neděle čtyřicetidenního postu o jednom obědě požívati masitých pokrmů a zároveň i ryb.“

„Dnové pouhé zdrželivosti, za kterých zapovídá se jen požívání masitých pokrmů, jsou všecky ostatní dosud nejmenované pátky v roce. Přece však i na pátky, na něž některý zasvěcený svátek padá, jako na den svatých apoštolů Petra a Pavla dne 29. června, a na den svatého Václava, předního patrona země České, dne 28. září, za příčinou vyšší slavnosti připouští se požívání masitých pokrmů. Také, když v jednotlivých farních osadách slavnost svatého patrona chrámu na pátek padne, koná-li se toho dne slavnost ta veřejně, masitých pokrmů požívati dovoluje se. Nad to se pro vysokou cenu mléka a másla dovoluje, aby se na všecky dny zdrželivosti, byť i byly zároveň dny přísného postu, pokrmy strojiti mohly o zvířecím omastku.“

---

[1]) Dáno v Praze, dne 1. ledna 1877. Bedřich, kníže Schwarzenberg, kardinal a arcibiskup Pražský. — Jan Valerian Jirsík, biskup Budějovický. — Augustin Pavel Vahala, biskup Litoměřický. — Josef Jan Hais, biskup Kralo-Hradecký.

Ačkoliv tento řád postní již sám o sobě velmi mírný jest, přece pro mnohé, jimž by těžko bylo zachovávati ho, ještě většího zmírnění poskytuje se.

„Nemocní, chudí, a ti, kteří těžkou práci konají, nejsou vázáni přikázáním jediného za den nasycení ani ve dny ujmy, ani ve dny přísného postu.“

„Požívání masitých pokrmů dovoluje se:

1. Na všecky dny celého roku, vyjímaje popelečnou středu, tři poslední dny ve svatém témdni, a svatvečery hodu Božího Svatodušního a Vánočního: dělníkům v továrnách, v uhelných a horních dolech, pocestným, kteří v hospodách jedí, a všem ostatním, kteří nuceni jsou v hostincích jísti.“

2. „Na všecky dny celého roku, vyjma jen Veliký pátek dovoleno jest požívati masitých pokrmů: průvodčím vozů železničných, pocestným, kteří na stanicích železničných jísti musejí, a těm, jenž pro dosažení zdraví v lázenských místech trvají, i jejich příbuzným a služebným s nimi tam se zdržujícím.“

3. „Na všecky dny celého roku bez výminky dovoleno jest požívati masitých pokrmů všem, kteří pro velikou chudobu jísti musejí co se jim předloží, a těm, kteří v takových rodinách žijí, kde se žádných postních pokrmů na stůl neklade. Avšak mají hleděti, aby se aspoň na Veliký pátek masitých pokrmů zdrželi.“

„Ještě většího ulevení pro jednotlivé osoby a na kratší dobu poskytovati mohou všickni duchovní správcové a zpovědníci, s nimiž věřící nechť se poradí v pochybnostech. Dispensi (prominutí) na rok aneb i na delší dobu, pak pro více osob zároveň, uděliti může jenom biskup.“

„Z tohoto postního řádu zjevno jest, že Církev svatá ničeho nežádá, co by někomu nemožno bylo aneb na zdraví škodilo. Zmírňuje-li ale Církev své přikázání o postu ráda a ochotně dle poměrů různých míst, ba dle potřeb jednotlivých osob: zajisté připojuje k tomu vážné a důtklivé napomenutí, aby jedenkaždý, co bez veliké obtíže činiti a zachovati může, také skutečně činil a zachoval s veškerou ochotností a horlivostí.“

„Nechť tedy všickni, jimž požívání masitých pokrmů v postní dny buď zcela neb z části se povoluje, tím přísněji zachovávají ujmu od Církve přikázanou; nechť tedy, když už masitých pokrmů požívají, spokojí se menším a skromnějším soustem, a nechť

uváží, že Bůh vševědoucí, jenž ve skrytu vidí, odmění každou oběť poslušnosti a mrtvení sebe, avšak že také potrestá každou smyslnou žádostivost pokrmu, jež se vyhýbá přikázání církevnímu a sebezapření."

„Čím méně však kdo zachovati může přikázání postu, ať již zdrželivosti od masitých pokrmů, aneb ujmy, nechť tím více libuje sobě v modlitbách a jiných skutcích kajících dle okolností a pokud síly jeho připouštějí, a poradiž se pro úplný pokoj svědomí svého se svým zpovědníkem, aby skutečně účasten byl kříže Kristova, a následovati dovedl Spasitele svého též v utrpení a sebezapření."

„Všecky, kdož dispense v řečeném postním řádu poskytnuté užíti chtějí, zavazují se, aby se modlili v neděle postu čtyřicetidenního pětkrát „Modlitbu Páně a Pozdravení anjelské," jednou „apoštolské vyznání víry," a „tři Božské cnosti", jakož i „žel a lítost nad hříchy."

„Zachovávejmež tedy svědomitě tento postní řád, abychom náležitým poslušenstvím svaté Církve veřejně osvědčili, že jsme věrnými učeníky Kristovými, kterýž apoštolům a jejich nástupcům pravil: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám před Otcem Svým nebeským." Luk. 10, 16. — Mat. 10, 32.

Tento řád postní zavazuje katolíky v Čechách. Na Moravě, ve Slezsku, na Slovensku a jinde katolický křesťan spravovati se musí postním řádem biskupa svého, který se před postem čtyřicetidenním s kazatelny oznamuje, a na dveřích chrámových každému na oči staví se. Krom toho každý postní den roku církevního v neděli předchozí dává se věřícím s kazatelny na vědomost, aby nikdo neměl výmluvy, že nevěděl o postu nařízeném.

2. Proč se musíme postiti?

a) Musíme se postiti, poněvadž Bůh sám posty nařídil. Hned prarodičům našim v ráji, jak už zmíněno, dal Bůh přikázání, aby se zdržovali od požívání ovoce z jednoho stromu, aby se postili. Později skrze Mojžíše dal Hospodin lidu Israelskému přikázání postní řka: „Mluv synům Israelským a řekneš jim: Patnáctého dne prvního měsíce slavnost Přesnic Hospodinových jest. Za sedm dnů budete jísti přesné chleby . . . Desátého dne sedmého měsíce jest den očišťování, den nejslavnější, a slouti bude dnem svatým. Trápiti budete duše své postem v ten den, a obětovati budete zápalnou oběť Hospodinu." III. Mojž. 23, 6. 27.

— K rozkazu Božímu prorok Joel napomínal obyvatele Ninivetské a nařídil jim přísný půst volaje: „Nyní praví Hospodin: Obraťte se ke mně celým srdcem, s postem a pláčem i s kvílením! Zasvěťte půst a svolejte shromáždění!“ Joel 2, 12. 15.

Ještě pak Hospodin Bůh sám posty nařizoval, měl v nich veliké zalíbení, a největších milostí uděloval lidem nábožným, kteří postili se z lásky k Bohu a v duchu kajicnosti. Nábožný panic Daniel se soudruhy svými Ananiášem, Misaelem a Azariášem v zajetí Babylonském měli požívati pokrmů a vína se stolu královského; poněvadž pak svatý Zákon Mojžíšův zapovídal jim jísti pokrmův pohanských, nechtěli se jimi poskvrniti, ale raději přísně postili se při pokrmu sprostém a při vodě; Dan. 1, 8—15; a hle, Hospodin požehnal jim, „a obličejové jejich při postu tom byli lepší a tlustší, nežli všech jiných mládenců, kteří požívali pokrmu královského.[1]) — Pro svědomitě zachovávání postů a ostatních zákonů zachránil Bůh panice nábožné v peci ohnivé, tak že plamen neuškodil jim, a Daniela v jámě lvové, tak že dravci hladoví nedotkli se ho. — Anna, manželka Elkánova, neplodná jsouc, modlitbou a postem vyprosila sobě u Boha syna svého Samuela. I. Král. 1, 7.

b) Musíme se postiti proto, že Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, zůstavil nám slavný příklad postu. „Postilť se na poušti čtyřicet dnů a čtyřicet nocí,“ Luk. 4, 2., o kterémžto postu Páně mluví svatý Ambrož řka: „Chceš-li býti křesťanem, musíš také jednati, jak jednal Kristus. On, jenž nedopustil se hříchu žádného, postil se čtyřicet dnů; a ty nechceš posty zachovávati, jenž jsi zhřešil? Kristus nedopustil se hříchu, ale postil se za hříchy naše; kterak tedy jsi ve svědomí svém křesťanem, hodnješ-li, an Kristus pro tebe lačněl?“ (Sv. Ambr. řeč 36, 21.)

Kristus Ježíš netoliko sám postil se, ale také půst nařídil. Evangelium středy popelečné hlásá nám rozkaz: „Když se postíte, nebývejte smutni jako pokrytci. Postíš-li se, tvář svou umyj, aby nebylo zjevno lidem, že se postíš; a Otec tvůj, kterýž vidí ve skrytě, odplatí tobě.“ Mat. 6, 16—18.

c) Musíme se postiti proto, že nám to nařizuje svatá Církev, jížto musíme poslouchati. Kristus Pán založil Církev

[1]) Viz dne 16. prosince.

Svou na zemi k tomu konci, aby pečovala o nesmrtelné duše a o věčnou spásu věřících; a tudíž Církev má právo Božské, aby dávala nařízení a přikázání, jichžto věřícím jest zapotřebí. Pravilť Kristus zřejmě k vyvoleným apoštolům Svým: „Jako mne poslal Otec, i já posýlám vás.“ Jan 20, 21. „Amen, amen pravím vám, cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi: a cožkoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ Mat. 18, 18. Ve Skutcích apoštolských čteme: „Buďtež bedlivi sebe i všeho stáda, v němžto Duch Svatý ustanovil vás biskupy, abyste spravovali Církev Boží, kteréž dobyl krví Svou.“ Skutk. apošt. 20, 28. Mají-li pak biskupové, nástupci svatých apoštolů, povinnost, aby Církev spravovali: tudíž ovšem i věřící mají povinnost, aby přikázání církevních svědomitě zachovávali, a tuto povinnost Kristus Ježíš výslovně věřícím ukládá řka: „Kdo Církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.“ Mat. 18, 17. Kdožkoli tedy nezachovává církevního přikázání o postu, dopouští se hříchu neposlušnosti, a protiví se Bohu Kristu Ježíši.

Za starších dob bývaly v Církvi svaté mnohem přísnější posty nežli za našich časů. Tenkráte ve středu a v pátek jedlo se teprvé ve tři hodiny odpoledne, v přísné postní dny pak teprvé v šest hodin na večer; a všeliké posty zachovávaly se s mnohou svědomitostí. Svatý Fruktuos, biskup Taragonský ve Španělích [1]) se dvěma jahny: Anarchiem a Eulogiem, odsouzeni byli na smrt upálením za živa, poněvadž nechtěli se klaněti modlám a obrazu císaře Valeriana. Když byli přivedeni do divadla, kdež měli podstoupiti smrt mučenickou, shromáždili se kolem nich křesťané, aby se s nimi rozloučili a do jejich modlitby se poručili. Někteří z nich podávali svatému Fruktuosovi nápoj, aby se občerstvil; ještoť ale byl pátek, den postní, nepřijal svatý Fruktuos nápoje toho řka: „Máme půst, nebudu píti, ještě nejsou tři hodiny; porušil bych svaté přikázání postní. Nedám sobě ani smrtí brániti v poslušnosti k Církvi.“ (Guillois.)

Jistý znamenitý lékař, veliký a nábožný přírodozpytec, pozván byl u Buffona, učence francouzského, k obědu spolu s jinými učenci, jenž byli ve víře zvráceni. Bylo to v pátek, a na stůl dávala se jídla masitá. Jeden z hostů, jménem Diderot,

[1]) Sv. Fruktuos dne 5. února.

špatný křesťan, uštěpačně ptal se nábožného lékaře: „Pane doktoře, proč nejíte? Snad proto, že jest pátek, a že se zde masité pokrmy předkládají?“ — Výtečný lékař vážně odpověděl: „Ano, pane, proto nejím! Jsemť přesvědčen, že požívání pokrmů masitých velice škodno jest v každý takový den, kdy Církev zapovídá jich požívati.“ — Hostitel, zastyděv se, ihned kázal mu dáti jídla postní. (Gebote Gottes und der Kirche. Wien 1838.)

Nábožný Ludvík XVI. dosedl dne 10. května 1774 ve svém dvacátém roce na královský trůn francouzský. Jednoho dne pravil dvořeníům svým: „Nebylo mi za tohoto roku těžko zachovati půst; ale v příštím roce, kdy dostoupím dvacátého prvního roku, a postiti se musím, dosáhnu větší zásluhy.“ Někteří pravili: „Královská Milosti, musíte jíti na hon, a tudíž nebudete se moci postiti.“ — Mladý král pak odvětil: „Honba jest jen zábavou, kteréž se odřeknu, kdyby mi překážela v plnění přikázání církevního.“ (Guillois II. str. 231.)

Avšak netoliko nábožní biskupové, učenci a králové věrně plnili a plní přikázání postní, nébrž každý křesťan spravedlivý a svědomitý. Před několika léty na Moravě byl panský hon. Mezi honci byl také hodný mladík, jenž o polednách na provaze držel psa jednomu myslivci. Myslivec ten ve svatém náboženství nevzdělaný a vlažný jedl studenou pečeň, ač to bylo v pátek, a dal jí kus také onomu mladíkovi s krajícem chleba. Mladík považlivý vzal pečeň a hodil ji psovi řka: „Tu máš, ty můžeš dnes maso jísti, a nemáš z toho hříchu žádného!“ On sám pak pojedl suchého chleba. Myslivec zastyděl se pro svou vlažnost a nevzdělanost náboženskou. Podobně zastyděti musí se pro vlažnost a nevzdělanost v náboženství každý, kdož buď doma, buď v hospodách času svatopostního nedbá a požíváním pokrmů zapovězených nebo nestřídmostí otročí tělu, světu a ďáblu.

d) Musíme se postiti proto, že postem povznášíme se od věcí zemských ku věcem nebeským, ode hříchu ke cnosti, od světa k Bohu. Postem podrobuje se tělo duchu; postem snadněji odolává se pokušení ďábelskému, a člověku usnadňuje se, aby setrval na cestě k nebi vedoucí. Kdo ustavičně pamětliv jest jen na tělo své, aby ho krmil a napájel: zanedbává nesmrtelnou duši, zatemňuje svůj rozum, otupuje svůj cit pro věci vyšší a šle-

chetnější. Odtud začasté pozorovati jest, že velicí jedlíci a pijané bývají za věku pozdějšího blbí a hloupí; že nemají zalíbení ve věcech svatých; že sobě nelibují v modlitbě, ve slovu Božím a v krásných cnostech. Proto píše svatý apoštol Petr: „Poněvadž Kristus trpěl za nás na těle, i vy myšlením tím ohraženi buďte; ne žádostem lidí, ale vůli Boží živ byl v těle Svém.“ I. Petr. 4, 1. 2. — Kdo zbytečným krmením a napájením tělo své bujným činí, posilňuje svou přirozenou náklonnost ku zlému, a tím spíše klesá ve hříchy. Proto nás napomíná svatý apoštol Pavel: „Neopíjejte se; v opilství vězí chlípnost!“ Efes. 5, 18.

Kdo však postem tělo své má na uzdě, ten prospívá duchovně, stává se vždy dokonalejším, a snadněji vystříhá se hříchu každého. Proto píše svatý apoštol: „Já tresci tělo své, a ve službu ho podrobuji, abych nebyl zavržen.“ I. Kor. 9, 27. — Svatý Augustin pak píše: „Půst očišťuje srdce, osvěcuje rozum, povznáší zbožnou mysl, posilňuje vůli, krotí smyslnost, hasí pochodeň náruživostí, a rozžehuje kahanec cudnosti.“ (S. Aug. sermo de jejunio).

e) Musíme se postiti proto, že půst prospívá i tělesnému zdraví. Předním a hlavním prostředkem k zachování zdraví a ku prodloužení života jest střídmost v jídle a v pití — jest půst. Lidé, jenž tělo své přeplňují pokrmem a nápojem, spůsobují sobě zhusta churavost, ba i nebezpečnou nemoc, o čemž každý mnohonásobně může přesvědčiti se. Ještě pak o tělu a o zdraví člověka souditi největší právo mají lékařové, proto slyšte důvody lékařské. Ve mnohých nemocích lékař přivolaný nařizuje půst, zdržení se jistých nebo všech pokrmů a nápojů; a nezřídka přestoupení tohoto postu lékařského mívá za sebou smrt.

Pohanský lékař Galenus, který žil v druhém století křesťanském nejvíce v Římě, sepsal 500 spisův lékařských, a byl přeslavným mužem věku svého; on pak každý desátý den přísně se postil k vůli vlastnímu zdraví svému.

Ještě slavnější lékař řecký, Hippokrates, čtyry sta roků před narozením Páně, dosáhl věku velikého, a když se ho ptali po příčině, odpověděl: „Nikdy jsem nevstal od stolu úplně sytý!“ Po tomto lékaři nejvýtečnějším jmenuje se léčení postem čili zdržováním se od jídla a pití až doposud léčením hippokratickým.

Nezvratným důkazem pravdy té jsou nám poustevníci.

Oni živili se pouze toliko bylinami lesními, nepili než čerstvou vodu, a přece dosáhli velikého stáří. Svatý poustevník Antonín živ byl 105 roků, svatý Pachomius 110, a svatý Romuald 120 roků. Ó zajisté, rozumný, ve smyslu křesťanském zachovávaný půst utvrzuje zdraví, dodává síly, a jest příčinou vysokého věku. Jistý učený lékař ptal se stařičkého pána, kterak se tak zdravým uchoval po všechen čas života svého? Vážný stařec odpověděl: „Co živ jedl jsem vždy jenom jednou za den!“ — Lékař pak řekl jemu: „Pane, kdyby všickni lidé tak živi byli, málokdy by potřebovali nás lékařů!“

Svatá Církev tedy, nařizujíc posty, moudře pečuje o věřící i v příčině zdraví tělesného. Že pak nestřídmost v jídle a pití zdraví tělesnému škodliva jest, o tom nás mimo každodenní zkušenost poučuje také Písmo svaté. Moudrý Sirach píše: „Nebuď při žádném hodování lakotný, a nepouštěj se do každé krmě; nebo z mnohých pokrmů bude nemoc, a lakotnost dojde až k pohnutí žaludku. Pro obžerství mnozí zemřeli, a kdo střídmý jest, přidá sobě života.“ Sirach 27, 32—34. „Požívej jako člověk střídmý těch věcí, které se předkládají tobě. Bdění, průjem (choleru) a hryzení má člověk nestřídmý . . . Ku zdraví jest duši i tělu střídmý nápoj.“ Sirach 31, 19. 23. 37.

3. Kterak se postiti máme?

a) Máme se postiti s dobrým úmyslem, nikoli proto, aby nás lidé viděli, nás chválili a nám se obdivovali; nébrž z lásky k Bohu, abychom pokání činíce za hříchy své vymáhali sobě spásy věčné. Proto napomínal Pán Ježíš učeníky Své řka: „Když se postíte, nebývejte smutni jako pokrytci, kteří pošmuřují tváří svých, aby vědomo bylo lidem, že se postí. Ty pak, když se postíš, pomaz hlavy své a tvář svou umyj, aby nebylo zjevno lidem, že se postíš, ale Otci tvému, který jest v nebesích; a Otec tvůj, kterýž vidí ve skrytě, odplatí tobě.“ Mat. 6, 16—18.

b) Máme se ale také postiti bez ostýchání před lidmi. Jsouť lidé, i křesťané katolíci, ovšem vlažní a špatní, kteří potupně a ousměšně mluví o postu, a jako na vzdory Bohu a Církvi Jeho nezřídka i v pátek nebo jiný postní den masitých pokrmů požívají, ač jich v jiný den ani nemívají. Lidé takoví rouhavým a drzým jazykem dotýkávají se těch, kdož svědomitě zachovávájí posty církevní. Hanba a běda každému slabochu, kdožby se takým

rouhačem svésti dal a půst porušil, aby se vyhnul potupě a ousměškům! Buďtež i v příčině této pamětlivi na slova Kristova: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem Svým, jenž jest v nebesích; kdožby pak zapřel mne před lidmi, zapřímť i já ho před Otcem Svým.“ Mat. 10, 32. 33.

c) Máme se postiti, a při tom zlé náruživosti a žádosti v sobě krotiti a potlačovati. Svatý Jan Zlatoústý praví: „Zdržování se od nepravostí jmenuji pravým postem; nebo zdržování se od pokrmů nařízeno jest proto, bychom ukrotili vzpouru těla.“ (Chrysost. hom. 8. in Gen.) A svatý Bernard píše: „Zhřešilo-li hrdlo samo, nechť samo se postí; hřeší-li pak i ostatní údové těla, pročby se i oni neměli postiti? Postiž se oko, zdržujíc se od všetečných pohledů a od drzosti, aby dokonale pokořeno a pokáním skroceno bylo, když se bylo ve hříchu potulovalo. Postiž se ucho, které se oddávalo daremným řečím a hříšným tlachaninám. Postiž se jazyk, a zdržuj se pomluvy, reptání, marných, nepotřebných, lehkovážných a hříšných slov. Postiž se ruka, a zdržuj se ode skutků, jenž zapovězeny jsou. Postiž se noha, a chraniž se zakázaných cest. Postiž se duše, a zdržuj se od zlé vůle a ode všech nepravostí.“ (Svatý Bernard Serm. 38.)

d) Máme se postiti odříkajíce se i dovolených radostí a požitků z lásky k Bohu a z kajicnosti. Kdožkoli dovede odepříti sobě radostí a požitků dovolených, tenť zajisté snadněji přemůže v sobě touhu a žádost po věcech nedovolených. Opat Hellen přišel cestou v lese ke stromu dutému, v němžto včeličky měly dílo své. Med lesní líbezně vonél, a opatovi zachtělo se ho. Již vztahoval ruku, aby ulomil plást medu; tu pak rychle zastaviv se zvolal: „Ustup ode mne, žádostivosti!“ Jinoch, jenž jej doprovázel, otázal se ho řka: „Dobrý otče, což pak med jísti jest něco zlého?“ — Opat ale odvětil: „Med jísti není nic zlého; ale bylo by přece hanbou a hříchem, kdyby muž, jenž má žádostem svým panovati, dal se jimi opanovati.“

e) Konečně pak s postem máme spojovati almužny, neboť almužna, kterou sami sobě od úst utrhujeme, bychom jí utišili hlad chudobného bližního svého a přioděli nahotu jeho, zajisté jest Pánu Bohu nejmilejší. Svatý Hermas, učeník svatých apoštolů, píše: „Nečiň za živobytí svého nic zlého, ale služ Bohu srdcem

čistým. Učiníš-li to, vykonáš veliký a Bohu příjemný půst. Toho dne, kdy se postíš, neokus ničeho než chleba a vody; a spočítav cenu těch pokrmů, kterých by's byl toho dne pojedl, ulož stranou a dej vdově, sirotku, nebo chudobnému. Půst takto zachovaný jest dobrý a Pánu milý. Lépe jest, koupíš-li almužnou duše, než kdyby's koupil pole." — Proto již Tobiáš za Starého Zákona pravil: „Modlitba s postem a s almužnou lepší jest, nežli poklady zlata schovávati." Tob. 12, 8.

Takto rozumějíce postu církevnímu přijměmež popelec a zasvěťme půst! Církev připomíná nám dnes pravdu velikou: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš!" Abychom pravdu tu nikdy nespustili se zřetele svého, abychom vždy tak živi byli, jak sobě žádati budeme, až se počneme ve prach navracovati: k tomu velice bude vám napomáhati církevní půst svědomitě zachovávaný. Zasvěťme půst, a smilovný Bůh dá nám všem k tomu pomoci Své, bychom ho přečkali v radosti svaté Bohu ke cti a sobě ku pravému blahobytu časnému i věčnému.

Dne 1. února.

I. Svatý Ignác, biskup Antiochijský, mučeník.

Svatý Ignác, přijmím „Theoforus," „Bohonosný[1]," byl učeníkem svatého Jana apoštola, Evangelisty a Miláčka Páně, a svatých apoštolů Petra a Pavla, kteříž jej vysvětili za biskupa. Hned po svatém Petrovi spravoval církev Antiochijskou Evodius, a po něm nastoupil na biskupské stolici v Antiochii svatý Ignác.

Jak požehnaně svatý Ignác po 40 let církev Antiochijskou řídil, jakými duchovními prostředky ji hájil, jak ji světlem nebeským osvěcoval, kterak církev ta jeho modlitbou, jeho svatým příkladem, jeho horlivým hlásáním slova Božího a jeho posty zavlažována bývala, a jak podivuhodně a radostivě naposled svatý Ignác umučení svoje podnikal: o tom hodnověrnou zprávu

---

[1]) „Spisy svatých otcův apoštolských" od Frant. Sušila, druhé vydání strana 81.

dávají nám spisové o mučenictví jeho. Spisy ty vyhotovili jeho přátelé Filon, Kájus a Agathopod, jenž jej z Antiochie až do Říma doprovodili, a jimžto svatý mučeník sám překrásné dává svědectví ve svém listu k Filadelfickým.

Z těchto spolehlivých spisův očitých svědků vyňato jest, co se tuto vypravovati bude o svatém Ignáciu.

Když Trajan stal se císařem Římským, Ignácius, učeník apoštola Jana, muž docela apoštolský, pečlivě spravoval církev Antiochijskou. Z dřívějších bouří pronásledování křesťanů za císaře Domiciána jen s těží vyváznul. Nestrachoval se o sebe, ale obával se, aby neztratil někoho z malomyslných neb sprostnějších, aby někdo z bázně před smrtí mučenickou nezapřel víru svatou. K tomu konci jako dobrý správce veslem modlitby a postu, vytrvalým vyučováním a duchovním usilováním odolával návalům protivným.

Když pronásledování křesťanů na čas nevelký přestalo, pro pokoj Církve sice radoval se; ale kormoutil se v mysli, že posavádě nedospěl ku pravé lásce Kristově a ke stupni dokonalého učeníka Páně. Domníval se, že toliko vyznání Krista smrtí mučenickou jej více spojí v jednotu s Pánem. Když pak napotom ještě po několik roků církev svou spravoval, a mysl svěřenců svých naukou Písma svatého osvěcoval, naplnila se jeho žádost.

Císař Trajan v devátém roce panování svého, léta 107. po narození Páně, vítězstvím nade Skythy a Dáky, a nad jinými národy vydobytým zvysokomyslněl a domníval se, že mu k podmanění všech ještě zbývá bohabojná Církev křesťanů. Proto vyhrožoval jim pronásledováním, nebudou-li s jinými národy modlám se klaněti; a donucoval všecky, kteří zbožně žili, aby buď modlám obětovali, anebo umřeli. Tenkráte Ignácius, šlechetný Kristův bojovník, aby zachránil církev Antiochijskou, samovolně dal se dovesti k Trajanovi toho času sice v Antiochii ubytovanému, ale proti Arménům a Parthům pospíchajícímu. Císař otázal se ho: „Ty kdo jsi, duchu zlý, že tak horlivě přestupuješ rozkazy naše, a také jiné k jich záhubě navádíš?“ — Ignácius odpověděl: „Nikdo nejmenuje Theofora duchem zlým; zlí duchové zajisté straní se služebníků Božích; nazýváš-li mne však proto zlým, že obtížen jsem duchům zlým, vyznávám tolikéž s tebou; nebo maje Krista Krále

nebeského v sobě, zmařuji úskoky jejich.“ — Trajan řekl: „Kdo jest theoforem t. j. bohonosným?“ — Ignácius odslovil: „Kdo Krista v srdci svém nosí.“ — I pravil Trajan: „Což my se tobě nezdáme v mysli nositi bohy své, jež máme za pomocníky proti nepřátelům?“ — Ignácius odpověděl: „Bloudíš, nazýváš-li zlé duchy pohanův bohy. Jeden zajisté jest Bůh, který stvořil nebe i zemi a moře se vším, co se v nich nalézá; a jeden Kristus, jednorozený Syn Boží, Jehož království kéž uživu!“ — Trajan ptal se: „Mluvíš-li o Tom, jenž pod Pontským Pilátem ukřižován byl?“ — Ignácius odvětil: „O Tom, jenž hříchy moje i s jejich původcem ukřižoval, a veškeren podvod a všechnu zlost duchův zlých pod nohy Jej v srdci nosících podrobil.“ — Trajan řekl: „Nosíš-li tedy Ukřižovaného v sobě?“ — Ignácius odslovil: „Ano; neboť psáno jest: Přebývati budu v nich a procházeti se mezi nimi.“ III. Mojž. 26, 12. II. Kor. 6, 16. — I vynesl Trajan úsudek: „Poroučíme, aby Ignácius, jenž praví, že v sobě nosí Ukřižovaného, svázán, vojáky do Říma velkého odveden byl, a tam divokým zvířatům za pokrm sloužil k obveselení lidu.“ — Uslyšev svatý Ignác výrok ten, nahlas radostí zvolal: „Děkuji Tobě, Hospodine, že's mne hodným učinil dokonalé k Tobě lásky, svázav mne železnými okovy s apoštolem Tvým Pavlem.“ To pověděv přijal okovy s veselím. Pomodliv se za Církev a v slzách odporučiv ji Pánu, od divých a surových žoldnéřů chopen byl, aby jej odvedli do Říma krvožíznivým zvířatům za pokrm.

Ješto vroucně sobě žádal trpěti, s velikou ochotou a radostí odešel z Antiochie do Seleucie, odkad se po lodi plavil. Po mnohých nesnázech ve Smyrně přistál a radostně z lodi vystoupil, chvátaje uvidět svatého biskupa Smyrnenského a spoluučeníka svého, Polykarpa.[1]) Bývalit zajisté Ignácius a Polykarp učenci svatého Jana apoštola; svatý Ignácius ovšem o mnoho dříve před svatým Polykarpem. U Polykarpa svatý Ignácius ubytoval se, účastňoval jej duchovních darů svých, plesal nad okovy svými, a napomínal ho, aby s ním pro předsevzetí jeho bojoval (na modlitbách za vyprosení milosti a síly k mučenictví). Za to

[1]) Svatý Polykarp, dne 26. ledna.

nejsnažněji prosil celou církev; nebo města a obce Asie, chvátajíce všickni, aby od něho obdrželi nějaký dar duchovní, dali ho pozdraviti svými biskupy, kněžími a jahny. Přede vším pak žádal svatého Polykarpa, aby za něj orodoval, by jenom brzo divokými zvířaty světu vyrván byl, a ku spatřování tváře Kristovy se octnul.

Tak mluvil, tak osvědčoval, takovou láskou ke Kristu plápolal, jako maje už dojíti nebes vyznáním sličným a pomocí těch, jenž na modlitbách s ním zápasili. Aby se odsloužil církvím, kteréž jej byly správci svými uvítali, poslal jim na poděkování listy, z nichžto ronila se duchovní milostnost s blahopřáním a napomínáním. Vida však, že všickni přilnuli k němu, obával se, aby nyní, an se mu krásná brána mučenictví otevřela, láska bratrů nebyla závadou jeho odchodu ke Kristu Pánu, a tudíž psal list k Římanům, aby nižádným spůsobem nepřekáželi umučení jeho.[1])

Vojáci již dorývali na něho, aby chvátal do velkého města. Rozloučiv se s církví Smyrnenskou za velikých útrap šel a vezen byl po mnoho dnů, až se blížil k Římu. Tu pak už potkal se s bratřími jednak bázně, jednak radosti plnými; radosti plnými, že se jim dostalo obcovati s Bohonosným, bázně pak plnými, že takového muže na smrt vedou. Ješto pak někteří v horlivosti pravili, že ukojí lid pohanský, aby nežádal smrti spravedlivého: prosil je svatý Ignácius, aby nezáviděli jemu, že pospíchá k Pánu. Když pak se všemi bratřími přítomnými na kolena padl a k Synu Božímu za církve se pomodlil, aby přestalo pronásledování, a bratří aby v lásce vzájemné setrvávali: úprkem do divadla byl veden, a bez meškání tam vstrčen podle rozkazu prvé od císaře vyšlého, poněvadž se hry zápasní skončovaly. Byltť právě den nejslavnější, kdy největší zástup lidí scházíval se. Tam předhozen byl dravým zvířatům, a naplnila se jeho žádost, kterouž byl pronesl ve svém listu k Římanům, aby žádnému sbíráním ostatků jeho nepřidávalo se obtížnosti. Zůstalyť pak skutečně jenom tvrdší částky z ostatků jeho, kteréž do Antiochie přinešeny a ve schránce uloženy jsou jako převzácný poklad odkázaný Církvi pro milost mučeníkovu.

To přihodilo se dne 20. prosince léta Páně 107. Přátelé svatého Ignácia, jenž byli vyhotovili spisy o jeho mučenictví,

[1]) List sv. Ignácia k Římanům, Sušil str. 130.

s důrazem praví: „Vlastníma to všecko spatřivše očima bděli jsme doma celou noc v slzách, a modlili se k Pánu s vroucností kolenama skloněnýma, aby pojistil nás slabé o tom, co se dálo (co se s Ignáciem po jeho smrti stalo). Když jsme na to pozdřímnuli, uviděli jsme ho, jedni, an u nás stál a nás objímal; jiní spatřili jsme blaženého Ignácia modliti se za nás; jiní potem mokvati jako z veliké nesnáze přicházejícího a pak u Pána přistanulého. To vidouce a vidění snů porovnavše vespolek, naplněni jsme byli náramnou radostí, chválili jsme Boha, Dárce všeho dobra, a blahoslavili jsme svatého. Udali jsme vám i den, abychom v čas mučenictví sejdouce se, osvědčovali obcování s tímto bojovníkem a šlechetným svědkem Kristovým, jenž ďábla potřel, a běh žádosti kristolibé dokonal v Kristu Ježíši Pánu našem, skrze Něhož a s Nímžto Otci buď čest a mocnost s Duchem Svatým na věky věkův. Amen.“

Dvakráte veliká bouře pronásledování křesťanů zdvihla se za živobytí svatého Ignácia. Z první vysvobodil jej Pán Ježíš za císaře Domiciána pro jeho důvěrné modlitby a posty; a jeho vytrvalým vyučováním svěřence jeho zachránil od zahynutí nejhoršího, od zapření víry svaté. V bouři druhého pronásledování za císaře Trajana naplnil Pán Ježíš jeho vroucnou žádost, a vysvobodil jej navždy ze všelikerých útrap a svízelů života pozemského slavnou smrtí mučenickou, kterouž svatý Ignác zjednal sobě nekonečnou radost nebeskou, a křesťanům pozůstalým povznešení a potvrzení ve víře k boji spasitelnému.

Čím jsou bouře nátisků a křivd chystané od nepřátel kříže Kristova Církvi Páně a věrným křesťanům za našich časů proti bouřím krvavým za prvních věků křesťanských? Ochotně-li svatý Ignác a tisícové, ba milionové prvokřesťanů položili život za Krista a za věčnou spásu: proč my bychom nedovedli snášeti potupy a pohanění pro víru a zbožnost nám činěné? Učme se vážným zrakem pohlížeti na svaté mučeníky, a kdykoli nastane bouře na moři vezdejšího života, a lodička Církve svaté přikrývá se vlnami: volejme s důvěrou za svatými apoštoly: „Pane, zachovej nás, hynemel“ A Pán vstane a přikáže větrům zlým, a způsobí utišení veliké.

2. Svatá Brigita, panna Irčanka.

Svatá Brigita žila v Irsku na počátku šestého století. Pokládajíc čistotu panenskou za klenot nejvzácnější, vymodlila sobě hned za outlé mladosti své nesličnost tělesnou, aby se vyhnula manželství. Svatý Mel, bratrovec a žák svatého Patricia čili Patrika, apoštola Irského [1]), zasvětil ji životu klášternímu. Zbudovala sobě pod velikým dubem chatku, z nížto později povstal „kostel u dubu“, a po všechen čas věnovala se nábožnému vychovávání mladých děvčat. Založila zvláštní řád po ní „řádem svaté Brigity“ nazvaný, který za jedenáctého století přijal řeholu svatého Augustina, a po mnohých zemích Evropy rozšířil se. Svatá Brigita panna zemřela kolem roku 518. Pro mnohé zázraky, jimiž ji Bůh oslavil za živa i po smrti, nazývána byla všeobecně „divotvorkyní.“ Úcta k ní rychle rozprostranila se i za hranice vlasti Irské. Irčané vzývají svatou Brigitu jako patronku země své. Hlava svaté Brigity panny za doby pozdější přenešena byla z Irska do chrámu Jesuitského v Lisabonu, hlavním a sídelním městě království Portugalského.

3. Blahoslavený Antonín Peregrin, poutník, dobrovolný žebrák.

Ezzelino (Eccelino) da Romano III., od roku 1215. pán ve Vičenze Italské, stal se vůdcem Gibelinů. Spojiv se s císařem Fridrichem II. zmocnil se nadvlády ve Veroně, Vičenze, Padově a Brescii, kde se dopouštěl ukrutností neslýchaných, tak že mu v dějinách dáno příjmí „Divoký.“ Papež Alexander IV. dal roku 1256. proti němu kázati výpravu křižáckou, načež se Guelfové opět pod d'Estem spojili, a Ezzelina bitvou u Kassana na Addě roku 1259. zničili. Ezzelino sám byl na smrt raněn.

V Padově toho času žil velmož znamenitý, Antonín, od mladosti žádostivý nebeských věcí. Nemoha už déle patřiti na ukrutnosti Ezzelinem páchané, odřekl se majetku svého a odešel do světa, aby jako žebrák putoval na svatá místa. Nejprvé vykonal pouť do Jerusaléma, pak do Kompostely, do Říma, do Loreta a na jiná místa poutní. Druhdy v domě svém živil žebráky, nyní sám žebráním živil se z lásky k Bohu.

[1]) Sv. Patrik, biskup, apoštol Irska, dne 17. března.

Navrátiv se po létech do Padovy, nepoznán od rodáků a příbuzných svých, v největší bídě a nouzi připravoval se na šťastnou smrt, která se mu dostavila dne 1. února léta Páně 1267. Zůstavil po sobě vlastnoruční list, jímž oznámil obyvatelstvu Padovskému, kdo byl a proč nepoznán zůstati chtěl. Ještě pak u hrobu jeho událo se mnoho zázraků, vystavěla Padovská městská rada nad hrobem tím kapličku skvostnou, a nařídila, aby výročný den úmrtí jeho byl v Padově svátkem zasvěceným. Nápis hrobní doposud hlásá: „Zde leží tělo blahoslaveného Antonína Peregrina (poutníka), z rodu Manziův, jenž navštívil všechna svatá místa.“

4. Svatý Sever (Šebíř), biskup Ravenský, Vincencia, jeho choť, a Inocencia, panna, jejich dcera.

Svatý Sever, měšťan Ravenský [1]), muž nábožný a spravedlivý, jako tkadlec poctivě živil se prací rukou svých s manželkou Vincencií a dcerou Inocencií. Uprázdnil se prestol biskupský. Nastala volba biskupa nového. Aj, bílá holubice posadila se Severovi na hlavu. Shromážděné duchovenstvo s lidem žásnouc zvolilo jej za biskupa, a v Římě posvětiti jej dalo papežem Juliem roku 345. [2]) Obohacen byv darem Ducha Svatého horlivě zastával úřad biskupský. Jednoho dne o slavné mši svaté dáno mu zjevení, že v tu chvíli zemřel biskup Modenský, [3]) svatý Geminian, jehož výročná památka koná se dne 31. ledna. Svatý Sever také vyučil a za biskupa Pesarského v Italii posvětil svatého Herakliana, jehož svátek připadá dne 9. prosince.

Manželka Vincencia dokonala svatý život svůj v Pánu, a druhého dne po ní blaženě zemřela také dcera, panna Inocencia. Obě pochoval manžel a otec biskup do hrobu jednoho, do kteréhož i on sám po mnohých létech uložen byl okolo roku 390. Společný ten hrob oslavil Bůh zázraky mnohými.

---

[1]) Ravenna, druhdy hlavní město Západořímského císařství, nyní provincie Italské. — [2]) Julius I. papežoval od 6. února 337 do 12. dubna 352. — [3]) Modena (Mutina), dříve hlavní město vévodství Modenského, nyní provincie Italské.

5. Svatí Pionius, kněz, Sabina, Asklepiada, Dionysius (Diviš) a spolumučeníci Smyrnenští.

Za krátkého ale krvavého panování Decia, Římského císaře (249—251), ve Smyrně[1]) koruny mučenické došel kněz Pionius se soudruhy. Pionius, očekávaje žoldnéře pohanské, se Sabinou a Asklepiadou trval na modlitbách, postil se, a dal sobě i oběma křesťankám provaz na hrdlo, aby bířicové přijdouce viděli, že nečiní nic nového. Dostavil se Polemon Edituus s vojáky svými a odvedl je k soudu na náměstí, kteréž brzo naplnilo se množstvím diváků zvědavých. Kněz Pionius pokáral pohany a židy proto, že posmívají se křesťanům, jenž dobrovolně nebo nuceně obětují modlám; dovodil nevinu vyznavačů Kristových a zmužile vyznal Spasitele světa ukřižovaného. Přivedli jej a společníky k oltáři pohanskému, aby obětovali. I zvolali: „Nebudeme obětovati! Myť jsme křesťané!“

Soudcové prohlásili, že Pionius na hranici zemříti má. Vesele a Boha velebě kráčel na popravu. Když jej na hranici přibili k sloupu, pravil hlasem velikým: „Milerad umru, aby veškeren národ poznal, že po smrti bude vzkříšení z mrtvých!“ Plameny objaly ho, a svatý kněz pomodliv se: „Hospodine, přijmiž duši mou,“ vítězně dobojoval.

Napotom soudce Polemon vyšetřoval Sabinu Theodotu i Asklepiadu, kteréž odhodlaně pro Krista podstoupily smrt. Památka jejich světí se společně se svatým Pioniem, Dionysiem a jinými spolumučeníky.

Dne 2. února.

I. Slavnost Očišťování blahoslavené Panny Marie. Hromnice.

Hospodin rozkázal Mojžíšovi: „Mluv synům Israelským a rciž jim: Žena, počnouc, porodí-li pacholíka, nečista bude.“ III. Mojž. 12, 2. Tím naznačeno bylo, že člověk již od prvního počátku svého porušen jest a ve hříchu se rodí, že hříšný a smrti podro-

---

[1]) Smyrna (nyní turecky Ismír) za starověku město v Lydii, zemi Maloasijské.

beny na svět přichází. Po čtyřiceti dnech byla matka Israelská povinna ve chrámě Jerusalémském přinesti očistnou oběť, totiž na oběť zápalnou beránka ročního, a na oběť za hřích hrdličku neb holoubě. Chudobné matky místo beránka obětovaly druhou hrdličku neb holoubátko druhé.

Maria Panna počavši v životě a porodivši Krista spůsobem nadpřirozeným všemohoucností Božskou, nebyla zákonem tím vázána; ale přece podrobila se předpisu tomu pro uvarování všeho pohoršení u těch lidí, kteříž o tajemství Božím nevěděli, a také proto, aby osvědčila pokoru a poslušnost svou. I šla tedy, když se naplnili dnové očišťování podle zákona Mojžíšova, do chrámu Jerusalémského se svatým Josefem, aby Ježíška postavili před Pánem, jakož psáno jest v Zákoně Páně, že každý pacholík, otvíraje život, slouti bude svatým Pánu. Prvorozenci obětován a posvěcováni býti museli Bohu na památku, že prvorozenci Israelitů v Egyptě ušetřeni byli, když anjel k rozkazu Božímu všechny prvorozence Egyptanův usmrtil. Proto každý prvorozenec Bohu obětován a zasvěcen byl. Napotom Sobě Bůh místo prvorozencův k službě chrámové vyvolil Leváty, ale na zachování zmíněné památky každý prvorozený syn do chrámu Hospodinu musel býti postaven a pěti stříbrňáky vyplacen. Kristus jakožto Syn Boží byl prost celého obřadu toho, a obzvláště výkupy; ale podrobil se zákonu tomu, ještoť nepřišel Zákon rušit, nébrž ho naplnit. Pět stříbrných siklů Maria Panna dala; poněvadž pak mimo to ještě také obět přinesti musela, pro chudobu místo beránka obětovala dvé hrdliček nebo dvé holoubátek.

Té chvíle, když Božské Dítě postaveno bylo před Pánem ve chrámě Jerusalémském, stalo se druhé zjevení Páně dvěma osobám, aby zastoupeno bylo obojí pohlaví, mužské i ženské, a náboženská rovnoprávnost aby se osvědčila. Svatý evangelista Lukáš o tom vypravuje řka: „A aj, člověk byl v Jerusalémě, jemnž jméno Simeon, a člověk ten spravedlivý a bohabojný očekával potěšení Israelského, a Duch Svatý byl v něm. A ten byl dostal zjevení od Ducha Svatého, že neuzří smrti, lečby prvé uzřel Krista Páně.“ Lnk. 2, 25. 26. I přišel Simeon stařeček vedením Ducha Svatého do chrámu Jerusalémského právě tenkráte, když Maria a Josef strojili se vykonat předepsané obřady, Duch Svatý osvítil jej, aby mezi mnohými do chrámu každodenně

z celé zaslíbené země přinášenými pacholaty ihned poznal, které z nich jest zaslíbeným potěšením Israelským. Spatřiv Simeon Dítě, a poznav vnuknutím Ducha Svatého v Něm Spasitele světa, vzal i on Jej na lokty své a chválil Boha řka: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka Svého podle slova Svého v pokoji, neboť jsou viděly oči mé spasení Tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ku zjevení národům a ku slávě lidu Svého Israelského.“ Luk. 2. 28—32. Simeon obdržel více, než mu slíbeno bylo; předpovědíno jemu, že na vlastní oči své uzří Spasitele světa; on pak netoliko uzřel Jej, ale i na lokty Ho vzíti mohl; proto vděčně velebil Boha; proto ochotně prohlásil, že už rád umře, poněvadž naplněna jest nejvroucnější touha jeho; poněvadž oči jeho viděly Spasitele světa očekávaného, Spasitele všech národů, Osvětitele pohanů a Oslavitele lidu Israelského.

Svatý Josef a Maria Panna divili se těm věcem, kteréž praveny byly o Božském Dítěti. Simeon pak požehnal jim, a slovem prorockým řekl k Marii, Matce Jeho: „Aj, postaven jest Tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a na znamení, jemuž bude odpíráno.“ Luk. 2, 34. Ku pádu zaviněnému, ku zkáze a záhubě věčné bude Kristus všechněm těm, kdož neuvěří v Něho a vzpírati se budou proti Němu, jak učinili někteří fariseové a zákonníci; ku povstání, ku spáse pak bude všechněm těm, kdož v Něho uvěří a přisvojí sobě výkupné zásluhy Jeho. On sám pak bude na znamení, na prapor, na korouhev, k níž to pohrnou se lidé, aby proti Němu brojili a bouřili; a těm korouhev spásy jich vlastní vinou stane se praporem záhuby věčné.

Nejen mnky Kristovy předpověděl Simeon, ale také o mukách Marie, Matky Jeho, prorokoval řka: „A tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.“ Luk. 2, 35. Mečem rozumějí se bolesti, jichž blahoslavená Panna pociťovala vždycky a všady, kde Kristu se odpíralo buď pohaněním, potupou a rouháním, buď bičováním, korunováním a přibíjením Pána na kříž; nebo cokoli trpěl Kristus, to spolu trpěla soustrastná Panna a Matka Jeho; proto právem nazývá se Maria „Královnou mučeníků.“ Meč ten, kterýž proniknul duši Marie Panny, obrazně jmenuje se „mečem sedmibolestným,“ poněvadž veškery bolesti v jedné bolesti Mariině vespolek splývaly tak, jak všech sedmero barev duhy nebeské splývá

v jednom světle. Při svrchovaných bolestech Marie Panny, při ukřižování Syna Krista, „zjevena byla mnohých srdcí smýšlení;“ jedni šli do sebe, jako lotr kající a pohanský setník, jiní pak zůstali zaryti a tvrdošíjni, jako mnozí fariseové a zákonníci. Taktéž při rozjímáni o ukřižování Krista Pána a o bolestech Marie Panny křesťan pokorný a skutečně pobožný zahořívá vždy novou láskou k Pánu a Bohu svému, křesťan pyšný a sebemoudrý pak zůstává tvrdým a vzdorovitým. Kristus jest mu jako židům pohoršením a jako pohanům bláznovstvím. I. Kor. 1, 23.

Po Simeonovi v chrámě Jerusalémském vystoupila vdova Duchem Svatým nadšená, aby chválu vzdala Hospodinu, a oslavila Spasitele na svět narozeného. Svatý Lukáš vypravuje o ní řka: „Byla také prorokyně, Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Aser; ta se byla sestarala ve dnech mnohých, a živa byla s mužem svým sedm let od panenství svého. A ta vdovou byla až do let osmdesáti a čtyř; kterážto nevycházela z chrámu, slouží Bohu postem a modlitbami dnem i nocí. A ta v tu hodinu přišla, chválila Pána a mluvila o Něm všechněm, kteříž očekávali vykoupení Israelského.“ Luk. 2, 36—38. Velikou chválu vzdává svatý Lukáš Anně prorokyni. Jen sedm roků byla vdána, a všechen ostatní život svůj jako vdova zdrželivá a čistoty milovná věnovala službě Boží ve chrámě Jerusalémském, dnem i nocí přísně se postíc a na modlitbách trvajíc. Proto zasloužila si toho, že Duch Svatý dal jí narozeného světa Vykupitele viděti, poznati, velebiti a o Něm zvěstovati lidem spravedlivým a nábožným, kteří znajíce všeliká předpovědění prorocká, toužili po Spasiteli zaslíbeném.

„A když Josef a Maria vykonali všecko podle Zákona Páně, vrátili se do Galiley, do města svého Nazareta.“ Dobře slova ta uvažme a příkladem jejich spravujme se! „Všecko“ vykonali, co Zákon Páně předpisoval, a ničeho nezanedbali.

Na památku proroctví Simeonova, jenž z vnuknutí Ducha Svatého nazval Krista obětovaného „světlem ku zjevení národům a ku slávě lidu Svého Israelského,“ svět. Církev katolická na den Očišťování blahoslavené Panny Marie hromnice, svíce vyznamenávající Krista, světla světa, kteréž dávají se do rukou umírajícím, aby v rozhodné chvíli té měli na mysli Krista, Spasitele svého, světlo věčné a v Kristu aby šťastně dokončili pouť vezdejší.

2. Svatý Kornelius, setník, biskup Cesarejský, mučeník.

Svatý Kornelius, setník pluku Italského v Cesaree, kde sídlo své měl náměstek císaře Římského pro Judeu, byl rodem pohan; ale přesvědčiv se o pošetilosti pověr pohanských, a roztouživ se po pravdě náboženské přilnul k bohoslužbě židovské. Svou nábožností a dobročinností (Skutk. apošt. 10, 2.) byl skvělým vzorem celému domu svému, a zasloužil sobě vyšších dobrodiní, jichžto se mu dostalo.

Jednoho dne ponořen jsa v modlitbě měl vidění anjelské, jímžto přikázáno jemu, aby poslal muže do Joppy k Šimonovi Petrovi. Touž dobou i svatý Petr poučen byl viděním, aby do Církve přijímal i pohany, anižby dříve obřízkou stávali se židy. Svatý Petr s vyslanci Korneliovými vypravil se do Cesarey, vyučil Kornelia a všecky jeho domácí, a udělil jim křest svatý tím ochotněji, an viděl, že Duch Svatý připadl na všecky, kteříž naslouchali slovům jeho. Skutk. apošt. 10, 44.

Dle svědectví svatého Jeronýma dům Korneliův později proměněn byl v kostel. Setník Kornelius zvolen jest za biskupa Cesarejského, a podstoupil mučenictví pro víru v Boha Krista.

3. Svatá Hadeloga, princesna, prvá abatyše Kitzingenská.

Nemanželský syn Pipina z Heristalu, Karel Martell (Kladivo), jako mojordómus, nejvyšší ministr královský, v celé říši Francké panoval neobmezeně za několika králů, jimžto zbylo jen jméno. Potlačiv odbojné Bavory, Sasy, Alemany a Frisy, zvítězil r. 732. nad Araby Španělskými; tímto vítězstvím zachránil křesťanství před záplavou Mahomedánskou. Roku 741. umíraje rozdělil říši Franckou mezi své syny: Pipiua, Karlomana a Grippa co dědicné majordómy, z nichžto nejstarší, Pipin, pak učinil se Franckým králem i dle jména.

Dcera onoho mocného Karla Kladiva, Hadeloga, sličná a cnostná panna, byla Bohu i lidem mila. Králové a synové králův žádali sobě míti ji za manželku. Hadeloga však zasnoubila se výhradně toliko Bohu Kristu.

Otec Karel Kladivo nejprvé na ni rozhněval se a vypudil ji z domu svého. Hadeloga zbudovala sobě na pustém místě klášter (později Kitzingen nazvaný [1]) kdežto svatě žila s něko lika spoludružkami Bohu zasvěcenými. Otec konečně poznal chybu svou, pykal křivdy dceři učiněné, a bohatě opatřil klášter její. Počet jeptišek řádu svatého Benedikta valně se rozmnožil; abatyše Hadeloga, „matka chudých," od Boha milostinami obdařená, slovem i příkladem svým ve svatých cnostech je utvrzovala a k dokonalosti křesťanské vedla. Konečně pak vidouc blízký konec svůj, připravila se vroucně na smrt, a vykonavši modlitbu: „Pane Ježíši Kriste, z lásky k Tobě zamítla jsem manželství zemské, mnoho těžkostí a útrap mileráda snášejíc; račiž mi dáti, abych po odchodu svém od Tebe do sboru panen přijata byla." Stalo se během osmého století dne 2. února. Veškera země vzývala ji jako svou patronku a pomocnici.

4. Svatý Adalbald, vévoda Francký.

Vzácný muž při dvoře krále Franckého, vévoda Adalbald, křesťan horlivý, syn Gerberty, dcery svaté Gertrudy[2]), vdovy abatyše, vyvolil sobě za choť ctnostnou pannu Richtrudu.[3]) Adalbald od mladosti výborně učený a vychovávaný, bohatý a vážený, hoden byl manželky té. Oba věrně sloužili Bohu, a pro Boha také vychovali všechny děti své. Nejstarší syn Mauront stal se svatým opatem (dne 5. května), a dcery tři jsou mezi světicemi Církve katolické: Eusebia, abatyše dne 16. března; Klotsenda, abatyše, dne 30. června, a Adalsenda, panna, dne 24. prosince.

Adalbald musel odejíti, aby shlédnul statky své. Richtruda, tušíc neštěstí, smutně vyprovázela jej. Jak mile však od něho odešla, vyřítili se na něj loupežníci a usmrtili ho. Umřel vezdejšímu světu, ale živ byl Bohu, jenž horlivého služebníka Svého po smrti oslavil zázraky mnohými.

---

[1]) Kitzingen, nyní Bavorské město nad Mohanem, tři míle jihovýchodně od Vircpurku. — [2]) Svatá Gertruda, dne 6. prosince. — [3]) Svatá Richtruda, dne 12. května.

5. Svatý Apronian, žalářník, mučeník Římský.

Apronian, žalářník Římský, pohan, veda z vězení svatého Sisinia, aby jej postavil před soudnou stolicí vladaře Laodicia, slyšel hlas s nebe řkoucí: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa!“ Mat. 25, 34. Uvěřil v Boha Jesu Krista, přijal křest svatý a pro víru svou mečem odpraven a u silnice Solné pochován jest.

6. Svatý Vavřinec, arcibiskup Kentrberyský.

Po svatém Augustinu, prvém arcibiskupu Kentrberyském (dne 26. května), spravoval toto hlavní biskupství Anglické, a částečně i říši, svatý Vavřinec, kterýž i samého krále na víru křesťanskou obrátil.

Dne 3. února.

1. Svatý Blažej, biskup v Sebastě, mučeník.

Město Sebjaste v Armenii[1]) proslaveno jest rekovnou smrtí čtyřiceti mučeníkův odsouzených místodržitelem Agrikolou, kterýž i svatému Blažeji dopomohl k mučenické koruně.

Blažej byl křesťan horlivý, jemuž pokora, skromnost a přísný cnostný život zjednaly takovou vážnost u křesťanů v městě Sebastě, že si jej jednomyslně zvolili za biskupa. V úřadě tom vyznamenával se upřímnou láskou ku svěřencům. Aby zachoval život svůj obci křesťanské, opustil biskup Blažej Sebastu, když roku 319. pronásledování křesťanův obnovil císař Licinius, jehož ukrutné rozkazy náměstník a vladař Agrikola vykonával s krvežíznivou zuřivostí. Biskup Blažej skryl se v jeskyni. Jeskyně ta byla už dříve úkrytem a bytem dravých zvířat, kteráž muže svatého ani se nebála, aniž mu ubližovala, nébrž

---

[1]) Sebastia, starověké město v Pontu, na rozhraní Kapadocie a Malé Armenie; za dob Římských Megalopolis, hlavní město krajiny „Armenia Prima.“

lichotila se k laskavému společníku. Nerozumná zvířata ta byla mu poněkud útěchou v odloučenosti od svěřenců milovaných, od nichžto jej zahnala divoká zuřivost pohanův.

Císařský náměstek Agrikola toho času zařídil veliký hon na dravou zvěř, a několik myslivců jeho hnalo se za ní až do jeskyně, v nížto svatý Blažej se skrýval. Vešli do jeskyně a divili se, vidouce muže klečícího a se modlícího. Poznali v něm biskupa Blažeje, a bez meškání dali o tom zprávu vladaři Agrikolovi.

Agrikola ihned rozkázal jim, aby biskupa lapili a vyskoumali, neskrývají-li se v jeskyni té také jiní křesťané uprchlí.

Vojáci, navrátili se do jeskyně a volali na biskupa Blažeje, který se modlil: „Vyjdiž! Vladař tě volá k sobě!“ — Přívětivě odpověděl jim Blažej: „Milí synové; půjdu s vámi. Za poslední noci třikráte zjevil se mi Pán Ježíš a pravil mi: „Vstaň, a vykonej mi oběť!“ — Přišli jste v pravou dobu; Pán Ježíš s námi jest!“

V městě Sebastě dal jej Agrikola do žaláře zavříti, aby příštího dne postaven byl před soud.

Na soudě tom chtěl jej vladař a soudce nejprvé lichotivou chválou získati, a k zapření Ježíše Krista pohnouti. Když pak statečný biskup odporoval jemu a neohroženě hlásal, že modloslužebníci neujdou ohni věčnému: dal jej holemi nemilosrdně zbíti a zase do žaláře uvrhnouti.

Brzy opět přiveden byl k vladaři, jenž se ho otázal: „Volíš-li klaněti se modlám, anebo zemříti v bolestných mukách?“ — Svatý Blažej vážně odvětil jemu: „Vari s modlami, kteréž nestvořily nebe a zemi. Muky, jimiž mně hrozíš, uvedou mne do života věčného.“ — Touto výpovědí rekovného vyznavače císařský náměstek Agrikola tak se popudil, že jej dal na sloup přivázati a železnými hřebeny rozsápati. Svatý biskup v děsných bolestech pokojně mluvil: „Ukrutníku! Můj Pán Ježíš Kristus se mnou jest a sílí mne. Setrvám-li až do konce, stanu se účastným radostí, kteréž On slíbil věrným stoupencům Svým.“ — Vladař poručil, aby jej od sloupu odvázali a do žaláře odvlekli.

Pět křesťanských žen, ježto viděly statečný jeho boj v mukách, šly v zápětí za ním, aby z veliké úcty k němu sesbíraly krůpěje

krve z jeho těla na zem padající. Avšak sluhové soudní ihned i nábožné ženy jali a k vladaři přivedli s obžalobou, že jsou křesťanky. Místodržitel nařídil jim, aby obětovaly modlám. Ony však modly na břeh přinešené shodily do jezera. Místodržitel tím rozvzteklen dal železné košile rozpáliti a ženy nejprve strýzněné do nich obleci. Jedna z nich měla dva syny přítomné mezi diváky. Synové ti prosili matku, aby je nezůstavila na světě, nébrž s sebou vzala do radosti věčného života. I ti hned byli jati a do žaláře k svatému Blažeji odvedeni. Zatím byly svaté rekyně mečem sťaty, když byly oči i ruce k nebesům pozdvihly a vroucně zvolaly: „Sláva Tobě, Jesu Kriste, Bože a Králi náš! Račiž milostivě přijmouti duše naše!“

Později svatého Blažeje potřetí k soudu pohnali. Zase vyzval jej Agrikola, aby obětoval modlám. Svatý Blažej ale řekl: „Bezbožníku! Kdož by mohl, poznav Boha pravého, kořiti se modlám? Svévoli tvé přenechávám tělo své; nad duchem mým má jenom Bůh můj moc!“ — I poručil vladař, aby hodili Blažeje do jezera. Svatý Blažej požehnav se křížem svatým, zůstal na vodě státi jako na pevné zemi, a volal: „Pojďte sem, vy modlosluženbníci, aby se vidělo, co dovedou modly vaše!“ — Skutečně odvážili se někteří pohané do jezera, avšak okamžitě potopili se a utonuli. Svatý Blažej pak pevným krokem vyšel na břeh, a velebil Boha, že osvědčiti ráčil všemohoucnost Svou před zrakoma nevěřících.

Konečně Agrikola odsoudil jej na smrt mečem. Svatý Blažej modle se kráčel na popravu s dvěma nevinnými jinochy, kteří s ním zmužile položili hlavy na špalek katův.

Bohabojná paní, jménem Elisa, pochovala těla jejich na tom místě, kde byli odpraveni.

Za živa i po smrti na přímluvu svatého Blažeje činil Bůh mnoho zázraků. Zejména přinesla ku svatému Blažeji matka vdova jediného synáčka svého, spolknutou rybí kostí téměř uduseného, a prosila, aby jej zachránil před jistou smrtí. Svatý biskup Blažej vroucně modlil se k Bohu, vložil ruce své na chlapce, a chlapec ihned zdráv učiněn jest.

Pro tento a mnoho jiných zázraků, jakož i pro svatý život a mučenickou smrt, brzo rozšířila se důvěrná úcta k svatému Blažeji po celém Východě, odkud i na Západ rozšířila se. Republika

Dubrovnická zvolila si ho za patrona svého. V Církvi svaté počítá se ku čtrnácti pomocníkům, které věřící vzývají o pomoc v rozličných nemocech; svatého Blažeje obzvláště v bolestech krku. Na výroční svátek svatého Blažeje hned po Hromnicích uděluje se požehnání se svěcenými svícemi křížem položenými, aby věřící na přímluvu svatého Blažeje zachráněni byli od bolestí v krku a od jiných neduhů tělesných.

Svatý Blažej jest také patronem česačů vlny a vyobrazuje se buď s vochlí aneb se svící. Paterá půtka provozovala se při hrách Řeckých, jimiž vypodobnil svatý apoštol Pavel život každého křesťana, kterýž takořka o závod běžeti, zápasiti a ustavičně bojovati má.[1]) Svatý biskup Blažej více než paterou půtku statečně přestál, nežli dobyl slavného vítězství a koruny neporušitelné, pro kterouž slávy veliké požívá v celé Církvi Boží. Onť v jeskyni mezi dravou zvěří obýval, modlil a postil se; onť třikráte zápasil na soudu s Agrikolou, krvežíznivým soudcem svým, jenž lichotivými sliby a hrozbami dorážel na jeho stálost u víře v Krista Ježíše; onť přetrpěl nemilosrdné bití holemi; onť byl železnými hřebeny na těle rozsápán; onť byl do jezera vhozen a konečně mečem stat. Ze všech hrozných zápasův těchto vyšel jako vítěz slavný, a tak přijal korunu radostí nebeských.

Ve výroční den svatého Blažeje přistupujeme k oltáři Páně, abychom přijali požehnání svatého Blažeje, abychom se poručeny učinili mocné přímluvě jeho u Boha. Přikročmež k požehnání tomu se srdcem věřícím a s plnou důvěrou, a vzývejme svatého Blažeje, aby nám netoliko drahocenné zdraví tělesné, ale také statečnost a neohroženost ve víře a ve zbožném životě u Boha vyprositi ráčil, bychom jak on za živobytí vezdejšího dobrý boj bojovali, a po smrti šťastně přijali korunu odplaty věčné v království Božím.

2. Svatý Ansgar, arcibiskup Hamburkský.

Svatý Ansgar (Anšar) narodil se dne 8. září 801. v Pikardii, bývalé provincii severní Francie. Nábožná matka horlivě

[1]) Epištola ke Korintům 9, 24—27., a 10, 1—5., na neděli „Devítník."

pečovala o jeho vychování. Po smrti matčině otec dal Ansgara pětiletého do slavného Korvejského kláštera Benediktinského v Pikardii, kde nabyl výtečného vzdělání vědeckého. Přijav roucho řeholné stal se učitelem ve škole téhož kláštera. Když pak císař Ludvík Nábožný založil klášter Novokorvejský, byl tam učitelem a stal se knězem.

Dánský král Harald od vzbouřených poddaných ze země vypuzený hledal u císaře Ludvíka ochrany a pomoci, kteréž se mu dostalo. Kněz Ansgar roku 826. s králem Haraldem odešel do Dánska, procházel Jutsko[1]), a hlásal učení křesťanské za velikých svízelů a útrap.

Léta Páně 831. povolal císař Ludvík Ansgara do vlasti, aby s přítelem svým Vitmarem vydal se jako misionář do Švédska. Byv od mořských loupežníků oloupen přišel do Birky, obchodního města u jezera Mélarského (mezi Nyköpingem, Štokholmem, Upsalou a Vesterāsem), kde brzo zařídil křesťanskou obec Švédskou.

Navrátiv se ustanoven byl za prvního arcibiskupa v Hamburku. Papež Řehoř IV. poslal mu roku 833. palium, odznak arcibiskupský, a dal mu důstojnost papežského jednatele (legáta) pro Dánsko, Švédsko a jiné národy severní. Vydatna byla činnost jeho. Roku 837. mořští loupežníci přepadli a spálili Hamburk. Arcibiskup Ansgar útěkem zachránil život. Po smrti biskupa Leudericha sloučilo se biskupství Bremské s Hamburkským roku 848., a Ansgar usadil se v Bremě. Za pomoci Dánského krále Horicha podařilo se mu Dány přivesti do Církve. Ve svém arcibiskupství odstranil zbytky pohanské modloslužby rozmnožením a zařizováním klášterů a škol.

Roku 861. podruhé odebral se jako věrověst do Švédska. Činný a požehnaný život svůj dokonal dne 3. února 868. Papež Mikuláš I. potvrdil jeho prohlášení za světce v Církvi Páně.

Obrav sobě za vzor biskupa Túrského, svatého Martina, byl vždy dobročinný, žil za mladších let svých pouze o chlebě a o vodě, a ve dne v noci nosil žíněný pás na těle. Z jeho spisů zachovaly se modlitby a životopis Villehada, prvního biskupa

---

[1]) Jutsko, Juty, Jutland, severní část půlostrova Dánského, jež ke konci devátého století podmanil sobě Dánský král Gorm Starý.

Bremského. Jeho život pak sepsal Rembert, nástupce na prestolu arcibiskupském.[1]) Až do reformace zůstal čelným patronem zemí severních. V dějinách právem nazývá se „apoštolem severu.“

3. Svatý Celerin, jahen, Celerina, Laurentin a Ignát, příbuzní, mučeníci Afričtí.

Svatý Celerin po mučenické smrti papeže Fabiana[2]) léta Páně 250. v Římě statečně přestál žalář a rozličné muky společně se svatým Mojžíšem, Maximem, Nikostrátem, Rufínem, Urbánem a Sidoniem (Zdenkem). Když pak pronásledování poněkud ustálo, odešel do Afriky, kdežto učiněn byl lektorem (čtenářem kostelním) a pak jahnem. I v Africe rozzuřilo se opět stíhání a vraždění křesťanů, za kteréhož svatý jahen Celerin netoliko sám zvítězil neohroženým snášením muk, ale také mnohým jiným k vítězství mučenickému dopomohl slovem a příkladem svým. Ač dvakráte vězněn a mučen byl, přece přečkal pronásledovníka císaře Decia † 251.

Dne 3. února světí se v Africe také památka svaté Celeriny, jeho báby, svatého Laurentina, jeho strýce (bratra otcova), a Ignácia, jeho ujce (bratra matčina), jenž byli sloužili ve vojsku Římském. Tito všickni vítězně bojovali se světem, s tělem, s ďáblem a jeho služebníky, a s mnohými jinými už dříve strašným mučenictvím vydali svědectví Bohu Kristu, jak dosvědčuje svatý Cyprian.[3])

4. Svatý Kandid, mučeník Římský.

Tělo svatého Kandida mučeníka z Říma do Voltery[4]) přenešeno bylo, kde výročná památka jeho slaví se průvodem dne 3. února, ježto v den umučení jeho (2. února) pro slavnost Očišťování Marie Panny nemůže slavena býti. Při průvodu tom se nosí městem hlava svatého mučeníka Kandida, uložená v obraze stříbrném v kostele Augustiniánů mnichů. Ostatní tělo pak uschováno jest

---

[1]) Svatý Rembert, dne 4. února. — [2]) Sv. Fabian, dne 20. ledna. — [3]) S. Cyprianus epist. 34. — [4]) Volterra (staré Volaterrae), město v Italské provincii Pisánské.

v biskupském chrámě Volterském. Přenešení svatého Kandida z Říma do Voltery událo se za papeže Urbana VIII. (1623—1644).

5. Svatý Vavřinec Osvětitel (Illuminator), biskup Spoletský.

Za papeže svatého Hormisdy (514—524)[1] nastalo v Syrii kruté pronásledování katolíkův od bludařů Eutychiánů. Aby nemuseli dívati se na pustošení svatyň, jež nemohli zabrániti, přemnozí věrní katolíci vystěhovali se z vlasti do ciziny. Tři sta bylo těch, jenž společně putovali do Říma, aby uctili hroby a ostatky svatých. Mezi nimi byl i svatý Vavřinec (Laurentius). S povolením papežovým scházeli se k pobožnostem, a někteří přijati byli do stavu duchovního. Vavřince učeného a nábožného papež Hormisdas u sebe podržel, na kněžství vysvětil, a později k ostatním společníkům do Umbrie[2] propustil. Tam Vavřinec horlivě kázal, lid v pravé víře utvrzoval, klášter zbudoval a v něm svatému životu vyučoval zástupy žádostivé spásy věčné. Roku 541. zavraždili žoldnéři Totily, krále Ostrogotského, biskupa Spoletského[3], Jana, a duchovenstvo jednomyslně zvolilo Vavřince slovutného za biskupa sobě, což papež Vigilius milerad schválil. Lid Spoletský nechtěl cizince míti za biskupa, a zavřel mu bránu městskou. Svatý Vavřinec poklekl a prosil Boha, aby mu dal znamení, má-li setrvati nebo vzdáti se úřadu biskupského. V tom brána se otevřela, a obyvatelstvo žasnouc co nejuctivěji přijalo biskupa svého. Téměř dvanáct roků spravoval biskupství Spoletské tou měrou, že jej „Osvětitelem“ nazývali. Roku 552. však odevzdal Petrovi, muži svatému, berlu biskupskou, sám pak odešel k Sabincům, národu Italskému, a tam založil klášter a kostel Marianský u řeky Farfaro. Jako opat řádu svatého Benedikta stal se mnohým mnichům vůdcem a učitelem v příčině dokonalosti křesťanské, až pak dne 3. února 576 svatě v Pánu zesnul. V biskupství Spoletském slaví se jeho výročná památka dne 4. února, poněvadž dne 3. připadá svátek svatého Blažeje.

---

[1]) Svatý Hormisdas dne 14. srpna. — [2]) Umbria nazývala se za věku starého krajina v severní části střední Italie. — [3]) Spoleto město v Italské provincii Perugijské.

Dne 4. února.

I. Svatý Ondřej Korsini, biskup Fiesolský.

Ondřej Korsini, ze slavného Florentinského rodu šlechticův Korsini, narodil se dne 30. ~~prosince~~ 1302, na den svatého apoštola Ondřeje, jehož jméno mu dáno na křtu svatém. Synáčka od Boha vyprošeného a blahoslavené Panně Marii zaslíbeného rodiče pečlivě a nábožně vychovávali. Avšak živou povahou svou a zlými příklady společníků dal se Ondřej za let mládeneckých svésti, a pozbyl všechnu bázeň Boží v necudných divadlech, při hostinách a zábavách hříšných. Zbožná matka začasté, ale nadarmo kárala jej a modlila se za obrácení a napravení jeho.

Jednoho dne klečíc před obrazem Královny nebeské vzývala ji řkouc: „Matko Boží, Matko Vykupitele našeho! Ty víš, v jakém nebezpečenství vězí duše syna mého, vykoupená drahou krví Syna tvého! Hrozít jí zahynutí věčné! Ty víš, kterak jsem tobě syna svého od jeho narození obětovala a v ochranu tvou poroučela! Ó smiluj se nade mnou, Panno mocná a požehnaná! Oroduj za něj u Syna svého!“ — Po modlitbě té vypukla v hořký pláč, a v tom stavu zastal ji syn Ondřej, chystaje se na cestu do společnosti veselé. Vida slzy matčiny ptal se jí po příčině zármutku toho. Matka vytýkala mu špatný život, upozornila jej na propast záhuby nedaleké a doložila: „Před samým narozením tvým ve snu zdálo se mi, že porodila jsem vlka, kterýž běže do kláštera Karmelitánského obrátil se v beránka. Líto jest mi, že první část mého snu vyplnila se. Hleď, aby se vlk obrátil v beránka!“ — Ondřej zachvěl se v nitru svém, a zastyděv se zastřel sobě obličej. Milost Boží dotkla se ho! Počal hořce plakati a vzlykaje zvolal: „Ano, matko má, dožiješ se toho, že vlk obrátí se v beránka! Obětovala's mne Matce Boží! Nuže, oddám se jí ve službu výhradnou! Vypros mi u Boha odpuštění hříchů, a odpusť mi i ty všechnu útrapu a bolest, kterou způsobil jsem tobě bezbožným životem svým!“

Bez odkladu vstoupil do řádu Karmelitánův. Za prvního roku zkušebného bylo mu snášeti děsných pokušení. Zlý duch vnukal mu, aby roucho řeholné svlekl a navrátil se k rozkošem světským. Ondřej však horlivou modlitbou a postem přemohl v sobě nepřítele.

Byv na kněžství vysvěcen zůstal vždy pamětliv velikého milosrdenství Božího, kteréž jej bídného hříšníka zachránilo; oddával se čím dál tím více životu tuhému, a požehnaně pracoval o napravení hříšníkův zatvrzelých.

Šlechetnou činnost jeho podporoval Bůh pomocí zázračnou. Jeho příbuzný, Jan Korsini, trápen byl hroznou těžkomyslností. Následkem toho stal se náruživým karbaníkem. Kněz Ondřej mu poradil, aby nechal hry a denně se modlil sedmkrát „Otčenáš“ a „Zdrávas Maria“, a jednou „Zdrávas Královno“, že bude zdráv. Jan Korsini uposlechl rady jeho, a vyzdraveł.

Jistý boháč ve Florencii měl již jenom jedinou desitiletou dcerušku souchotinářku. Lékaři nevěděli vědou svou pomoci. Dceruška slyšíc otce bědovati pravila: „Otče, mně nepomůže nikdo leč Bůh a Panna Maria. Požádej služebníka Božího Ondřeje, by se za mne modlil a nějaký lék mi připravil!“ — Otec přivedl kněze Ondřeje, jenž namočiv sousto chleba ve víně modlil se: „Všemohoucí Bože a Spasiteli Jesu Kriste, jenž na památku Svou nasycuješ věřící Tělem Svým a Krví Svou pod spůsobami chleba a vína: požehnej tento chleb vínem skropený, aby uzdravil tělo i duši děvčeti důvěřujícímu v pomoc Tvou!“ Děvčátko požilo chleb požehnaný a usnulo. Procitnuvši bylo zdrávo a spěchalo díky vzdat Bohu ve chrámě klášterním.

Kněz Ondřej na vysokém učení Pařížském povýšen byl za doktora bohovědy, a navrátiv se stal se představeným v klášteře. Toho času Ondřeje zvolili za biskupa v městě Fiesole, hodinu cesty od Florencie. Opat Ondřej, uslyšev to, skryl se v klášteře Kartusiánů. Ale byv dítětem tříletým prozrazen, neprotivil se zjevné vůli Boží, a dal se na biskupa vysvětiti a na prestol Fiesolský nastoliti.

V úřadě tom vznešeném byl vzorem všemu kněžstvu i lidu; tuze postil se; roucho žíněné nikdy nesložil; modlil se denně sedmero žalmů kajících; spal jen maličko na sušeném listí; k jiným však byl přívětiv a laskav, a chudí vděčně nazývali jej otcem svým. Lahodnou horlivostí přivedl mnoho oveček pobloudilých nazpět do ovčince Kristova.

K rozkazu papeže Urbana V. odebral se jako mimořádný vyslanec do města Bononie (Bologny), a tam moudrými slovy usmířil měšťanstvo bouřící se.

Nastoupiv svůj sedmdesátý první rok o mši svaté na Boží hod Vánoční poučen byl zjevením, že blízek jest konec jeho vezdejšího života. Toho dne roznemohl se. Veškero město truchlilo, on sám pak radoval se, a svatě v Pánu zesnul dne 6. ledna 1373. Tělo jeho, jakož byl nařídil, pochováno bylo v kostele Karmelitánův.

Roku 1440. prohlásil jej papež Eugen IV. za blahoslavence, a roku 1620. papež Urban VIII. za svatého. Výroční památka svatého Ondřeje Korsini ustanovena jest v Církvi Boží na den 4. měsíce února.

2. Svatá Veronika Jerusalémská, učenice Páně.

Svatá Veronika měla v Jerusalémě svůj vlastní dům. Byla jedna ze svatých žen, které se věrně přidržovaly Pána Krista. Když Božský Spasitel s křížem na Kalvarii veden byl, šlo mnoho žen s Ním. Mezi nimi byla také svatá Veronika. Vidouc tvář Páně potem a krví zbarvenu, dle tehdejšího obyčeje přistoupila a podala Mu svůj potní šat, aby Sobě utřel tvář. Kristus Pán učinil tak a navrátil jí potní roucho, na kterémž vyobrazena byla hlava trním korunovaného Pána.

Dle ústního podání svatá Veronika dokonala život svůj v Římě, a před smrtí svou odevzdala obraz Páně svatému papeži Klémentovi. Obraz ten v úctě chová se ve chrámě svatého Petra. V Miláně a jinde jsou obrazové Páně podle obrazu svaté Veroniky shotovení.

3. Svatý Gilbert (Guilbert), zakladatel řádu v Anglicku.

Svatý Guilbert, syn Josselina, pána Sempringhamského a Tyringtonského v Anglicku, narodil se roku 1083. Vrátiv se z vysokých škol Pařížských, byl od biskupa Linkolnského [1]) na kněžství vysvěcen, a jako farář obou jmenovaných míst otcovských stal se pravým přítelem a štědrým podporovatelem chudiny.

V Sempringhamu přihlásilo se k němu sedm nezámožných děvčat odhodlaných, že budou v panenské čistotě Bohu sloužiti.

---

[1]) Lincoln (Linkn), hlavní město a hrabství Lincolnshire v Anglii nad řekou Withamem, má překrásný biskupský chrám.

Farář Guilbert vystavěl jim dům, v němžto každá z nich měla svou vlastní komůrku, do kteréž všeliké potřeby jim přinášely okénkem služky. Zahrady a pole k tomu domu darované obdělávali nádenníci, kteříž, jako služky, žili dle zvláštních k tomu konci sepsaných pravidel. Ústav ten brzo shledal se s mnohou zálibou a podporou hojnou, tak že docházel značného rozšíření. Papež Eugen III. nový ten řád církevní potvrdil roku 1148. Avšak vzhledem k výtečným cnostem zakladatele a prvního představeného svatého Guilberta, nesvolil, aby za přáním jeho řád ten sloučen byl s řádem Cisterciáckým. Svatý Guilbert tudíž založil také kláštery pro mužské, kterýmž předepsal řeholu svatého Augustina, jeptiškám pak řeholu svatého Benedikta.

Kláštery ženské stály pod proboštkou, mužské pod převorem. Bylyť pak předpisy jeptišek tak přísny, že jenom dvakráte do roka směly za přítomnosti druhé jeptišky u okénka svého mluviti s nejbližšími příbuznými svými. V čele celého řádu byl velmistr, kterýž všecky domy a kláštery musel bedlivě navštěvovati a prohlížeti.

Mimo útulny pro chudé, nemocné, choré a sirotky ještě za živa viděl a spravoval svatý Guilbert devět klášterů ženských, devět mužských a čtyry kláštery kanovnické. Ústavy dobročinné a kláštery mužské měly 2200 obyvatelův, a ženské několik tisíc obyvatelek; avšak hranice Anglické řád Gilbertinův nepřekročil.

Svatý Guilbert za svého nejtužšího řádu, a zejména za přísných postů, dosáhl 106 roků věku svého, a šťastně v Pánu zesnul léta Páně 1189. k velikému zármutku svých svěřenců.

Roku 1202. byl od papeže Inocence III. slavně za svatého prohlášen.

4. Svatý Gelasius, pacholík Piačenzský.

V Piacenze (Piačence), nyní hlavním městě Italské provincie Piačenzské v Emilii, koná se dnes výroční památka svatého Gelasia, jenž, pocházeje z rodu vzácného, na začátku pátého století od mladosti zaskvíval se nábožností mimořádnou. Jednoho dne vkročil do pokoje bratra svého Opilia,[1]) a zastal jej na

[1]) Svatý Opilius dne 12. října.

modlitbách. Viděl pak na vlastní oči své, že anjelové Boží s bratrem Opiliem rozmlouvali a slyšel hlas: „Nebraňtež malíčkým jíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské.“ Horlivě přisluhoval kněžím při službách Božích, a záhy dostoupiv dokonalé svatosti za věku mládeneckého blaženě skonal. Svatý Maurus, biskup v Piačenze, pochoval tělo jeho v kostele svatého Sabina. Léta Páně 903. přenešena byla těla svatých: Gelasia, Viktora, Domnina a Peregrina biskupem Envardem do nového klášterního chrámu svatého Sabina.

5. Svatý Hraban Maurus, arcibiskup Mohučský.

V Mohuči, nynějším hlavním městě velkovévodské Hesenské provincie na Rýnu, narodil se roku 775. Hrabanus Maurus rodičům šlechtickým ze slavného Franckého rodu Magnentiův. Ve Fuldě [1]), v klášteře od svatého Bonifacia roku 744. založeném, studoval, a 801. za jahna vysvěcen byl. Opat Ratgar vypravil jej do Toursu (Túru), aby tam byl žákem výtečného Alkuina, kterýž mu dal jméno Maurus po nejmilejším žáku svatého Benedikta.

Po roce vrátil se Hraban Maurus do Fuldy, aby řídil školy klášterské až do roku 807. Tu pak opat Ratgar přerušil slavné školství ve Fuldě, a teprvé za jeho nástupce Eigila roku 817. Hraban opět stal se učitelem, a horlivě působil slovem i pérem spisovatelským až do roku 822, kdy bratří mniši zvolili jej za opata. Jako kazatel utvrzoval lid ve víře, hubil pověry pohanské a zrazoval křesťanům obcování s pohany. Na každém statku klášterském vystavěl kostel, aby nikdo neumíral bez svátostí. Zdobil kostely uměleckými obrazy a sochami; zveleboval vědy, a rozmnožil knihovnu Fuldenskou tak, že v ní nacházely se knihy všech věků. Jako opat osobně vyučoval nováčky, vypěstoval mnoho učenců, a sepsal znamenité výklady knih Starozákonných a epištol svatého Pavla. Při tom pak také chudinu na starosti měl, a nařídil, aby po smrti každého řeholníka po třicet dnů chudým dávána byla strava řeholníku tomu náležitá.

---

[1]) Fulda, město v Kurhesích na řece Fuldě.

Pro svou věrnost k císaři Lotharovi přinucen byl od jeho protivníků, aby roku 842. hodnost opata složil a do roku 847. mimo klášter bytoval. Doby té užil ku práci spisovatelské.

Léta Páně 847. po smrti Otgara zvolen byl Hraban Maurus za arcibiskupa Mohučského, a zůstal činným až do smrti své. Předsedal v několika synodách Mohučských, pečoval o chudé, a spisoval knihy. Blaženě dokonal život záslužný dne 4. února 856, a doposud žije v dobré paměti všeho obyvatelstva.

6. Svatý Rembert, arcibiskup Hamburkský.

Svatý Rembert, ctitel, společník a životopisec svatého Ansgara[1]), jemuž rovnal se velikou věrou a svatým životem, právem stal se i jeho nástupcem na prestolu Hamburkském a Bremském roku 865.

Remberta pacholíka zpozoroval svatý Ansgar za svého pobytu v klášteře Korvejském[2]), a dal jej do školy klášterské. Později doprovázel Rembert svatého Ansgara na apoštolských cestách po Dánsku a Švédsku, a konal mu rozličná poselství. Okolo roku 860. založil a spravoval Rembert první křesťanskou obec v Ribě čili Ripenu, toho času druhém městě v Dánsku po Roeskildu, asi míli cesty od moře Severního. Tam vystavěl i kostel.

Roku 865. zvolen a od Luidberta, arcibiskupa Mohučského, vysvěcen byl po svatém Ansgaru za arcibiskupa Hamburgsko-Bremského, v kterémžto důstojenství požehnaně působil až do své smrti. Vyžádav sobě poslední pomazání po sedm dnů přijímal nejsvětější Svátost, každého odprosil, a klidně v Brémě, sídle svém, skonal léta Páně 888.

I jako arcibiskup cestoval po Jutech, tužil novokřesťany ve svaté víře, vykupoval zajaté, vyznamenával se činnou láskou k Bohu a bližnímu neunavným hlásáním slova Božího, a darem zázraků. Horlivě pečoval také o Slovany Polabany, aby

---

[1]) Svatý Ansgar, arcibiskup Hamburkský, dne 3. února. — [2]) Korvej, opatství Benediktinské na Veseře v Pikardii, založené roku 816. Ludvíkem Pobožným. Klášterská škola Korvejaká požívala za století IX. a X. vážnosti veliké.

poznali víru samospasnou. Jeho životopis svatého Ansgara náleží k nejznamenitějším památkám, které se nám zachovaly z křesťanského starověku na severu.

7. Blahoslavená Joanna (Johana) Valoiská, královna francouzská.

Joanna Valoiská[1]) čili Francouzská narozená roku 1465., byla dcerou Ludvíka XI., krále Francouzského (1461—1483). Po něm panoval a bezdětek zemřel jeho syn Karel VIII. roku 1498., poslední muž starší větve Valoiské, načež dosedl na trůn Ludvík XII., z domu Orleanského, jemuž za živobytí otcova zasnoubena byla Joanna Valoiská.

Tento vévoda Orleanský Ludvík, po smrti Ludvíka XI. nejstarší princ, chtěl býti poručníkem mladého Karla VIII., proto učinil povstání proti švakrové své Anně, starší sestře Joannině, poručnici nad Karlem VIII., ale poražen byv bylby to smrtí zaplatil, kdyby jeho choť Joanna nebyla mu vyprosila milost a přízeň u bratra svého krále Karla VIII. Za to Ludvík XII., nástupce trůnu francouzského po bezdětném Karlu VIII., roku 1498. zapudil choť svou Joannu, a v nové manželství vstonpil s Annou, pozůstalou vdovou po Karlu VIII., kteráž mu přinesla knížectví Britanské.

Blahoslavená Joanna už jako děvčátko pětileté vroucně ctila Rodičku Boží a pilna byla všech cností křesťanských. Když se provdala roku 1480. za Ludvíka, vévodu Orleanského, spokojila se s nepatrným výbytným, jež jí otec ustanovil, a šatila se po skromnu. Roku 1498. stal se Ludvík králem Francouzským, propustil Joannu, kterou prý sobě nikoli dobrovolně nébrž z přinucení otcova byl za manželku vzal, ač jí byl kmotrem křestným. Za tou příčinou nikdy se jí nedotkl, a vstoupil do nového manželství s vdovou královnou Annou, dědičkou knížectví Britanského. Joanna nezpouzela se, ale ráda oddala se službě jiného Krále — Jesu Krista. Z vévodství Biturického (Bourgeského), jež jí král daroval, žila a dobré skutky konala. V městě tom tuhý život vedla, pásem kajícím tělo své kárala, času nočního

[1]) Valois (Valoá), bývalé hrabství a vévodství ve Francii s hlavním městem Crespy, nyní v depart. Oise a Aisne.

se bičovala, přísně se postila, a chudým dobrodiní prokazovala. Založila nový řád „Zvěstování Marie Panny“, do něhož nejprvé vstoupilo deset cudných panen Túrských. Joanna ke cti umučenému Spasiteli v zahradě zařídila sobě hrob Boží, kde o samotě plakávala a modlívala se.

Roku 1501., když se počet panen rozmnožil, dala Joanna sepsati a od papeže Alexandra VI. potvrditi řeholu, jejíž základem byly cnosti Marie Panny. Potom vystavěla zvláštní klášter, a sama začasté navštěvovala a vzdělávala milé jeptišky „Zvěstování Marie Panny“. Kristu v nejsvětější Svátosti zbožně se klaněla, dnem i nocí na modlitbách trvala, a konečně roku 1504. sama učinila sliby řeholné a oblekla se v roucho náležité.

Na slavnost Zjevení Páně čili svatých tří králů obětovala naposledy zlato, kadidlo a myrhu, a po službách Božích odebrala se do zahrady, kde ve hrobě Páně se pomodlila. Od toho dne pak churavěla až do šťastné smrti dne 4. února 1505. Ještoť pak Bůh zjevnými zázraky osvědčil její svatost, arcibiskup Bourgeský roku 1608. zakročil u Stolice Římské, aby za blahoslavenou v Církvi katolické prohlášena byla.

8. Svatý Mikuláš Studita, mnich Cařihradský.

Svatý Mikuláš má jméno Studita odtud, že byl mnichem kláštera „Studium“ v Cařihradě. Mikuláš Studita žil za času našich apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methoděje, a byl v žalářích i v mukách nerozlučným společníkem velikého Theodora Studity. Jak mile rozkolník Fotius vetřel se na stolec svatého Ignácia, aby se nemusel s ním stýkati, aby se nezdálo, jakoby s ním souhlasil, složil úřad přednosty v klášteře a raději podrobil se útrapám mnohým. Jméno jeho oslavil papež Mikuláš I., žádaje, aby císař Michael s čelnými opaty a biskupy vypravil Mikuláše Studitu do Říma se strany svatého Ignácia, patriarchy Cařihradského, proti vetřelci a rozkolníku Fotiovi.

9. Ctihodný Jiří Vsevolodovič, kníže Vladimírský.

Jiří Vsevolodovič, syn Vsevoloda III., roku 1189. narodil se, a 1212 od otce jmenován byl velikým knížetem Vladi-

mírským i Suzdalským se sídlem ve Vladimíři. Z toho povstala domácí válka mezi několika knížaty Ruskými. Zvláště uražena cítil se Konstantin, starší syn Vsevolodův, jenž počal s mladším bratrem válčiti, porazil jej roku 1216. u Lipecka a odejmul mu důstojenství velikého knížete, kteréhož nabyl pak teprvé zase roku 1219. po smrti bratra svého Konstantina.

Jiří nábožný pečlivě zachovával přikázaní Boží, a miloval netoliko přátely ale i nepřátely své. Chudým dával almužny hojné, služebníky Boží ctil a všemožně podporoval, zvláště blahoslaveného Šimona, biskupa Vladimírského a Suzdalského, muže učeného a zbožného. Pečoval o vystavění několika klášterů a kostelů, jež bohatě opatřoval posvátnými knihami, obrazy a důchody potřebnými. Pro tyto cnosti a pro svou poslušnost k papeži, jak se podobá [1]), veliké kníže Jiří hodným uznán byl, aby slavnou smrtí zemřel v bitvě s Mongoly (Tatary), úhlavními nepřátely jména Kristova, dne 4. března 1238 u řeky Siti. Jeho tělo Cyrill, biskup Rostovský, poznal a s bojiště odnesl do chrámu Vladimířského. Rusové ctí jej jako mučeníka dne 4. února.

10. Svatý Fileas, biskup Damietský, mučeník.

Svatý Fileas, biskup Damietský [2]), byl muž velice bohatý, zastával v rodném městě svém nejvyšší úřady, a vynikal jak učeností, tak nábožností kromobyčejnou. Pro víru křesťanskou byl v Alexandrii stat [3]) okolo roku 310.

Jako biskup napsal výtečný list svěřencům svým „o chvále mučeníků," v němžto doličuje muky a statečnou vytrvalost jejich; píše o útrapách vlastních, a povzbuzuje stádce své ku stálosti. List ten psal v žaláři nedlouho před mučenickou smrtí svou. Eusebius zachoval nám v církevních dějinách svých [4]) značný úryvek z listu toho. Jiný list biskupa toho, spolupodepsaný od tří biskupův roku 306., zachoval se nám celý. Listem tímto bratrsky káral

---

[1]) Martinov „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus," pag. 63. — [2]) Damietta čili Damiat, za nejstarších časů Thmuis, znamenité město v Dolním Egyptě při Nilu. Za válek křižáckých bylo začasté obleháno, zejména roku 1155., 1169., 1218. a 1249. Nyní jest městem Turků. — [3]) Euseb. dějiny církevní IX. 11. — [4]) Euseb. VIII. 10.

pro snahy rozkolnické Milecia, biskupa Lykopolského. List ten svědčí o veliké horlivosti pro neporušenou kázeň církevní, a odvolává se zvláště ku prastarému zákonu církevnímu, dle něhož žádný biskup nesmí světiti v obvodu druhého biskupa.

Dne 5. února.

I. Svatá Háta (Agatha), panna, mučenice Sicilská.

Dvě města na ostrově Sicilii[1]) osobují sobě čest, že jsou rodištěm svaté Háty, totiž Palermo, hlavní město země, a město Katanea.[2]) Věc ta zůstává nerozhodnuta. Za to však máme jistotu, že svatá Háta v Katanee zjednala sobě korunu mučenickou. Prastaré zápisy vypravují nám slavné mučenictví její.

Svatá Háta, dcera rodičů převzácných a bohatých, vynikala neobyčejnou krásou tělesnou, a velikými vlohami duševními. Záhy poznala nejdražší poklad víry křesťanské. Prospívala moudrostí a cností tou měrou, že daleko široko s úctou mluvilo se o její dokonalosti křesťanské. Toho času panoval Římský císař Decius (249—251), jenž vydal proti křesťanům zákony přeukrutné. Náměstek císařův, Kvintian, přišel do Kataney, aby vedlé zákonů těch křesťany soudil; a tu vypravováno jemu o Hátě, panně vzácné, bohaté, přesličné, kteráž jest horlivou křesťankou. On sám byl z rodu nízkého, a měl jen nepatrné jmění; její vzácný rod měl jej spřáteliti s předními rodinami v zemi, a její dědictví mělo jej obohatiti, čímžby ukojena byla ctižádost i lakota jeho. Proto mínil ji stůj co stůj získati pro sebe. Víra křesťanská byla mu vhodnou a vítanou záminkou, aby ji do své úřední moci dostal a ku sňatku manželskému donutil, kdyby dobrovolně nechtěla.

---

[1]) Sicilia jest největší a nejdůležitější z ostrovů Středozemního moře naproti jižnímu konci Italie, od níž jej dělí Messinská úžina mořská. Sicilia jest nyní částí království Italského, a má na 498 □ mílech 2,223.480 obyvatelů. — [2]) Palermo s 167.700 obyvateli má pěkné osmirohé náměstí a 60 kostelů. V kostele u kapucinů v kryptách mrtvoly ve výklencích přímo postavené v den dušiček do krásných šatů obláčeny bývají. — Katanea čili Katania, má 65.000 obyvatelů, jest okresním městem, leží pod sopkou Etnou, kteráž několikráte zhubila město.

Svatá Háta prostoduše vyhýbala se po nějakou dobu nástrahám jeho, až pak se vyzradilo tajné obydlí její a ona přivedena byla k císařskému náměstku, Kvintiánu.

Pohled na děvu, kteráž jako anjel před ním stála ve svaté nevinnosti své a v mladistvém květu, zaslepil jej dokonale, tak že jí bez odkladu projevil neslušnou žádost svou; ke ctižádosti a lakotě přidružila se ještě chlipnost.

Kvintian, byv rozhodně a důrazně odbyt, nevolil ještě užíti žádného násilí, nébrž rozkázal, aby svatou Hátu odvedli do hampejsu k Afrosii, kteráž se svými dcerami spůsobem nejohyzdnějším výživu svou vyhledávala. Ohavnici té slíbil Kvintian hojnou odplatu, odvrát-íli od křesťanství, a nakloní-li jemu svatou pannu lichocením, a kdyby to neprospělo, hrozbami. Tam měl udušen býti panenský stud svaté Háty nestoudnými věcmi, ježto den co den viděti a slyšeti musela, a žádost tělesná měla v ní probuzena býti. Celých třicet dnů statečně bojovala s tímto ďábelským svůdnictvím. Bůh v této perné zkoušce neopustil věrnou služebnici Svou. Ani prosbami, ani hrozbami nedala se od víry a cnosti odvrátiti, nébrž pravila ku zlé svůdnici: „Víra má založena jest na skále, a skála ta jest Kristus. Vaše slova jsou pouhý vítr, vaše lichocení jest přeháňka dešťová a vaše vyhrožování prudká voda. Prosby a hrozby vaše dorážejí na základ víry mé, ale zviklati jej nedovedou.“ Dnem i nocí modlila se a s pláčem prosila Boha, aby s Jeho pomocí dobojovala se mučenického vítězství.

Svůdnice vidouc, že všeliké namahání její marné jest, pravila k náměstkovi císařskému: „Sprostiž mne daného rozkazu; snáze jest mramor tekutým učiniti a železo jak olovo ohnouti, nežli překonati neústupnost té křesťanky.“

Láska Kvintiánova nyní obrátila se v trpký hněv. Dal ji přivesti, posadil se na stolici soudnou a počal ji veřejně vyšetřovati: „Jakého jsi stavu?“ — Křesťanská panna odpověděla: „Jsem svobodnice, bohatá a z rodu vzácného.“ — Soudce: „Ježto jsi svobodnice a bohačka vznešená, proč se chováš a šatíš jako sprostá otrokyně?“ — Háta: „Proto že jsem služebnice Kristova.“ — Soudce: „An jsi svobodnice a šlechtička, kterak se můžeš nazývati služebnicí?“ — Háta: „Služebnost Kristova jest pravá svoboda, a převyšuje všeliké bohatství, každou nádheru

a slávu králův.“ — Kvintián: „Nejsme-liž tedy svobodní my, jenž službou Kristovou pohrdáme a bohy ctíme?“ — Svatá Háta: „Vaše svoboda vede vás k takové služebnosti, že otročíte nejen hříchu, ale také modlám urobeným ze dřeva a kamene.“ — Rozhněvaný soudce zvolal: „Zvol sobě ze dvou věcí jednu! Buď obětuj bohům, anebo se připrav na muky nejhroznější.“ — Svatá Háta: „Staneš-li ty se podobným cizoložníkovi bohu Joviši, a žena tvá připodobní-li se bohyni Venuši?“ — Soudce: „Ty-li osměluješ se tupiti soudce lidu?“ I rozkázal sluhům, aby ji spolíčkovali. Když se tak stalo, pravila svatá Háta: „Tedy otázku mou pokládáš za potupu? Jací pak jsou to bohové, jimžto stydíte se býti podobnými?“ — Kvintian: „Zanech slov neužitečných, a buď obětuj nebo trp!“ — Neohroženě odvětila svatá Háta: „Vypusť na mne dravá zvířata, a já skrotím je jménem Jesu Krista; uvrz mne do ohně, a rosa nebeská uhasí plameny; roztáhni mne na skřipec, duch, kterýž mne oživuje, jest duch síly, cudnosti a lásky; mrskej mne biči, Bůh můj přece může mne vytrhnouti z rukou tvých.“ — Kvintian, obávaje se zahanbení před lidem, dal ji do žaláře odvesti, aby si tam věc rozmyslila. Svatá Háta plesajíc odešla do žaláře.

Druhého dne soudce Kvintian opět ji předvolal a se tázal: „Na čem jsi se ustanovila ku spáse své?“ — Svatá Háta odpověděla: „Spása má jest Kristus!“ — Kvintian: „Jak dlouho, ty nešťastnice, setrváš v pošetilosti své? Zapři Krista, obětuj bohům, považ svou mladost, aby's nezhynula smrtí ukrutnou!“ — Svatá Háta: „Zapři raději ty bohy své, jenž jsou toliko dřevo a kámen, a klaněj se Bohu pravému, kterýž tě stvořiti ráčil. Pohrdneš-li Bohem pravým, zastihnou tě nejstrašnější tresty v ohni věčném.“ — Kvintian se těmi slovy náramně rozzlobil, a kázal statečnou vyznavačku na skřipec položiti, násilně roztáhnouti, zbičovati, železnými nástroji rozsápati a pochodněmi páliti. Za toho mučení přimlouval jí, aby Krista zapřela a život zachránila. Avšak i v děsném trápení tom klidně odvětila svatá panna: „Ó já přešťastná! Jestiť mi, jakobych slyšela zprávu radostnou, jakobych patřila na Toho, po Němžto jsem dlouho vroucně toužila. Jestiť mi, jakobych z nenadání byla nalezla poklad veliký! Raduji se z toho, že účastna jsem pomíjivého utrpení toho. Vždyť pak pšenice nemůže shromážditi se do stodoly, pokud klas na humně není rozšlapán, a zrno

od plev očištěno.[1]) Podobně i duše má nemůže s korunou skvostnou vejíti do radostí nebeských, nedáš-li, ó Pane, tělo mé ztrýzniti mnohými mukami.“ — Kvintiana mrzela ta klidnost a radostivost mučenice svaté; tudíž dal nový rozkaz, jejž bez hrůzy vysloviti a slyšeti nelze. Kázal, aby svatou pannu se skřipce sňali, ke sloupu přivázali, a jí prsy uřezali. Se zarděním panenským kárala svatá Háta takovou ukrutnost řkouc: „Bezbožníče, nelidský ukrutníku, nestydíš-li se řezati ta místa, na kterýchž tě živila matka tvá? Avšak já mám v duši své ještě jinou potravu, kterouž porušiti nemůžeš, kterouž sílí a živí se moji smyslové od mladosti věnovaní Kristu Ježíši.“ Mínila těmi slovy svatou víru, důvěru v Krista Pána a milost Boží. — Pak ji odvedli do žaláře, a nikdo nesměl jí poskytnouti pokrmů, nápoje nebo léků.

O půlnoci otevřely se dvéře žalářní, a vstoupil ozářený kmet, před kterýmž kráčelo pachole s hořící svící. Kmet, maje drahý balsám v nádobce zlaté, přívětivě pannu pozdravil a pravil: „Milá dcero, velikými mukami děsil tebe náměstek císařský, ale ty's mnohem více děsila jej svými řečmi. Jeho rány budou věčně krváceti, rány tvé však přišel jsem zhojit.“ — Svatá Háta namítala: „Doposud nepotřebovala jsem nikdy tělesných léků; ani dnes jich užiti nevolím. Díky za dobrou vůli tvou!“ — Vážný stařec ptal se: „Proč mi nechceš dovoliti, abych tě zhojil?“ — Svatá Háta: „Chce-li můj Pán Ježíš, abych zdráva byla, způsobí to jediným slovem!“ — Ctihodný kmet usmál se a řekl: „Já jsem Jeho apoštol Petr, a ve jménu Pána našeho velím, aby's byla zdráva!“ Ozářený kmet zmizel, svatá panna byla dokonale vyhojena. Na duchu posilněna v těle neporušeném velebila Boha za milost prokázanou. Strážníci u žaláře světlem nebeským tak se poděsili, že uvězněná panna bez překážky mohla prchnouti; ale nechtěla se připraviti o blízkou korunu mučenickou.

Kvintian dozvěděl se o tom, co se bylo stalo s Hátou v žaláři; avšak byl příliš zaslepen, aby v tom poznal všemohoucnost jediného Boha pravého; připisoval zázračné vyhojení

[1]) Za starodávna (a někudy doposud) v čas žní upravuje se na poli humno čili mlat, na němž volové obilí vyšlapují, a zrno čisté odnáší se do stodoly nebo na sýpku.

její kouzlům, z nichžto se křesťané křivě obviňovali. Pátého dne zase dal ji přivesti k soudu, a vyzval ji i tentokráte, aby prý se pošetilosti své odřekla a bohům obětovala, nechce-li ještě hroznější muky uvaliti na sebe. Svatá Háta odpověděla: „Marné a neprospěšné jest všechno přimlouvání tvé; ba ono jest bezbožné a urážlivé. Bídníče, kterak můžeš býti tak nerozumným? Měla bych snad kámen za pomoc prositi místo nejvyššího a jedině pravého Boha, jenž mně zázračně zhojiti ráčil ze všech ran tebou mi spůsobených?“ — Soudce tázal se jí: „Kdo tě zhojil?“ — Svatá Háta: „Kristus, Syn Boží!“ — Soudce: „Přestaň vyznávati Krista, jehož jméno mi jest nesnesitelno!“ — Svatá Háta: „Jméno to srdcem i ústy vyznávati a velebiti nepřestanu, pokud živa budu.“ — Soudce rozzlobený zvolal: „Uvidím, pomůže-li tř tvůj Pán Ježíš!“ I rozkázal, aby země pokryla se ostrými střepinami a živým uhlím, po kterémž panna obnažená byla válena. — Bůh ji sílil i v těchto strašných mukách. V tom nastalo náhlé zemětřesení, jímžto nedaleká stará zeď se zřítila a dva nejhorší rádce Kvintianovy zasypala. Lid pohanský se bouřil a volal: „Ustaň, nespravedlivý soudce; bohové pomstili její nevinnost!“ Soudce poručil, aby svatou pannu do žaláře odvedli, a skryl se z bázně před lidem rozzuřeným.

Svatá Háta v žaláři zdvihla ruce k nebesům a modlila se: „Hospodine Stvořiteli, Ochrano a Sílo má od mladosti, který jsi všelikou zlou náklonnost ze srdce mého vypudil a tělo mé bez poskvrny zachoval; jenž jsi mi v mukách milost trpělivosti dáti a propůjčiti ráčil, abych zvítězila nad zuřivostí ukrutných katů, nad hrůzou žaláře i ohně: Tebe vzývám a prosím, abys přijal duši mou, neboť přišel okamžik, abych opustila zemi a přišla k Tobě, ó Milosrdný!“ Takto se modlíc svatě skonala roku 251.

Jak mile se prohlásilo, že svatá panna zemřela, odnesli křesťané její tělo, a strojili slušný pohřeb. Nábožné paní pomazaly mrtvolu drahými mastmi a pochovaly ji. Nad hrobem na ploše mramorové vyryta jsou tato latinská slova: „Svatá, povolná mysl ke cti Boží a k vysvobození vlasti.“

Kvintian, aby se dopídil bohatství svaté Háty, dal i příbuzné její vyhledati a se světa sprovodit; avšak nežli úmysl svůj uskutečnil, spadl s koně, jeda přes řeku, a zhynul.

Druhý rok po mučenické smrti svaté Háty byl nešťastný

pro město Katanen. Etna soptila spůsobem tak hrozným, že město bylo v největším nebezpečenství. Křesťané vzývali svatou mučenici, pohané pak Katanejští rubáš z hrobu svaté Háty ujali a do jícnu Etny soptící vhodili, načež soptění na přímluvu svaté mučenice zastavilo se, a město od zkázy ochráněno bylo. Odtud pochodí také zbožný obyčej, že křesťané v nebezpečí ohně vzývají svatou Hátu. V některých krajinách světí se chléb na výroční den svaté Háty, dne 5. února.[1])

Umučení svaté Háty potomstvu zachováno bylo prastarými latinskými zápisy[2]), s nimiž nejstarší zprávy o mučenicích (martyrologium) a přemnohé výroky svatých otců církevních o svaté Hátě souhlasí, tak že zprávám těm právem takovou věrohodnost připsati můžeme, jako kterýmkoli pramenům dějepisným. Z těchto latinských zpráv o mučenictví svaté Háty vyňato jest také čtení (druhý nokturn), antifony a versikuly v hodinkách církevních. Sláva svaté mučenice Háty od nejstarších dob církevních byla a jest tak velika, že se každodenně při mši svaté v kanonu jmenuje, a v Katanee i v jiných městech Sicilských za patronku proti nebezpečenství v čas soptění Etny se vzývá.

Důležité svědectví o mučenictví svaté panny Háty zůstavil nám také svatý Damasus papež † 384., ve své básni o svaté Agathě, kterouž v překladu podáváme.

Již zaskvívá se Bohem přiveden,
ten Háty panny, mučenice den,
v němž ji Bůh Sobě choť Svou spůsobil,
a dvojím věncem skráň ji ozdobil.[3])

Jsouc sličná tělem, rodem vznešená,
víc pro víru a pro cnost slavená,
v nic kladla zemské statky veškery,
své v Božské vůli měla záměry.

Jak zmužile si ve všem počíná,
když v každý úd se muka zatíná!
O statném srdci děvy svědkem buď
ta přeukrutně rozsápaná hruď.

[1]) V Ivančicích na Moravě koná se ke cti svaté Hátě slavný průvod po náměstí. — [2]) U Bollandistů ke dni 5. února. — [3]) Věnec či koruna panenství a mučenictví.

I žalář radostně ji pobavil,
ji Petr, pastýř ovcí, zotavil;
jím potěšena Boha velebí,
chce mučenicí slouti na nebi.

I pohané tvou znali ochranu,
tvé roucho dali sopce v obranu;
chraň také Krista vzývající lid,
by požár hříchu nerušil mu klid.

Ty's na nebesích Krista Pána choť,
tam za nás pilně přímluvu svou voď,
by nám prokázal milost věčný Pán,
a vykázal nám v ráji blažný stán.

Aj, ozvi Otci se i Synu čest,
též Duchu, který s nimi jeden jest;
dejž Bože, věčná svatá Trojice,
ať pomní na nás Háta světice.

2. Svatý Fruktuos, biskup Taragonský, a jeho jahnové: Augurius a Eulogius, spolumučeníci.

Svatý Fruktuos, biskup Taragonský[1]), za císařův Římských Valeriana a Galiena dne 16. ledna 259. uvězněn byl se svými jahny Auguriem a Eulogiem. Dne 21. ledna předvedeni byli náměstku císařskému Emilianovi. Fruktuos vyznal, že jest křesťanem a ctitelem jediného Boha, který stvořil nebe i zemi.

Soudce napomínal Auguria: „Nedbej na slova Fruktuosova!“ Augurius pak řekl: „Já ctím Boha všemohoucího!“

Náměstek otázal se Eulogia: „Ctíš-li i ty Fruktuosa?“ — Eulogius odvětil: „Já ctím Toho, Jejž Fruktuos ctí.“

Potom ptal se náměstek Emilian zase Fruktuosa: „Ty-li

[1]) Taragona, provincie v severovýchodním Španělsku, nejjižnější část Katalonie u moře Středozemního, s hlavním městem téhož jmena.

jsi biskup?“ — Fruktuos odpověděl: „Jsem.“ — Emilian řekl: „Byl's!“ Hned pak rozkázal, aby všickni tři za živa upáleni byli.

Odsouzení to spůsobilo zármutek všeobecný, neboť biskupa Fruktuosa ve vážnosti veliké měli netoliko křesťané, ale i pohané. Cestou do divadla podávali mnozí z úcty a lásky svatým vyznavačům koflíky s nápojem posilujícím; ale svatý Fruktuos pravil: „Není ještě hodina, kdy se půst končí.“ Byl tehdy pátek, postní den.

U divadla chtěl mu čtenář Augustalis střevice sezouti; ale biskup Fruktuos chtěl se sám svlékati. Křesťan Felix prosil jej, aby na něj pamatoval. Biskup Fruktuos řekl hlasem zvučným, aby ho všickni slyšeli: „Ovšemť musím pamatovati na celou katolickou Církev od východu až do západu.“

Modlíce se na hranici zapálené odevzdali Bohu duše. Za soumraku večerního přiběhli křesťané do divadla, vínem uhasili na polo spálená těla, a každý odnesl něco z ostatků mučeníkův svatých, které později snesli, aby byly pohromadě.[1])

3. Svatý Indrakt, kralevič irský, jeho sestra Dominika, a devět spolumučeníků.

Irčané na víru křesťanskou obrácení svatým Patrikem[2]), kteréhož jim byl z Říma poslal papež Celestin I., rádi putovávali ke hrobu svatého Patrika a do Říma. Na začátku osmého století i svatý Indrakt, syn jednoho krále v Irsku, učený a cnostný, výhradně toliko po Bohu toužící, na pouť do Říma vypravil se spolu se svou sestrou Dominikou a s devíti společníky. Šťastně přeplavili se do Britanie a vystoupili na břeh řeky Tamesu. Tam po delší čas trvali na modlitbách v kostelíčku, jejž byli vystavěli, a sloužili Bohu postem a tuhou kázní. Svatý kralevič Indrakt vrazil do země svou poutnickou hůl, kteráž ujala se a během časů vzrostla v mohutný, košatý dub. Zůstaviv tam sestru Dominiku odebral se na pouť do Říma se společníky svými. Navrátiv se do Britanie zamýšlel s Dominikou sestrou vydati se na cestu do Irska. Toho času s družinou svou v krajině té bytoval

[1]) Sv. Augustin ve své chvalořeči o svatém Fruktuosu. Serm. 273. de diversis. U Bollandistů ke dni 21. ledna. — [2]) Svatý Patrik dne 17. března.

král Vessexský, Ina.[1]) Nešlechetník jeden z družiny královské s několika soudruhy přepadli služebníky Boží za doby noční, povraždili je a v hluboké jámě ukryli těla jejich. Král Ina však ohnivým sloupem upozorněn byv, dal jámu prohledati a těla nalezená slavně v kostele pochovati. Vrahové došli zaslouženého trestu, a světcové oslaveni byli od Boha mnohými zázraky.

4. Blahoslavený Domician, kníže, náčelník Korutanský, a jeho choť Maria.

Milstat, nyní okresní městys v hořejších Korutanech, míval za starých dob Slovanské orakulum, pohanskou věštbu. I samo jméno Milstat odvozuje se od tisíce soch (a mille statuis) na místě tom rozestavených a ctěných. Věštba vydávala se u model stojících na třech sloupech. Na jednom z nich byla hlava lví, na druhém vlčí, a na třetím kozí. Na konci osmého a na počátku devátého století náčelník Slovanský, který na křtu svatém přijal jméno Domician, měl za manželku Marii, dceru náčelníka Meranského.[2]) Horlivý křesťan, kníže Domician, zrušil modloslužbu v Milstatu, porazil tré sloupův s hlavami modlářskými, a ponořil je v jezero, na jehož břehu Milstat rozkládá se. Pečoval o vyučení lidu svého Slovanského ve víře křesťanské, a vystavěl kostel ke cti Vykupiteli a všem svatým. On sám svatě dokonal běh života svého a pochován byl u hlavního kostela. U hrobu jeho každou sobotu konána pobožnost, a mnohým od Boha na přímluvu svatého Domiciana navráceno zdraví spůsobem zázračným.

Léta Páně 1101. byl tam založen klášter Benediktinský, jejž s povolením papežským postoupil císař Fridrich řádu rytířův svatého Jiří roku 1468., kterýž trval toliko sto dvacet let. Když pak řád svatého Jiří zanikl, statky jeho roku 1598. arcivévoda Ferdinand, napotomní císař toho jména II., odevzdal Jesuitům jako fundaci koleje a akademie v Štýrském Hradci.

---

[1]) Svatý Ina dne 6. února. — [2]) Meran, město Tirolské v kraji Brixenském, za starověku sídlo mocných hrabat Andechských, později vévodů.

5. Svatý Albín čili Albuin, biskup Brixenský, a jeho předchůdce, svatý Ingenuin.

Brixen, hlavní město kraje Jiho-Tirolského, leží v západním konci Bystřické doliny (Pusterthal) nad stokem řeky Rience s Eisachou. Svatý Albin čili Albuin přeložil své biskupské sídlo ze Sabiony příkré roku 993. do Bystřické doliny dvě hodiny cesty vzdálené, a přinesl s sebou kosti svého předchůdce, svatého Ingenuina. Kolem chrámu biskupského povstalo pak nynější město Brixen. Svatý Albin pocházel z rodu vzácného a vyznamenával se podivuhodnou cnotou a zbožností. Za živa i po smrti léta Páně 1015. oslavil jej Bůh hojnými zázraky. Jeho tělo pochováno bylo vedlé těla svatého Ingenuina. Nyní posvátné ostatky obou těchto biskupů umístěny jsou na hlavním oltáři biskupského chrámu Brixenského. Výroční památka jejich světí se dne 5. února.

6. Svatá Adela (Adelheid), a Bertrada, panny, sestry, abatyše.

Adela, dcera Megengoza, hraběte Geldernského v Porýnsku [1]), a jeho manželky Gerbergy, měla ještě tři sestry, z nichž to Remintruda a Alverada vstoupily do stavu manželského, ostatní dvě pak staly se jeptiškami. Bertrada v klášteře Kolínském, Adela pak ve Villichu.

Svatá Adela od mladosti libovala sobě v Písmech svatých. Když pak jediný bratr její, Bohumír, padl ve válce císařem Otou III. proti Čechům podniknuté roku 986., rodiče z dědictví jeho vystavěli klášter a kostel ve Villichu na Rýnu v biskupství Kolínském. Od té doby žili rodiče v úplné zdrželivosti. Megengoz spravoval statky a byl netoliko posluchačem, ale také plnitelem slova Božího; Gerbera pak dohlížela ustavičně ku stavbě zmíněné, trvajíc na modlitbách za tuhého postu. Do kláštera Villišského uvedli pak jeptišky, jimžto za abatyši dána Adela. Císař Ota III. ochotně potvrdil klášteru tomu práva obvyklá. Zatím matka Gerberga šťastně zemřela, a také manžel její Megengoz po třech letech odešel za ní. Pochován byl vedlé milované choti

[1]) Svatý Megengoz dne 19. pros.

své v klášteře Villišském. Adela zavedla v klášteře svém řeholu svatého Benedikta, a postem i kajícím rouchem podrobovala tělo duchu moudrostí nebeskou osvícenému, jsouc vzorem a starostlivou matkou i učitelkou podřízenkám svým. Pečovalať o potřeby jejich, nemocné denně navštěvovala a jim sloužila; chudým štědré dávala almužny, začasté i vlastní roucho své darovala nuzným.

Bertrada blaženě v Pánu zesnula jako abatyše v kláštere Kolínském. Adela, ač se zdráhala, donucena byla biskupem Heribertem [1]), aby převzala po sestře správu onoho slavného kláštera. Moudrost a svatost abatyše Adely nyní tím více zaskvívala a šířila se. Bůh sám činnost její podporoval mnohými zázraky. Čím více zmáhala se dokonalost duchovní, tím více chřadlo tělo. Na den svatého Blažeje roku 1015. rozstonala se záškrtem. Klášternice neznamenaly žádného nebezpečenství, ale svatá abatyše Adela určitě předpověděla konec svůj. Druhého dne zjitra dala se zaopatřiti svátostmi, a odporučila sebe i veškeren klášter svatému biskupovi Heribertovi. Pozvala k sobě i jeptišky z kláštera Villišského, které však už nezastaly ji na živě. Vyžádaly pak sobě u biskupa, aby alespoň tělo její dovolil pochovati v klášteře Villišském. I odvezly, provázeny jsouce biskupem a obyvatelstvem Kolínským, drahocenný poklad, tělo svaté Adely, na lodi proti vodě do kostela svého. I na hrobě světice Boží událi se zázrakové.

Výroční památka obou svatých sester Adely a Bertrady světí se dne 5. února.

7. Svatá Háta (Agatha) Hildegarda, hraběnka palatinka Korutánská.

Pavel, hrabě palatin Korutánský [2]), chrabrý válečník, vstoupil ve stav manželský s Hátou Hildegardou, pannou vznešenou, nábožnou a cnostnou. Hrabě Pavel odebral se do války. Jeho necudný bratr usiloval Hátu Hildegardu svésti k nevěrnosti manželské. Cudná choť zhrozila se hanebnosti jeho, a tím horli-

[1]) Svatý Heribert, biskup Kolínský od r. 999. do 1021., dne 16. března. — [2]) Hrabě palatin, (comes palatinus), nádvorní župan, byl náměstkem vévodovým v jistém kraji říše.

věji vzývala Boha na modlitbách s milou děvečkou Dorotkou. Bratr palatinův, obávaje se trestu za pokořenou smělost zločinnou, psal palatinovi Pavlovi, aby se rychle vrátil domů. Vyšel mu v ústrety a lhal, že choť jeho poskvrnila cizoložstvím dům, do kterého se po šťastné válce vrací; on sám také prý od ní sváděn byl k nepravosti, a sotva prý se vyvětil z nástrah její. Palatin Pavel uvěřil lháři, rozhněval se, vrazil do jizby hořejší, kde Háta Hildegarda s Dorotkou na modlitbách trvala, a vyhodil choť svou i děvečku její oknem z hradu na příkré skále zbudovaného v záhubu jistou. Stálť hrad ten, Prosnica zvaný, nad řekou Dravou nedaleko kostela zasvěceného svatému Pavlu.

Dozvěděv se brzo, že Háta Hildegarda i děvečka Dorotka bez úrazu zůstaly, poznal nevinu choti, litoval přenáhlení svého, přemýšlel o pomstě nad bratrem zradným, ale oslepnuv na obě oči nařídil, aby se vystavěl zmíněný kostel ke cti Obrácení svatého Pavla, smířil se s Bohem zpovědí skroušenou, a s jediným sluhou vůdcem vydal se na pouť sedmiletou do Říma, do Jerusaléma a na všechna místa posvátná. Po sedmi létech navrátil se do vlasti. Tu pak odpočívaje pod lipou zaslechl zvon s kostela svatého Pavla, ohlašující klekání. Pomodliv se nábožně zvolal: „Už vím, kde jsem!“ a vypustil duši. Na tom místě i pochován byl.

Palatinka Háta Hildegarda s děvečkou Dorotkou ubytovala se na hradě Kamnickém [1]), přežila manžela svého Pavla o několik roků, založila při kostele svatého Vavřince v Kamníku almužny pro chudé, a svatě dokonala svatý život na den patronky své, panny a mučenice Háty (Agathy) 5. února 1024. Svatost její osvědčil Bůh mnohými zázraky za živobytí, o smrti a po smrti. Mimo jiné předpověděla svatá Háta Hildegarda, že národ Korutánský odpadne od víry katolické, ale po nedlouhu zase navrátí se do Církve samospasné. Proroctví to naplnilo se tou měrou, že v Korutanech mezi 310.000 katolíkův i za

[1]) Kamník, něm. Stein, město v severovýchodním cípu Krajiny nad potokem „Kamenská Bystřice“ tři míle od Ljublany. U prostřed města strmí skála Mali grad s kostelíčkem starožitným, jenž má tři kaply nad sebou vystavené. U města jsou zříceniny Stari grad, na kterémž za dvanáctého století sídleli vévodové Korutánští.

věku našeho žije toliko asi 17.000 protestantův od pravé Církve odtržených.

Almužny v Kamníku založené záleží z chleba, vína a slaniny, kteréž o výroční pouti na den svaté Háty Hildegardy kněz po mši svaté slavně světí a chudým rozdává. Chleba i slaniny posvěcené užívá se v Korutansku jako léku působivého v rozličných chorobách. Fundace ta došla potvrzení císařem Konrádem II.

Na příkré skále, po které svržena byla svatá Háta Hildegarda a děvečka Dorotka, za doby letní rostou a kvetou překrásné růže a lilije.

Příběh ten doposud žije v ústech obyvatelstva Korutánského, kteréž následkem tisícletého příslušenství k Německé říši bohužel poněmčilo se tak, že nyní vedle 200.000 Němců počítá se tam jenom 100.000 Slovincův.

Dne 6. února.

I. Svatá Dorota (Dorothea), Bohdanka a její sestry Krista a Kalista, panny, a Theofil (Bohumil), mučeníci Cesarejští.

Vznešený měšťan Římský, Dorus, měl bohatství veliké: paláce, letohrady, vinice, polnosti a stáda. To všechno opustil za hrozného pronásledování křesťanů pro Ježíše, a s manželkou Theou, a s dvěma dcerama, Kristou a Kalistou, odebral se do Cesarey, hlavního města Kapadocie. V Cesaree narodila se jim třetí dcera, kterouž biskup tajně pokřtil, a dal jí jméno složené ze jména otcova i matčina, Dorothea, naším jazykem Bohdanka.

Dorothea již jako útlé děvčátko byla plna Ducha Svatého. Když pak povyrostla, převýšovala všechny panny hlavního města jak krásou tělesnou, tak i zbožností a moudrostí. Vladař zemský, Sapricius, uviděv ji, všemožně snažil se, aby ji dostal za manželku. Dorothea však rozhodně dala mu na srozuměnou, že nevolí míti chotě jiného mimo Krista, jenž ji byl vykoupil Sobě krví Svou.

Toho času řádilo hlavní pronásledování Diokleciánské od roku 303—305., kteréž bylo vladaři Sapriciovi záminkou víta-

nou, aby Dorotheu pohnal k soudu. Jak mile předvedena byla, pravil k ní: „Povolal jsem tebe proto, aby's dle rozkazu našeho císaře mocného obětovala bohům.“ — Dorothea stojíc s hlavou sklopenou odpověděla: „Bůh nejvyšší přikázal mi: Pánu Bohu svému se klaněti, a Jemu samému sloužiti budeš. Mat. 4, 19. Uvaž sám, sluší-li více poslouchati panovníka zemského než nebeského, člověka více než Boha! I císařové jsou lidé smrtelní, jakýmiž byli i ti, jichžto obrazům a sochám vzdáváte božskou čest.“ — Sapricius řekl: „Chceš-li se vyhnouti trestům, odlož svévoli, a obětuj bohům; sice budeš k tomu donucena mukami strašnými pro příklad jiným.“ — Dorothea odvětila: „Všechněm dám příklad pravé bázně Boží, aby se báli Jeho a nikoli člověků nesmyslně zuřících, kteříž počínají sobě jako zběsilí psi, jenž trhají lidi nevinné, kousajíce, kdo jim v cestu přichází.“ — Sapricius pravil: „Vidím, že míníš setrvati při svém vyznání, a jako mnozí před tebou, zemříti chceš násilnou smrtí. Dej si říci, a obětuj, aby's nebyla mučena!“ — Dorothea odpověděla: „Muky, kteréž ty mi chystáš, jsou pomíjivy; ale muky pekelné budou věčně trvati. Chci-li vyhnouti se mukám věčným, musím snášeti muky pomíjivé. Pravilť Pán můj: Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duši zabiti nemohou; než bojte se raději Toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti do ohně pekelného.“ Mat. 10, 28. — Sapricius zvolal: „Právě; bohů báti se musíš, aby se nerozhněvali a tělo tvé i duši tvou nezahubili, nebudeš-li jim obětovati.“ — Dorothea: „Věř mi, že se ničím pohnouti nedám, abych obětovala duchům zlým, jenž jako my přebývali v těle smrtelném, a na světě tak živi byli, že jest hanba mluviti o tom; umřelit jako zvířata nerozumná, nepoznavše za živobytí svého Toho, kterýž stvořiti ráčil nebe i zemi, moře a všechno, co v nich a na nich jest; duše těch, jimžto se v rozdivných obrazích klaníte, hoří v ohni věčném; k nim do ohně věčného zavrženi budou všickni, kdož Stvořitele svého zapírají a takovým modlám se klanějí.“

Vladař nemohl už déle utajiti hněv svůj. Dal pannu křesťanskou položiti na skřipec. Dorothea však statečně vyzvala jej, aby rychlými mukami brzo přivedl ji k Tomu, Jemuž k vůli nebojí se ani muky, ani smrti. — Sapricius otázal se: „Kdož pak jest ten, po jehož společnosti tak vřele toužíš?“ — Do-

rothea: „Kristus, Syn Boží!“ — Sapricius: „A ten kde pak jest?“ — Dorothea: „Svou Božskou bytostí jest všude; jako Bůh a člověk vstoupil na nebesa, a sedí na pravici Otce věčného.“

Když ji byl Sapricius opětně nadarmo napomenul, aby obětovala bohům, poručil, by ji posadili do nádoby vřelým olejem naplněné. Svatá panna vyšla bez úrazu z lázně té, jakoby se byla pomazala balsamem drahocenným. Zázrakem tím mnoho pohanů obráceno se na víru; ale Sapricius přičítal to kouzlům, a rozkázal Dorotheu do žaláře odvesti a ji tam devět dní a nocí bez jídla a nápoje nechati. V žaláři Ženich nebeský dostatečně živil ji.

Desátého dne dal Sapricius postaviti vysoký sloup s bůžkem Apolo zvaným, a přikázal panně předvedené, aby se mu klaněla. Dorothea řekla: „Já se klaním Bohu, a nikoli ďáblu!“ I poklekla, pozdvihla ruce a oči k nebesům, a prosila Boha všemohoucího, aby zázrakem osvědčil, že On sám jest pravý Bůh, mimo kteréhož není boha žádného. Z čista jasna udeřil blesk do sochy a roztříštil sochu s modlou na prach. Prchající ďáblové volali v povětří: „Dorotheo, Dorotheo, proč nás pronásleduješ?“ To vidouce a slyšíce přemnozí pohané, hlasitě vyznávali Boha Krista a tlačili se k smrti mučenické. Sapricius ale kázal Dorotheu zavěsiti, bičovati, železnými drápy sápati a pochodněmi páliti. Polomrtvou odvlekli do žaláře, kdežto do rána opět dokonale zdráva učiněna jest

Tomu podivil se i Sapricius a mluvil k ní: „Dorotheo, už dosti byla jsi trestána; už pak usmysli sobě!“ Pak dal ji zavesti k oběma sestrám, ke Kristě a Kalistě, jež byly strachem před smrtí od víry odpadly, aby přemluvily i Dorotheu.

Sestry skutečně domlouvaly Dorotě, aby soudce uposlechla a zachovala mladý život svůj. Dorothea však mluvila sestrám tak lahodně, a vychvalovala sladkou lásku Kristovu tak nadšeně, že obě sestry odpadlictví svého žalostně litovaly a s pláčem volaly: „Kterak můžeme očekávati milost od Krista, kterého jsme zapřely?“ — Dorothea těšila je řkouc: „Zoufání nad milosrdenstvím Božím bylo by větším hříchem než odpadlictví. Kristus jest Vysvoboditelem, Vykupitelem a Spasitelem naším. Kajte se celým srdcem, a naleznete milost!“ — Sestry padly na kolena

a prosily Dorotheu za přímluvu, aby Bůh milostivě přijmouti ráčil jejich lítost a pokání. — Dorothea rozplakala se radostí a modlila se: „Ó Bože, jenž jsi pravil: Nechci smrti bezbožného, ale chci, aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl, Ezech. 33, 11., Pane Ježíši, jenž jsi ubezpečil nás, že bude radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím větší, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž nepotřebují pokání: Luk. 15, 7, učiň milosrdenství Své těm, kteréž od Tebe odvrátil zlý duch! Uveď zbloudilé ovečky tyto nazpět do ovčince Svého, a pomoz, aby příkladem jejich návratu i jiní odpadlíci zmužili a k Tobě navrátili se!“

Vladař dal Dorotheu i sestry k sobě přivesti, a tázal se dychtivě, sestru-li svou nejmladší přemluvily. Ony pak odhodlaně odpověděly: „Zhřešily jsme velice, obětovavše modlám z bázně před bolestmi pomíjivými. Sestra přivedla nás k poznání a k pokání; ona za nás prosí Krista, aby nám milostiv býti ráčil.“ — Sapricius rozpálil se hněvem, roztrhl roucho své, a kázal obě svázané sestry do kotle hořlavými věcmi naplněného posaditi a spáliti. Svaté mučenice modlily se: „Pane Jesu Kriste, milostivě shlédni na lítost naši a dejž nám odpuštění!“ — Dorothea pak volala radostivě: „Věřte pevně; Bůh odpustil vám hřích! Nalezly jste ztracenou korunu mučenickou! Otec milosrdný, jenž laskavě přijal syna marnotratného, přijme i vás jako milující otec!“

Sestry vítězně dobojovaly. Nyní zase došlo na Dorotheu. Nelidský Sapricius dal ji na skřipci roztáhnouti. Svatá mučenice skvěla se radostí nevyslovnou. Sapricius ptal se jí: „Proč se přetvařuješ, jakoby muky působily tobě radost?“ — Dorothea pravila: „Ještě nikdy nepocítila jsem radosti takové jako dnes, poněvadž jsem vyrvala podvodníku nepříteli duše sester svých, a získala je Kristu Ježíši. Veliká hostina strojí se dnes na nebesích. Anjelové jásají, proroci, apoštolové a mučeníci radují se. Pospěš, abych i já brzo užila radostí nebeských s těmi, s nimiž jsem prolévala slzy hořké. Dávno již toužím po Choti svém, v Jehož zahradě budu růže a jablka trhati a věčně se radovati!“ — Sapricius dal ji pochodněmi páliti; ona pak statečně pravila: „Bídníku, nemohuten a malomocen jsi jako bůžkové tvoji!“

Rozdivočený vladař kázal ji se skřipce vzíti, pěstmi do obličeje bíti a konečně poručil, aby mečem odpravena byla. Dorothea uslyševši výrok smrti, zvolala hlasem velikým: „Choti duše mé, Pane Jesu Kriste, díky vzdávám Tobě za to, že's mne udůstojnil Svého ráje a blažené společnosti Své!“

Vedli ji branou z města. Zástup mnohý doprovázel ji. Theofil, soudní úřadník, posměšně prosil ji, aby mu poslala těch krásných růží a jablek, kteréž trhati bude v zahradě Ženicha svého. Svatá panna slíbila mu to, a Theofil se tomu smál.

Na popravišti Dorothea poklekla a modlila se. V tom stálo u ní pachole v plášti nachovém, zlatými hvězdičkami ozdobeném; krásný a spanilý byl obličej jeho. V ruce měl košíček se třemi růžemi a se třemi jablky, kteréž podával Dorothee. Ona pak kázala jemu: „Milý bratříčku, dones laskavě růže i jablka tajemníku Theofilovi.“ To pověděvši poručila duši svou Bohu, jížto katův meč dopomohl do království nebeského dne 6. února léta Páně 303.

Theofil, tajemník soudu, stál v paláci vladařově u okna, a vypravoval za smíchu rozpustilého, co byl s Dorotheou mluvil, a co mu byla slíbila. Z nenadání přistoupilo k němu pachole řkouc: „Ty růže a ta jablka posýlá tobě sestra má Dorothea ze zahrady Chotě svého,“ a hned zmizelo. Theofil zarazil se a žasnul nad neobyčejnou krásou růží a jablek. Konečně zasvitlo mu v duši. Mocným hlasem zvolal: „Kristus jest pravý Bůh!“ — Spoluúřadníci jeho pravili: „Theofile, buďto bláznîš, nebo žertuješ!“ — Theofil pravil k nim: „Ani neblázním, ani nežertuji! Rozum nutí mne, abych věřil, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh. Považte, v měsíci únoru panuje v Kapadocii nejtužší zima; v celé zemi není zelené větvičky; odkud tedy růže ty a ta jablka? Posmíval jsem se Dorotě žádaje, aby mi ze zahrady Chotě svého poslala růže a jablka; a hle, malé pachole, kteréž po náhledu mém ani mluviti neumí, mluvilo ke mně slovy lahodnými, odevzdalo mi růže a jablka a zmizelo. Pachole to musí býti anjel Boží. Blahoslavení věřící v Krista, a trpící pro Jeho jméno! Onť jest pravý Bůh, a kdož Ho ctí, v pravdě moudrý jest.“

Vladař Sapricius uslyšev, co se přihodilo s Theofilem, povolal jej k sobě a vytýkal mu, že jmenuje jméno křesťanské,

jemuž doposud tak rázně odporoval; i domlouval mu, jakou pošetilostí jest vzývati Boha, o němž i sami křesťané praví, že od židů ukřižován byl. — Theofil odpověděl: „Právě proto, že mi o Jeho ukřižování mluveno bylo, bludně domníval jsem se, že Bohem býti nemůže. Denně rouhal jsem se jménu Jeho. Nyní ale poznal jsem, že jest pravý Bůh, a lituji svého bludu a rouhání.“ — Sapricius hrozil mu bolestnými tresty, neodvrátí-li se od Ukřižovaného. Když pak Theofil setrval ve víře své, dal jej vladař na skřipci mučiti. Theofil v nejhroznějších bolestech začasté volal: „Kriste, Synu Boží, Tebe vyznávám! Uveď mne mezi svaté Své!“ Konečně odsoudil jej Sapricius k smrti mečem, a nový, statečný bojovník Kristův přijal korunu života věčného.

Život a smrt svaté mučenice Dorothey v takové vážnosti jest v národě našem, že v některých krajinách na výroční památku její chodí mládež odrostlá „s Dorotou“, a dramaticky provozuje příběh ten.

2. Svatý Silvan, biskup, Lukáš, jahen, Mucius, čtenář, a Julian, lékař, mučeníci Emeští.

Za panování císaře Maximina Galeria mučenickou smrt pro Krista podstoupili dne 6. února 312. v Emese, slavném městě Asijské Celesyrie biskup Silvan, jahen Lukáš, a čtenář kostelní (lektor) Mucius. Svatý Silvan byl čtyřicet roků biskupem Emeským, když se svými spolumučeníky Lukášem a Muciem byl dravým šelmám předhozen a roztrhán pro statečné hlásání a neohrožené vyznání víry křesťanské. Soudce města Emesy nejprvé pochlebováním usiloval odvrátiti je od pravého Boha Krista. Vida pak, že v ošklivosti nepřemožné mají pohanskou modloslužbu, dal je ukrutně bičovati a do žaláře odvesti, kde je dlouho mučil hladem. Nedosáhnuv ani takovým spůsobem záměru svého, dal je předhoditi divokým šelmám, kteréž je sice rozsápaly ale nesežraly. Za nastalé noci křesťané těla jejich sebrali a počestně pochovali.

Téhož dne v Emese umučen byl také svatý Julian lékař, kterýž od mladosti nemocným podával netoliko léky pro tělo churavé, ale také jim vštěpoval víru v Boha Krista, aby spasil duše

nesmrtelné. Lékař Julian vida, že biskupa Silvana, jahna Lukáše a čtenáře Mucia vedou do divadla, aby je předhodili hladovým dravcům, přistoupil k nim, políbil a napomínal je, aby statečně zachovali se. Byl pak proto i sám jat a uvězněn v žaláři tmavém, kdežto mu hlavu, ruce a nohy tak sevřeli, že útrapou tou skonal.

3. Svatý Amand, biskup Maastrichtský.

V Belgii[1]) už za čtvrtého století bylo několik biskupství: Tongernské (roku 452. do Maastrichtu přeložené), Tournayské, Arraské (od roku 545. v Cambrai). Stěhováním se národů i tam křesťanství vzalo zkázu velikou, tak že bylo potřebí obnovitelův. Největším obnovitelem víry křesťanské v Belgii byl svatý Amand.

Amand narodil se v krajině Nanteské[2]) z rodičův nábožných velmi. Maje dvacet let vstoupil do kláštera, z něhož ani prosbou ani hrozbou svých příbuzných vylákati se nedal. Později odešel do Bourgesu[3]), kdežto pod správou svatého biskupa Austregisila pět roků tuze živ byl. Roku 628. putoval do Říma. Vrátiv se do Francie, vysvěcen byl za biskupa bez určité diecese. Nyní šířil křesťanství ve Flandrech, provincii Nizozemské, u Slovanů Korutánských a v sousedních krajinách Podunajských. Neohroženě vytýkal nepořádný život králi Dagobertovi, byl za to vypovězen, a hlásal svaté evangelium obyvatelstvu Gascogneskému[4]) a Navarreskému.[5])

Byv od krále Dagoberta nazpět povolán, odebral se do okolí Gentského v nynější Belgické provincii Východních Flander, kde lid tak málo náchylen byl ke slovu Božímu, že svatý Amand vícekráte byl zbit a v nebezpečenství života. Tím však neklesala horlivost jeho; neunaveně zvěstoval víru, vězny vykupoval, učil a křestil. Ještě jej Bůh obdařil i mocí zázračnou, přemnozí ko-

---

[1]) Království Belgické hraničí s Hollandskem, Porýnským Pruskem, Francouzskem a Severním mořem. — [2]) Nantes (Nant), hlavní město depart. Loire-Inférieure na pravém břehu Loiry. — [3]) Bourges (Burž) hlavní město depart. Cherského ve Francii. — [4]) Gascogne (Gaskoň) jihozápadní část Francie u Atlantického oceanu. — [5]) Navarra, bývalé království v Pyrenejích, nyní ve Španělsku.

nečně dobrovolně bořili chrámy modlářské a přijímali křest svatý. Biskup Amand odevšad, i od krále štědře podporovaný založil několik kostelů a klášterů, čímž pojistil budoucnost Církvi v krajinách těch.

Roku 646. zvolen byl svatý Amand za biskupa Maastrichtského.[1]) On pak, žádaje Krista zvěstovati pohanským národům v Austrasii[2]), prosil papeže Martina I., aby mu dovolil složiti úřad biskupský. Prosba jeho byla teprvé později vyslyšána, když ji v Římě osobně opětoval.

Kázal ještě po nějaký čas, odebral se do kláštera, napravil tam kázeň řeholní a dočkal se věku velikého. Zemřel roku 684. Amand nazývá se naším jazykem Milota. (Miloš)

4. Svatý Ina, král Vessexský v Anglii, a jeho choť Ethelburga.

Do Britanie (Anglie) přistěhovali se za druhé polovice pátého století Sasové, a podmanili sobě obyvatelstvo Keltické tou měrou, že tam povstalo mnoho Saských králů, kteří za století osmého spojili se v Saskou heptarchii, vlastně oktarchii.[3]) Ještě za živobytí svého otce Kenreda stal se Ina králem Vessexským roku 689. Za něho povstal klášter v Albingdonu na řece Temži, a jiné ústavy bohumilé, zejména znamenité opatství Glocesterské (Glostrské) v krajině Somersetské, kdežto i chrám ke cti svatému Petru a Pavlu vystavěl, zlatým i stříbrným náčiním opatřil, a důchody i pozemnosti listem královským potvrdil roku 704. Také nové biskupské stolice založil a horlivě zasedal na sněmích církevních. Zákony zemské vydával po předchozích poradách s biskupy a duchovenstvem, jakož vidno jest z úvodu zákonův daných: „Já Ina, z Boží milosti král Vessexský, uradiv se s otcem svým Kenredem, se svým biskupem Heddou, se všemi rádci a moudrými národa svého a s přemnohými služebníky Bo-

---

[1]) Maastricht, nejdůležitější pevnost Nizozemská, hlavní město Holandské provincie Limburské při vtoku řeky Jaary do Mosy. Starověký Trajectus Mosae; jméno Maastricht vyskytuje se teprvé za XII. století. — [2]) Austrasia, východní říše Francská, založená roku 511. po smrti Chlodvikově pro Theodoricha. Středištěm vlády bylo město Mety (Metz). — [3]) Oktarchia čili osmeropanství záleželo z království: Kent, Essex, Sussex, Vessex, Mercia, East-Anglia, Bernicia, Deira (později Northumbria).

žími, jsa pečliv o spásu našich duší a o blaho království svého, nařizuji pravé manželství a spravedlivé soudy.“

Byl pak svatý král Ina také udatným bojovníkem, což osvědčil několikerou válkou s panovníky sousedními, kdykoli nastala mu povinnost, aby obhájil práva království svého.

Těla svatého Indrakta a spolumučeníkův [1]) v kostele Glocesterském slavně pochoval, dvakráte do Říma putoval, zbožná nadání klášterů a chrámů od papeže potvrditi dal, jeho ochraně církev křesťanskou ve svém království poručenu učinil, a Svatému Otci dary královské a halíř Svato-Petrský odevzdal.

Za papeže Řehoře II. (715—731) smluvil se s výbornou chotí svou Ethelburgou, odřekl se vlády a všech věcí zemských, ustanovil Adelarda za nástupce svého, putoval v rouše prostinkém do Říma, tam okolo roku 730. blaženě dokonal zásluţný život svůj v klášteře, a pochován byl ve velechrámu svatého Petra.

Po odchodu královského chotě svého Iny do Říma Ethelburga královna, žena moudrá a zbožná, vstoupila do kláštera pro jeptišky, kdežto později stala se abatyší a svatě zemřela. Památka její koná se dne 11. října.

Také sestry svatého Iny jsou světicemi v Církvi katolické. Výroční památka svaté Kvenburky světí se dne 12. září, a svaté Kutburgy dne 31. srpna.

5. Svatý Guarin, kardinál, biskup Palestrinský.

Guarin, rodem Boloňan v Italii, od mladosti nábožně vychováván, vzdaloval se všech titěrných her oblíbených mládeží. Proti vůli svých příbuzných vstoupil do stavu duchovního v rodišti svém. Vida pak, že soudruhové libují sobě v malichernostech, o samotě modlíval se a rozjímal o věcech svatých. Pro svou nábožnost a pro vynikající vědomosti zvolen byl za řeholního kanovníka řádu svatého Augustina v Mortaře a Lucce, [2]) kde mno-

[1]) Svatý Indrakt dne 5. února. — [2]) Mortara, nyní opevněné město Italské provincie Pavijské, kde r. 1849. dne 24. března Piemontesové poraženi byli vojskem Rakouským pod arciknížetem Albrechtem a hrabětem Vratislavem, načež Radecký postoupil proti Novaře. — Lucca, hlavní město provincie Lucké v Italii.

holetým bádáním vědeckým a ustavičným rozjímáním o posledních věcech člověka dostoupil vrcholu dokonalosti křesťanské. Svým spolukanovníkům byl služebovolným sluhou, moudrým učitelem, příkladným mistrem.

Roku 1139. jednomyslně zvolen byl od lidu i duchovenstva za biskupa Pavijského.[1]) Avšak maje sebe za nehodna veliké důstojnosti biskupské, prchl a tak dlouho skrýval se, až jiný zvolen a vysvěcen byl. Svatý Guarin pak navrátil se do sboru kanovnického v Mortaře.

Papež Lucius II., také Boloňan, pozval Guarina k sobě do Říma. Guarin dlouho zpouzel se, a nevolil po čtyřicetiletém obcování klášterském navrátiti se do života mimořeholního; když pak konečně přece uposlechl a do Říma přišel, papež učinil jej svým prelátem i kardinálem, a vysvětil jej za biskupa Palestrinského.[2]) Koně, vůz a drahocenné náčiní, jež mu papež daroval, hned prodal, peníze stržené rozdal chudým, sám vždycky chudobně žil, mnoho se postil, na modlitbách horlivě trval, slovo Boží neunaveně hlásal, a všecky povinnosti úřadu svěřeného svědomitě konal až do vysokého stáří svého.

Když pak tušil blízkou smrt, po kteréž toužil, svolal k sobě duchovenstvo, aby se modlilo církevní hodinky s ním, přijal svaté svátosti, dne 6. února 1159. klidně v Pánu zesnul, a v kostele svatého Agapita mučeníka[3]) pochován byl. U hrobu jeho stalo se mnoho velikých zázraků.

6. Blahoslavená Hildegunda, vdova, Premonstrátka.

Hildegunda, hraběnka, byla dcera Heřmana hraběte Lidberského a hraběnky Hedviky. Jako matka Hedvíka po smrti chotě svého se svou třetí dcerou Gertrudou vstoupila do Premonstrátského kláštera Dunvaldského: tak i Hildegunda po smrti svého manžela Lothara a jednoho ze dvou synů, Theodoricha, vykonala pouť do Říma a zděděný svůj hrad Meer[4]) pro-

[1]) Pavia, staré Ticinum, hlavní město provincie téhož jména. — [2]) Palestrina, druhdy Praeneste, starodávné město v Latiu, asi čtyry míle jihovýchodně od Říma. — [3]) Svatý Agapit Palestrinský, mučeník, dne 18. srpna. — [4]) Meer, Mehre, lat. Mare, nazýval se hrad u jezera zbudovaný v krajině Rýnsko-Kolínské.

měnila v klášter Premonstrátský roku 1165. Tou radou byl jí druhý syn Heřman, Premonstrát v klášteře Kapenberkském. Klášter nový odevzdala do ochrany převoru Steinfeldskému, učenému Udalrichovi, a sama vstoupila do kláštera Meerského s dcerou svou Hedvíkou. Hildegunda zvolena byla za první převorku kláštera svého v Meeru. Když se počet jeptišek množil, vystavěla nedaleko jezera klášter nový roku 1168. u kostela svatého Vavřince. Převorka Hildegunda dnem i nocí modlila se Bohu, byla skvělým vzorem nábožnosti podřízeným jeptiškám, a jako dobrá matka pečovala o jejich potřeby hmotné i duchovní. Papež Alexander III. roku 1178. potvrdil klášter od ní založený a spravovaný.

Léta Páně 1183. šťastně v Pánu zesnula, a pochována byla synem svým Heřmanem, převorem Kapenberkským, před hlavním oltářem klášterního kostela. Po blahoslavené Hildegundě byla převorkou Meerskou její dcera Hedvíka.

Hildegundu ihned ctili, vzývali a malovali jako světici pro veliké cnosti a zázraky, jimiž ji Bůh oslavil. Cingulum čili pás a jiné částky roucha, jež blahoslavená Hildegunda za živa nosila, mnohdykráte na přímluvu blahoslavenky u Boha prospěšně působily šestinedělkám jsoucím v nebezpečenství.

Dne 7. února.

I. Svatý Romuald, opat, zakladatel řádu Kamaldolského.

Svatý Romuald pocházel z vévodského rodu „Honestův“. Narodil se v Ravenně.[1]) Otec Sergius dal jej rozmařile vychovati vedlé obyčejův věku tehdejšího, tak že Romuald se kolísal mezi jinošskými poklésky a dobrými úmysly, k jichžto uskutečnění scházela mu pevná vůle. Kdysi na honbě octnul se o samotě v lese hlubokém. Vážný stín stromův k ne-

[1]) Ravenna, hlavní město provincie Ravennské v království Italském kteráž druhdy byla papežskou zemí, avšak roku 1860. s Emilií přivtělila se ku království Italskému. Země Ravenna má 31.35 □ mil s 209,518 obyvateli. Město Ravenna má 20,000 obyvatelů, arcibiskupa a mnoho překrásných chrámů. Zemi tu Pipin, král Francký, r. 755. daroval papeži, dobyv ji na Longobardech.

besům se pnoucích, a velebné ticho tak mocně působilo v něm, že padna na kolena modlil se a zvolal: „Blahoslavení vy staří poustevníci, jenž jste vyvolili sobě takové příbytky! Klidně mohli jste sloužiti Bohu, vzdáleni jsouce ode všeho hluku světského!“

Rozhodný obrat u něho stal se, když dostoupil dvacátého roku svého. Toho času pohádal se otec jeho Sergius pro kus půdy se svým příbuzným, a vyzval jej na souboj, jehož svědkem musel býti Romuald, aby ho otec nevyloučil z dědictví. V souboji tom Sergius probodl soka svého, a Romuald, pokládaje se za spoluvinníka vraždy té, s upřímnou lítostí odebral se do kláštera Monte-Kasinského[1]), a tam vyzpovídav se učinil čtyřicetidenní pokání za hříchy své.

V klášteře tom obcoval a o vážných věcech rozmlouval s nábožným bratrem řeholníkem. Následkem rozmluv těch umínil sobě, že v klášteře tom zůstane. Mnohými prosbami a úpěnlivým pláčem dosáhl toho, že za řeholníka přijat a v řeholnické roucho oblečen byl.

Svou pokorou, poslušností, zbožností a tuhým životem brzo stal se vzorem přísnosti klášterské. Avšak právě tím popudil proti sobě nenávist některých po světsku smýšlejících mnichů. Romuald, aby se vyhnul nepřízni a nenávisti svých bratří, s povolením opata opustil Monte Kasino, a odebral se k poustevníkovi Marinovi, jenž u Benátek[2]) proslavil se nábožným a tuhým životem, aby se pod jeho správou vyučil dokonalosti křesťanské. Brzo přidružilo se k němu mnoho mužů žádoucích cnostného života, kteréž Romuald skvělým příkladem svým tak osvítil, že ho sobě za mistra zvolili.

Odtud odebral se s několika žáky do Katalonie.[3]) Brzo však opět navrátil se bos do Italie, kdežto časem ve společ-

---

[1]) Monte Casino, vrch v Neapolské provincii Terra di Lavoro. Na vrchu tom sv. Benediktr. 528. pobořil pohanský chrám Apollův, zapálil háj Venušin, vystavěl tam kostel ke cti svatému Janu Křtiteli, a opevněné obydlí žákům svým, pro něž památnou řeholu svou napsal a první klášter řádu svého založil. — [2]) Benátky, u Jihoslovanů Mletky, u Italů Venezia, u Němců Venedig, hlavní město někdejší svobodné obce, pak království Benátského, nyní provincie Italské; Benátky stavěny jsou na 136 ostrovech spojených 370 mosty. — [3]) Katalonia, knížectví, nejprůmyslnější provincia Španělská s hlavním městem Barcelonou.

nosti klášterské, časem v poustevně žil a do sousedních zemí vycházel, aby slovo Boží hlásal a k pokání napomínal.

Konečně navrátiv se z Uher, kdež mínil také svaté evangelium Kristovo zvěstovati, avšak nemocí ku zpáteční cestě donucen byl, usadil se v Toskánsku v údolí Apeninském, kteréž sedmero pramenů ovlažovalo, a jež pro krásu přírodní nazývalo se Kamaldoli[1]), t. j. planina rozkošná. Nad údolím tím, na místě téměř nepřístupném, zbudoval Romuald pro sebe a pro soudruhy své patero různých chyšek čili poustevn, a kostelíček ke cti Spasiteli světa. Dobrá pověst o jejich tuhém životě poustevnickém roznesla se po veškeré zemi, a tudíž přidávali se noví soudruhové k svatému Romualdovi, a vystavěli sobě chyšky v okolí tom. Poustevníci vedli každý pro sebe život svatý, anižby se scházeli nebo vespolek mluvili, zachovávajíce úplné mlčení. Jejich tuhý půst o pouhém chlebě a o pouhé vodě, jejich zdržování se od pokrmů masitých a od vína, jejich dlouhé vousy, ostříhaná hlava a bosé nohy živě připomínaly život poustevnický v prvotné přísnosti. Svatý Romuald dal učeníkům svým řeholné roucho bílé, aby ustavičně na zřeteli měli svatou nevinnost.

Tou měrou Romuald založil a zařídil řád poustevníků Kamaldolských a dal jim Petra Daguina za převora čili představeného; sám pak odešel do hor v Umbrii[2]), kdežto sedm roků zbožně ztrávil. Potom ale novým mnichům založil tam klášter, ustanovil opata a sám se uchýlil do kláštera Val de Kastro, aby po mnohých a záslužných pracech sobě odpočinul a na blízkou smrť připravil se. Dne 19. června roku 1027. vykročila svatá jeho duše z těla pozemského, aby v radostech nebeských tváří v tvář patřila na Boha, Jemuž byla na tomto světě tak horlivě sloužila. Svatý Romuald dožil se 120 roků, z nichžto 100 ztrávil za nejtužšího sebe zapírání výhradně toliko ve službě Boží. Podnes chová se v hlavním klášteře jeho řádu, v Kamaldoli, první část výkladu Žalmů od něho sepsaného.

Stanovy řádu Kamaldolského mají za základ výteč-

[1]) Camaldoli v papežském potvrzení řádu sv. Romualda nazývá se „Campus amabilis.“ — [2]) Umbria, nazývala se za starého věku krajina v severní části střední Italie. Apeniny krajinu tu dělí po celé délce na Umbrii cisa transapeninskou. Později Umbria náležela papeži, a r. 1860. násilně připojena byla ku království Italskému.

nou řeholu svatého Benedikta, a řád ten záleží dílem z poustevníků, dílem z klášterníků, jenž se obírají ponejvíce zpíváním žalmů, modlitbou a rozjímáním o věcech svatých; zbývající hodiny vynakládají na ruční práci, a tak skromnou výživu svou opatřují sobě. Kláštery řádu Kamaldolského za věku napotomních valně rozmnožily se; i ve Vídni a v Krakově kláštery ty byly, a v Italii doposud jsou. Z řádu Kamaldolského byl předchůdce papeže Pia IX., papež Řehoř XVI.

Řád Kamaldolský měl také kláštery panenské, jichžto jeptišky měly tu samou řeholu, roucho a škapulíř z bílé šerky, bílý vlněný pás, v kůru velmi širokou hazuku čili kůtnu, a přes bílý závoj také závoj černý. Za naší doby zbyl jenom jediný panenský klášter Kamaldolský v Římě.

Mrtvola svatého Romualda roku 1466., tedy po 439 létech, nalezla se ještě neporušena. Světec ten vyobrazuje se v bílém řeholném rouše, an ukazuje učeníkům svým řebřík, po kterémž mají do nebe vystupovati.

2. Svatý Richard, král Vessexský.

Veliký ostrov, jenž obsahuje království Anglické a Skotské, nazýval se za dob nejstarších Britanií. Římané podrobovali sobě Britanii za rozličných časů, až pak na začátku pátého století odvolati museli poslední pluky své. Britové v Anglii zřídili svůj vlastní stát. Ještě pak nemohli se ubrániti Piktů a Skotů, povolali na pomoc proti nim německý národ Sasů z krajin nynějšího Holštýnska. Roku 449. Sasové přirazili ku břehům Anglickým, spojili se s Brity a zapudili Pikty a Skoty. Sasům líbila se Britania, a tudíž počali tam sami panovati. Půtky krvavé mezi Brity a Sasy měli zlý konec pro Brity, a Sasové pod vůdcem Hengistem založili v Britanii království Kentské. Do Britanie přistěhovali se také Anglové, jiný národ německý, sousedé Sasův, a zakládali nová království v Britanii. Tím spůsobem v jižním Britansku povstalo roku 477. království Sussex (jižní Sasko), Vessex (západní Sasko), Essex (východní Sasko), Estanglia (východní Angly), Mercia, a roku 547. konečně Northumberland. Těchto sedmero Anglosaských

království v Britanii známo jest v dějinách pod řeckým jménem Heptarchia, to jest: sedmeropanství.

Tito podmanitelové byli pohané, ale znenáhla přijali všickni víru křesťanskou. Z nich vycházeli pak četní věrověstové k národům cizím, na př. svatý Bonifác, apoštol Němcův, příbuzný svatého Richarda.[1])

Na konci sedmého a na počátku osmého století byl králem ve Vessexu (v západním Sasku Britanském) svatý Richard, otec svatého Vilibalda, svatého Vunibalda a svaté Valpurgy.[2])

Vilibald narodil se okolo roku 704. Jako hošík třletý těžce rozstonal se. Rodiče nábožní obětovali jej před křížem Vykupiteli Kristu Pánu, a učinili slib, že jej ihned odevzdají do kláštera na vychování, vyzdravne-li. Chlapec nabyl zdraví svého; proto jej pětiletého svěřili opatovi Egbaldovi v klášteře Valtheimském, kdežto pro pokoru, zbožnost a lahodnost všickni jej ctili a milovali.

Dokonav učení své, putoval z Anglie do Říma ke hrobům apoštolským, a s ním podnikl pouť tu i otec král, svatý Richard, a bratr Vunibald s průvodem značným léta Páně 732.

Na pouti té v Italském městě Lucce[3]) otec Richard roznemohl se, umřel, a v kláštěře svatého Frigdiána pochován byl. Tam ostatky jeho doposud v úctě chovají se.

3. Blahoslavený Rainer, bratr Cisterciák.

Rainer po smrti své manželky vstoupil do řádu Cisterciáckého, do kláštera Villareského v Brabantsku, jež bývalo druhdy vévodstvím Německé říše v kraji Burgundském, a tam šťastně a svatě v Pánu zesnul V soupisech světců řádu Cisterciáckého nazývá se „blahoslaveným“.

---

[1]) Svatý Bonifác dne 14. května. — [2]) Sv. Vilibald dne 7. července. Sv. Vunibald dne 18. prosince. Sv. Valpurga dne 25. února. — [3]) Lucca (Lukka), druhdy hlavní město samostatného vévodství Luckého, jež roku 1847. jako prefektura spojeno bylo s Toskánskem, a s tímto roku 1860. stalo se provincií Italskou.

4. Svatá Juliana, vdova Boloňanka.

V Boloně, hlavním městě bývalé delegace Římské v Italii, jest prastarý kostel svatého Štěpána prvomučeníka, v němžto mimo jiná těla ctí se tělo svaté Juliany. Papež Celestin propůjčil navštěvovatelům hrobu svaté Juliany odpustky, kteréž potvrdil papež Sixtus IV. roku 1477. Svatý Ambrož vzdal Julianě světici chválu velikou. Otec Julius Bancio a matka Fakunda dceru svou Julianu cnostně vychovali, a patnáctiletou provdali za velmože nábožného, jemuž dala tři dcery a syna Vavřince. Julius, manžel, po desítiletém vzorném manželství oddělil se od choti své milované, vstoupil do stavu duchovního a brzo umřel.

Vdova Juliana tak nábožně vychovala dítky své, že Vavřinec panic zvolil sobě stav duchovní, dcery pak slíbily a zachovaly ustavičné panenství Kristu Pánu. Jména jejich byla: Lucia, Perpetua a Viktoria; k nim pak přidala se a svatou Julianu jako matku ctila příbuzná jejich Kandida.

Svatá Juliana vdova svítila příkladem skvělým netoliko pannám těmto, ale všem ostatním lidem. Toužilať výhradně toliko po věcech nebeských; libovala sobě v ustavičné modlitbě a v tuhém postu; byla pravou matkou chudině, jižto všemožně podporovala; o ozdobu chrámů Páně pečovala obětavě. Na modlitbách začasté byla u vytržení mysle, tak že nesnadno k sobě přivedena býti mohla. Biskup Boloňský, svatý Felix, zbudoval a s kostelem svatého Petra a Pavla spojil kostel svatého Štěpána prvomučeníka s klášterem, ve kterémž Vavřinec, syn svaté Juliany, za opata ustanoven byl. Svatá Juliana odevzdala klášteru onomu větší část majetnosti své a v kostele tom vyžádala sobě hrob. Blaženě zesnula v Pánu v sedmdesátém pátém roce svém dne 7. února 435.

5. Blahoslavený Antonín Stronkonský, laik Minorita.

Antonín, syn rodičův šlechtických ve Stronkoně, biskupství Narnijského [1]), Ludvíka a Isabely, už jako chlapec liboval sobě v modlitbě, v postu a ve bdění. Když mu bylo dvanáct let,

[1]) Narni, město v Italské provincii Spoletské na řece Nera.

prosil kvardiana Minoritského kláštera Stronkonského, aby jej přijal do řádu. Přijat byl, ale oblečen v roucho řeholné nebyl, pokud nepřestál pernou zkoušku nováčkův. Učiniv řeholný slib poslán byl do kláštera v Etrurii [1]) a na Korsice [2]), odkud po mnohých létech přesazen byl do klášterů nedaleko Assisi. [3]) V klášteře svatého Damiana, půl míle od Assisi, dokonal rekovnou pouť života vezdejšího. Ačkoli dokonale čísti a psáti uměl a pro stav kněžský se hodil, z pokory nikdy nepřijal svěcení žádného. Nejsprostší práce ochotně konal, a vykonav je o samotě modlíval se v jeskyni. Tisíckráte za den poklekl, vždy bos a v oděvu chatrném chodil, i za dnů parných jen vodu teplou pil, masa a ryb nepožíval ani za staroby své. Oslavu služeb Božích maje na starosti, pečoval o množství světel na oltáři, při mši svaté milerád knězi sloužil, ku svatému přijímání vzorně se připravoval. Nemocným obětavě posluhoval, je k trpělivosti napomínal, zahálky se jako moru štítil, a proto za hodin prázdných zhotovoval kříže, kteréž v klášterním lese a na jiných příhodných místech vystavoval, aby mimojdoucí pohledem na kříž ve cnostech utvrzovali se.

Jednoho dne byl omylem naříknut, že v zahradě klášterní podřezal třicet vinných keřů. Přednosta jej proto káral. Antonín mlčel a nehájil se. Přednosta z toho soudil, že jest skutečně vinen, a dal jej za to po třicet dnů mrskati. Antonín trpělivě snášel trest. Později dokázala se nevina jeho.

Maje od Boha dar zázraků a předpovídání věcí budoucích, po dokonalé přípravě klidně v Pánu zesnul dne 7. února 1471 ve svém sedmdesátém šestém roce. Ješto pak u hrobu jeho stalo se mnoho zázraků, otevřeli hrob, a tělo neporušené vyzdviženo a na slavné místo přenešeno bylo.

Příkladem blahoslaveného bratra Antonína přemnozí přicházeli k poznání a napravovali život svůj.

6. Pius IX., Veliký, papež.

Pius IX. narodil se dne 13. května 1792 v Sinigaglii, v městečku bývalého území papežského. Na křtu svatém dáno

[1]) Etruria, země střední Italie, Toskana a země papežská na pravém břehu Tibery. — [2]) Korsika, ostrov v Středozemním moři, otčina rodiny Bonapartův. — [3]) Assisi, město v Římsku, rodiště svatého Františka Assiského.

jméno Jan Maria. Matka, hraběnka Mastai Feretti, nábožně vychovávala dítky své. I Jana učila každodenně modliti se za Svatého Otce, náměstka Kristova v Církvi katolické. Muselť tehdejší papež Pius VI. mnoho útrap snášeti od Francouzův.

V měsíci říjnu 1797 spadl Jan Mastai Feretti do rybníka. Starý sluha Dominik Guido jej sice zachránil, ale chlapeček od té doby měl padoucí nemoc. Od svého dvanáctého roku studoval ve Volteře u Piaristů s velikou pochvalou, pobyl pak u svých rodičů v Sinigaglii, a odešel roku 1814. do Říma, aby k veliké radosti nábožné matky své oddal se duchovnímu stavu. Avšak pro hroznou nemoc svou nebyv přijat, jen jako mimořádný posluchač navštěvoval vysoké školy, a při tom vyučoval sirotky chudé v ústavu Tata-Giovanni, jejž byl založil chudobný zedník Giovanni Borgi. Jan Mastai Feretti byl jim jako zakladatel onen pravým otcem, a dělil se s nimi o své hraběcí důchody.

Pro nemoc svou nemoha vstoupiti ani do šlechtické gardy papežské, k radě papeže Pia VII. putoval hrabě Jan Mastai Feretti do Loreta, aby vzýval Marii Pannu za přímluvu. Od té doby mizela nemoc padoucí, a brzo načisto zmizela. Hrabě Jan pak připravoval se pro stav duchovní, byl dne 10. dubna 1819 na kněžství posvěcen, a sloužil první mši svatou v sirotčinci Tata-Giovanni v kruhu svých milých sirotků.

Roku 1823. papež Pius VII. kněze Jana jmenoval auditorem papežského vyslance v jihoamerické říši Chili. Žalostně rozloučiv se v sirotčinci se 122 sirotky, odebral se do Ameriky, kde přes dva roky výtečně zastával choulostivý úřad svůj. Zatím stal se dne 28. září 1823 papežem Lev XII., jenž auditora Jana učinil přednostou hospice Svato-Michaelského v Římě [1]) a kanovníkem. Pro veliké zásluhy jmenován byl papežským prelátem, a dne 21. května 1827 arcibiskupem ve Spoletě, kde založil veliký sirotčinec, zvelebil kázeň v klášteřích, a v čas zemětřesení rozdal kde co měl.

Papež Pius VIII., zvolený dne 31. března 1829, skonal už

[1]) Světoznámý hospic ten obsahoval šestero ústavů: dva sirotčince se školami a dílnami, zaopatřovací ústav pro starce a stařeny, ústav pro padlé ženštiny a mladé zločince.

dne 30. listopada 1830, a jeho nástupce Řehoř XVI. povolal arcibiskupa Spoletského na důležité biskupství v Imole roku 1833. dne 7. února, kdežto jako v Imole mimořádnou činnost jeho hlásají doposud znamenité ústavy dobročinné. Dne 23. prosince 1839 povýšil jej za kardinála papež Řehoř XVI., čehož ještě dočkala se jeho matka Kateřina, † 12. ledna 1842. Otec Jeroným hrabě Mastai Feretti zemřel už dne 1. prosince 1833.

Dne 1. června 1846 v Pánu zesnul papež Řehoř XVI. Biskup Imolský jako kardinal musel odebrati se k volbě nového papeže do Říma, kamž zřídka přicházel, nemaje k tomu peněz, poněvadž byl štědrým dobrodincem chudiny. Imolské obyvatelstvo plačíc dívalo se za ním a volalo: „Oh, oni tě tam udělají papežem, a my tě už nespatříme!“ Čeho se Imolští báli, stalo se. Dne 16. června 1846 dobou večerní prohlášen byl kardinal biskup Imolský za papeže, jenž přijal jméno Pius IX. Maje čtyry a padesát let věku svého, stal se hlavou Církve katolické, otcem dvou set milionů věřících.

Dne 21. června 1846 korunovaný papež-král Pius IX. veleben byl celým národem. Provinilce politické propustil na svobodu a navrátil je rodinám truchlícím. Důchody své věnoval chudobným, dobročinným ústavům a kostelům. I obci židovské v Římě prokazoval mnoho dobrodiní. Nuzným posýlal i do domů značné podpory, a nemaje peněz, stříbrné stolní náčiní po rodičích zděděné daroval lidem nouzi trpícím. A přece po všeobecném „Hosanna“ brzo následovalo: „Ukřižuj!“

Toho času tajné spolky zednářské podrývali celou Italii. Dne 14. března 1848 dal papež Pius IX. národu svému ústavu nejdokonalejší. Do Říma hrnuli se spiklenci ze všech končin, a štvali lehkověrný lid k požadavkům pořád větším. Nastala veřejná vzpoura. Dne 15. listopada 1848 ministr papežský, výtečný hrabě Rossi, cestou do sněmovny zákeřnicky zavražděn byl. Kardinálové a preláti rozutíkali se, a v paláci Kvirinálském zastřelen byl oknem prelát Palma. Od povstalců střežený Pius IX., maje nejsvětější Svátost ve zlaté nádobce na srdci, dne 24. listopada v noci šťastně ušel za pomoci Bavorského vyslance hraběte Spaura do Gaety v Neapolsku, kdežto jej rodina královská uctivě a ráda uvítala.

V Římě zle řádila hrůzovláda až do 3. července 1849, kdy vojsko Francouzské opanovalo město a konec učinilo řádění zběsilému. Svatý Otec Pius IX. vrátil se do Říma s mnohou slávou dne 12. dubna 1850, a zvolil sídlo své v paláci Vatikánském, odkud rozvíjel blahodárnou obrovskou činnost svou v Církvi světové. Na svém statku u Říma zařídil sirotčinec, v němžto vychovávány byly ponejvíce dítky rodičův odbojných. Roku 1850. znova zařídil katolickou hierarchii v Anglicku a v Holandsku, s Rakouskem pak smluvil konkordát. Dne 8. prosince 1854 prohlásil za přítomnosti asi dvou set biskupů věrouku o neposkvrněném početí blahoslavené Panny Marii, jež se náležitě oslavovalo i ve všech farnostech naší vlasti československé. Dne 12. dubna 1855 zázračně zachráněn byl Pius IX. a sto dvacet šest osob v konventě klášterníků Lateranských, jenž se byli propadli na dvacet stop hluboko beze všeho úrazu. Svatý Otec padaje volal: „Panno bez poskvrny počatá, přispěj nám ku pomoci!“ Kardinal arcibiskup Pražský, Bedřich kníže Švarcenberg, a dva jiní hosté zůstali státi na zbytcích trámů.

V měsíci květnu 1857 cestoval Pius IX. po svém státu církevním. Cesta ta všude podobala se vjezdu vítěznému.

Roku 1859. Piemontský král Viktor Emanuel odňal papeži dvě třetiny území, a dne 17. března 1861 prohlásiti se dal za krále Italského. Kavúr, ministr královský, osnovatel těchto nespravedlností, náhle zemřel dne 6. června 1861.

Roku 1862. o svátcích Svatodušních před 300 biskupy prohlásil Pius IX. dvacet šest mučeníků Japonských a Michaela de Sanctis za svaté[1]), a měl v shromáždění tom dne 9. června řeč o hlavních bludech našeho neštastného věku, načež dne 8. prosince 1864 následoval papežský okružník (encyklika) s památným seznamem hlavních bludův (Syllabus).

Roku 1866. království Italské odňalo Rakousku Benátky pomocí Napoleonovou, a bylo žádostivo i Říma. Pius IX. potřetí svolal knížata církevní ze všech dílů světa do Říma na oslavu 1800leté památky mučenické smrti svatého Petra a Pavla dne 29. června 1867. Sešlo se 500 biskupů, 15.000 kněží a 100.000

[1]) Dvacet šest svatých mučeníků Japonských dne 13. února. Svatý Michael de Sanctis dne 7. července.

věřících. Po té slavnosti vpadl pověstný Garibaldi s dobrovolníky svými do území papežského, ale byl u Mentany poražen.

Dne 11. dubna 1869 slavil Pius IX. své kněžské druhotiny. Dne 8. prosince téhož roku zahájil Vatikánský sněm, k němuž dostavilo se 700 biskupů. Ve čtvrtém veřejném sezení dne 18. července 1870 slavně prohlášeno bylo učení o neomylnosti.

Král Italský dobyl Říma dne 20. září 1870, a prohlásil ho za hlavní město sjednoceného království Italského. Od té doby Pius IX. nikdy více nevyšel z paláce Vatikanského, byv vězněm v domě svém. Dne 8. prosince 1870 prohlásil Pius IX. svatého Josefa, pěstouna Páně, za patrona Církve. Dne 16. června 1871 slavili jsme převzácnou památku pět a dvacetiletého papežování Pia IX., jenž tou měrou překročil „léta Petrova.“ [1]) Roku 1877. radoval se veškeren svět katolický z biskupského jubilea papeže Pia IX.

Jako všechněm národům prokázal Pius IX. velikou lásku i národu našemu. Moravana Jana Sarkandra[2]) a Anežku Českou Přemyslovnu[3]) prohlásil za blahoslavené. Slavnost svatých apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methodia, k žádosti národa Moravského, přeložil na den 5. července. V Římě nově zřídil téměř zapomenutý národní Český dům. Hojnými odpustky obdařil Dědictví svatého Prokopa a jiné ústavy, spolky a bratrstva v národě našem. Devítistoleté jubileum založení Pražského biskupství slavené roku 1873. vyznamenal spůsobem mnohostranným.[4]) Mezi tisícerými dary jeho posledním byl zlatý kalich, jejž poslal do Husince v Čechách nedlouho před smrtí svou.

Svatě žil a svatě v Pánu zesnul, přijav svátost pokání,

---

[1]) „Neuvidíš let Petrových,“ říkalo se posud o každém papeži. Žádný z nich nebyl papežem 25 let jako svatý Petr. V jistém smyslu říci se to může i o papeži Piu IX. Svatý Petr byl vlastně papežem nejméně ode dne seslání Ducha Svatého, kdy Církev svatá uskutečnila se. To stalo se roku 34. po Narození Páně, a tudíž svatý Petr papežoval 33 let až do své smrti mučenické roku 67. Tedy papeži Piu IX. do let Petrových nedostává se 1 rok, 7 měsíců a 21 dnů. — [2]) Blahoslavený Jan Sarkander dne 18. března. — [3]) Blahoslavená Anežka Česká dne 2. března. — [4]) Vypsání devítistoletého jubilea založení Pražského biskupství 1873 B. M. Kulda, nákladem katolického tiskového spolku v Praze 1874.

nejsvětější Svátost oltářní a poslední pomazání, za přítomnosti všech kardinálů Římských dne 7. února 1878 v 5 hodin 40 minut odpoledne, požehnav ještě sboru kardinálův, všem přítomným a veškeré Církvi. Smrt kmeta 86letého otřásla netoliko Římem a Italií, ale veškerým světem katolickým. Když mrtvola jeho jako za živa usmívající se byla vystavena ve velechrámě Svato-Petrském, každodenně tisícové a tisícové tlačili se k němu, aby mu vděčně políbili nohu. Mezi těmi byli tisícové, jenž osobně přijali od něho dobrodiní veliká. Dne 13. února byl v témž chrámě prozatimně, až do smrti nástupcovy, pochován a zazděn. Úmrtí Pia IX. oplakávala Morava následnou básní Jana Soukopa, konsistorního rady Brněnského, faráře Doubravického:

Hrana Pia IX.

Zahučela hrana z Vatikanu,
veškeren s ní rozkvílel se svět;
po zemi a širém oceánu
jediný žal: „Usnul svatý kmet!“
Otec dobrý odebral se k Pánu
požehnav svým dětem naposled.

A těch dítek truchlí miliony,
do Říma jich nářek zaznívá.
„Není Pia více!“ lkají zvony,
a hlas jejich srdce rozrývá.
Kdožby nezachvěl se těmi stony?
Celý svět se v smutek odívá.

Pastýř pastýřů svou berlu skládá,
kterou stádce Boží spravoval.
Nevděk nesklonil ho, ani zráda.
Za Krista dél Petra bojoval,
až pak smrti zlomila jej vláda,
odešel, mzdu vítěznou by vzal.

„Z kříže kříž“ — toť, Pie, heslo tvoje,
jemuž věren v celém životě

ovládal jsi protivenství roje,
za Mistrem an k strmé Golgotě
v obět přinášel jsi srdce svoje,
až se vzneslo k nebes jasnotě.

„Hosanna“ tě z rána přivítalo,
kvítím zasypali cestu tvou;
sotva slunce za horami vstalo,
vedli tě již dráhou trnovou.
Tisíc bouří lodičku tvou hnalo,
však Pán zažehnal je mocí Svou.

Nyní v přístavu již odpočíváš,
an my zmítáme se na moři,
vědouce, že Boha za nás vzýváš;
a Pán vlnobití pokoří,
abychom též, kde ty, Otče, býváš,
přirazili k spásy pohoří.

S básníkem naším i národ Italský vzýval hned po smrti Pia IX. jako světce, aby za něj orodoval u Boha. Praví jeden Italský list: „Zajisté, kdyby lid měl právo prohlašovati za svaté, Pius IX. už by byl počítán mezi blahoslavenými. Více nutká nás srdce, abychom prosili za jeho přímluvu, než abychom my za Něho modlili se.“

Největší noviny Anglické „Times“ psaly: „Jméno Pia IX. přidruží se k počtu svatých papežů, a uhostí se mezi papeži-mučeníky, kteří přestáli utrpení, pronásledování, vzpoury, sesazení a zase dosazení, vyhnanství a zajetí.“

Sta a tisíce šlechetných a velikolepých skutků, jimiž ozdobil Pius IX. svatý život svůj, nemůžeme tuto vypočítati. Devadesát šest největších činů jeho zachovalo se potomstvu zvláštními penězi památnými, jenž dílem zlaté, dílem stříbrné, dílem měděné uloženy byly se životopisem k jeho tělu do rakve. Dá Bůh, že mnozí z čtenářův knihy této dočkají se slavného prohlášení Pia IX. za blahoslavence a světce v Církvi Boží. Hned po pohřbu rozléhalo se katolickým světem přání odůvodněné, aby Pius IX. nazván byl Piem Velikým, a název ten aby potvrdil

papež budoucí. Žádost ta odůvodněna jest velkolepou činností Pia IX., jenž byl za svého papežování zřídil 132 nových biskupství v rozličných dílech světa krom jiných potřebných důstojností a úřadů církevních.

7. Svatý Josef Leonisky, Kapucín, Italian.

Josef, dle rodiště svého „Leonisky“ zvaný, vlastí svou nazýval Abruzzy, lesnatou krajinu v Italii, severovýchodně od Neapolska. Jako pacholík ustanovil sobě zvláštní postní dny, a konal mimořádné pobožnosti. Když pak dospěl, překonal lichotivé příbuzné, zamítl nabízené skvělé manželství a vstoupil do řádu kapucínského. V kláštere začasté požíval jen maličko hrachu ledvinkového a suchého chleba; nezřídka pak celých osm dnů ničeho nejídal, a nad to tělo své duchu podmaňoval bičováním, pásem žíněným a řetězem.

Z lásky k Bohu a k bližnímu odešel do Cařihradu, kdežto o křesťany zajaté laskavě pečoval, odpadlíky nazpět do Církve přivodil, vlažné ve víře potvrzoval, a nedal se v činnosti té mýliti ani bitím, potupou a žalářem. Poněvadž nepřestával hlásati slovo Boží, přibili mu pravou ruku a nohu na trám a zanítili pod ním oheň, aby se udusil kouřem. Třetího dne zázračně vyváznul, ozdravnul, a jako mučeník do Italie navrátil se. Horlivě hlásal evangelium chudým, a rodiny i kraje sporné smiřoval modlitbou, kázaním a příkladem výmluvným. Začasté i šestero kázaní za den míval, ač tuze postil se, za vedra a deště obtížné cesty konal a téměř ustavičně churavěl. Šťastné odvracel lid od nebezpečných her, tanců a jiných zábav záhubných. Bůh obdařoval jej mocí zázračnou a duchem prorockým. I den smrti své předpověděl, a přijav svátosti, blaženě v Pánu zesnul. Ještě pak i po smrti Bůh jej oslavoval, prohlásil ho papež Klément XII. (1730 až 1740) za blahoslavence, a Benedikt XIV. (1740—1758) spůsobem slavným za světce v Církvi Páně.

Památka trnové koruny Pána Jesu Krista.

V pátek po popelci.

Mezi mučidly, jimiž vojáci Římští, podřízenci Pilátovi, trýznili Pána našeho Krista, nežli byl na kříž odsouzen, byla koruna, kterou z trní spletli a na hlavu Mu vstavili, přioděvše Jej pláštěm šarlatovým. Dali mu také třtinu místo žezla do pravé ruky, a klekajíce před Ním, posmívali se Mu řkouce: „Zdráv buď, králi židovský!“ A plijíce na Něho, brali třtinu, a bili hlavu Jeho. Mat. 27, 28—30. Zle zažil Pán koruny Své, ješto z trní jsouc spletena, nesmírné tvořila Mu bolesti. Takovou korunu nese království pravdy. Korunou trnovou mučen byl Vykupitel za hříšnou pýchu a nádheru lidskou. Důstojenství královského Kristus Pán nepřijal od lidu židovského; neboť když byl poznal, žeby Jej chytili a učinili králem, ušel na horu sám jediný; Jan 6, 15; a soudci svému, vladaři Pilátovi, pravil: „Království moje není z tohoto světa;“ Jan 18, 36; ale trnovou korunu přijal; tať se hodila pro kříž a pro hanoby, které s Ním tropili, místo úcty královské posmívajíce se Jemu.

Není člověka, jenžby od Adama nebyl zdědil touhu po slávě a vládě. Spasitel náš trním korunovaný a potupený podává nám lék proti hříšné pýše, nádheře, marnivosti a ješitnosti. Zvláště pak pro lidi na výši postavené spasitelnou jest věcí, aby neměli korunu zcela beztrnovou; prospěšnoť jest jim to, co je upomíná na pokoru, a co jest kazijedem pýchy jedovaté.

Abychom vděčně připomínali sobě krušné bolesti, jež Bůh a Vykupitel náš za nás vytrpěti ráčil korunou trnovou, slaví se v Církvi Páně zvláštní svátek „památky trnové koruny Pána Jesu Krista“ v pátek po středě popelečné.

Svátek ten nejprvé světil se v Paříži, hlavním městě Francouzském, za času krále Ludvíka Svatého IX. (1226—1270). Tento nábožný král dostal trnovou korunu Páně darem od Balduina, císaře Cařihradského (1228—1261). Když pak vyslancové jeho přišli do Cařihradu (Byzancie, Konstantinopole) aby přijali posvátný dar ten, nebylo tam klenotu toho, neboť dvůr císařský za nastalé nouze peněžité zastavil ho Benatčanům. Král Ludvík ochotně korunu trnovou vyplatil, aby měl v říši své převzácný poklad ten. Král s matkou svou Blankou Kastil-

skou a se šlechtou království svého vyšel až do města Villeneuve (Viljnév) v ústrety slavnému průvodu, a spatřiv ono svaté mučidlo Páně, radostí rozplakal se. To událo se dne 10. srpna 1239. Příštího dne na rameně nesl král bos a toliko prostým rouchem oděn, v městě Sens-u (Sansu) od brány až do staršího kostela svatého Štěpána trnovou korunu Kristovu. Ze Sens-u po několika dnech přenešena byla do hlavního města Paříže a tam uložena v královské kaple svatého Mikuláše.

K vůli posvátné trnové koruně Páně vystavěl král nádhernou kaplu gotickou, jížto se obdivoval každý znalec umění stavitelského; a v kaple té umístil trnovou korunu Páně, část svatého kříže Kristova, houbu a kopí. [1]) Drahocenné ostatky ty svěřil zvláštní kapitole kolegiátní, kterouž k tomu konci založil, aby je střežila.

Za revoluce francouzské trnová koruna Páně uschována byla v úkrytu bezpečném, odkud dne 10. srpna 1806. slavnostně přenešena byla do katedrálního chrámu Panny Marie v Paříži [2]), kdežto každoročně vystavuje se toho dne k veřejnému uctění.

Toto přenešení trnové koruny Páně z Byzancie do Francouzska bylo původem svátku pod jménem: „Památka trnové koruny“ v biskupství Pařížském. Rychle rozšířila se slavnost ta do jiných krajů, a za století čtrnáctého i do jiných zemí. K žádosti kurfiřta Maxmiliana Filipa v Bavořích, jenž v kaple své v Mnichově měl trn z posvátné koruny, dovolil papež Inocenc XI. tuto slavnost pro Mnichov v pondělí po neděli smrtelné čili páté v postě. U nás v Čechách světí se památka trnové koruny Páně každoročně v pátek po popelci.

Z překrásných církevních hodinek stůj zde alespoň píseň říkaná nebo zpívaná o nešporách. [3])

---

[1]) Kristus na kříži umíraje zvolal: „Žízním!“ Jan 19, 28. Ihned jeden ze žoldnéřů běžel, vzal houbu, naplnil ji octem, vložil ji na třesť, a dával Mu píti. Mat. 27, 48. — [2]) Chrám tento nazývá se „Notre-Dame“ („Notr-dám,“) t. j. „naše Paní,“ jak se ve Francii říká blahoslavené Rodičce Boží, Panně Marii. — [3]) Sušilovy „Hymny církevní,“ strana 69.

Píseň o trnové koruně Páně.

Ó pojďte, dcery Siona,
jichž nedotkla se úhona,
zde korunu tu Krista zřít,
již volila mát sama vít. [1])

Aj hlava hložím sbrocena,
a vlasů krutě zbavena;
tvář sina, bleda vyhlíží,
smrt hořkou věstí na blízi.

Ký okres země neorný
a ostrým hložím úporný
dal ono věno přesmutné,
kdo žal to býlí ukrutné?

Ráz růže bčře bodláčí,
an Krista krev je omáčí;
má lepší palem ovoce,
víc k vítězství se leskoce.

Tě, Kriste, hloží zranila,
jež lidská vina sadila;
nás, Pane, hlohů našich zbav,
a do hrudi nám Svoje vprav.

Moc, chvála, oslava a čest,
nechť Otci, Synu vzdána jest;
i Duchu Utěšiteli
děj věčně dík se zvroucnělý.

---

[1]) Slovy těmi naráží se na Píseň Šalomounovu 3, 11; „Vyjděte a pohleďte, dcery Sionské, na krále Šalomouna v koruně, kterouž ho korunovala matka v den zasnoubení jeho.“ I Kristus zasnoubil se korunou trnovou Své choti, Církvi.

Dne 8. února.

I. Svatý Jan z Mathy, zakladatel řádu Trinitářů.

V druhé polovici XII. století divocí Mahomedáni zběsile šířili ukrutné panství své nad národy křesťanskými. Smutný osud do poroby otrocké odvlečených křesťanů přemožených naplňoval zármutkem srdce každého pravého křesťana. Za toho času, kdy křižácké války proti Turkům nešťastně dokončovaly se, byl pilnou potřebou církevní řád s tou úlohou, aby mírnil strašný osud křesťanských zajatcův, a je vysvobozoval z moci Mahomedánův. Avšak dílo tak obrovské vyžadovalo kromobyčejnou zmužilost a mimořádnou obětavost, jížto jenom světec schopen jest. A světcem takovým stal se sluha Boží Jan z Mathy, jenž se byl společně se svatým Felixem z Valois tomuto záslužnému úkolu lásky k bližnímu rozhodně oddal, když si ho byl k tomu Bůh za nástroj zvolil.

Jan z Mathy narodil se roku 1153. z rodičův nábožných a vzácných v městečku Faucon v Provence (Provans), a jevil hned v útlém mládí svém velikou náklonnost k duchovnímu stavu. K tomu konci odebral se do škol v Aixu[1]) a potom v Paříži, kdežto dokonav učení bohovědné stal se mistrem čili doktorem Písma svatého.

Pro výtečnou učenost a pro příkladný bezúhonný život vysvětil jej biskup Pařížský na kněžství, aby byl vzorem moudrosti a cnosti studující mládeži města toho.

Tu pak přihodilo se, že mladý kněz Jan z Mathy zázračným viděním oblažen byl, když obětoval Bohu první mši svatou. Mezi pozdvihováním zjevil se mu anjel v postavě krásného mládence v rouše bílém s červeným a modrým křížem na prsou: v pravo i v levo anjelovi po boku stáli dva otroci s těžkými řetězy, z nichžto jeden viděl se mu býti křesťan, a druhý pohan. V tom vidění poznal svatý muž ihned povolání své, aby vykupoval zajatce z moci nevěřících.

Aby vůli Božskou v příčině té důkladněji uvážil, odebral se Jan z Mathy do hustého lesa v biskupství Meauxském[2]), a řize-

[1]) Aix (Aquae Sextiae), staré krásné město bývalého království Provençalského. — [2]) Meaux (Mó), město ve franc. depart. Seine-Marne na řece Marně.

ním Božím sešel se s poustevníkem, svatým Felixem z Valois, kterýž tam už po mnoho roků žil v tuhé kajicnosti. Stejný úmysl spojil oba sluhy Boží svazkem upřímného přátelství, a oba sloužili Bohu v poustevně bděním, postem, modlitbou a rozjímáním.

Jednoho dne rozmlouvali oba poustevníci spolu u lesní studánky o svrchované dobrotě Boží, a hle tu vyšel z hustého lesa bílý jelen mající mezi parohy svými červený a modrý kříž právě tak uspůsobený, jak jej byl kněz Jan z Mathy už dříve viděl u anjela. Význam zázračného zjevu toho byl patrný, totiž vykupování zajatých křesťanů z otroctví u Mahodánů; a této úloze odhodlali se oba poustevníci věnovati život svůj.

Bez odkladu putovali do Říma, a přednesli nově zvolenému papeži Inocenciovi III. úmysl svůj. Papež radoval se z této vroucné lásky k bližnímu a z veliké horlivosti o spásu duší lidských. Modlil se k Bohu za zdar věci té. Když pak dne 28. ledna roku 1198. mši svatou sloužil, měl to samé vidění, jímžto Jan z Mathy obdařen byl o své první mši svaté. Poznávaje v tom vůli Boží, ihned slavně nařídil, aby založen byl řád Trinitářů čili řád nejsvětější Trojice na vykupování zajatcův, a rozkázal, aby bratří toho řádu nosili bílé roucho s červeným a modrým křížem na prsou. Za prvního generala (vrchníka) řádu ustanovil papež kněze Jana z Mathy. Král Filip August povolil zavedení řádu toho ve Francii, a biskup Pařížský s opatem Svato-Viktorským dostali nařízení, aby sestavili pravidla pro bratry toho řádu nového, a postarali se o klášter. Gauthier de Chatillon vykázal na svých statcích staveniště právě tam, kde se jim bílý jelen byl objevil, a proto nový klášter nazván jest byl „Cerfroy“ t. j. klášter „u jelení studně“, a zůstal vždy mateřským domem celého řádu. V klášteře tom byl svatý Felix z Valois prvním opatem. Pravidla řádu Trinitářského stanovila, aby bratří zachovávali řeholu svatého Augustina, a mimo to sbírali almužny na vykupování zajatých křesťanů z poroby Saracenů, Mahomedánů. Třetina všech důchodů klášterských věnovala se vždy účelu tomu.

Novému řádu Trinitářskému dostávalo se bohaté podpory se všech stran, a tudíž za patrného požehnání Božího šířil a rozvětvoval se řád ten po všech zemích.

Svatý Jan z Mathy chtěl ihned sám osobně vykonávati vykupování křesťanských otroků. K tomu konci hodlal cestovati do Afriky. Avšak tentokráte ještě nesvolil k tomu papež, kterýž ho potřeboval k jiným službám. Místo něho vypravili se slovutní učenci a bratří Trinitáři Jan Anglic a Vilém Skot do Maroka k sultánovi (císaři) Miramolinu, kdežto se jim podařilo již roku 1200. sto osmdesát šest křesťanů z otroctví vykoupiti a do milé vlasti nazpět přivezti.

Potom vyžádal sobě svatý Jan z Mathy u papeže tu zvláštní milost, aby směl do Afriky přeplaviti se. Tou cestou všude, jmenovitě pak ve Španělsku, vyzýval svatý Jan z Mathy krále a knížata, aby zřizovali ústavy k vykupování otroků křesťanských.

Když přišel do Tunisu, vasalního státu Turecké říše v severní Africe, vysvobodil za nevyslovných obtíží a utrpení 120 křesťanů, u kterých horlivě uhaslou víru křesťanskou oživoval, je těšil a svatému náboženství vyučoval. Při tom snášeti musel potupy všeho druhu a vězel v ustavičném nebezpečí života. Jednoho dne nalezli jej křesťané v městě Tunisu od Mahomedánů sbitého v krvi ležeti. Když jej odnesli na místo bezpečné, pravil jim s pokojnou myslí: „Přeji sobě, abych zemřel smrtí mučenickou, nebo aspoň život svůj obětoval za bratry křesťany v zajetí u Mahomedánů.“

Prozřetelnost Boží však jinak usoudila. Svatý Jan se všemi otroky, co jich shledal, dostal se na loď a již byl na cestě mořské. Mahomedáni hnali se na lodích za [illegible]m. Dohonivše je polámali jim na lodi vesla a stěžeň, roztrhali plachty, a tak vydali loď jejich v záhubu jistou.

V nebezpečenství tom svatý Jan z Mathy vroucně k Bohu se modlil, vyvěsil plášť svůj a pláště svých bratří řeholníků jako plachty, a s křížem v ruce vystoupil na palubu, žalmy zpívaje a porušenou loď vůli Božské poroučeje. A hle, nastal vítr příznivý a za několik dnů dohnal loď do přístavu v Ostii. Všickni byli šťastně zachráněni.

Svatý Jan, ač byl mnohou prací a útrapou seslaben, přece putoval po Italii, po Španělích a po Francii, aby kláštery řádu svého proskoumal a nové zakládal. Spolu také všude slovo Boží hlásal, a jmenovitě bludy Albigenských porážel. Zavedl

zvláštní pobožnost klanění se nejsvětější Trojici Boží, a odevzdal řád svůj a sebe v ochranu Rodičky Boží.

Král Filip August Francouzský učinil svatého Jana z Mathy svým dvorním bohoslovcem, duchovním radou a kaplanem, a důstojnost ta zůstala napotom všechněm generálům řádu Trinitářského.

K rozkazu papežovu odebral se Jan z Paříže do Říma, kdežto poslední dva roky živobytí svého věnoval věznům, chudobným a nemocným, a horlivému hlásaní slova Božího, jímžto mnoho dobrého působil, ješto nikdo nedovedl odporovati duchu, kterýž mluvil z něho.

Dne 21. prosince roku 1214. dokonal svatý Jan z Mathy svůj činný a požehnaný život, dosáhnuv 61. rok věku svého, a 16. rok po potvrzení řádu Trinitářského, kterýž i po jeho smrti vydával hojné ovoce křesťanské lásky k bližnímu. Měl řád ten přes 300 klášterů v Evropě. I v Praze doposud známe kostel u Trinitářů. Během 437 let až do roku 1635. řádem tím bylo 30.720 otroků na svobodu vykoupeno.

Za věku našeho znova obživla svatého Jana z Mathy činná láska k bližnímu „jednotou svatého dětství“ čili „jednotou křesťanských dítek na zachránění pohanských dětí v Číně a v jiných zemích pohanských,“ kteráž poskytuje misionářům potřebných prostředků, aby nešťastné pohanské dítky zachránili v ústavech křesťanských před časnou i věčnou smrtí.

Pro blaho a spásu nešťastných bližních svých svatý Jan z Mathy vzdal se všelikých radostí a požitků světských, a oddal se životu poustevnickému, aby se připravil k veliké úloze své. Založil řád na vykupování křesťanských otroků z moci Mahomedánů; osobně vyhledával a vykupoval je v národě divokém; až do krve ubit byl v práci té bohumilé; jako svatý apoštol Pavel mnohdykráte vězel v nebezpečenství smrti na zemi i na moři; a do posledního dechnutí věnoval síly své nešťastným bratrům a sestrám v žalářích, v chudincích a v nemocnicech. Kéžby slavný příklad jeho i v našich srdcích rozžehnul plamen lásky k bližnímu, abychom každý v povolání svém a vedlé možnosti pracovali slovem i skutkem o blahu a o spáse svých bližních, a s nimi jedenkráte vešli do radostí nebeských.

2. Ctihodná Maria Mlada, abatyše Svato-Jirská v Praze.

Boleslav I., zavraždiv staršího bratra svého, knížete Českého, svatého Václava, dne 28. září 935, zpamatoval se brzo z nešlechetnosti skutku svého a činil zaň pokání. Byltě pak jeden z nejmohutnějších panovníků, které kdy Čechové měli. O jeho dokonalém pokání a napravení svědčí také výborné vychování jeho synů a dcer. Jeho nástupce Boleslav II. zasloužil sobě přijmí „Pobožný“; druhý syn Strachkvas, jako kněz řádu svatého Benedikta v Řezenském klášteře svatého Emerama Kristian nazvaný, byl po svatém Vojtěchu, druhém biskupu Pražském, za jeho nástupce zvolen, ale mrtvicí raněn byv náhle umřel v Mohuči, když měl svěcen býti na biskupství. Dubravka dcera roku 965. provdala se za knížete Polského Měčislava I., přivedla jej laskavým chováním a moudrou řečí z bludův pohanských k víře křesťanské, a snahou její i veliká část národa Polského pokřestiti se dala. Druhá dcera Boleslava I. († dne 15. července 967), Mlada, vedlé svědectví dějepisce Kosmy[1]) byla panna učená, pokorná, dobročinná a všemi cnostmi ozdobená.

Okolo roku 970. putovala Mlada, sestra panujícího knížete Boleslava II., Pobožného, do Říma, a prosila papeže Jana XIII., aby svoliti ráčil k založení kláštera pro panny řádu Benediktinského na hradě Pražském, v němžby i ona výhradně sloužila toliko Bohu. Mimo to přednášela papeži prosbu knížecího bratra svého, aby v Praze při chrámě svatého Víta zařídlti směl samostatné biskupství pro říši Českou, která se do té doby počítala k biskupství Řezenskému. Papež ochoten byl naplniti obě prosby.

Mlada v jednom Římském klášteře panenském po celý rok učila se kázni a obyčejům řeholy Benediktinské, zavázala se slavnými sliby ustavičné čistoty, dobrovolné chudoby a poslušnosti klášterní, byla od samého papeže na důstojnost abatyše požehnána, a přijala jméno Maria Papež dal jí také listinu obsahující jeho svolení, aby kníže Boleslav II. směl v Praze založiti

[1]) Kosma, prvý dějepisec Český, nar. 1045, děkan kapitolní u sv. Víta v Praze, † 21. října 1125.

biskupství České, což se roku 973. stalo za obětavou pomocí Řezenského biskupa, svatého Volfganga.[1])

Toho času kníže Boleslav II. proměnil kolegiatní chrám Svatojírský na hradě Pražském, jejž byl jeho děd Vratislav I. vystavěl, v klášter panenský řeholy svatého Benedikta, a s povolením papežským, jak dříve zmíněno, ustanovil sestru svou Marii Mladu za první abatyši.

V tomto nejstarším klášteře Českém Maria Mlada horlivě Bohu sloužíc pečovala o spásu duše své a všech podřízených sester jeptišek. Blaženě zemřela dne 8. února 994. Tělo její doposud v úctě chová se v kaple svaté Anny téhož chrámu Svatojírského na královském hradě Pražském.[2])

3. Blahoslavený Isaiáš Boner, Polák, poustevník Augustinian.

Polák Isaiáš Boner, syn Floriana Bonera a Bronislavy Landskronské, po výborném domácím vychování v rodišti svém Krakově oddal se vědám, a stal se doktorem čili mistrem bohosloví. V Kaziměři, předměstí Krakovském na ostrově Visly, jest kostel Božího Těla po roce 1346. vystavěný králem Kazimírem Velikým. Tam byl také klášter Angustiniánů poustevníků, slovutných zbožností a tuhým řádem. Do řádu toho vstoupil učený Isaiáš Boner. Dnem a nocí rozjímal o blaženosti nebeské; předpisy tuhého řádu svědomitě zachovával tou měrou, že bratřím řeholníkům byl vzorem a zrcadlem. Postem tužil ducha; na holé zemi spával. Nařízeno mu, aby spolurebolníkům vykládal Písmo svaté. Ohnivá řeč jeho u všech rozněcovala lásku ke Kristu Vykupiteli, a utvrzovala každého ve svatých cnostech, v čistotě mravní, v milování chudoby a v poslušnosti. Co hlásal, sám také plnil. Modlitbou, postem a káráním těla, zvláště pak vroncným vzýváním blahoslavené Marie Panny přemáhal krutá pokušení zloducha. Začasté bos vcházel do kostela, a tam po celou noc modlíval se zvláště za obrácení hříšníkův. Bratřím řeholníkům nemocným ochotně sloužil. S povolením přednosty svého bos chodíval do Krakova, aby tam uctil a zlíbal ostatky

---

[1]) Svatý Volfgang dne 31. října. — [2]) Palackého „Dějiny národa Českého“ díl I., částka 1. — „Drahé kameny z koruny Svatováclavské.“

svatého Stanislava mučeníka, svaté Hedvíky, svaté Salomey, královny Polské, a jiných světců Božích. Horlivě navštěvoval, poučoval a těšil chudé, nemocné a zarmoucené v domech soukromých, a nepříznivcům i nepřátelům svým prokazoval lásku podivuhodnou. O jeho učenosti svědčí knihy, jež byl sepsal.

Konečně nastala mu hodinka, po kteréž tím vroucněji toužil, čím více mu přibývalo věku. Přijav svátosti spatřil u vidění Rodičku Boží s Jesulátkem obklopenou svatými patrouy Polskými: Stanislavem, Jackem, Hedvíkou, Salomeou a Kunhutou; oznámil bratřím odchod svůj, požehnal jim, políbil každého a vesele zesnul v Pánu. Svatost Svého služebníka Isaiáše osvědčil Bůh přemnohými zázraky. Blažená smrt Isaiáše Bonera klade se do času panování Ludvíka krále okolo roku 1381.

4. Svatý Honorát, biskup Milánský.

Alboin byl od roku 561. králem Longobardův v Panonii. Toho času mezi Longobardy zmáhala se touha po oné zemi, z které se jim dováželo sladké ovoce a víno. Alboin přibral k vojsku svému Bulhary, Sarmaty, Gepidy, Bavory a Sasíky, na jaře roku 568. překročil Alpy Julské, a dobyl nynější Lombardie a Benátska až po město Ravenu bez bitvy.

Toho času byl v Miláně biskupem svatý Honorát, kterýž s mnohými měšťany odešel do Janova, poněvadž Alboin, ač mu slíbil, že bude šetřiti Miláuského města, poddá-li se bez boje, přece vydal ho vojsku svému na drancování. Po odchodu Longobardův navrátil se biskup do Milána za slávy hlučné, obnovil kostel od nepřátel pobořený, a zemřel roku 570. Výroční památka jeho světí se v Miláně dne 8. února.

5. Svatá Kvinta, žena, mučenice Alexandrijská.

V Alexandrii, hlavním městě Egyptském, roku 249. za velikého vzbouření pohanův proti křesťanům hned po svatém Metrasu[1]) chytli křesťanskou ženu Kvintu, a vedli ji do chrámu pohanského, aby se tam klaněla modlám. Když pak se proti roz-

[1]) Viz Svatá Apollonia dne 9. února, a svatý Matras dne 31. ledna.

kazu tomu s patrnou ošklivostí vzpírala, svázali ji nohy, vlekli ji městem, házeli po ní kamením, bili a konečně ukamenovali ji na tom místě, kde svatý stařeček Metras ukamenován byl.

6. Svatý Sáva II., arcibiskup Srbský.

Prvověnčaný král Srbský Štěpán, upevniv jednotný stát Srbský hlavně pomocí Církve katolické, zůstavil po sobě roku 1224. čtvero synů: Rodoslava, Vladislava, Uroše a Predislava. Tré prvých po sobě spatřuje se na trůnu otcovském. Poslední, Predislav, následoval příkladu svého strýce, svatého Sávy I., arcibiskupa Srbského [1]), vstoupil do kláštera, přijal jméno Sáva, a ve všech věcech podobným učiněn jest vzoru svému. Vykonalť i pouť do svaté země, a po delší dobu trval v Jerusalémě. Navrátiv se šel na Svatou Horu „Athos“, cvičil se horlivě ve všech cnostech mnicha zdobících, až pak odebral se opět do vlasti své, když mořští loupežníci Svatou Horu ustavičně znepokojovali a plenili.

V otčině požíval pro veliké cnosti takové vážnosti, že po smrti svatého Arsenia, žáka a následníka Sávy I., povýšen byl na arcibiskupský prestol Srbský pod jménem Sávy II., a Církev Srbskou spravoval po sedm roků. Blaženě dokonav záslužnou činnost svou pochován byl v Pečijském velechrámu Nanebevstoupení Páně, kdežto tělo jeho doposud spatřuje se. I Sáva II. má několik znamenitých životopiscův.

Dne 9. února.

I. Svatá Apollonia (Apolina, Apoléna), panna, kmet Metras, žena Kvinta, Serapion, Julian, Chronion Eunus, voják Besas, Macer, Epimach, Alexander, Ammonaria, Merkuria, Dionysia, Heron, Ater, Isidor, Dioskor, Nemesius, mučeníci, vojínové Ammon, Zeno, Ptolomeus, Ingenuus, stařeček Theofil, vyznavači Alexandrijští, Ischyrion, úřadník, mučeník Egyptský.

Nežli propuklo úřední pronásledování křesťanů za panování císaře Decia [2]) na počátku roku 249., vzbouřili se pohané v městě

[1]) Svatý Sáva I. dne 27. dubna. — [2]) O císaři Deciovi viz životopis sv. Felixe z Noly dne 19. ledna.

Alexandrii[1]), a zuřili tak nelidsky, že smrtí mučenickou zahynulo několik křesťanů, mezi nimi také svatá Apollonia. Původcem povstání toho byl pohanský hadač, kterýž popudil pohanský lid proti křesťanům. Svatý Dionys Velký, biskup Alexandrijský, očitý svědek toho krvavého řádění, co sám viděl, psal Fabiovi, biskupovi Antiochijskému, kterýžto list Dionysiův přijal otec dějepisu, Eusebius, do své historie církevní, kniha VI. kap. 41. O vzpouře pohanův Alexandrijských a o pronásledování křesťanův za císaře Decia píše Dionys Velký následné.

Lid hadačem popuzený polapil přede vším křesťanského stařečka Metrasa, a nutil jej, aby vyslovil rouhání. Metras zdráhal se rouhavá slova ta pronesti, proto bili jej pohané holemi do tváří a do očí, vyvlekli jej za město a ukamenovali.

Po něm zuřivci ti chytli ženu Kvintu, a vedli ji do chrámu pohanského, aby se tam klaněla modlám. Když pak se proti rozkazu tomu s patrnou ošklivostí vzpírala, svázali jí nohy, vlekli ji městem, házeli po ní kamením, bili ji a konečně ukamenovali na tom místě, kde svatý Metras byl ukamenován.

Potom divocí pohané násilně vedrali se do domů křesťanských, trýznili každého, o kom věděli, že věří v Krista, loupili, kde co vzácného nalezli, a na veřejné silnici pálili nádobí dřevěné a věci menší ceny. Alexandria podobala se městu sveřepými nepřátely dobytému.

Křesťané, jak mohli, utíkali a skrývali se před zuřivou lůzou pohanskou, a z těch, jenž upadli do rukou pronásledovatelům, jen málo který zapřel víru svatou.

Pohané polapili také pannu již letitou, jménem Apollonii, a přivedli ji k modlám, aby se jim klaněla; ona však neohroženě hlásala, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, Jemuž lidé klaněti se mají, a tudíž pohané tak ji v obličej bili, že jí všecky zuby zvyráželi. Odtud pochází, že křesťané mající bolení zubů hlavně svatou Apollonii vzývají za přímluvu u Boha. Avšak zuřivci ani s touto trýzní nespokojili se, nébrž hrozili svaté panně upálením, nebude-li se rouhati Kristu. Svatá Apollonia odpověděla jim, že ochotna jest podstoupiti jakoukoli smrt pro víru

[1]) Alexandria hlavní město v Egyptě.

v Ježíše Krista. Před hranicí hořící zastavila se maličko, jakoby přemýšlela, co činiti má. Potom vymknula se z rukou protivníků, a rychlým krokem vrhla se do plamenů pro ni připravených. Tak dosáhla koruny mučenické, „povzbuzena byvši k tomu zvláštním vnuknutím Božím“, jakož vysvětluje svatý Augustin. Svatá Apollonia ohněm Ducha Svatého roznícená pohrdala bolestmi ohně zemského, tak že i pohané zhrozili se, vidouce pannu, kteráž osvědčila větší ochotu, aby zemřela, nežli ukrutní katané, aby ji mučili.

Křesťana Serapiona polapili pohané v jeho domě, mučili jej spůsobem hrozným, zpřelámali mu všechny kosti a shodili jej s nejhořejšího patra na ulici.

Ani ve dne, ani v noci nebyli křesťané životem jisti. Po všech ulicích rozléhal se divoký křik pohanů, aby každý křesťan nevolící rouhati se Kristu upálen byl. Bouře ta trvala po delší čas, až konečně pohané v Alexandrii mezi sebou rozdvojili se a proti sobě zuřiti počali. Tou měrou nastal křesťanům pokoj, který však dlouho netrval. Jak mile Decius, zavraždiv předchůdce svého Filipa Arabsa, dosedl na trůn císařský, ihned obnovilo se kruté pronásledování křesťanů v Alexandrii.

Pronásledování císařem Deciem nařízené velice polekalo křesťany. Bylo‘ tak ukrutné, že vedlé slov Dionysia Velkého i vyvolení, kdyby možno bylo, byli by zmalomyslnili. Někteří boháči a veřejní úřadníci skutečně malomyslnými stali se. Mnozí byli od svých příbuzných vyzrazeni a před soudnou stolici přivedeni; jiní byli zejména voláni, aby konali modloslužbu. Ti, jenž uposlechli, zbledli a třásli se jakoby sami obětováni byli. Proto lid pohanský posmíval se jim. Někteří pak drze přistoupili a vyznali, že nikdy křesťany nebyli; bylit to ponejvíce lidé, jichžto srdce srostlo s bohatstvím života, o kterých předpověděl Pán Ježíš, že těžko bude jim do království nebeského vejíti.

Přemnozí však sílení milostí Božskou neohroženě vyznali svatou víru, nedadauce se nižádnou mukou zastrašiti.

Křesťan Julian takovými bolestmi ve všech oudech sevřen byl, že ani jíti, ani státi nemohl. Dva křesťané museli jej k soudu pohanskému přinesti. Jeden z nich zapřel Krista, ale druhý, Chronion Eunus, spolu s Julianem vyznal Syna Božího. Proto byli oba na velbloudech přivázáni, celým městem prováděni, na

velbloudech bičováni, a u přítomnosti velikého množství lidu v nehašeném vápně upáleni. Voják Besas zakázal lidu vyznavače křesťanské trýzniti, když na smrt vedeni byli; avšak lid zuřivý i jej polapil a k soudu dovedl. Když statně vyznal Jesu Krista, byl mečem stat.

Křesťan Macer, rodem z Libye, všemožně k zapření svaté víry nucen a konečně za živa upálen byl.

Epimach i Alexander dlouho v žaláři strádali, až konečně biči a nástroji ostrými rozsápáni a v nehašeném vápně spáleni byli.

I pohlaví ženské osvědčilo za pronásledování Deciova zmužilost rekovskou. Ammonaria, nábožná panna, dlouho a ukrutně mučena byla nevolíc za soudcem říkati slova rouhavá. Setrvala ve víře až do smrti mučenické. Merkuria, ctihodná stará paní, Dionysia, matka několika dítek, a jiná Ammonaria byly staty, anižby byly dříve mučeny, poněvadž soudce nechtěl ještě jednou přemožen a zahanben býti statečností ženských.

Pak byli k soudu pohnáni tři Egypťané: Heron, Ater a Isidor, a s nimi Dioskor, jinoch patnáctiletý. Mládence toho usiloval soudce napřed pochlebnými slovy získati, a pak hrozbami zastrašiti; obé však bylo marné. Ostatní tři byli tlučeni a upáleni. Mládenci Dioskorovi a jeho moudrým odpovědím obdivoval se i sám pohanský soudce, kterýž jej k vůli mladosti jeho propustil, aby si to rozmyslil. Rekovný jinoch pak přidružil se ku statečným křesťanům, aby vyčkal větší a delší boj.

Nemesius, také Egypťan, byl křivě obžalován, že jest ve spolku s loupežníky; když pak křivou tu obžalobu vyvrátil, dal jej soudce jako křesťana ukrutněji nežli zbojníky mrskati a mučiti, a konečně upáliti. Svatý bojovník Nemesius pokládal sobě za velikou milost, že jako Pán Ježíš mezi lotry umříti mohl.[1])

Čtyři vojínové: Ammon, Zeno, Ptolomeus a Ingenuus, s nimi pak ctihodný kmet Theofil, stáli nedaleko soudné stolice. Vidouce, že jeden křesťan míní Krista zapříti, kývali na něj, vztahovali k němu ruce, a snažili se všelijak, aby jej utvrdili ve víře. Tím obrátili všecky zraky na sebe. Avšak nežli polapeni byli, běželi sami k soudci, a veřejně vyznali, že jsou křesťané.

---

[1]) Svatý Nemesius dne 19. prosince.

Soudce i přísežní ulekli se toho a nevěděli sobě žádné rady. Vojínové chválíce Boha odešli.

I v jiných městech Egyptských mimo Alexandrii mnoho křesťanů násilně usmrceno bylo od pohanů, jakož biskup Dionys Veliký v onom listu svém vypravuje. Ischyrion byl správcem u veřejného úřadníka, kterýž jej tupením a trýzněním donucoval, aby obětoval modlám. Ischyrion zmužile snášel všeliké útrapy a konečně usmrcen byl spůsobem nelidským.

Přemnozí křesťané rozprchli se po hornatých pustinách, a zahynuli hladem, žízní a zimou. Někteří byli od zbojníků zavražděni, nebo od dravých zvířat roztrháni. Ti, kteříž ve zdraví navrátili se, vydali svědectví o trpělivosti a smrti soudruhů svých. Mnozí byli také chyceni a za otroky prodáni.

Biskup Dionys v listu svém také píše, že mnozí odpadlí křesťané, litujíce hříchu svého, na přímluvu svatých mučeníků opět do Církve svaté přijati byli. Svatí vyznavači a mučeníci na živě jsoucí přimlouvali se za kajícníky řkouce: „Bůh nechce smrti hříšníka, ale chce, aby se obrátil a živ byl.“

Svatá Církev katolická slaví památku svatého Metrasa dne 31. ledna; svaté Kvinty dne 8. února; svatého Serapiona dne 14. prosince; svatého Juliana a Chroniona dne 19. února; svatého Macera dne 8. prosince; svatého Epimacha, Alexandra, obou Ammonarií, Merkurie a Dionysie dne 12. prosince; svatého Herona, Atera, Isidora a Dioskora dne 14. prosince.

2. Svatý Modest, biskup, apoštol Korutanska.

Na konci šestého století rozšířili se Slované, Slovenci, v zemích nynějšího Korutanska. Sousedící Avarové obořili se roku 748. na Korutance, kterým toho času vládl Borut, první zejména známý panovník Vindický. Borut vyzval Bavory na pomoc. Vévoda Bavorský Thasilo II. Avary zahnal. Ještě pak Thasilo byl v područí krále Pipina Krátkého, dostali se Korutanci pod vrchní vládu králů Franckých. Syn Borutův Karat, a bratrovec Chotimír s mnohými osobami z panstva Korutanského jako rukojmí odvedeni byli do Bavor.

Po smrti Boruta roku 750. dosadil Pipín Karata, a po

brzkém jeho skonání roku 753. Chotimíra na knížectví Korutanské. Oba, byvše v Salcpurku (v Solnohradě) na víru křesťanskou obráceni, usilovali o její rozšíření ve vlasti své. Zvláště Chotimír byl horlivým křesťanem. Každoročně putoval do Solnohradu, aby vykonal pobožnost svou. Chotimír, poslední ze starého knížecího rodu Korutanského, zemřel roku 769.

Chotimír hned při návratu svém ze Salcpurku přivedl sobě kněze Majorana, a pečoval o obrácení národa svého na víru křesťanskou. Vida, že práce jeho se daří, prosil biskupa Virgilia v Salcpurku (745—784) [1]), aby osobně přišel do Korutan a utvrdil křesťany ve víře. Biskup Virgil nemoha sám přijíti, vypravil tam roku 754. krajinského biskupa Modesta, čtyry kněze, jednoho jahna a několik nižších duchovníků. Modestovi dal biskup Virgilius plnou moc, aby dle potřeby světil kněze a chrámy. Z kostelů té doby vystavěných a od svatého Modesta svěcených zejména jmenuje se chrám blahoslavené Marie Panny v Gospě Svetě.[2]) Vévoda Korutanský, jak mile na důstojnost tu povýšen byl na hradě Kernském, ubíral se v rouše selském do chrámu toho, kdež dostal požehnání od biskupa nebo jiného kněze předního. Jiný kostel toho času zbudován byl v krajině podle pobřeží Adriatického moře, a sice v městě Tiburnii, pak v Turji (Lurnfeld) a Udrimě.

Svatý Modest brzo umřel, a ctí se doposud za apoštola Korutanského jako Salcpurkský biskup svatý Virgilius, jenž jej a po něm i jiné věrověsty do Korutan vypravil.

3. Svatý Roman Divotvorce, mnich Antiochijský.

Za století pátého za městem Antiochijským v Syrii na kopci v ouzké chatě ustavičně žil svatý Roman. Nikdy za živobytí svého neupotřebil ani ohně ani světla. Pokrmem byl mu toliko chleb osolený, nápojem voda ze studánky, lůžkem holá země;

[1]) Sv. Virgilius, biskup Salcpurkský, dne 27. listopada. — [2]) Gospa Sveta, něm. Maria Saal, vesnice a poutní místo v Korutanech na poli Gosposvetském, půl druhé hodiny k severovýchodu od Celovce (Klagenfurt). Kamennou, skoro čtyry střevíce vysokou sochu Marie Panny přinesli tam roku 990. dva do Italie cestující šlechticové Čeští, kteří ji darem obdrželi od svatého Vojtěcha, biskupa Pražského.

rouchem kajícím kryl železné kruhy na rukou, na hrdle a na bedrách, aby je nikdo nespozoroval, a vlasy splývaly mu až na paty. Chování zbožné, prostinké a lahodné odměňováno bylo velikými milostinami od Boha. Lásku k Bohu rozněcoval netoliko sladkým slovem, ale také pouhým zjevem svým; žasnulť každý, kdožkoli spatřil kmeta ctihodného. Modlitbou zapuzoval nemoc a chorobu nevyléčitelnou, a žádného prosebníka důvěrného nepropouštěl od sebe bez dobrodiní hmotného nebo duchovního svatý Roman, který sebe jmenoval žebrákem. Památka jeho nepochovala se do hrobu s tělem po smrti šťastné, ale doposud žije a prospívá vyhledávajícím přímluvy jeho u Boha.

4. Blahoslavený Marian, opat Benediktin Skotský.

Země Německé, dobře vědouce, že první hlasatelové samospasné víry v národech německých byli Benediktini příchozí ze Skotska, z Irska a z Britanie, horlivě pečovali o to, aby měly kláštery výhradně obývané od Benediktinův Skotských. Tak stalo se v Kolíně nad Rýnem za druhé polovice desátého století, tak stalo se v Řezně za druhé polovice věku jedenáctého.

Léta Páně 1070. přišli ze Skotska Benediktini: Marian, Jan, Kandid, Klément, Donát, Muricherodach, Magnald a Isácius. Emma abatyše laskavě poutníky mnichy přijala, o výživu jejich pečovala, a kostelíček za městem darovala jim spolu s polem sousedícím. Na poli tom zbudován byl klášter Benediktinův Skotských, ve kterémž blahoslavený Marian stoletý záslužný svůj život dokonal roku 1088.

Velmožové Bavorští, vidouce požehnané působení Benediktinův Skotských, vystavěli jim klášter veliký v městě Řezenském roku 1120. Z Řezna rozšířili se Benediktini Skotští roku 1139. do Vürcburku, roku 1140. do Norimberku, a roku 1144. do Vídně, kde doposud jsou, ač nyní už nemají řeholníky rodáky Skotské.

Marian, muž krásný, učený a výmluvný, zalíbil se ryzou zbožností a tuhým životem Ottonovi, biskupu Řezenskému, kterýž jemu a soudruhům jeho, neznalým jazyka německého, za příbytek dal chyšku pod horou nedalekou. Po smrti biskupa toho

abatyše Emma odevzdala jim, jak už dříve zmíněno, kostelíček a pole před samým městem, kdežto zbudovali sobě vlastní svůj klášter Skotský. V klášteře tom blahoslavený Marian překrásně přepsal a vyložil Písmo svaté Starého i Nového Zákona na pergameně čili bělpuchu, jejž bratří mniši z kůže připravovali. Mimo to mnoho modlitebních knížek napsal, a chudobným daroval. O svatosti jeho vydávali svědectví zjevní zázrakové, jimiž za živa i po smrti oslavil jej Bůh.

5. Svatý Rainald, biskup Nucerijský.

Svatý Rainald, z rodu vznešeného v Nucerii[1]), od mladosti vědy a cností pilný, vstoupil do kláštera Benediktinského v Avelle, městě téže krajiny Italské, aby tam výhradně toliko Bohu sloužil postem, modlitbou a rozjímáním. Pro veliké cnosti své zvolen byl za biskupa Nucerijského, avšak nepřestal žíti jako mnich. O vdovy, sirotky a chudobné poutníky obětavě pečoval; na sebe byl přísný, k jiným laskavý. Svatý život svůj léta Páně 1225. dokončil a v biskupském kostele pochován byl. Mnoho zázraků stalo se netoliko za jeho živobytí, ale také u hrobu svatého Rainalda i za věků pozdějších.

Neděle I. postní, „černá.“

Mat. 4, 1—11.

Bůh stvořil člověka k obrazu Svému. I. Mojž. 1, 27. Nesmrtelnou duši obdařil mu rozumem a svobodnou vůlí. Aby člověk svůj rozum a svou vůli osvědčil, aby se mohl dobrovolně rozhodnouti buď pro Boha nebo proti Bohu, musel podstoupiti zkoušku. K tomu konci dal laskavý Stvořitel našim prarodičům v ráji přikázaní snadné — dalť jim přikázaní postu, uložil jim zdrželivost v jídle řka: „Ze všelikého stromu rajského jez; ze stromu pak vědění dobrého a zlého nejez; nebo v kterýkoli den by's z něho jedl, smrtí umřeš.“ I. Mojž. 2, 16. 17. První lidé, Adam a Eva,

---

[1]) Nuceria, město v Kampanii, jak se druhdy nazývala krajina v Italii střední, nyní Terra di Lavoro.

bohužel neobstáli ve zkoušce té, neboť dobrovolně přestoupili přikázaní dané, uposlechli hlasu pokušitele zlého, a tak sebe i veškero potomstvo svoje připravili o blahoslavenství věčné, pro kteréž byli stvořeni.

Ale Bůh smiloval se nad člověčenstvem svedeným, a prvé než vyhnal prarodiče naše z ráje do života strastného, přislíbil jim Vykupitele, kterýž měl zlého ducha přemoci, lidstvo z jeho moci vysvoboditi, za hřích zadost učiniti, člověčenstvo s Bohem uraženým smířiti, a jemu znova dobyti života věčného. Pravilť Hospodin k ďáblu svůdníkovi: „Že jsi podvedl ženu . . . nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem její; onať potře hlavu tvou, a ty budeš úklady činiti patě její.“ I. Mojž. 3, 15.

Čtyři tisíce let vězelo člověčenstvo v bídě zasloužené, až se vyplnili časové zaslíbení Božího, a na svět přišel Ten, jenž měl potříti hlavu ďáblovi, Syn Boží, Ježíš Kristus, narozený z Panny požehnané mezi všemi ženami, aby vykoupil člověčenstvo z hříchu a z moci ducha zlého.

Ježíš Kristus měl už započnouti vykupitelský úřad Svůj; už podrobil se křestu přípravnému v řece Jordáně, kde Bůh Otec slavně prohlásil Jej zástupům shromážděným za Syna Svého. Té doby nastal Spasiteli světa zjevný boj s ďáblem, zhoubcem člověčenstva. Prarodiče lidstva klesli ve zkoušce postu, proto i Vykupitel lidstva musel podrobiti se zkoušce postu. K tomu konci „veden byl Ježíš na poušť od Ducha (Svatého), aby pokoušen byl od ďábla.“ Mat. 4, 1. Ďábel, slyšev hlas Otce nebeského nad Kristem při křestu v Jordáně pronešený, chtěl dozvěděti se, zdali a v jakém smyslu by byl Synem Božím. Mimo to pak ovšem také zamýšlel svésti Jej k odporu proti Bohu, a tak svedením druhého Adama, Krista, mínil znova do záhuby věčné uvrhnouti celé pokolení lidské. Zlý duch však neosmělil se hned pokoušeti Krista, jenž tak slavným spůsobem vyhlášen byl za Syna Božího; vyčkal příležitosti vhodné, která se mu naskytla zlačněním Páně. Vypravuje evangelista svatý: „Postiv se čtyřiceti dnů a čtyřiceti nocí, potom zlačněl. A přistoupiv pokušitel řekl Jemu: Jsi-li Syn Boží, rci, ať kamení toto chlebové jsou.“ Mat. 4, 2. 3. Pokušitelem nazývá se ďábel, poněvadž veškero jednání jeho směřuje tam, aby lidi uvedl ve hříchy. Bývát ovšem člověk také pokoušen

svým vlastním tělem ku zlému nakloněným, a světem zevnějším, totiž zlými příklady jiných lidí; avšak i dědičná naše náklonnost k hříchu, i svádění zevnějšího světa má svůj kořen a základ v ďáblu.

Chytrost pokušitelova na poušti jevila se tím, že pokračoval od menšího k většímu, že svádění své počal od věci na pohled nevinné, vybízeje Pána k tomu, aby nadpřirozené moci Své užil k uchlácholení vlastní potřeby. „Jsi-li Syn Boží, rci, ať kamení toto chlebové jsou.“ To jest: „Nač toto sebe trýznění? Stvoř Sobě chleb z kamení tohoto, a zbav se nedostatku, zapuď hlad Svůj. Či nemáš-li k tomu moci? Aneb snad moci té užiti nesmíš k potřebám Svým?“ — Kristus chtěl všelikou moc Svou užívati jenom ku spáse lidstva, chtěl lidstvo vykoupiti cestou tuhého pokání, velikého utrpení; a tudíž odpověděl pokušiteli: „Psánoť jest: Ne samým toliko chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, kteréž vychází z úst Božích.“ Mat. 4, 4. Tak odpověděl Kristus, „poněvadž ďábla překonati chtěl pokorou a nikoli všemohoucností Svou.“ (Svatý Jeroným). „Trpěl raději hlad, poněvadž žádostiv byl více spásy lidské nežli jídla.“ (Sv. Hilar). Smysl odpovědi Kristovy jest tento: „Člověk nežije samým chlebem, nébrž maje krom tělesného života také život duchový, potřebuje i potravy pro ducha, a potravou tou jest slovo Boží. Obojího života, tělesného i duchového, musíme pilni býti. Jsouť pak zvláštní doby, za kterých potřebí jest hleděti sobě více duchovního života, neboť všecko má svůj čas. Doba taková nyní nastala mně, an počínám úřad svůj spasitelský, při čemž arciť potřeby tělesné musí ustoupati v pozadí.“ Tak Spasitel náš slovem Božím z Písma svatého odbyl pokušitele, a dal nám příklad, nač i my pamatovati máme hned na začátku každého pokušení, abychom zvítězili a neklesli.

Po tomto zahanbení však ďábel neodstoupil od Krista, nébrž mnohem drzeji počínal sobě, jak dále vypravuje svatý Matouš: „Tehdy pojal Ho ďábel do svatého města, a postavil Ho na vrch chrámu a řekl Jemu: Jsi-li Syn Boží, spusť se dolů; neboť psáno jest: Anjelům Svým přikázal o Tobě, a na ruce uchopí Tebe, aby's snad o kámen nohy Své neurazil.“ Mat. 4, 5. 6. Na cimbuří chrámu Jerusalémského postavil pokušitel Pána Ježíše, a žádal, aby na osvědčení Svého Božství spustil se dolů, což prý vykoná bez úrazu, ješto Mu v Písmě svatém připovědína jest Otcem nebe-

ským pomoc anjelská, a z čehož prý míti bude slávu před lidem v chrámě shromážděným; neboť lid, domnívaje se, že přímo s nebe na zem přichází, přilnul by ihned věrou k Němu. Byloť to chytré ponoukání k *výše života*, k osvojení sobě slávy spůsobem Bohu protivným, k čemu zlý duch i Písma svatého užil či vlastně zneužil, aby tím dříve svedl Pána. Avšak Pán Ježíš dal mu na srozuměnou, že nesluší *opovážlivě* spoléhati se na pomoc Boží a vrhati se v nebezpečenství. Proto odbyl jej opět výrokem Písma svatého řka: „Zase psáno jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.“ Mat. 4, 7. — V. Mojž. 6, 16.

Nicméně pokušitel přece ještě nedal se odehnati, neboť zase „pojal Jej na horu vysokou velmi, a ukázal Mu všecka království světa i slávu jejich a řekl Jemu: Toto všecko Tobě dám, jestliže padna budeš mi se klaněti.“ Mat. 4, 8. 9. Hora *Karantania* na poušti, kde se Pán Ježíš postil, jest hora vysoká, a s vrcholu hory té na všecky strany viděti jest na mnoho mil daleko. Na horu tu přivedl pokušitel Pána s cimbuří chrámu Jerusalémského, a tam odtud ukázal Mu všecka království světa, a nabízel Mu je darem pod tou výminkou, pakli padna jemu se bude klaněti, pakli jej za vládce a pána všeho světa uzná, a jeho panství nad člověčenstvem upevní a dovrší. Syn Boží, jenž přišel na svět, aby skutky ďáblovy zkazil, a veškero panství jeho podvrátil, I. Jan 3, 8., k tomuto nejsmělejšímu pokušení odpověděl s veškerým důrazem a s veškerou důstojností Svou řka: „Odejdi, satane, neboť psáno jest: Pánu Bohu samému se klaněti, a Jemu samému sloužiti budeš. Tehdy opustil Ho ďábel, a aj, anjelové přistoupili a sloužili Jemu.“ Mat. 4, 10. 11.

Žádost *těla*, požívavost, *pýcha života*, pánovitost, a *žádost očí*, lakomost, jest trojnásobný zdroj, z něhož rodí se hříchové všickni; I. Jan 2, 16.; a ke všem pramenům těm chtěl pokušitel nakloniti Vykupitele světa; ale Kristus slavně zvítězil a ďábla přemohl, aby napotom sám vedl proti němu boj vykupitelský. K tomu konci ihned započal Svůj úřad Mesiášský, hlásal učení Božské, vyzýval k pravé kajicnosti, dovodil Božství Své mnohými zázraky, vymítal zlé duchy z lidí posedlých, založil Církev Svou pro všecky věky, až pak po třech létech úřadování spasitelského dobrovolně podrobil se utrpení nejstrašnějšímu a smrti smírné.

Posvátná doba *postní* sama vyzývá nás, abychom vážně

rozjímali o utrpení Páně, kteréž nejmocněji k životu kajícímu vede člověka hříšného, a nejvíce v cnostech utvrzuje a zdokonaluje člověka cnostného. Za tou příčinou na patero prvních neděl postních v knize této položeno jest patero hlavních událostí z přehořkého utrpení Páně, a sice: 1. Utrpení Páně na hoře Olivetské. 2. Utrpení Páně před soudci. 3. Utrpení Páně bičováním a korunováním. 4. Utrpení Páně kříž nesoucího. 5. Utrpení Páně na kříži.

Utrpení Páně na hoře Olivetské.

Ježíš Kristus přišel na svět, aby jako druhý, svatý Adam zadost učinil za hřích Adama prvního. První hřích v ráji, v zahradě, spáchán byl. V zahradě uvalil Adam neštěstí a záhubu na veškero člověčenstvo, proto volil Kristus v zahradě započnouti bolestné dílo vykoupení člověčenstva. Kde nemoc a smrt měla svůj počátek, tam mělo počátek míti i uzdravení a život.

Svatí evangelistové vypisují utrpení Páně takto: Když se přiblížila poslední slavnost velikonoční, slavil Pán Ježíš s apoštoly Svými posledního beránka Starozákonného, a po večeři ustanovil nejsvětější Svátost oltářní, v nížto pod spůsobami chleba a vína zůstavil věřícím všech věků Své pravé Tělo a Svou pravou Krev, jedinou Bohu milou obět, která se předobrazovala beránkem Starozákonným. Ač znal a zřejmými slovy naznačil toho z dvanácti apoštolů, jenž Ho zradí nepřátelům: přece i tomu nehodnému podal přesvaté Tělo Své k požívání; přece i jemu jako všem ostatním apoštolům umýval nohy na důkaz pokory a lásky k nim. Potom vstal a šel s jedenácti na horu Olivetskou, do zahrady Getsemanské. Již tou cestou za velikého zármutku předpověděl apoštolům, že Ho opustí. Pravil: „Všickni se pohoršíte nade mnou této noci, neboť psáno jest: Bíti budu pastýře, a rozprchnou se ovce stáda.“ Mat. 26, 31. Když pak Petr odpověděl: „Byť se všickni pohoršili nad Tebou, já se nepohorším,“ řekl jemu Pán: „Zajisté pravím tobě, této noci, prvé než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ Mat. 26, 33. 34.

Za té rozmluvy přišli až k zahradě Getsemanské. Tam pravil Pán apoštolům: „Posedte tuto, až odejdu tamto a pomodlím se.“ Mat. 26, 37. A pojav Petra, Jana a Jakoba, jenž byli

svědky slavné proměny Jeho na hoře Táboře, aby byli také svědky celého utrpení Jeho, počal se rmoutiti a teskliv býti. Tehdy řekl jim: „Smutna jest duše má až k smrti; pozůstaňtež tuto, a bděte se mnou.“ Mat. 26, 38. On pak poodešel maličko, padl na tvář Svou a modlil se řka: „Otče můj, možno-li, nechť odejde ode mne kalich tento; avšak ne jak já chci, ale jak Ty chceš.“ Mat. 26, 39. I ukázal se Mu anjel s nebe, aby posilnil Jej. A postaven jsa v úzkosti, déle se modlil; a učiněn jest pot Jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi. Luk. 22, 43. Pomodliv se přišel k učeníkům Svým, a nalezl je, ani spí. I řekl Petrovi: „Tak-li jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno.“ Mat. 26, 40. 41. Opět podruhé odešel a modlil se řka: „Otče můj, nemůže-li kalich tento minouti mne, než abych jej pil, staniž se vůle Tvá!“ Mat. 26, 42. I přišel opět a nalezl je, ani spí, nebo byly oči jejich obtíženy. A nechav jich odešel, a modlil se po třetí touž řeč říkaje. Tehdy přišel k učeníkům Svým a řekl jim: „Spětež již a odpočívejtež! Aj, přiblížila se hodina, a Syn člověka zrazen bude v ruce hříšných. Vstaňtež a pojďmež; hle přiblížil se, který mne zradí.“ Mat. 26, 45. 46. A když On ještě mluvil, aj, Jidáš, jeden z dvanácti, přišel, a s ním zástup mnohý s meči a kyji, posláni jsouce od židovských knížat kněžských a starších lidu. Ten pak, který Jej zradil, dal jim znamení řka: „Kteréhožkoli políbím, tenť jest, držte Jej.“ Mat. 26, 48. A hned přistoupiv k Ježíšovi řekl: „Zdráv buď, Mistře,“ a políbil Jej. I řekl jemu Ježíš: „Příteli, k čemu jsi přišel?“ Mat. 26, 49. Tehdy přistoupili, a vztáhli ruce na Ježíše a jali Jej.

Nemožno jazyku lidskému dostatečně vysloviti všecky ty bezedné bolesti, jež byl trpěl Syn Boží v duši Své nejsvětější. Nemať moře tolik krůpějí vody, co hříchů spácháno bylo od Adama až do času Kristova, a co jich spácháno býti mělo od té doby až do skonání světa. Nemať poušť nekonečná tolik zrnek písku, co urážek stalo a staue se Bohu nejvýš svatému přestupováním přikázaní Jeho. A všecky ty nepočetné hříchy vzal na Sebe Beránek Boží. Za všecky urážky spravedlnosti Boží učiněné měl pokuty a tresty vytrpěti Kristus nejsvětější.

Nevýslovnou tíži břemena hříchův celého člověčenstva množila však také ještě nevděčnost lidská, jížto Pán byl právě dobou

tou již zakusil, a kterouž vševědoucí oko Jeho spatřovalo i v budoucnosti nahromaděnu. Jeden z vyvolených dvanácti apoštolů, jemuž byl Pán věnoval veškeru lásku Svou, nedbal na Jeho přátelství, nedbal na Jeho Božské učení, nevážil sobě výkupné milosti Jeho, pohrdnul slávou nebeskou, nedal spasiti vlastní duši svou. — Jidáš odvrátil se od Krista, dal přednost službě ďáblově před službou Kristovou, sám nabízel se za zrádce úhlavním nepřátelům Jeho, a skutečně prodal, zradil a pokryteckým políbením vydal jim Ho. A takových Jidášů, takových zrádců viděl vševědoucí Ježíš Kristus v budoucnosti mnoho, přemnoho mezi křesťany, mezi vykoupenci Svými. Věděl o nich, že jako Jidáš povrhnou Jeho milostí, Jeho učením, Jeho svátostmi, Jeho krví a smrtnou smrtí. Věděl, že jako Jidáš přednost dají zlému duchu před Duchem Svatým; smyšlénkám bludným před zjevenou pravdou; rozkošem hříšným před cnostmi oblažujícími; záhubě věčné před spásou nebeskou. Věděl Pán, že na mnohých zmařena bude Jeho bolest, Jeho krev a Jeho smrt na kříži. Proto hned na počátku utrpení Svého, hned při vkročení do zahrady Getsemanské strašlivou bolestí tak byl naplněn, že zvolal: „Smutna jest duše má až k smrti!“ Proto padna na tvář Svou třikráte modlil se k Otci Svému nebeskému: „Otče, možno-li, odejmi kalich utrpení ode mne!“ Proto úzkost duše vyrazila po celém Jeho svatém těle krvavý pot, jenž na zemi padal v krůpějích.

Tomuto duševnímu utrpení v zahradě Getsemanské dobrovolně podrobil se Kristus z pouhé lásky ke všemu lidstvu; podrobil se mu také z lásky k nám. Či snad nebyli i hříchové naši, jimiž jsme Boha uráželi za živobytí svého, v onom moři hříchů a urážek Božích, které Kristus zíral vševědoucím zrakem Svým v zahradě Getsemanské? A má-li snad i na nás ztracena býti Jeho bolest a krev potu úzkostného, jak ztracena byla na Jidáši zrádném? Chraniž nás Bůh ztráty té! Uchopme se podávaných nám zásluh Kristových! Přisvojme a přivlastněme sobě bolestné utrpení Jeho! Obraz Krista až na smrt smutného, obraz Krista v zahradě Getsemanské se modlícího, obraz Krista krví se potícího, obraz Krista do vůle Otce nebeského se oddávajícího — zachovejme vždycky v mysli své a v srdci svém, a pohledem na obraz ten posilujme se, kdykoli nám bolest a úzkost rozrývá duši.

Josefa jmenovala se jediná mladistvá dcera zámožných

a nábožných rodičů, kteráž upadla v nemoc nebezpečnou. Lékař předepsal jí lék tak odporný, že ho jen jednou okusila, a podruhé za žádnou cenu už více užívati ho nechtěla. Otec i lékař byli v nesnázi veliké, ale moudrá matka brzo pomohla. Přikročila k nemocné dcerušce majíc v jedné ruce odporný lék, v druhé pak překrásný obrázek Jesu Krista v zahradě Getsemanské se modlícího, a z ruky anjelovy hořký kalich utrpení přijímajícího, a pravila: „Milá dcero, podívej se na ten krásný obraz! Tvůj dobrý Pán Ježíš ochotně přijímá kalich přehořký, jejž Mu seslal Otec nebeský, a vypil ho z lásky k nám až na dno. Kdyby nebyl kalich utrpení Svého vypil, nebyla by uzdravena a spasena nesmrtelná duše naše. A ty nechceš píti trochu hořkého léku, který tě má uzdraviti?“ — Nemocná dceruška pohlédla na matku milující a na obraz Krista trpícího a řekla: „Matinko, podej mi léku toho odporného! Staniž se vůle Páně! Z lásky k Bohu Spasiteli svému ochotně píti budu hořký ten lék!“ A od té chvíle pokaždé, hledíc na obraz Krista trpícího v zahradě Getsemanské, zmužile pila podávaný lék, a tou měrou pozdravila se k radosti své a k radosti milých rodičů.

Nebývají-li otcové a matky zhusta v poměrech podobných? Milý synáček, drahá dceruška roznemůže se, a nevolí podrobovati se předpisům lékařským, důležitým v nemoci považlivé; nespokojenost, netrpělivost a mnohdykráte i vzdorovitost jeví se při nich. Ó kéž by rodičové v případě takovém proniknuti byli pravou moudrostí a zbožností! Kéž by jako ona matka ukazovali nemocnému synu nebo nemocné dceři obraz Krista v zahradě Getsemanské laskavě a vážně mluvíce k nim: „Synu milý, dcero drahá! Podívej se na ten krásný obraz! Tvůj dobrý Pán Ježíš ochotně přijal kalich přehořký, jejž Mu seslal Otec nebeský, a vypil ho z lásky k nám až na dno; a ty by's nechtěl, ty by's nechtěla píti kalich s nebe poslaný, ty by's nechtěl, ty by's nechtěla trpělivě nésti bolest a nemoc, kterouž na tebe dopustil nejvýš moudrý Otec nebeský zajisté ku prospěchu tvému, a ku spáse nesmrtelné duše tvé?“

Jindy otec a matka pozoruje na synu svém nebo na dceři své nemoc duševní, nemoc mnohem horší a nebezpečnější nad každou nemoc tělesnou; pozoruje, že syn nebo dcera odvracuje se od Boha a od cnosti, že bloudí po cestách hříchu, že sobě

libuje v nepravostech duši usmrcujících. — Ó kéžby v jejich vlastních hlavách a srdcích nebyla vymřela pravá moudrost a zbožnost! Kéžby v příhodnou chvíli celým milujícím srdcem otcovským a mateřským mluvili: „Synu milý, dcero drahá! Ty zapomínáš na Boha! Ty zapomínáš na věčnost! Ty páchάš věci zlé, jichžto nenávidí, zapovídá a tresce Bůh nejsvětější! Zpamatuj se, nežli upadneš v hlubinu záhuby své! Podívej se na ten krásný obraz! Tvůj Spasitel, dobrý Pán Ježíš, ochotně přijal kalich přehořký, a vypil ho až na dno z lásky k nám a na odpuštění hříchů našich; a ty sobě libuješ v kalichu rozkoší hříšných? Ty znova naplňuješ Pánu a Vykupiteli svému kalich přehořký? Nemíníš-li z lásky k otci svému a z lásky k matce své napraviti se a opustiti cesty hříchu a záhuby: naprav se z lásky k Spasiteli svému, jenž tebe miloval a podrobil se utrpení nejbolestnějšímu, aby's ty nezahynul, aby's ty měl radost a slávu nebeskou!“ Taková řeč moudrého otce a zbožné matky zdržela by mnohého syna a mnohou dceru ode hříchů a nepravostí. Taková řeč moudrého otce a zbožné matky napravila by mnohého syna a mnohou dceru již pobloudilou.

Rozmilí otcové a vážené matky! Pečujte o to, aby obraz Krista v zahradě Getsemanské trpícího a hořký kalich z rukou anjelových přijímajícího přede vším umístil se živě a nezrušitelně ve vašich srdcích; pak zajisté budete ho moci s dobrým prospěchem ukazovati svým milým synům a dcerám, kdykoli toho žádati bude potřeba.

Obraz Krista v zahradě Getsemanské trpícího a modlícího se učí nás také, kterak se máme pokorně odevzdávati do vůle Boží, kdykoli nás svírají nepříjemnosti, strasti, bolesti, nemoce, nouze, bída, nedostatek a jakékoli protivenství. Náš milý Pán Ježíš třikráte modlil se k Otci Svému nebeskému: „Otče můj, možno-li, nechť odejde ode mne kalich tento!“ Ale pokaždé pokorně doložil: „Však ne jak já chci, ale jak Ty chceš!“ — Kdo snadněji a s větším prospěchem trpí všeliká protivenství, v nichžto postaven jest, ten-li, jenž neví, že bez vůle Boží ani vlas na hlavě naší skřiven býti nemůže, anebo ten, jenž ví a pokorně uznává, že i protivenství přicházejí na člověka z ruky nejlaskavějšího a nejmoudřejšího Otce nebeského? Kdo snadněji a s větším prospěchem trpí všeliká protivenství, v nichžto postaven jest, ten-li, jenž netrpělivě

žehře a reptá na bídný osud svůj, anebo ten, jenž za příkladem Kristovým trpělivě se modlí: „Bože můj a Otče můj, možno-li, nechť odejde ode mne kalich protivenství toho; ale ne jak já chci, ale jak Ty chceš?“ — Není pochybnosti, že Bůh sešle anjela Svého s kalichem posily nebeské, kdekoli do vůle Boží odevzdává se srdce pokorné a zbožné. Svatá Magdalena de Pazzi[1]) i za největších bolestí pokaždé pociťovala nejsladší radosti v srdci, jak mile pokorně zvolala: „Staniž se vůle Boží!“ — Svatý František z Assisi[2]) sevřen byl bolestmi hroznými. To vida prostinký bratr řeholník, pravil k němu: „Otče, proste Boha, aby s vámi mírněji nakládal, a odejmul vám kalich utrpení, neboť zdá se, že ruka Jeho příliš těžce leží na vás!“ Svatý František pak odpověděl jemu: „Synu můj, nikdy-li ještě nepřemýšlel's o Božském Spasiteli našem na hoře Olivetské? Nikdy-li ještě neslyšel's těch krásných slov, kteráž tam mluvil: „„Otče, ne jak já chci, ale jak Ty chceš?““ — Hle, tak mluví každý, kdo trpěti chce s Kristem!“ — Alfons, král Arragonský, vladař velmi moudrý, když se ho kdosi ptal: který člověk by byl nejšťastnějším, odpověděl s plnou jistotou: „Ten člověk jest nejšťastnějším, který se nejdokonaleji odevzdává do vůle Boží.“

Nuže, zachovej v útrobách srdce svého obraz Krista v zahradě Getsemanské trpícího a se modlícího: „Otče, ne jak já chci, ale jak Ty chceš!“ — V každém protivenství pokorně modli se: „Bože, Otče nebeský! Chceš-li, odejmi ode mne kalich utrpení toho; ale ne má, nébrž Tvá svatá vůle staň se! Předvídáš-li ve vševědoucnosti Své, že bolest ta potřebna a prospěšna jest pro duši mou: ó pak dejž mi déle trpěti; ale propůjč mi spolu také potřebné posily a trpělivosti, abych trpěl Tobě ke cti a sobě ku prospěchu; abych trpěl s jednorozeným Synem Tvým a Spasitelem svým, a tak účasten jsa Jeho utrpení abych účastným stal se Jeho slávy nebeské.“

Poznámka. Neděle I. postní slove latinsky Invocabit („Volati bude ke mně,“ Žalm 90, 15), u nás Slovanů tu onde neděle černá. Původ jména toho spatřuje se v obyčeji lidu Slovanského, dle něhož počátkem postu čtyřicetidenního, hlavně pak v prvou neděli postní, křesťané, zvláště pak křesťanky odívaly se

[1]) Sv. Magdalena de Pazzi dne 27. května. — [2]) Sv. František Assiský dne 4. října.

v šaty barvy černé, ač lid Slovanský vůbec miluje barvy jasné a veselé. — Do nedávna ještě v našich městech na Moravě (n. p. v Ivančicích) a v Čechách měšťanky nosívaly vysoké, skvostné čepce dle barvy církevní bílé či stříbrné na svátky Marianské, zlaté na Boží hody a jiné veliké slavnosti; modré v čas postní, adventní a na suché čili kvatembrové dny, a černé o pohřbu a v témdni pašijovém. Tak žili nábožní předkové naši s Církví a v Církvi.

Dne 10. února.

I. Svatá Scholastika (Škonka), panna, zakladatelka klášterů Benediktinek.

Svatá Scholastika byla sestra svatého Benedikta [1]), jemuž podobala se rekovnými cnostmi. Jak mile svatý Benedikt se soudruhy svými ubytoval se v novém kláštěře na hoře Montekasino v Neapolitánsku roku 529., přistěhovala se i jeho sestra Scholastika do krajiny té, a roku 532. založila klášter panenský v městysi Piambarole, na pozemnosti kláštera Montekasinského, kdežto kolem ní shromažďovaly se panny, žádostivé výhradné služby Boží a zbožného života. Proto klášternice řádu svatého Benedikta mají svatou Scholastiku za svou zakladatelku a patronku. Praotcům našim slula „Škonka.“

Svatý Benedikt byl jí netoliko laskavým bratrem, ale také duchovním otcem, učitelem a vůdcem v příčině dokonalosti křesťanské. Od něho brala rady a předpisy, kterak by sama svatě žila, a klášterní sestry své k svatému obcování vedla. K vůli tomuto poučování scházel se svatý Benedikt se svatou sestrou svou Scholastikou každého roku jednou v domě pro polní hospodářství zbudovaném uprostřed mezi klášterem svatého Benedikta, a klášterem svaté Scholastiky, tak že oba měli patnáct set kroků cesty do domu toho.

O poslední schůzce těchto světců vypravuje svatý papež Řehoř: [2])

„Scholastika, sestra ctihodného otce Benedikta, která se byla hned za svého dítěcího věku věnovala Bohu všemohoucímu, přicházela jednou za rok k němu, a muž Boží sestoupil k ní do domu

[1]) Viz dne 21. března. — [2]) Lib. II. Dialogorum sancti Gregorii Papae.

náležitého kláštera Montekasinskému. Jednoho dne přišel opět podle obyčeje toho ctihodný bratr její s učenĺky svými. Když pak byli celý den ztrávili chválíce Boha a rozmlouvajíce o věcech svatých, povečeřeli společně za nastalé už tmy noční. Nábožná sestra, vidouc, že bratr za pozdní hodiny chystá se k odchodu, pravila k němu: „Prosím tě, neopouštěj mne této noci, abychom až do rána rozmlouvali o radostech života nebeského.“ — Svatý Benedikt odpověděl jí: „Což pak to mluvíš, sestro? Mimo klášter nemohu nikterak zůstati!“ — Bylať noc tak jasna, že nebylo na obloze ani mráčku. Nábožná sestra, jak mile uslyšela záporná slova bratra svého, položila sepjaté ruce své na stůl, a sklonila hlavu na ně, aby se modlila Bohu všemohoucímu. Když pak hlavu opět pozdvihla, povstalo z čista jasna takové blýskání a hřmění, a lil se takový dešt, že ani ctihodný Benedikt, ani jeho bratří mniši spolu přítomní nemohli překročiti práh domu toho.

Muž Boží, vida, že pro blýskání, hřmění a hustý dešt nemůže odejíti do kláštera svého, zarmoucen naříkal sobě řka: „To odpustiž tobě, sestro, všemohoucí Bůh! Co jsi to učinila?“ — Svatá Scholastika odvětila jemu: „Aj, prosila jsem tebe, a nechtěl's vyslyšeti mne; prosila jsem Boha svého, a vyslyšel mne. Nyní tedy, můžeš-li, vykroč, a opustiv mne navrať se do kláštera svého!“

Svatý Benedikt, nemoha vyjíti z podstřeší, an nechtěl zůstati dobrovolně, zůstal nuceně. Tak stalo se, že probděli celou noc, a vzájemně nasycovali se svatou rozmluvou o životě duchovním.

Druhého dne ctihodná panna odešla do kláštera svého, a muž Boží vrátil se s bratřími na horu Montekasino.

Po třech dnech prodlévaje ve své jizbičce, pozdvihl svatý Benedikt očí svých k nebesům, a spatřil duši sestry své Scholastiky, ana vykročivši z těla v podobě holubice vznášela se k nebi. Zaradovav se z této slávy její, zpívaje vzdával za to chválu a díky Bohu všemohoucímu, a blaženou smrt sestřinu ohlásil bratřím mnichům, z nichžto některé ihned vypravil na cestu, aby tělo její přenesli do kláštera Montekasinského, a pochovali je ve hrobě, jejž byl pro sebe uchystal. To stalo se roku 542. A již dne 21. března léta Páně 543. svatě v Pánu zesnul i ctihodný bratr její, svatý Benedikt, a tak v jednom hrobě uložena byla těla těch, jichžto duše vždycky sjednoceny byly v Bohu za živobytí.“

Mnoho klášterů panenských napotom přijalo řeholu sv. Benedikta, a mnoho nových klášterů panenských téhož řádu povstalo po celém světě křesťanském. Benediktinky rozličných klášterů neměly vždy stejnou kázeň. Nejpřísnější z nich nepožívaly nikdy pokrmů masitých, vstávaly ku společným modlitbám nočním, a zachovávaly zvláštní tuhé posty. V některých klášteřích nosily Benediktinky roucho bílé, v jiných oděv černý a škapulíř z plátna černého. Každý klášter spravovala abatyše, a řeholnice ty zavazovaly se vesměs slibem chudoby, čistoty panenské a poslušnosti k životu cnostnému. Roku 1619. potvrzen byl v Poitiersu ve Francii nový klášter Benediktinek, kteréž uvolily se beze všech úchylek zachovávati řeholu svatého Benedikta: a nový tento řád, od papeže Řehoře XV. povýšený za shromáždění čili kongregaci, měl brzo dvacet klášterů, v nichžto činily se slavné sliby ustavičné odloučenosti od světa (klausury), chudoby, čistoty a poslušnosti. Roucho těchto Benediktinek mělo barvu hnědou a škapulíř byl černý. V chóru nosily černý plášť, a chodily bosy od 1. května až do svátku povýšení svatého kříže. Kláštery ty bohužel staly se obětí hnusné revoluce francouzské, po níž povstaly jen některé nové kláštery.

2. Blahoslavený Vilém, pekař, kajicník, poustevník.

V zemi Brabantské narodil se okolo roku 1174. Vilém. Vyučiv se řemeslu pekařskému, toulal se po rozličných zemích, až pak v klášteře Prémontstrátském nedaleko města Vervinium pekařství provozoval. Tam počal káti se; ale brzo opět probudil se v něm hřích. Vilém zase odešel do světa a oddával se životu nepřestnému.

Konečně dotkla se ho milost Boží. Navrátil se do Brabantska, vyzpovídal se a žil jako poustevník. Postíval se i několik dnů po sobě; vzdělával půdu u poustevny své; živil se jenom zelinami, kořínky a syrovým obilím; horlivě se modlil a bedlivě čtával v Písmě svatém. Lidé bohaprázdní tupili jej a vysmívali se jemu; on ale trpělivě snášel všeliké útrapy, aby zadost učinil za hříchy své. Jiní však, vidouce kajicnost jeho, napravovali se, měli jej ve vážnosti, a přinášeli mu dary veliké, z nichžto Vilém vystavěl kostel a klášter pro jeptišky Cisterciánky, o něž jako otec

pečoval až do smrti své. Pro zbožnost a zběhlost v Písmě svatém byl konečně i na kněžství vysvěcen, a šťastně zemřel maje šedesát šest roků věku svého.

3. Svatá Sotera, panna Římská, mučenice.

Svatá Sotera, panna Římská, z rodu vznešeného, příbuzná svatého Ambrože, podstoupila mučenickou smrt pro Krista v Římě dne 10. února 304 za panování císařův Diokleciana a Maximiana. Bylať ukrutně políčkována, ke sloupu přivázána a bičována, konečně pak mečem sťata. Tělo svaté Sotery pochovali na hřbitově u silnice Apiovy. Svatý Ambrož dává svatou Soteru za příklad pannám.

Křesťanský podzemní hřbitov svaté Sotery, vedlé hřbitova svatého Kalista, zbudován byl od svaté panny a mučenice na vlastní půdě k tomu konci, aby tam pochovávána byla těla mučeníků a křesťanů vůbec. Svatá Sotera tedy na vlastním hřbitově nalezla slavný svůj hrob v katakombách Římských. Tělo její přenešeno bylo s mnohými jinými mučeníky a mučenicemi do chrámu v městě Římském ke cti svatému Silvestru a Martinu vystavěnému od papeže Symmacha (od 22. listop. 498 do 19. července 514).

4. Svatá Sura (Zuvarda), panna, mučenice Dortrechtská.

Dortrecht (Dordrecht), obchodní město v Holandsku na ostrově v Biesboschu, který povstal, když moře hráz na řece Mose protrhlo, 72 vesnic odplavilo, a přes 100.000 lidí pohřbilo. Dortrecht vydává se za nejstarší město v Holandsku, a klade původ svůj do roku 994.

V městě tom žila panna Sura, kteráž v obzvláštní úctě měla obraz blahoslavené Marie Panny zavěšený na stromě u potoku. Veškeren výdělek svůj rozdávala chudým. Spůsobem zázračným vystavěla kostel Dortrechtský. Tři penízky měla, za kteréž potřebných věcí kupovala a dělníky vyplácela. Penízky ty vždy zase byly v mošně její. Lotři, domnívajíce se, že Sura jest bohata, zavraždili ji, ale nalezli u ní jenom tři penízky. Na tom místě, kde vraždu spáchali, vyprýštil se pramen čisté vody, kterýž doposud svědčí o svaté Suře svou vodou léčivou v zimnicích a jiných chorobách. Ješto zbudování kostela bylo příčinou smrti její, pokládá se za mučenici.

5. Svatý Prochor, mnich Kyjevský.

Svatý Prochor, jak mile dospěl, opustil rodné město Smolensk[1]), odebral se do Kyjeva, sídla knížecího, a přijal z rukou opata Jana roucho mnišské. Oddal se životu nejtužšímu. Pokrmem byl mu chleb a troška vody; někdy k tomu požil lebedy, odkud mu dáno jméno „Lebedev.“[2])

Slynul již za živa darem zázraků. Nastal hlad; mnich Prochor modlil se k Bohu za lid; urodilo se na poli množství lebedy, z nížto dal strojiti pro chudinu jakýsi druh chleba, jenž obdarovaným sladce chutnal. Také proměňoval pro chudé popel v sůl. Obchodníci žalovali jej, že v komůrce své má veliké zásoby soli, kterouž lidu rozdává na ujmu důchodů knížecích. Kníže poslal úřadníky do příbytku Prochorova, aby sůl jeho skoumali. Žasnouce shledali ryzý prostý popel. Kníže Svatopluk Michael Izjaslavič zázrakem tím přemožen zahořel tím větší úctou k služebníku Božímu, jehož sobě vždycky vážil. Když pak Prochor zemřel, kníže bolestně ho želel, a s velmoži na vlastním rameně nesl tělo jeho do krypty svatého Antonije.[3]) Svatý Prochor zesnul v Pánu dne 10. února 1103.

Dne 11. února.

I. Sedmero blahoslavených zakladatelův řádu Servitův: Bonfilius, Bonajunkta, Manetus, Amideus, Ugučo, Sosteneus a Alexius.

Serviti, to jest: služebníci, a sice služebníci Marie Panny, jsou členové společnosti řeholné, kteráž v obvodu arcidiecese Florentské za první polovice třináctého století povstala, a rychle rozšířila se ve mnohých zemích, budíc v milionech křesťanů úctu k Rodičce Boží. Řád ten po šesti stoletích i za našich dnů ještě čítá značný počet klášterů.

Na slavnost Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie, dne

---

[1]) Smolensk, nyní gubernské město Ruské na levém břehu Dněpru. — [2]) Atripliceneus od slova atriplex — lebeda. — [3]) Svatý Antonij dne 10. července.

15. srpna 1233, byly jako všude v zemích katolických, i ve Florencii[1]) kostely naplněny lidem nábožným. Ale jeden z kostelů těch měl toho dne v zástupu zbožných katolíků sedm mužů, rodem, zámožností a cnostmi vzácných měšťanů a kupců Florentských, jimžto v srdcích vznítila se zvláštní synovská láska a úcta k Marii. Jména jejich jsou: Bonifilius Monaldi, Bonajunkta Manetti, Manetus dell'Antella, Amideus Amidei, Ugučo Ugučoni, Sosteneus de Sosteneis a Alexius Falkonieri. Tito všickni, an se konaly slavné služby Boží, cítili se mocně puzeny, aby se oddali mimo službu Boží na službu Marie Panny.

Vyjevili sobě vespolek toto nepochopitelné povzbuzení. Utvrzeni byvše v úmyslu svém od biskupa Florentského, Ardinga, rozdali statky své chudým, odebrali se dne 8. září 1233, na slavnost Narození blahoslavené Panny Marie, na místo osamělé, „Villa Kamartia“ zvané, kdežto v malém domě konali skutky tuhé kázně, trvajíce na modlitbách horlivých, a rozjímajíce nábožně o umučení Páně a o bolestech blahoslavené Jeho Matky, Marie Panny.

Dne 31. května 1234 odešli na temeno vysoké a pusté hory Senario, kteráž jest tři hodiny cesty od Florencie vzdálena, aby tam jako poustevníci ve službě Boží a ve službě Marie Panny trávili život svůj.

Navedením svého arcipastýře Ardinga přijali řeholu svatého Augustina, oblékli se v černé roucho se škapulířem, a když byli přestáli stanovami předepsaný rok na zkušenou, byli všickni na kněžství vysvěceni až na Alexia, kterýž z pokory nedal se vysvětiti. Papež Řehoř IX. potvrdil nový řeholný sbor, jehož prvým přednostou byl Bonfilius Monaldi. Počet řeholníkův těch rychle a hojně se množil.

Serviti brzo usadili se také v hlavním městě, v krásné Florencii, kdežto velebný chrám „Annunciata“ (Zvěstování Panny Marie) stal se takořka druhou kolébkou, odkud řád tento rozprostranil se do zemí nejvzdálenějších.

---

[1]) Florencia, jedno z nejkrásnějších měst v Evropě, dříve sídlo velkovévodství Toskánského, od roku 1859. sídlo náměstníka království Italského, 1864—1870 hlavní město spojené Italie a sídlo krále Viktora Emanuela. Florencia jest rodiště Dante'a, Michaela Angela, Macchiavelli'a i jiných mužů znamenitých.

První náčelníci řádu toho byli: 1. Bonfilius (1233—1256), 2. Bonajunkta (1256—1258), 3. Jakob Sienský, 4. Manetus dell' Antella, od papeže Klémenta IV. ustanovený, zemřel roku 1269; 5. Filip Benický [1]), koruna řádu Servitův a veliký jeho rozmnožitel.

Blahoslavený Aleksa Falkonieri, jenž z pravé pokory nevolil býti knězem, sbíral jako bratr řeholník almužny, a vykonával nejhrubší práce ruční, žil po založení řádu ještě 77 roků, a blaženě v Pánu zesnul léta Páně 1310., maje 110 let věku svého. Při jeho smrti měl řád Servitův již deset tisíc členů, a nesčetné množství Bohu a Marii Panně zasvěcených panen, kteréž v domech řeholných společně žijíce, nazývaly se „Mantelátky" pro krátké rukávy roucha svého. Krom řeholníků a řeholnic v klášteřích žili tisícové a tisícové bratří a sester třetího řádu Servitův v rodinách a v obyčejném povolání svém. Králové a královny, mužové a ženy všech stavů vstupovali do bratrstva toho.

Serviti nezapomínali nikdy, že jejich řád povstal na pusté hoře Senario, proto přemnozí, pracovavše za mladých a mužných let svých v klášteřích městských, na konec života svého odstěhovali se na horu Senario, aby tam odpočinuli sobě a na šťastnou smrt se připravovali. Na hoře té ustavičně žilo a žije 30 až 40 Servitův zachovávajících kázeň nejtužší. Řád Servitův počítal vždy a počítá doposud výtečné učence mezi členy svými, a má za naší doby kláštery znamenité netoliko v Italii, nébrž také v zemích říše naší Rakouské, n. p. ve Vídni [1]), v Inšpruku, v Pešti.

Všech sedm jmenovaných zakladatelův řádu Servitův zemřelo smrtí blaženou; pro cnosti rekovné a pro mnohé zázraky, jimiž Bůh dovodil svatost jejich, přijati jsou do počtu blahoslavencův v Církvi Páně.

---

[1]) Svatý Filip Benický, dne 23. srpna. — [2]) V klášteře Vídeňském žije spisovatel Český, kněz Josef Rupert Přecechtěl, rodem Moravan, doktor theologie, bývalý professor, kterýž svými obrazy a knihami veliké služby prokazuje národu našemu, uče jej znáti, ctíti a následovati výtečníky Československé všech věků a stavů.

2. Svatá Theodora (Bohdarka), císařovna Cařihradská.

Svatá Theodora narodila se okolo roku 810. v Elise v Paflagonii, v krajině Maloasijské. Provdala se za Theofila, císaře Cařihradského roku 830. Theofil, syn císaře Michaela II. Zajíkavého, panoval od roku 829. do 842. Nešťastně válčil s kalifem Bagdadským, a doma ukrutnými tresty stíhal ctitele obrazů posvátných. Jeho choť Theodora, věrná katolička, mírnila všemožně jeho vášnivou náklonnost k obrazoborcům, a odvracovala jej od zhýralosti.

Po smrti manžela svého roku 842. během patnácti let moudře vladařila za svého nezletilého syna Michaela III., obnovila v říši Východní ctění obrazů svatých, a po zásluze kárala smělé a rouhavé obrazoborce. Pletichy dvořanů ctižádostivých a zvláště násilnictví vlastního bratra Bardy donutilo ji roku 857. vzdáti se vladařství. Nezdárný syn její Michael III., zaslepený vladařem Bardou, dal ji do kláštera zavříti, aby mu nepřekážela v životě pustém. Michael deset let císařoval, a za povstalého spiknutí zahynul roku 867. Téhož roku zemřela v klášteře smrtí blaženou jeho matka svatá Theodora.[1]) V Církvi Řecké koná se její výroční památka dne 11. února.

3. Svatá Eufrosina, klášternice Egyptská.

V Alexandrii[2]) žil za pátého století křesťanského muž velice vážený, bohatý, nábožný a štědrý, jménem Pafnucius. Manželka jeho rovnala se mu krásnými cnostmi, a tudíž manželství jejich bylo šťastné až na to, že neměli dítek žádných. Pafnucius, aby sobě vyprosil od Boha dědice, dával mnoho almužen, chodil často do kostela a přísně se postil; avšak nadarmo. Proto pravil sám u sebe: „Hříšníkem jsem, modlitby mé zůstávají oslyšány. Požádám lidi svaté, aby mi nápomocni byli modlitbou svou.“

V nedalekem klášteře měli bratří řeholníci všeobecnou pověst svatosti, zvláště pak jejich opat Theodosius. Ti žili v růz-

[1]) Viz: „Svatý Ignacius“ dne 3. ledna I. strana 241. — [2]) Alexandria v Egyptě, původně roku 331. před Kristem od Alexandra Velkého založená, jedno z hlavních měst světového obchodu, má nyní více než 100.000 obyvatelů, mezi nimiž jest asi 10.000 Evropanů.

ných chyškách, ale shromažďovali se denně k společným modlitbám. K opatovi tomu odebral se Pafnucius s manželkou, a oba prosili ho, aby se u Boha za ně přimlouval na modlitbách. Opat Theodosius řekl jim: „Důvěřujte se v Boha; On učiní, co jest užitečno vám!“

Všickni řeholníci vroucně modlili se k Bohu, a Pafnuciovi narodila se překrásná dceruška, za kterouž rodiče Bohu upřímné díky vzdávali, a kteráž na křestu svatém dostala jméno Eufrosina. Dceruška za dobrého vychování prospívala nejen krásou tělesnou, ale také bohabojností a všemi cnostmi křesťanskými.

Když jí bylo 12 let, umřela matka. Otec Pafnucius zdvojnásobil svou starost o dobré vychování. Eufrosina naučila se čísti a psáti, a byla tak rozumná, že se jí každý podivil. O ni ucházelo se mnoho vzácných mládenců, jimžto otec říkával: „Cokoli Bůh dceři mé usoudí, s tím jsem spokojen“. Konečně pak přišel mládenec vzácnější nad jiné, jemuž dceru svou slíbil, a brzo potom k ní mluvil: „Pojď se mnou k opatovi, aby ti udělil požehnání ku sňatku zamýšlenému.“ Eufrosina šla s otcem svým, ale od té chvíle byla smutná, neboť pravila sama u sebe: „Nechci mládence toho; chotěm mým jest Pán Ježíš“. Otci však myšlénky své neprojevila, aby ho nezarmoutila.

Zatím činil otec přípravy k svadbě, a když za tou příčinou mimo dům prodléval, modlila se Eufrosina řkouc: „Bože můj, Tobě volím obětovati všechen život svůj; pomoziž mi, abych uskutečnila úmysl ten!“ Potom uvažovala u sebe takto: „Do kterého kláštera vstoupím? Půjdu-li do kláštera panenského, otec můj mne nalezne a odvede, abych se provdala. V klášteře bratří řeholníků nebude mne hledati!“ — Ihned opatřila sobě oděv panošů císařských, ostříhala si vlasy, a tajně odešla do kláštera, kde prosila opata, aby ji do počtu řeholníků přijal. Opat se ptal, kterak se jmenuje, a uslyšev jméno „Smaragd“, a domnívaje se, že jest panoš ode dvora císařského, přijal ji, vykázal jí chyšku, a svěřil ji stařičkému řeholníku Agapitovi, aby ji vyučil pravidlům klášterním.

Smaragd přijal roucho řeholné, konal ochotně každou uloženou práci, horlivě se modlil, a přísně se postil, tak že Agapit začasté vypravoval opatovi a bratřím o velikých cnostech svého učeníka Smaragda, a nazýval jej vzorem všech muchů.

Otec Pafnucius navrátiv se domů a nenaleznuv dceru svou Eufrosinu, rozeslal služebníky po městě a po veškeré zemi, aby ji hledali v klášteřích panenských, na poušti a v jeskyních. Ale marné bylo hledání. I zarmoutil se otec, oblekl se v roucho smutečné a pospíchal k opatovi do kláštera, aby sebe a dceru svou odporučil modlitbám bratří řeholníků. Osm dní postili a modlili se mniši s otcem Pafnuciem; ale ztracená Eufrosina nenalezla se. Opat jej potěšil slovem Božím, a tudíž poněkud upokojen navrátil se domů, poručil žalost svou Bohu, a stal se ještě horlivějším ve svých modlitbách a dobrých skutcích.

Po čase přišel otec Pafnucius opět k opatovi a pravil: „Ctihodný otče, modli se za mne, neboť bez milosti Boží nedovedu déle snášeti ztrátu milované dcery své!“ — Opat odpověděl: „Svěř bolest svou nábožnému bratru Smaragdovi, jenž k nám přišel z paláce císařského.“ I poslal jej do chyšky k němu.

Smaragd okamžitě poznal milého otce, ale otec nepoznal v něm svou dceru Eufrosinu, neboť tuhými posty, bděním a pláčem změnila se krásná její tvář. Mnich Smaragd pomodliv se takto mluvil k otci: „Království nebeské člověk nikdy nesmí pustiť se zřetele svého, nébrž musí dobývati ho almužnami, čistým, bezúhonným životem, pokorou a láskou k Bohu, Jejž i rodičové více milovati musejí nežli dítky své, a dítky více než otce svého a matku svou. Z lásky k Bohu milerádi snášeti musíme i všeliké útrapy. Věř mi, žeby Bůh vyslyšel modlitbu tvou a navrátil tobě dceru, kdyby se to shodovalo s její spásou. Jsemť přesvědčen, že ji Bůh odvedl na lepší místo, kdežto plní slova Kristova: „Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden; a kdo miluje syna neb dceru více nežli mne, není mne hoden.“ Mat. 10, 37. Je-li v tom vůle Boží, zjeveno tobě bude obydlí dcery tvé. Já nepřestanu prositi Boha, aby s dcerou tvou naložil, jakby tobě užitečno a spasitelno bylo; i doufám, že Bůh dá ti dceru svou spatřiti, nežli umřeš.“

Otec odešel z chyšky Smaragdovy, a děkoval opatovi řka: „Duše má útěchou toho bratra utvrzena jest v milosti Boží. Srdce mé tak se u něho upokojilo, jakobych byl nalezl dceru svou.“

Od té doby navštěvoval Pafnucius začasté mnicha Smaragda, který se nebezpečně rozstonal, když byl už 38 roků

v chyšce své ztrávil. Otec Pafnucius přišel a žalostně naříkal sobě: „Slíbil's mi, že před smrtí svou spatřím milou dceru Eufrosinu. Umřeš-li ty, kdo mne potěší za stáří mého? Žalost má bude dvojnásobná!" — Nemocný Smaragd pravil: „Ruka Páně není zkrácena. I arciotec Jakob rmoutil se pro svého Josefa, a přece shledal se s ním. Prosím tě, zůstaň po tři dny se mnou." — Otec Pafnucius zůstal, a třetího dne řekl: „Hle, bratře, tři dny setrval jsem s tebou, a nezjevil's mi ničeho o dceři mé." — Bratr Smaragd tuše blízkou smrt svou odpověděl: „Pán Bůh vyslyšel modlitbu mou. S Jeho milostí dobrý boj bojoval jsem. Ty pak nyní věz, že já jsem tvá dcera Eufrosina, a ty jsi otec můj. Až odevzdám duši svou Bohu, ty sám tělo mé uprav ku pohřbu." Po těch slovích brzo pokojně zesnula v Pánu prvního dne nového roku 470.

Otec Pafnucius uslyšev neočekávanou řeč tu, zůstal jako zkamenělý. Vida však, že dcera jeho zbledla a tak rychle zemřela, sklesl bolestí na zem. Když pak mnich Agapit do chyšky vkročil, zpamatoval se Pafnucius a zvolal: „Ó kéž bych zde umřel, neboť dožil jsem se věcí zázračných! Rozmilá dcero, proč jsem s tebou neumřel? Proč se's mi nedala dříve poznati? Milá Eufrosino, ty jsi všecko šťastně přemohla a vešla do věčných radostí!" — Přiběhl opat povolaný, a poroučel sebe i klášter svůj do přímluvy blahoslavené panny Eufrosiny. Přišel i starý bratr na jedno oko slepý, a nabyl okamžitě zraku svého. Napotom slavně pochovali mrtvolu její.

Otec Pafnucius vstoupil nyní sám do řádu, a deset roků sloužil Bohu v chyšce posvěcené modlitbou a postem dcery své Eufrosiny. Potom blaženě zemřel a pochován byl vedlé dcery své.

4. Blahoslavený Jan de Britto, mučeník, Jesuita, Lisaboňan.

Rodina de Britto náležela k čelným šlechticům v Portugalsku. Jan de Britto narodil se dne 1. března 1647 v Lisabonu, hlavním a sídelním městě království Portugalského. Jeho otec, Don Salvador de Britto Pereyra, zemřel jako vladař

v Rio de Janeiro [1]), kdy Jan byl čtyry roky stár. Spolupůsobením Dona Salvadora de Britto dne 1. prosince 1640 vévoda z Bragançy, pravnuk krále Emanuela z Bragançy, povýšen byl na královský trůn Portugalský, a přijal jméno „Jan IV.“

Jan de Britto vychován byl společně s dětmi královskými. Při dvoře královském už jako pacholík vyznačoval se vážností a klidem ve sporech mládeže šlechtické, tak že jej „mučeníčkem“ jmenovávali. Ozvláštní úctu jevil svatému Františku Xaverskému.[2]) Když byl Jan těžce onemocněl, učinila matka Donna Beatrix Pereyrová slib, že Jan po celý rok nositi bude roucho řádu Jesuitského, nabude-li zdraví. Jan vyzdravěl a umínil sobě, že veškeren život svůj tráviti bude spůsobem apoštolským jako svatý František Xaverský. Proti vůli své matky a dvoru královského vstoupil do řádu Jesuitského dne 17. prosince 1662. Nováček Jan prosil o Vánocích Jesulátko, aby Mu směl jako věrověst v Japonsku sloužiti a sebe obětovati. [3]) Dokonav vědecké učení v Evoře a v Koimbře [4]) vyžádal sobě u generála řádu, aby jej poslal do Indie, a sice na ostrov Maduru, místo nejobtížnější. [5]) Byv na kněžství posvěcen vypravil se na cestu s jinými misionáři dne 25. března 1673. Po nebezpečné plavbě v měsíci září přistáli v Goe, hlavním městě držebnosti Portugalcův v přední Indii. Tam pomodlil se u hrobu svatého Františka Xaverského, dokončil studia, a v duchovní správě trýzněn byl od vilníků, jimžto vyrval mnoho kořistí.

Misionářská činnost v Indii toho času rozdělena byla na krajinu Goaskou a Malabarskou. Krajina Malabarská obsahovala stanice: ostrov Ceylon, Meliapour, Bisnagar, Golkondu, Bengály, Maduru, Travankor, Zamorin a křesťanskou osadu Svato-Tomskou. Národům Malabarským volil Jan de Britto věno-

---

[1]) Rio de Janeiro, jedna z dvaceti provincií Brasilských. Brasilia jest ohromné císařství ve východní části jižní Ameriky. Portugalský plavec Diaz de Solis nalezl 1515 poprvé záliv Rio de Janeiro. Roku 1822. odtrhla se Brasilia od Portugalska, a Rio Janeiro stalo se hlavním městem nového císařství. — [2]) František Xaverský dne 3. prosince. — [3]) Japan, Japon, souostroví ve východní Asii v jeden stát spojené. — [4]) Evora, hlavní město Portugalské provincie Alemtejo, mívalo universitu Jesuitskou. — Coimbra, hlavní město Portugalské krajiny Beira. — [5]) Madura, ostrov Oceanie blíž Jávy s hlavním městem Bakalan, náleží Holanďanům.

vati život. Za příkladem předchůdcův svých dal se přivtěliti za člena jednoho rodu, aby i třídám nejchudobnějším hlásati mohl víru křesťanskou. Kulatá čepice a kus plátna žlutého bylo mu rouchem. Maje dlouhé vousy chodil buď bos, buď v tlustých dřevácích; zachovával jako všickni misionáři tuhý půst, a všemožně šetřil obyčejův národních. Jako svatý František žádostiv byl pomoci všem křesťanům a na víru obrátiti všecky pohany. Vzoru svému rovnal se také darem zázrakův a požehnanou činností. Nezřídka několik set pohanů za den křestil, tak že mu ruce klesaly a od křestěnců podporovány býti musely, aby všechněm uděliti mohl křest svatý.

Roku 1674. poslán byl na ostrov Maduru, kde roku 1682. stal se vrchníkem misie. Roku 1685. byl uvězněn a trýzněn, ale zase na svobodu propuštěn. Roku 1686. velitel vojska v království Maravském, Kaumara-Poullei, uvěznil jej, dva katechety a několik křestěncův. Jana de Britto za ruce a za nohy uvázali ke dvěma stromům, tak že v povětří visel; pak jej těžkými řetězy spoutaného do jeskyně zavlekli, vícekráte v rybníce potopovali, a konečně do krve zbičovali. Podobně mučeni byli také společníci jeho, a všickni utrýzněni museli ještě konati dalekou cestu za ustavičného tupení a bití. Velitel vojska kázal jej pak svlečeného na ostrou skálu položiti, a od osmi žoldnéřů pruty bambusovými[1]) tak rozšvihati, že krev jeho po skále tekla. Konečně byl na smrt odsouzen. Ale král Maravy, Ranganadéven, rozsudek ten nepotvrdil, a propustil jej s hrozbou, že mu srdce z těla vytrhnouti dá, bude-li ještě jednou evangelium kázati v království jeho.

Jan de Britto smutně vycházel ze žaláře, vida, že nedošel koruny mučenické. Provincial řádu učinil jej prokuratorem čili jednatelem misií, a vypravil jej roku 1687. do Evropy, aby pro Malabarsko nových dělníků a podpor zjednal. V Portugalsku ctili jej jako světce. Král Petr II. nechtěl jej propustiti a žádal, aby byl vychovatelem korunního prince; on však roku 1690. přece opět navrátil se do Indie, kde za ustavičných strastí horlivě působil, roku 1692. zase do Maravy vnikl, a tam po roce polapen a uvězněn byl. Princ Teriadéven dal se pokřtiti a pro-

[1]) Bambus arundinacea podobá se vrbám visutým.

pustil ženy své, z nichžto jedna byla neteř krále Maravského. Neteř a braminové[1]) rozněcovali hněv králův, jenž Jana de Britto odsoudil na smrt mečem. Křesťané hodlali jej vysvoboditi, on však žádal je, aby ničeho nepodnikali.

Vyveden byv na popraviště poklekl a modlil se. Zástupové divili se a mlčeli. Kat neosmělil se přistoupiti, až mučeník Boží udělal kříž, povstal, kata obejmul, zase poklekl, hlavu naklonil a ránu smrtící přijal. Stalo se dne 4. února 1693.

Bůh oslavil věrného služebníka Svého mnohými zázraky. Biskupové a knížata prosili, aby ctihodný Jan de Britto za blahoslavence prohlášen byl. Započaté jednání v příčině té přerušeno bylo vyzdvižením řádu Jesuitského. Dne 8. dubna 1851 znovu se jednání to podniklo, a dne 21. srpna 1853 papež Pius IX. slavně prohlásil, že Jan de Britto ctíti se má jako blahoslavenec v Církvi Páně. V biskupství Lisabonském a v kostelích Jesuitských slaví se jeho výroční památka dne 11. února.

5. Svatý Lazar, biskup Milánský.

Svatý Lazar byl biskupem Milánským v Italii od roku 438. do roku 449. Vida, kterak obyvatelstvo Milánské oddává se nepravostem děsným, ustanovil v městě křížové dny, o kterých každoročně vedl průvod prosebný do hlavních chrámů Milánských, aby nábožní prosebníci naklonili milosrdenství Boží hříšníkům. Modlitby k pobožnosti té biskup sám sepsal a rozšířil.

Svatý Lazar založil v Miláně klášter svatého Augustina, a dokonal svatý život svůj dne 14. března 449. Ještě pak v Miláně za doby postní nekoná se památka nižádného světce Božího, proto slavně světí se výroční svátek jeho dne 11. února.

Tělo svatého Lazara pochováno bylo ve velechrámu svatých apoštolů, jenž později nazván byl chrámem svatého Nazaria.

6. Svatý Adolf, biskup Osnabrůcký ve Vestfálsku.

Šlechtický jinoch Adolf, kanovník při velechrámu v Kolíně nad Rýnem, přišel jednoho dne do Cisterciáckého kláštera v Kampu

[1]) Bramínové, brahmané, nejpřednější kasta Indická, bohoslovci Indův, učitelové a vykladači pohanské nauky náboženské.

v tom biskupství. Po mši svaté viděl, kterak mniši staří i mladí jdouce ke všem oltářům kajicně vyznávali poklésky své. Výjev ten v mladém kanovníku tak působil, že se odřekl důstojnosti své a přijal roucho řeholné. Jako mnich vynikal všemi cnostmi tou měrou, že byl zvolen za biskupa Osnabrückského.[1])

Svatý Adolf, dvacátý osmý biskup Osnabrückský, ozdobil prestol a chrám svůj obcováním vzorným, horlivým hlásáním slova Božího, pečováním o chudé, navštěvováním nemocných i malomocných, rozmnožením pokladny kostelní, zařízením a nadáním sboru zpěváckého, štědrotou ke všem služebníkům kostelním, zvláště pak ke kapitole. Dvacet a jeden rok výtečně spravovav biskupství Osnabrückské svatě skonal léta Páně 1222. Byl pak v takové úctě, že nikdo jda nedotkl se nohou hrobního kamene. Biskup Osnabrückský František Vilém roku 1651. za přítomnosti kanovnické kapitoly a velikého zástupu lidu otevřel jeho hrob, a přenesl kosti svatého Adolfa ve skvostné schránce do chrámu. Jemu ke cti říkají se zvláštní hodinky církevní.

7. Svatí mučeníci Karthaginští v Africe: Saturnin, kněz, Saturnin a Felix, čtenáři, Maria a Hilarion, dítky jeho; Dativ, čtenář, Felix Starší a Mladší, Emerit, Ampelius, Rogatian, Kvintus, Maximian, Thelik, Rogát, Januarius, Kassian, Viktorian, Vincenc, Cecilian, Restituta, Primeva, Pomponia, Saturnina, Martin, Dant, Margarita, Major, Honoráta, Regula, Viktorin, Pelusius, Faustus, Dacian, Matrona, Cecilia, Viktoria, Beredina, Sekunda, Januaria a jiní.

Léta Páně 303. za panování Diokleciana a Maximiana spolucísařův Římských v Africe mimo jiné dosáhli koruny mučenické jmenovaní světcové a světice Boží. Co zde o nich zmíněno, vyňato jest ze zápisův soudních, jichžto mnoho i jinde zachovalo se potomstvu.

Náměstek císařský rozkázal v Africe, aby křesťané vydali Písma svatá, rozbořil jim chrámy a nedovolil jim scházeti se

[1]) Osnabrück první hlavní biskupství ve Vestfálsku, založené Karlem Velikým roku 783. Hlavní město Osnabrück na řece Hase honosí se tou smutnou slávou, že první z Vestfálských měst odřeklo se katolické Církve za tak zvané reformace.

na služby Boží. Křesťané, než by byli Písma svatá vydali na spálení, raději vydali život svůj. V Abitině, městě Africkém, sešli se křesťané, aby společně velebili Boha. Byl tam kněz Saturnin, jeho dítky: Saturnin Mladší a Felix, čtenáři, Maria jeptiška, Hilarion pacholík, a ostatní na hoře jmenovaní mimo jiné. Přišli ozbrojenci, spoutali a odvedli je do Karthaginy, města hlavního. Všickni kráčeli vesele, prozpěvujíce Bohu Kristu.

V Karthagině postaveni byli před soudnou stolici císařského náměstka Anulina, kterýž nejprvé Dativa tázal se, byl-li na službách Božích křesťanských? Svatý Dativ vyznal, že jest křesťan a že byl na službách Božích. Za to byl na skřipec natažen a ukrutně mučen. Thelik, nečekaje otázky, prohlásil, že i on jest křesťanem a na službách Božích byl. I jej na skřipec dali a mučili. Svatý Dativ modlil se: „Díky Bohu! Kriste, Synu Boží, vysvoboď služebníky Své!“

Anulin soudce ptal se po původci služeb Božích, a dozvěděv se, že kněz Saturnin jest hlavou křesťanův, dal statečného mučeníka Thelika do žaláře odvesti. Nyní opět přišel Dativ na řadu. Fortunatian, radní, bratr svaté Viktorie, žaloval na Dativa, že sestru jeho přemluvil a do Abitiny odvedl. Ale svatá Viktoria ozvala se, že může svědky dokázati, kterak sama dobrovolně křesťankou se stala, do Abitiny odešla, a služeb Božích účastnila se. Svatý Dativ na skřipci potvrdil řeč její. Za to byl děsně trápen, ale statečně trpěl volaje: „Ó Kriste Pane, nedejž, abych zahanben byl!“

Anulin volal kněze Saturnina do boje, když byl svatého Dativa odsoudil do žaláře. Sotva kněze Saturnina na skřipec dali, vyskočil čtenář Emerit a zvolal: „Já jsem svolal shromáždění!“ — Anulin vyznáním tím přemožen, odvrátil se a dal strašlivě mučiti stařečka Saturnina, který se modlil: „Kriste, vyslyš mne! Synu Boží, smiluj se!“ — Soudce tázal se: „Proč jsi svolal shromáždění?“ — Saturnin odpověděl: „Tak nám poroučí, tak nás učí Zákon!“ — Anulin i jej vypravil do žaláře.

Svatý Emerit, v jehož domě křesťané službám Božím obcovali, vyznal, že toho bratřím zabrániti nemohl, ježto bez služeb Božích býti nemohou. I byl na skřipci mučen a modlil se: „Tebe, Kriste, chválím! Rač mi dáti trpělivosti!“ — Soudce tázal se ho

„Máš-li Písma křesťanská v domě svém?“ — Emerit odvětil: „Ano, mám je v srdci svém napsána!“

Když i svatý Felix statečně trpěl, zvolali všickni ostatní: „Křesťané jsme! Zákon Boží zpečetíme krví svou!“ — Anulin dal Felixe do smrti ubiti. I svatý Ampelius vesele odpověděl: „S bratřími světil jsem den Páně!“ a ztrýzněn do žaláře odveden byl. Rogatian bez mučení do žaláře dán. Kvintus, Maximian a Felix Mladší vyznali Krista a bičováni byvše do žaláře odešli. Pak krev čtenáře Saturnina smíšena byla s krví otce kněze Saturnina, a syn k otci do žaláře poslán. Unaven byl soudce, unaveni byli katanové. Anulin ptal se Viktorie panny: „Chceš-li odejíti s bratrem svým Fortunatianem?“ I odvětila: „Nikoli; křesťanka jsem, a křesťané jsou bratří moji, jenž zachovávají přikázaní Boží!“ I pacholík Hilarion pro statečné vyznání Krista trápen a do žaláře odveden byl. Všickni společně pak podstoupili smrt vítěznou pro Krista Boha věčného dne 11. února léta Páně 303.

8. Svatý Jonáš, mnich, zahradník v Egyptě.

Za posledních let svatého Pachomia[1]) v Muchonském klášteře v Egyptě přesvatě žil Boha milující mnich Jonáš. Svatý Pachomius, navštíviv klášter ten spatřil fíkový strom, na nějž vylézali hoši, aby ovocem jeho ukájeli žádostivost svou. Zavolal zahradníka Jonáše a rozkázal mu, aby strom ten odstranil. Jonáš zarmoutil se a namítal, že klášteru strom ten dává mnoho ovoce. Svatý Pachomius, aby nerozmnožil zármutek jeho, nenutil jej více; ale druhého dne fíkový strom na čisto uschl. Jonáš vida to, mnohem více zarmoutil se pro svou neposlušnost.

Osmdesát pět let ztrávil svatý Jonáš v klášteře. Sám a sám vysázel mnoho stromů ovocných, a přece nikdy neokusil ovoce z nich, maje z toho radost, že posloužil bratří mnichům. V létě v zimě nosil oděv ze tří svázaných koží ovčích; jenom, když přistupoval ke stolu Páně, oblekal na sebe roucho řeholné, kteréž takovou měrou čisté zachoval po celých 85 roků. Odpočinku v práci nepopřál sobě nikdy; vařených pokrmů nepožíval; leže

[1]) Svatý Pachomius dne 14. května.

nikdy nespal; po celodenní práci v chyšce své na lavičce sedě až do rána splétal provazy, a při tom chvíli dřímával. Světla a ohně nepotřeboval; pracovalť po tmě odříkávaje z paměti žalmy a modlitby. Stařeček Jonáš takto sedě a provaz v ruce maje v Pánu zesnul. Ješto pak jej bratří nalezli už ztuhlého, v té postavě, jak seděl, zaobalili jej do kožíchů ovčích, jimiž přioděn byl, a tak vložili ho do hrobu jako otýpku dřev.

9. Blahoslavený Martin, kanovník řeholný, kněz.

V Leonu[1]), v opatském klášteře svatého Isidora, v úctě chovají se ostatky blahoslaveného kanovníka kněze Martina. Vymodlil sobě u Boha neobyčejnou učenost u vykládání Písma svatého; sepsal mnoho knih. Byl synem nábožných rodičů Jana a Eugenie. Matka pak vstoupila do kláštera ženského, otec Jan přijat byl do kanovnického řádu svatého Augustina, kdežto i Martin vychován byl. Martin už byl podjahnem, když mu otec zemřel. Zděděné statky rozdal chudým, vydal se na pouť do Říma, a s požehnáním papeže Urbana III. do Palestiny. V Jerusalémě po dvě léta sloužil chudým poutníkům. Vraceje se navštívil posvátná místa v Italii, ve Francii a v Anglii, a za velikých nesnází, tři dny v témdni se postiv, přišel do vlasti své Španělské. Byv za jahna a kněze vysvěcen stal se kanovníkem v Leonském opatství svatého Isidora, kdežto všeobecnou úctou od lidí a mnohými zázraky od Boha oslaven blaženě zemřel dne 12. ledna 1221. V kostele svatého Isidora má zvláštní kapličku, v nížto tělo jeho odpočívá na oltáři ve schránce. Pravice blahoslaveného Martina neporušena zůstala.

Dne 12. února.

I. Svatý Titus, první biskup Kretský.

Dle Římského kalendáře dne 4. ledna.

Ač nemáme zevrubných zpráv o osobě svatého Tita, předce svědectvím apoštola Pavla zjištěno jest, že svatý Titus, když byl víru Kristovu přijal, netoliko sám Krista věrně se držel,

[1]) Leon, hlavní město Leonského království ve Španělích.

ale také obtížné cesty apoštolské podnikal, aby víru křesťanskou šířil v národech mnohých.

Titus byl rodem pohan. Gal. 2, 3. Svatý apoštol Pavel obrátil jej na víru křesťanskou, a proto jej nazývá „milým synem podle společné víry.“ Tit. 1, 4.

Čtrnáct let po svém vlastním obrácení, tedy roku 51. po narození Páně, vstoupil svatý Pavel opět do Jerusaléma s Barnabášem, a pojal i Tita s sebou. Gal. 2, 1. Tenkráte konal se přepamátný první sněm apoštolský v Jerusalémě, Skut. apost. 15, 1, na kterémž rokovalo se o zachovávání neb nezachovávání zákona Mojžíšova v příčině obřízky pohanů vstupujících do Církve Kristovy. Povstali totiž někteří křesťané ze židovstva pošlí, a učili křesťany z pohanstva řkouce: „Nebudete-li se obřezovati podle obyčeje Mojžíšova, nemůžete býti spaseni.“ Skutk. apošt. 15, 1. Ba zřejmě odporovali i svatému Pavlovi, usilujíce o to, aby Tita, rodilého pohana, vedlé zákona Mojžíšova obřezati dal, an ho užívá za společníka a spoludělníka ve službách evangelických. Avšak svatý Pavel jim nijak nepovolil, a Titus nebyl přinucen, aby se obřezati dal; Gal. 2, 3; neboť o sporné otázce té prvním sněmem apoštolským tento bezpečný nález vynesen byl pro křesťany z pohanstva na víru obrácené: „Vidělo se Duchu Svatému i nám (apoštolům a starším se vší Církví), žádného více na vás břemena nevzkládati;“ Skutk. apošt. 15, 28; to jest: neuvalovati na vás obřezání podle zákona Mojžíšova a povinnosti Starého Zákona.

Titus nezůstal ustavičně v průvodu svatého apoštola Pavla, nébrž samostatně apoštoloval v rozličných končinách. Avšak od té doby po několik roků nedočítáme se o činnosti jeho. Svatý Pavel o něm teprvé zmínku činil toho času, když se usadil na své třetí cestě apoštolské v Efesu, a tam téměř po tři léta pobyl. Ve svém listu ke Galatům, jejž psal na počátku toho pobytu v Efesu, jmenuje Tita jako osobu známou. Na konci toho meškání v Efesu, tedy asi o tři léta později poslal Tita do Korintu, aby mu ústně donesl spolehlivou zprávu o stavu církve Korintské. V listě tom dává apoštol Pavel Titovi předobré svědectví řka: „Chlouba naše, kteráž byla k Titovi, pravdou jest učiněna; a srdce jeho náchylnější jest

k vám, když vzpomíná na poslušenství všech vás, kterak jste ho s bázní a třesením přijali.“ II. Kor. 7, 14. 15. „Díky Bohu, kterýž touž pečlivost o vás dal Titovi.“ II. Kor. 8, 16. „Zdaliž vás Titus podvedl? Zdaliž jsme nechodili jedním duchem? Zdaliž jsme nechodili jedněmi šlepějemi?“ II. Kor. 12, 18.

Když byl svatý Pavel z Efesu odešel, doufal Tita v Troadě najíti. II. Kor. 2, 12. Avšak sešel se s ním teprvé v Macedonii, a vyslovil svou radost z toho řka: „Bůh, jenž těší ponížené, potěšil nás příchodem Titovým.“ II. Kor. 7, 6.

Svatý Pavel takovou důvěru měl k Titovi, že nejtěžší úlohy skládal na něj, s novým listem vypravil jej do Korintu a poručil mu, aby sbírku milodarů už dříve v Korintském městě pro křesťany Jerusalémské započatou, ku konci přivedl. II. Kor. 8, 6.

Potom opět veliká mezera v životě Titově se nalezá, a dovídáme se až ku konci života svatého Pavla o něm, že se odebral do Dalmacie. II. Tim. 4, 10. V Dalmacii hlásal svatý Titus Krista, založil tam Církev křesťanskou, a ustanovil v Saloně prvního biskupa, svatého Domia. Proto svatý Titus v Dalmacii ctí se jako apoštol a patron země.

Z listu, jejž psal svatý Pavel Titovi, dovídáme se, že svatý Titus s apoštolem Pavlem pracoval o obrácení lidu ke Kristu na ostrově Kretě a tam od něho zanechán byl, aby všecko zařídil, čeho pro řádné vedení Církve potřebí bylo; aby ustanovil po městech kněží. Tit. 1, 5.

Nad to povolal svatý Pavel Tita k sobě do Nikopole, kdežto přes zimu zůstati umínil sobě. Tit. 3, 12.

Jak z listu svatého Pavla k Titovi 1, 5. vysvítá a Eusebius ve své historii církevní 3, 4. poznamenal, byl svatý Titus prvním biskupem na ostrově Kretě, zůstával po veškeren čas panicem, a vedlé svědectví svatého Jeronýma (in Tit. 2, 7) v městě Gortyně v Pánu zesnul tichou smrtí, maje stáří devadesáte a čtyry léta. Tělo jeho v Gortyně pochováno bylo a zůstalo tam až do roku 823., kdy Saracenové město ono spustošili. Tou dobou hlava svatého Tita přenesena byla do chrámu svatého Marka v Benátkách.

Jak velika a těžka byla úloha, kteráž připadla svatému Titovi jako biskupovi na Kretě, posouditi lze z poměrů tamějších za toho času. Ostrov Kreta nazýval se za starodávna Telchinia, a za našich časův jmenuje se Kandia.[1]) Ostrov ten vyznačoval se krásou přírody a bohatou úrodností, tak že „králem ostrovů“ jmenován byl, a již za dnů Homerových sto měst měl. Lesové jeho pěstovali cypryše, cedry, palmy a jiné šlechetné stromy; s mandlami, pomoranči, citrony a granáty provozoval se obchod veliký. Avšak tehdá, když svatý Pavel po svém prvním zajetí byl se octnul na ostrově tom, neměl už staré slávy své; byltť ostrov ten toho času krajem Římské říše, a obyvatelstvo jeho pro mnohé necnosti ve zlé bylo pověsti. Dle výroku svatého Pavla Tit. 1, 12, sám básník Epimenides, rodilý Kretan, o spolurodácích svědčil, „že jsou vždycky lháři, zlá zvěř, břicha lenivá.“ Ale mimo to oddávali se i podvodu a loupežívosti, vilnosti a opilství. Ke všemu pak ještě mnoho židů se tam usídlilo, z nichžto nejedni k učení bludnému (gnostickému) se naklonili. Taková povaha obyvatelstva arciť nebyla dobrou půdou pro evangelium Kristovo, a přece svatý Pavel s Titem zjednal slovu Božímu za nedlouhou dobu znamenité vítězství; ale vida se nucena zavítati i k jiným církvím, svěřil dálejší správu církve Kretské svatému Titovi, jehož horlivosti s pomocí Boží podařilo se, zlomravy Kretanů a nebezpečné bludy namnoze vykořeniti, a čisté křesťanství na ostrově tom rozšířiti.[2]) Jakých příkoří při tom zakusil, a jakých obtíží a svízelů přetrpěti a překonati musel, snadno každý dovede představiti sobě.

My zajisté za dnů našich takových protivenství pro víru křesťanskou snášeti nemusíme; a přece jest jen pořídku těch, kteříž horlivě a svědomitě hájiti volí víru, nábožnost a cnotu ve své vlastní duši a v rodinách od Boha svěřených. Zpytuj a zpamatuj se každý, a čiň rozhodně, co Bůh velí, a čeho vyžaduje blaho časné a spása věčná.

---

[1]) Kandia, novořecky Kriti, turecky Kiridi, ostrov v Středozemním moři od roku 1669. jest pod vládou Turků. — [2]) Sušilův překlad a výklad Nového Zákona, list svatého Pavla k Titovi.

2. Svatý Benedikt Anianský, opat.

Tento světec pocházel z rodu hraběcího v Narbonské Galii, byl ve službě u Pipina Krátkého, krále Franckého (741—768), ale odešel ode dvora královského do kláštera svatého Sekvana v Burgundsku. Později navrátil se do vlasti, a vystavěl na statku po rodičích zděděném pro sebe a pro několik spolurehoholníků klášter Anianský. Zbožnost a moudrost jeho brzo rozhlásila se, a tudíž svěřeno mu napravení kázně řeholné ve mnohých klášteřích v Galii a v Akvitanii. Hlavní jeho snaha směřovala k tomu, aby v Galii a v Německu kláštery řádu svatého Benedikta sjednotily se dokonale v pravidlech svých. K tomu konci král Ludvík Pobožný roku 817. svolal do Cách opaty z Galie a z Německa, založil nedaleko města toho klášter, a ustanovil v něm Benedikta Anianského za opata, aby jej rádce na blízku měl. Za ochrany a pomoci toho krále opat Benedikt založil dvanáct klášterů, jenž měly vzorem býti celému řádu Benediktinskému, a sestavil řeholu novou, v nížto sloučil všeliké zkušenosti řádu s původní řeholou svatého zakladatele. Za posledních let byl ustavičně churav, snášel bolesti s trpělivostí vzornou, a klidně dokonal záslužný život svůj dne 12. února 821.

3. Sv. Eulalia Barcelonská, panna, mučenice.

Barcelona, opevněné hlavní město knížectví Katalonie ve Španělích, za vlády Římské byla jevištěm krvavého pronásledování křesťanův, mezi nimiž následkem ukrutných protikřesťanských zákonův Dioklecianových na počátku čtvrtého století korunou mučenickou oslavena byla panna Eulalia Barcelonská, jejíž výroční památka v Církvi Boží koná se dne 12. února.[1])

Eulalia od dítěcích let byla nábožna velice. Jak mile uslyšela, že propuklo pronásledování křesťanů, zajásala, ale domácím nezjevila příčinu radosti, nébrž odešla tajně, postavila se před soudnou stolici, a neohroženě kárala ukrutného soudce. Když ji bičovali, vyznala, že necítí žádných ran. Mučili ji na skřipci, na

[1]) Druhá svatá panna a mučenice Eulalia z Meridy má svátek svůj dne 10. prosince.

kterémž visíc modlila se hlasitě: „Pane Jesu Kriste, vyslyš volání mé, smiluj se nade mnou, a přijmiž mne mezi vyvolence Své do pokoje života věčného.“ Katům zhasly pochodně, jimiž pálili svatou pannu; oni třásli se a padli na tváře své, svatá Eulalia pak vypustila duši.

Dacian soudce rozkázal, aby tělo její zůstalo tak dlouho viset, až by je draví ptáci ztrávili. Zatím sníh pokryl tělo to ctihodné. I sešlo se tam množství lidu, i rodiče její, a pochovali tělo svaté mučenice, z čehož byla veliká radost křesťanům.

Z hrobu za městem upraveného kosti svaté panny Eulalie slavně přenešeny byly do biskupského chrámu svatého kříže v městě Barceloně dne 23. října roku 878., při čemž událo se mnoho zázraků velikých. Léta Páně 1339. ostatky její v průvodu nošeny byly městem a pak uloženy ve zvláštní skvostné kapličce.

Plavcové vzývají svatou Eulalii Barcelonskou za milou a mocnou patronku svou.

4. Svatý Konstancius, hrabě, zakladatel kostelů a kláštera.

Hrabě Konstancius, nejprvé vojín, když uslyšel slova Vykupitelova v kostele z úst kazatelových: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, rozdej chudým, a budeš míti poklad v nebi, a pojď, následuj mne:“ Mat 19, 21., vystavěl v krajině své, deset mil od Brescie v Italii vzdálené, kostel ke cti Rodičce Boží s klášterem panenským a několik jiných kostelů na rozličných místech během dvanáctého století.

Proslaviv se nábožností a dobrými skutky blaženě v Pánu zesnul. Nejprvé pochován byl u chrámu Marianského, odkud ale tělo jeho přenešeno bylo do Brescie a pochováno v kostele svaté Kateřiny léta Páně 1483.

5. Svatý Ludan, poutník Skotský.

Svatý Ludan, syn vévody Skotského Hiltebolda, po smrti rodičů svých zbudoval veliký hostinec pro poutníky, pro nemocné, pro slepé a chromé, o kteréž obětavě pečoval. Vynaloživ k tomu konci veškery statky své vydal se na pouť do Jerusaléma ke hrobu Božímu, a do Říma ke hrobům svatých apoštolů Petra a Pavla

i jiných svatých. Na pouti té přišel do biskupského obvodu Štrasburkského v Elsasku. Tam pod jilmem odpočívaje rozstonal se, a opatřen byv svatými svátostmi klidně skonal léta Páně 1202. Jeho tělo, pochované v kostele svatého Jiří, Bůh oslavil přemnohými zázraky.

6. Svatý Alekšej (Aleksa, Alexius), metropolita Kyjevský.

V území Volyňanů, náležitém na konci XIII. století do knížectví Vladimírského v Rusku, narodil se šlechtickým katolickým rodičům Theodoru a Marii roku 1293. syn Eleutherius. Dvanáctiletý chlapec bavíval se čižbou či lapáním ptáků. Po takové zábavě jedné noci ve snách slyšel hlas: „Alexi, proč marně pracuješ? Ajhle, budeš lidi lapati!“ Eleuther žasnul, že jej hlas nazývá Alexiem.

Dostoupiv svého osmnáctého roku odebral se do kláštera „Zjevení Páně“ v Moskvě, a s rouchem řeholným přijal jméno Alexius. Vyučiv se dokonale jazyku řeckému, přeložil Nový Zákon z řeckého na jazyk Slovanský. Slynul takovou svatostí, že roku 1350. vysvěcen byl za biskupa Vladimířského a pomocníka metropolity Theognosta. Roku 1354. pozdravila jej synoda (sněm) jako metropolitu Kyjevského pro veškeru Rus. Ještě pak patriarcha Cařihradský Filotheus jmenoval metropolitou Romana, dal Alekšej do Kyjeva svého náměstka, ažby se vyrovnal v Cařihradě, kamž podnikl cestu.

Alekšej výtečně zastával úřad svůj. Knížata Tverská proti sobě brojící smířil. Choti Tatarského chána Tšanibega tři léta slepé zázračně navrátil zrak. K ukrutnému synu Tšanibegovu, Berdebeku, jenž otce a dvanácte bratrů povraždil a zemi Ruskou znepokojoval, vypraven byl, jej ukrotil a Církvi i vlasti vyjednal mír.

Navrátiv se na prestol Kyjevský horlivě konal svůj úřad arcipastýřský. Na mnohých místech vystavěl a dobudoval kláštery a kostely; službám Božím zjednal bývalou slávu; ustanovil veřejnou úctu svatým: Ivanu, Antoniji a Eustathiovi, jenž za vlády pohana Olgerda, velikého knížete Litevského [1]), umučeni byli.

[1]) Za Olgerda (1341—1377) Litva sáhala od moře Bílého (Novgorod) a zálivu Finského až k Černému moři, a tudíž zaujímala větší část zemí ruských; menší část byla pod velkým knížetem Moskevským.

V Moskvě zbudoval z tesaných kamenů chrám ke cti svatému Michaelu archanjelu, a vlastníma rukama uchystal sobě v něm hrob.

Konečně pak vykonav mnoho ke cti a slávě Boží, bohat cnostmi a zázraky, po mši svaté požehnal knížeti i lidu, a blaženě v Pánu zesnul dne 12. února 1378, dosáhnuv stáří velikého. Patero znamenitých životopisů věnováno jemu mimo jiné méně památné.

Dne 13. února.

1. Dvacet šest svatých mučeníků Japonských.

Dle Římského kalendáře dne 5. února.

Japan čili Japon jest říše na východu Asie ležící. Skládá se ze samých ostrovů, kterých se víc než tisíc počítá. Mezi nimi jest největší ostrov Nipon, pak Kiusiu a Sikok. Veškera plocha říše Japonské obnáší asi 8500 čtver. mil. Sídelní města jsou Jedo a Miako. Jiná veliká města jsou Osaka a Nagansaki. Ostrovy Japonské jsou hornaty, ale půda úrodna a skoro všude vzdělána následkem zákonu říšského, že obci připadne pozemek každý, kdyby zůstal déle než rok neobdělán. Příkré stráně, kde nelze užiti pluhu, jsou stupňovitě rozděleny a obdělávají se rukou lidskou. Obyvatelův počítá se na čtyřicet milionů, a ti jsou pleti žluté, vlasů černých a hladkých. Japonci jsou dle svědectví svatého Františka Xaverského, jenž tam hlásal víru Kristovu, upřímni, v přátelství vytrvali, pracoviti a průmyslni. Cestovatelové pozdější potvrzují zprávu svatého Františka a píší o Japoncích, že jsou v obcování uhlazeni, přívětivi a hostinni; mají dostatek škol, do nichž musí každé dítě choditi, tak že i nejchudší nádeníik umí čísti a psáti. Jsou výteční rolníci, zahradníci, řemeslníci a umělci; ve mnohých výrobcích doposud žádný národ nevyrovnal se jim, n. př. v lakování dřeva a v barvení sovasu — směsiny zlata a mědi. A přece, jak zpozdilé jsou jejich náhledy náboženské, a jak špatné jejich mravy? Manžel může s manželkou rozvesti se kdy chce, jen když jí pojistí zaopatření doživotné. Zapudí-li ji však pro neplodnost neb jinou příčinu v zákoně uvedenou, nemusí jí pojistiti ani výživu. Žena však pod

žádnou záminkou nemůže za rozvedení žádati. Souložnictví a smilství zákonem dovoleno jest. Nevěstky bývají k hanebnému povolání svému určovány už za mládí. Samovražda jest v Japonsku něco obyčejného. Zákon ji netoliko trpí, ale v jistých případech i přikazuje. Umře-li pán nebo představený, dávají osoby podřízené svou oddanost k nim na jevo samovraždou, rozpáráním sobě břicha, kteréž u Japonců zastupuje také souboj. Uražený totiž rozpárá sobě břicho napřed, a ten, kdo jej urazil, musí totéž učiniti sobě, chce-li zachovati svou čest, a to nazývají „harikari," t. j. „šťastné sprovození." Za doby novější šíří se obyčej, že si dají samovrazi místo rozpárání sobě břicha od příbuzného hlavu stíti. Japonci, jako všickni pohané, jsou živým důkazem, že člověk bez Zjevení Božího, bez náboženství křesťanského, nevybředne z bludův strašných. Japonci jsou modláři, klaní se slunci a živlům — duchům vesmír řídícím; znamením slunce jest jim kůň, jehož vyobrazení ve chrámech chová se v úctě veliké. Nižších duchů mají veliké množství. Panovníka svého mají za vtěleného boha, a prokazují mu božskou čest. Mají také boha války, „Fatsman" zvaného, a bůžka bohatství „Dai Gak," jenž má pytel na ramenou a kladivo v ruce. Samovraždu považují také za skutek kající, a samovrah přijímá od jiných vzkázání k zemřelým jich přátelům na onen svět. Zaklínání duchů a nemocí všeobecně panuje mezi nimi.

Z toho vidno, jakým dobrodincem jest pro národ pohanský hlasatel svaté víry Kristovy, kteráž lidem osvěcuje rozum, utvrzuje ve svatých cnostech, oblažuje rodiny, obce a národy, zabezpečuje každému spokojenost vezdejší a spásu věčnou.

Takovým dobrodincem pro Japonsko byl svatý František Xaverský, slavný apoštol Indií, jenž roku 1549. s několika soudruhy připutoval k Japoncům, aby tam vztýčil prapor učení Kristova. Za půltřetího roku počítalo se na tisíce pokřtěných Japonců, a zbudován byl základ církve Japonské.

Po odchodu svatého Františka pracovali soudruhové jeho statečně na vinici Páně v Japonsku. Přemnozí z nejvzácnějších stavů, i boncové (kněží pohanští) a učenci s velikým množstvím lidu obrátili se na víru svatou, tak že roku 1585. bylo již přes 200.000 Japonských křesťanů majících 250 kostelů, mnoho škol, seminářů a noviciát řádu Jesuitského, v němžto domorodci vycho-

vávali se pro stav kněžský. I knížata tři přijali křest svatý: kníže z Omury, Bartoloměj, z Bunga, František, a z Arimy, Protasius, jichžto poddaní vesměs vstoupili do Církve Boží. Tito mocní panovníci vypravili roku 1582. tři mládence z příbuzenstva svého k papeži Řehoři XIII. do Říma, aby jej ubezpečili o úctě a poslušenství křesťanů Japonských.

Z nenadání však v nivec rozpadla se krásná naděje na brzké obrácení celého Japonska. Císař Taiko Sama, jenž doposud laskavě choval se ku křesťanům, počal misionářům nedůvěřovati, jakoby byli nástrojové výbojnosti Portugalska. Boncové podezření to v něm vzbudili; jakýsi Španěl poštval jej pomluvami proti Jesuitům, a křesťanské panny, Japonky, dovršily jeho hněv, nechtíce povolny býti hříšným žádostem jeho. Císař vypověděl Jesuity ze své říše. Vypovězenci rozešli se k rozličným knížatům křesťanským na ostrovech, ale přestali kázati a veřejně služby Boží konati. Křesťané zatím všelijak týráni byli od císaře Taika Samy, od knížat pohanských a bonců. Avšak hněv císařův znenáhla se krotil, až pak roku 1596. znova strašně propukl.

Taiko Sama tázal se Španělského kapitána, jakým spůsobem toho dovedl jejich král, že panuje nad polovicí světa? Lehkovážný kapitán odvětil jemu: „Napřed vysílá kněze, aby přivedli na svou stranu lid, a za nimi vojáky, kteří spolčují se s novými křesťany, a tak snadno podaří se podmanění.“ Nesmyslnou řečí tou vznítilo se staré podezření Taika Samy. Právě toho času vypravil královský náměstek ostrovů Filipinských[1]) několik Františkánů vyslanců, aby s panovníkem Japonským vyjednali otázku spornou. Hlavním vyslancem byl Petr Baptista, kněz Minorita z řádu svatého Františka, muž svatostí a učeností slynoucí, jenž měl po boku svém několik členů téhož řádu. Tito, vykonavše poselství a opatřeni jsouce plnomocenstvím apoštolským, hlásali v Japonsku evangelium Kristovo. Po tři roky požehnaně pracovali na vinici Páně, stavěli kláštery a chrámy křesťanské v rozličných krajinách říše Japonské, bděním, postem a ustavičnou modlitbou svolávali milost Boží na dílo své, o nemocné pečovali obětavě, a tou měrou přivedli množství pohanů k poznání Krista. V práci té pak pokračovali i proti zákazu císařskému.

[1]) Filipiny, souostroví východní Asie, zvané po Filipu II., králi Španělském.

Boncové s nelibostí spatřujíce skvělé pokroky misionářův, přistoupili k císaři a namluvili mu, že jeho říše zanikne, nezapudí-li náboženství křesťanské od hranic svých. Panovník ustrašený ihned rozkázal, aby věrověstové polapeni a ukřižováni byli. Mimo Petra Baptistu a pět společníků jeho jat byl také Pavel Miki s dvěma soudruhy Japonci z Tovaryšstva Ježíšova[1]), a patnáct Japonců, bratří třetího řádu Minoritského, z nichžto někteří vyučovali, jiní pak vykonávali služby kostelní. K těm přidruženi byli také dva křesťané, jenž byli věznům těm sloužili, tak že jich bylo dvacet šest.

Když byli neohrožení bojovníci Kristovi po delší čas trpělivě snášeli útrapy žaláře, uřezali jim na náměstí sídelního města Miako část levého ucha, a s rukama na zádech svázanýma naložili je na vůz. Tak v zimě vozili je napřed ulicemi hlavního města, pak i po jiných městech Japonských, aby potupa jejich rozhlásila a bázeň vzbudila se po širých krajinách říše. Před vozem kráčel bičíc hlásající jich odsouzení na smrt kříže, poněvadž proti zápovědi císařově zvěstovali víru křesťanskou.

Za bolestné jízdy té potkali se rodiče se svým synem Antonínem, Japoncem, bratrem třetího řádu, a snažili se lichocením i pláčem odvrátiti jej od Krista. Bratr Antonín statečně odpověděl jim: „Pohrdám všemi zemskými pomíjivými statky, a volím se přidržeti jen Krista, jenž mi připověděl statky věčné na nebi!“ To pověděv navrátil jim i roucho pochodící od nich.

Konečně byli všickni do města Nagansaki přivezeni a na blízkém pahorku jako na Kalvarii ukřižováni. Ani v krutých bolestech svých nepřestali mučeníci Boží hlásati Krista. Nejvíce proslavil se Pavel Miki, který s kříže svého jako s kazatelny k zástupům shromážděným mluvil a sebe za šťastna prohlašoval, že mu dáno jako Kristu Pánu na kříži trpěti, a v tom věku jako Kristus život dokonati.

Všickni dvojím kopím od boků k ramenům prohnáni vítězně odeslali duše své do království nebeského dne 5. února léta Páně 1597.

Bůh oslavil mučeníky Své mnohými zázraky, pro kteréž vyřknul sbor svatých obřadů v Římě, že mohou kdykolvěk prohlášeni

[1]) Jan Goto a Jakob Kisai.

býti za svaté. Papež Urban VIII. (od 6. srpna 1623. do 29. července 1644) přijal je do počtu blahoslavenců, a Pius IX. prohlásil je za svaté mučeníky o slavnosti Svatodušní léta Páně 1862., u přítomnosti přemnohých kardinálů[1]) a biskupů ze všech končin světa katolického, jenž se byli v Římě sešli k vůli hájení práv Církve a Stolice apoštolské.

V příčině dalšího osudu křesťanstva v Japonsku připomínáme, že i po smrti císaře Taika Samy dne 15. září 1598, Jesuité více než 100.000 Japonců pokřtili, z úkrytů svých šíříce Církev Boží. Avšak následníci panovníka toho: Daifu Sama † 1616, Yogun Sama a jeho syn téhož jména † 1631, vyznamenávali se nelidskou ukrutností, k níž je popuzovali kalvínští Holanďané z obchodnické závisti proti katolickým Portugalům, jenž té doby měli společného krále se Španěly. V Japonsku rovnalo se pronásledování křesťanů děsnému vraždění za prvních věků křesťanských pod Neronem a Dioklecianem, císaři Římskými. Řád Jesuitů čítá z té doby 150 mučeníků. Jiných mučeníků: knížat, šlechticů, mužů, žen, paniců, panen a dítek bylo na tisíce. Za císaře Toxoguna Samy (1631—1658) konečně ovšem přece vyhubeno bylo křesťanství v říši Japonské. Národ dobrý zlobou pekla a jeho nástrojů na zemi opět nazpět uvržen do mrákot pohanských, aby s pomocí Boží časem příhodným slavně procitnul ve světle samospasné pravdy Kristovy.

Jména všech 26 svatých mučeníků Japonských jsou: Petr Baptista, Martin de Ascensione, Francisco Blanko, jenž byli kněží; Filip od Ježíše (De las Casas), akolyt; Gonsalvo Garsia, Francisco a s. Michaele, laici; Paul Miki, Jan Goto, Jakob (Didaco Kisai), Františkáni; Cosmo Tachegia, Michaele Cozachi, Paulo Ibarchi, Leone Catasumaro, Ludvík, Antonín, Matěj, Bonaventura, Tomáš Cozachi, Joachim Saccachibara, František, Tomáš Danchi, Jan Chimoia, Gabriel, Pavel Suzuchi, Cajo Francisco, Petr Suchegiro, Jesuité.

[1]) Mezi nimi byl také náš kardinál, kníže arcibiskup Pražský, Bedřich kníže Schwarzenberg. — Pius IX. blaženě v Pánu zesnul dne 7. února 1878

2. Svatý Řehoř II., papež.

Svatý Řehoř II. narodil se v Římě roku 669. Otec jeho jmenoval se Marcel, matka nazývala se Honesta. Výtečného vychování dostalo se mu v patriaršském paláci Lateranském, kdežto od mladosti konal služby kostelní. Za papeže Sergia stal se podjahnem, později správcem kaply papežské, knihárníkem a jahnem. S papežem Konstantinem cestoval do Cařihradu, kde se vyznamenal, učeně a obratně odpovídaje několika otázkám císaře Justiniana.

Po smrti papeže Konstantina podivuhodnou jednomyslností duchovenstva i všeho lidu dne 19. května 715. povýšen byl Řehoř na stolici apoštolskou, s nížto téměř šestnáct roků spravoval Církev Páně moudře a rázně, což dokázal zvláště naproti nesmyslným obrazoborcům.

Židům Starého Zákona zapovídalo se obrazy hotoviti, aby neklesli v modloslužbu pohanskou. Mahomedáni, nevěříce v Krista, Syna Božího, od židů přijali nenávist ke všelikým obrazům, a vítězně postupujíce v zemích křesťanských, ničili obrazy posvátné ve všech městech dobytých roku 723. Císař Cařihradský, Lev III. Isaurický, obávaje se o říši oslabenou, měl za to, že snadněji odolá bouři Arabův, odstraní-li z chrámů a veřejných míst obrazy posvátné. Svévolným vtíráním se do věcí církevních ode dávna vyznačovali se Východní císařové. Mimo to panovníci Isauričtí, ponejvíce drsnatí válečníci, neměli smyslu pro vědy a umění, nectili svobodu svědomí a klonili se ku svévolnosti a násilnictví. Císař Lev III. Isaurický z nadzmíněných příčin politických vydal roku 726. nařízení, jímžto zapovídalo se ctění obrazův, a přikazovalo se jich odstranění z kostelův. Roku 730. vydal rozkaz přísný s hrozbou pokuty smrti, aby v celé říši pobrány, rozbity, zabíleny a spáleny byly obrazy svatých v kostelích, na náměstích, na veřejných místech a v domech soukromých. Tím zahájil obrazoborce Lev v říši své záhubný boj, kterýž trval až do polovice století devátého.

Jak mile rouhavé ono nařízení císařské oznámeno bylo papeži Řehoři II, odepřel mu papež arcit poslušenství. V Římě povstal zjevný odboj. Obyvatelstvo Římské přestalo daně platiti, a porazilo vícekráte malé vojsko exarchy (náměstka) císařského.

Sporu toho mezi císařem a Římem užil chrabrý král Longobardův, Luitprand, aby pod záminkou hájení pravé víry dobyl celé Italie. Zmocnil se Raveny, sídla exarchy, a veliké části exarchátu Ravenského, tak že Řekům zbyly toliko Benátky a Neapole.

Vida však papež Řehoř II., že Longobardové ohrožují také Řím, žádal vévodu Benátského, aby exarchovi císařskému byl nápomocen. Zatím císař Lev pokračoval obrazy ničiti. Sesadil statečného odpůrce zámyslů svých, patriarchu Cařihradského, Germana, spůsobem krvavým potlačil povstání proti obrazoborcům v Cařihradě, a rozhodně poručil i poraženému exarchovi, aby také v Italii a v Římě obrazy stůj co stůj odstraněny byly. Řehoř II. nesmyslnému nařízení tomu neohroženě se opřel, a dvakráte ušel úkladné vraždě, kterouž dva exarchové po sobě strojili jemu.

Do větších rozpaků uvedl exarcha císařský papeže, spojiv se s králem Longobardův proti Římu. Vojsko nepřátelské už tábořilo mezi řekou Tiberou a hradem Vatikanským. Papež Řehoř II., provázen jsa několika duchovními a vzácnými Římany, odebral se do ležení krále Luitpranda, a výmluvností svou tak jej rozebral, že se papeži k nohoum uvrhnul, Římanům svou podporu a ochranu slíbil, a svůj plášť, zlatý meč, korunu a jiné drahocenné věci hrobu svatého Petra daroval.

Velikou moudrost osvědčil Řehoř II. také tím, že zkazil záměr jisté strany v Střední Italii, kteráž proti Byzantincům (císařům Východním) mínila postaviti proticísaře Italského, z čehož by konečně jenom Longobardům byl vzešel prospěch. Papež stoje věrně po boku císaři přece neohroženě hájil církevní samostatnost, jakož vidno ze dvou listů mužně psaných císaři Lvu Isaurickému, kteréž zakončil hrozbou, že krev prolitá přijde na hlavu jeho, bude-li chtíť v Římě provesti svoje nařízení obrazoborné. Krom toho svolal papež do Říma církevní sněm, kterýž bludařství obrazoborcův zavrhl, a katolickou náuku o ctění obrazův potvrdil.

S radostnějšími výsledky potkala se horlivá snaha Řehoře II., aby v Německu rozšířil a ustálil Církev katolickou. Anglického mnicha Vinfrida roku 719. splnomocnil, by dokonal obrácení pohanských Němců na víru křesťanskou. Roku 723. povolal jej opět do Říma, a pro veliké zásluhy ustanovil jej za biskupa

Německého bez určitého sídla. Dal mu jméno Bonifacius a zavázal ho přísahou, že Německo, přijavši víru z Říma, bude provincií bezprostředně podřízenou Stolici Římské, z čehož Německu ovšem směrem církevním i politickým prýštilo se největší požehnání. Papež dal Bonifáciovi odporučné listy pro vévodu Franckého Karla Martela, pro biskupy, kněze a velmože v Německu, pro knížete a lid Durynský, a pro obec Hesenskou, kterouž byl Bonifácius před dvěma léty na víru obrátil.

Řehoř II. narovnal rozkol v církvi Irské týkající se Velikonoční slavnosti, a byl v živém spojení s Anglií. Jsa velikým přítelem a zvelebovatelem mnišstva, obnovil opatství Benediktinské na Montekasinu, jež byli Longobardové rozbořili, a odevzdal je svatému Petronixovi, pod jehož správou opatství to opět vzkvetlo a výtečné muže vydávalo. Také nově vzdělal zdi Římské a vystavěl kláštery u kostelů svatého Pavla a Panny Marie Větší. Jiné kláštery Římské zvelebil a kázeň v nich napravil. Po smrti své matky Honesty otcovský dům svůj proměnil v kostel a klášter, a přikázal mu potřebné důchody.

Papež Řehoř II., důstojný nástupce svatého Řehoře Velikého, blaženě v Pánu zesnul dne 10. února 731. Jeho výroční svátek slaví se v Církvi dne 13. února.

3. Svatá Kateřina de Ricci, panna, Dominikánka.

Alexandrina, dcera Petra de Ricci (Riči), jehož choti byla Kateřina Bonza, tedy z nejpřednějších rodů Toskánských v Italii, narodila se ve Florencii roku 1522. Když jí byla matka záhy zemřela, vzala ji teta, Ludovika de Ricci, jeptiška v Montičelli, do vychování. Alexandrina každodenně, slzy prolévajíc, modlila se před křížem Kristovým, a rozjímala o přehořkém umučení Páně i za hodin ustanovených k odpočinku a na zotavení.

Z kláštera toho Alexandrinu dobře vychovanou a vyučenou odvedl otec domů. Alexandrina však, spatřujíc ve světě nebezpečenství pro duši svou, vyprosila si konečně svolení otcovo, aby směla vstoupiti do kláštera. Tou měrou už jako děva čtrnáctiletá přijala u Dominikánek v Pratě [1]) v Toskánsku,

[1]) Prato, město a sídlo biskupské v Italské provincii Florenské na řece Bisenzio.

kde strýc její Timotheus de Ricci byl zpovědníkem, svěcený závoj, a místo křestného jména Alexandrina dáno jí klášterní jméno Kateřina.

Hárajíc láskou k Bohu trvala téměř ustavičně na modlitbách mimo neodkladné práce za dne a mimo kratičký spánek za noci. Tělo své, aby je duchu podrobila, svírala železným řetězem a kárala bičováním. Po celých osmačtyřicet let neokusila masa, požívajíc toliko luskoviny a zeleniny, začasté jen suchý chleb a vodu. Žádostiva jsouc věčné spásy bližních, zbožně modlívala se za obrácení hříšníků.

Jsouc pět a dvacet roků stará zvolena byla pro svou lahodnost, pokoru, zbožnost, moudrost, obezřetnost a obratnost v záležitostech klášterních za přednostku sester svých, kteréž k svatosti vedla horlivým slovem a vlastním příkladem. Při tom sama dobrovolně konala nejsprostší práce, a nemocným sloužila s obzláštní ochotou a laskavostí.

Svatost její osvědčil Bůh milostinami, jmenovitě pěti ranami Kristovými na její panenském těle. Po celou řadu roků ve čtvrtek a v pátek rozjímajíc o bolestném utrpení Páně, pociťovala každou muku Vykupitelovu na těle svém. Majíc od od Boha dar vidění a světla prorockého, předpovídala věci budoucí a objevovala věci skryté. Přemnozí kardinálové, biskupové a knížata přicházeli, aby spatřili slavnou jeptišku Kateřinu; a s velikým světcem Filipem Nerejským dopisovala sobě o věcech svatých.

Konečně pak těžce se rozstonala, a přijavši svaté svátosti, ve svém šedesátém sedmém roce odešla do nebes dne 2. února léta Páně 1589. Papež Klément XII. (1730—1740) přijal ji do počtu blahoslavených panen, a papež Benedikt XIV. (1740 až 1758) slavně prohlásil ji za svatou roku 1746. Před několika léty v Pratě tiskem vyšly do té doby nevydané listy svaté Kateřiny de Ricci.

4. Svatý Gilbert, biskup Meauxský.

Meaux (Mó), město ve francouzském kraji Seine-Marne na řece Marně, má mezi biskupy svými také svatého Gilberta, jenž roku 995. na prestol biskupský povýšen byl a roku 1015.

svatě v Pánu zesnul. Památka jeho připadá v Církvi na den 13. února.

5. Blahoslavený Jordan, Dominikán.

Jordan narodil se v Sasku z vzácného a zbožného rodu hrabat z Ebersteinu. Od mladosti byl bohabojný a velice štědrý k chudým. Studoval v Paříži, stal se knězem a vstoupil do kazatelského řádu svatého Dominika nedávno založeného. V kláštěře svatého Jakoba vykládal mladým řeholníkům Písmo svaté. Pro svou nábožnost a učenost brzo stal se velmistrem čili provincialem, a po smrti svatého Dominika dne 4. srpna 1221 generálem, nejvyšším starostou celého řádu. Pokorou, dobročinností a všemi cnostmi zdoben jsa, vlastním příkladem svítil bratřím a zejména nováčkům řádu, jež výtečně vychovával a k bázni Boží vodil.

Roku 1236. roztoužil se po zemi svaté, aby uctil místa, kde Kristus Pán narodil se, obcoval a umřel. Cestou zpáteční dne 13. února 1237. utonul koráb, na kterém se plavil. Za strašné bouře s ním zahynuli všickni, co jich bylo na lodi. Tělo blahoslaveného Jordana šťastně bylo nalezeno, v Ptolomaidě uctivě pochováno a mnohými zázraky od Boha oslaveno. Papež Lev XII. prohlásil jej za blahoslavence. Den smrti ročně světí Církev svatá.

6. Svatá Fuska, panna, a Maura, její pěstounka, mučenice Ravenské.

V Italském městě Raveně za panování císaře Decia (249 až 251) poznala víru křesťanskou vzácná patnáctiletá panna Fuska. V noci s pěstounkou svou Maurou šla ke knězi Hermolauovi, kterýž je poučil, pokřtil a Tělem Páně posilnil. Pohanský otec Syroj, nemoha dceru od Krista odvrátiti, uvěznil ji i s pěstounkou. Obě křesťanky ani hladem, ani domluvami paniček, ani hrozbou otcovou nedaly se zviklati ve víře.

Náměstek císařský, Kvintian, přijel do Raveny a kázal k sobě přivesti obžalovanou pannu Fusku a pěstounku Mauru. Biřicové zastali je na modlitbách. Biřicové zvěstovali Kvintianovi řkouce: „Viděli jsme u ní anjela, jehož pohledu snésti jsme nemohli.“ Kvintian se rozhněval a poslal biřice do žaláře.

Svatá Fuska s Maurou a s rodiči svými dobrovolně odebrala se k soudci Kvintinianovi. Otec Syroj hlásil: „Mnoho dnů nadarmo vynaložil jsem na to, abych ji od křesťanství odvrátil.“ Fuska pak vyznala Krista a pravila: „Hrozeb tvých se nebojím! Lépe jest mi umříti nežli ďáblům klaněti se.“ — Kvintian dal ji zmrskati a za městem usmrtiti mečem. Svatá Maura objímajíc mrtvolu probodnuté vychovanky své prosila bičice, aby i ji usmrtil. Žádosti té vyhověl kat.

Za nastalé noci křesťané těla obou svatých mučenic odnesli na loď, a odplouli do města Sabraty v kraji Tripoliském v severní Africe, kdežto jim ke cti vystavěny byly kostely.

Z Afriky těla svatých mučenic později převezla se do Torčella, biskupského města v Benátsku, kde se ve velechrámu chovají v náležité úctě. Jim ke cti říkají se v několika řádech církevních zvláštní hodinky.

7. Svatý Benignus (Benuš), kněz, mučeník Tuderský.

V Italském městě Tuderu [1]) za panování císaře Diokleciana a Maximiana byl biskupem svatý Poncian, mučeník. [2]) Toho času i kněz Tuderský, Benignus, nabyl slavné koruny mučenické. Jeho tělo ve veliké uctivosti chová se v kostele řádu Benediktinského v Tuderu. Jemu ke cti i zvláštní hodinky církevní říkají se.

Narodiv se v Tuderu, od mladosti ve víře křesťanské vyučen byl, a vstoupiv do stavu duchovního stal se knězem. Ačkoli už zle řádilo pronásledování křesťanů, kněz Benignus nepřestal hlásati Krista slovem i příkladem. Pohané jej polapili, rozmanitým spůsobem mučili, a konečně usmrtili. Na tom místě, kde podstoupil smrt mučenickou, napotom zbudován byl panenský klášter Benediktinský jeho jménu zasvěcený, a v nádherném chrámu kláštera toho nalézá se tělo svatého Benigna (Benuše).

Zloděj jednoho dne uschoval se v kostele, vyndal hlavu svatého Benigna ze schránky stříbrné, kterou chtěl odnesti. Když pak marně dlouho hledal dvéře, litostně schránku stříbrnou položil na oltář a odešel.

[1]) Tuder, město v Umbrii, za starého věku krajině v severní části střední Italie, totiž země Umbrův. — [2]) Sv. Poncian dne 9. července.

8. Svatá Juliana, vdova Turinská.

Za vlády císařův Diokleciana a Maximiana vyvázl z rukou pronásledovníků v Turině [1]) svatý křesťan Solutor, a přišel do starožitného města Eporedie. Tam jej chlapec prozradil, a tudíž opět polapen, a pro neohrožené vyznání Krista mečem odpraven byl. Vznešená vdova křesťanská, Juliana, tělo jeho vzala do domu svého a pohostila katy pohanské. Když pak tito, požívše mnoho vína tvrdě usnuli, naložila Juliana tělo svatého mučeníka Solutora na vůz, a odvezla je do Turina, kde mezitím i svatý Adventor a Oktavius pro víru usmrceni byli. Těla všech tří mučeníků pochovala a nad hrobem vystavěla kapličku, v nížto i pro sebe uchystala hrob. Biskup Turinský, svatý Viktor I., nad kapličkou tou zbudoval nádherný chrám zasvěcený svatým mučeníkům: Solutoru, Adventoru a Oktaviu, jakož i svaté Julianě vdově. U chrámu toho povstal i klášter svatého Solutora, jenž zanikl roku 1536., kdy ostatky světcův těch přenešeny byly do kostelíčka Marie Panny Těšitelky zarmoucených, odkud po roce 1567. zase přenešeny byly do chrámu řádu Jesuitského. Svátek svatého Solotura, Adventora a Oktavia světí se dne 20. listopada, svaté Juliany pak dne 13. února.

9. Svatá Ermenilda, královna v Mercii.

Za druhé polovice sedmého století Erkombert, král Kentský v Anglii, a jeho choť svatá Sexburga, provdali svou nábožně vychovanou dceru Ermenildu za Volfera, krále v Mercii. Ermenilda lahodnou řečí a cnostným příkladem obracela poddanstvo manžela svého na víru křesťanskou, a manžel sám, vida její cnosti, horlivě odstraňoval modloslužbu z království svého. Po smrti krále Volfera vdova Ermenilda se svou dcerou Verburgou a matkou Sexburgou vstoupila do kláštera, v němžto za tuhé kázně a horlivé modlitby svatě dokonala zásloužný běh života zemského.

---

[1]) Taurini byli obyvatelé v nynějším Piemontsku v Italii, po nichž hlavní město Turin má jméno své.

10. Svatý Simeon (Štěpán Nemanja), král Srbský, mnich.

Štěpán Nemanja narodil se v Zetě (Dukle) na Rybnici roku 1114., kde otec jeho Těchomil meškal následkem různic domácích. V Zetském kostele Svato-Michaelském pokřtěn byl dle obřadu Patarenův čili Bogomilův, jichžto bludem toho času nakvašeni byli katolíci Latinští i Řečtí v zemích Srbských. Po smrti otcově nejmladší syn Štěpán Nemanja dostal důležitou zemi Rasu s důstojenstvím velkožupanským. Rasa stala se jádrem obnovené říše Srbské, a Štěpán Nemanja právem nazývá se „sběratelem ztracených krajin otčiny své“ On však také byl vyhubitelem bludův a obnovitelem pravé katolické víry v národě Srbském.

Za jinošských let byl Štěpán Nemanja nově pokřtěn obřadem řecko-katolickým v Rase, v kostele svatých Petra a Pavla, jak mile odsouzeno bylo bludařství Bogomilův. Jako vladař uvítal a znamenitými dary uctil Římsko-Německého císaře Bedřicha (Fridricha I.) v hraženém městě Nise, když táhl Srbskem a Bulharskem do Palestiny roku 1189. Štěpán Nemanja, panovník Srbský, skvěl se zbožností a milosrdností; chudým dával veliké almužny; vystavěl mnoho klášterů, kostelů a škol, z nichžto mramorem zdobený chrám u řeky Studenice doposud viděti lze. Štěpán Nemanja, panovník z „milosti Boží,“ jak o sobě říkal, na prapory Srbské dal obraz svého milého patrona, svatého Michaela archanjela.

Štěpán Nemanja a výtečná jeho choť Anna odchovali tré synů: Štěpána, Vukana a Rastka.[1]) Štěpán Nemanja panoval třicet sedm roků; pak ustanovil syna Štěpána svým následníkem, složil korunu, a za příkladem syna svého Rastka, mnicha Sávy, od biskupa Kalinika přijal roucho mnišské a jméno Simeon dne 25. března 1195 v klášteře Studenickém, jejž byl sám založil. Štěpán Nemanja dle řeholy své byl poustevníkem. U Studenice doposud jest posvátná jeskyně Isponica, v nížto světec modlíval a postíval se tuze. Jeho manželka Anna také stala se jeptiškou a měla jméno „Anastasia.“

Dne 2. listopada 1198 odebral se mnich Simeon za svým milovaným synem Rastkem-Savou na Svatou horu Athos[2])

[1]) Rastek, svatý Sáva, dne 27. dubna. — [2]) Athos, viz „Poznámku“ dne 4. ledna za svatým Eustathiem.

do kláštera Vatopedi, odkud po roce přešel i se synem Savou do obnoveného kláštera Chilandarského na Svaté hoře Athos, aby tam ostatek života vezdejšího svatě ztrávil. Maje syna Sávu za učitele a vůdce, tak pokorně a horlivě konal povinnosti mnišské, že se mu bratří mniši obdivovali. Chilandarský klášter stal se nejznamenitějším ze všech. Klášterem Srbským pojmenován byl jakožto výhradný majetek knížat Srbských. Simeon (Štěpán Nemanja), stářím a postem sešlý, dokonal záslužný svůj život zemský v náručí opata, syna Rastka-Sávy, dne 13. února 1200, maje věku svého 87 let. Krásné svědectví otci dal syn a nástupce Štěpán, an psal ve svém listu: „My v pravdě toužíme kráčeti v šlepějích Církve Římské, jako otec náš blahoslavené paměti; a budeme vždy zachovávati přikázaní Římské Stolice.“

Sava jako arcibiskup Srbský převezl neporušené tělo otcovo do kostela Studenického roku 1208. k žádosti svých bratří Štěpána a Vukana, aby ho zachránil za nastalé války. Ve Chvostnu Srbském uvítali bratří panovníci, biskupové, kněží, mniši a velmoži Srbští arcibiskupa Savu s posvátným tělem Simeonovým, jež slavně nesli do chrámu Studenického, a tam v hrobě uchystaném pochovali je. Pro četné zázraky každým dnem zmáhala se úcta k svatému Simeonu, kteráž doposud u Srbů jeví se spůsobem slavným v den úmrtí dne 13. února.

Životopisů svatého Simeona jest několik. Z nich nejdůležitější jsou životopisové psaní od obou synů, svatého Savy a svatého Štěpána Prvověnčaného[1]), a po nich od žáka svatého Savy, Dometiana, mnicha Chilandarského.[2])

Dne 14. února.

I. Den úmrtí svatého Cyrilla, apoštola Slovanského.

Život a smrt obou bratří svatých, Cyrilla a Methodia, zevrubněji vypsány jsou ke dni 5. měsíce července, kdy se koná slavná památka našich Slovanských apoštolů. Zde kladou se pře-

---

[1]) Štěpán Prvověnčaný zemřel v náručí svého bratra opata Savy dne 24. září 1228, kteréhož dne národ Srbský výroční památku jeho slaví. — [2]) Martinovův „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus.“

krásné básně našich básníků Moravanů, aby čtenář uctil svatého Cyrilla i toho dne, kdy povolán byl ze života vezdejšího do vlasti nebeské.

Smrt svatého Cyrilla.[1])

Svatý Cyrill leží sklíčen v Římě,
neduhu jej obtěžuje břímě;
a ten neduh ho jak kámen tíží,
s neduhem tím smrt se k němu blíží.

Blesk-li to tak jasně zamihotal,
slavík-li to sladko zaštěhotal?

Nezablesknul blesk to na blankytu,
nezasvistnul slavík v sladkém citu;
zableskla to záře s nebes výše,
v záři stoupil anjel Páně tíše.
A tu kročiv k Cyrillově loži
věstil jemu tajnou radu Boží;
věstil radu, jakou Bůh s ním chová,
nepromluvil ale při tom slova;
k nebi kynul, perutěma šuměl,
svatý Cyrill dobře porozuměl;
porozuměl, a hned zpíval v slasti
o své pouti do nebeské vlasti:
„Vejdu, Pane, vejdu do Tvých dvorů,
obcovati budu svatých sboru;
plesej, duše, plesej duše moje,
otevře ti komnaty Pán Svoje!“

Nechystá se vojín k zlému boji,
Cyrill svatý ke smrti se strojí;
smrt mu sladka, čeká na ni v plese,
ale trudem o svůj národ hne se;
a ta bláha, vzešlá jeho zraku,
ukrývá se do žalostných mraků.

[1]) „Růže a trní“, básně od Frant. Sušila, str. 55. V Brně 1851.

Jako padá s kvítí rosa hustá,
line řeč se z Cyrillova ústa;
obrací se k bratru Methodovi,
bratrskými vylévá se slovy:

„Vím že, bratře, po svém kraji toužíš,
an se vrahův nepřátelstvím soužíš.
Bratře milý, netuž po svém kraji,
na Moravě pro tě líchy zrají.
Na nebeském jsme my na úkolu
pracovali posaváde spolu;
aj, já nyní padám na té líše,
ó jdi, bratře, do Moravské říše;
láskou zbožnou hoří tam hruď mnohá,
jdi k nim z lásky předobrého Boha;
dokonej to dílo započaté,
připrav Pánu tamto stádo svaté.“

A to praví z celé duše vroucí,
až mu srdce přestávalo tlouci.

Šíp to nejde v srdce vojínovo,
ve hruď bratra bratrovo jde slovo;
proniknut jsa s přísahou mu praví,
že se k dílu vrátí do Moravy.

Radostí se Cyrill k němu kloní,
líbaje ho slzy slasti roní.
A pak objav přítomné své žáky
prosbu k Bohu praví plnou čáky:
„Pane Bože, slyš mne na nebesou,
prosby moje nechť se k Tobě nesou;
nechť Tvé oči na Slovanech prodlí,
by se nevzňal nikdy v nich blud podlý.
Jak to slunko na nebesích svítí,
nepřestávej Církev v nich se stkvíti;
dej jim v Římě ctíti Církve hlavu,
dej jim v svatém prokvétati mravu.“

Ne tak labuť při svém skonu pěje,
jak se prosba jemu z ustou leje;
a jak slunko padá za obzorem,
tak se loučí Cyrill s učnův sborem;
a jak rosa po západu plyne,
tak se z očí učnův slza line.

Pochovali v Římě jeho kosti,
Klémentův chrám jeho zbytky hostí.

Svatý Cyrill na sotnách.[2])

Slunce truchlivě se ku západu kloní,
Slovanská hle lípa proudem slzy roní.
Svatý Cyrill v Římě na sotnách dnes leží;
lůžko jeho kolem obklopují kněží;
kněží Moravané, jižto dalnou cestu
s otcem vážili svým ku věčnému městu.
Běda! Apoštolův dech se chvatem krátí!
Oh, již on se s nimi více nenavrátí
na Moravu drahou, kterou v srdci nosí!
Slyšte, zač svých žákův naposledy prosí.

„Synové vy moji, jež jsem snoubil Pánu,
vězte, že již vcházím ve věčnou dnes bránu;
nedočkám se více vezdejšího máje,
nespatřímť já více Moravského ráje!
Až mne sprovodíte k žádoucímu klidu,
s Methodem se vraťte zase k mému lidu.
Símě pravdy Boží do srdce mu sejte,
počaté mnou dílo spásy dokonejte.
Lásku, kterou jste mne podnes milovali,
želám, byste bratru mému darovali;
Svatý Otec vám jej za biskupa dává,
Moravské mu stádce v péči odevzdává.

[2]) Od Jana Soukopa, konsistorního rady, faráře v Doubravici na Moravě. — „Na sotnách“, t. j. v posledním tažení.

Za jedno-li s vůdcem budete svým státi,
hradu vašeho ni peklo nepodvrátí.
Já pak z vůle Boží tady složím kosti,
byste lnuli k Římu věčnou poslušností.
S Bohem tedy, s Bohem, drahé dítky moje,
čekají vás tuhé na Moravě boje;
cizinec i bratr úklady vám chystá,
avšak zvítězíte láskou Pána Krista.
Lásce této mocné celý svět se koří;
ó kéž ona vezdy v srdci vašem hoří!“

Aj, tu komnaty se otvírají dvéře!
Method k bratrovi se s Tělem Páně béře!
Přináší mu věno lásky nejsvětější.
Cyrill přijímá je s touhou nejvřelejší.
Bohu bratra, vlast i sebe odporoučí,
v slzách se všemi se předrahými loučí.
Políbení míru miláčkům svým dává,
a jim naposledy všechněm požehnává.
„Nyní ještě,“ vece, „žalmy se mnou pějte,
duši moji Pánu v ruce poroučejte!“

Slyšte, Velehrad náš svatý v Římě pěje!
Srdce Cyrillovo lahodou se chvěje,
Slovanský že jazyk také Boha slaví,
a chrám křesťanské si vzdělanosti staví.
Vážně zaznívají nebeské ty sbory;
žasne Řím a vůkol naslouchají hory
převelebné písni, jež se v samostanu
vyřinuje z duše kněží Moravanů.
Prozpěvují Pánu mluvou svojí sladkou,
kterouž Bůh jim vštípil milovanou matkou.
Libozvuky těmi Soluňané svatí
ráčili jim Zákon Páně zvěstovati!

S blankytu se slunce ještě jednou shýbá,
a tvář Cyrillovu naposledy líbá;
žalem hlubokým se na obloze třese,
poslední vzdech jeho Moravanům nese.

S apoštolem truchlý umírá zpěv žalmů,
anjelé mu nesou nesmrtelnou palmu;
v rajském sadě čerstvé uvili mu věnce,
jimiž ozdobují skráně oslavence.
Už s ním letem rychlým nad oblohu spějí,
na perutěch zlatých jej tam donášejí.
Klément svatý v bráně nadhvězdné ho vítá,
a máj věkověčný oběma už skvítá.

Shasla zatím rudá svíce na nebesku;
zvony Velehradské zakvílely v stesku;
přežalostnou vlasti oznamují ránu,
apoštol že velký odebral se k Pánu.
zaplakaly nivy Slovanské i chrámy:
„Oh, už neuzříme otce mezi námi!“
Radhost zastenal, a zalkal Hostýn Svatý,
s Velehradem kvílí Vyšehrad též zlatý.
Zatím hvězda nová nevídané krásy
vzchází nad Moravou, blahou věsť jí hlásí,
že se apoštol náš nad oblohou skvěje,
a že přímluvou svou milost na vlast leje.

2. Svatý Bruno (Břenek, Břetislav), apoštol Prusův.

Svatý Bruno, ze slovutného rodu Saského, narodil se okolo roku 950. v Querfurtu.[1]) Vzdělání vědeckého nabyl v biskupské škole Magdeburkské, byl na kněžství vysvěcen a stal se kanovníkem u svatého Mauricia v Magdeburku. Toho času vystavěl v Querfurtu kostel zámecký doposud stojící. Císař Ota III. povolal Brunona ke dvoru, kdež byl u veliké vážnosti.

Roku 996. doprovázel Bruno císaře Otu III. do Italie, poznal svatého Romualda, a vstoupil do jeho nově založeného řádu Benediktinského v pusté krajině Toskánské, Kamaldoli.[2])

Dozvěděv se o apoštolské horlivosti našeho svatého Vojtěcha[3]), jenž byl podstoupil mučenickou smrt mezi Prusy, umínil sobě, že

[1]) Querfurt, druhdy hlavní město knížectví Querfurtského, kteréž později přišlo k Magdeburku a pak k Sasku. Od roku 1815. náleží k Prusku. [2]) Svatý Romuald dne 7. února. — [3]) Svatý Vojtěch dne 23. dubna.

bude pokračovati v práci jeho. Za tou příčinou odebral se k Polskému knížeti Boleslavovi, kterýž jej uctivě a milerad přijal. Na dvoře knížecím učil se jazykům těch národů, jež do Církve Kristovy přivesti zamýšlel. Roku 1008. započal požehnané dílo své. Avšak na rozhraní Pruskoruském obyvatelstvo protivilo se jeho apoštolské činnosti, a když přece nedbal výstrah dávaných, od pohanů zavražděn byl s osmnácti soudruhy svými dne 14. února 1009.

Polský vévoda Boleslav koupil mrtvoly svatých mučeníků a převezl je do Polska.

3. Svatý Valentin, biskup, Prokul, Efeb a Apolonius, mučeníci Terničtí (Interamnenští).

Svatý Valentin, biskup v městě Interamně[1]), obrátil na víru křesťanskou několik Atheňanů přišlých do Italie k vůli vzdělání vědeckému, uzdraviv je v nemocích nezhojitelných. Mezi těmito byl Cerimon, řečníka Kratona syn, kterýž, maje hřbet jako oblouk skřivený, hlavu až na kolena skloněnou, a ruce i nohy skroucené, nemohl vládnouti nižádným údem těla svého. Biskup Valentin položil jej na svůj žíněný šat, jímžto přioděn jsa modlíval se, trval při něm po celou noc na modlitbách, a navrátil jej zdravého otci Kratonovi, jenž byl syna svého k vůli léčení do Říma povolal.

Následkem zázraku toho uvěřil řečník Kraton, jeho manželka a veškeren dům v Boha Krista, a všickni přijali křest svatý. Zázračně uzdravený Cerimon napotom nižádným spůsobem nedal se přemluviti, aby odešel od biskupa Valentina. Také Prokul, Efeb i Apolonius, jenž se byli dříve věnovali vědám světským, naklonili se výhradně toliko k náukám křesťanským, a v této svrchované vědě byli od Valentina tak vyučeni a utvrzeni, že příkladem svým a výmluvností svou k víře Kristově přivedli značný počet spolužáků, z nichžto Abundius, syn přednosty Římského, veřejně prohlásil sebe za služebníka Kristova.

Za tou příčinou biskup Valentin holemi ubit, do žaláře uvržen, a k rozkazu přednosty městského, Placida, o půlnoci

[1]) Interamna, Meziříčí, město v papežské delegaci Spoletské při řece Neře, nyní Terni zvané.

mečem stat byl, poněvadž nevolil bůžkům pohanským obětovati. Prokul, Efeb i Apolonius odnesli jeho tělo do Interamny, a pochovali ho na poli podměstském. Když pak u hrobu jeho denně Boha chválili, dal je radní a soudce Leontius uvězniti, a přesvědčiv se, že množství lidu tulí se k nim, za doby noční povolal je k sobě. Ješto pak ani laskavými sliby, ani hrozbami nedali se odvrátiti od Krista, odsoudil je na smrt. Blahoslavený Abundius těla těchto svatých mučeníků pochoval nedaleko hrobu svatého Valentina.

4. Svatý Valentin, kněz, mučeník Římský.

Císař Klaudius II., příjmím Gothicus, narodil se roku 214. Pocházel ze staroslavné rodiny Ilyrské, vyznamenal se jako obezřetný a udatný vojevůdce pod Římskými císaři Deciem, Valerianem a Galienem, po jehož smrti hlavně podporou vojska zvolen byl za císaře roku 268. Panoval jen dvě léta, porazil Gothy v strašné bitvě Nisenské (Naissus v Srbsku), a chystaje se do nových bojů s nápadníky trůnu, byl v Syrmii morem zachvácen roku 270. po narození Páně.

Císař Klaudius nebyl zjevným nepřítelem křesťanův, avšak z rozličných příčin a ohledů jako ten onen dobrý císař nemohl nebo nevolil zabrániti násilné pronásledování křesťanův, jehož dopouštěli se náměstkové císařští a jiní velmožové pohanští.

Svatý Valentin byl knězem Římské obce křesťanské. Pro svou moudrost a rozšafnost byl ve vážnosti nejen u křesťanů, ale také u pohanů. Vyznamenával se láskou k chudobným a horlivostí pro čest a slávu Boží.

Z nenadání byl polapen, uvězněn, a po dvou dnech císaři představen. Císař ptal se ho: „Proč pohrdáš přízní císařovou a přátelstvím svých spoluobčanů, a proč libuješ sobě v pošetilé pověře křesťanů?“ — Kněz Valentin odpověděl: „Kdyby's, císaři, poznal spásu zjednanou Pánem Ježíšem Kristem, zošklivili by se tobě smyšlení bohové a modly, a zajisté vyznával by's jediného pravého Boha, všemohoucího Otce, Stvořitele nebes, země, moře a všech věcí; vyznával by's i Jeho Syna, Jesu Krista.“ — Jeden z přítomných rádců císařových otázal se ho: „Co soudíš o bohu

Joviši a Merkurovi?“ [1]) — Kněz Valentin odvětil: „Jsouť oni bytnosti nejpodlejší a nejhanebnější, jenž dopustili se největších nepravostí. Připomeň sobě jejich rodokmen, a shledáš, že hodni jsou našeho opovržení.“ — Císařský rada, uslyšev tato slova Valentinova, zvolal: „Rouhal se našim bohům a vládcům říše!“ — Císař Klaudius však laskavě pravil k Valentinovi: „Je-li Kristus pravý Syn Boží, proč mne o tom nepřesvědčíš?“ — Valentin mluvil řka: „Popřejž mi sluchu svého, a duše tvá nalezne spasení. Lesk říše tvé bude zrůstati, nepřátelé tvoji budou zahubeni, ty nade všemi zvítězíš a budeš panovati zde na zemi a v říši věčné. Avšak musíš pokání činiti za provinění svá, musíš v Jesu Krista uvěřiti a křest přijmouti. Učiníš-li to, budeš spasen.“ — Císař naslouchal slovům jeho s velkou pozorností, a pak řekl přítomným rádcům: „Slyšíte-li, Římané, slyšíte-li rádcové říše, jak rozumně mluví člověk ten?“ — Avšak náměstek Kalpurnius obrátiv se k císaři pravil: „Císaři, nedej se klamati jeho lichým učením. Vy všickni suďte, dobře-li bylo by, abychom opustili bohy, které jsme ctili od mladosti!“ — Císař, jenž byl bez předsudku k pravdě se klonil, nebyl dosti silen, aby se jí bez všelikých ohledů ujal. Proto boje se nevole svých velmožů a nespokojenosti lidu, kdyby se pro křesťany vyslovil: odevzdal kněze Valentina Kalpurniovi a přikázal mu, aby nové učení jeho důkladně proskoumal, a shledá-li v něm něco zlého, aby s ním naložil jako s rouhačem; shledá-li však, že učení jeho jest rozumné a dobré, musí se mu státi po právu.

Náměstek Kalpurnius svěřil kněze Valentina soudci Asteriovi, muži vznešenému a váženému, a pravil k němu: „Přivedeš-li Valentina dobrými a lichotnými slovy k jiným náhledům, vychválím před císařem moudrost tvou, a dojdeš hojné odměny.“ — Soudce Asterius vzal Valentina k sobě do domu

---

[1]) Jupiter byl pohanským Římanům i Řekům bohem nejvyšším, vládcem nebes i země, původcem blesku, hromu a bouře; byl jim také bohem válečným a ochráncem státu Římského. Měl hlavní sídlo na Kapitolu, kdežto mu konsulové obětovali nastupujíce úřad svůj, a slavné sliby činili, mající táhnouti do války. Jupiter považován za syna Saturna a Opy, za manžela Junonina a za otce Minervy. — Merkur byl bohem obchodu a diplomacie. Pohanské bájesloví připisovalo bohům svým rozmanité křehkosti a vady, ba i nepravosti.

svého. Valentin v obydlí jeho padl na kolena a hlasitě se modlil: „Bože, Původce všech viditelných i neviditelných věcí, Stvořiteli člověčenstva, jenž jsi poslati ráčil Syna Svého, Pána Jesu Krista, aby's nás od záhuby toho světa vysvobodil a ze tmy ku světlu přivedl; jenž jsi poslati ráčil Syna Svého, kterýž pravil: „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím:" obrať obyvatele domu toho; vysvoboď je ze tmy, a propůjč jim světla, aby poznali Tebe, Pána Jesu Krista a Ducha Svatého!" — Soudce Asterius to slyšel a řekl: „Divím se nápadu tvému, že jenom Kristus pravé světlo jest!" — Valentin: „V pravdě! Ježíš Kristus, jenž se počal z Ducha Svatého, a narodil se z Marie Panny, jest pravé světlo, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět." — Asterius bral slova ta o světle hmotném a přírodním, a tudíž pravil: „Chci vidět důkaz, osvěcuje-li Kristus každého člověka, a je-li skutečně pravý Bůh. Mám schovanku milou, která už dvě léta slepa jest; tu k tobě dám přivesti. Učiníš-li, aby viděla, učiním já, co chceš." — Valentin odvětil: „Přiveď ji ve jménu Pána Ježíše Krista!" — Když slepá děva přivedena byla, pozdvihl Valentin rukou svých k nebesům, a s očima zaslzenýma se modlil: „Hospodine, Bože všemohoucí, Otče našeho Pána Jesu Krista, Otče smilovný, jenž jsi nám Syna Svého poslati ráčil, aby nás z temnosti přivedl k pravému světlu — já nehodný hříšník volám k Tobě, který chceš, aby všickni spaseni byli a nikdo nezahynul, aby poznali, že Ty jsi Bůh a Původce všech věcí; jenž jsi od narození slepému oči otevřel a mrtvého Lazara k životu vzkřísil: k Tobě volám, jenž pravé světlo jsi a všelikou moc převyšuješ, aby nikoli má, ale Tvá vůle stala se na této služebnici Tvé; aby's ji milostivě osvítiti ráčil světlem poznání Tvého!" — Položil ruce své děvě na oči a zvolal: „Osvěť služebnici Svou, Pane Jesu Kriste, pravý Bože a pravé světlo!" A děva slepá ihned prohlédla.

Asterius podivil se zázračnému vyhojení své schovanky, padl knězi Valentinovi k nohoum a prosil, aby jej a všecky jeho domácí přivedl ku spáse v Kristu. Valentin je náležitě vyučil víře křesťanské, a když se byli tři dny postili a k Bohu modlili, udělil jim křest svatý. Napotom povolal bi-

skupa, aby na obrácence, jichž bylo čtyřicet, skládal ruce, a je ve víře utvrdil svátostí svatého biřmování.

Toho času byl v Římě horlivý křesťan z Persie, Marius, se svou manželkou Martou a s dvěma syny, jménem Audifác a Abach. Ti všickni odebrali se k Asteriovi a k jeho rodině, a vyslovili jim radost z jich požehnaného obrácení na víru. Avšak hned za nimi vešli žoldnéři do domu toho, a odvedli kněze Valentina, Asteria se všemi obrácenci, a Maria s manželkou i se syny do žaláře. Asteria a jeho domácí vyvedli pak do Ostie, kdež je mučili a statné vyznavače Kristovy usmrtili. Marius, jeho choť Marta a oba synové dosáhli také po mnohém mučení pro jméno Kristovo koruny mučenické.[1]) Kněz Valentin holí nelidsky zbitý mečem stat byl na silnici Flaminiově, u nížto nábožná křesťanská paní pochovala tělo jeho.

Svatý Augustin ve své 44. řeči o svatých praví: „Dnes navrátila se nám výroční slavnost vítězného dne blahoslaveného mučeníka Valentina, z jehož oslavení Církev se raduje, a jehož příklad nám k následování předkládá. Kdo s ním spolu trpí, spolu s ním oslaven bude.“

5. Blahoslavená Kristina Spoletská, Augustinianka.

Kristina, rozená hraběnka Milánská, od let dítěcích po věcech Božích toužila a tělo své duchu podrobovala. Zasnoubivši se Choti Kristu odešla na poušť, aby se vyhnula ustavičným domluvám rodičův, jenž ji chtěli provdati. Na poušti po několik dnů ničeho nejedla, ale na modlitbách očekávala společnici pannu, kteráž měla za ní přijíti. Přišla. Kristina ji i sebe oblékla v černé roucho poustevnic Augustinianek. Aby lidem zůstaly neznámy, začasté měnily jeskyně své v místech děsných. Po celých deset roků živily se lesními kořínky a bylinami. Postíce a mrskajíce se dnem i nocí trvaly na modlitbách.

Po desíti létech putovala Kristina do Říma, aby zlíbala a hojnými slzami skropila hroby tolika svatých mučeníků a mučenic. Když spatřila roucho svaté Veroniky a na něm tvář Choté svého, Krista, bolestí takořka byla zkameněla. Další pout

[1]) Svatí manželé Marius a Martha a jich synové dne 19. ledna.

konajíc ve Spoletu[1]) užila pohostinství v domě rodiny zbožné a odebrala se do Assisi, kde v davu lidstva ztratila se jí společnice. Nadarmo hledala ji ve Spoletu i v Římě. Ze Spoletu hostitelka žena Galicia putovala s ní zase do Assisi. Vykonavše pobožnost, vrátily se do Spoleta, kde Kristina v chudobinci ztrávila šest měsíců, posluhujíc nemocným. Tam bolestně kárala tělo své, na modlitbách září nadzemskou zaskvívala se, zvláště když rozjímala o bolestném umučení Páně. Tam naplnila se její touha po Kristu. Přijalať Tělo Páně i svátost pomazání, a blaženě dokonala pernou pouť života svého dne 14. února 1453. Pohřeb i hrob její oslavil Bůh zázraky mnohými.

Památka kopí a hřebů Páně.

V pátek po první neděli postní.

Dobojovav Pán Ježíš na kříži zvolal: „Dokonáno jest," a nakloniv hlavy, vypustil duši. Aby nezůstala těla na křížích v sobotu, prosili židé Piláta, by zlámáni byli hnátové jejich, a těla aby s křížův složena byla dle zákona židovského: „Kdyžby kdo hoden byl smrti, a byv odsouzen na smrt, oběšen by byl na šibenici (kříže), nezůstane tělo jeho na dřevě, ale hned v týž den pochován bude." V. Mojž. 21, 22. Proto přišli vojáci, a prvnímu lotru ještě žijícímu zlámali hnáty i druhému, který byl s ním ukřižován. K Ježíšovi pak když přišli, jakž uzřeli Jej již mrtvého, nezlámali hnáty Jeho, ale jeden z vojáků kopím bok Jeho otevřel, a hned vyšla krev a voda. Jan 19, 31—34. Tré věci osvědčuje svatý evangelista Jan, jenž všecko to viděl, totiž: že nebylo tělo Páně zlámáno, aby se naplnilo Písmo prorocké: „Kosti v něm nezlámete"; II. Mojž. 12, 46.; že proboden bok Páně kopím, jakož o Něm předpovědíno bylo: „Pohlédnou na mne, jehož probodli"; Zachar. 12, 10; a konečně, že voda s krví vyplynula z boku Páně, což bylo důkazem nepopíratelným, že Pán skutečně byl mrtev.

K uctění onoho kopí, jímžto se odůvodnila smrt Kristova, a k uctění hřebů, jimiž svaté ruce a nohy Páně na kříži při-

[1]) Spoleto, druhdy hlavní město papežské delegace při železnici z Říma do Foligna a do Ankony.

bity byly pro spásu naši: ustanovila Církev zvláštní svátek, což papež Innocenc VI. následnými slovy vysvětlil: „Přesvatým utrpením Vykupitele svého Pána Jesu Krista honosíme se. Vypočítajíce všechna tajemství a všechny zásluhy utrpení toho, honosíme se také různými spásonosnými nástroji jeho. Z mučidel těch slavně připomínejme sobě kopí, jímžto Spasiteli, když byl vypustil duši na kříži, otevřen byl bok, aby krví a vodou z něho se proudící vzdělána byla jedna, neposkvrněná a panenská svatá matka Církev, choť Jeho. Ó přesvatý Jeho boku otvore, z něhož vyřinulo nám tolik a tak velikých darův milosti Boží! O šťastné kopí, kteréž nám spůsobilo tolikeré dobro a zjednalo slávu takového vítězství! Kopí, bok Páně otevřevší otevřelo nám přesvatou bránu království nebeského. Kopí zranivši již Mrtvého, zhojilo rány naše a navrátilo nám život i spásu. Kopí prohnavši Nevinného, Jeho krví smylo viny naše, a konečně zvlažené jeho mokem přesvatým zapudilo tmu naší slepoty a očistilo nás proudem Jeho Božské milosti.“

„Co nejvroucněji buďtež také uctěni sladcí hřebové, jimiž Spasitel na kříži byl přibit, a jenž netoliko neposkvrněnou krví skropeni byvše, zasloužili nésti tíži takového břemena, ale skrze něž i my pro spásonosné rány jimi spůsobené přijali jsme tolkou sladkost Jeho Božské lásky, že ruce naše sproštěny byly vazeb hříchů.“ [1])

Dějiny přesvatého kopí Páně zajisté každý věrný a vzdělaný křesťan vděčně žádá sobě zvěděti; proto ochotně klademe je tuto.

Svatá císařovna Helena, když nalezla zakopaný kříž Páně, spatřila při něm také kopí, jímžto bok Spasiteli na kříži zemřelému prohnán byl. Kopí to uschovávalo se dlouho v kostele Božího hrobu v Jerusalémě, až pak přenešeno bylo do Antiochie, kdežto chovalo se v kostele svatého Petra až do roku 1098., kdy křesťané nacházeli se v bídě největší. Následkem zjevení daného francouzskému duchovnímu, Petrovi Bartoloměji, kopí posvátné vynešeno bylo, a spůsobilo skvělé vítězství křižákův nad Saraceny. Později kopí Páně dostalo se do Cařihradu, a hrot

[1]) Sermo Innocencii Papae Sexti in decreto de festo Lanceae et Clavorum Domini.

čili bodec jeho, zastavený Benátčanům, darován byl s trnovou korunou, s částí kříže Kristova a s houbou svatému Ludvíku králi francouzskému. Když byli Turci dobyli Cařihradu, poslal sultán Bajazid II. (1481—1512), milovník věd a umění, železný oštěp posvátného kopí papeži Inocenci VIII. (1484—1492). Dne 1. května 1492 byl oštěp ten přinešen do Ankony, odkud 31. května t. r. papež nesl jej ve slavném průvodu do chrámu Svato-Petrského v Římě, od kteréhož času v náležité úctě chová se ve Vatikánském chrámě.

Dle svědectví Luitpranda Kremonského a jiných spisovatelů císař Jindřich I. dostal od krále Rudolfa Burgundského darem kopí císaře Konstantina Velikého, do něhož zasazeny jsou částky hřebů užitých při ukřižování Krista Pána. Toto kopí pokládalo se vždycky za ochranný klenot pro říši Římskou. Za císaře Karla IV. přišlo toto kopí s částkou kříže svatého a s jedním hřebem Páně do Prahy. Papež Inocenc VI., vyslyšev prosbu císaře Karla IV., povolil pro království České a pro Německo zvláštní slavnost kopí a hřebů Páně, kteryžto drahocenný poklad císařství Římského choval v nejvroucnější úctě každý Římský král a císař."

Jeden z hřebů Páně od svaté Heleny s ostatními mučidly nalezený na hoře Kalvarii před patnácti sty léty proměněn byl v obroučeck, který ve zlatém kruhu zadělán, jest hlavní částí „železné koruny" v Italii, jížto roku 1836. posledně korunován byl císař a král Ferdinand Dobrotivý.

Církevní píseň na den kopí a hřebů Páně. [1])

Která ústa tobě, přeposvátná hrále,[2])
může stačit k díkům, může stačit k chvále?
Prohnala's bok živný v přebolestné ráně,
odkud vyšla Církev Páně.

Tať jest ona Eva, znova vzešlá druže,[3])
když sen tuhý zajal svaté údy muže;

[1]) Sušilovy „Hymny církevní" strana 71. — [2]) „Hrále" = kopí. — [3]) „Druže = choť, manželka.

zasnoubenku tuto Adam druhý zplodil,
když krev s vodou z boku svodil.

Vám též, hřeby, vbité v údy svaté Pána,
vám též spolu budiž rovná díka vzdána;
úpis naší zhouby, jenž byl Pánem zhlazen,
na kříži byl vámi vsazen.

Pějtež Tobě, Kriste, nebešťané k chvále,
Jenž jsi v nebe vnesl znaky hřebů, hrále,
s Otcem, Svatým Duchem tamto v každé době
ozývej se sláva Tobě.

Dne 15. února.

I. Svatý Rajmund Penafortský, Dominikán.

Rajmund narodil se za poslední čtvrtiny XII. století v Barceloně, hlavním městě knížectví Katalonie ve Španělích, kteréž mělo od roku 801., kdy křesťané pomocí Karla Velkého Araby či Maury přemohli, svá zvláštní knížata až do roku 1137., kdy Barcelona spojena byla s Aragonií. Rodiče Rajmundovi pocházeli z rodu oněch hrabat Barcelonských. Jméno „Pennaforte“ měla rodina ta od hradu „Pegnaforte“ v Katalonii, jenž později proměněn byl v klášter Dominikánský.

První učení a vychování dostalo se Rajmundovi v rodném městě Barceloně, kdežto i předmětům vyšších humanitních a filosofických škol věnoval se s pilností mimořádnou. Po roce 1204. odebral se do Bologny (Bononie), města v území tenkrát papežském, kdežto učení právnické toho času požívalo slávy a důležitosti světové. Studoval tam po několik roků práva civilní i církevní. Stal se doktorem práv a vyučoval s největší pochvalou jako veřejný učitel právu církevnímu.

Berengar, biskup Barcelonský, spatřoval v Rajmundovi, slavném učiteli, ozdobu svého chrámu, a tudíž zpátečnou cestou z Říma navštívil jej v Bologně, a mnohými důvody a prosbami přiměl k tomu, aby se navrátil do vlasti. Rajmund opustil roku 1219. Bologna, a odebral se do Barcelony, kdežto při chrámě

biskupském jakožto kanovník a probošt byl všemu kněžstvu i lidu vzorem bezúhonnosti, pokory, učenosti a laskavosti. S obzvláštní důvěrou vzýval panenskou Rodičku Boží, jejíž úctu všemožně šířil za celého životní svého. Roku 1222., kdy už byl generalním vikářem Barcelonským, vstoupil do řádu svatého Dominika, teprvé nedávno založeného a mladistvou silou kvetoucího. Jeho příkladu pak následovali i jiní znamenití mužové, jenž jako on měli proklestěnou cestu k největším úřadům a hodnostem světským. Za tuhé kázně živ jsa horlivě zastával správu duchovní, neunaveně pracoval o obrácení židů a Maurů Mahomedánů na víru křesťanskou, a spisoval knihy znamenité.[1])

Zahořev láskou k zajatým křesťanům u nevěřících radil se s blahoslaveným Petrem Nolaskem, jehož zpovědníkem byl, a s Jakobem I., králem Aragonským, o založení řádu na vykupování vězňů z poroby Mahomedánské. Pravidla řádu toho sepsal svatý Rajmund, byv jako král Jakob zjevením blahoslavené Panny Marie v úmyslu spasitelném utvrzen. Pravidla ta po několika létech papež Řehoř IX. potvrdil. Petr Nolaskus, první řádu toho generál, byl od svatého Rajmunda řeholným rouchem přioděn.

Papež Řehoř IX. povolal Rajmunda roku 1230. do Říma, zvolil si ho za kaplana a zpovědníka, a přikázal mu, aby nařízení církevní, sněmovní i papežská, doposud roztroušená, sebral ve zvláštní knihu, kterouž Rajmund dohotovil během tří let 1231—1234. Knihy té k rozkazu papežovu užívalo se na vysokém učení v Paříži i v Bologně, jakož i při soudech v otázkách o právu církevním.

Léta Páně 1235. zvolil papež Rajmunda za arcibiskupa Taragonského.[2]) On však z ryzé pokory a skromnosti dal přednost samotě klášterské v Barceloně. Tohoto posvátného klidu však nebylo mu dlouho přáno. Již roku 1238. jednomyslně vyvolen byl za generála řádu kazatelského, kterémuž vzneše-

[1]) K rozkazu provinciála řádu ve Španělích sepsal: „Summa Casuum poenitentiae“ v knihách třech: a) De peccatis in Deum, b) De peccatis in proximum, c) De irregularitatibus et poenis ecclesiasticis. Jiná kniha jeho má název: „De matrimonio.“ — [2]) Tarragona, hlavní město provincie Tarragonské v severovýchodním Španělsku, v nejjižnější části Katalonie, hraničící s Leridou, s Barcelonou a Středozemním mořem.

němu a obtížnému úřadu nikterak vyhnouti se nemohl. Uvázal se tedy v úřad ten horlivostí kromobyčejnou, sebral a vysvětlil stanovy řeholné v duchu zakladatelově, a tím pojistil řádu tomu budoucnost požehnanou i trvalou. Roku 1270. vzdal se přední hodnosti této, a sestoupil v řadu řeholných bratří.

Ostatek života svého vynakládal hlavně na obrácení Maurů. K tomu konci zavedl v několika klášteřích řádu Dominikánského vyučování jazyku arabskému a hebrejskému, n. p. v Murcii a Tunisu, a založil i samostatné ústavy ku pěstování jazyků orientálských.

Byv od Boha už za živa oslaven mnohými zázraky zesnul v Pánu dne 6. ledna 1275. Papež Klément VIII. roku 1601. prohlásil jej za svatého v Církvi katolické. Výročná památka jeho slaví se dne 23. ledna. V Čechách svátek svatého Rajmunda stále přeložen jest na den 15. února, za kterouž příčinou i v knize této klade se dnes.

2. Svatí Faustin a Jovita, bratří, mučeníci Brescijští.

Faustin a Jovita, bratří z rodu vzácného v městě Brescii[1]) za císaře Římského Adriána[2]), zuřivého pronásledovníka křesťanův, v poutech voděni byli po mnohých městech Italských, nedadouce se ani sebe bolestnějšími útrapami odvrátiti od víry křesťanské. V Brescii, rodišti svém, byli dlouho žalářováni a dravým zvířatům předhozeni. Když pak ani šelmami nebylo jim na zdraví ublíženo, vedli je řetězy spoutané do Milána, kdežto jejich víra nejvybranějšími mukami zkoušená jako zlato ohněm tím více zaskvěla se. Pak do Říma přivedeni, a od papeže Telesfora[3]) ve víře utvrzeni byvše statečně podstoupili nové muky.

Z Říma vrátili do Brescie, kde je zase polapili a mečem odpravili.

Ostatky svatých mučeníků Faustina a Jovity v úctě chovají se v Brescii, v prastarém, jejich jmenům zasvěceném kostele,

[1]) Brescia, starořímské Brixia, krajské město v Lombardii při patě Alp u řek Mella i Garza v Italii, má mnoho krásných kostelů s malbami uměleckými a starožitnosti Římské. — [2]) Adrian čili Hadrian (Publius Aelius), císař Římský od r. 117—138., následník císaře Trajana, kterýž jej za vlastního byl přijal. — [3]) Svatý Telesfor papež, od roku 127—139, dne 5. ledna.

kde jako hlavní patronové důvěrně vzývají se. V kostele tom odpočívají také ostatky svaté Afry, jejíž výroční památka světí se dne 24. května.

3. Svatý Efrem Syrský čili Edesský, kněz, učitel církevní.

Svatý Efrem narodil se na konci třetího století křesťanského v Nisibu (Nisibis), hlavním městě kraje Mygdonie v Mesopotamii. Dle vlastní výpovědi měl rodiče křesťanské, jenž jej vychovávali v bázni Boží. Avšak při své živé a bujné povaze, „pokud byl maličký, mluvil, smýšlel a soudil jako maličký," I. Kor. 13, 11., a dopustil se dvou hříchů, jichžto napotom po všechen život svůj upřímně pykal a litoval.

Prvním hříchem jeho bylo pochybování o prozřetelnosti Boží, a druhým hříchem jeho byla dětinská lehkovážnost, v nížto krávu chudobného člověka s pastvy zahnal do lesův, kdežto stala se kořistí dravých zvířat.

Z hříšného pochybování o vševládné prozřetelnosti Boží právě prozřetelnost Boží podivnou příhodou vyléčila a poučila jej, „že jest oko Boží, kteréž všecko vidí a ví." Na cestách uvnitř Mesopotamie potkal se v noci s pastýřem v lese, jenž jej přemluvil, aby u něho přenocoval. Efrem pozvání jeho přijal. Téže noci vedrala se pastýři tomu dravá zvířata do ovčince a rozehnala ovce po celém lese. Majetník ovcí těch obžaloval Efrema, že objednal zloděje, kteří se mu do ovčince dobyli a ovce s sebou odvedli. Efrem marně hájil nevinu svou. Nevěřili mu, svázali, do města odvedli a do žaláře k jiným dvěma věznům zavřeli ho. Ve snách viděl krásného mládence, jenž se ho tázal: „Efreme, kterak jsi ty sem přišel?" — Efrem se ulekl, a vypravoval mu, co a jak se stalo. — Mládenec pak vážně mluvil k němu: „Vím, že pro tuto věc žaláře nezasluhuješ, ale zasloužil's ho pro krávu chudobného muže. Klaněj se prozřetelnosti Boží!"

Tímto spůsobem Efrem dokonale vyhojen byl z pochybností svých o prozřetelnosti Boží, litoval hříchů svých, a byv po delším čase ze žaláře propuštěn, odebral se na poušť, aby se tam u starce nábožného utvrdil ve víře a ve cnostech křesťanských. Modlitbou, zapíráním sebe, čtením Písma svatého,

a rozjímáním o věcech duchovních, zvláště o strašlivém soudu Božím, povznesl se na vysoký stupeň dokonalosti křesťanské. „Když byl učiněn mužem, odložil, co bylo dětinského.“ I. Kor. 13, 11.

Seznámil a spřátelil se také s nábožným poustevníkem Julianem, o jehož životě zůstavil nám zprávu písemnou. Obcoval s věhlasným svatým Jakobem, biskupem Nisibským, kteréhož roku 325. na církevní sněm do Nicey doprovázel, a od něhož při škole Nisibské za učitele jazyka Syrského ustanoven byl. Když Perský král Sapor podruhé oblehal město Nisibis, Efrem prosbami svými pohnul svatého biskupa Jakoba, aby se k Bohu modlil za odvrácení nebezpečného nepřítele, a tak zachránil město.

Později opustil poustevnu v horách mezi Nisibem a Edesou, a nbytoval se v městě tomto přede vším k tomu konci, aby uctil svatyně Edesské, a hlavně ostatky svatého apoštola Tomáše. Toto požehnané město, jak ho svatý Efrem nazývá, a jeho okolí, zůstalo od té doby jeho obyčejným sídlem a hlavním jevištěm blahodarné činnosti; odtud také dáno mu příjmí Efrem Edesský.

V Edese shromáždil sbor panen, „dcery Zákona“ zvaných, kteréž učil zpívati písně svaté, aby krásou a velebností pravověrných písní přemohl a zapudil zpěvy šířené bludařem Bardesanem a Harmoniem.

V Edese přednášel své duchaplné řeči výmluvností ohnivou, kteráž svou nebeskou povahou otřásla každým posluchačem; zvláště když mluvil o druhém příchodu Krista Ježíše k poslednímu soudu všeobecnému, začasté veškero shromáždění vypuklo v hlasitý pláč.

V Edese nebo na blízkých horách, kde časem samotu vyhledával, spisoval přemnohé učené knihy své.

V Edese skutkem osvědčoval, že pochopil učení svatého Pavla apoštola: „Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, ale kdybych při tom lásky neměl, byl bych jako měď zvučící anebo zvonec znějící.“ I. Kor. 13, 1. Když byl v městě tom nastal hlad, zasypával chudobné a nemocné svou obětavou láskou, an jim netoliko osobně pomá-

hal, ale také mocí neodolatelnou u jiných, i tvrdých boháčů, pomoci vyprosoval.

Po roce 372. putoval Efrem z Edesy do Cesarey v Kapadocii, aby velikého světce Basilia uviděl a s ním mluvil, ješto se mu byl u vidění zjevil jako ohnivý sloup. O setkání se s ním vypravuje svatý Efrem sám ve své chvalořeči o slavném biskupu tomto.

Jinou cestu podnikl do Egypta, kdežto jej Bůh velikými zázraky oslavil. O této cestě vydávají svědectví „promluvy k Egyptským mnichům“ činěné a ve spisech Efremových obsažené.

Svatý Efrem byl pro velikou učenost a nábožnost vysvěcen za jahna a později na kněžství. Požehnaný život svůj ukončil svatou smrtí v Edese dne 9. června roku 379.

Svatý Efrem jest nejpřednějším církevním učitelem a otcem Syrským, jenž se vyznamenal svatostí, učeností, nejhorlivějším hájením pravé víry křesťansko-katolické, a soustrastnou láskou k pobloudilcům. Jakožto neunavný bojovník pro Církev katolickou proti četným zvláště v Syrii řádícím odpadlíkům nazván byl „sloupem Církve a učitelem oboru zemského.“ Sám svatý Řehoř Nysenský o něm napsal, „že jeho životem a moudrostí veškera země osvícena byla.“ Jemu vyplnil se v pravdě sen, jejž jako malé pacholátko měl, a jejž v závěti čili v poslední vůli své vypravuje takto: „Zdálo se mi, že z jazyka mého vyrůstá vinná réva až k nebesům se pnoucí; réva ta majíc hroznů a lupenů bez počtu šířila a větvila se dál a dále, a všechen svět u ní shromažďoval se, aby požíval sladké hrozny, jichžto však přece neubývalo.“ Sladké hrozny ty byly předznakem jeho písní, kázaní a ostatních učených spisů a knih, z nichžto veliké množství až na naše časy dochovalo se, a jenž doposud jsou výbornou zbraní na obhájení neporušené pravdy a Církve katolické.

4. Svatý Sigfrid (Žibřid), biskup Švédský.

Olaf, král Švédský, povolal z Anglicka věrověsty křesťanské do země své. Sigfrid, biskup Yorský v Anglicku, byl náčelníkem duchovníků, jenž za pozváním tím vypravili se na cestu.

aby na severu rozšiřovali víru svatou. Roku 980. pokřestil biskup Sigfrid krále Olafa ve studánce, jejíž voda napotom osvědčovala se býti zázračně léčivou. Studánka ta od té doby nazývala se „pramenem Sigfridovým.“ Brzo povstala ve Švédsku Církev křesťanská, jejíž biskupem byl svatý Sigfrid. Sigfrid až do smrti své hlásal víru Kristovu ve Švédsku i v Norvéžsku, a zemřel u velikém stáří. Zvláště v provincii Vestergothlandské čili Západogothlandské, na úrodné rovině, rozprostraňovalo se křesťanství. V krajině tě zařídil král Olaf ve městě Skaře první sídlo biskupské.

5. Svatá Agapa, panna, mučenice v Interamně.

V Interamně, městě v Umbrii, krajině Italské, za druhé polovice třetího století biskup svatý Valentin zařídil dva ústavy na spůsob klášterů; jeden pro čekatele stavu duchovního, druhý pak pro panny křesťanské. V tomto druhém ústavu vychována byla svatá Agapa, kteráž obětovala panenství své Bohu, a veškery statky zemské chudým. Když za panování Římského císaře Aureliana v Interamně zle řádilo pronásledování křesťanů, došel koruny mučenické svatý biskup Valentin. Po jeho smrti i svatá panna Agapa polapena, císařskému náměstku a soudci Leonciovi předvedena, a pro statečné vyznání Boha Krista mečem odpravena byla dne 15. února léta Páně 273. Svaté Agapě ke cti zbudován byl za pozdějšího věku chrám. Hlavu této svaté panny a mučenice v úctě chová chrám svatých apoštolů v Římě, ostatní kosti nalézají se v Interamně.

6. Ctihodní Františkáni v Praze umučení.

Nynější farní a klášterní chrám Panny Marie Sněžné byl největší z chrámů, jimiž Karel IV. ozdobil Nové Město Pražské, založiv ho den po své korunovaci 3. září 1347 ještě před založením Nového Města. Při kostele tom zbudoval klášter pro mnichy Karmelitány, kteří roku 1415. první ustoupili před Husity rozezlenými, jenž klášter roku 1420. pobořili. Roku 1422. i překrásný chrám stal se obětí střelby mezi Novoměstskými a Staroměstskými, tak že se zachoval jen vysoký kůr chrámu,

jenž jest nynějším kostelem. Tento chrám vypálený beze střechy a klenby hlásal záhubnou nesvornost Pražanův až do roku 1603., kdy císař Rudolf II. zříceninu tu daroval Františkánům, kteří kostel upravili tak, jak nyní jest.

Za sporů náboženských a politických přitáhlo roku 1611. ku Praze vojsko Pasovské, kterým chtěl arcikníže Leopold Štyrský císaři Rudolfovi dobyti zemí postoupených bratru jeho Matiášovi. Pasovští dobyli a vydrancovali Malou Stranu Pražskou. Pobouřená chátra městská pak vyloupila několik klášterů a chrámů a povraždila nevinné mnichy.

Františkáni u Matky Boží Sněžné horlivě pracovali na kazatelně, ve zpovědnicích a příkladným životem, což arcit příčilo se bludařům zarputilým. Roku 1611. čítal klášter pět kněží: Jiljí, Bedřicha, Jana Martineza, Šimona a Bartoloměje; jahna Jeronýma, podjahna Kašpara, řeholné žáky (kleriky): Jakoba, Klémenta, nováčka Jana, a sedm bratrů lajíků: Krištofa, Jindřicha, Jana Němce, Didáka, Jana Italiana, Emanuela a Antonína.

Kvardian (starosta kláštera) Jiljí s bratrem Jindřichem byli té doby ve Vídni. Ostatní Františkáni, vidouce lůzu zběsilou, přijali svátost pokání a nejsvětější Svátost, a tak připravili se na smrt. Dne 15. února vedrali se kacíři ozbrojení do kláštera i do chrámu, a děsným spůsobem umučili čtrnáct služebníků Božích. Blud náboženský obrátil i mírné Slovany v dravce zuřivé. Jenom bratr Jan Němec, ač byl postřelen, vyvázl vikýřem do domu vedlejšího, zachránil život, ale po čtvrt letě na ránu tu zemřel v klášteře u sv. Jakoba na Starém městě. Bludaři zpustošili a okradli chrám i klášter, neušetřili ani hrobů a oltářů posvátných, ale brzo také postiženi byli pomstou Boží, neboť už dne 18. dubna 1611 čtrnáct původcův ohavností těch popraveno bylo katem.

Těla čtrnácti Františkánů po třech dnech pochovaly v kaple u chrámu klášterského zmužilé katoličky: paní Šternberková a choť pána Jindřicha z Písnic. Mučeníky oslavil Bůh zjevy zázračnými, jimiž i bludaři k rozumu byli přivedeni. Už r. 1677. počalo se pracovati o jich prohlášení za blahoslavence.

Téhož dne 15. února 1611 zlotřilí bludaři vydrancovali také klášter a chrám řeholných kanovníků svatého Augustina

na Karlově, a hnusným spůsobem umučili opata Kašpara Čepela i řeholníky Melchiora Hofmana, a Ondřeje Kobra. Těla mučeníků těch odpočívají pod velkým oltářem Marianským.

7. Svatá Georgia (Jiřinka), panna Klermontská.

V Klermontě, bývalém hlavním městě Arvernu ve Francii, nyní v departementu Puy de Dome, odpočívá tělo svaté Georgie, panny, o níž to napsal svatý Řehoř Túrský:[1]) „V Arvernu žila panna nábožná a Bohu zasvěcená, Georgia. Vyhýbajíc se hluku městskému, na venkově sloužila Bohu každodenním postem a ustavičnou modlitbou. Když zemřela a do města nesena byla, množství sněhobílých holubic vznášelo se nad rakví její. Holubice ty sedly na střechu velechrámu a odletěly k nebesům, jak mile tělo svaté panny bylo pochováno. Šedesátileté panenství její pohřbem nebeským oslaveno.“ Pochována byla v kostele svatého Kasia v Klermontě na počátku šestého století.

Dne 16. února.

1. Svatý Řehoř X., papež.

Svatý Řehoř, křestným jménem Theobald, narodil se v Piačenze[2]) ze vznešených rodičův Viskonti z Piačenzy. Vstoupiv do stavu duchovního skvěl se zvláštní čistotou mravů a cnostným obcováním, kteréž nebylo poskvrněno nižádnou nepravostí. S církevním jednatelem (legátem) papeže Řehoře IX., kardinálem Jakobem Pekoráriem odebral se do Galie (Francie), a povýšen byl za arcijahna Lutišského.[3]) Když se kardinál do Italie navrátil, oddal se Theobald Viskonti vědám bohoslovným v Paříži, a dosáhnuv hodnosti mistra čili doktora Písma sva-

---

[1]) S. Gregorius Turonensis Lib. de gloria Confessorum cap. 34. — [2]) Piacenza (Piačenca), hlavní město bývalého vévodství Piačenského spojeného s Parmou, mezi řekou Pádem a pohořím Apeninským, nyní hlavní město Italské provincie téhož jména v Emilii. U starých Římanů jmenovala se Placentia — [3]) Lutich, hlavní město Belgické provincie Lutišské na Mose, východně od Bruselu.

tého, slovem a příkladem povzbuzoval knížata i lid, aby vybojovali svatou zemi z rukou nevěřících. K tomu konci cestoval také do Syrie v Asii, aby urychlil válku.

Toho času po smrti papeže Klémenta IV. téměř po tři roky nedohodli se kardinálové ve Viterbu[1]) shromáždění, koho by měli za papeže zvoliti, až pak konečně dne 1. září 1271 zvolili Theobalda, arcijahna Lutišského, jenž o volbě té dostal zprávu v Akce[2]), čekaje tam na loď, aby putoval do Jerusaléma. Slíbiv ještě křesťanům v Akce pomoc nejvydatnější, vrátil se ihned do Italie, byl dne 27. března 1272 v Římě posvěcen, a přijal jako papež jméno Řehoř X.

Jsa věren slibu učiněnému, již dva dny po svém vysvěcení rozeslal dopisy všem křesťanským knížatům a biskupům, a oznámil jim, že ke dnu 1. května 1274 zamýšlí svolati všeobecný sněm. Hlavním účelem sněmu toho mělo býti potlačení záhubné nevěry, a ješto záměr ten snadněji provesti možno spojenými silami Řeků a Latiníků (Církve Východní a Západní), mělo se přede vším pracovati sněmem tím o opětném spojení a sjednocení obou církví. Sjednocení toho mohl se papež Řehoř X. tím spíše nadíti, an již roku 1262. Řecký císař Michael Palaiolog, zmocniv se před rokem Cařihradu, i z důvodů politických směřoval k sjednocení tomu.

Řehoř X., hledě všudy síly rozdělené spojovati k účelu jednomu, snažil se také, aby ukončil mnoholeté krvavé nepřátelství mezi Velfy (Guelfy) a Gibelliny v Toskánsku a Lombardsku. Když se mu tento smír ve Florencii nezdařil, potrestal ono město klatbou církevní, aby je tím spíše přivedl k míru.

Také v Německu odstranil záhubné bezvládí, nařídiv volencům knížatům pod pokutami těžkými, aby sobě zvolili nového vrchního vladaře. I zvolili hraběte Rudolfa Habsburkského za krále Německého. Papež Řehoř X. právě byl na všeobecném sněmu v Lyoně[3]), kamž se byl na podzim roku 1273. odebral, když

---

[1]) Viterbo, město Italské, druhdy hlavní město papežské delegace, na úpatí hory Cimino, nazývá se městem krásných studnic, a chová v sobě hrobky papežů Jana XXI., Alexandra IV. a Klémenta IV. ve chrámě katedrálním. — [2]) Akka, franc. St. Jean d' Acre, u Řeků i Latiníků: Ptolemais, přístavné město v Syrii, proslulo nejvíce ve válkách křižáckých. — — [3]) Lyon, lat. Lugdunum, hlavní město franc. depart. Rhône, po Paříži nejdůležitější město ve Francii.

mu zvěstovali volbu Rudolfa Habsburského vyslancové k němu vypravení. Potvrdil volbu tu, ale císařští vyslancové museli se přísahou zavázati, že Rudolf neporušeně zachová výsady Církvi Římské dané Otou IV. a Bedřichem II., že nikdy bojovati nebude se státem církevním, ale přiřkne mu země právem náležité; a konečně že válčiti nebude s králem Sicilským. Alfonsa Kastilského přiměl k tomu, aby se vzdal svých nároků na korunu císařskou, a přiřknul mu desátky ze všech duchovenských statků v jeho zemích, aby jich užil na výpravu křižáckou proti Maurům Mahomedánům.

Všeobecný sněm Lyonský zahájil papež Řehoř X. dne 7. května 1274, a prohlásil za hlavní předměty podporování svaté země, sjednocení s Řeky a napravení mravů. Hodnostáře církevní naklonil k tomu, že desátky ze všech příjmů svých během šesti roků věnovali na podporu svaté země. Říšský kancléř císaře Michaela Paläologa, Jiří Akropolita, přísahal místo císaře, že císař i říše jeho státi volí při víře Církve Římské, uznávaje spolu prvenství Církve té. Nový řád při volbě papeže vypracovaný po krátkém odporu kardinálové přijali.

Ku všeobecnému sněmu Lyonskému povolal papež Řehoř X. učence znamenité, jako: svatého Tomáše Akvinského, jenž cestou, a svatého Bonaventuru, jenž mezi sněmem zemřel; svatého Filipa Benického, blahoslaveného Alberta Velikého a jiné.

Ukončiv dne 17. července všeobecný církevní sněm Lyonský, navrátil se papež Řehoř X. městem Viennou a Lausannou domů.[1]) V Lausanně sešel se s císařem Rudolfem, jenž, potvrdiv přísahu od vyslanců svých vykonanou, slíbil, že brzo do Říma přijede, prohlásil některá práva Německých klášterů a biskupství, a navrátil Stolici apoštolské Romagnu a exarchat Ravenský.

V Perugii mínil se papež pozdržeti, až by Německý císař do Říma zavítal, a byv korunován do svaté země vypravil se spolu

[1]) Vienne hlavní město v depart. Isérském. — Lausanne (Lózan) nyní hlavní město kantonu Vaudského ve Švýcařích nedaleko jezera Genevského.

s králem Francouzským, Anglickým, Sicilským a Aragonským. Avšak již dne 10. ledna 1276 zemřel papež Řehoř X. ve svém 66. roce v Arezzu, kde i pochován byl. Obyvatelstvo města Arezza a Piačenzy vzývají ho za svatého patrona svého. Jeho památka slaví se dle Římského kalendáře dne 16. února.

Papež Řehoř X. byl statečným obhájcem svobody církevní, kterouž právem pokládal za nejtrvalejší základ říší; pečoval obětavě o chudinu, jížto denně vlastníma rukama nohy umýval; skvěl se nepřemožným duchem apoštolským, moudrostí a horlivostí ve víře. Chrám v Arezzu chová četné památky a důkazy zázraků, jimiž Bůh po smrti jeho oslavil jej.

2. Svatý Onesim, biskup Efeský, mučeník.

Kolosa bylo město ve Velké Frygii v Malé Asii. Ve městě tom žil bohatý a vážený měšťan Filemon, kteréhož i s manželkou Apií na víru křesťanskou obrátil svatý apoštol Pavel. V domě Filemonově shromažďovali se křesťané Kološané na služby Boží. Jeho zbožnou horlivostí a obětavou láskou k bližnímu utvrzovali se ve víře křesťané nově na víru obrácení. Proto svatý Pavel ve zvláštním listu jemu psaném nazývá jej „milým pomocníkem svým.“ Filem. 1.

Za těch časů u všech národů pohanských, zvláště pak u Římanů, dělili se lidé na svobodné a otroky. Otroci a otrokyně náleželi pánům svým jako každá jiná věc, a neměli téměř žádného práva a žádné ochrany před zákonem a soudem. Pán mohl s otrokem svým po libosti nakládati, mohl jej hladem mořiti, bičovati, mučiti, prodati, ba i usmrtiti. I dítky otrokův byly jako rodičové majetkem pánův svobodných. Stav otroků býval hrozný, a málo bylo pánů takových, jenž s otroky svými po lidsku nakládali. Jenom u židů muselo vedlé Zákona Mojžíšova lépe zacházeti se s otroky. Učení Kristovo ukládalo pánům na víru obráceným přísnou povinnost, aby se k otrokům vlídně a laskavě chovali, a během času jenom křesťanstvím u všech národů vzdělaných odstranilo se otroctví. Kdyby křesťanství svatým Cyrillem a Methodějem nebylo vyvedlo národy Slovanské z bludů a temností pohanských, snad bychom i my doposud ještě byli otroky bídnými; a naopak, tou měrou, kterouž v ná-

rodech křesťanských podrývá se víra Kristova a ujímá se nevěra, nastává s pohanstvím novomodním žalostný poměr společenský, v němžto lidé mocní bez víry a bez lásky nelidsky počínají sobě, ostatní pak, přirozených a zděděných práv svých pozbývajíce takořka v otroctví klesají.

I Filemon, bohatý měšťan Kološan, měl otroky; avšak jakožto upřímný a horlivý křesťan byl jim pánem a hospodářem laskavým a dobrotivým. Avšak přece otrok Onesim, pohan z Frygie, neváží sobě dobroty jeho, byl mu nevěren, a dopustiv se krádeže utekl z domu jeho. Na štěstí své přišel do Říma, a tam setkal se s apoštolem Pavlem, jenž jej z domu Filemonova znal. Svatý Pavel přívětivě vytýkal mu nepravost krádeže a útěku, a zajisté napomenul jej, jak byl napomínal křesťany Efeské na víru obrácené: „Nedávej místa ďáblu; ty, jenž jsi kradl, již nekraď, ale raději pracuj, dělaje rukama svýma, což dobrého jest, abys měl odkud uděliti tomu, jenž nouzi trpí.“ Efes. 4, 27. 28. „Ani zloději, ani lakomci nebudou vládnouti královstvím Božím.“ I. Kor. 6, 10. A hle, semeno slova Božího padlo do srdce dobrého, a přineslo užitek mnohonásobný. Podařiloť se svatému Pavlu s milostí Boží, že otrok Onesim přijal víru v Krista Ježíše; přilnulť pak vřelou láskou k učiteli svému, svatému Pavlu, a stal se křesťanem tak horlivým, že svatému apoštolu při hlásání evangelia velice užitečen byl, a jemu uvězněnému veliké prokazoval služby.

Svatý Pavel bylby rád Onesima u sebe podržel, ale toho neučinil bez svolení Filemona, jemuž Onesim otrok náležel. I vypravil jej k němu, a dal mu list s sebou, v němžto Filemona prosil, aby vlídně přijal utečence Onesima. Avšak slyšte raději sama slova listu toho překrásného. Svatý apoštol Pavel psal svatému Filemonovi: „Prosím tě za syna svého, kterého jsem zplodil ve vězení, Onesima, (to jest: kterého jsem na víru křesťanskou obrátil, a takto duchovně zplodil pro život věčný); on ti byl druhdy neužitečný, ale nyní jest i mně i tobě užitečný. Poslal jsem jej zase k tobě, ty pak přijmiž ho jako srdce mé. Chtěl jsem jej při sobě zdržeti, aby mi posluhoval místo tebe ve vězení pro evangelium; ale bez rady tvé nechtěl jsem ničeho učiniti. Snad proto byl na chvíli od tebe odešel, aby's ho na věky přijal, již ne jako služebníka, ale místo služebníka nejmilejšího bratra . . . Protož, máš-li mne za společníka, přijmiž

jej jako mne. Pakli tobě v něčem ublížil, anebo dlužen-li jest co tobě, mně to přičti. Já Pavel psal jsem svou rukou, já zaplatím, ať nedím tobě, žeť i ty sám sebe jsi mi dlužen . . . Důvěrnost maje k tvému poslušenství, psal jsem tobě, věda, že i nad to, co pravím, učiníš.“ Filem. 10—21.

Filemon učinil nad to, zač prosil ho svatý Pavel listem svým; onť přijal Onesima nikoli jako svého otroka, ale jako svého přítele a bratra, a prokázal mu největší dobrodiní, jakéž prokázati se mohlo za toho času a za těch poměrů; propustilť otroka Onesima z otroctví a učinil jej svobodným; mimo to pak vypravil jej hned zase do Říma, aby tam všemožně sloužil svatému Pavlovi té doby uvězněnému.

Onesim od té chvíle věnoval se výhradně toliko službě svatého evangelia Kristova, a svatý apoštol Pavel vysvětil jej za biskupa, aby spravoval církev v Beröe v Macedonii.[1]) Římské zápisy mučeníků, spořádané dle měsíců k nábožnostem a jiným potřebám církevním, kladou výroční památku jeho na 16. den února měsíce, a výslovně připomínají, že Onesim později po svatém Timotheovi byl biskupem v Efesu, městě Maloasijském, odkud jej v okovech do Říma odvedli, kdežto ukamenován byl pro víru v Krista Ježíše. Svatý Ignác vzdává ve svém listu k Efeským tamnějšímu biskupovi Onesimovi tuto velikou chválu: „Valnou církev ve jménu Božím přijal jsem v osobě Onesima, muže lásky nevýslovné, podle těla biskupa vašeho.[2]) Žádám, abyste ho podle Jesu Krista milovali, a všickni jemu podobni byli. Pochválen pak buď Onen, jenž vám milostivě takového biskupa míti propůjčil.“[3])

Tělo svatého Onesima pochováno bylo v Římě, ale za časův pozdějších do Efesu přenešeno jest.

Z pohanského otroka, jenž dobrotivému pánu svému Filemonovi nevěren byl, stal se Onesim rychle mužem spravedlivým, hlasatelem spravedlnosti, biskupem velikého množství křesťanů, a konečně mučeníkem Kristovým. Zázračný obrat ten spů-

---

[1]) Constitutiones apostolicae Lib. VII. c. 46. — [2]) Zve jej biskupem „podle těla“, t. j. viditelným, poněvadž biskup zastoupá místo neviditelného biskupa, Jesu Krista. — [3]) Spisy svatých otcův apoštolských od Dra. Frant. Sušila, druhé vydání, v Brně 1849., strana 103.

sobila víra křesťanská. Že Onesim, pokud byl pohanem, pokud neznal pravého Boha a přesvatý Zákon Jeho, dopustil se nevděčnosti a nevěrnosti k laskavému pánu svému, tomu se nikterak diviti nemůžeme; ale že nezřídka za našich časů i mezi křesťany objevují se nespravedliví, nevěrní a cizého statku žádostiví lidé: žalostno jest viděti a slyšeti. Svatý Onesim budiž nám krásným a milým vzorem! Jak on z úst svatého Pavla, tak my z úst služebníků církevních, kněží a biskupů Kristových, ochotně a povážlivě přijímejme slovo Boží! Jak on i my kyprou čiňme zemi srdce svého, a očišťujme ji od trní všeliké lakoty a smyslnosti, aby v nás svaté učení Kristovo nebeskou mocí svou působiti a stonásobný užitek vydávati mohlo pro život vezdejší i věčný.

3. Svatá Juliana, panna, mučenice Nikomedijská.

Za vlády pohanského císaře Kája Valeria Maximina Dazy, kteréhož, ač byl z nízkého rodu, císař Galerius povýšil na kaisara roku 305; za Maximina Dazy, jenž Východní říši libovolně spravoval a proti křesťanům zuřil až do své samovraždy roku 311., žila v Nikomedii, hlavním městě Bithynie, Juliana, panna krásy neobyčejné. Její otec, Afrikán, byl pohan bohatý a ve městě vážený velice. Juliana bystrým rozumem svým již jako dítě poznala pošetilost pohanské modloslužby, navštěvovala tajně bohoslužby křesťanské, a vyznávala Boha Krista ukřižovaného. Ve svém devátém roce byla otcem svým zasnoubena Eleusiovi, správci a soudci města Nikomedie. Jakmile dostoupila svého osmnáctého roku, měla se provdati za snoubence svého Eleusia. Ale panna křesťanská byla jen pod tou výminkou volna, vstoupiti s ním do stavu manželského, stane-li se křesťanem. Eleusius však nejen nechtěl modloslužby vzdáti se a křest svatý přijmouti, ale naopak on sám i otec Afrikán napřed po dobrém, pak ale po zlém chtěli Julianu odvrátiti od Krista. Eleusius dal statečnou křesťanku svléci, na zem povaliti a ukrutně

---

[1]) Bithynia, druhdy samostatná země v Malé Asii, připadla roku 75. před Kristem Římanům odkazem Nikomeda III. Císař Dioklecian zvolil sobě sídlo své v hlavním městě Bythynie, Nikomedii.

zmrskati. Ještо pak přece nezvratně stála při Kristu Bohu svém, rozkázal, aby ji pověsili za vlasy. Šest hodin nechal ji ukrutník v děsném tom stavu. Pak ji dal sejmouti, na bolavém těle páliti a do žaláře uvrhnouti, kdežto vroucnou modlitbou vyžádala sobě od Boha občerstvení na těle i na duši. V žaláři bylo jí také bojovati s pokušitelem, zlým duchem, nad kterýmž zvítězila důvěrou v Krista.

Eleusius, přesvědčiv se, že ani muky, ani žalář nezměnily a nezviklaly víru Juliany panny, která vždy a vždy prohlašovala, že v manželství vstoupí s Eleusiem jen tenkráte, stane-li se křesťanem: kázal ji znova nemilosrdně mučiti a konečně mečem stíti.

Křesťanská paní, jménem Sofronia, chtěla tělo svaté mučenice z Nikomedie do Říma převezti; ještо pak bouře mořská jí kazila zamýšlenou plavbu, přistála v Dolní Italii na pevninu, a tudíž tělo svaté Juliany uctivě pochováno v Puteoli.[1]) Později přeneseno bylo do Kum[2]), odkud slavně převezlo se roku 1207. do Neapole. Částečky ostatků svaté mučenice Juliany chovají některá města v Španělích a v Africe, a jmenovitě také Brusel, hlavní a sídelní město království Belgického.

Moudrou a neohroženou pannu a mučenici, svatou Julianu, měla by vzývati a následovati každá panna a vdova křesťanka katolička, míníc vstoupiti ve stav manželský. Kdyby každá nevěsta především u svého budoucího manžela hledala pravou víru a upřímnou zbožnost, nebylo by tolik nešťastných manželstev a rodin za věku našeho. Za svatým apoštolem Pavlem pravím: „Vdá-li se panna nebo vdova katolička za rozhodného katolíka a muže cnostného: „dobře činí“; neprovdá-li se však za muže ve víře, v nábožnosti a ve cnostech křesťanských neutvrzeného, nestálého a vlažného: „lépe činí“. I. Kor. 7, 38. Tisíckráte lepší muž chudobný ale nábožný, nežli sebe větší boháč nevěrec.

---

[1]) Staré Puteoli zove se nyní Pozzuoli, a jest krajským městem provincie Neapolské. — [2]) Kumy (Cumae), staré Italské město v Kampanii blíže Neapole.

4. Svatý Honest, kněz, mučeník, věrověst Pampelonský.

Svatý Saturnin biskup, jda z Říma do Toulousu v Galii, v Nimesu[1]) shledal se s Honestem jinochem vědecky vzdělaným. Vyučil jej víře křesťanské, udělil mu svěcení kněžské a svěřoval mu hlásání víry Kristovy.

Za doby císařův Diokleciana a Maximiana v Pampeloně[2]) žil slovutný radní Firmus a jeho choť Eugenia. Firmus ubíraje se do chrámu pohanského, aby obětoval Joviši, slyšel kněze Honesta veřejně vyzývati lid, aby se odřekli modloslužby. Firmus popuzený výrokem Žalmisty Páně 95, 5: „Všickni bohové národů jsou ďábelství, ale Hospodin nebesa učinil“ vyzval kazatele, aby odůvodnil učení své. Kněz Honest vyložil jemu a spoluradním Faustinovi a Fortunatovi tajemství nejsvětější Trojice Boží, ničemnost mrtvých model pohanských, vtělení Syna Božího a poslední soud. Mužové pohané podivili se a žádali sobě poznati biskupa Saturnina, o jehož zázracích byli slyšeli. Kněz Honest přivedl biskupa Saturnina do Pampelony. Biskup po několik dnů hlásal Krista, a mnoho pohanů obrátil na víru svatou. Firmus, Faustin a Fortunat stali se netoliko křesťany, ale také horlivými zvěstovateli Krista Boha. Firmus, náčelník města, měl syny Firmina a Fausta, a dceru Eusebii. Firmina odevzdal knězi Honestovi na vychování. Po sedmiletém učení Firmin zastával stařičkého kněze Honesta v úřadu kněžském, a biskupem Honorátem Tulúským za biskupa vysvěcen byl.[3])

Ctihodný kmet Honest, obrátiv množství obyvatelův Pampelonských od modloslužby ke Kristu, byl polapen a umučen. Hlava svatého Honesta ve schránce stříbrné dává se líbati v Tulúském kostele svatého Saturnina, ostatní tělo pak rozděleno bylo rozličným kostelům ve Francii.

---

[1]) Nimes (Ným), lat. Nemausus, nyní hlavní město franc. depart. Gardského. — Sv. Saturnin dne 29. listop. — [2]) Pampelona, hlavní město Španělské provincie Navarry. Obyvatelé Navarry, Baskové, byli věrní spojenci Římanů. Karel Velký teprvé r. 778. zmocnil se Navarry, která však později opět stala se královstvím samostatným. Roku 1284. připadla Francouzsku. — [3]) Svatý Firmin dne 25. září.

Dne 17. února.

I. Svatý Flavian, arcibiskup Cařihradský, mučeník.

Svatý Flavian, kněz a pokladník chrámu Cařihradského, zvolen byl po smrti Patrokla za arcibiskupa onoho sídla císařův Řeckých r. 446., za doby rozvlněné a bouřlivé, kdy Církev Východní až do útrob svých otřesena byla rozličnými bludy, spory a rozmíškami. Za poměrů takových osvědčoval patriarcha Flavian cnost a ráznost křesťanskou tou měrou, že se mu obdivovati musí spravedlivý posuzovatel. Skromností, ale také rázností, trpělivostí, ale spolu neohrožeností zaskvívaje se, veždy na zřeteli měl vznešený úřad svůj a svaté povinnosti svoje.

Jeho volba za arcibiskupa Cařihradského nelíbila se kleštěnci Chrysafiovi, jenž byl komořím a miláčkem císaře Theodosia II. Tento protivník nového arcibiskupa přemluvil císaře slabocha, aby od patriarchy Flaviana požádal dar za jeho povýšení na prestol Cařihradský. Flavian poslal mu dle tenkrátního obyčeje eulogie, posvěcené chleby. Když pak dar ten navrátil se mu s pokynutím, že eulogie musejí býti ze zlata, odpověděl arcibiskup s apoštolskou neohrožeností: „Zlata a stříbra nemám, a poklady chrámové nejsou majetkem mým; těch smím vynaložiti jenom ke cti a slávě Boží a na podporu a výživu chudých.“ Komoří Chrysafius, statečnou odpovědí jeho ještě v íce popuzen, umínil sobě, že Flaviana svrhne se stolce arcibiskupského, k čemu brzo udála se mu příležitost vhodná.

Bludařství archimandrity [1]) Eutycha, jenž osmělil se tvrditi, že v Kristu jedna toliko jest přirozenost, porušilo srdce mnohých katolíků v Cařihradě, a stávalo se nebezpečným. Flavian, statečný a neohrožený obhájce pravé a ryzé víry křesťanské, aby nezradil pravdu, odhodlaně počal bojovati, nedada se zastrašiti útrapami za tou příčinou na něj se valícími. Patriarcha Flavian svolal církevní sněm do Cařihradu roku 448., dal proskoumati bludné učení Eutychovo, a poněvadž kacířství to bylo zjevno, zavrhl je a vyobcoval Eutycha nepovolného ze společnosti církevní. Jak mile pak veliký papež Lev výrok jeho potvrdil,

[1]) Archimandritou v církvi Řecké nazývá se arciopat nad několika kláštery a opaty.

přikročil Flavian zmužile k tomu, aby obrátil nebo neškodnými učinil četné a mocné přívržence bludaře Eutycha, kteréhož pod svou ochranu vzal císařský komoří Chrysafius, a Dioskur, panovitý biskup Alexandrijský. Tito odpůrcové patriarchy Flaviana předstírali potřebu, aby spor se urovnal, a donutili císaře Theodosia II. k tomu, aby svolal sněm do města Efesu roku 449., jehož řízení svěřilo se vášnivému Dioskurovi. Většina odpůrcův Flaviánových dopustila se neslýchaných nespravedlností. List papeže svatého Lva, kterýž stručně a jasně dovodil nevědomost bludaře Eutycha a pravé učení Církve, nesměl se ani čísti; prohlásilo se, že Eutyches bludařem není; a patriarcha Flavian byl obviněn, že nesprávně zachoval se k Eutychovi, a proto s vysokého úřadu svého násilně složen a vyobcován byl, ačkoliv mu ani nedáno ospravedlniti se. Nadarmo odvolával se Flavian k papeži Římskému; nadarmo prosili biskupové spravedliví, aby Dioskur prohlásil výrok svůj za neplatný. Dioskur dal znamení, a hned vedrali se do sněmovny ozbrojení žoldnéři nesoucí pouta a mající v čele svém Barsumu, archimandritu bludem Eutychovým nakvašeného. Násilím i hrozbami vymohli podpisy od zastrašených biskupův katolických. Arcibiskup Flavian dokonce i tělesně týrán a kopán byl, a následkem utrpení toho pro víru svatou po třech dnech zemřel v Hypepě v Lydii, kamž do vyhnanství odvekli ho roku 449. Ona synoda většinou bludařská v dějinách církevních právem nazývá se „synodou zbojnickou.“

Léta Páně 451. svolán byl všeobecný církevní sněm do Chalcedonu, kterýž jednohlasně a co nejslavněji arcibiskupa Flaviana ospravedlnil, jemu zaslouženou chválu vzdal a jej za mučeníka pravé víry křesťanské prohlásil. Z jeho spisův zachovalo se nám jenom tré listův psaných proti Eutychovi bludaři.

Pokorný Flavian zachoval pravou víru v Jesu Krista, vtěleného Syna Božího, pravého Boha a člověka, a vydal život svůj ze víru tu; Eutyches pyšný pak pro pýchu svou klesl do bludu a nekajicně zemřel v bludu svém. Prosmež Boha úpěnlivě, aby nás ryzou pokorou a nepodvratnou věrou v Jesu Krista obdařiti, a šťastné smrti účastnými učiniti ráčil.

2. Svatá Mariamna, panna apoštolská.

Po nanebestoupení Páně odešel svatý apoštol Filip[1]) s Bartoloměj em a sestrou svou Mariamnou do města Hieropole ve Velké Frygii, kde pro zvěstování víry křesťanské na kříži ukamenován byl. S ním na kříž pověšena byla také jeho sestra Mariamna a svatý Bartoloměj. Pohané vidouce, že soudcové náhlým trestem Božím zachváceni byli, oprostili vazeb svatou Mariamnu i svatého Bartoloměje, a propustili je. Svatý Bartoloměj pochoval tělo svatého Filipa mučeníka Páně a odešel do Indie.[2]) Mariamna odebrala se do Lykaonie, Maloasijské krajiny mezi Kapadocií, Cilicií a Frygií, kde mnoho pohanů uvedla do lůna Církve Kristovy a klidně v Pánu zesnula.

V Řeckých zápisech světců a světic Božích poznamenáno jest: „Dne 17. února památka svaté Mariamny panny, sestry svatého Filipa, kteráž opustivši zem vidí Krista, Syna z Panny narozeného."

3. Svatí Theodul a Julian, mučeníci Cesarejští.

Theodul, bohabojný kmet, byl dvořanem Firmiliana, vladaře Cesarejského v Palestině, jenž jej pro vysoký věk a pro věrnost měl v lásce. Stařeček Theodul vida, kterak svatí mučeníci ochotně pro Krista kladou životy své, roztoužil se po koruně mučenické. Netajil víru svou, pečoval o chudé a sirotky, navštěvoval a těšil nemocné i zajaté, zvláště křesťany uvězněné a na smrt odsouzené. Firmilian vladař, zvěděv o tom, káral jej, a když to neprospělo, odsoudil ho na smrt. Theodul umřel jako Kristus Pán na kříži.

Julian, rodič z Kapadocie, usadil se v Palestině. Pro víru živou a pro skutky šlechetné všeobecné požíval úcty. Jda do Cesarey slyšel, jak ukrutně vladař Firmilian křesťany mučí a usmrcuje. Šel na místo popravné, a tam uctivě líbal těla svatých mučeníků na zemi ležící. Žoldnéři oznámili to Firmiliánovi, jenž jej jako křesťana statečného upáliti dal. Julian díky čině Bohu hlasem velikým vítězně dokonal léta Páně 309.

---

[1]) Svatý Filip, dne 1. května. — [2]) Sv. Bartoloměj dne 24. srpna.

4. Blahoslavený Evermod, biskup Ratiborský.

Blahoslavený Evermod, rodem Belgičan, za času svatého Norberta[1]) vstoupil do jeho řádu Premonstrátského. Svatý Norbert velice byl mu nakloněn pro nábožnost a cnotu mimořádnou. Evermod stal se přednostou kláštera blahoslavené Marie Panny v Magdeburku, kdežto i tělo svatého Norberta, arcibiskupa Magdeburkského pochováno bylo roku 1134.

Za mnohých strastí svědomitě zastával úřad svůj až do roku 1154., kdy vévoda Saský, Jindřich Lev, v pokořeném a bohužel poněmčeném Polabsku znova založil biskupství v Ratiboru[2]), a Evormoda povýšil na biskupskou stolici. Evermod i v Ratiboři založil klášter Premonstrátský a jako dobrý pastýř zastával vznešený úřad svůj až do 17. února 1178, kdy obrátiv veliké množství Polabanů na víru křesťanskou, a oslaven byv od Boha mnohými zázraky, blaženě zemřel.

Blahoslavený Evermod nebyl sice apoštolskou Stolicí za svatého prohlášen; avšak v zemi své vždycky za blahoslaveného považován byl, a ostatky jeho spolu s ostatky jeho nástupce biskupa, svatého Isfrida[3]), ve skvostné schránce v kostele chovaly se v náležité úctě.

Neděle II. postní, „Pražná“.

Mat. 17, 1—9.

Dvě hodiny cesty od Nazareta jest hora o sobě stojící, Tábor zvaná, kteráž mile oku lahodí svou okrouhlou, sličnou podobou. Vrchol hory té jest korytovitá vysočina, na níž za našich časů spatřují se zříceniny bývalých budov. Výhled s hory té líbezně zrak dojímá, a hora, ač sama v sobě není příliš vysoká, přece podobá se hoře dosti vysoké pro nízká údolí, kteráž ji obklopují. To jest ta hora proměny a oslavy Páně, kteráž právě pro tuto proměnu už za časů prvních křesťanů byla ve vážnosti veliké.

---

[1]) Svatý Norbert dne 6. června. — [2]) Ratibor, něm. Ratzeburg, staroslovanský hrad Bodrckých Polabanů, měl už roku 1051. biskupství zřízené od Gotšalka; to však zaniklo roku 1066. za povstání Bodrců. — [3]) Sv. Isfrid dne 15. června.

Vímeť, že za svatého Jeronýma už valné poutě konaly se na horu tu, a svatá Paula, jak týž světec o ní dosvědčuje, na horu Tábor proto vstupovala, že se na ní Pán Ježíš proměnil před třemi svatými apoštoly.[1])

Proměna Páně na hoře Táboře jest vznešeným předmětem dnešního evangelia, v němžto čteme: „Pán Ježíš pojal Petra a Jakoba a Jana bratra jeho, a vedl je na horu vysokou soukromí, a proměnil se před nimi.“ Mat. 17, 1. 2. Tito tři apoštolové byli u věcech nebeských nad ostatní soudruhy své pokročilejší, a proto byli očitými svědky nejhlavnějších skutkův Syna Božího. Oni přítomni byli při vzkříšení z mrtvých dcery Jairovy. Mark. 5, 37. Oni přítomni byli při proměně Jeho. Oni přítomni byli na hoře Olivetské při bolestné modlitbě před samým umučením Páně. Mat. 26, 37.

Jaká byla ta proměna Páně na hoře Táboře, vykládá svatý evangelista Matouš těmi slovy: „Zaskvěla se tvář Jeho jako slunce, a roucho Jeho učiněno jest bílé jako sníh.“ Mat. 17, 2. Ježíš Kristus zjevil apoštolům Svou odvěkou slávu Božskou, která se nedá dokonale vysloviti jazykem lidským. Dal jim okusiti radosti a blaženosti nebeské, o které svatý apoštol Pavel píše: „Čeho oko nevídalo, ani ucho neslýchalo, a co na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteříž Ho milují.“ I. Kor. 2, 9. Proto i svatí evangelisté mluví po lidsku jen o tváři, a rouchu, o zevnějšku viditelném, poněvadž vniterné oslavení těla Kristova nedá se okem člověkovým spatřovati a mluvou zemskou vysloviti. Božská záře proudící se z proměněného a oslaveného těla jevila se apoštolům na obličeji Páně jako slunce, jehož lesku nemohou snésti zraky lidské, a pronikala i oděv Jeho tak, že se jim ukazoval skvělý jako padlý sníh.

Proč stala se proměna Páně? — Pán Ježíš proto proměnil se před apoštoly Svými, aby v nich utvrdil víru ve Své Božství, by se ve víře té nedali zviklati a zvrátiti, až Jej budou viděti v samovolném snížení a v žalostném umučení. Proto, jak před třemi roky při křtu Jordánském, tak i nyní před umučením Jeho Otec nebeský vydal o Něm svědectví slavné, že jest Syn Boží, Jehož řeči poslouchati a následovati má člověčenstvo, poněvadž

[1]) Sv. Paula dne 26. ledna.

v Něm Zákon i proroci došli vyplnění svého. Za tou příčinou „ukázali se jim Mojžíš a Eliáš, rozmlouvajíce s Pánem Ježíšem.“ Mat. 17, 3. Mojžíš zákonodárce, a Eliáš největší z proroků, byli zástupcové a představcové veškeré Staré Úmluvy před Kristem.

Svatí apoštolové, vidouce nebeskou, Božskou slávu Syna Božího, a zakoušejíce radosti a blaženosti rajské v duších svých, jako u vytržení zapomínali na všechen život vezdejší, do něhož se navrátiti už nežádali sobě. Proto svatý Petr jménem ostatních dvou spoluapoštolů promluviv řekl k Ježíšovi: „Pane, dobréť jest nám zde býti. Chceš-li, udělejme tu tři stánky: Tobě jeden, Mojžíšovi jeden, a Eliášovi jeden.“ Mat. 17, 4. Rozkoší nebeskou prodechnuti na sebe zhola zapomenuli, spokojeni jsouce, že budou moci Pánu Kristu a oběma světcům na zem přišlým sloužiti, pro ně pracovati, stány rozkládati, a tou měrou v jich společnosti blaženi býti. Apoštolové jen jediné krůpěje blaženosti nebeské okusili, a už slastí jako mimo sebe vytrženi jsouce, vzdáti se chtěli všeho života zemského a všech radostí jeho. Z toho sudme, kterak jest svatým v nebi, kde vedlé slov Žalmisty Páně „napájeni jsou z hojnosti domu Hospodinova proudem rozkoší Božích.“ Žalm 35, 9.

„A když Petr ještě mluvil, oblak světlý zastínil je, a aj hlas z oblaků řkoucí: Tentoť jest Syn můj milý, v němž jsem Sobě dobře zalíbil, Toho poslouchejte!“ Mat. 17, 5. Oblak světlý jest oznakem přítomnosti Boží. V oblaku tom byli Kristus, Mojžíš a Eliáš, když se Bůh Otec apoštolům zjevil tak, jak spatřují slávu Jeho svatí v nebesích; oblak světlý ale zastiňoval apoštoly, poněvadž lidský zrak nesnese slávy Boží za života zemského a tělesného.

Ale kteraký dojem učinila řeč a přítomnost Boží na apoštoly člověky? Svatý evangelista píše: „Uslyševše učeníci padli na tvář svou a báli se velmi. A přistoupiv Ježíš dotekl se jich a řekl jim: Vstaňte a nebojte se! Pozdvihše pak očí svých neviděli žádného než samého Ježíše. A když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš řka: Žádnému nepravte vidění, až Syn člověka z mrtvých vstane.“ Mat. 17, 6—9. Dosti bylo na tom, že tři nejpřednější apoštolové byli očitými svědky Božské slávy Kristovy, aby o ní svědectví vydali netoliko ostatním apoštolům, nébrž celému světu, ažby Kristus dokonal vykupitelské dílo Své slavným z mrtvých

vstáním. Nyní prozatím ještě nebyl čas slávy Jeho, ješto se Mu přibližovala doba ponížení, doba největších strastí a bolestí, doba přehořkého utrpení.

Utrpení Páně na oči staví nám Církev svatá za posvátného času postního. Začátek utrpení toho uvažovali jsme minulou neděli; připamatovali jsme sobě Pána Ježíše v zahradě Getsemanské, an se modlil k Svému nebeskému Otci, an se ochotně podroboval Jeho svrchované vůli, an se krví potil v úzkostech smrtelných. Dnes pokračujme v nábožném uvažování umučení Jeho — utrpení Páně před soudci.

Utrpení Páně před soudci.

V zahradě Getsemanské políbením zradil a vydal Jidáš Iškariotský Pána a Mistra svého ozbrojenému zástupu knížat židovských a starších lidu. Svatý Petr, vida tu strašnou nespravedlnost, tasil meč, udeřil služebníka knížecího Malcha, a ufal mu ucho. I řekl mu Pán Ježíš: „Obrať meč svůj v místo jeho (do pochvy), neboť všickni, kteří meč berou, mečem zahynou. Zdali mníš, že nemohu prositi Otce svého, a dá mi ihned více nežli dvanácte plukův anjelů? Ale kterak by se naplnila Písma?“ Mat. 26, 50—53. „I dotekl se Pán Ježíš ucha Malchova a uzdravil jej.“ Luk. 22, 51.

V tu hodinu řekl Ježíš k zástupům: „Jako na lotra vyšli jste s meči a kyji, abyste mne jali. Každý den sedával jsem u vás uče v chrámě, a nejali jste mne. Ale toto všecko stalo se, aby se naplnila Písma prorocká.“ Mat. 26, 55. 56. Tehdy učeníci všickni opustivše Jej utekli. Oni pak jali Ježíše a vedli Ho ke Kaifášovi, knížeti kněžskému, kdežto se byli sešli zákonníci a starší. Knížata a všecka rada hledali křivého svědectví proti Ježíšovi, aby Jej na smrt vydali; ale nenalezli, ačkoli přistoupilo mnoho křivých svědků. Naposledy pak přišli dva křiví svědkové a pravili: „Tento řekl: Mohu zbořiti chrám Boží, a ve třech dnech jej zase vystavěti.“ Mat. 26, 61. I povstal kníže Kaifáš a řekl Jemu: „Nic neodpovídáš k těm věcem, kteréž tito proti tobě svědčí?“ Ale Ježíš mlčel. Kaifáš pak řekl Jemu: „Zaklínám tě skrze Boha živého, aby's nám pověděl, jsi-li Kristus, Syn Boží?“ — Dí jemu Ježíš: „Ty jsi řekl! Ale však pravím vám, od tohoto času uzříte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží, a při-

cházejícího v oblacích nebeských.“ Tedy kníže Kaifáš roztrhl roucho své řka: „Rouhal se, co ještě potřebujeme svědkův? Aj, nyní jste slyšeli rouhání! Co se vám zdá?“ A oni odpovídajíce řekli: „Hoden jest smrti!“ Mat. 26, 62—66. — Tehdy plvali na tvář Jeho a dávali Mu zášíjky. Jiní pak políčkovali Ho říkajíce: „Hádej nám, Kriste, kdo jest, který Tebe udeřil?“ Mat. 26, 69. Té noci přehrozné i přední apoštol Šimon Petr třikráte zapřel Pána svého z bázně před židy, jak bylo předpovědíno. A když bylo ráno, vešli v radu všecka knížata kněžská a starší lidu proti Ježíši, aby Jej vydali na smrt. I přivedli Jej svázaného a vydali Pontskému Pilátovi vladaři. I otázal se Ho vladař řka: „Ty-li jsi král židovský?“ Dí mu Ježíš: „Ty pravíš!“ A když na Něj žalovali knížata kněžská a starší, nic neodpovídal. Tehdy dí Mu Pilát: „Neslyšíš-li, jak veliké věci proti tobě svědčí?“ A neodpověděl mu k žádnému slovu, tak že vladař velmi se divil.

Na den slavný měl obyčej vladař propustiti lidu vězně jednoho, kteréhož by chtěli. I měl tehdáž vězně znamenitého, který slul Barabáš. Protož, když se byli sešli, řekl Pilát: „Kterého chcete, abych vám propustil, Barabáše-li či Ježíše, jenž slove Kristus?“ Věděl, že Ho vydali ze závisti. A když seděl na soudné stolici, poslala k němu žena jeho řkoucí: „Nic neměj se spravedlivým tímto, neb jsem mnoho trpěla dnes ve snách pro Něho.“ Mat. 27, 19. Ale knížata a starší navedli lid, aby prosili za Barabáše, Ježíše pak aby zahubili. Když tedy opět tázal se Pilát: „Kterého chcete ze dvou, aby vám byl propuštěn?“ oni řekli: „Barabáše!“ — I dí jim Pilát: „Což tedy učiním s Ježíšem, jenž slove Kristus?“ — Řkou všickni: „Ukřižován buď!“ — Řekl jim vladař: „Co zlého učinil?“ — Oni pak více křičeli řkouce: „Ukřižován buď! — I vida Pilát, žeby nic neprospěl, ale žeby větší rozbroj byl, vzal vodu a umyl ruce před lidem řka: „Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto; vy vizte!“ — A odpovídaje všechen lid řekl: „Krev jeho na nás i na naše syny!“ — Tedy Pilát propustil jim Barabáše, ale Ježíše ubičovaného vydal jim, aby byl ukřižován. Mat. 27, 20—26.

Představme sobě živě všecky ty bolesti, jichžto zakusil Pán Ježíš před soudci nespravedlivými. Mnozí z lidu toho, jemuž Kristus zvěstoval učení svaté, jemuž prokazoval dobrodiní převelikých, jemuž všemohoucím slovem Svým uzdravoval nemocné,

nasycoval lačné a křísil zemřelé — mnozí z lidu toho dali se uplatiti a svésti, aby křivým svědectvím vydali Jej na smrt. Jiní plvali Mu ve svatou tvář, zašíjkovali a políčkovali Jej, tupili Ho a posmívali se Jemu. Sám přední z Jeho apoštolů, boje se zuřivých židů, třikráte Ho zapřel a zaříkal se, že Ho nezná. Lid lehkovážný, nevděčný a v přízni nestálý, kterýž Jej nedávno chtěl učiniti králem svým, a za veliké slávy Ho doprovázel do Jerusaléma provolávaje Mu „Hosanna“ — ten židovský lid lehkovážný, nevděčný a v přízni své nestálý brzo nechal se přemluviti svými sobeckými a náruživými vůdci, a dal přednost zbojníku Barabáši před nejsvětějším Spasitelem, před nejšlechetnějším dobrodincem! Ačkoli k otázce Pilátově: „Co zlého učinil?“ lid neměl odpovědi žádné, přece volal: „Ukřižován, ukřižován buď! Krev Jeho na nás a na naše syny!“ Opovážlivá a rouhavá řeč ta ovšem měla za následek pokutu strašnou, pokutu zaslouženou. Nevinná krev Kristova přišla na tvrdošíjný národ židovský a na jeho syny; neboť přemožen a do všech končin země rozehnán byl tak, že doposud bez vlasti, bez oltáře a bez oběti rozptýleni jsou židé ve všech národech křesťanských jako živí svědkové umučení Kristova.

Před bolestným utrpením Svým pravil Pán Ježíš učeníkům: „Pamatujte na mou řeč, kterou jsem já mluvil vám: Není služebník větší nežli pán jeho. Jestliže mne pronásledovali, i vás pronásledovati budou.“ Jan 15, 20. Nemožnou jest věcí, abych z dějin církevních jen povrchně dovodil, kterak se naplnilo toto předpovědění Kristovo za všech století až do nynějška. Avšak neodkladnou jest potřebou každému křesťanu katolíku, aby dobře znal pronásledování a utrpení věrných vyznavačů Kristových za věku našeho, má-li býti živým a ne mrtvým oudem těla Kristova — Církve svaté.

Římský biskup, nástupce svatého Petra, jest vedlé ustanovení Kristova viditelnou hlavou Církve a náměstkem Kristovým na zemi. Od mnohých věků řízením Božím byli Římští biskupové čili papežové neodvislými, samostatnými vladaři a panovníky v území církevním, kteréž slove „dědictvím svatého Petra,“ aby bez překážek s dobrým prospěchem mohli vykonávati práva a povinnosti nejvyššího biskupa a správce Církve svaté. Není panovníka na světě, jenžby větším právem seděl na trůně než papež

Římský. Avšak nevěrcové a úhlavní nepřátelé Církve Kristovy zmocnili se vlády Italské; už po mnoho roků snažili se, aby papeži odejmuli a sobě přivlastnili posvátný Řím a dědictví svatého Petra. Vláda Italská, která před několika roky i císaři a králi našemu násilně vzala některé země, ovšem zavázala se smlouvou dne 16. září 1864, že ani sama do Říma nepůjde, aniž připustí, aby kdokoli jiný v Římě jinou vládu a jiný pořádek zavedl. Avšak, kdo nešetří zákonův Božských, kterak bude věren smlouvě učiněné? Ještě v polovici srpna 1870 hlásal ministr Visconti Venosta v Italském sněmu, že nesmí vojsko Italské vtrhnonti do území papežského; žeby se to příčilo právu mezinárodnímu. A hle, sotva uplynulo čtrnáct dnů po řeči té, už nedbal ministr ten a jeho vláda na smlouvu a na právo mezinárodní, a vojska Italská hrnula se přes hranice Římské pod záminkou, aby prý v území papežském zachován byl pokoj a uhájena vážnost Stolice papežské. A byl-li nepokoj v území papežském? Nikoli! Soběčtí a zuřiví nepřátelé Církve Kristovy, jako židovská knížata a starší lidu za času Kristova v Jerusalémě, „navedli lid," aby nepokoje tropil v Římě a v zemi papežské; a těchto nepatrných a nastrojených nepokojů užila vláda Italská k tomu, aby provedla dávné zámysly, aby oloupila papeže Římského o trůn a o zemi jeho. Brzo potom skutek nejhanebnější dokonal se. Šedesát tisíc ozbrojencův Italských vpadlo do území Římského pod generálem Kadornou, a dne 20. září 1870 už obklíčeno bylo město věčné, sídlo nejvyšší viditelné hlavy katolického křesťanstva — posvátný Řím, nikoli snad surovými divochy cizozemci, nébrž vlastními rodáky hanobícími na sobě jméno křesťanské. Téhož dne počalo dělostřelectvo Italské na město střílet, a dobrovolníci papežovi, jako svatý Petr v zahradě Getsemanské, počali se brániti proti násilníkům vetřelcům. Avšak jako druhdy Pán Ježíš přikázal Petrovi: „Obrať meč svůj v místo jeho (do pochvy)," tak i tehdejší náměstek Jeho v Římě, papež Pius IX., nařídil, aby obhájcové jeho zastavili palbu a vztýčili bílý prápor na hradbách městských, poněvadž nechtěl, aby se prolévala krev lidská. S vojskem Italským pak proti všemu právu valila se do města svatého hejna nebezpečných vypovězenců a ničemníků, kteří Svatého Otce tupili, jeho znaky strhovali a zneuctívali, a pokojné obyvatelstvo Římské olupovali i trýznili. Divoké výkřiky: „Ať žije Italia! Ať žije Ga-

ribaldi“ [1]) — velice podobaly se výkřikům lidu židovského v Jerusalémě: „Ukřižuj, ukřižuj Krista, a propusť nám Barabáše!“ Jako Pán Ježíš po celou noc uvězněn a tupen byl v domě Kaifášově, tak uvězněn byl náměstek Jeho, Pius IX., ve svém vlastním městě a domě, aby se vždy naplňovala řeč Kristova: „Mne-li pronásledovali, i vás pronásledovati budou.“ Jan 15, 20.

Italský král Viktor Emanuel ubytoval se v papežském paláci; nejvyšší úřadové jeho přestěhovali se do Říma; za jeho vlády kláštery byly zrušeny a statky církevní pobrány; papež oloupen jest o důchody, kterých potřebuje na rozšiřování víry svaté v národech pohanských nebo pobloudilých. A blaho sjednoceného národa Italského? — Král Viktor Emanuel neočekávaně dne 9. ledna 1878 v zabraném paláci Kvirinalu zemřel, zůstaviv po sobě národu sjednocenému ohromné dluhy. Na smrtelném loži odvolal a litoval bezpráví papeži Piu IX. učiněného — a stařičký, 86letý náměstek Kristův Pius IX. jako Pán a Mistr jeho modlil se za zemřelého krále Viktora Emanuela: „Pane, odpusť mu, neb nevěděl, co činil!“ [2])

My dnes nábožně uvažujíce bolestné utrpení Páně před soudci nejnespravedlivějšími, kajme se ze hříchů svých, jenž spolu také byli příčinou utrpení toho. Mimo to jako věrní křesťané na modlitbách vroucných pamětlivi buďme náměstka Kristova, papeže Římského, aby Pán Bůh žalostné utrpení jeho ukrátiti, a Církev Svou k pravému blahu všech národů oslaviti ráčil.

Zbývá nám však jedna stránka utrpení Páně, z níž to prýští se nám naučení důležité a přepotřebné.

Svědkové vydávali křivé svědectví proti Pánu, a On mlčel. Nespravedlivý soudce Kaifáš vyzval Jej, aby dal odpověď svědkům těm, a On mlčel. Když pak doznal Kaifášovi a veleradě židovské, že Jest Syn Boží: Kaifáš vinil Ho z rouhání, a On mlčel. Když volali soudcové: „Hoden jest smrti,“ On mlčel. Když Mu surový strážníci plvali na tvář, když Jej zášijkovali a políčkovali, On mlčel. A proč tak trpělivě mlčel? Aby nám zůstavil příklad, kterak i my trpělivě snášeti máme nezasloužené

---

[1]) Garibaldi, vůdce protivníkův Církve svaté a Svatého Otce. — [2]) Svatý Otec, papež Pius IX. svatě v Pánu zesnul dne 7. února 1878: Viz dne 7. února, II. 74.

pomluvy, na cti utrhání, křivé svědectví, a jakékoli protivenství. K tomu vybízí nás i svatý apoštol Pavel řka: „Kristus trpěl za nás, pozůstaviv nám příklad, abychom následovali šlepějí Jeho ... On, když Mu zlořečili, nezlořečil zase; když trpěl, nehrozil; ale vydával se soudícímu nespravedlivě.“ I. Petri 2, 21.

Svatí a světice Boží, dostoupivše vysokého stupně dokonalosti křesťanské, věrně následovali příkladu Kristova, a vyznačovali se trpělivostí velikou. Svatý Vincenc z Paoly[1]) zakusil přemnoho pomluv a na cti utrhání, ale nikdy sobě proto nestýskal, ba ani slovem nehájíval skutečné neviny své, ale mlčel a říkával bratrům svým duchovním: „Jenom skutky svými volím ospravedlniti se!“ Jednoho dne královna pravila jemu, že ho lidé viní z věci takové, jížto ona jej nikterak za schopna nemá, a radila mu, aby nevinu svou hájil. Svatý Vincenc ale odpověděl jí: „Krista Pána vinili lidé z věcí mnohem horších, On pak nikdy se neospravedlňoval a nehájil.“

Což kdyby tento příklad Kristův všeobecně zavládnul mezi křesťany, jak vládnouti má! Coby tu odpadlo mrzutostí, hádek, soudů, útrat a nepokojů v rodinách, v obcích a v národě? Blaživý pokoj rozhostil by se po všech společnostech lidských; radostný život každého člověka byl by překrásným vítězstvím nad vlastní popudlivostí a náruživou mstivostí! Není-li svatou pravdou, co čteme v Písmě: „Lepší jest kus chleba suchého s radostí, než dům plný obětí se svárem?“ Přísloví 17, 1.

Co nám hlásal Pán Ježíš vlastním příkladem Svým, tomu nás také učil slovy zřejmými řka: „Přinášíš-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechejž daru svého před oltářem, a jdi prvé, smiř se s bratrem (bližním) svým, a napotom přijď a obětuj dar svůj.“ Mat. 5, 23. Ano, tichosti, mírnosti, snášelivosti, svornosti učme se u Krista před soudci nespravedlivými mlčícího trpělivě. Čím výše povystoupíme v těchto cnostech křesťanských, tím větší bude naše jistota, že jsme nadarmo neuvažovali utrpení Páně; tím větší budeme míti záruku, že nejsou na nás zmařeny nekonečné zásluhy Vykupitele našeho Jesu Krista.

Poznámka. Neděle II. postní jmenuje se latinsky dle prvého

[1]) Sv. Vincenc z Paoly dne 19. července.

slova mše svaté „Reminiscere" („Rozpomeň se", Žalm 24, 6), jazykem naším pak neděle „pražná", poněvadž praotcové naši času postního netoliko pokrmů masitých, ale ani mléka a vajec nepožívali; postními pokrmy byla jim nemaštěná jídla moučná, pučálka a polévka z pražma. Pučálka jest pokrm z hrachu, který se po tři dny ve vodě močí až napučí, nabubří; pak se na panvici pepřem a solí posývá a praží. Pučálku, smočený a zase pražený hrách pepřem sypaný v Praze postního času na ulicích ženy pražívaly a prodávaly. Na Moravě pučálka hlavně jí se na smrtnou neděli, když se Morana z města nebo dědiny (vesnice) ven vynáší. — Pražmo jsou vůbec zrna obilná, nebo klasové upražení a vymnutí než úplně dozrají; také zrní všelikého druhu v troubě upražené, kteréž pak v ruční stoupce na drobno se roztírá a za potravu slouží. Pučálka, pražmo a polévka z něho strojená bývaly hlavním pokrmem postním předkům našim zbožným; odtud jméno neděle pražné.

Dne 18. února.

I. Svatý Šimon, biskup Jerusalémský, mučeník.

Svatý apoštol Jakob Menší, syn Marie Alfeovy čili Kleofášovy, příbuzné Rodičky Boží Marie Panny, byl prvním biskupem Jerusalémským hned po Nanebevstoupení Páně, a skonal smrtí mučenickou léta 63.

Apoštolové a učeníci Kristovi z Judska a ze sousedních zemí sešli se do Jerusaléma, aby společně se staršími křesťanské obce Jerusalémské zvolili biskupa nového. Doba ta byla povážliva velmi. Nepokoje a různice množily se v celém Judsku. Proroctví Kristovo o vyvrácení říše židovské a o zkáze hlavního města Jerusaléma počalo se naplňovati. Křesťanům Jerusalémským tudíž nastávaly bouře větší a nebezpečnější nad ty, kteréž byli již přetrpěli. Za tou příčinou bylo zapotřebí, aby za biskupa Jerusalémského zvolen byl muž moudrý a zmužilý, jenžby za poměrů tak těžkých dovedl náležitě spravovati a před záhubou zachrániti obec křesťanskou. Jednomyslná volba připadla na Simeona čili Šimona, mladšího bratra svatého apoštola Jakoba, syna Kleofášova, příbuzného Páně [1]).

[1]) Euseb. histor. církv. 3, 11., 4, 22.

Šimon požíval u křesťanů Jerusalémských veliké vážnosti pro svou horlivost při rozplozování a šíření Církve Kristovy, a pro skvělou rozšafnost i spravedlnost v úctě jej měli i židé. Vedlé svědectví svatého Epifania (haer. 78, 14.) vytýkal Šimon židům káravě nespravedlnost ukrutnou, jížto se dopustili usmrcením jeho bratra, svatého Jakoba, a židé netroufali sobě odporovati jemu a pronásledovati ho.

Jako biskup byl svatý Šimon za příkladem svého Mistra a Pána, Jesu Krista, pastýřem dobrým. Statečně podroboval se z lásky k ovečkám svým starostem a útrapám vznešeného, ale přetěžkého úřadu svého. Svěřencům svým byl ochráncem, těšitelem, povzbuzovatelem a pomocníkem. Za jeho biskupování událo se válečné obléhání a zboření města Jerusaléma, kteréž byl učeníkům Svým předpověděl vševědoucí Pán Ježíš, a přikázal jim, aby zavčas vystěhovali se z města na místo bezpečné. Pravilť: „Když uzříte ohavnost spuštění . . ., tehdáž ti, kteří jsou v Judsku, utíkejte na hory.“ Mat. 24, 15. Za tou radou a za tím rozkazem Páně vystěhoval se biskup Šimon se svými křesťany z města Jerusaléma, nežli ještě sevřeno bylo vojskem Římským, a odebral se do městečka Pelly za řekou Jordánem.

Když pak Jerusalém roku 71. po narození Páně zničen, a národ židovský strašně pokořen, pohuben a Římanům podroben byl, navrátil se biskup Šimon s věřícími do Jerusaléma, kdežto na troskách obce židovské utěšeně zkvétala církev křesťanská. Rozhodně hájil biskup Šimon ryzé učení Kristovo, a důrazně potíral náuky bludné, kteréž dle zprávy Eusebiovy šířil mezi křesťany jakýsi Thebutius z omrzelosti, že on místo svatého Šimona zvolen nebyl za biskupa Jerusalémského. Pečlivému strážci Šimonovi ale podařilo se v zárodku udusiti nebezpečný koukol, a zachovati církev Jerusalémskou neporušenu.

Téměř pět a čtyřicet roků spravoval svatý Šimon církev Jerusalémskou požehnaně a slavně.

Toho času stal se císařem Římským výtečný vojín a válečník Trajan, kterýž od roku 100. do 106. Dáky, bojovný národ v Dacii, v zemi zadunajské pod králem Decebalem pokořil, jejich hlavní sídlo Sarmizegethusu vydobyl, a říši tu pod

jménem Dacie v Římskou provincii upravil.[1]) Také na jiných stranách šťastně válčil, a doma umění, vědu a blahobyt zveleboval, tak že bez odporu počítá se k nejvýtečnějším císařům Římským. Ačkoli pak císař Trajan na počátku vlády své prohlásil, že nikdo bez viny trestán nebude, přece porušil slib ten v příčině křesťanův, jenž před tím za krátkého panování císaře Nervy žili v míru. Už roku 99. vydal Trajan zákon proti spolkům, kterého se také proti křesťanům užiti mohlo a skutečně užilo nejen v Bithynii a Pontu, ale také v Syrii a v Palestině. Trajan, císař pohanský, spatřoval trestuhodnou tvrdošíjnost křesťanů v tom, že nemohouce nechtěli modloslužebnou úctu prokazovati císařovu obrazu obětováním vína a kadidla. Krom toho umínili sobě Římané, že vyhubí všecky potomky z rodu Davidova, aby sobě pojistili Palestinu, kteroužby jim Davidovec některý zase odejmouti mohl. Příležitosti vhodné uchopili se židé, nepřátelé křesťanů vůbec, zvláště pak horlivého biskupa Jerusalémského, svatého Šimona, a udali jej u náměstka císařského, Attika, jako křesťana a potomka krále Davida. Attikus pohnal ctihodného kmeta Šimona před soudnou stolici, a dal jej po několik dnů po sobě přebolestně mučiti, aby jej od Krista odvrátil a k modloslužbě přivedl. Přesvědčiv se ale, že biskup Šimon nižádnou mukou nedá se donutiti, aby Krista, Boha a Pána svého, zapřel, odsoudil jej na smrt kříže, kterouž věrný učeník jako Mistr jeho podstoupil léta Páně 107., stár jsa 120 let.[2])

Po svatém Šimonovi stal se Justus biskupem Jerusalémským, za něhož, jak píše dějepisec Eusebius, přijalo mnoho židů víru křesťanskou.

Nešlechetní udavači a zrádcové brzo shledali se s trestem zaslouženým. Dokázalo se, že i oni jsou potomci Davida krále, a proto byli usmrceni.

2. Ctihodný Godešalk, opat Želivský.

Godešalk (Godeskalk, Gottschalk) narodil se roku 1116. v Kolíně nad Rýnem z otce Bernera, a z matky Herky,

[1]) Potomci Dákův, smíšení se Slovany, Germany, Římany a jinými národy, jsou nynější Valaši a Rumuni. — [2]) Sušilův překlad a výklad Nového zákona, Mat. 12, 46.

šlechticů. Vyučiv se ve školách Kolínských a Pařížských vstoupil ve svém dvacátém roce do řádu Premonstrátského v proslulém klášteře Steinfeldském v biskupství Kolínském. Král Vladislav obmýšlel v Praze na Strahově založiti klášter řádu svatého Norberta. K tomu konci byl Godešalk roku 1142. s několika řeholníky Steinfeldskými vyslán do Prahy, aby tam na místě vykázaném zřídil obydlí nejprvé dřevěné, do něhož roku 1143. uvedeni byli bratří ze Steinfeldu pod opatem Gezonem.

Godešalk vrátiv se do Steinfeldu zvolen byl roku 1148. za opata kláštera Želivského. Vydav se s bratřími na cestu do Čech, přetrpěl cestou neslýchané obtíže, přišel dne 20. ledna 1149 na Strahov, a ještě téhož roku uveden byl do kláštera Želivského. V Želivě z počátku třeli nouzi; ale milosrdný biskup Olomoucký, Jindřich Zdík[1]), posýlal jim potrav, a daroval klášteru statek Staniměř na Moravě.

Brzo potom založil Godešalk klášter v Louňovicích pro jeptišky Premonstrátky přišlé z Dunevaldu v biskupství Kolínském Z Louňovic jeptišky osadily pak nový klášter Premonstrátek v Kounicích u Ivančic na Moravě („Růže nebeská“) a klášterníci Želivští zalidnili nový klášter Jarošský (Geras v Rakousích).

Roku 1181. navštívil Godešalk kapitolu řádu Premonstrátského ve Francii, a roku 1183. prohlédal své nově založené osady řeholníků a řeholnic v Kounicích, v Berneku a v Jaroši. Ke konci toho roku 1183. odebral se už churav do Louňovic, a tam zemřel dne 18. února 1184. v domě proboštově, odkud tělo jeho do Želiva převezeno, a v klášterním kostele pochováno bylo.

Kronikář Jarloch[2]), jeho obřadník, píše o svém bývalém výtečném opatu: „Jako olej rozlitý jest jméno jeho rozhlášeno po Čechách na Moravě i po Rakousích, ano po celém řádu našem, ač sám svým úsudkem byl nejponíženější všech. Knížata Moravští Kunrát a Ota rádi slýchali slovo Boží z úst jeho, a co bylo toho času v Čechách knížat, biskupů, pánů (šlechticů), všickni zvláštní úctou byli k němu nakloněni.“

---

[1]) Ctihodný Jindřich Zdík, dne 26. června. — [2]) Jarloch dne 7. května.

3. Svatý Mansvet (Miloslav), biskup Milánský.

Svatý Mansvet pocházel ze slovútné rodiny Římské, a po Ampeliovi († roku 672.) zvolen byl za biskupa v Miláně, poněvadž jasně zaskvíval se přede všemi učeností a životem neúhonným. V Miláně slavil roku 679. synodu, a byl také na synodě Římské roku 680. za papeže Agathona. Zemřel roku 681. a pochován byl v kostele svatého Ambrože. Později tělo jeho slavně přeneslo se do chrámu Svato-Štěpánského v Miláně, kde doposud požívá zasloužené cti. [1])

„Mansvet" oblíbili sobě někteří překladati naším jménem „Miloslav". — Mansvetus, slovo latinské, po česku: krotký, mírný, lahodný, milostný.

4. Svatý Kolman (Koloman), biskup Lindisfarnský.

Svatý Kolman, rodem ze Skotska, po svatém Aidanu a Finanu, svých krajanech, tři léta byl biskupem Lindisfarnským v Anglickém království Northumbrii.[2]) Miloval chudobu i chudinu, horlivě pečoval o svěřence své, po třech létech vzdal se berly biskupské a navrátil se do své otčiny Irské (Hibernie), kdežto na ostrově Hy kláštery zakládal a svatě zemřel dne 18. února 676.

5. Svatá Konstancia, princesna, Atika a Artemia, sestry, panny Římské.

Svatý Ambrož z rukopisů starých vypsal a nám zůstavil o svaté Konstancii následné: „Zjevení se svaté Anežky Řím-

[1]) Milán, ital. Milano, německy Mailand, lat. Mediolanum, druhdy hlavní město království Lombardského, nyní hlavní město provincie Milánské v Italii. Milán rozkládá se v krásné úrodné rovině mezi řekami Olonou a Lambrem. — V Miláně církev křesťanská povstala hned za času apoštolských. Prvním biskupem Milánským byl svatý Anatolon, ustanovený svatým Barnabou apoštolem. Anatolonovi nástupci na biskupském prestolu za prvních tří století jsou jenom podle jména známi. Dějepisné zprávy zachovaly se nám teprvé od počátku století čtvrtého, kdy v Miláně od roku 308. do roku 315. biskupoval svatý Myrokles, o němž psáno bude na jeho svátek dne 12. září. — [2]) Northumbria, Northumberland (Nárzömbrlend), nejsevernější hrabství Anglické mezi Skotskem, mořem Severním, Durhamem a Kumberlandem. Za dob starých království bývalé heptarchie Anglů.

ské [1]) rodičům vlastním vypravováno všude. Po několika létech uslyšela o tom i Konstancia, dcera císaře Římského Konstantina Velikého. Princesna ta moudrá, ale od hlavy do paty boulemi pokrytá, ač byla ještě pohankou, času nočního odebrala se ke hrobu svaté Anežky a modlila se důvěrně. Usnula a ve snách spatřila svatou Anežku, kteráž k ní promluvila: „Konstancia, uvěř v Pána Jesu Krista, Syna Božího a Spasitele svého, a nabudeš od Něho zahojení všech ran svých.“ Konstancia probudila se a byla úplně zdráva. Z toho byla veliká radost v rodině císařské a všem křesťanům. Nejvíce radoval se z toho uzdravení Galikán vojevůdce. [2]) On maje válčiti s Goty, vymínil sobě roku 332., aby císař učinil jej přednostou města Římského a dal mu (vdovci) svou dceru Konstancii za manželku. Císař Konstantin zarmoutil se pro druhou podmínku, věda, že Konstancia raději svolí ve smrt nežli ve zrušení slibu ustavičného panenství. Konstancia však důvěřujíc Bohu řekla otci: „Slib mu to; ale nechať odcházeje do války zůstaví mi na ten čas dcery své Atiku a Arthemii za společnice, a za to mé úřadníky Jana a Pavla [3]) ať vezme s sebou.“ Stalo se. Konstancia, očekávajíc obě ty panny vroucně modlila se Bohu: „Račiž mi dáti, abych Tobě získala dcery Galikána a jej samého, kterýž zamýšlí mne Tobě odlouditi.“ Bůh vyslyšel modlitbu její. Atika i Arthemia přijaly křest svatý a zavázaly se slibem ustavičného panenství, vojevůdce Galikán pak za nastalého nebezpečí uposlechl rady svých pobočníků Jana a Pavla, uvěřil v Boha Krista, zvítězil nad nepřítelem silnějším, dal se pokřestiti a umínil sobě, že Bohu zasvětí své vdovství.

Císař Konstantin, císařovna Helena, princesna Konstancia a obě dcery Atika i Arthemia radostně uvítali vítěze Galikána, jenž napotom v Ostii žil výhradně toliko Bohu a bližnímu až do smrti mučenické.

Konstancia, Atika i Arthemia opustily palác císařský, a u hrobu svaté Anežky s jinými pannami Bohu zasvěcenými společně žily v domě, jejž později „klášterem svaté Anežky“ nazýváno. Císař Konstantin a synové jeho zbudovali mimo

---

[1]) Svatá Anežka Římská dne 21. ledna. — [2]) Svatý Galikán dne 25. června. — [3]) Svatý Jan a Pavel dne 26. června.

jiné kostely nad hrobem svaté Anežky nádherný chrám, v němžto svatá panna Konstancia upravila sobě hrobku, v nížto po smrti blažené léta Páně 354. pochována byla. V tom kostele svaté Anežky a svaté Konstancie umístěna byla také těla svatých panen: Atiky, Arthemie a Emerenciány, soukojenky svaté Anežky, z nichžto prvé dvě mají svátek svůj spolu se svatou Konstancií dnes, třetí pak dne 23. ledna.

Dne 19. února.

1. Svatý Konrád, Piačenčan, šlechtic, poustevník.

Svatý Konrád, šlechtic Piačenzský[1]), náruživý milovník honby, jednoho dne zapáliti dal křoviny, v nichžto skrývala se zvěř. Avšak mimo vůli jeho oheň větrem rozšířil se, a hrozný požár pustošil celé okolí. Konrád, spatřiv to, tajně odešel do města. Soudce, uslyšev o tom neštěstí, ihned vypravil úřadního sluhu, aby vypátral původce požáru. Sluha polapil člověka chudičkého, a jako domnělého žháře přivedl jej k soudu. Ubožák byv mučen učinil vyznání nepravé a byl odsouzen na smrt.

Konrád, v němžto se probudilo svědomí, vysvobodil člověčka nevinného z rukou katův, prohlásil sebe za vinníka, statky svoje rozprodal a všechnu škodu nahradil. On sám pak i s manželkou svou dal výhost světu.

Manželka zůstala v Piačence, aby přijala posvátný závoj klášterský, Konrád ale odešel, vstoupil do třetího řádu Františkánského a putoval do Říma. Z Říma odebral se na Sicilii do města Netum[2]) zvaného, a pobyv tam v nemocnici svatého Martina, odcestoval na poušť, kdežto na modlitbách trvaje postem se trestal, po celých čtyřicet roků jen na holé zemi léhal, spokojiv se někdy pouhým chlebem, jindy pak bylinami lesními. Pokušení těla i zlého ducha přemahal tak výtečně modlitbou ustavičnou a sebezapíráním, že se dříve ani nedotknul pokrmů, jež

---

[1]) Piacenza, druhdy hlavní město vévodství Piačenzského, spojeného s Parmou, nyní hlavní město Italské provincie Piačenzské v Emilii. — [2]) Cicero psal o městě Netum, jehož obyvatele jmenuje „Netini“ a „Netinenses,“ v našem jazyku „Netané.“

mu ctitelové a příznivci jeho posýlali, pokud nesplesnivěly a jemu se nezhnusily. Začasté svleknuv oděv svůj tak dlouho válel se v trní, až v sobě udusil chuť k jídlu a překonal hlad, vyroniv mnoho krve z těla.

Jedenkráte v pátek připutoval do města Netumu, jehož obyvatelstvo horlivě ctilo obraz Ukřižovaného, a nábožně klaněl se Kristu Pánu. Zlomyslní posměváčci a rouhači umínili sobě, že provedou ohyzdný žert s mužem tím zbožným. Pokrytecky pozvali jej, aby s nimi rybu pojedl, ale předložili mu maso vepřové, kteréž i oni jedli, zamýšlejíce Konráda buď za člověka špatného prohlásiti, nebo jako sprostáka potupiti. Avšak poustevník Konrád tvrdil, že pojedl jenom rybu; a pozdvihnuv ubrousek, ukázal jim rybí kosti a šupiny a tak zahanbil nestydatost jejich.

Biskup Syrakuský [1]), uslyšev o jeho svatosti znenadání navštívil jej a chtěl býti jeho hostem. Svatý Konrád ihned z chyšky své přinesl čtyry teplé koláče v tom okamžení zázračně se vyskytlé. Později navzájem byv pozván, šel do Syrakus k biskupovi, u jehož příbytku uvítán byl velikým množstvím ptáčkův jej obletujících ku podivu všem, kteří viděli zjev ten zázračný. Takovou měrou oslavil Bůh věrného služebníka Svého mnohými zázraky a duchem prorockým. K jeho přímluvě zvláště roku posledního dosáhli prosebníci blízcí i vzdálení potřebné milosti a pomoci Boží. Svatě v Pánu zesnul roku 1351.

Papež Lev X. (od r. 1513—1521.) pro zázraky ty dovolil výroční svátek ke cti svatému Konrádu dne 19. února Netanům za to prosivším, a papež Pavel III. (od r. 1534—1549.) rozprostranil úctu jeho také na jiné země křesťanské.

Tělo svatého Konráda v rakvi stříbrné odpočívá v kostele svatého Mikuláše ve městě Netumu, kdežto hrob jeho i napotom ještě proslaven byl mnohými zázraky.

---

[1]) Syrakusy, za starověku největší a nejbohatší město na Sicilii, založené r. 735. před narozením Páně. Do Syrakus přišel sv. apoštol Pavel veden jsa do Říma. Skutk. apošt. 28, 12.

2. Svatý Barbát, biskup Beneventský.

Svatý Barbát narodil se v Benevenětě[1]) na začátku sedmého století. Už za mládí krášlil veliké vlohy své obcováním přecnostným. Pro zběhlost v Písmech svatých, pro mimořádnou výmluvnost a cnotu vysvětil jej biskup Beneventský na kněžství, a svěřil mu nejprvé hlásání slova Božího v Beneventě, pak duchovní správu na osadě nedaleko města toho, odkud zase navrátil se do Beneventu, kde mu nastávala práce veliká.

Longobardi, bojovný národ německý plemena Svevského z krajin dolejšího Polabska v nynějším Lüneburgsku, vyšli, válčili a usadili se za IV. století v Uhrách, kde přijali křesťanství Arianské. Roku 567. pomocí přivolaných Avarů porazil Alboin, král Longobardů, Gepidy, přenechal Uhry Avarům, sám pak táhl do Italie roku 568. Během napotomních let dobyl Mediolánu (Milánu) a Pavie. V hořejší Italii i Tuscii opanované učinil počátek nové říši německé v Italii. Roku 572. Alboin zabit jest. Jeho nástupce Klef dobyl Spoleta a Beneventu. Longobardi panovali v Italii, časem odnárodili se, částečně stali se katolíky, částečně pak podrželi bludy Arianské a staré pověry pohanské. Za takových poměrů působil kněz Barbát v rodišti svém. Statečně hubil bludy, pověry a neřesti, šířil čistou víru křesťansko-katolickou a mravnost; předpověděl nebezpečné obležení města Beneventu a vybízel obyvatelstvo k pokání. Předpovědění jeho naplnilo se. Arian císař Cařihradský, Konstans II. (641—668), město oblehal; kněz Barbát podněcoval chrabrost a vytrvalost ozbrojených obhájců, až přišla pomoc, a donutila vojsko Konstansovo odtáhnouti bez pořízené. Od té doby nastala v Beneventě veliká změna mravní. Proto po smrti biskupa Hildebranta povýšili kněze Barbáta na prestol biskupský dne 10. března 663. Svatý Barbát od té doby tím horlivěji konal úřad dobrého pastýře. Vyzval n. př. choť vévody Beneventského Romualda, aby mu vydala zlatého hada, jejž vévoda ještě měl v úctě pověrčivé, a dal z něho udělati kalich a patenu (misku, na níž Tělo Páně při mši svaté položeno jest). Potom teprvé celou věc sdělil vévodovi, poučil jej a dokonale vyléčil z pověr hnusných.

[1]) Benevent hlavní město bývalého papežského území téhož jména v Neapolsku. Od roku 969. jest v Beneventě arcibiskupství.

Roku 680. působil biskup Barbát na církevním sněmu v Římě a v Cařihradě, až pak v osmdesátém roce svém svatě skonal dne 19. února roku 682. Beneventané vzývají jej za velikého ochránce svého, jenž netoliko město zachránil, ale v něm také pravou víru utvrdil pro celou budoucnost.

3. Svatý Gabin, kněz, mučeník Římský.

Slavné panny a mučenice Susany[1]) otec Gabin, bratr svatého Kája papeže[2]), příbuzný císaře Diokleciana, slovutný znatel vědy Božské i lidské, důkladně vyučil dceru svou Susanu. Zvláště vštípil jí do duše nábožnost, lásku k čistotě panenské a ostatní cnosti křesťanské. Sepsal knihu proti pohanům, která se však potomstvu nedochovala.

Po smrti manželky své byl na kněžství vysvěcen a mnoho pohanů obrátil na víru svatou. Tím pak popudil proti sobě císaře Diokleciana, kterýž jej dlouho žalařovati a konečně pro víru v Krista Boha usmrtiti dal dne 19. února 296. Ostatky svatého Gabina v úctě chovají se v Římském kostele svaté Susany, z nichžto částka papežem Pavlem V. poslána byla do Lyonu ve Francii, kde slavně uložena byla ve chrámě otcův Jesuitů.

4. Svatý Odran, vozka, mučeník.

Svatý Odran, vozka, věrně sloužil svatému Patrikovi, biskupu a apoštolu Irskému. Když svatý Patrik zničil modlu pohanskému zemanu Falge-ovi, vyhrožoval pohan ten veřejně, že svatého Patrika zavraždí, kdekoli ho zastane. O hrozbě té věděl vozka Odran. Jednoho dne veza svatého Patrika, a blíže se ku hradu Falge-ovu, pravil: „Po mnoho roků byl jsem tobě vozkou, dnes budiž ty vozkou mým.“ Svatý Patrik ochotně slezl s vozu, do něhož svatý Odran se posadil, a zastával službu jeho. Z nenadání vyběhl zeman Falge a kopím probodl vozku Odrana ve voze sedícího, jejž měl za svatého Patrika. Svatý

[1]) Svatá Susana dne 11. srpna. — [2]) Svatý Kajus dne 22. dubna. — [3]) Svatý Patrik dne 17. března.

Odran tou měrou došel koruny mučenické, zeman Falge pak od té chvíle až do nešťastné smrti své zle trápen byl od ducha zlého.

5. Svatý Julian, jeho sluha Chronion Eunus, a vojín Besas, mučeníci Alexandrijští.

Za vzbouření pohanův proti křesťanům v Alexandrii roku 249., o němžto začasté zmínka stala se[1]), povolán byl k soudu mimo jiné křesťan Julian, jejž právě takové bolesti ve všech oudech svíraly, že nemohl ani jíti, ani státi. Dva sluhové s ním k soudu povolaní museli jej přinesti do síně soudní. Jeden z těch sluhů, slaboch ve víře, zapřel Krista a byl na svobodu propuštěn. Druhý pak, Chronion Eunus, spolu s nemocným Julianem vyznal Syna Božího. Proto byli oba na velbloudech přivázáni, po celém městě prováděni, na velbloudech bičováni, u přítomnosti mnohých zástupů do nehašeného vápna zahrabáni a upáleni.

Dle Římského kalendáře památka svatého Juliana a Euna koná se dne 27. února.

Besas, vojín, odháněl surovce dorážející na svaté mučeníky. Za to pohnali jej k soudu, a když neohroženě vyznal Krista Boha, odpravili ho mečem.[2])

Dne 20. února.

1. Svatý Nikefor, mučeník Antiochijský.

Valerian, císař Římský, započal panovati roku 253. za poměrů trapných. Germané, Frankové, Alemani, Gótové a Peršané se všech stran tlačili se přes hranice Římské. Valerian povýšil chabého syna svého Galiena za císaře Západního, sám pak spěchal na Východ, aby Peršany pokořil. Avšak přemožen byv roku 259. ztrávil deset roků až do smrti své v zajetí u Peršanů.

Z počátku byl Valerian křesťanům příznivý. Roku 257. počal pronásledovati biskupy a kněze. Brzo žalářováni byli kře-

---

[1]) Viz „Svatá Apolonia“ dne 9. února. — [2]) Svatý Besas má svátek svůj dne 27. února, ale připomíná se také s jinými mučeníky dne 19. února.

stané vůbec; statky se jim braly, oni sami pak, nevolíce Krista zapříti, byli ze země vypovídáni, mučeni a usmrcováni.

Toho času v Antiochii žil kněz Sapricius a přítel jeho křesťan Nikefor, jenž byli vzorem lásky přátelské a všech cností celé obci křesťanské. Ti však z nenadání pohněvali se, a z toho povstalo nepřátelství veliké, tak že se křesťané pohoršovali.

Nikefor šel do sebe vida, že nepřátelství to činí jej nehodným jména křesťanského a nebezpečno jest duši jeho i duši kněze Sapricia. Upřímnou lítostí mínil obnoviti bývalé přátelství s ním. I poslal k němu přátely své i přátely jeho, aby jej odprosili jeho jménem. Sapricius však nedal se obměkčiti, ač podruhé i po třetí jej prositi dal. Zapomněl na pátou prosbu Otčenáše: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“

Nikefor zarmoucený nesmiřlivostí takovou bál se o duši jeho a šel osobně k Sapriciovi. Padl před ním na kolena a prosil: „Odpusť mi, otče, pro Boha!“ Ale Sapricius neodpustil jemu.

Tou dobou Valerianovy zákony protikřesťanské doručeny byly vladařům zemským. Sapricius byv jat a k soudu pohnán vyznal se býti křesťanským knězem, a nedada se k modloslužbě nakloniti odpověděl vladaři mukami a smrtí hrozícímu: „Kristus jest pravý Bůh, Stvořitel nebes i země a všech věcí; bohové pohanští nejsou ničím; nemohou lidem ani pomoci, ani uškoditi, jsouce sami dílem rukou lidských.“

Rozezlený vladař dal jej spůsobem všemožným mučiti; ale nižádná muka nezvrátila statečnost jeho. Za nejhroznějších bolestí mluvil k vladaři: „Ty máš sice moc nad tělem mým, ale nikoli nad mým duchem, kterýž náleží Ježíši Kristu, Jenž jej stvořil.“ — Vladař odsoudil jej na smrt, a neohrožený vyznavač radostivě kráčel na popraviště.

Nikefor, zvěděv o tom, spěchal za průvodem. Protlačiv se, padl Sapriciovi k nohoum a prosil ho řka: „Vyznavači Kristův, odpusť mi, pakli jsem se provinil proti tobě.“ — Ale Sapricius ani mu neodpověděl, a šel svou cestou dále. — Nikefor nadběhl mu kratší cestou a potkav se s ním podruhé prosil: „Prosím tě, vyznavači Kristův, propůjč mi odpuštění, v čemkoli jako člověk ublížil jsem tobě! Hle, korunu tobě dá

Pán, Jehož jsi nezapřel, nébrž vyznal před mnohými.“ — Sapricius ani tentokráte nedal se obměkčiti ku smíření, a neodpověděl jemu. — Katané vidouce to posmívali se Nikeforovi řkouce: „Takového blázna ještě neviděli jsme. Tento jde, aby stat byl, a ty jej prosíš za odpuštění?“ — Nikefor řekl jim: „Vy nevíte, zač vyznavače Kristova prosím, ale Bůh to ví!“

Nikefor smutně kráčel za Sapriciem až na popraviště, a tam pravil k němu: „Psáno jest: Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte a bude vám otevříno!“ Luk. 11, 9. Ale i tato prosba zůstala bez prospěchu; proto odvrátila se milost Boží od zatvrzelce, jejž byla doposud sílila při slavném vyznání víry. Člověka nemilosrdného opouští milosrdenství Boží.

Katané kázali Sapriciovi: „Padni na kolena, bychom ti mohli sraziti hlavu!“ — Sapricius: „A proč to?“ — Katané: „Poněvadž nevolíš obětovati bohům a pohrdáš rozkazem císařovým pro člověka, jemuž křesťané Kristus říkají.“ — Sapricius: „Zadržte! Naplním rozkaz císařův a budu obětovati bohům!“

To slyše Nikefor zvolal: „Bratře, nehřeš! Nezapírej Krista Pána našeho! Nevzdávej se koruny, kterou jsi tolikerou mukou získal!“ Když pak Sapricius napomenutí jeho sobě nevšímal, obrátil se Nikefor ke katům a pravil: „Já jsem křesťan! Já věřím v Jesu Krista Pána našeho, kteréhož tento zapřel! Usmrťtež mne místo něho!“ — Kati netroufali sobě bez rozkazu soudcova usmrtiti jej; proto jeden z nich běžel k vladaři a zvěstoval jemu: „Sapricius přislíbil, že bude obětovati bohům; ale jiný muž prohlásil se býti křesťanem, a volí raději zemříti nežli bohům obětovati!“ — Vladař poručil, aby Nikefora stali. Nikefor radostivě přijal smrtící ránu mečem katovým a s ní korunu nebeskou, jížto zasloužil sobě věrou, láskou, pokorou a smiřlivostí.

Co se napotom stalo s nešťastným Sapriciem, neví se. Ubožák — z lásky k Bohu byl hotov opustiti všechen svět, ale svévoli svou opustiti nevolil. Z lásky k Ježíši přetrpěl nejbolestnější muky a zmužile kráčel smrti v ústrety, ale prosícímu odpustiti nechtěl. O tom můžeme přesvědčeni býti, žeby jej ani mučenická smrt nebyla přivedla do blahoslavenství věčného, kdyby byl v srdci svém podržel hněv na ubližitele svého; pravilť zajisté sám Kristus Ježíš: „Přinášíš-li dar svůj na oltář, a tam se roz-

pomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechejž daru svého před oltářem, a jdi prvé, smiř se s bratrem svým, a potom přijď a obětuj dar svůj.“ Mat. 5, 23. Smíření se s nepřítelem jest Bohu milejší nad každou obět. Sebeláska nezřízená plodí svévoli; sebeláska a svévole pak jsou zřídla zlého nepřátelství a tvrdošíjné nesmiřlivosti. V srdci, v němž opanovala nezřízená sebeláska, nemá místa pravá láska k bližnímu, a tudíž ani pravá láska k Bohu. Píšeť svatý apoštol Jan: „Řekl-liby kdo, že miluje Boha, a při tom bratra svého nenávidí, lhářem jest. Nebo kdo nemiluje bratra svého, kteréhož vidí, kterak může milovati Boha, kteréhož nevidí?“ I. Jan 4, 20. „Kdož nemiluje, zůstává v smrti. Každý, kdož nenávidí bratra svého, vražedníkem jest; a víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího.“ I. Jan 3, 15.

2. Svatý Oldřich (Ulrich), kněz, poustevník Anglický.

Dne 20. února 1154 zemřel svatý Oldřich, kněz poustevník, kterýž Anglii, svou vlast, proslavil kajicností, předpovídáním budoucích věcí a zázraky rozmanitými. Od roku 1124. po dvacet devět let až do své blažené smrti vítězně bojoval s nepřítelem spásy lidské.

Nabyv potřebného vzdělání vědeckého byl na kněžství posvěcen, avšak zůstal milovníkem zábav a honů, až pak z nenadání jako poustevník usadil se v nepatrné chyšce u kostela Haselberkského v Dorsetu, hrabství Jiho-Anglickém. Bděním, postem a modlitbami ustavičnými tak podmaňoval tělo své duchu věčnou pravdou osvícenému, že byl už jen holá kost a kůže. Nejprvé nosil žíněný pás, později pak železný krunýř na těle pod rouchem, a v noci do studené vody ponořoval se, zpívaje žalmy. Nový železný krunýř tak dlouhý, že mu překážel při klekání, žasnoucímu dárci kázal nůžkami ustříhnouti. Články ustříženého krunýře železného napotom jako vzácné ostatky rozcházely se po zemi veškeré. Postem a modlitbou netoliko sám vítězně zapuzoval od sebe pokušitele, ale také posedlé vyprošťoval z moci jeho, nemocné všeho druhu uzdravoval, a budoucí věci předpovídal. Předpověděv i hodinu a sobotní den smrti své, skonal v Pánu pozdvihnuv sepjaté ruce k nebesům.

3. Svatý Šahdust (Skiadustes), biskup Perský, mučeník.

Šahdust, to jest: „králův přítel", nazývá se také Skiadustes, u Koptů Zaduk, u Řeků Sadothes, u Latiníků Sadoch, u Chaldejských Jesudust, „Ježíšův přítel".

Šahdust byl sestřenec svatého biskupa Simeona Barzabona[1]), kterého zastupoval na sněmu Nicejském roku 325., a po němž biskupoval v Seleucii-Ktesifoně. Léta Páně 342. k rozkazu krále Sapora II. jat byl on, a spolu s ním kněží, jahnové, mniši a Kristu zasvěcené panny ve dvouměstí Seleucii-Ktesifoně a v okolí. Byli řetězy spoutáni a v žaláři smrdutém držáni celých pět měsíců. Za té doby přetrpěli třikráte ukrutné bičování, nevolíce klaněti se slunci. Konečně pak odsouzeni byli k smrti mečem. Cestou na popravu zpívali žalmy, a mezi přípravnou prací katův modlili se: „Pochválen budiž Kristus, jenž povolal nás k Sobě, a dá Se nám viděti tváří v tvář!" Tak skonali roku 342. rekové stateční.

Svatého biskupa Šahdusta odvlekli v okovech do krajiny Huzitů, a tam v městě Lapetu sťali jej.

4. Svatý Lev Divotvorce, biskup Katanejský.

Svatý Lev Divotvorce, rodák Ravenský, syn rodičů vzácných a nábožných, skvěl se netoliko učeností a cnostmi, nébrž také velikým darem zázraků, odkud příjmení jeho „Divotvorce." Jako kněz při chrámě v Raveně zvolen byl za biskupa Katanejského.[2]) S bludaři slovem tak různým bojoval, že všecky přemohl a zahanbil důvody váženými z Písma svatého. Pohanského čarodějníka, který se chlubil všemohoucností, a prý ani ohně se nebál, lhářem býti prokázal, ještoto v plamenech zahynul.

Římští císařové rádi zvali Lva Divotvorce k sobě a poručeny se činili jeho modlitbám.

V Katanee svatě zemřel okolo roku 600.

---

[1]) Viz dne 17. dubna. — [2]) Katanea, hlavní město intendancie Katanejské na ostrově Sicilii pod sopkou Etnou, kteráž ji několikráte pohubila.

I. Svatý Tyranion, biskup Tyrský, jeho spolumučeníci Zenobius, Peleus a Nilus, kněží, a Silvan, biskup v Gáze.

Roku 284. provolalo vojsko svého udatného a obezřelého vůdce Diokleciana za císaře Římského, kterýž napotom takovou pýchou zaslepen byl, že sobě dal jméno „Jovius“, „božský“, a že poddaní museli na kolenou klaněti se jemu. Křesťané ovšem nemohli člověkovi Božskou čest vzdávati, a tudíž proti nim zdvihlo se ukrutné pronásledování, které však veškerou silou svou vypuklo teprvé roku 303. Toho roku dne 23. února rozbořen byl překrásný chrám v Nikomedii, a příštího dne uveřejnilo se první císařské nařízení, vedlé něhož křesťané svých úřadů a důstojností zbaveni, a bez ohledu na stav mukám podrobeni býti měli. Přikázáno také, aby každý křesťanský chrám zničen, každá posvátná kniha spálena, a každý dům, kde se křesťané shromažďovali, za majetek říše prohlášen byl. Brzo potom vydáno tré jiných nařízení císařských, aby představení kostelů a obcí křesťanských uvězněni, a jenom ti propuštěni byli, jenžby modlám obětovali; ostatní pak aby byli mučeni, a kdyby se ještě zdráhali obětovati, aby byli smrtí potrestáni. Bez hrůzy nemožno čísti o děsných mukách uvalovaných na křesťany, jak o nich píše očitý svědek dějepisec Eusebius.[1]) Mukám, ježto vymysliti mohli jen nejsurovější a nejukrutnější katané, podrobováni byli křesťané každého stavu a věku. Nezřídka jednoho dne a na jednom místě více než sto křesťanů umučeno bylo. Jedni byli za živa upáleni, jiní spoutáni a v moři utopeni, a zase jiní dravým zvířatům předhazováni; a přece jen málo který zapřel Krista, ale přemnozí radostně umírali pro Krista, tak že i krvolační katané obdivovali se jim.

V Římských zápisech o mučenících připomíná se dne 21. února svatý Tyranion s jinými křesťany, kteří roku 304. v Tyru umučeni byli.

Očitý svědek Eusebius píše o těchto svatých mučenících následné.

---

[1]) Eusebius Cesarejský narodil se roku 270. Za biskupa Cesarejského zvolen byl r. 314. Zemřel r. 338. Sepsal mnoho knih, z nichžto nejdůležitější jest „Desatero knih dějin církevních,“ jimiž doba prvních tří století křesťanských nejvíce světla nabývá.

Veliké množství křesťanů Egyptských, kteří v Palestině a v Tyru[1]) usadili se, skvěle osvědčili neohroženou přítulnost k víře svaté. Ukrutně zbičováni byvše předhozeni byli ve veřejném divadle zuřivým levhardům, medvědům, kancům a býkům. Já sám viděl jsem, jak na ně vypuštěna byla dravá zvířata živící se krví lidskou. Avšak zvířata ta nevrhla se na svaté mučeníky, jak se očekávalo od jejich přirozené ukrutnosti, nébrž zůstala pokojně státi, jakoby v úctě měla posvátná těla jejich; ba naopak hnala se na pohany, jenž byli na bojišti, což bylo zjevným důkazem moci Ježíše Krista. Nadarmo je mučeníci na sebe štvali, jak se jim přikazovalo; dravá zvířata bojácně ustupovala před nimi, anižby se dotkla kořisti své. Někdy vztekle rozběhla se proti nim, ale tajemná moc Boží náhle zadržela je. To se vícekráte opakovalo, tak že diváci podivili se.

Poněvadž první zvířata nekonala povinnost svou, pustili na křesťany zvířata jiná a zas jiná. Avšak ani ta neuspokojila zuřivost pohanův.

Mezitím zůstali svatí mučeníci klidni a neohroženi, ač mezi nimi bylo jen málo osob letitých. Zvláště vyznamenal se mládenec sotva dvacetiletý. Stálť u prostřed bojiště s očima k nebesům obrácenýma a s rukama křížem pozdviženýma; ani se nehnul, když krvolačný levhard a medvěd proti němu běžel, aby jej rozsápal. Ale zuřivé šelmy ty, sotva že se k němu přiblížily, ihned zase bázlivě ustupovaly.

Proti jiným štvali rozvzteklenéhо býka. Býk však na rohy nabral několik pohanů, a mrštil jimi o zem, tak že polomrtvi ležeti zůstali. Jenom křesťanů nedotýkal se. Nadarmo vrazili mu do boku rozpálené železo; býk vztekle hrabal a písek v pravo i v levo vyhazoval, ale na svaté mučeníky neodvážil se, jakoby jej byla držela moc neviditelná.

---

[1]) Tyrus, jedno z nejslavnějších měst za starého věku, vedle Sidonu nejdůležitější a nejbohatší město ve Fenicii. Již král David a Šalomoun byli v přátelském poměru s Tyrským králem Hiramem. Alexander Veliký vydobyl Tyru roku 332. před Kristem po sedmiměsíčném obležení. Za císaře Severa byl Tyrus povýšen na Římskou osadu s právem Římským. Pod panstvím Tureckým Tyrus úplně klesl, a Nový Tyrus jest nyní nepatrným místem, jež Turci Sur zovou. Ze starého Tyru nezbylo nic.

Konečně přikázáno katům, aby svaté mučeníky stali, a těla jejich do moře hodili.

Jiní byli na hranici upáleni a jinak usmrceni. Všickni tito hrdinové podstoupili pro Krista mučenickou smrt za císaře Diokleciana roku 304.

Svědkem mučenického boje, o kterémž jsem podal zprávu z Ensebiových spisů, byl svatý Tyranion, biskup Tyrský, kterýž neohroženě přimlouval svatým mučeníkům, aby statně bojovali pro víru. Následkem toho byl on a s ním kněz Zenobius do Nikomedie odveden, všelijak trýzněn a konečně do řeky Orontes uvržen.[1]) Kněz Zenobius odevzdal Bohu duši na skřipci, když mu byli kati železnými háky rozsápali boky. Výroční památka svatého Zenobia, kněze a lékaře ze Sidonu, světí se v Církvi Páně dne 29. prosince.

Svatí Peleus a Nilus, kněží rodem z Egypta, a s nimi několik jiných křesťanů dosáhli koruny mučenické ohněm v Cesaree Palestinské.

Svatý Silvan, biskup v Gaze[2]), byl napřed odsouzen do dolů, později pak s jinými třidceti věřícími stat. Památka jeho světí se dne 4. května.

Nepřemožná statečnost svatých mučeníků zakládala se v ryzé lásce k Božskému Spasiteli, a v nezvratné naději radostí nebeských v životě věčném. Kristu Pánu ochotně obětovali důstojnost, bohatství, radosti zemské a život svůj. I my pravíme o sobě, že milujeme Pána Ježíše Krista, i my žádáme po smrti vjíti do Jeho království nebeského; avšak pravdu-li mluvíme o sobě? Láska musí skutkem osvědčovati se; a co činíme z lásky k Pánu Ježíši? Žádá-li Kristus, Církev a náboženství Jeho nějakou obět od nás: vzdalujeme se; nastává-li boj za víru svatou: odhazujeme zbaběle zbraň; ani tolik zmužilosti nemáme, abychom knihy, noviny a časopisy z dílny nevěrců pochodící vyhodili z domu svého, ale trpíme v domě svém zjevné urážky Jesu Krista. V kterakém nebezpečenství jest věčná spása naše! Modleme se za dar osvícení Ducha Svatého!

---

[1]) Orontes, řeka v Syrii, dle Strabona původně Tyfon, nyní však slove Bahr-el-Asi, „řeka bouřická“, poněvadž prý nechce zavlažovati polí bez pomocí vodních kol. — [2]) Gaza, nyní Ghaze, také Razze, město v krajině Syrské, bývalo obchodním městem a pevností proti Egyptu; nyní jest sídlem řeckého i armenského biskupa.

2. Svatý Daniel (Daněk), kněz, a svatá panna Varda, mučeníci.

Pátého roku pronásledování Saporova v Persii, léta Páně 344., dvě léta po mučenické smrti svatého biskupa Mila[1]), k rozkazu královského vladaře v krajině Razichytů polapeni a k soudu přivedeni byli kněz Daniel, a Bohu zasvěcená panna Varda, jazykem naším „Růže.“ Ukrutnými mukami usilováno svésti je k zapření Boha Krista; avšak marné bylo všechno namahání pohanův. Tři měsíce mučil je ukrutný soudce v žaláři; i nohy nebozézem dal jim provrtati, a pak na ledě vystaviti je. Vida pak, že přece pevně stojí ve víře své, kázal je stíti dne 21. února 344 dle počtu našeho.

3. Svatá Eleonora (Lenorka), královna Anglická, vdova.

Na počátku století třináctého zuřila v Anglii válka občanská. Šlechta Anglická posadila roku 1216. na trůn Jindřicha III., devítiletého syna krále Jana Bezzemka, v jehož jménu vládl hrabě Pembroke jako protektor, ochránce říše. Když Jindřich dospěl, bylo mu neustále bojovati s odbojnou šlechtou. Jeho choť Eleonora, dcera Berengara, hraběte Provencského, cnostná a bohabojná, žila s ním v pravé blaženosti. Po smrti královského manžela ve Vestminsteru dne 20. listopada 1272. neměl pro ni svět žádné ceny více. Roztoužila se po tiché samotě, a vstoupila roku 1273. do kláštera Ambresburského, kdežto po celých devatenáct let byla skvělým vzorem pokory, bohabojnosti, štědroty a dobroty každému, kdožkoli obcoval s ní.

Zásluhy její oslavil Bůh mnohými zázraky za živobytí i po smrti, a tudíž rychle rozprostranila se veliká uctivost k oslavené služebnici Boží svaté Eleonoře.

4. Ctihodný Šimonek Abelesův, Pražan.

Lazar Abeles, syn starosty obce židovské v Praze, roku 1682. dostal od své třetí manželky synáčka Šimonka. O dva roky později zapudil matku Šimonkovu a pojal čtvrtou ženu Leu.

---

[1]) Svatý Miles, dne 5. listopada.

Šimonek docházel téměř denně pro rukavičky do obchodu otcova ku Pražské měšťance, kteráž měla dílnu na rukavičky. Tam slýchal o náboženství katolickém a libostně díval se na obrázky blahoslavené Marie Panny. Následkem toho žádal sobě židovský chlapec státi se křesťanem. Roku 1693. ušel rodičům k Františkovi Kavkovi ze židovstva na víru křesťanskou obrácenému. Tam odtud měl v dobu příhodnou poslán býti k Jesuitům, aby vyučen a pokřtěn byl.

Otec jeho, Lazar Abeles, za nepřítomnosti Kavky násilně odvedl synáčka svého Šimonka domů, a nemilosrdně ho zbil křiče: „Ty's utekl a chtěl's býti křesťanem!" Dal chlapci políček, až mu krev z nosu a z úst vyskočila. Žid Lébl Kurchandl, jenž otci nápomocen byl při odvodu Šimonka do domu, řekl: „Zamkněte ho do komory, dávejte mu jen chleba a vody. Z komory neupláchne." Kurchandl odešel, a otec Lazar znova tloukl Šimonka polínkem. Šimonek bědoval: „Pantáto, nezabte mne!" Jiní židé vidouce to volali: „Dobře, hodně mu nařezte!"

Šimonek utekl a okázal hrozné rány domácím. Otec pak odvlekl a zamkl jej do komory. To stalo se v měsíci září 1693. Zle s ním nakládali. On však stále mluvil: „Chci býti křesťanem!" Lébl Kurchandl dlouho umlouval se s otcem Lazarem, že mládenečka zavraždí. Kurchandl chtěl jej napřed otrávití. Ale macecha Lea mu v tom bránila a zakázala mu přicházeti do domu. Avšak v neděli na večer, dne 21. února 1694 Kurchandl v komoře vedlé světnice Abelesovy zlámal Šimonkovi vaz z nenávisti víry křesťanské, po kteréž pacholík bažil. Dne 22. února židé mrtvolu jeho tajně pochovali na židovském hřbitově blízko židovské školy. Kurchandl hned po pohřbu ujel do Manetína.

Vražda se vyzradila. Lazar Abeles dopraven byl dne 26. února 1694. na radnici Staroměstskou. Jeho žena Lea a kuchařka Henele byly jinde zavřeny. Dne 27. února vykopané tělo Šimonkovo ohlédali soudně lékaři a ranhojiči, dosvědčili vraždu, a mrtvolu dali odnesti do sklepa na radnici Staroměstské. Dne 3. března Lazar Abeles byl vyslýchán. Lhal a zapíral, ale Sara Uresovna, která toho času sloužila v domě, dne 15. března vydala svědectví o vraždě. Lazar do vězení odvedený,

vida že je zle, v noci z 15. na 16. březen oběsil se, byl na popraviště odvezen a katem zakopán.

Také Lea a Henele dosvědčily, že Lazar Abeles a Kurchandl Šimonka umučili z nenávisti víry křesťanské. Dne 22. března 1694 Kurchandl z Manetína do Prahy byl přivezen, vyslýchán, usvědčen a na smrt odsouzen.

K rozkazu arcibiskupa Pražského Jana Bedřicha z Valdstejna dne 30. března tělo Šimonkovo vloženo se do rakve dubové, červeným aksamitem vyložené, a slavně pochováno bylo děkanem kapitoly Svatovítské, Václavem Bilkem z Bilenberka, v Týnském chrámě v kaple svatého Jana Křestitele, nyní svatého kříže. Hrob vyznačen byl deskou z mramoru červeného.

Zarputilý Lébl Kurchandl nepřiznal se, ale usvědčen byv od svědků pod přísahu vzatých, odsouzen byl vrchním soudem na kolo. Teprvé mezi popravou v říjnu 1694 se přiznal, křest svatý žádal, byl pokřtěn, popraven, a s povolením duchovní vrchnosti pochován dne 30. října 1694 v kostele svatého Pavla.

Že vrah Kurchandl a po něm mnoho mládenců židovských dalo se pokřestiti, přičítalo se obecně přímluvě umučeného Šimonka.

5. Svatý Hilar, papež.

Svatý Hilar narodil se na ostrově Sardinii, náležejícím k Italii. Byl za papeže Lva Velikého jahnem a legatem, jednatelem papežským, na synodě Efeské roku 449., kde s ostatními vyslanci Stolice apoštolské statečně se opíral straně bouřlivé, proto i uvězněn byl, a za nebezpečí života navrátil se do Říma.

Léta Páně 461. stal se nástupcem papeže Lva Velikého.[1]) Vyznamenal se jako horlivý obhájce zákonů církevních, soustavy metropolitní a ročních synod (církevních sněmů) krajinských čili provinciálních, jakož vidno jest z jeho listů k biskupům v Galii. V měsíci listopadu 465 sešlo se několik biskupů v Římě s blahopřáním k výročnímu dnu vysvěcení papežského. Svatý Hilar ihned svolal je na synodu, kteráž jako vždy v neděli po službách Božích započala. Zbudoval také několik kapliček a skvostně ozdobil mnoho kostelů.

[1]) Lev I., Veliký, papež, dne 11. dubna.

Svatý Hilar zemřel dne 21. února 468. Tu onde světí se památka jeho dne 10. září.

6. Svatá Irena, panna Římská.

Irena, sestra papeže, svatého Damasa I.[1]), začasté s nábožnou matkou svou nocovala v katakombách, podzemních hřbitovech Římských, u hrobů svatých mučeníků, a prosila Pána Jesu Krista, aby jí, rodičům a bratrovi propůjčiti ráčil odpuštění hříchů a radost věčnou. Irenina zbožnost a láska k chudým vzrůstala každým dnem. Dávalať každodenně několika žebrákům pokrmy tak tajně, že o tom nezvěděli ani rodiče ani bratr Damas, arcijahen Římský. Po smrti otce i matky bytovala s bratrem svým a slíbila mu, že volí pannou zůstati, až ji Kristus Pán povolá do slávy nebeské. Bratr Damas žasnul, schválil slib sestry sličné, a sepsal pro ni knihu „o panenství", v nížto denně čtávala a rekovnými ctnostmi prospívala. Když bratr Damas roku 366. za papeže zvolen a proti němu jahen Ursin jako sok postaven byl: svatá Irena po veškeru dobu sporu toho plačíc a tuze postíc se prosila Boha, aby ráčil rozkol ukončiti. Dočkala se klidného panování bratrova v Církvi upokojené, a svatě zemřela dne 21. února 379. Bratr papež opatřil její hrob nápisem krásným, v němžto se poručena činil její přímluvám u Boha.

7. Svatý Zachariáš (Zach, Zachař), patriarcha Jerusalémský.

Kněz a strážce posvátných nádob kostelních v Cařihradě, Zachariáš, stal se patriarchou Jerusalémským léta Páně 609. Roku 614. zmocnili se Peršané Jerusaléma, zavraždili mnoho tisíc duchovních, mnichů a jeptišek, zapálili chrámy křesťanské a odnesli kříž Páně i posvátné nádoby. Patriarchu Jerusalémského, Zachariáše, odvedli zajatého do Persie.

V Jerusalémě ustanoven byl náměstkem svatého Zachariáše Modest, arciopat (archimandrita) kláštera svatého Theodosia, kterýž nově vystavěl chrám Vzkříšení Páně a chrám Betlémský od Peršanů spálený.[2])

---

[1]) Svatý Damas dne 11. prosince. — [2]) Sv. Modest v řecké Církvi připomíná se dne 18. prosince.

Roku 628. císař Heraklius zvítězil nad Chosroem, panovníkem Perským, a vysvobodil kříž Páně, patriarchu Zachariáše a veliké množství křesťanů ze zajetí Perského. Léta Páně 629. patriarcha Zachariáš opět opanoval prestol svůj v Jerusalémě, a císař Heraklius kříž Páně v průvodu slavném donesl do chrámu Jerusalémského.[1])

Svatý Zachariáš roku 631. v Pánu zesnul. Po něm svatý Modest, náměstek jeho v čas zajetí Perského, stal se patriarchou Jerusalémským, a zůstal v důstojnosti té po dva roky až do smrti své.

8. Blahoslavený Pipin, major domus králů Austráských.

Blahoslavený Pipin Starý (de Landen), syn Franckého šlechtice Karlomana, zdědil po otci hodnosti na královském dvoře Austraském. Jako major domus, vládnoucí ministr, za králův Chlotara II., jeho syna Dagoberta I. a Dagobertova syna Sigberta III., spravoval království Austráské moudře, statečně i spravedlivě, a hájil stejnou měrou práva královská i lidu. Ve věcech důležitých radíval se vždy se svatým Arnulfem, biskupem Metským[2]), a po jeho smrti se svatým Kunibertem, biskupem Kolínským.[3]) Major domus Pipin vštěpoval mladistvému Dagobertovi, od roku 622. králi Austráskému, bázeň Boží a spravedlnost. Dagobert I. po smrti otce svého Chlotara II. roku 628. také král v Neustrii a v Burgundsku, později i v Akvitanii, tudíž celé tak zvané říše Francké, byl šťasten a slaven potud, pokud mu byla pravidlem moudrá rada Pipinova. Když pak dávaje sluchu nepřátelům Pipinovým zabloudil do bahna nemravnosti, a nespravedlivou rukou dotýkal se práv a statků církevních, pozbýval moci a úcty v říši své. Avšak zpamatovav se tím více ctil výtečného rádce svého Pipina, a odevzdal mu syna svého Sigberta III., krále Austráského, který už za živobytí otcova království to spravoval výbornou radou Pipinovou, a při tom na království Boží tak pamětliv byl, že mu dáno místo mezi světci Církve katolické.[4])

[1]) Povýšení svatého kříže Kristova dne 14. září. — [2]) Svatý Arnulf dne 16. srpna. — [3]) Svatý Kunibert dne 12. listop. — [4]) Svatý Sigbert dne 5. září.

Za panování svatého krále Sigberta přiblížila se poslední hodina Pipinovi dne 21. února roku 646. Austrásia oplakávala jej vladaře moudrého, obhájce práv, hradbu vlasti a vychovatele králův. Tělo jeho pochováno bylo v Landenu, odkud později přenešeno jest do Nivellesu (Nyvelu), kde dcera jeho, svatá Gertruda[1]), byla abatyší.

Dne 22. února.

I. Sídlení svatého apoštola Petra v Antiochii.

Svatý Petr, první mezi apoštoly, skála i hlava Církve Kristovy, po nanebevstoupení Páně do rukou svých vzal veškero řízení Církve, k nížto základ položil v den seslání Ducha Svatého kázaním, získav Kristu tři tisíce věřících. Vykonav důležité cesty apoštolské po svaté zemi, za Agripy I. do žaláře vsazen, ale od Boha zázračně vysvobozen byl, načež do Říma odebral se dle svědectví Eusebiova za prvního léta Klaudiova roku 42., a tam hlavní církev založil.

Z Říma opět vrátil se do svaté země, a roku 51. v Jerusalémě na veřejném všeobecném sněmu církevním rozhodl otázku, že pohané obřízky nepotřebují přecházejíce na víru křesťanskou.

Brzy po tomto sněmu Jerusalémském zdržoval se svatý Petr v Antiochii, a založil tam církev křesťanskou i stolici biskupskou. V Antiochii po některý čas bydlel spolu se svatým Pavlem a Barnabou. Ačkoli pak Pavel a Barnabas v městě tom mocně a snažně pracovali o utvrzení víry křesťanské, přece církev Antiochijská odváděla původ svůj od svatého Petra, jak svědčí staří otcové církevní, a mezi nimi svatý Jan Zlatoústý, bývalý kněz Antiochijský.[2])

Založení nového sídla biskupského, a nastoupení biskupa na stolec biskupský jest ovšem pro obec křesťanskou událostí předůležitou, a tudíž výroční den nastolení a sídlení biskupa od jakživa v Církvi slavilo a slaví se. Nejdůležitější pak ovšem

---

[1]) Svatá Gertruda dne 17. března. — [2]) Dle „překladu a výkladu Nového Zákona“ od Františka Sušila v úvodu do I. listu sv. Petra. — Chrysostom, homil. 2. — Act. mar. 6.

jest založení církve Římské a Antiochijské svatým Petrem, prvním apoštolem Kristovým. Proto slavnost ta od nejstarších dob konala se netoliko v Římě a v Antiochii, nýbrž po veškerém oboru křesťanském. Až do století devátého slavilo se nastolení a sídlení svatého Petra vůbec dne 22. února, aniž by se bylo od sebe rozeznávalo sídlení svatého Petra v Římě a v Antiochii; ale od devátého století konala se každá z těch slavností zvlášť, a sice nastolení svatého Petra v Antiochii dne 22. února, a sídlení svatého Petra v Římě po libosti. Teprvé papež Pavel IV. roku 1557. ustanovil pro slavnost sídlení svatého Petra v Římě pro veškeru Církev určitý den 18. ledna měsíce.

2. Svatý Papias, biskup Hierapolský.

Svatý Papias vedlé svědectví svatého Irenea byl žákem svatého Jana apoštola, Miláčka Páně, a současníkem svatého Polykarpa, biskupa Smyrnenského, mučeníka. Svatí Ireneus a Jeroným dosvědčují, že Papias pravdu nebeskou přijímal z úst posledního na živě jsoucího apoštola Jana, a obcoval s mnohými křesťany starými, jenž za mladých let svých obdrželi víru svatou od svatých apoštolů. Tou měrou vážil svatý Papias učení spásy z pramenův nejčistších a oživen byl duchem apoštolským.

Dějepisec Eusebius zachoval nám některé zlomky z jeho spisu: „Výklad výroků Páně," kterýž znám byl ještě za třináctého století.

Svatý Papias byl okolo roku 118. biskupem Hierapolským ve velké Frygii, kdežto byl svatý apoštol Pavel založil obec křesťanskou. Kolos. 4, 13. Bedlivě sbíral a v knize své zapisoval ústné podání o skutcích a řečích Páně, a k tomu konci navštěvoval učeníky apoštolův. Eusebius nazývá jej „mužem zběhlým ve všech vědách, zvláště pak v Písmě svatém." [1])

Papias od prvopočátku ctěn byl za svatého v Církvi.

[1]) Euseb. hist. eccl. 5, 36.

3. Svatý Ariston, učeník Páně.

Jeden ze sedmdesáti dvou učeníků Kristových, Ariston, hlásal nebeské učení v městě Salamis na ostrově Cypru[1]), a tam v Pánu zesnul. V zápisech církevních nazývá se „mužem duchaplným, velice spravedlivým a svatým.“ Zevrubných zpráv o něm nezachovalo se.

Dne 23. února.

1. Svatý Petr Damiani, kardinal biskup Ostijský, učitel církevní.

Okolo roku 1000. narodil se Petr v Raveně.[2]) Chudobná matka, mnohými dětmi obdařená, tak porušila mateřskou povinnost svou, že Petra jako nemluvňátko odložila. Domácí žena dítě polomrtvé nalezla, občerstvila a matce hříchu svého litující navrátila.

Petr brzo pozbyl otce i matku, a musel vepře pásti. I v bídě své osvědčoval neobyčejnou nábožnost a úctu k zemřelému otci. Jednoho dne našel peníz, jejž, ač sám hladov byl, zanesl knězi a prosil, aby obětoval mši svatou za spásu duše otcovy.

Starší bratr, Damian, poznav znamenité vlohy a vlastnosti Petrovy, dal jej do škol ve Faenze a v Parmě.[3]) Z vděčnosti za otcovskou péči bratrovu přijal Petr jméno Damiani, to jest: syn Damianův. Prospíval pak Petr Damiani ve vědách tou měrou, že se mu učitelové obdivovali; on sám pak, odbyv školy, stal se učitelem. Život vždy vedl tuhý. Aby tělo podrobil duchu, nosil pod oděvem pás žíněný, přísně se postil, málo spával

---

[1]) Salamis, druhdy největší a nejdůležitější město na ostrově Cypru uprostřed východního pobřeží, v povstání židovském za císaře Trajana bylo pobořeno, za Konstantina Velikého zemětřesením zničeno a s obyvatelstvem zasypáno. Konstantin je znovu vystavěl, odkud nazýváno Konstancia. — [2]) Ravenna, hlavní město Ravenské provincie království Italského, druhdy papežské delegace, roku 1860. jako část Aemilie ku království Italskému přivtělené, nedaleko ústí řeky Montone. — [3]) Faenza, (druhdy Faventia) město v delegaci Ravenské mezi Boloní a Jakýnem. — Parma, hlavní město provincie Parmské v Italii na řece Parmě, druhdy hlavní město vévodství Parmy a Piačenzy.

a mnoho se modlil. Aby v sobě udusil hned v zárodku žádosti nezřízené, začasté ponořoval se ve vodě studené. Navštěvoval místa posvátná, odříkával celý žaltář, chudým všemožně pomáhal a osobně sloužil.

Žádostiv jsa svrchované dokonalosti křesťanské, opustil Petr Damiani svět hlučný, a vstoupil mezi mnichy svatého kříže v klášteře „Fons Avellana“ zvaném, jejž byl založil blahoslavený Ludolf, žák svatého Romualda, v biskupství Eugubijském.[1]) Zvolen byv za přednostu kláštera přede všemi sám konal, čeho od jiných žádal, a takovou měrou učiněn jest ozdobou a opravitelem kláštera svého a klášterů okolních. Tam vyvinula se rázná povaha svatého Petra Damiani, kteráž nelekala se žádné oběti a žádného zapírání sebe. Mnišstvo právem pokládal za lék potřebný věku svému duchovně velmi skleslému; proto téměř každým spisem svým pracoval o zvelebení řádův mnišských. Ale vynakládal svou učenost, toho času obdivuhodnou, také ve prospěch celé Církve, aby docílil nápravy mravů křesťanských. K tomu konci psal roku 1045. papeži Řehoři VI., a léta příštího Klémentovi II., aby Stolice papežská mocí svou odstranila nepořádky v Církvi se objevující.

Pro život vzorný a pro učenost důležitými spisy osvědčenou zvolil jej papež Štěpán IX. roku 1057. proti jeho vůli za kardinála biskupa Ostijského[2]), kteroužto důstojností postaven byl Petr Damiani v čelo sboru kardinálův. Od té doby stal se přítelem a věrným spolupracovníkem jednatele a kancléře papežského Hildebranda, napotomního papeže Řehoře VII., a prokazoval veliké služby Církvi za poměrův nadmíru rozervaných.

Po smrti papeže Štěpána IX. roku 1058. chtěla mocná strana hraběte Tuskulského vnutiti Církvi papeže Benedikta. Petr Damiani se sborem kardinálův raději dal se vypovědíti ze země, nežby byl svolil k volbě té, a přítel jeho Hildebrand zatím vymohl u císařského dvoru Německého volbu Mikuláše II.,

---

[1]) Eugubio čili Gubbio, druhdy Iguvium, znamenitý městys v Umbrii na jižním úpatí Apennin, v severní části střední Italie. — [2]) Ostia, druhdy slavné město v Latiu při ústí řeky Tibery na silnici Ostijské, nyní městečko s biskupským chrámem a palácem.

za něhož církevním sněmem Lateranským roku 1059. schváleny a prohlášeny byly zásady Petra Damiani o nápravě mravů a kázně v Církvi.

Toho roku 1059. Petr Damiani s biskupem Anselmem z Luky, napotomním papežem Alexandrem II., utišil povstalý rozbroj v Miláně za nebezpečí vlastního života.

Když pak po smrti papeže Mikuláše II. dvorní strana řádně zvolenému papeži Alexandru II. po bok postavila protipapeže Honoria II., vydal Petr Damiani listy jádrné a učené, jimiž poměr moci papežské k moci císařské dolíčil a odůvodnil, a poměr ten pro celý středověk ustálil. Také několik cest podniknul, aby zjednal papeži Alexandru II. potřebnou přízeň ve Florencii a ve Francii. Jeho zásluhou pak nepravý papež Honorius II. sněmem Mantovským roku 1064. zbaven byl domnělé hodnosti.

Vykonav svou úlohu, složil Petr Damiani s přivolením papežským důstojnost kardinalskou i biskupský úřad, a odebral se do svého milého kláštera „Fons Avellana," kde každý pátek postil se ke cti svatému kříži Kristovu, modlil se hodinky Marianské, šířil úctu Rodičky Boží v její den sobotní, a bičoval se na odpuštění hříchův, jimiž lidé urážejí Boha. Z kláštera však roku 1069. opět jako papežský legat čili jednatel vypraven byl do říšského sněmu Frankfurtského[1]), kdežto pohrozil císaři Jindřichu IV., že nebude korunován, nevezme-li k sobě nazpět zapuzenou svou manželku Berthu.

Poslední jednatelskou cestu konal Petr Damiani do Ravenny k arcibiskupovi Jindřichu, odkud vraceje se zemřel ve Faenze dne 23. února 1071. biskup slavný svatostí, učeností a mnohými zázraky. Tělo jeho pochováno bylo u Cisterciáků ve Faenze, jejíž obyvatelstvo, zakusivši vícekráte mocné přímluvy svatého Petra Damiani, zvolilo jej sobě za milého patrona svého.

Úctu svatého Petra Damiani, který již za času svého

---

[1]) Frankfurt, Frankobrod, nad Mohanem, druhdy sídlo „Spolku německého," památný pro nás německým říšským sněmem, konaným roku 1849. v kostele svatého Pavla, do kteréhož sněmu marně velkoněmci vábili a volali zvolence České i Moravské, věrné císaři a králi svému.

nazýván byl druhým Jeronýmem, na celou Církev rozprostranil papež Lev XII., přidav k jeho církevnímu názvu: „vyznavač a biskup," ještě také jméno „učitel Církve."

2. Svatý Seren, zahradník, mučeník Srěmský.

Svatý Seren byl rodem Řek. Z lásky k Pánu Ježíši vzdal se statků, přátel a příbuzných i vlasti pozemské, aby o samotě Bohu sloužil modlitbou a pokáním. K tomu konci odebral se do města Sirmium v Panonii, kde nyní rozkládá se město Mitrovice ve Srěmu, ve východní části Slavonie mezi Dunajem a Dolní Sávou. U města toho koupil sobě zahradu, kterou sám obdělával, a jejíž ovocem a zeleninami živil se.

Toho času znova vypuklo Dioklecianské pronásledování křesťanů.[1]) Zahradník Seren odešel a skryl se. Ale již po několika dnech opět navrátil se do zahrady své.

Jednoho dne, když se obíral prací zahradnickou, přišla k němu do zahrady nádherně oděná paní s dvěma mladýma děvama. Zdálo se, jako by se mínila procházeti. Seren spatřiv ji otázal se: „Co zde hledáš?" — Paní odpověděla: „Pohled na zahradu tvou naplňuje mne pravou rozkoší. Přišla jsem, abych se zde potěšila." — Seren řekl jí: „Paní tvého stavu nevycházívají touto dobou! Nyní měla by's doma býti! Jistotně jsi přišla za jinou příčinou! Máš úmysly hříšné! Ihned odejdi, a budoucně lépe šetři slušnosti, jížto vyžaduje tvůj stav a pohlaví tvoje."

Panička přísnou odpovědí Serenovou odbytá s hanbou navrátila se do domu svého; ale, jako druhdy žena Putifarova, umínila sobě, že se pomstí ctnostnému zahradníkovi nikoli proto, že ji vypověděl ze zahrady své, ale proto, že neukojil hříšnou náruživost její. Bez průtahu psala svému manželovi, který sloužil

---

[1]) Dioklecian stal se císařem Římským roku 284. Roku 286. povýšil přítele a spoluválečníka svého Maximiana za spolucísaře se sídlem v Miláně, on sám pak usídlil se v Nikomedii. Později přidal sobě cesara Galeria, a Maximianovi Konstancia Chlora, ale zůstal přece takořka duší říše rozčtvrtěné. Roku 305. spolu s Maximianem vzdal se vlády, ale i pozdější pronásledování křesťanů nese jeho jméno, ježto proudilo se z neblahých zákonů jeho.

v životní stráži císaře Maximiana, a žalovala mu, že ji zahradník Seren učinil násilí.

Manžel vojín s listem tím šel k císaři prose, aby zjednal spravedlnost uražené jeho cti. Pravil: „Pane a veliteli můj, mezi tím, co život náš věnován jest službě Veličenství tvého, jsou manželky naše od nás vzdálené vydány smělé prostopášnosti svůdníkův.“ — Císař nemeškaje doručil mu písemný rozkaz pro náměstka císařského v krajině té, aby zjednal dokonalé zadostučinění manželovi uraženému.

S rozkazem tím vypravil se vojín do Sirmia, odevzdal ho náměstku císařskému a žádal, aby potrestal vinníka za potupu, která se mu byla stala v osobě manželčině. Náměstek císařský rozhněvav se zvolal: „Kdo jest ten prostopášník, který se osmělil sáhnonti na čest paničky, jejíž manžel tak blízek jest samého císaře?“ — Vojín odpověděl: „Bídník ten jest zahradník jménem Seren.“

Náměstník císařský ihned pro něj poslal, a přivedeného ptal se, kdoby byl a čímby se živil? Odpověď byla: „Jmeno moje jest Seren, a jsem zahradníkem.“ — Náměstek císařský: „Kterak se's opovážil sáhnouti na manželku vojína toho?“ — Seren: „Co živ ještě nesáhl jsem na žádnou osobu ženskou. Vím, že před nějakým časem za hodiny neobyčejné přišla do mé zahrady panička, aby jak předstírala, procházela se v ní. Jest pravda, odvážil jsem se napomenouti ji, že jest pro osobu ženskou stavu vzácného věcí neslušnou, aby tou dobou vycházela z domu svého.“

Řeč ta otevřela oči manželovi, a posvítila mu na chování manželčino. Zarmoucen a zahanben odešel, aniž by žádal potrestání muže, jejž uznal za nevinna.

Císařský náměstníka soudce zatím, žasna nad odpovědmi Serenovými, přesvědčil se, že jest muž spravedlivý. Ale uváživ, že Seren netoliko nezneužil křehkosti náruživé ženy, ale že ji mimo to ještě šlechetně a upřímně pokáral, dovtípil se, že muž ten rozšafný musí býti křesťanem. Aby u věci té nabyl jistoty, pokračoval se ho vyptávati: „Jakého jsi náboženství?“ — Seren odpověděl neohroženě: „Jsem křesťan!“ — Soudce: „Kde pak jsi byl ukryt, a proč jsi opomenul obětovati bohům?“ — Seren: „Líbilo se Hospodinu zachovati mne až na tuto chvíli. Zdáloť se, jakoby mne byl odhodil jako kámen na Jeho chrám ještě nespůsobný. Ale dnes zalíbilo se Jemu, aby mne

zase zdvihnul a vpravil do místa náležitého. Jsemť hotov všecko vytrpěti pro jméno Jeho, aby mne vzíti ráčil do počtu svatých ve Svém království nebeském.“ — Soudce rozhněvaný pravil: „Poněvadž jsi chtěl útěkem vyhnouti se rozkazům císařským, skrývaje se, aby's nemusel obětovati bohům: budeš na trest za zločin ten stat!“

Sotva byl výrok smrti pronešen, už chopili se bičicové svatého Serena, vyvedli ho na popraviště, a sťali mu hlavu dne 23. února léta Páně 307.

Císař Maximian, jsa na odpočinku s císařem Dioklecianem ode dne 5. května 305., ovšem podržel i životní stráž svou, i mocný vliv na úřadníky císařské, kteříž ochotně poslouchali rozkazův jeho.

3. Svatá Marta, panna Asturijská, mučenice.

Léta Páně 251., kdy ukrutný císař Římský Decius po dvouletém panování zahynul i se synem svým Deciem v bitvě proti Gotům u Dunaje, zuřilo po celé říši Římské pronásledování křesťanů. Do Asturie ve Španělích [1]) toho času přijel císařský náměstek Paternus, a nařídil žoldnéřům, aby pátrali po křesťanech. Oznámeno mu, že Marta, vzácná a bohatá panna Asturijská, nesvětila pohanskou slavnost a neobětovala modlám. Soudce Paternus dal si ji přivesti a pokáral ji. Marta k otázkám jeho odvětila: „Jmenuji se Marta, jsem šlechtična Asturijská, a jméno i duši dala jsem Kristu, jenž mne z ničeho stvořil a k velikým věcem vyvolil.“ — Paternus počal sladkým úsměvem, lichocením a chválením odvraceti pannu statečnou od Krista. Marta nedala se zviklati. Rozhněvaný soudce kázal ji na skřipec dáti, do krve zbičovati a rány pochodní připalovati. Svatá panna strašnými mukami ještě více utvrdila se ve víře svaté. Proto ji se skřipce odvázali a do žaláře odvedli, kde nabyla síly nadzemské zjevením slastným.

Po několika dnech opět před soudnou stolicí postavenou pře-

[1]) Asturia, krajina severních Španěl, mívala národ udatný a šlechetný. Asturci pečlivě chránili se Maurů a židů, a mívali velké národní svobody, o jichž ztenčení nepokusil se král žádný.

mlouval soudce Paternus, aby obětovala bohům pohanským, a sliboval jí, že bude manželkou jeho syna. Svatá Marta řečí ráznou pokárala a zahanbila nevědomost Paternovu, zamítla nabízené manželství, prohlásila, že jest chotí Pána Ježíše Krista, a doložila za svatým apoštolem Pavlem: „Ani soužení, ani úzkost, ani hlad, ani nahota, ani nebezpečenství, ani protivenství, ani meč neodloučí mne od lásky Kristovy.“ Řím. 8, 35. Paternus, vida se přemožena pannou, dal ji mečem odpraviti a tajně na místě nečistém pochovati. Avšak velmožná paní, křesťanka, postarala se o to, aby tělo svaté panny a mučenice Marty uctivě uloženo bylo na místě slušném. Svatou Martu brzo ctili a vzývali křesťané po celém Španělsku. Ostatky její v úctě chová klášter Riva-de-Silský v biskupství Asturijském, a jiné kostely. Mnoho hradů a měst pojmenováno jí ke cti její jménem.

4. Svatá Romána, panna Římská.

Todi, město v Italské provincii Perugii, za starodávna nazývalo se Tuder a později Tuderum. Jest při ústí Naji do Tibery, a bývalo sídlem biskupa. V městě tom dne 23. února světí se památka svaté Romány, panny Římské, kteráž od papeže svatého Silvestra (314 — 31. prosince 335) křest svatý přijala, v jeskyni svatě žila a od Boha mnohými zázraky oslavena byla.

Svatá Romána, dcera Římského přednosty Kalpurnia, jenž z pohana stal se horlivým křesťanem, měla sestru Firminu, jížto jako světici věnován jest den 24. listopadu. O Kalpurniovi činí se zmínka v zápisech o druhém církevním sněmu Římském za papeže Silvestra. Romána, rozdala jmění své chudým, odešla z domu otcovského a z rodného města Římského, když jí bylo deset let, aby panenské tělo a panenskou duši svou bez poskvrny zachovala Bohu Kristu; mělať dle rozkazu otcova zasnoubena býti jinochu šlechtici Římskému.

Toho času papež Silvester s několika duchovníky odešel na horu Soraktes zvanou, v Etrurii nedaleko Říma, aby se vyhnul bouři protikřesťanské. Tam odtud spravoval Církev Páně. K němu odebrala se také Romána v oděvu chudobném, aby ji nepoznali. Neohroženě vkročila do jeskyně a žasnoucímu papeži zlíbala nohy. Papež tázal se jí, kdoby byla a čeho sobě žádá? Romána zjevila

mu jméno své a prosila za křest svatý. Svatý otec vzdal díky Bohu a pokřtil mladistvou pannu, hotovou pro Krista podstoupiti smrt.

Papež jí požehnal a statečná křesťanka vydala se na cestu k městu Tuderu, kde bylo mnoho křesťanů. Tam na břehu řeky Tibery ubytovala se v jeskyni, kteráž doposud sluje „jeskyní svaté Romany.“ V jeskyni té ztrávila několik měsíců na modlitbách, živíc se toliko bylinami lesními. Maličko a už scházívali se u ní křesťané, společně chválíce Boha, jenž takové síly popřál děvě mladé. V jeskyni objevila se holubička bílá. Svatá Romána spatřovala v tom pozvání Kristovo do ráje nebeského. Poklekla, modlila se a odevzdala čistou duši svou Kristu Choti svému majíc šest měsíců nad deset let, dne 23. února 324.

Otec Kalpurnius dlouho hledal dcerušku, a dozvěděv se, že v jeskyni u Tuderu svatě žije, vydal se na cestu i s manželkou. Zastal ji mrtvou, ale ještě nepochovanou. Jedeu z Tuderských kněží potěšil rodiče hořekující, že mají orodovnici u Boha. Za přítomnosti rodičů a křesťanův mnohých dva kněží pochovali tělo svaté Romány v jeskyni, a zařídili tam oltář, na kterémž mše svatá se obětovala. Člověk osmnáct roků malomocenstvím sklíčený na přímluvy svaté Romány nabyl zdraví, a tudíž on i rodiče jeho odešli k papeži Silvestrovi v Soraktě a dali se pokřestiti. Také Kalpurnius otec, jeho manželka a veškeren dům přijal víru křesťanskou.

Dne 19. srpna 1301 tělo svaté Romány spolu s ostatky svatého Kasiana, Kalista, Fortunata a svaté Digny slavně uloženo bylo v biskupském kostele Tuderském.

5. Svatá Milburga, panna, abatyše, Angličanka.

Venlok, město v Anglii, v hrabství Shropském, jihovýchodně od Shrevsbury, má zříceniny krásného gotického kláštera, jenž byl za živa obydlím, a po smrti hrobem svaté Milburgy panny.

Svatá Milburga, sestra svaté Mildredy, pocházela z rodu královského v Mercii po meči, z rodu králův Kentských po přeslici. Matka její Domneva, a otec Merval, syn krále Mercijského, když měli syna a tři dcery, (Mersina, Milburgu, Mildredu a Milgitamu), zavázali se slibem úplné zdrželivosti. Matka Domneva

vystavěla ženský klášter na ostrově Tanetském, vstoupila do něho s dcerou Mildredou, a byla sedmdesáti jeptiškám pravou matkou. Matka i dcera Mildreda svatě zemřely a pochovány byly v kostele kláštera toho.

Pro svatou Milburgu pak vystavěl otec klášter ve Venloku, v němžto ona jako abatyše pannám a vdovám byla vzorem všech ctností. Od mladosti Bohu horlivě sloužila a panenství své zasvětila. Syn jednoho krále Anglického chtěl násilně Milburgu zajmouti, do země své unesti a za manželku vzíti. Milburga se o tom dověděla a prchla. Princ se zbrojnoši pronásledoval ji až k řece, kterouž Milburga se společnicemi šťastně přebrodila, on však se žoldnéři svými již přebroditi nemohl, ježto se náhle rozvodnila. Vida v tom vyšší moc, přestal stíhati ji.

Dočkala se velikého stáří v klášteře, a měla od Boha dar zázraků, ježto na přímluvu její jediný syn zemřelý vzkříšen a matce navrácen byl, a jiný člověk slepý zdravého zraku nabyl. Když se roznemohla, laskavě napomenula a Bohu i Marii Panně odporučila jeptišky, a blaženě v Pánu zesnula roku 722.

6. Svatý Lazar, mnich Cařihradský, malíř.

Svatý Lazar, mnich, živ byl a maloval obrazy svatých a světic Božích v Cařihradě za císaře Theofila (829—842). Theofil císař ukrutnými tresty stíhal pravověrce katolíky, ctitele obrazů posvátných. Mnich malíř Lazar obžalován byl u císaře ukrutníka, kterýž dal malíři ruce páliti žhavým železem. Avšak mocí Božskou zahojily se věrnému ctiteli obrazův rány přebolestné tou měrou, že po smrti císaře Theofila, za vlády jeho vdovy Theodory, matky a poručnice syna Michaela III., horlivě obnovoval obrazy porušené a seškrabané k rozkazu obrazoborce Theofila. Theodora císařovna statečně hájila ctění obrazův svatých vedlé slavné úchvaly učiněné druhým sněmem Nicejským roku 842., a horlivě potlačovala surové obrazoborce.

Mnich a malíř Lazar napravil mnoho, což byli pokazili bludaři, a klidnou smrtí odešel do ráje nebeského.

Dne 24. (nebo 25.) února.

I. Svatý Matěj (Bohodan), apoštol Páně.

Syn Boží, Ježíš Kristus, vlastní Svou mocí Božskou vstal třetího dne z mrtvých jako vítěz nad smrtí, nad hříchem a ďáblem. Po čtyřicet dnů zjevoval se pak milým apoštolům a učeníkům, obcoval s nimi, a mluvil o království Božím na zemi, o Církvi Své, kterakby ji měli založiti a zaříditi. Konečně naporučiv učeníkům, aby neodcházeli z Jerusaléma, ale očekávali tam zaslíbeného Ducha Svatého, vyvedl je do Bethanie (Luk. 24, 50.), a tou cestou na horu Olivetskou, kdežto uděliv jim požehnání před nimi vstoupil na nebesa.

S hory Olivetské navrátili se všickni do Jerusaléma, a vstoupili do večeřadla, aby trvali jednomyslně na modlitbách s nábožnými ženami a s Marií Pannou. Za těch dnů mezi nanebevstoupením Páně a seslánim Ducha Svatého poprvé řádně, rázně a důstojně vystoupil svatý Petr jako popředník v Církvi, aby vyřídil naléhavou a vážnou záležitost Církve a svatých apoštolů se týkající. Povstav uprostřed ostatních apoštolů, učeníků a věřících obého pohlaví počtem sto a dvadceti mluvil: „Muži bratří, musí naplniti se Písmo, kteréž předpověděl Duch Svatý skrze ústa Davidova o Jidášovi, jenž byl vůdcem těch, kteříž jali Ježíše, jenž byl přičten k nám (apoštolům) a došel podílu posluhování toho. V ten den zajisté obdržel pole ze mzdy nepravosti, a oběsiv se, rozpukl se na dvé, a vykydla se všecka střeva jeho. Známo jest to učiněno všechněm přebývajícím v Jerusalémě, tak že jest nazváno pole to jazykem jejich Hakeldama, to jest: pole krve. Psáno jest v knihách Žalmů 68, 26., a 108, 8: „Budiž příbytek jejich pustý, a nebuď, kdožby přebýval v něm;“ a „biskupství jeho vezmi jiný.“ Pročež z těchto mužův, kteří s námi jsou shromážděni po všecken čas, v němž vcházel i vycházel mezi námi Pán Ježíš, jeden musí býti s námi svědkem vzkříšení Jeho.“ — I postavili dva: Josefa, jenž slul Barsabas, který měl příjmí Spravedlivý, a Matěje. A modlíce se řekli: „Ty Pane, jenž znáš srdce všech, ukaž, kterého jsi vyvolil, jednoho z těchto dvou, aby přijal místo posluhování tohoto a apoštolství, z něhož jest vypadl Jidáš, aby odešel na místo své.“ I dali jim losy, a padl los na Matěje, i přičten jest k jedenácti apoštolům.“ Skut. apošt. 1, 1—26.

Takovým spůsobem slavným doplněno bylo číslo dvanácti apoštolů, praotců Církve, volbou svatého Matěje na místo vypadlého zrádce Jidáše Iskariotského. Apoštolové teď mohli očekávati příchod Ducha Svatého dle nařízení Páně.

Barsabas Spravedlivý a Matěj za hodné uznáni byli důstojenství apoštolského; ale vyvolení jednoho z nich nemohlo od jediného lidského rozhodnutí záviseti; k tomu bylo potřebí, aby Pán sám určil jej. Apoštol není pouhý biskup, nébrž jest zakladatel a uhelný kámen, na němž spolu Církev zakládá se. Efes. 2, 20. Proto svatý Pavel od Krista zvláštním zjevením s nebe vyvolen byl. Proto i svatý Matěj bezprostředně od Pána vyvolen býti musel jako ostatní apoštolové; neboť pravil Pán Ježíš: „Ne vy jste mne vyvolili, ale já vyvolil jsem vás.“ Jan 15, 16. Tudíž svatí apoštolové modlili se, aby sám Pán losem čili hřebím určil, koho z těch dvou by měli vyvoliti. Volba biskupů, kněží a jahnů nikdy více losem nekonala se a v Církvi konati se nesmí.

O svatém Matěji, v jazyku našem „Bohodan“, víme toliko, že byl jeden z dva a sedmdesáti učeníků Páně. (Euseb. hist. eccl. Lib. I. cap. 12) Svatý Klément Alexandrijský, a z něho Eusebius (hist. eccl. 3, 28) uvádí některé výroky jeho: „Bojovati musíme s tělem, aniž ho šetřiti, a ničeho mu v rozkoš nepropůjčovati; duši ale máme věrou a poznáním utužovati a umocňovati.“ [1])

Dle řeckých zápisův mučenických, s nimiž souhlasí Nikefor ve svých dějinách církevních II. 40., hlásal svatý Matěj evangelium Páně nejprvé v Judsku, v Kapadocii a později v Ethiopii, kdežto biskupství založil. Navrátiv se pak do vlasti své pro víru v Boha Krista hlásanou ukamenován byl, modle se hlasitě za spásu všech věřících a celé vlasti své.

Matka císaře Konstantina Velikého, svatá Helena, přinesla ostatky svatého apoštola Matěje do Říma. Částka ostatkův těch nalezá se ve chrámě Panny Marie Větší v Římě, a druhá v kostele svatého Matěje v Trevíru.

Výroční svátek svatého Matěje světí se dne 24., a v roce přestupném dne 25. února.

---

[1]) „Překlad a výklad Nového Zákona“ od Fr. Sušila. Skut. apošt. 1, 15—26.

2. Svatý Felix III., papež.

Felix III. byl náměstkem Kristovým a nástupcem svatého Petra v Církvi Páně od roku 483. do roku 492., kdy bývalý velitel žoldnéřův německých ve službě císařů Západořímských, Odoaker, králem Italským se učinil, čímž konec vzalo císařství Západořímské; a kdy Theodorich, král Ostrogotský, roku 489. do Italie vtrhl, s Odoakrem válčil, až jej konečně roku 493. úkladně zavražditi dal.

Felix pocházel ze slavného rodu Aniciův, a byl prapraastrýc papeže Řehoře I. Za doby krvavých válek v Italii, za vlády Odoakra Ariana, a za bouře i rozkolu v církvi Východní bylo na stolici Petrově zapotřebí muže obezřetného a statečného, jakým skutečně byl papež Felix III.

Jan Talaya, patriarcha Alexandrijský, byv od Eutychianů bludařů vypuzen, dal papeži písemnou žalobu proti Akáciovi, patriarchovi Cařihradskému, jenž byl roku 482. císaře Cařihradského Zenona přemluvil, aby vydal nešťastné „henotikon“[1]), spolčiv se s Eutychiany. Papež Felix vypravil své jednatele, Vitala a Misena, do Cařihradu se žádostí, aby císař Zeno vetřelce Petra Monga s prestolu Alexandrijského sesadil, úchvaly čtvrtého všeobecného sněmu Chalcedonského z roku 451. proti bludům Eutychovým uznal, a Cařihradského patriarchu Akácia do Říma poslal, by se ospravedlnil z poklesků přičítaných jemu. Avšak jednatelové papežští odolavše hrozbám mocné strany Eutychiánův, neodolali jejich slibům, pochlebným slovům a darům. Přijali a do Říma donesli listy od císaře Zenona a patriarchy Akácia, v nichžto Jan Talaya tupen, a Petr Mongus, bludař, chválen byl. Avšak papež Felix nedal se oklamati. Shromáždiv u sebe 67 biskupů, vyloučil ze společnosti církevní nevěrné jednatele Vitala i Misena, a spolu také bludaře Akácia a Petra Monga. Tutus, obhájce Církve Římské, donesl soud ten s listem císaři Zenonu do říše Východní. Avšak i Tutus dal se přelstiti

---

[1]) „Henotikon“ bylo prohlášení císaře Zenona, politické nařízení o víře, jímžto se víra katolická s bludy monofysitskými sloučiti měla, ale ovšem ještě více zmatků způsobilo se.

a vyobcován byl roku 485. Jana Talayu, jemuž za poměrů takových zmizela všechna čáka, žeby se mohl do Alexandrie navrátiti, učinil papež Felix biskupem v Nole, kde mnoho roků požehnaně působil a pokojně v Pánu zesnul.

Akácius, patriarcha Cařihradský, počínal sobě vždy směleji bludným směrem svým. Vypudilť Kalendia, pravověrného patriarchu Antiochijského, a bludaře dvakrát sesazeného, Petra Fulona násilně na prestol povýšil. Papež Felix v měsíci říjnu 485 svolal opět biskupy, Petra Fulona vyobcoval z Církve a písemně vyzval císaře Zenona, aby vyobcovaného vypověděl z Antiochie. Spolu také zavrhl papež prohlášení císaře Zenona „henotikon", jímžto císař katolíky a bludaře Monofysity sjednotiti zamýšlel ovšem na úkor pravé víře křesťanské.

Sporové tito spůsobili první roztržku mezi Římem a Východem, kteráž roku 519. vyrovnala se.

Druhého roku papežování Felixe III. král Vandalův, Hunerich, Arian, syn ukrutného nepřítele katolíkův, Geiserícha čili Genserícha † 477., počal za příkladem otcovým pravověrce pronásledovati, ale na štěstí zemřel už roku 484. Jeho nástupce Gunamund, syn mladšího bratra Hunerichova, Genzy, zjednal Církvi mír.

Za předchozího pronásledování mnozí katolíci slaboši odpadli od víry a přijali bludy Arianské. Jak mile pak Církev byla mimo nebezpečí, litujíce poblouzení svého prosili za opětné přijetí do pravé Církve katolické. Papež Felix roku 487. shromáždil 38 biskupů, s nimiž ustanovil výmínky a pokuty kající, jimžto odpadlíci po spůsobu tuhé kázně starocírkevní podrobiti se museli před svým do Církve návratem.

Papež Felix III., dobrý boj bojovav a víru zachovav, blaženě skonal dne 24. února léta Páně 492.

Papež tento nařídil, aby jenom biskupové slavně světili kostely; aby nikdo křest svatý opětovati se neopovážil; a zbudoval chrám svatého Agapita. Z jeho spisův zachovalo se patnáctero listů a několik učených pojednání i jiných listin.

3. Svatí Montan, Lucius, Flavian, Tulian, Viktorik, Rénus, Primolus, Donacian a Viktorius, mučeníci v Africe.

Valerian stal se roku 253. císařem Římským. Mladého zhýralého syna svého Galiena učinil spoluvladařem v říši Západní, on sám pak spěchal do říše Východní proti Peršanům, jenž jej přemohli a do zajetí odvedli. V zajetí tom zůstal Valerian deset let až do své smrti.

Valerian byl na počátku křesťanům nakloněn. Roku 257. nařídil pronásledování ještě nekrvavé. Křesťané měli pouze zbaveni býti svých biskupů a učitelů, a nesměli se shromažďovati. Potom už byli bez rozdílu vězněni, trestáni a ku práci v dolech odsuzováni duchovníci i laikové, mužové, ženy ba i děti. Roku 258. vydal Valerian zákon, dle něhož biskupové, kněží a jahnové ihned usmrcovali se. Konečně pak byli i jiní křesťané z úřadů svých sesazováni, statkův zbavováni, mučeni a vražděni. V měsíci září 258. svatý Cyprian, biskup Karthaginský [1]), k rozkazu císařského náměstka Galeria Maxima stat, a 153 křesťanů v Utice [2]) společně odpraveno bylo.

Ukrutný náměstek Galerius Maximus brzo umřel, a prozatimní jeho nástupce Solon křesťany jímal a odsuzoval, aby se zavděčil pohanům. Mezi mučeníky té doby jsou: Svatý Montan, Lucius, Flavian, Tulian, Viktorik, Renus, Primolus, Donacian a Viktorius. Primolus a Donacian teprvé přijali křest a umřeli v žaláři.

Všech osm odvedeno bylo do žaláře tmavého, kde už byl kněz Viktorik s jinými křesťany. V žaláři vypravoval jim strážník, že mají býti za živa upáleni. Svatí vyznavači úpěnlivě utíkali se k Bohu, jenž zjinačil úmysl Solonův. Útrapy žalářní všickni statečně snášeli a čerpali potěchu i posilu z vidění nadpřirozených, jichžto jim Bůh propůjčoval.

Byvše k soudu předvedeni, neohroženě vyznali víru, a zase navrátili se do vězení, kde i hladem a žízní byli mučeni.

Po několika dnech kněz Viktorik vyveden a umučen byl.

Knězi Lucianovi, napotomnímu biskupovi Karthaginskému,

---

[1]) Sv. Cyprian, biskup Karthaginský dne 26. září. — [2]) Utika, starověké město v severní Africe v zálivu Karthaginském.

podařilo se poskytnouti věznům potravy skrze podjahna Herenia a čekatele křestu Januaria. Nemocní a hladoví pookřáli. Zůstali mnoho měsíců v žaláři, a při opětném výslechu soudním zase vyznali odhodlaně svatou víru. Flavian nad to prohlásil se, že jest jahnem. Přátelé jeho, aby mu život zachovali, popírali to, a tudíž byl znova do žaláře odveden, kdežto jeho spoluvěznové: Montan, Lucius, Tulian, Viktorik a Renus na smrt byli odsouzeni. Vedeni jsouce na popravu napomínali křesťany ke svornosti, a odporoučeli jim bratry a sestry v žaláři hladem a žízní trápené. Zvláště Montan tou cestou hlasitě volal: „Kdo se modlám klaní, a ne Bohu živému, zahyne!“ Káral svéhlavost bludařů a vyzýval je, aby se navrátili do Církve pravé, která se zaskvívá množstvím mučeníků. Pokleslé křesťany volal k rychlému pokání a přikazoval všem, aby poslušni byli duchovních pastýřů svých.

Na popravišti modlil se, roztrhl šátek, jímžto mu kat oči zavázal, na dvé, a jednu půlku odevzdal křesťanovi známému, aby ji uschoval pro Flaviana od nich prozatím odloučeného, a rozkázal, aby pro něj nechali místo tam, kde pochováni budou. Montan a společníci odpraveni byli mečem.

Třetího dne byl Flavian opět souzen. Přátelé jeho, chtíce ho zachovati, odevzdali soudci i písemné vyjádření, že Flavian jahnem není. Ale Flavian vydav svědectví pravdě, slavně vyznal, že jahnem jest, a odsouzen byl na smrt. Cestou na popraviště napomínal křesťany, aby se vespolek milovali dle zákona Kristova; odporučil jim kněze Luciana za biskupa, zavázal si půlkou šátku od svatého Montana poslanou oči, poklekl a modle se přijal smrtící ránu mečem. Tělo jeho pochováno bylo u spolumučeníků.

První část mučenických spisů těchto psal svatý Montan v žaláři, druhou část pak sepsal jiný očitý svědek k rozkazu svatého Flaviana. Památka všech těchto mučeníků od prvopočátku slaví se v Církvi Páně dne 24. února.

4. Svatý Edilbert, král Kentský v Anglii.

V Anglii světí se památka svatého Edilberta, krále Kentského, jejž byl Kristu Pánu získal svatý Augustin, prvý arcibiskup Kentrberyský, jehož výroční památka připadá dne 26. května.

5. Svatý Robert Arbriselský, zakladatel řádu „Chudých Kristových".

Svatý Robert narodil se roku 1047. ve vsi Arbrissel, ve francouzském biskupství Renneském.[1]) Studovav v několika městech Bretaňských dokončil učení své v Paříži, kde stal se mistrem čili doktorem Písma svatého a znamenitým učitelem bohosloví, později pak pomocníkem a náměstkem biskupa Renneského, po jehož smrti zatouživ po samotě vzdal se všech důstojenství a odešel do lesa u Craona.[2]) Tam byly mu kořínky a byliny jedinou potravou, holá země byla mu lůžkem a oděvem kůže vepřová, jejíž štětiny rozpíchaly mu tělo. Kromobyčejný život ten brzo rozhlásil se v krajině, a množství lidu přicházelo k němu. Posluchače své vyzýval tak důrazně k pokání, že mnozí stali se poustevníky v lese pod jeho správou. Počet žákův těch tak se rozmnožil, že je musel rozeslati do jiných lesů, a správu jich svěřil dvěma pomocníkům svým. Nejprvé žili poustevníci ti v různých chyškách; roku 1094. pak Robert vystavěl jim klášter na místě La Roe zvaném, dal jim řeholu svatého Augustina, a byl jim vrchníkem.

Papež Urban II., jenž byl sám kázaní jeho slyšel, potvrdil jeho řád, a ustanovil ho za apoštolského misionáře i kazatele křižáckého. Kázaní jeho působilo požehnaně. Avšak bylo mnoho osob obého pohlaví, kteréž nevolily vydati se na křižáckou výpravu do Jerusaléma, ale chtěly pokání činiti ve vlasti. Pro ně zbudoval Robert roku 1099. několik chyšek ve Fontevraudě[3]), krajině trním a křovím zarostlé, a oddělil ženské od mužských. Poustevníci ti živili se pouze toliko rostlinami a almužnami posýlanými jim. Robert nazval řád svůj „řádem Chudých Kristových." Brzo musel pro ně založiti několik klášterů, z nichžto jeden byl pro panny a vdovy, druhý pro malomocné a jiné nemocné, třetí pak pro hříšnice, které chtěly dobrovolně káti se. Veškera činnost jejich věnována byla oslavě Královny ne-

---

[1]) Rennes (Ren), město v severozápadní Francii v někdejším Bretaňsku, v depart. Ille-Vilainském. — [2]) Craon (Krán), franc. město v departementu Mayonny nad řekou Oude. — [3]) Fontevraud (Fontvró), městečko ve franc. depart. Maine-et-Loire.

beské. Těmto dal Robert nejtužší řeholu svatého Benedikta. Masa nesměli ani v nemoci požívati, a při tom museli zachovávati úplné mlčení. Paskal II. potvrdil řád „Chudých Kristových“ roku 1106. a 1113. Mezitím svatý Robert kázal pokání v rozličných krajinách Francie.

Dočkav se svého roku sedmdesátého blaženě skonal v klášteře Orsan v Berry, provincii francouzské.

Památka pohřebního plátna Pána Jesu Krista.

V pátek po II. neděli postní.

Syn Boží, Ježíš Kristus, zvolav hlasem velikým: „Dokonáno jest! Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého,“ vypustil duši na dřevě kříže za spásu člověčenstva hříšného. Tu pak opona ve chrámě Jerusalémském roztrhla se na dvě poly od vrchu až dolů, na znamení, že tajemství Starozákonná přestala, a nyní každému věřícímu otevřen jest přístup do svatyně. Země se třásla a skály pukaly, čímž i příroda dosvědčovala Božství Kristovo. Hrobové se otvírali, a mnohá těla svatých, kteříž byli zesnuli, vstala; vyšli z hrobů po vzkříšení Páně, přišli do Jerusaléma, města svatého, a ukázali se mnohým, dovodíce jistotu našeho budoucího z mrtvých vstání. Setník pak a ti, jenž s ním střežili Ježíše, vidouce zemětřesení a ty věci, které se dály, báli se velmi řkouce: „Jistě Syn Boží byl tento!“

Když byl večer, přišel člověk bohatý, Josef z města Arimathie, člen velerady židovské, kterýž byl také učeník Ježíšův. Ten přistoupil k Pilátovi a vyprosil sobě tělo Ježíšovo. Mat. 27, 58. Pilat podiviv se, žeby už byl skonal Ježíš na kříži, povolal setníka a otázal se ho, už-li byl umřel? A zvěděv od setníka, že umřel Pán, dal tělo Jeho Josefovi Arimathijskému. Mar. 15, 44. 45.

Josef z Arimathie, vzav tělo Kristovo s kříže, obvinul je v plátno čisté, a vložil je do hrobu svého nového, kterýž byl vytesal ve skále. Přivalil kámen veliký ke dveřím hrobovým, a odešel, Mat. 27, 60., prokázav poslední úctu Kristu Pánu. Měl při tom pomocníka Nikodema, Jan 19, 39., jenž byl donesl sílu vonných věcí, jimiž dle židovského obyčeje mrtvoly mazány a obkládány bývaly. Netoliko tělo a prostěradla mazána; i samy

podklady hrobu vonnými věcmi hojně vystlány bývaly. Napřed mrtvola se umyla, potom vonidly napustila se; v plény a plátna hlava, ruce a nohy o sobě zvláště se ovinula; místa prázdná mastmi se vyplnila, a balsamem i voňavkami prokrápěla se.

Zavinuli tělo Páně z úcty do čistého a nově koupeného plátna, Mar. 15, 46., kteréž v řeckém i latinském Písmě svatém nazývá se „sindonem.“ Sindon značí plátno ze Sindu čili Indu, plátno Indické jemné a drahé. Čistým sluje nejen proto, že nebylo pokáleno, nébrž také za tou příčinou, poněvadž se ho ještě nepotřebovalo k žádnému dílu. Odtad v Církvi svaté předpisuje se, aby tělo Páně při mši svaté nekladlo se na hedbáv nebo nach, nébrž na čisté lněné plátno.

Druhého dne, v sobotu, sešla se knížata kněžská i farisseové k Pilátovi řkouce: „Pane, rozpomenuli jsme se, že tento svůdce řekl ještě živ jsa: „„Po třech dnech zase vstanu.““ Rozkaž tedy střežiti hrobu až do třetího dne, aby snad nepřišli učenící Jeho, a neukradli Ho, a neřekli lidu: „„Vstalť jest z mrtvých.““ I budeť poslední blud horší než první.“ — Řekl jim Pilát: „Máte stráž; jděte, ostříhejte, jakž víte.“ — A židé odešli, osadili hrob strážnými, a zapečetili kámen.“ Mat. 27, 62—66.

Maria Magdalena a Maria Jakobova a Salóma nakoupily vonných mastí, aby pomazaly tělo Ježíšovo. Velmi ráno první den po sobotě přišly ke hrobu, ano slunce už vzešlo. I řekly vespolek: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? A když vzhledly, uzřely kamen odvalený. Byltť zajisté veliký velmi. Vešly do hrobu, a spatřily mládence, an sedí na pravici, oděného rouchem bílým. Ulekly se. Kterýžto anjel řekl jim: „Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného! Vstalť jest, není Ho tuto! Aj, místo, kdežto byli Jej položili. Ale jděte, povězte učeníkům Jeho i Petrovi, že vás předejde do Galiley. Tamť Jej uzříte, jakož pověděl vám!“ Mar. 16, 1—7.

Maria Magdalena běžela a přišla k Šimonovi Petrovi a k Janovi, jehož miloval Ježíš, a řekla jim, že není Pána v hrobě. I vyšel Petr s Janem a šli ke hrobu. Jan předběhl Petra a přišel první ke hrobu. Nachýliv se, uzřel prostěradla položená, ale nevešel. Petr pak přijda za ním, vešel do hrobu, a uzřel prostěradla položená, a rouchu, kteráž byla na hlavě Jeho, nikoli s prostěradly položenou, ale svinutou

obzvláště na jednom místě. Potom vešel do hrobu i Jan, a uzřel a uvěřil slovům Marie Magdaleny.“ Jan 20, 1—8.

Uvěřil Jan zprávě Marie Magdaleny, že Kristus vstal z mrtvých. Svědčilať mu o tom ona péče, se kterouž prostěradla, plátna čili plény, jimiž tělo Páně zaobaleno bylo, potnice čili roucha, kterouž hlava Páně ozvlášť ovinuta byla, a stouhy, jimiž plátna kolem těla upevňovala se, na různých místech položeny byly, jakoby po procitnutí dřímavšího tam muže pořádány bývaly. Píšeť o tom svatý Jan Zlatoústec: „Kdyby cizá ruka byla tělo Páně odnesla, nebylaby plen a stuh a prostěradel s potnicí, vonnými věcmi naplněných tam zanechala, aneb aspoň, ač to pro stráž ani možno nebylo, bylaby je tam jenom spěšně a nepořádně položila.“

Kdožby z nás nezlíbal s největší poctivostí rouchy čili plátna posvátná, kteráž tělo Páně zahalovala do třetího dne ve hrobě, kdyby mu dáno bylo spatřiti tyto ostatky Kristovy? Církev katolická žádajíc, aby uvažováno a náležitě uctěno bylo všechno to, co se dotýkalo přesvatého těla Vykupitele našeho, sličně ustanovila i památku „pohřebního plátna Pána Jesu Krista,“ o kterémž duchovenstvo zpívá v hodinkách svých následnou píseň [1]):

Radostí teď Bohem vzňatou
oslavujme rouchu svatou;
památka to spásy jistá,
v ní nám dlužno ctíti Krista.

Onať chová známky v sobě
vtisklé do ní v bolné době,
mrtvola když Páně skleslá
v její klín se s kříže snesla.

Roucha ta nám na zrak skýtá,
jež Pán snášel, muka lítá,
by smrt zkazil v divném řádu,
anto želel lidstva pádu.

[1]) „Gloriam sacrae sindonis“; Sušilovy „Hymny církevní,“ strana 73.

Skýtá bok, v zlé protklý muce,
prošlé hřebím nohy, ruce,
tělo biči rozedrané,
témě trním sprobodané.

Kdož můž' ostať prostým bolu,
kdo v pláč nemá dáť se spolu,
podobizny smrti divé
na obraze vida živé?

Hříchové to naši častí
příčinou jsou takých strastí;
tož náš život patří Tobě,
přijmiž v obět ho v té době!

Buď Ti, Kriste, věčná chvála,
Jímž se světu spása dála,
Jenžto v moci věkořádné
s Otcem, Duchem věčně vládne.

Dne 25. února.

1. Svatá Valpurga, panna, Angličanka.

Svatá Valpurga, sestra svatého Vilibalda a Vunibalda[1]), z rodiny šlechtické v Anglii, doprovázela jmenované bratry své na pouti do Říma, a s Vilibaldem putovala až do Jeruzaléma. Už dříve byla ve vlasti své vstoupila do kláštera, odkud k žádosti svatého Bonifáce s jinými klášternicemi přišla do Německa, aby nápomocny byly při zakládání a šíření Církve křesťanské mezi Němci. Bylyť pak jeptišky ony Angličanky tyto: „Sestra matky svatého Lula jmenem Chunihilta; její dcera Beratgita; Chunidrnta a Thekla, Lioba a Valtpurgis čili Valpurga, sestra Vilibalda a Vunibalda.[2])

Roku 448. založil její bratr Vunidald klášter v Heidenheimu u Eichstädtu[3]) pro muže, jichžto přednostou on byl, a druhý

---

[1]) Život sv. Vilibalda dne 7. července, sv. Vunibalda dne 18. prosince. — [2]) Vita s. Bonifacii Mabill. Acta ss. saeculi III. p. II. p. 42. — Bolland. ad 25. Febr. — [3]) Eichstädt, druhdy Aichstädt, hlavní město bývalého biskupství a knížectví Eichstädtského v Bavorsku. Biskupství ono založil r. 745. sv. Bonifác.

klášter pro panny, jejichž představenou byla Valpurga pod vrchní správou Vunibaldovou. Svatá Valpurga byla pravým vzorem klášternice. Milovala samotu, zachovávala přísné mlčení, užívajíc jazyka svého výhradně toliko ke cti Boží a k rozmluvám o věcech svatých; vyznamenávala se ryzou pokorou, lahodností a horlivou nábožností. Její svatost byla příčinou, že veliké množství ctitelův a ctitelkyň ze všech končin přicházelo k ní, aby ji žádali za pomoc ve strastech tělesných a v potřebách duchovních. Každý upřímný příchozí nabyl potřebné rady, útěchy, a nezřídka i zázračné pomoci, za kterouž boháči přinášeli klášteru hojné dary. Valpurga podržela pro klášter jen to, čeho nezdatně potřebí bylo, ostatní pak vynakládala na skutky milosrdné pro chudinu všeho druhu, vedlé vážného výroku svatého apoštola Pavla: „Kteříž chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osidlo ďáblovo.“ I. Tim. 6, 9.

Po smrti bratra Vunibalda byla Valpurga laskavou a pečlivou matkou obou klášterů.

Roku 777. byla s bratrem svým Vilibaldem přítomna, když tělo svatého Vunibalda z prvotního hrobu slavně vyzdviženo a přenešeno bylo. Valpurga zlíbala uctivě tělo bratra svého. [1])

Kterého roku svatá Valpurga umřela, nevysvítá ze starých spisů. K rozkazu biskupa Eichstädtského, Otkara, v polovici devátého století, přenešeno bylo tělo svaté Valpurgy z Heidenheimu do Eichstädtu, a slavně uloženo bylo v kostele svatého kříže, jenž od té doby má jméno „kostel svaté Valpurgy“. Při tom přenešení byla také abatyše Ljubila z Monheimu, kteráž později, roku 893., dostala některé ostatky svaté Valpurgy pro svůj klášter panenský, kterýž od té chvíle proslavil se velikými zázraky od Boha konanými na přímluvu svaté Valpurgy. Také v Eichstädtu u hrobu svaté Valpurgy nabyli mnozí nemocní zdraví svého spůsobem zázračným. Z kostí svaté Valpurgy toho času počal se prýštiti zvláštní olej uzdravující, kterýž doposud v klášteře svaté Valpurgy v Eichstädtu pečlivě se sbírá a rozdává.

V Německu jest svátek svaté Valpurgy dne 1. května. V předvečer toho dne [2]) ke cti světici té lid zapaluje slaměné věchty na dlouhých tyčích a při tom střílí, aby je mocnou přímluvou svou

[1]) Mabill. l. c. p. 189. — [2]) Valpurgisnacht.

chránila před úklady zlých duchů. Obyčej ten zdá se býti původu pohanského, jako u nás podobný obyčej národní za té noci Filipo-Jakobské.

2. Svatí Viktorin, Viktor, Nikefor, Klaudian, Diodor, (Dioskor), Serapion a Papias, mučeníci Egyptští.

Korint, město v jižní části poloostrova Řeckého, spojeného s ostatním Řeckem úžinou Korintskou, jest rodištěm svatého Viktorina a spolumučeníků jeho, kteří podstoupili slavné mučenictví pro víru Kristovu v hlavním městě krajiny Thebaiské v Horním Egyptě, totiž v Thebách[1]) na obou stranách řeky Nilu. Po dlouhém věznění postaveni byli před soudnou stolici roku 285. za kratičké vlády císaře Římského Marka Aureliana Numeriana.[2])

Viktorin a soudruhové jeho už přestáli útrapy hrozné pro víru svou. Soudce, nepořídiv ničeho lichocením ani potupou, přemýšlel, kterak by jim připravil muky nové a smrt strašnou. Konečně dal Viktorina vhoditi do hmoždíře velikánského, aby v něm od nohou vzhůru roztlučen byl. Ani touto bolestí děsnou nedal se Viktorin zviklati ve víře svaté. Tudíž soudce přemožený rozkázal jednomu mučiteli, aby mu rozrazil hlavu.

Za Viktorinem následoval Viktor, a pak Nikefor, aby podobným ukrutným spůsobem byli umučeni.

Nyní pak už i zuřivému soudci zhnusil se hmoždíř, proto Klaudianovi kázal oud za oudem s těla uřezati a tak usmrtiti jej. Zatím divoch ten ukazoval oudy odřezané a pohozené Diodorovi, Serapionovi a Papiovi, aby je přivedl k modloslužbě. Oni pak jednomyslně odvětili jemu: „Kdybys' nám uchystal útrap sebe krutějších, nedáme se odvrátiti od Boha svého, a neodřekneme se Jesu Krista, Spasitele. Onť jest náš Bůh, pro Něho jsme a k Němu půjdeme!“ Za to Diodor byl upálen, Serapion sťat, a Papias utopen.[3])

---

[1]) Théby, u Římanů „Diospolis Magna“. — [2]) Numerian pohanský řečník a básník, provázel otce svého císaře Kára na výpravě proti Parthům. Císař náhle umřel, a vojsko provolalo Numeriána a bratra jeho Karina za císaře, ale nechtělo proti Persii bojovati roku 285. Na tomto osmiměsíčném pochodu dal se Numerian nésti v zavřeném nosidle, a vojsku nikdy se neukázal; vojáci konečně nosidlo násilně otevřeli, a nalezli tam mrtvolu císaře už hnijící. — [3]) Pravé dějiny svatých mučeníků Východních.

3. Svatý Tarasius, patriarcha Cařihradský.

Za císaře Konstantina Kopronyma (Necudy) roku 754. v Cařihradě zvítězili obrazoborci. Jeho syn a nástupce Lev IV. pokračoval v šlepějích otce svého, zapudil i choť svou Irenu proto, že nalezeny byly pod poduškou u ní dva obrazy svatých. Umřel roku 779. a zůstavil desítiletého syna Konstantina VI., místo něhož vládla matka Irena. Za vlády její záhubný spor o ctění obrazů konečně ukliditi se měl hlavně pečí svatého Tarasia.

Tarasius narodil se v Cařihradě okolo roku 750. Bohabojní a bohatí rodiče Jiří a Eukracia dali mu vychování skvělé. Tarasius už za mladých let jevil ráznost, zbožnost a milovnost čistoty. Císařovna vdova Irena zvolila jej za předního tajemníka říšského, čímž nikterak neutrpěla jeho pokora a skromnost. Pavel III., patriarcha Cařihradský, onemocněv složil důstojenství své, vstoupil do kláštera a odporučil dvořana Tarasia za nástupce svého. Tarasius k volbě té svolil jen pod tou výmínkou, svolá-li se hned sněm církevní, aby svazek se Stolicí Římskou rozviklaný se upevnil a bludy se vykořenily. Byv na kněžství a biskupství vysvěcen, Tarasius písemně spojil se s patriarchou Římským, Antiochijským, Alexandrijským a Jerusalémským. Císařovna Irena a Konstantin roku 784. psali papeži Adrianovi I., jenž jim a patriarchovi Tarasiovi dal odpověd. Druhá synoda Nicejská počala činnost svou v říjnu 787. Ve schůzi čtvrté zavržena byla modloslužba a schválilo se ctění svatých a obrazů, které vztahuje se nikoli na obraz, nýbrž na světce, jejž obraz představuje. Patriarcha Tarasius a všickni přítomní biskupové vyobcovali z Církve tvrdošíjné nepřátely obrazův posvátných.

Patriarcha Tarasius zveleboval víru a ctnost v národě. Jako mnich tuze postil se a na modlitbách trval; pro chudé, sirotky a nemocné zakládal útulny; osobně navštěvoval je a staral se o ně. Zákony církevní hájil i naproti císaři Konstantinovi, jenž manželství své zrušiti a do nového vstoupiti chtěl. Svatý Tarasius ani prosbami ani hrozbami nedal se pohnouti k tomu, aby svolil k porušení manželství nerozlučného, ale raději volil jíti do vězení. Teprvé když císařovna Irena a mladý císař Konstantin odstraněni byli, a ministr Nikefor za císaře

prohlásiti se dal, propuštěn byl svatý Tarasius na svobodu, a horlivě dusil bludy a nešvary zlé.

Znamenaje, že mu nastává doba odchodu ze života zemského, zdvojnásobil modlitby a posty. Připraviv se dokonale odevzdal duši svou Bohu dne 25. února léta Páně 806. Pochován byl v kostele svatých mučeníků, jejž byl založil na Bosporu, úžině mezi Asií a Evropou.

4. Svatý Cesarius, lékař, císařský pokladník.

Cesarius byl nejmladším dítětem svatých manželů Řehoře a Nony.[1]) Se sestrou Gorgonií a s bratrem Řehořem Nazianzským[2]) v domě otcovském bohabojně vychován byl. Do škol vyšších odebral se s bratrem Řehořem do Cesarey v Kapadocii, a lékařství vyučil se v Alexandrii. Oba bratří společně opustili domov, a oba sešli se po létech v Cařihradě. Řehoř navrátil se z Athen, Cesarius z Alexandrie.

Cesarius krásnou postavou a vlídností tak zalíbil se Cařihradčanům, že mu členství v radě městské nabízeli a císaře Konstancia zvláštním poselstvím prosili, aby jim ho dal za lékaře městského. Císař svolil. Cesarius ale s bratrem Řehořem odešel do Nazianzu, aby navštívili rodiče. Z otčiny pak odebral se do Milána ke dvoru císařskému, aby císaři poděkoval a se omluvil, proč nepřijal úřad lékaře městského. Skromný a krásný Cesarius tou měrou zalíbil se císaři Konstanciovi, že jej učinil svým čelným lékařem. Cesarius pokorný neměl závistníkův, ale požíval důvěry a vážnosti všeobecné. Chudým netoliko ochotně sloužil, ale také hojné almužny dával.

Julian Odpadlík, syn Julia Konstancia, bratra Konstantina Velikého, když po ukrutném Konstanciovi II., svém bratranci, zvolen byl za císaře Římského roku 353., vypověděl všecky křesťany ode dvoru svého; lékaře Cesaria pak, ač byl křesťanem, podržel v komonstvu svém, což otce, matku, bratra i sestru zarmoutilo. Bratr Řehoř mu psal o zármutku tom. Císař Julian všemožně hleděl jej od víry křesťanské od-

---

[1]) Svatý Řehoř a Nonna dne 4. srpna. — [2]) Svatá Gorgonia dne 9. prosince. Sv. Řehoř Nazianzský dne 9. května.

vrátiti; ale Cesarius obratně vyvrátil námitky císařovy a doložil: „Křesťanem jsem a křesťanem vždy zůstanu.“ Císař pak zvolal: „Ó šťastný otče, ó nešťastné dítky!“

Cesarius dobrovolně odešel ode dvora císařského k otci svému do Nazianzu, kde svatě živ byl. Po smrti Juliana Odpadlíka roku 363. zase povolán byl k úřadům veřejným. Byl císařským pokladníkem v Bithynii. Roku 368. zničilo hrozné zemětřesení město Niceu. Cesarius byl při tom hrozně pohmožděn a ušel spůsobem podivným smrti. Nyní umínil sobě, že přijme křest svatý, což se toho času zhusta z veliké úcty k svátosti tě pozdě stávalo. Byv pokřestěn svatě zemřel už roku příštího 369.

Veliké jmění své odkázal chudým, neboť neměl ani manželky, ani dítek. Pro svatý život a pro neohrožené vyznání víry před císařem Julianem Odpadlíkem počítá se v Církvi ke svatým vyznavačům.

Dne 26. února.

I. Svatá Markéta Kortonská, kajicnice.

Svatá Markéta Kortonská narodila v Alvianu, v Toskánsku, roku 1248. Již v osmém roce věku svého úmrtím ztratila matku, ztratila starostlivou ruku, kteráž ji vedla, ztratila strážné oko, kteréž nad ní bdělo, ztratila laskavé srdce, kteréž ji bedlivě všude doprovázelo. Markétka krásná, ale marnivá, nevšímala sobě napomenutí otcových, a neposlouchala hlasu svědomí svého. Brzo zabloudila do společností nemravných, a když dostoupila svého 16. roku, utekla tajně z domu otcova, a oddala se životu pustému, necudnému, v němžto setrvala až do svého 25. roku.

Míra nepravostí její byla naplněna. Tu pak stalo se, že Markéta spatřila mrtvolu od červů rozežranou, a poznala, že to jest tělo člověka, s nímžto byla hříšně obcovala. Při strašném pohledu tom otevřelo se jí oko rozumu. Nesmírné množství hříchů jako skála tížilo jí srdce. „Kde jest nesmrtelná duše tvá?“ zvolala žalostně. Ale sama netroufala sobě otázce té dáti odpověď, kteráž povědoma byla toliko věčnému Soudci, před Jehož stolicí soudnou už byla souzena duše onoho nešťastného muže.

Pro Markétu byla hodina ta „časem příjemným a

dnem spasení." II. Kor. 6, 2.; dobrý Pastýř konečně nalezl dlouho hledanou ztracenou ovečku Svou. Nejprudší lítost procitla jí v duši; veliká důvěra obživla jí v srdci, a tudíž mluvila k sobě: „Milost pro mne jest možná! Vládne nezasloužená smilovnost věčného Pána nad životem a nad smrtí. Nevyslovitelna jestiť shovívavost věčné lásky, kteráž mně v tomto okamžení ještě jednou, snad již naposledy výstrahu dává." — Pevně umínila sobě, že bude pokání činiti, že se napraví, že smaže velikou vinu hříchů svých. A hned usedavě pláčíc slíbila Bohu, že od toho okamžiku až do smrti své všechen život svůj tráviti bude přísnou kajicností.

Markéta cítila v tu chvíli také, jak těžce provinila se proti dobrému otci svému. Byloť jí, jakoby slyšela bolestné vzdechy, jenž po devět roků vycházely mu ze srdce sevřeného; proto rychle dozrál v ní dobrý úmysl, jejž vyslovila jako syn marnotratný: „Vstanu a půjdu k otci svému, a dím jemu: Otče, zhřešila jsem proti nebi a před tebou." Luk. 15, 18. Opustila místo hrůzy a spěchala k otci svému.

Přišla, padla před ním na kolena, a vzlykajíc prosila ho, aby jí odpustil a do domu přijal, že se polepší.

Otec soutrpně přijal ji. Ale macecha nazvala ji hanbou rodiny a vystrčila ji z domu.

Markéta i při této nelaskavosti macechy své opakovala pevné předsevzetí, že se polepší, a v zahradě otcově, pozdvihujíc ruce, oči a srdce k nebesům, hlasitě modlila se: „Spasiteli můj! Tyť jsi Vykupitelem duše mé! Chceš-li, aby zahynula duše má? Óh, vždyť duše má stála Tě tolik, jako duše Maří Magdaleny! Ty's mne vykoupiti ráčil za cenu krve Své! Ó, neopouštěj mne v tom přebídném stavu, ale smiluj se nade mnou!"

Bůh vyslyšel modlitbu kající Markéty. Uposlechla hlasu vniterného, odebrala se do Kortony[1]), vykonala všeobecnou, životní zpověď, podala mnoho důkazů pravého polepšení svého, a pak úpěnlivě prosila, aby přijata byla do řádu kajících sester svatého Františka, kteréžto prosbě vyhovělo se. V klášteře Kortonském po celých 23 roků činila pokání tuhé, a od místa toho dáno jí příjmeno Markéta „Kortonská."

---

[1]) Cortona, město Toskánské v Italii, druhdy jedno ze dvanácti hlavních měst jednoty Etrurské.

Vyžádala sobě úzkou komůrku; požívala jen suchý chleb a pila vodu; lůžkem jí byla tvrdá země, a poluškou, na níž k vůli odpočinku kladla hlavu svou, byl jí kámen. Každého dne bičovala tělo své. Větší část noci klečela modlíc se a rozjímajíc zvláště o hořkém utrpení a o bolestné smrti Jesu Krista. Za ustavičného rozjímání o Božské lásce Kristově k nám lidem, prospívala Markéta vždy více láskou k Spasiteli, a z lásky k Němu trpělivě snášela každý zármutek a každou bolest. Každodenně pokorně a skroušeně děkovala Bohu za tu milost, že ji z nebezpečného spánku hříchův a nepravostí probuditi a k pravému pokání přivesti ráčil. Strašný pohled na mrtvolu hnijící tanul jí pořád na paměti; a tudíž začasté přemýšlela o tom, jak hrozno jest bez přípravy, náhle ze života hříšného odvolánu býti na věčnost — před soudnou stolici spravedlivého a vševědoucího Boha, jakož se bylo stalo onomu nešťastnému mladému muži. Proto bez přetržení oplakávala hříchy své, a cítila velikost i množství urážek Bohu učiněných takovou měrou, že nezřídka upadla do mdlob.

Stalo-li se, že probouzela se v ní myšlénka, aby poněkud ustála a ulevila sobě v tuhém pokání: tu ihned mluvívala sama k sobě: „To tělo mé druhdy tak statně setrvalo v nepravostech; a nyní by chtělo chábnouti a slábnouti na modlitbách a v tuhém pokání?“ — Za takého pokušení padla na kolena před obrazem ukřižovaného Vykupitele, a volávala: „V Kristu Ježíši jediná spása jest! Ty, ó Pane můj, jenž jsi říci ráčil: Pojďte ke mně všickni, jenž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím: račiž milostí Svou občerstviti a posilniti i mne nehodnou!“ Nikdy nezůstala svatá kajicnice bez útěchy a bez posily po vroucné a důvěrné modlitbě.

Konečně cítila a poznávala, že se jí blíží poslední hodinka. I roztoužila se touženbností srdečnou, aby brzo spatřila Boha Pána svého tváří v tvář, a milovala Jej věčně dokonale. Dne 22. února 1297. naplnilo se vroucné přání její; zesnulať v Pánu smrtí blaženou. Tělo její pochovali v Kortoně v kostele františkánském. Pro mnohé zázraky, kteréž učinil Bůh na přímluvu její, prohlásil ji papež Benedikt XIII. roku 1728. za svatou.

Pro Markétu hříšnici byl pohled na mrtvolu známého muže „časem příjemným, a dnem spasení“ proto, že ne-

zůstala nevšimava k milosti Boží volající ji, ale že vzpamatovala a vydala se na dobrou cestu. Pro každého z nás jest posvátná doba postní „časem příjemným a dnem spasení.“ I nás milost Boží zvláště postního času volá a probouzí k novému ctnostnému životu. Staví se nám na oči nikoli mrtvola pouhého člověka, nikoli mrtvola společníka hříchů, ale staví se nám na oči přesvaté tělo Syna Božího, Jesu Krista, který z lásky k nám na kříži umříti ráčil smrtí nejbolestnější. S kříže Svého v čas postní volá nás Božský Vykupitel, a nabízí, ba vnucuje nám Svou milost, odpuštění hříchů a blahoslavenství věčné. Kristus žádného, kdožkoli se k Němu navracuje s lítostí upřímnou, nezapudí od Sebe, jak byla nelaskavá macecha učinila kající Markétě. Kristus soutrpně každého přijímá na milost, jak byl otec přijal vrátivšího se marnotratného syna, jak byl otec přijal navrátivší se dceru svou Markétu. Kdo z nás volil by býti tak nemoudrým, aby pohrdnul milostí Božskou volající každého syna marnotratného, každou dceru pobloudilou? Vážně pozastavme se za tohoto času postního, rozjímejme zbožně o přehořkém umučení a o bolestné smrti Krista Spasitele svého; a poznavše hříchy svoje, jimiž jsme doposud Boha uráželi, mluvme k sobě se svatou kajicnicí Markétou: „Nevyslovitelna jest shovívavost věčné lásky, kteráž mi v tomto okamžení ještě jednou, snad již naposledy, dává výstrahu!“ — A co učinila kajicnice Markéta, učiňmež i my! Zpytujme důkladně svědomí své, odebeřme se do posvátné zpovědnice, upřímně vyznejme se z hříchů svých, čiňme pokání a nedejme se nikdy více od Krista odvrátiti a odlončiti, ale setrvejme v nábožnosti a ve svatých ctnostech až do poslední hodiny svého života vezdejšího, aby nám Bůh byl Soudcem milosrdným a dal nám blaženost věčnou. Životní zpovědí zahájila svatá Markéta pokání své; učiňmež i my podobně!

2. Svatý Alexander, patriarcha Alexandrijský.

Po smrti Achily roku 317. proti Ariovi za patriarchu Alexandrijského zvolen byl kněz Alexander, muž apoštolský, k chudým štědrý a ke každému vlídný. Arius, už dříve pochybný ve víře, nyní zjevně počal učiti bludům dotýkajícím se Božství Kristova. Patriarcha Alexander mínil po dobrém přesvědčiti jej

o pravdě, ale Arius tím směleji počínal sobě. Alexander svolal roku 321. biskupy do Alexandrie, a ti jednomyslně Aria a jeho přívržence vyobcovali z Církve a zavrhli bludy jeho. Arius však roztrušoval bludy své po celém Egyptě a v Asii. Císař Konstatin Veliký svolal s přivolením papeže svatého Silvestra I. (314—335) první obecný církevní sněm do Nicey roku 325., na němž bludy Ariovy opět slavně byly odsouzeny. Svatý Alexander, patriarcha Alexandrijský, osvědčil při tom svou učenost a pravověrnost. Navrátiv se do Alexandrie slavně uvítán byl, ale nebyl dlouho svědkem zjednaného vítězství pravé víry nad bludem. Roku následného, dne 26. února 326., zemřel, a tudíž nedožil se hnusných rozbrojů, kteréž napotom spůsobili zatvrzelí Ariáni.

3. Svatý Porfyrius, sedlář, biskup v Gaze.

Porfyrius, syn bohatých rodičů v Soluni (Thessalonich) v Macedonii, narodil se okolo roku 353. Nabyv vzdělání vědeckého, ve svém dvacátém pátém roce odešel do Egypta, kde nábožně ztrávil pět let v klášteře.

Po pěti létech putoval do Jerusaléma, ubytoval se v krajině té v jeskyni vlhké, a navštěvoval svatá místa. Onemocněv odešel do Jerusaléma, kde denně pracně chodil do chrámu kříže Kristova. Jednoho dne mládenec, Marek, podal mu ruku, aby mu pomohl při obtížné chůzi. Porfyrius pokorně odvětil mu: „Přišel jsem, abych nabyl odpuštění hříchů; nemohu tedy užiti podpory tvé.“ Od té chvíle stal se Porfyrius přítelem a učitelem Marka, jejž vypravil do Soluně, aby tam zpeněžil jeho statky po rodičích zděděné.

Marek navrátiv se viděl Porfyria zdravého. Na hoře Kalvárské spůsobem zázračným nabyl úplného zdraví. Porfyrius rozdal veliké peníze chudým, nuzným, kostelům a klášterům, sám pak živil se řemeslem sedlářským, a jeho žák Marek přepisováním knih.

Pro učenost a ctnotu biskup Jerusalémský roku 393. posvětil Porfyria na kněžství a svěřil mu kostel svatého kříže Kristova, jehož strážcem byl po tři roky. Jen jednou za den po západu slunce jídal chleb a zeliny.

V městě Gaze zemřel biskup. Křesťané toho města zvolili

Porfyria za jeho nástupce; arcibiskup Cesarejský vysvětil jej. Maje 43 roků věku svého horlivě zastával přeobtížný úřad svůj. Většina obyvatelův byla pohanská. Pohané nastalé sucho nebezpečné přičítali biskupovi. Biskup vyzval je, aby obětovali modlám svým a prosili za dešť. Když nadarmo vzývali mrtvé modly, biskup nařídil křesťanům půst, sám pak také postil se, celou noc trval na modlitbách, a druhého dne konal prosebný průvod na horu svatého Timothea. Pohané zatím zavřeli město, a biskup s věřícími před branou poklekli, modlili se za dešť, a hojná rosa zvlažila zemi. Pohané bránu otevřeli volajíce: „Kristus zvítězil! Kristus jest pravý Bůh!“ Od toho dne pohané ochotně vstupovali do Církve Páně.

Naproti zbylým pohanům ujal se křesťanů sužovaných Východní císař Arkadius a jeho choť Eudoxia (395—408). Biskup Porfyrius stavěl kostely na místě pobořených chrámů pohanských, a tou měrou i ostatní pohany přivedl do lůna Církve svaté, tak že na konci života svého dne 26. února 421 spatřoval už jen nepatrné zbytky pověr pohanských v Gaze.

4. Svatý Nestor, biskup Magydský, mučeník.

Římský císař Decius (249—251) nařídil všeobecné pronásledování křesťanů. Toho času byl svatý Nestor biskupem v Magydě, přímořském městě v Pamfylii.[1]) Biskup Nestor, muž bohabojný, skromný a mírný, i od pohanů milován byl. Ačkoli svatý Nestor křesťany vybízel, aby se v čas pronásledování zachránili útěkem, sám zůstal v městě a modlil se dnem i nocí za svěřence své. I přišli žoldnéři a hlásili mu, že se má dostaviti k soudu. Biskup poznamenal se znamením kříže a šel s nimi. Soudcové z úcty povstali a vykázali mu křeslo skvostné. Výslech zahájen. Předseda soudu Irenarch: „Pane, ty znáš zákon císařský?“ — Nestor: „Znám Zákon Všemohoucího, ale neznám zákon císařský.“ — Irenarch: „Nestore, podrob se, aby's nebyl odsouzen.“ — Nestor: „Čemu se mám podrobiti?“ — Irenarch: „Zákonům císařským.“ — Nestor: „Podrobuji se zákonům Císaře

[1]) Pamfylia, úzký pás země na jižním pobřeží v Malé Asii, kde nyní jsou Turecké provincie Anatolia a Adana.

nebeského.“ — Irenarch: „Tyť jsi posedlý!“ — Nestor: „Kéžbyste vy nebyli posedlí a neklaněli se zloduchům!“ — Irenarch: „Kterak se osmělueš naše bohy nazývati zloduchy?“ I vyhrožoval mu děsnými mukami. — Nestor udělal kříž a pravil: „Proč mi hrozíš mukami? Já se bojím jen trestů svého Boha, a nikoli bohů tvých. V mukách i bez muk vyznávati budu Krista, Syna Boha živého!“

Soudce dal svatého Nestora odvesti do hlavního města Pergy, kde sídlo své měl císařský náměstek Pamfylie; sám pak též odebral se tam, aby zprávu podal náměstku císařskému o výslechu tom.

Náměstek: „Kterak se jmenuješ?“ — Nestor: „Služebník Pána Jesu Krista.“ — Náměstek: „Neptal jsem se tě, čím jsi, nébrž jak se jmenuješ?“ — Nestor: „Moje vlastní jméno jest „křesťan,“ jméno zemské pak jest „Nestor.“ — Náměstek radil biskupovi: „Obětuj dobrovolně bohům; staneš se velekněžem a bohatým členem rady mé.“ — Svatý Nestor: „Rozsápej tělo mé, užij dravé zvěře a mečů; pokud dýchati budu, nezapru jméno svého Pána, Jesu Krista.“

Náměstek dal jej ukrutně mučiti. Nestor velebil Boha. Náměstek žasna řekl: „Nešťastný člověče, nestydíš-li se důvěřovati člověku ukřižovanému?“ — Nestor: „Vzývati jméno Kristovo jest největší ctí pro mne a pro každého.“

Lid volal, aby Nestor odpraven byl. Náměstek opět přemlouval ho, aby obětoval bohům. Vida však, že ničeho nepořídí, odsoudil jej na smrt kříže.

Svatý Nestor s kříže mluvil: „Milí synáčkové, statečně vyznávejme Boha! Nikdy nezapírejme Boha, který za nás trpěl! Trpme s Ním, bychom s Ním oslaveni byli! Nezapírejme Ho, aby On nezapřel nás! Nezapomínejte, že Otec vydal Syna Svého nevinného, aby byl Vykupitelem a obětí za naše hříchy. Dalť nám Syna, aby v Jeho jménu klekalo koleno nebeských, zemských i podzemských, a každý jazyk aby vyznával, že Ježíš Kristus jest ve slávě Boha Otce.“

Tak mluvě odevzdal Bohu duši svou.

Dne 27. února.

1. Svatý Baldomer, zámečník Lyonský.

Lyon jest po Paříži nejdůležitější město ve Francii na stoku Saôny a Rodanu, přes kterýž pne se mnoho krásných mostů. Lyon má 320,000 obyvatelů, množství kostelů a užitečných ústavů; vyznamenává se živým obchodem a rozvětveným průmyslem. V Lyoně nejprvé z celé Galie (Francie) povstala obec křesťanská. Největší oslavou města toho jsou četní vyznavači a mučeníci Kristovi z každého stavu, věku a rodu. Mezi vyznavači Lyonskými ctí a vzývá se také svatý Baldomer, který se v Lyonu narodil z rodičův nábožných a ctnostných. Rodiče jej od mladosti vedli k životu bohabojnému a k pracovitosti. Vyučiv se řemeslu zámečnickému stal se vzorem řemeslníkům, a dokázal spůsobem skvělým, že dobře spojiti se dá starost o věci časné se starostí o statky věčné. Každou práci posvěcoval dobrým úmyslem, doprovázel modlitbou, a tudíž patrno bylo v jeho domě požehnání Boží.

Cokoli činil, činil dle moudrého denního pořádku. Jak mile počalo svítati, Baldomer opustil rychle lůžko své. Kleče vykonal modlitby ranní, děkoval Bohu za šťastnou noc a prosil za potřebné milosti pro nastávající den. Pak šel do kostela na mši svatou. Navrátiv se domů, snídal společně se svými tovaryši a učeníky. Po snídaní zval je do práce těmi slovy: „Pojďte, synáčkové; nyní budeme pracovati ve jménu Páně!“

Takovým spůsobem ubíhali všem domácím dnové a roky ve spokojenosti a radosti. Baldomer neženatý vydělal mnohem více, nežli zpotřebovala domácnost jeho. Proto byl štědrým dobrodincem všech nuzných a chudých. Ačkoli pak rád rozdával, rozdával moudře a opatrně. Bez almužny nepropouštěl žebráka žádného, ale nejhojněji podporoval lidi takové, jenž při všem namahání nemohli dostatečné výživy shledati pro sebe a pro své dítky. K lidem takovým docházel někdy za doby večerní po práci své, přinášel jim, čeho potřebovali, radil jim a pozbuzoval je k modlitbě, k šetrnosti, k pracovitosti a ku stálé důvěře v Boha. Děti napomínal, aby poslušny byly rodičů a představených, aby rády do kostela a do školy chodily, a pak v prácech domácích vypomáhaly. To činil Baldomer zámečník tak lahodně a laskavě, že děti

rodičů chudých na potkání svou vděčnost mu prokazovaly a jej prosily, aby je poučoval a žehnal. Baldomer radoval se z toho, když znamenal dobré účinky svého poučování a napomínání v chyškách chudobných.

Tovaryši a učeníci moudrého a nábožného mistra svého tak ctili a milovali, že neradi opouštěli jeho dům; neboť Baldomer byl jim netoliko mistrem, ale také rádcem, přítelem a otcem. Když pak některý musel z domu jeho odejíti, žalostně loučil se s ním, ale úctu a lásku k němu zachoval po veškeren život svůj.

O své učeníky pečoval Baldomer obzvláštní láskou. Brávalť do učení jenom dítky chudobných rodičů, a těm, které sám na řemeslo vzíti nemohl, vyhledal mistry nábožné a dokonalé. „Učeň mučeň“ bývá bohužel začasté pravdivým pořekadlem. U Baldomera nebylo tomu tak. U Baldomera nesměl tovaryš hrubě nakládati s učeníkem! On sám pak, když bylo potřebí, napomínal jej vážně a laskavě. Obyčejně však učeníci pána svého milující bez pobízky činili povinnosti své. Baldomerova vážnost v celém okolí byla tak velika, že u dítek neposlušných nebo rozpustilých postačovalo pouhé slovo rodičův, že to řeknou Baldomerovi.

Vyučil-li se u Baldomera chlapec, postaral se mu dobrý pán o příhodné místo v některém vzdáleném městě; a poněvadž jméno Baldomerovo známo a ctěno bylo po celé Francii, byli vyučenci jeho všude ochotně do práce přijímáni.

Až do svého šedesátého roku Baldomer statečně pracoval v dílně své, a na venek výborně působil šlechetnou dobročinností a vzorným příkladem. V jeho okolí téměř ani nebylo žádných chudých rodin, neboť řemeslníci za jeho příkladem nábožně, pracovitě a šetrně žili a domácnost svou spravovali, tak že požehnání Boží spočívalo na nich.

Jednoho dne spatřil opat Vivencius Baldomera v kostele se modlícího. Poznav v něm muže neobyčejného, dal se s ním do řeči a vyzval ho, aby vstoupil do jeho kláštera. Baldomer vděčně přijal nabídnutí ono. I v klášteře byl milovníkem chudých, jimžto rozdal, co měl. Za hodin prázných čtával v Písmě svatém, a při každé práci zaznívalo mu z úst heslo zamilované: „Ve jménu Páně! Bohu díky!“

Svatě žil a svatě v Pánu zesnul roku 660. Při pohřbu jeho

vdovy a sirotci plačíce ukazovali šaty, kteréž jim byl Baldomer zaopatřil.

Pro mnohé zázraky, jimiž Bůh oslavil hrob věrného služebníka Svého, přijat byl Baldomer od Církve svaté do počtu vyznavačů. Svatý Baldomer vyobrazuje se s kovářskou či zámečnickou zástěrou, s kladivem a s kleštěmi v rukou.

Říkávalo se v národě našem: „Řemeslo má zlaté dno.“ Za našich časů ono dno namnoze jest proraženo. Kdo ho prorazil? Obyčejně řemeslníci sami! Vypudili z rodin, z domů a z dílen svých mrav křesťanský: nábožnost, pracovitost, spravedlnost a šetrnost, a vypudili spolu také požehnání Boží, bez něhož nedaří se člověku práce žádná.

2. Svatý Leander, arcibiskup Sevilský.

Svatý Leander, bratr svatého Isidora Sevilského [1]), narodil se v Kartageně. Otec nazýval se Severian, matka jmenovala se Turtura (Hrdlička). Leander mnich byl od roku 578. arcibiskupem v Sevile, hlavním městě Španělské krajiny Andalusie. Toho roku obrátil princ Hermenegilda, [2]) syna Španělského krále Leovigilda, od bludův Arianských na pravou víru katolickou. Roku 585. otec Leovigild, zarputilý nepřítel Církve katolické, syna Hermenegilda dal usmrtiti, ale brzo zločinu svého litoval, katolíkům se naklonil, biskupy zapuzené nazpět povolal, a svatého Leandra ku svému lůžku smrtelnému pozval a jej prosil, aby syna a nástupce jeho Rekkareda jako druhdy Hermenegilda získal pro Církev katolickou. Po smrti otcově král Rekkared skutečně stal se katolíkem a knížeten výtečným, jehož příkladu následovala veliká většina Arianských Visigothů. Roku 589. slavil svatý Leander synodu (sněm církevní) v Toledě, a roku 590. v Sevile.

Nově zvolenému papeži Řehoři Velikému, svému dávnému příteli, poslal Leander blahopřejný list a oznámil mu přestoupení Rekkareda a Visigothů do Církve svaté. Papež i jemu začasté psával. Ze spisův svatého Leandra, o kterých bratr jeho svatý Isidor zmínku činí, nedochovalo se nám bohužel nic.

---

[1]) Sv. Isidor Sevillský dne 4. dubna. — [2]) Sv. Hermenegild dne 13. dubna.

Svatý Leander zemřel roku 597. Byl‘ nejvýtečnějším biskupem Španělským za věku toho.

3. Svatá Honorina (Ctirada), panna, mučenice francouzská.

Oise (Oas) jest pobočná řeka Seiny ve Francii, kteráž vtéká do Sekvany u města Konflans Sainte Honorine. Městu tomu dáno jméno po svaté Honorině, jejíž tělo chová se tam v uctivosti. Za vlády Římských císařů Honorina horlivě ctila Krista Pána. Ješto pak před soudcem pohanským nevolila odříci se víry svaté, na hranici zapálené zpívajíc Bohu chválu vítězně podstoupila mučenickou smrt.

Za francouzského krále Karla III., příjmím Pitomého, roku 893. korunovaného, loupeživí Normanové vpadli do říše Francké, a dlouho pustošili města, kláštery a chrámy. Slabý panovník musel jim postoupiti Neustrii a Bretanii. Aby pohanští Normanové nezneuctili ostatky svatých, křesťané před jich příchodem odnášeli je na místa bezpečnější. Tělo svaté panny Honoriny z vesnice Gerardivilly přenesli křesťané do opevněného města Konflansu, kde napotom od Boha mnohými zázraky oslaveno bylo ku blahu těm, jenž ji důvěrně vzývali.

Dne 28. února.

1. Svatý Roman, poustevník, opat Kondatský.

Svatý Roman spatřil světlo světa roku 390. v Burgundsku.[1]) Záhy povstala v něm myšlénka vážná, aby o samotě Bohu sloužil a tak svatým se stal. Ješto pak v jeho krajině tenkráte život poustevnický ještě nebyl zaveden, odebral se do

[1]) Burgundská země má své jméno od Burgundův, národa germanského, kteříž opustivše stará sídla svá nad řekou Vislou a Odrou, na začátku V. století po Kristu táhli k západu, a dobyvše zemí mezi řekami Aarou a Rodanem, založili tam r. 407. království Burgundské, kteréž pod králi národními trvalo až do r. 534., a obsahovalo nynější Švýcary a jihovýchodní část Galie.

Lyonu[1]) ku svatému opatovi Sabinovi, aby se v jeho klášteře naučil pravidlům samotářského života duchovního.

Vyučiv se vrátil se do své krajiny, a vyhledal si osamělé místo, kdežby po všechen život svůj věrně sloužil Bohu. K tomu konci přinesl sobě z Lyonu dvě knihy: „Život starých otců na poušti," a „naučení pro poustevníky" od opata Kasiana.[2])

V pohoří Jurském[3]), tam kde napotomní hrabství Burgundské se Švýcary hraničí, nalézá se úval čili mezihorní dolina „Kondat," obklopená vysokými skalami a obrostlá hustým lesem. U prostřed doliny té jest planina volná a slunci přístupná s fíkovým stromem neobyčejné velikosti, jehož mohutné větve s ovocem sladkým až k zemi skláněly se a takořka loubí čili besídku zelenou tvořily. U stromu samého přýštila se studánka, poskytující hojnost čisté vody. Krásné to místečko vyvolil sobě Roman za obydlí, maje tam potřebné přístřeší s pokrmem i nápojem. Po několik roků žil v samotě té, čtával v životech starých otců, modlil se, rozjímal a říkal nebo zpíval žalmy. Každého dne po několik hodin obdělával půdu kolem stromu fíkového. Čtení sloužilo mu ku zotavení; neboť málo spal, přísně se postil, a dopřál sobě jen málokdy nějakého občerstvení.

Po několika létech spatřil ve snách Lupicin bratra svého Romana, kterýž jej zval, aby s ním zakusil sladkostí života poustevnického. Lupicin opustil matku a sestru, u nichž byl doposud přebýval, odebral se na poušť a vyhledal bratra svého. Svatý Řehoř, biskup Túrský (574—594), jenž sepsal život svatého Romana a Lupicina, vypravuje, že oba tito bratří pova-

---

[1]) Lyon, hlavní město francouzského kraje Rhone, po Paříži nejdůležitější město ve Francii, už za starých Galů znamenité. Za doby Římské byl tam císařský palác s mincovnou. V Lyoně byla první obec křesťanská v Galii založena. — [2]) Jan Kasian narodil se po roce 350. v Galii. Okolo roku 390. putoval se svým přítelem svatým Germanem do Egypta, aby život mnišský poznal. Roku 414. založil dva kláštery u Marsilie, prvotiny klášterů v Galii a ve Španělsku. Vyzván byv od biskupa Kastora sepsal okolo roku 417. dvanáctero knih: „De institutis coenobiorum", a později také jiné knihy. — [3]) Jura jmenuje se pohoří, kteréž pokrývá část Švýcar a Francie. Jursko Švýcarské roku 1874. a 1875. stalo se jevištěm pronásledování katolíkův od liberálů nevěřících.

hou svou se různíce stejným duchem oživeni byli a vroucně se milovali. Lupicin byl mravů drsnatých a na sebe i na jiné lidi přísný; svatý Roman však byl tichý a mírný; na sebe také přísný, ale k jiným lidem shovívavý, laskavý, lahodný, a o jejich potřeby úzkostlivě pečlivý.

Svatý život bratří těch ovšem nelíbil se zlému duchu; proto pokoušel a děsil je spůsobem všemožným. Bratří poustevníci neměli ještě zkušenosti v tomto boji s nepřítelem člověka. I stalo se jednoho dne, když se modlili, že zlý duch sypal na ně křemelí na spůsob krupobití čili ledovce. Zděšení bratří ihned odešli, aby sobě jinde vyhledali pokojnější místo. Cestou vešli bratří poustevníci do chyšky ženy chudobné, kteráž, uslyševši o jejich strasti a úmyslu, zhrozila se toho, že mužové tak nábožní bojí se úkladův ďábelských. Bratří zastyděli se a v tu hodinu šli nazpět do samoty své, kdežto od té chvíle tím horlivěji sloužili Bohu.

Pověst o svatosti poustevníků zaznívala po celé zemi. Brzo shromáždilo se kolem nich mnoho učeníků, a ubytovali se v pohoří Jurském. Prvními žáky svatých poustevníků byli dva mladí bratří z kláštera Nyonského.[1]) Maličko, a nastala potřeba, aby tam zbudovali klášter, z něhož později povstalo znamenité opatství Kondatské, kteréž přijalo jméno svatého Augenda[2]), učeníka svatých bratří, a později jméno svatého Klaudia. Svatý Klaudius, biskup Besansonský[3]), vzdal se biskupského prestolu a vstoupil do kláštera Kondatského, kdežto tělo jeho doposud chová se v úctě.

Druhý klášter vystavěli na blízku v Lokóně (Lauconne). Tam byl představeným Lupicin, v klášteře Kondatském pak Roman. V obou klášteřích panovala stejná řehola a stejná horlivost ve věrném zachovávání řeholy té.

Neobyčejně úrodný rok byl příčinou, že se v obou klášteřích sešly veliké zásoby obilí. Někteří mniši v klášteře Kondatském, jenž nebyli ještě pokročili v zapírání sebe, reptali a žádali, aby

[1]) Nyons (Nyon) jest doposud město ve francouzském departementu Dromském, kteréž má 3700 obyvatelů, krásný Římský most, a mnoho zbytků Římských starožitností. — [2]) Sv. Augend dne 1. ledna str. I. 259. — [3]) Besançon, staré Vesontio, hlavní město kraje Doubského ve Francii se sídlem arcibiskupským, má také ještě starožitné památky z časů Římských.

nyní také hojnějších pokrmů dávalo se na stůl. Svatý Lupicin obával se, žeby mírností a ústupností bratrovou podvrátila a zviklala se přísná kázeň klášterní; proto na čas odebral se do kláštera Kondatského, a bratr Roman uvázal se ve správu jeho kláštera Lokónského. Když byl Lupicin nespokojené mnichy přísně potrestal, prchli vinníci noční dobou z kláštera Kondatského, a hned svatý pokoj a bratrská svornost opět uhostily se v klášteře tom. Svatý Roman však rmoutil se nad ztrátou svých bratří řeholníků, a domníval se, žeby menší přísností a větší láskou duše jejich byly se mohly zachovati. Nepřestal plakati a modliti se, až Bůh jej vyslyšel. Uprchlíci milostí Božskou dotknutí kajicně do kláštera se vrátili a tuhým pokáním napravili pohoršení.

Svatý Hilarius, arcibiskup Arelatský (429—449), na svých cestách po biskupství Besansonském pozval svatého Romana k sobě do Besansonu. Dlouhými důvěrnými rozmluvami s ním přesvědčil se o veliké svatosti jeho, a přiměl pokorného mnicha k tomu, aby přijal svěcení kněžské.

K vůli rostoucímu počtu řeholníků muselo se několik klášterů vystavěti. I klášter panenský povstal pod dozorem svatého Romana v Beaume, a první abatyší kláštera toho byla sestra svatého Romana, po jehož smrti čítalo se již 105 klášterů panenských.

Svatý Roman putoval s učeníkem svým Paladiem ke hrobu mučeníka Mauricia, a pro nastalou noc vešli do jeskyně. Za chvíli přišli dva mužové, otec a syn, nesouce nasbírané dříví. Oba byli malomocni, a proto obývali v té osamělé jeskyni. I divili se, když zastihli dva cizí muže v příbytku svém, a podivili se tím více, když oba poustevníci je laskavě pozdravili, objímali a líbali, ačkoli jim řekli, že jsou malomocni. Oba mniši trvali po celou noc na modlitbách, a zjitra odešli z jeskyně. Tu pak zpozorovali nemocní, že jsou dokonale vyhojeni ze své strašné nemoci. S největší radostí chvátali za svatým Romanem, a doptali se ho konečně v Genevě [1]), kdežto zázračné uzdravení své veřejně vypravovali. Biskup, duchovenstvo a všechen lid ve

[1]) Geneva, franc. Genéve, něm. Genf, jedno z nejstarších měst Švýcarských; již za III. století zavedeno tam křesťanství.

slavném průvodu vyšli svatému Romanu v ústrety. Sláva ta byla pokornému opatovi protivna; proto hned odešel, vrátil se do kláštera svého a uzamknul se, aby ho nikdo neviděl. Po několika měsících svatě zemřel dne 28. února 460, ztráviv třicet roků v poustevně. Tělo jeho pochováno bylo v klášteře Beaume-ském.

2. Svatí Nymfa a Eubul, prvokřesťané.

Svatý apoštol Pavel v listu svém ke Kološanům 4, 15. píše: „Pozdravte bratry, kteří jsou v Laodicee, i Nymfu, i církev, která jest v domě jeho.“ Svatý Pavel z Laodiceanů výslovně jmenuje Nymfu, v jehož domě konaly se služby Boží, aby vyznamenal jeho veliké zásluhy o spolukřesťany.

O svatém Eubulovi svatý apoštol Pavel činí zmínku v II. epištole k Timotéovi 4, 21. Svatý Eubul vynikal mezi křesťany Římskými; proto jej svatý Pavel klade na prvním místě i před svatým Linem, který v Římě zastával svatého Petra apoštola, když odešel z Říma na cesty apoštolské.

Bližších zpráv o těchto světcích nemáme.

Dne 29. února.

1. Svatý Fokas, zahradník, mučeník Sinopský.

Svatý Asterius, biskup v Amasii v Pontu[1]), náleží k církevním otcům řeckým. Žil současně se svatým Chrysostomem a Jeronýmem. Asterius zemřel okolo roku 410. Jeho kázaní byla v takové vážnosti, že už o druhém všeobecném sněmu Nicejském věty z nich uvodily se na doklad pravdy hájené. Dvaadvacet řečí těch zachovalo se až na časy naše; v nich zajímavě líčeny jsou mravy a obyčeje doby tehdejší.

Znamenitý biskup Asterius zůstavil nám také vypsání života a mučenické smrti svatého Foky, křesťana bohabojného, který žil v Sinopě, hlavním městě Pontu.[2]) Fokas měl cha-

[1]) Pontus znamenalo nejdříve celé jižní pobřeží Černého moře (Pontus Euxinus); později hlavně území v severovýchodní části Malé Asie položené. Za prvých věků křesťanských byl Pontus provincií Římskou. — [2]) Sinope nyní Sinub, opevněné přístavní město v Asijském Turecku na břehu Černého moře.

loupku a zahradu před branou městskou. Zahradnictvím netoliko sebe živil, ale také nuzným dobře činil. Domek jeho přístupen byl každému, kdožkoli žádostiv a potřeben byl odpočinku a noclehu. Od času císaře Nerona Pontus úplně podroben byl Římanům; jej spolu s Kapadocií spravoval jeden a týž náměstek císařský, a tudíž křesťané Pontští jako křesťané v ostatních Asijských provinciích Římských stejnou měrou trpěli za vypuklých pronásledování víry Kristovy.

Za krutého pronásledování udán byl zahradník Fokas náměstku císařskému, že jest křesťanem. Poněvadž to vůbec známo bylo, usoudil náměstek a vladař císařský, aby Fokas beze všeho vyslýchání a vyšetřování byl usmrcen. Biřicové měli ho vyhledati a hned zabíti.

Ozbrojení sluhové soudní hledali Foku za městem; ale nemohli se ho doptati. Nechtíce pak s nepořízenou domů se navrátiti, vkročili do chaloupky, nevědouce, že to příbytek Fokův, kterýž právě pilně obíral se s květinami zpívaje píseň. Biřicové přikročili k zahradníkovi, aby se optali, kde bydlí křesťan Fokas? Zahradník je jako každého příchozího laskavě do domku svého přijal a ochotně pohostil. Mezi tím otázal se hostů svých, jaký by byl účel cesty jejich? Biřicové, uloživše mu přísné mlčení, vyznali, že soudem vysláni jsou, aby křesťana Foku vyhledali a usmrtili. Fokas novinou tou nikterak nebyl polekán; ale děkoval Bohu v srdci svém za to, že jej hodným učinil koruny mučenické. Biřicům pak pravil: „Koho hledáte, toho dobře znám, a zítra povím vám o příbytku jeho.“ Biřicové mileradi přenocovali u něho.

Jakmile hosté ulehli, odešel Fokas do zahrady, vykopal si tam hrob a připravoval se na smrt. Zrána pravil žoldnéřům: „Fokas už nalezen jest, a můžete ho ihned zajmouti.“ — Biřici zaradovali se a zvolali: „Kde jest?“ — Zahradník odvětil: „Stojí před vámi! Já sám jsem ten, jehož hledáte!“

Žoldnéři užásli se a dlouho nemohli se k tomu odhodlati, aby usmrtili muže, kterýž je tak přívětivě do domu svého přijal a pohostil. Vidouce pak, že Fokas ochoten jest přijmouti ránu smrtící, vyšli s ním na zahradu, srazili mu mečem hlavu, a pochovali jej ve hrobě, který sobě byl sám vykopal. Později nad hrobem jeho vystavěn byl krásný kostel.

Za času biskupa Asteria vzývali lodníci svatého Foku, mocného patrona a ochránce svého.

2. Svatý Osvald, biskup Vorcesterský.

Do počtu nejslavnějších biskupů Anglických náleží svatý Osvald. Výborně vychován byv od svého strýce, svatého Odona, arcibiskupa Canterburyského (Kentrberyského), od dítěcích let byl velice vážný a modlitby milovný. Strýc, znaje bratrovce svého, učinil jej kanovníkem, a brzo i děkanem kapitoly Vinchesterské (Uinčstrské). Mladistvý děkan Osvald přísně bděl nad kázní podřízených kapitulárů. Kanovníci nevolili ustoupiti od zvyku starého. Děkan Osvald složil důstojenství své, odešel do Franckého kláštera Fleury (Flóry), a tam sloužil Bohu postem, modlitbami, bděním a tuhou kázní, kterouž i spolurehoIníky své roznítil k podobné horlivosti.

Zatím strýc jeho, arcibiskup Kentrberyský, chřadna, vybízel Osvalda, aby se navrátil do vlasti. Roku 959. vydal se mnich Osvald na cestu, ale strýce už nespatřil živého.

Nástupce svatého Odona, Dunstan[1]), arcibiskup Kentrberyský, svatého Osvalda laskavě uvítal, a s přivolením krále Edgara za biskupa Vorcesterského (Uusterského) vysvětil. Mladý biskup konal úřad svůj netoliko horlivě, ale též opatrně a moudře. Stavěl kláštery, a v nich sobě vychovával duchovenstvo podle zákonův Církve svaté. Zakládal školy, aby lid nabýval potřebných vědomostí. Procházel celé biskupství, a všude hlásal slovo Boží a povzbuzoval k životu cnostnému. Arcť ve všech věcech předcházel sám příkladem skvělým. Denně častoval dvanáct chudých za stolem svým a laskavě jim sloužil.

Po smrti biskupa Yorkského musel i biskupství Yorské spravovati. Působil i tam požehnaně. Kdykoli mohl, odebral se do kláštera Vorcesterského (Uusterského), aby v tiché samotě Bohu sloužil bez vyrušování. V klášteře tom milém roku 992. onemocněl, dal se svátostmi zaopatřiti, a klidně v Pánu zesnul

[1]) Svatý Dunstan dne 19. května.

dne 29. února. Poslední slova jeho byla: „Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu Svatému!“

Roku 1002. tělo jeho přenešeno bylo do Yorku. [1])

---

[1]) York, hlavní město hrabství Yorkského, po Londýnu prvé město v Anglii. Purkmistr Yorkský mimo purkmistra Londýnského jediný v celé zemi má titul „lord mayor.“ Za časů Římských nazýval se York Eboracum. York jedno z nejznamenitějších starožitných měst Anglických, rozkládá se na obou březích řeky Ouse, kde se s řekou Fossem slučuje. Katedrála (York minster) svatého Petra ze VII. století jest nejkrásnějším chrámem v celé Anglii. Varhany mají 4200 píšťal. Na věži jest 12 zvonů. — Za heptarchie Saské byl York pod jménem Eoforvic hlavním městem království Northumbrie, potom Deiry.

Měsíc březen.

Neděle III. postní, „Kýchavná“.

Luk. 11, 14—28.

Přivedli k Pánu Ježíši člověka posedlého, jenž působením zloducha byl němý. Pán všemohoucím slovem Svým vypudil ducha zlého, a člověk ten hned mluvil. I divili se zástupové a pravili: „Není-li Tento Syn Davidův?“ To jest: Není-li Tento zaslíbený a očekávaný Spasitel světa? Mat. 12, 23. — Proto nepřátelé Kristovi, fariseové, aby lid neuvěřil v Krista, hned chopili se příležitosti, snažili se zničiti dobrou myšlénku v duších lidu, a k tomu konci přičítali nepopíratelný zázrak Páně činnosti satanově řkouce: „Skrze belzebuba, knížete ďáblův, vymítá ďábly; a jiní, pokoušejíce Ho, znamení s nebe hledali od Něho.“ Luk. 11, 15. 16. Pán Ježíš dovodil jim nesmysl a odpor řeči jejich řka: Já království a panování ďáblovo na světě všudy a všestranným spůsobem podvracuji a ničím; zlé duchy z těl lidských vyháním; lidi ku zbožnosti a mravnosti vedu a od hříchu odvracuji; kterakby tedy zlý duch propůjčoval svou moc k těmto úmyslům a záměrům mým, a takovou měrou sám proti sobě byl? „Každé království proti sobě rozdělené zpustne, a dům na dům padne; je-li tedy satan proti sobě rozdělen, kterak ostane království jeho? Nebo pravíte, že já skrze belzebuba vymítám ďábly?“ Luk. 11, 17. 18.

Dále pak také jiným směrem ukázal Pán, že fariseové odporují sobě zlovolnou řečí svou. Fariseové honosili se říkajíce o svých učencích, že mocí Boží zlé duchy vymítají z posedlých, a tudíž ovšem nerozumně počínali sobě, když z nenávisti a zášti Kristovo vymítání zloduchů připisovali moci ďáblově a nikoli moci Boží jako u svých učeníků. Proto vytýkal jim zlomyslnou nedů-

slednost řka: „Vymítám-li pak (dle výroku vašeho) já skrze belzebuba ďábly: synové vaši (učeníci vaši) skrze koho je vymítají? Pročež oni budou soudci vašimi. Vymítám-li ale prstem Božím (mocí Božskou) ďábly, jistě přišlo k vám království Boží," Luk. 11, 19. 20., a zástupové tito, vidouce moje vymítání zlých duchů dobře soudí, že jsem zaslíbený a očekávaný Syn Davidův, a Vymanitel člověčenstva z poroby ďáblovy.

Konečně ještě také podobenstvím vysvětlil Pán odpor fariseův řka: „Když silný oděnec ostříhá síně své, v pokoji jsou ty věci, kterýmiž vládne. Přijde li silnější než on, a přemůže jej všecku zbroj jeho odejme, na kterouž spoléhal, a loupeže (kořisti) jeho rozdělí." Luk. 11, 21. 22. V podobenství tom jmenuje Pán Ježíš ďábla silným oděncem, mohutným ozbrojencem, jenž jenom potud v pokoji a bez překážky vládnouti mohl lidmi hříchem svedenými a od Boha odvrácenými, pokud nepřišel na svět silnější než on, totiž Kristus, aby jej přemohl. A hle, (tenť jest smysl podobenství Kristova), moje přemáhání a vymítání zlých duchův jest důkazem zřejmým, „že už přišlo k vám království Boží," že už na světě objevil se silnější Vykupitel světa, kterýž vyrve ďáblu zubožené člověčenstvo, jež bylo doposud říší a kořistí jeho.

Avšak vymožeností Spasitelem světa podávaných musí každý člověk přivlastniti a osvojiti sobě spolupůsobením s milostí Boží, vlastní činností svou. Musíť každý člověk sám v sobě obnoviti a dokonati boj s pokušitelem a svůdcem ke hříchu. Musíť každý člověk rozhodně postaviti se na stranu Páně; neboť kdo se nehlásí ku praporu Kristovu, ten slouží ve vojsku nepřítele Božího. Proto stručně a jasně pravil Pán Ježíš: „Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje." Luk. 11, 23.

Ale není věcí snadnou pro člověka, aby zastaralým hříchům a návykům dal výhost, a tak sprostil se ducha zlého, vymanil se z moci jeho. I tenkráte, když byl člověk za pomoci Boží v boji proti hříchu a zlému duchu zvítězil, přece ještě, pokud v těle zemském na zemi obcuje, zůstává v něm zlá náklonnost, jížto nepřítel všemožně hledí se chopiti, aby člověka z hříchů vybředlého znova svedl do těch samých nebo do jiných hříchů, a jej opět podrobil sobě. Proto musí člověk ustavičně bdíti a proti zlému duchu na stráži býti; neboť člověk, jenž ze hříchu vyváznul a Bohu sloužiti počal, upadne-li ospalostí a nepozorností svou

potom zase ve hřích, padne tím hlouběji; tento jeho opětovaný pád jest mnohem nebezpečnější, a napravení jeho jest mnohem těžší. Tomu jasně učí Pán Ježíš těmi slovy: „Když nečistý duch vyjde od člověka, chodí po místech suchých hledaje odpočinutí; a nenalezna ho dí: Vrátím se do domu svého, odkud jsem vyšel. A přijda nalezne jej chvojštištěm vyčistěný a ozdobený. Tehdy jde a přijme k sobě jiných sedm duchů horších nežli jest sám, a vejdouce přebývají tam. I jsou poslední věci toho člověka horší nežli první.“ Luk. 11, 24—26.

Inu ovšem! Cestou pravého pokroku k lepšímu jest zpátečnictví hrozným neštěstím. Proto napomínal Kristus člověka zázračně uzdraveného, jenž osm a třicet let nemocen byl: „Hle, učiněn jsi zdráv; již nehřeš, aby se ti něco horšího nepřihodilo.“ Jan 5, 14. A učeníkům Svým výslovně pravil: „Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.“ Mat. 24, 13.

Pán Ježíš netoliko učil nás Božským slovem Svým, že bez ustání setrvati musíme ve ctnosti a zbožnosti, v boji proti hříchu a ďáblu; On také vlastním příkladem Svým ukázal nám, kterak sobě počínati máme v boji tom. Každé slovo Jeho a každý Jeho čin směřoval k tomu, aby se království Boží na zemi utvrzovalo a šířilo, panování hříchu a ďábla pak aby se hubilo a podvracovalo mezi lidmi. V tom ustavičném boji proti ďáblu a hříchu dobrovolně podstoupil největší strasti a bolesti, nejkrutější útrapy a muky, o čemž nejlépe svědčí Jeho přehořké umučení.

Doposud uvažovali jsme utrpení Páně v zahradě Getsemanské a před soudci nespravedlivými. Dnes jest nám přemýšleti o Jeho bičování a trním korunování. V zahradě Getsemanské a před soudci byly bolesti našeho Vykupitele ponejvíce v duši; bičováním a korunováním však započaly Mu bolesti na svatém těle. Z pouhé lásky k nám a pro naše spasení volil Kristus bičován a trním korunován býti. Nábožně uvažujme přehořké utrpení Kristovo, bychom sobě osvojili spásu, jížto nám zjednati ráčil.

Utrpení Páně bičováním a korunováním.

Pilát vladař věděl, že jest Pán Ježíš, výrokem poroty židovské na smrt odsouzený, nevinen; věděl, „že Ho židé vydali ze závisti.“ Proto vybízel Pána Ježíše, aby se hájil proti křivé obžalobě a

proti křivým svědkům. Pán Ježíš však neodpovídal, ale mlčel, neboť nevina Jeho byla zřejma každému. I sami židé dobře věděli, že Pán Ježíš neučinil těch věcí, z nichžto Jej vinili; ale vášnivá nenávist tak je rozpalovala, že jako ďáblem posedlí křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj Ho," kdykoli Pilát jim předstíral, „že nic zlého neučinil, že na Něm žádné viny neshledává." Vida Pilát, žeby nic neprospěl, ale žeby větší rozbroj byl, rozkázal, aby Ježíš bičován byl pro ty věci, z nichžto Ho židé vinili, a tímto způsobem aby zuřivost jejich ukrotil a Jej od smrti vysvobodil. Arcit byla to podivná spravedlnost, kteráž Nevinného podrobila bičování strašnému, aby nemusel usmrcen býti, nikoli proto, aby zadost učinil zákonu nějakému, nébrž proto, aby vyhověl nenávisti nepřátel.

Mezi osmou a devátou hodinou v pátek odveden byl Pán Ježíš ze síně soudní na dvůr Pilátův. Na dvoře rozvázali Mu ruce doposud svázané a svlekli Ho ze šatů. Syn Boží mlčky a beze všeho zdráhání, pokorně podával věčnému Otci Svému Své nevinné tělo a Svou předrahou krev jako výkupnou cenu za veškero člověčenstvo. Surový katané přivázali Jej k sloupu kamennému, a zbičovali Ho od hlavy až k patě tak ukrutně, že Mu krev z těla stříkala a tekla; tak ukrutně, že nezbylo na celém těle ani místečka zdravého.

Žalmista Páně duchem prorockým předvídaje nevýslovně hrozné bičování Spasitele zvolal: „Na hřbetě mém kovali hříšníci a prodloužili nepravost svou." Žalm 128, 3. Svatý Bernard ve svém spisu o umučení Páně prorocká slova ta vysvětluje řka: „Jako kovář na kovadlo tluče vší silou svou, tak tloukli mučitelové na tělo nevinného Ježíše, a nejsvětější Jeho krev v proudech tekla a vysoko stříkala." Tract. de pass. cap. 3.

„Na hřbetě mém kovali hříšníci, a prodloužili nepravost svou." Jindy byl při bičování vyměřen čas a počet ran. U Pána Ježíše zuřivost katův nikdo neobmezil; ba naopak židé vybízeli bičovatele ku větší činnosti a surovosti.

Kdož dovede vypovědíti strašlivé bolesti a muky, jichžto náš Božský Spasitel pocítil a vytrpěl při této neslýchané ukrutnosti! Ponoří-li se křesťan vážným přemýšlením do krvavého ubičování Páně, a je-li sobě toho vědom, že Pán Ježíš i pro jeho hříchy na celém těle tak ukrutně rozsápán byl: pak není možno,

aby liboval sobě v hříchu; pak není možno, aby se nevydal na pokání opravdivé!

Svatá Brigita[1]) ve svém desátém roce byla na kázaní o umučení Páně. Hluboce pohnuta v duši navrátila se do domu svého. Za příští noci ve snách viděla Ježíše na celém těle bičováním rozsápaného a ranami pokrytého. Dobré děvčátko zhrozilo a tázalo se: „Oh, kdož Tě tak nemilosrdně zranil?“ A ve snách jakoby slyšela hlas řkoucí: „Nejen židé učinili mi to, ale také všickni ti ještě bičují mne, kteří pohrdají láskou mou!“ Tento tajemný sen tak dojal srdce Brigitino, že nikdy více nezmizel jí se zřetele ubičovaný Spasitel. Od té doby bylo jí umučení Pána Ježíše Krista ustavičným předmětem rozjímání. Pouhá zpomínka na Boha-člověka za nás trpícího pokaždé obměkčila jí srdce tou měrou, že se nikterak nedovedla zdržeti slzí Ale víte-li, čeho se při ustavičném zbožném rozjímání o utrpení Páně zdržela? — Hříchu!

Nejsmutnějším dědictvím po našich prarodičích v ráji jest náklonnost k hříchu v nás. Pokud na zemi této živi jsme, nemá nesmrtelná duše naše většího nepřítele nad vlastní tělo. Tělo zemské nerádo snáší na sobě uzdu nějakou a nějaké jho; ono nejraději hoví náklonnostem smyslným, a vlastní svou žádostivostí svádí a přemáhá ducha, jenž má panovati nad tělem. Toho na sobě zakusil i svatý apoštol Pavel; proto naříkal si na své zpupné a odbojné tělo řka: „Vidím jiný zákon v údech svých, jenž odporuje zákonu mysli mé, a jímá mne pod zákon hříchu, který jest v údech mých. Nešťastný já člověk! Kdož mne vysvobodí z těla smrti této?“ Řím. 7, 23. 24. Za tou příčinou mnohou bedlivostí bojoval proti zlým náklonnostem vlastního těla, a sám vyznání o tom učinil těmi slovy: „Tresci tělo své, a ve službu (ducha) je podrobuji, abych snad, an jiným kážu, sám nebyl zavržen.“ I. Kor. 9, 27. Ospalost, nevšímavost, liknavost v tomto boji se zlými náklonnostmi tělesnými musí býti každému na škodu a na záhubu. David, král spravedlivý a zbožný, jedenkráte neostříhal očí svých, když spatřil cizou paní, a následkem nepozornosti té bylo cizoložství s vraždou. Šalomoun, král nej-

[1]) Sv. Brigita dne 8. října.

moudřejší, hověl smyslům svým, a klesl v takové otroctví těla svého, že se dopustil modloslužby k vůli pohanským manželkám svým.

Takoví-li mužové při veliké svatosti a moudrosti nezachránili se před pádem, poněvadž chtěli vyhověti smyslným náklonnostem svým: což teprvé stane se těm, jichžto myšlení a pečování směřuje výhradně jen k tomu, aby tělu svému zjednávali a opatřovali všemožné požitky a rozkoše? „Kdo stojí, hleď aby nepadl;“ a kdo padnouti nechce, musí přísně střežiti tělo své; musí odhodlaně bojovati proti zlým náklonnostem těla svého.

V tom spasitelném boji výborným prostředkem mu bude vážné rozjímání o bolestném utrpení Páně. Kristus, náš Spasitel, podrobil se ukrutnému bičování, jímž celé tělo Jeho od hlavy až do paty rozedráno bylo proto, že lidé hřešívají všemi oudy těla svého. Živá vzpomínka na Krista ubičovaného udusí v těle našem každé pokušení hříšné, a utvrdí nás ve ctnostech.

Když se byli surový katané unavili bičováním, odvázali milého Pána našeho ode sloupu kamenného. On pak tak vysílen a oslaben byl nesmírnou ztrátou krve, že nemoha na nohou státi, upadl do vlastní krve Své, a na zemi sedě zotavil se k dalšímu utrpení, které Mu nastávalo.

Katané jako divé šelmy pohledem na krev Kristovu ještě více rozdráždění vymyslili sobě muku až do toho času neslýchanou. Zaslechli, kterak židé žalovali na Krista, že se chtěl učiniti králem židovským; za tou příčinou chtěli lidu židovskému uchystati divadlo směšné, a tudíž umínili sobě, že jim představí Krista jako přestrojeného krále. „Tehdy žoldnéři vladařovi vzali Ježíše do radního domu, shromáždili k Němu celou rotu, svlekli Jej opět a přioděli Ho pláštem šarlátovým; spletli korunu z trní a vstavili Mu ji na hlavu. Třtinu (místo královského žezla) dali Mu do pravé ruky, a klekajíce před Ním posmívali se Mu řkouce: Zdráv buď, králi židovský! A plijíce na Něho, brali třtinu a bili hlavu Jeho.“ Mat. 27, 27—30. Potom k rozkazu Pilátovu předveden a představen byl Pán Ježíš lidu židovskému slovem Pilátovým: „Ejhle člověk!“ Jan 19, 5. Pilát očekával, že rozkvašený lid židovský pohledem na utrýzněného Ježíše ustane v náruživosti své, a již nebude žádati Jeho smrti. Avšak vůdci svými přemluven a sveden zběsilý lid přece žádal smrti Jeho.

Bičováním na všech oudech těla Svého utrýzněn byl Spasitel

světa, aby zadost učinil za hříchy všemi údy páchané. Jenom posvátná hlava Jeho částečně ještě prosta byla ran a bolestí, a přece hlava jest hlavním sídlem myšlének člověkových; myšlénky zpupné a odbojné proti Bohu bývají původem přestupování zákonů Božích, bývají původem hříchů a urážek svatosti i spravedlnosti Božské. Proto Vykupitel člověčenstva podrobiti se musel zvláštnímu utrpení, do té doby neobyčejnému korunování, aby smířil Boha s lidstvem i pro ty hříchy, jichžto se dopouští hlavou, myšlénkami rouhavými, myšlénkami pyšnými, myšlénkami vzdorovitými. Kdože mohl by libovati sobě v myšlénkách rouhavých, kdože mohl by se vypínati nad bližního svého, kdože mohl by vzdorovati Bohu, Pánu svému, vida Syna Božího, Vykupitele svého, odevzdaného do vůle Otce nebeského, pokorného a trpělivého pod korunou trnovou, kteráž Mu rozrývá svatou hlavu a spůsobuje nové proudy krve po tváři tekoucí?

Jako obraz ubičovaného Spasitele světa, jejž ve snách viděla svatá Brigita, na celý život vryl se jí v duši a odvracoval ji od hříchu každého: tak též obraz Spasitele trním korunovaného výborně odporoučí se k častému pozorování a k nábožnému uvažování, aby se člověk zhrozil každého hříchu, a utvrdil se ve ctnostech křesťanských. Prostředku toho skutečně užívali křesťané, aby postupovali v dokonalosti křesťanské.

Hipolit-Galeatin, nábožný kněz ve Florencii, měl v příbytku svém umělecký obraz představující nejsvětější, trním korunovanou hlavu Kristovu. Před obrazem tím stával někdy po celé hodiny, a vděčně přemýšlel o nekonečné lásce Kristově k nám lidem. V protějším domě obývala ženština vysokomyslná a marnivá, která se domnívala, že kněz Hipolit tak často a dlouho zhlíží se v zrcadle. I otázala se ho, co to má za krásné zrcadlo, před kterým tak často a dlouho stává, a prosila ho, aby jí zrcadlo to ukázal. Nábožný kněz ochotně svolil k žádosti její. Vzal obraz svůj a šel s ním do protějšího domu k marnivé sousedce. Když pak osoba ta spatřila obraz našeho Spasitele s trnovou korunou na hlavě, s očima plačícíma, se rtoma modrýma, s tváří opuchlou a krví pokrytou, že sotva člověku podoben byl, ulekla se a byla hluboce pohnuta. I řekl jí kněz Hipolit: „Vizte, zde máte před sebou žádané zrcadlo, v němž by se měli všickni lidé každodenně zhlížeti. Nedojme-li vás zrcadlo to, ne-

obrátí-li se srdce vaše pohledem na obraz tento: jste ztracena! Pozorujte na obličeji Páně, mnoho-li musel trpěti pro vaši pýchu a marnivost. Pohleďte vlastníma očima na Toho, před Nímž v den soudný budete muset přísný počet vydati ze všech těch duší, kterým jste dala pohoršení, a které jste byla svedla!“ — Vážná slova ta vnikla jí tak hluboko do srdce, že se dala do hořkého pláče nad hříchy svými, a jako druhdy kajicnice Magdalena před Kristem, vrhla se na kolena před knězem prosíc za odpuštění. Od té hodiny odřekla se hříšného života, a vstoupila do kláštera, aby se kála z hříchů svých. V tom pokání setrvala až do smrti šťastné.

Ó zajisté! Velmocným zrcadlem jest obraz trním korunovaného Vykupitele Jesu Krista! Kdybychom se často a skoumavě zhlíželi v zrcadle tom, shledali bychom v něm nejeden trn, který doposud vězí nám v hlavě, který rozrývá blaživou soustavu myšlének zbožných a bohumilých v životě našem, a který spolu také příčinou jest přebolestného korunování Kristova. Kteraká to zpozdilost u lidí, míti pichlavý trn v hlavě, a nestarati se o to, aby vytažen byl! Nač pak byl trním korunován Syn Boží, Vykupitel náš, než aby rukou smilovnou vytáhl každý trn z hlavy a ze srdce křesťana kajícího?

Jako ona pyšná a marnivá ženština, jak mile spatřila obraz trním korunovaného Spasitele svého, vrhla se na kolena a vydala se na život kající, za kterýhož Kristus vyňal jí z hlavy marnivé a ze srdce zkaženého všecky trny, a vyléčil všecky rány trny těmi na duši spůsobené: tak i ty padni na kolena svá před Kristem trním korunovaným v posvátné zpovědnici, a upřímnou lítostí objev Jeho náměstku všecko, co tě jako trní bodá v duši. Vyznej se z každého přestupku, z každého hříchu svého, a měj pevný úmysl, že již nikdy více nebudeš rozbodávati svatou hlavu Kristovu hříchem novým. Tou měrou uzdraveni budeme za života vezdejšího pro radostný život věčný trnovými bolestmi, jichžto pro naši spásu přetrpěti ráčil Spasitel náš Kristus.

Poznámka. Neděle III. postní slove latinsky dle prvého slova mše svaté „Oculi“ (Oči mé vždycky k Hospodinu, Žalm 24, 15), a česky nazývá se neděle „kýchavná.“ Prastaré jméno to dle tradice jak v Čechách, tak i na Moravě známé, pochodí

z dávných dob ve vlasti naší. Za doby jarní obyčejně kolem neděle této panuje kýchavka a rýma.

Na konci šestého století povstal následkem veliké povodně v Římě a v okolí mor nebezpečný. Lidé na potkání zívající a kýchající padali a mřeli. Moru tomu podlehl i papež Pelagius (577—590). Jeho nástupce, svatý Řehoř Veliký, 590 v měsíci srpnu ustanovil tři prosebné a kající průvody na odvrácení toho moru. Toho času počalo se při kýchnutí důvěrně proslovovati přání: „Pozdrav Pán Bůh," a kýchající odpovídal: „Dejž to Pán Bůh!" Tak říká se doposud v katolickém národě našem. Zívající pak znamenal sobě ústa svatým křížem, což doposud v případě tom nábožní národovci činí. Odtud pojmenována v národě našem, když se v něm ujala víra křesťanská, „neděle III. postní „nedělí kýchavnou."

Dne 1. března.

I. Svatý Řehoř, biskup Nysský.

Svatý Řehoř Nysský, mladší bratr svatého Basilia Velikého[1]) narodil se roku 331. v Sebastě Pontské. Nabyv výtečného vzdělání vědeckého stal se učitelem řečnictví a vstoupil do stavu manželského s Theosebií.

Roku 371. jej zvolili za biskupa v Nyse, městě ležícím v obvodu církevní provincie bratra Basilia, arcibiskupa Cesarejského v Kapadocii. Po tři roky statečně potíral bludy Ariánské, a proto roku 374. ze sídla svého vypuzen byl Demosthenem, náměstkem císaře Valensa Ariánům nakloněného.

Po smrti císaře Valensa roku 378. navrátil se biskup Řehoř do Nysy. Byl na poradě biskupův v Antiochii za příčinou odklizení rozkolu místného. Shromáždění to vypravilo jej jako vyslance ve věcech církevních do Arabie. Na druhém všeobecném sněmu církevním v Cařihradě roku 381. rozvíjel činnost náčelnou, měl

---

[1]) Sv. Basilius Veliký dne 14. června. Sv. Petr, biskup v Sebastě, nejmladší bratr, dne 9. ledna. — Svatá Makrina, sestra jeho, dne 19. července.

pohřební řeč Antiochijskému patriarchovi Meletiovi, jenž tam zemřel, a zvolen byl za dozorce v biskupství Pontském. Roku 385. řečnil o pohřbu císařovny Flakcily, choti Theodosia Velikého. Naposled objevuje se jméno jeho roku 394. mezi biskupy shromážděnými při svěcení kostela v Cařihradě.

Svatý Řehoř Nysský byl znamenitou podporou Církve proti Ariánům, a plodným spisovatelem v každém oboru víry a života křesťanského. Psal mimo jiné knihu „O stvoření“ svému bratru svatému Petrovi v Sebastě; knihu „O panenství“ v rozmluvách mezi sebou a sestrou svatou Makrinou; a mnoho kazatelských řečí a výkladů.

2. Svatá Antonina, mučenice Nicejská.

Za vlády Římských spolucísařů Diokleciana a Maximiana žila v Nicee[1]) křesťanka Antonina. Císař Maximian přišel do Nicey. Uslyšev o křesťance Antonině dal ji přivesti, a když neohroženě víru svou vyznala, kázal ji mukami donutiti, aby zapřela Krista a kadidlo obětovala bohům pohanským. Antoninu nezviklanou odvedli do žaláře, z něhož opětně byla k soudci povolána a k modloslužbě nucena. Marná práce! I zavěsili statečnou vyznavačku a strouhali jí boky. Antonina velebila Krista Boha a posmívala se bludům pohanským. Císař poručil, aby svlečena, bičována, na rošti rozpáleném trápena, konečně do pytle zavázána a v jezeře Askanském utopena byla.

3. Svatá Eudoxia, kajicnice, mučenice Syrská.

Eudoxia narodila se v Samarii, městě Palestinském. Žila na konci prvého a na počátku druhého století za panování Římského císaře Trajana. Byla obdařena rozumem bystrým, myslí veselou a krásou neobyčejnou. Ale darové ti stali se jí příčinou ku zkáze duchovní, poněvadž žila bez víry, bez pokory a bez bázně Boží. Oddalať se marnivosti, chovala se lehkovážně,

[1]) Nicea, starodávné město v Bithynii nad jezerem Askanským, 11 mil k jihovýchodu od Cařihradu. Roku 325. byl v Nicee sněm církevní, jenž bludy Arianův odsoudil a „Nicejské vyznání víry“ přijal.

a hleděla zalíbiti se světu a jeho synům nádherným šatstvem a příbytkem, vyhledáváním stejně smýšlejících lidí, a užíváním radostí smyslných, ježto tělu připravují rozkoš krátkou. Aby mohla tím volněji žíti, a jak se domnívala, ve cti, ve vážnosti, v bohatství a v rozkoších dny života svého tráviti, opustila rodné město Samarii, rodiče i příbuzné, a odebrala se do města Bálbeku v Syrii [1]), kdežto brzo shledala se po přání svém se společníky sobě rovnými. Říkalo se o ní, že jest nejkrásnější, nejbohatší, ale také nejlehkovážnější ženskou v celém městě. Žilať prostopášně a hříšně jako za ustavičného masopustu v nejhorším smyslu.

Bůh nejvýš smilovný, „jenž nechce smrti bezbožného, ale chce, aby se obrátil od cest svých a živ byl," Ezech. 18, 23., seslal jí milost Svou, když se jí už dovršovala míra hříchův.

Mnich, svatý German, putoval městem Bálbekem. Ubytoval se u svého příbuzného, křesťana. Mnich ten po půlnoci vstal, modlil se modlitby jitřní, a pak hlasitě četl o hrozných mukách pekelných, a o nevyslovitelných radostech nebeských. V domě sousedním obývala Eudoxia. Ješto zeď její komůrky byla tenka, probudilo jí modlení a čtení nábožného mnicha. Naslouchala zvědavě slovům jeho. Ráno dala jej prositi, aby k ní přišel. German, neznaje hříšnici tu, uposlechl vyzvání toho. Eudoxia tázala se ho: „Jakého jsi stavu, a proč jsi v noci tak hlasitě mluvil, jsa ve světnici své jen sám a sám?" Sluha Boží vysvětlil jí své noční modlení a rozjímání, a důrazně mluvil o konci života ctnostného i hříšného, o nebi i o pekle.

Jeho řeč dotkla se hříšnice jako blesk, a tudíž plačíc žalostně bědovala: „Jsem-liž tedy na věky od Boha zavržena? Mám sice víru Samaritánskou, ale žila jsem výhradně toliko žádostem tělesným. Nemohou-liž mne již nikterak minouti tresty pekelné?" — Svatý German odvětil jí: „Obrátíš-li se k Bohu celým srdcem: odpustí tobě milosrdný Bůh hříchy tvé pro Svého Syna, Jesu Krista, Jejž k vůli spáse hříšníkův vydati ráčil na smrt. Aby's nabyla

[1]) Bálbek, město Bálovo. Bál byl pohanům bohem slunce. Bálbek u Římanů nazván byl „Heliopolis," poněvadž ctění slunce z Heliopole Egyptského tam přešlo. Arabové navrátili městu tomu jméno Bálbek. Bálbek jest nyní v Akanském pašalíku v Syrii.

spasení, potřebí jest tobě pokání, víry a křtu svatého. Přestaň hřešiti, povolej k sobě kněze křesťanského, přijmiž od něho slovo života, a navedení k pokání i ku svatosti. Budeš-li věřiti a věrně následovati, ndělí se tobě křest na odpuštění hříchů."—Eudoxia zvolala: „Všechno to podniknu a vykonám upřímným srdcem."

Dožádaný kněz přišel, ale náramně ulekl se vida před sebou hříšnici po celém městě známon. Eudoxia pak padla mu k nohoum, a plačíc prosila ho za slovo života a za křest svatý. Pravilať: „Jsem hříšnice veliká; ale opravdově míním se obrátiti k Bohu, Jehož milost, jak jsem byla slyšela, v Kristu větší jest nad hříchy mé." — Kněz žasna a velebě Boha pro nekonečné milosrdenství Jeho, řekl k ní: „Člověk kající uvažuje svatost Boží a vlastní hříchy své, spravedlnost Boží a zasloužené zavržení své, dobrotu Boží a nevděk svůj, velebnost Boží a nicotu i zlobu svou; tu pak ovšem rodí se mu v duši smutek a úzkost, pokora a zapírání sebe, přítulnost a láska k Bohu, tak že kajicník napotom už nekoná vůli svou, ale vůli Boží, a tudíž poučován, posvěcován a v pravdě oblažován bývá milostí nebeskou. Eudoxia, počni káti se; odlož šatů nádherných, a oblec se v roucho skromné; vyhýbej se nebezpečným společnostem, a zůstaň o samotě. Po osm dnů oddej se postu, modlitbě a rozjímání o hříšném životě svém, a o nekonečné spravedlnosti a smilovnosti Boží."

Eudoxia srdcem skroušeným podrobila se pokání uloženému. Když pak svatý German navštívil ji zase po osmi dnech, byla na duši i na těle docela změněna. Na duši byla tak zbožna, a na těle tak schřadla, žeby v ní žádný nebyl poznal bývalou hříšnici. Sám svatý German podivil se velikým účinkům milosti Boží a kajicnosti její. Eudoxia mluvila k němu: „Ó děkujte Pánu Bohu, že mně nehodné prokázati ráčil takové milosrdenství. Za prvních šesti dnů nemohla jsem než plakati nad svými hříchy a nad Boží dobrotou ke mně. Když pak dne sedmého velikou lítostí a bolestí na zemi ležíc jsem se modlila, spatřila jsem anjela v záři nadzemské, jenž mne pozdvihnul, a ukázal mi veliké zástupy anjelův radujících se nad štěstím mým, že náležím do jejich společnosti. V tom vidění ponořena jsouc zočila jsem vedlé sebe nestvůru děsnou, která ztěžovala sobě před Bohem, že duše jemu náležitá odejímá se mu proti všemu právu. Avšak hlas s nebe zapudil nestvůru onu těmi slovy: „Bohu líbí se

milost dáti hříšníkům kajícím!“ Prosím Vás, buďtež mi duchovním vůdcem cestou pokání a spásy, a povězte mi, kterak děkovati a sloužiti mám Bohu za neskončenou dobrotu Jeho.“ — Svatý German poučil a odkázal ji k biskupovi toho města, aby od něho sobě vyžádala a přijala víru křesťanskou a křest svatý.

Biskup byl již slyšel o tom obrácení, ale pochyboval o její upřímnosti a vytrvalosti. Eudoxia v rouše kajicném přišla k němu, padla na kolena, a plačíc prosila za přijmutí do počtu křesťanův a za křest svatý. Biskup, vida její horlivost a patrné působení milosti Boží, vyhověl prosbě té.

Eudoxia stala se z veřejné hříšnice horlivou křesťankou; dávala zjevné důkazy o nebeské moci víry a milosti; opovrhovala všelikou ctí, všelikým bohatstvím a každou radostí světskou; zapírala se všemožně, a obcovala výhradně toliko s Bohem na modlitbách a v rozjímání o zázračné smilovnosti a dobrotě Jeho. Aby se úplně sprostila světa, propustila otroky, štědře je obdarovala a napomenula k pokání a bázni Boží řkouc: „Následujte mne! Bylať jsem vám příkladem hříchu, nyní chci vám býti příkladem kajicnosti.“ Veškero jmění svoje dala biskupem rozdati chudým. Sobě popřála jen pokrmů nejpotřebnějších. Vykonávala práce těžké. Vzdalovala se každé světské radosti. Mnoho času trávila v kostele na modlitbách soukromých. Roucho kajicné nesvlékla nikdy více. Takovým spůsobem učiněna jest vzorem křesťanských ctností Eudoxia, kteráž druhdy bývala pohoršením každému člověku.

Když ji byl svatý German opět navštívil, shledal, že jest velmi dokonala. Odvedl ji do samoty, aby dovršila pokání své.

Tam však musela ještě přestáti zkoušky perné. Jeden z bývalých společníků, kteříž nechápali pokání její, obleknuv se v roucho mnišské na kolenou prosil svatého Germana, aby jej přijal do řádu. Svatý German mu představoval, že nesnese tuhý život mnicha na poušti. On však odpověděl jemu: „Ovšemť na povážení jest úmysl můj; ale příklad známé hříšnice Eudoxie dodává mi zmužilosti. Její pohled a napomínání zajisté pomůže mi, abych přemohl všechny obtíže tuhého řádu, budu-li k němu připuštěn.“ — Svatý German uvěřiv jeho slovům dal jej zavesti k Eudoxii. Ona zlosyna poznala a tušila, že jí vylákati míní ze samoty nazpět do světa. Tento jeho úmysl zlý pokárala slovy

ostrými. Odvážlivý svůdce v tom okamžení svalil se mrtev na zem. Když pak Eudoxia vroucně modlila se za něj, přišel mladík ten zase k životu a dal se na pokání.

Náměstek císařský, Aurelian, dozvěděv se, že Eudoxia jest křesťankou a že má bohatství veliké, vypravil k ní žoldnéře, aby mu donesli peníze její. Avšak Bůh ji chránil. Žoldnéři navrátili se s nepořízenou. Vlastní syn náměstkův chtěl pak sám vydati se s větším počtem žoldnéřův na cestu, aby uchvátil její bohatství. Ale ještě toho večera kůň smrtelně jej ranil, tak že otec Aurelian nejen úmyslu svého vzdal se, ale také prosil Eudoxii za přímluvu pro syna svého. Eudoxia poslala otci zarmoucenému psaní znamenané třemi křížky místo pečeti. Jakmile psaní to položili na mrtvolu zatím zemřelého syna, povstal živ a zdráv. Zázraky těmi poučen přijal i Aurelian a veškeren jeho dům víru v Jesu Krista.

Zbývalať Eudoxii ještě zkouška poslední a nejtužší. Trajan Markus Ulpius Krinitus, stav se roku 98. císařem Římským, náležel k nejlepším císařům pohanským. Avšak, ač byl hned na počátku vlády své prohlásil: „Žádný nevinný nebude trestán," přece heslem tím nespravoval se naproti křesťanům nevolícím a nemohoucím jeho obrazu víno a kadidlo obětovati a Božskou čest prokazovati. Z toho povstalo krvavé pronásledování křesťanů i v Palestině a Syrii, jako po ostatním oboru rozsáhlého císařství Trajanova.

Eudoxii znal každý po celé zemi pro mimořádnou svatost a pro veliké zázraky. Nový náměstek císařův, Vincencius, obával se povstání lidu, kdyby veřejně soudil a na smrt odsoudil světici slavnou; proto tajně dal jí odpraviti mečem. Takovou měrou pokání Eudoxie dovršilo se, a víra její došla koruny mučenické ve slávě nebeské, což se stalo dne 1 března roku 114. po narození Páně. Císař Trajan pak válečnou cestou do Arabie onemocněl, a spěchaje do Cilicie zemřel v Selinu dne 11. srpna 117.

Třikráte šťastná Eudoxia, kteráž uslyšela volající hlas milosti Boží, rozhodně odřekla se prostopášného života — hříšného masopustu, a vydala se na pokání — na půst ustavičný, kterýž jí spůsobil radost pravou a trvalou za dnů života vezdejšího, blaženou smrt mučenickou, a bohatou odplatu v království nebeském.

4. Svatá Domnina, panna Syrská.

V Syrii, krajině Asijské, za pátého století rekovně Bohu a bližním sloužila svatá panna Domnina. V zahradě svých bohatých a nábožných rodičů dala sobě zbudovati malou dřevěnou chatku, v nížto o samotě bydlela, na ustavičných modlitbách žíněný šat slzami smáčela, a výhradně toliko čočkou ve vodě močenou se živila. Každodenně ráno i večer společně s ostatními křesťany navštěvovala služby Boží v nedalekém kostele. Obličej ustavičně měla zahalený, tak že ani sama na člověka nepopatřila, ani sobě do očí popatřiti nedala. Příčinou ustavičného pláče byla plamenná láska k Bohu. Chudobným a nuzným posýlala denně potřebných pokrmů ze statků rodičův a bratří, jimžto Bůh hojně žehnal pro svatost Domniny. Za její příkladem mnoho jiných panen oddalo se v krajině té podobnému životu tuhému. Výroční památka svaté Domniny a společnic světí se dne 1. března.

5. Blahoslavený Bonavita, kovář, Italian.

Lugo, město v biskupství Imolském v Italii, jest rodištěm blahoslaveného Bonavity. Od mladosti liboval sobě v modlitbě horlivé. Vyučiv se řemeslu kovářskému i při práci pilné ustavičně rozjímal o věcech svatých, nevšímaje sobě ničeho, co se kolem něho planého mluvilo a konalo. Jednoho dne vznikl nebezpečný požar ve vesnici Kodalunga. Dozvěděv se o tom, pádil tam a prolévaje slzy znamením svatého kříže uhasil oheň nebezpečně se šířící. Jindy modlitbou zachránil se v řece rozvodněné. O chudé laskavě pečoval; žebráka zimou skřehlého přioděl rouchem svým, a nedbal posměchu rozpustilé mládeže vidoucí jej polonahého na ulici. I nové střevíce daroval nuzákovi. Blahoslaveného Bonavitu, bratra třetího řádu svatého Františka, i jinými zázraky oslavil Bůh. Zesnul v Pánu dne 1. března 1375 a pochován byl v kostele Minoritském v Lugu, maje 37 roků věku svého. Druhdy hlava blahoslaveného Bonavity nosívala se o průvodech prosebných ve schránce ozdobné.

6. Svatý Albín (Albík), biskup Angerský.

Svatý Albín pocházel z rodiny slovutné v jižní Britanii (v nynější Anglii). Už za let dítěcích jevil rozum bystrý a touhu po službě Boží. Obávaje se, aby ve světě nepodlehl pokušením rozmanitým, vstoupil do kláštera v krajině Angerské.[1]) Tam dnem i nocí modlíval se, tělo na uzdě měl postem, bděním a tuhou kázní; představených byl dokonale poslušen. Pro veliké ctnosti zvolili sobě klášterníci Albína pětatřicetiletého po smrti opata roku 504. za představeného. Dobře učinili. Ke slovu a po příkladu opata Albína zaskvíval se veškeren klášter ten čím dál tím více všeobecnou pokorou, láskou a bázní Boží.

Celé čtvrtstoletí spravoval opat Albín klášter svůj. Toho času zemřel biskup Angerský. Nadarmo zdráhal se Albín; jednomyslnou volbou a naléhavou prosbou donucen byv přijal vznešený úřad biskupský na sebe, a rozvíjel činnost blahodarnou. Horlivě hlásal slovo Boží; otcovsky pečoval o chudinu; těšil zarmoucené; ochraňoval utiskované. Kdo dobrý a spravedlivý, každý ho miloval. Avšak lidé, zvláště velmoži někteří, jenž libovali sobě v obcování nemravném, zakusili jeho nestranné přísnosti.

Staraje se o časné i věčné blaho svěřenců, nezapomínal svatý Albín na vlastní spásu svou. Až do stáří svého tuze postíval se a prospíval zbožností, pokorou a všemi ctnostmi. Dokonav pak svůj osmdesátý rok dne 1. března 549 klidně a šťastně odebral se na věčnost.

Po sedmi létech vyzdviženo bylo jeho tělo, které doposud v úctě chová se v kostele Angerském.

7. Svatý Suidbert (Svibert), biskup.

Suidbert, Anglosas, jeden z jedenácti kněží, jenž okolo roku 690. připutovali se svatým Vilibrordem[2]) z Anglie, aby Frisům hlásali svaté evangelium. Věrověstové v zemi Frisův zvolili Suidberta za svého biskupa, a vypravili ho do Britanie, aby se dal vysvětiti. Svatý Vilfrid[3]) vysvětil ho roku 693. za biskupa krajinského, bez určitého sídla. Biskup Suidbert navrátil se, ale u Frisů mnoho nepořídiv přešel do krajiny Bruk-

[1]) Angers, hlavní město ve francouzském kraji Maine-Loireském. — [2]) Sv. Vilibrord dne 7. listopadu. — [3]) Sv. Vilfrid dne 24. dubna.

terů. Obec křesťanskou, kterouž Suidbert u Brukterů založil, Sasové rozehnali. Francký majordomus (vladař) Pipin dal Suidbertovi jeden ostrov Rýnský, podle něho Suidbertswerth[1]) přezvaný. Na ostrově tom Suidbert založil klášter na vychování misionářů. V tom klášteře svatý Suidbert dokonal svůj život záslužný léta Páně 713.

Dne 2. března.

I. Svatý Simplicius, papež.

Svatý Simplicius, narodiv se v Tiburu městě, nyní Tivoli zvaném, byl papežem od roku 468—483. Největších starostí nadělaly mu zmatky, kteréž v zemích Východních spůsobili bludaři Monofysité. Roku 478. na církevním sněmu (synodě) v Římě odsoudil několik šiřitelův bludné té nauky.

Když po smrti katolického biskupa Solofaciola v Alexandrii roku 481. katolíci zvolili Jana Talaju za jeho nástupce, ale Akácius Cařihradský a císař Zeno, přívrženci bludův, jej zavrhli, hledal katolický biskup Jan Talaja ochrany v Římě, a papež Simplicius statečně ujal se ho. Podobnou rozhodností ohradil se papež ten naproti žádosti císařského dvoru Cařihradského, aby Cařihrad jako sídlo císařské i ve věcech církevních měl hned první místo po Římě před patriarchou Alexandrijským a Antochijským, jak se byli usnesli řečtí biskupové na sněmu Chalcedonském roku 451. za nepřítomnosti vyslancův papežových, čehož ovšem nepřipustil hned tehdejší papež Lev, ale hájil prastará práva ostatních patriarchů.

Papež Simplicus nejen Východ na bedlivém zřeteli měl, ale také země Západní obezřetně střežil, čehož potřeba byla tím větší, an toho času v Západních říších na žádném trůnu neseděl panovník katolický, neboť i katolická Italia nalézala se pod vládou Arianského knížete Odoakra, kterýžto velitel žoldnéřův německých ve službě císařův Západořímských roku 476. za krále Italského se prohlásil a císařství Západořímskému konec učinil.

Papež Simplicius záslužný život svůj dokonal dne 2. března roku 483.

---

[1]) Suidbertswerth nyní Kaiserswerth, Caesaris Verda.

2. Blahoslavená Anežka (Nětiše) Česká, Přemyslovna, abatyše Pražská.

Blahoslavená Anežka byla třetí dcerou krále Českého Otakara I. a Uherské královny Konstancie. Anežka narodila se v Praze dne 20. ledna roku 1205. Doba ta byla bouřliva velmi. Křižáci svolávali se k novému dobývání svaté země z rukou pohanských. Bedřich Rudovous dobojoval krutý boj s Římem, aby na troskách práv církevních zbudoval svůj všemocný stát. Řád svatého Norberta, svatého Bernarda Clairveauxského (Klervóského), řád Karmelitů a Německých bratří horlivě rozvíjely mladistvé síly své, kdežto svatý František, svatá Klára a svatý Dominik pracovali o základech, na nichž dále stavěti měli synové a dcery svaté chudoby od věku k věku. Za doby té slavní papežové Alexander III. a Inocenc III. spravovali svět, jejž leskem cností svých ozařovala celá řada znamenitých světců. Vědy a umění tvořily ve službě církevní svá nejvznešenější díla.

Anežka, dcera královská, teprvé tříletá, byla dána na vychování do kláštera v Třebnicích, jejž svatá Hedvika[1]) založila a dosud spravovala. Mladistvá Anežka chovala plamennou úctu k Marii Panně, a posvěcovala se k oslavení její svátků vždy tuhými posty. Ovocem této nábožnosti byla její vřelá láska k čistotě. Sotva byla dětský věk překročila, učinila slib věčné čistoty panenské v den Zvěstování Panny Marie. Čtrnáct roků zůstala pod dozorem klášterních sester, až pak k rozkazu otce svého, krále Otakara I., roku 1224. ke dvoru se vrátila, aby uvedena byla do velkého světa. Anežka uposlechla. Pod zlatohlavem, jejž nyní obleci musela, nosila na těle drsný šat kající a ostrý pás, spávala na tvrdé podlaze a noční dobou tajně bosa navštěvovala kostely.

Dne 15. prosince 1230. zemřel jí otec, po němž vládu ujal král Václav, bratr Aneščin. U něho ucházeli se zároveň o ruku vznešené panny Anežky Jindřich III., král Anglický, a Německý císař Bedřich II. Král Václav dal přednost císaři. Avšak Anežka nedala mu přednost před Kristem, Jejž sobě

[1]) Sv. Hedvika dne 17. října.

byla už dávno vyvolila za jediného Chotě svého. Bratr Václav chtěl provesti vůli svou. Anežka prosila papeže Řehoře IX., aby jeho prostřednictvím směla věrnou zůstati svému slibu čistoty panenské. Přímluvy papežovy uposlechl král Václav, a konečně i císař Bedřich podrobil se a ustoupil.

Dobře, že Anežka dala přednost liliji panenské před korunou zlatou. Císař Bedřich v desátém roce od onoho nabídnutí Církev ukrutně sužoval, byl z Církve vyobcován, s trůnu sesazen, a po pěti létech zemřel rozdvojen s Církví, s lidem a se sebou samým. Jemu po boku byla by se šlechetné a zbožné Anežce koruna císařská proměnila v korunu trnovou, žezlo ve třtinu, a plášť hermelínový ve jho nesnesitelné.

Anežka se trůnu odřekla a vkročila rozhodně na dráhu svrchované dokonalosti. Už byla statky své dílem chudým rozdala, dílem pak věnovala na zařízení velké nemocnice a na dostavění kláštera, jejž král před nedávnem založil pro první mnichy Františkány do Prahy přišlé. Vypravování těchto mnichů o vznešených cnostech, jimiž se svatá Klára Assiská zaskvívá, a v nichž řeholné dcery své vychovává, bylo původem založení nového kláštera Klarisek na břehu Vltavy, do kterého už dne 11. listopada 1234 vstoupilo prvních pět jeptišek. Anežka rychle rozhodla se, nádheru paláce královského vyměnila za chudobnou celu klášterní, a již 25. března následujícího roku 1235. přijala s jinými sedmi pannami závoj klášterní z rukou kardinala Kajetána, kterýž toho času jako vyslanec papežský zdržoval se v Praze.

Anežka stala se Klariskou. Zachovávala věrně a svědomitě řeholná pravidla velmi přísná. Odmítla všeliké výhody, kterých se jí pro vysoký její rod dostati mělo. Nepřijala věna královského volíc žíti jenom z almužny, jak řehola kázala. Plátěný pás, kříž, dřevěný koflík a hlíněná míska, kteréž jí svatá Klára z Assisi na znamení zvláštní lásky darem poslala, byly jí pokladem jediným.

Klášter brzo měl ke stu řeholnic. Většinou byly to dcery z rodin nejslavnějších a nejznamenitějších. Název „Chudé sestry," jak lid Klarisky Pražské jmenoval, jest důkazem, že svatá Anežka, která se mezitím představenou čili abatyší klá-

[1]) Svatá Klára dne 12. srpna.

štera toho stala, na zachování chudoby náležitě dokračovala. Nedovolilať žádné ze svých řeholných sester, aby měla nějaký statek pozemský, poněvadž v chudobě slíbené všechny mají nejvyšší poklad svůj. Uvažujíc moudře veliké poměry, vymohla pro klášter Pražský v Římě zmírnění řeholy, jehož drsné podnebí zdejší vyžadovalo; ale sama nikdy neužila dosaženého zmírnění. Ještě ve svém sedmdesátém sedmém roce chtěla tráviti čtyřicetidenní půst o chlebě a o vodě, a jen smrt překazila jí provedení úmyslu toho.

Svatá Anežka pro neobyčejné oběti a skutky ode všech velice ctěná a vážená zůstala přepokorna a pokládala sebe za nejposlednější sestru. To zajisté jest neklamným důkazem pravé ctnosti a dokonalé zbožnosti její. Svatá Klára, zakladatelka řádu, znajíc ryzou pokoru Anežčinu, právem mohla jí psáti: „Pověst o svatém životě tvém dostala se až k nám. Já a sestry mé velmi se těšíme tomu. Radujeme se z toho v Pánu, Dárci všeho dobra. Celý svět o tom ví, že jsi radostivě přednost dala chudobě svaté, sebezapření a pokoře v Kristu, Jejž jsi přede všemi ostatními vyvolila sobě za vznešeného Chotě, že jsi Mu přednost dala před nejvyšším důstojenstvím, před leskem tohoto světa a před samým trůnem nejjasnějšího císaře.“

Avšak ani taková chvála z úst světice Kláry, její duchovní matky, ani listy, v kterých papežové Řehoř IX. a Inocenc IV. podobným spůsobem jí vyjádřili svou vážnost a uctivost, nezviklaly tichou a skromnou pokoru Anežčinu. Jenom zvláštním rozkazem papežským dala se pohnouti, aby přijala důstojnost abatyše, a při tom ještě vymínila sobě, že ji podřízené jeptišky musejí nazývati pouze „starší sestrou.“

Blahoslavená Anežka, toužíc po vlasti nebeské, nepřestávala milovati svou zemskou vlast Českou. Milujíc v pravdě Boha, milovala i bližního pro Boha, milovala zvláště národ svůj Český. I v zátiší klášterním starala se o poměry vlasti České k zemím a národům cizím. Svému bratru Václavu I., králi Českému, byla moudrou raditelkou a prostřednicí ve věcech týkajících se České země. Zjednávala mír mezi králem Českým a svatou Stolicí Římskou. Radou a pomocí její povstal nejeden dobročinný ústav v Praze a v zemi. Když pak později za poměrů změněných nemohla bezprostředně ujímati se veřejných zá-

ležitostí občanských, alespoň horlivou modlitbou ve sboru svých klášterních sester nápomocna byla vlasti a národu. Zachoval se nám o věci té důkaz znamenitý. Bratrovec Anežčin, Český král Otakar II., odebral se s vojskem proti německému císaři Rudolfovi I. Blahoslavená Anežka, jsouc v průvodu prosebném s družkami řeholnými, dne 26. srpna 1278 poroučela bratrovce do ochrany Boží. Z nenadání před křížem zbledla a slzy ronila. I otázaly se jí jeptišky, jakáby byla příčina náhlé změny a truchlivosti její? Blahoslavená Anežka odpověděla: „Nejmilejší sestry, viděla jsem nyní Přemysla Otakara, krále našeho, vlastního syna svého bratra Václava, v bitvě lestně zavražděného. Dva muži vedou jej.“ — Skutečně brzo došla do Prahy zpráva nešťastná, že v ten den a v tu hodinu, kdy Anežka ono vidění měla, Český král Přemysl Otakar II. úkladně zavražděn byl u města Lavy v Dolních Rakousích.

Čtyřicet a šest roků žila Anežka v klášteře svém. Ve světě za té doby burácely bouře divoké, kteréž zachvátily Českou vlast její i naši. Sotva minulo nebezpečenství způsobené vpádem sveřepých Mongolův, vypukly náboženské i politické bouře, v nichžto jen papež Inocenc IV. zachránil Anežčina bratra Václava na trůně. Otakar II., kterýž neuznal volbu Rudolfa Habsburského za císaře, ztratil na poli Moravském roku 1278. bitvu i život. Vdova královna odvlečena byla do zajetí. S dědicem trůnu nakládáno jako se žebrákem. Nešťastná země stenala pod hrůzami vlády násilnické. Teprvé za posledních dnů života svého spatřovala svatá Anežka mír do vlasti se vracející, ale spolu také mír věčný, do něhož brzo měla vejíti.

Dne 2. března 1282, v pondělí po čtvrté neděli postní přijala služebnice Boží uprostřed svých duchovních sester svaté svátosti a svatě v Pánu zesnula. Tělo její pochováno bylo v kaple Matky Boží, kteráž později pojmenovala se „kaplou blahoslavené Anežky.“

Tělo blahoslavené Anežky již vícekráte hledalo se v kryptách zbořeného a přestavovaného kláštera toho. Posud nepodařilo se nalezti ho. Avšak část ostatků těla blahoslavené Anežky nalézá se v Eskuriálu ve Španělích.

Dr. Josef Chmelíček, profesor pastorálky v Brně, ve svém cestopisu do Španěl, díl II. str. 43., zmínil se, že v Esku-

rialu[1]) jsou ostatky s nápisem blahoslavené Anežky České. Roku 1876. k žádosti z Prahy učiněné tři Španělští kněži z Tovaryšstva Ježíšova prohledali všechny schránky obsahující svaté ostatky a všechny knihy i listiny o nich svědčící. I nalezli celou dolejší čelist blahoslavené Anežky, na kteréž několik maličkých kousíčků suchého masa lpí. Španělský nápis v pamětní knize Eskurialské zní: „Svatá Anežka Pražská, čelist.“ V knize té také psáno, kterak se čelist blahoslavené Anežky České tam dostala. Císař Maxmilian II, král Český (1562—1576), měl za manželku Španělskou kralevičku Marii, dceru císaře Karla V., sestru krále Španělského Filipa II. Po smrti manžela svého odebrala se císařovna roku 1581. s dcerou svou Markétou nazpět do Španěl. Kralevička Markéta vstoupila v Madridu do tuhé řeholy svaté Kláry, do řeholy, kterouž byla blahoslavená Anežka Česká v Praze zavedla. V klášteře Klarisek Madridských, jejž byla založila sestra císařovny Marie, Johanna, žila císařovna Maria až do své smrti 26. února 1603, a v poslední vůli své nařídila, aby ostatky svatých, jichž měla hojný počet, odevzdány byly do Eskurialu. Mezi těmi ostatky byla také ona dolejší čelist blahoslavené Anežky České. Major domus císařovny Marie, don Rodrigo del Aquila, odevzdal ostatky ty se spisy podepsanými svým vlastním jménem, a spolu jménem Markéty kralevičky, do Eskurialu.

Klášter svaté Anežky podnes stojí na Vltavě, ale řeholnice už dávno vymizely z něho. Jenom jméno a obraz v mramoru na klášteře tom udržují upomínku na šlechetnou dceru královskou v chudobném rouchu svaté Kláry.

Brzy po smrti svaté Anežky počala se zmáhati úcta její. Královna Eliška, choť krále Jana a poslední Přemyslovna, prosila papeže Jana XXI., aby Anežku prohlásil v Církvi za blahoslavenou. Císař Karel IV. ujímal se po smrti matky své Elišky velmi horlivě věci té. Avšak ani on, ani syn jeho

[1]) Eskurial, město ve Španělské provincii Segovii u jižní paty pohoří Guadaramy s největším královským zámkem a klášterem Jeronymitů. Zámek dal král Filip II. vystavěti ke cti sv. Vavřinci v podobě roštu nákladem 30 milionů zlatých; hlavní chrám zbudován jest dle vzoru Římského kostela sv. Petra.

Václav nedožil se prohlášení toho, poněvadž vypukly neblahé bouře husitské. Zatím pak v Čechách i bez církevního schválení Anežka za svatou všeobecně považována byla, a úcta k ní rozšířila a dochovala se až na dny naše.

Tu nastal rok 1873., kdy arcidiecese Pražská slaviti měla devítistoletou památku založení svého. Důstojný pan děkan v Sloupnici, Jan Dreml[1]), v diecesi Kralohradecké, zvláštní ctitel blahoslavené Anežky, pracoval již dříve slovem i skutkem o tom, aby světice naše konečně slavně prohlášena byla za svatou v Církvi Páně. K potřebnému novému vyšetřování jmenoval Jeho Eminencí, nejdůstojnější pan kardinál a kníže-arcibiskup Pražský, Bedřich kníže Švarcenberg, v lednu roku 1872. zvláštní komisi, jejíž členové a ostatní svědci přísahou zavázali se, že na zřeteli míti budou jedině slávu Boží a zjištění pravdy. Muselo se dokázati, že Anežka od nepamětných časů za blahoslavenou a svatou ctěna byla, a že toto ctění nepřetržitě trvalo až na naše časy.

Ze souvěkých spisovatelů dokázalo se, že král Václav III. a jeho choť v nemoci své dcery Markéty utíkali se k přímluvě svaté Anežky, položili dítě nemocné na její hrob, a hned se uzdravilo; za to věnovali šťastní rodiče drahocennou oběť do kaply svaté Anežky. — Eliška, matka Karla IV., vzýváním svaté Anežky z nebezpečí života vyvázla, a od těch dob chovala nepodvratnou důvěru k ní. — Karel IV. sám dvakráte přímluvou její před smrtí zachráněn byl, a tudíž na smrtelné posteli zavázal syna a nástupce svého krále Václava IV. (1378—1419), aby o její vyhlášení za svatou v Římě pečoval. — Za XIV. století Anežka vůbec „svatou“ nazývala se. — Svátek její slavil se již tehdy dne 2. března. Řád Křížovníků od nepamětných časů ctí ji za svou zakladatelku a nebeskou patronku. Vedlé řeholy jejich od papeže Klémenta X. roku 1657. potvrzené svatvečer před její svátkem postem se světí. Na obraze v kostele křížovnickém v Praze má na hlavě záři svatých. Od roku 1704. řád křížovnický slaví svátek její jako slavnost první třídy. Socha její

[1]) Zemřel roku 1875., dočkav se prohlášení Anežky Přemyslovny za blahoslavenou.

v tom klášteře má podpis „svatá Anežka“.[1]) Na obrazech z XVIII. století jest Anežka ve spolku s jinými svatými před trůnem Božím. V knihách z té doby jmenuje se blahoslavená Anežka v počtu svatých patronů Českých. V Praze podnes „svaton“ se nazývá a svátek její se světí.

Tato svědectví s potřebnými doklady zaslána byla zvláštním poslem do Říma. Avšak rozhodnutí stalo se teprvé dne 28. listopada 1874 po důkladném proskoumání. Pak následovalo potvrzení Svatého Otce Pia IX., a tím veřejná úcta blahoslavené Anežky České slavně povolena pro veškeren katolický svět. V kapli Českého hospice v Římě jest nyní obraz blahoslavené Anežky České mezi ostatními svatými patrony zemskými, a v německé kapli „dell' Anima“ obraz její na klenbě mistrně maloval výtečný malíř L. Seitz.

Kongregace čili sbor svatých obřadů v Římě potvrdil také zvláštní církevní modlitbu a čtení v hodinkách o naší blahoslavence dne 20. března 1875. První veřejná slavnost blahoslavené Anežky České mnohou slávou konala se v Praze a po celém království Českém dne 2. března 1876.

Blahoslavená Anežko Česká, oroduj u Boha za vlast a Církev svou katolickou!

Modlitba církevní.

Bože, jenž jsi blahoslavenou Anežku pannu zamítnutím královské nádhery a pokorným následováním kříže Tvého k nebesům pozdvihnouti ráčil: propůjč nám, prosíme, abychom její přímluvou a následováním slávy věčné účastnými státi se zasloužili. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

---

[1]) V Klučenicích, v Sedlčanském vikariátě arcibiskupství Pražského, jest v křižovnickém farním kostele na epištolní straně velkého oltáře socha blahoslavené Anežky nepochybně z roku 1723., kdy kostel onen byl nově zbudován. Blahoslavená Anežka v rouše řeholném tiskne kříž k srdci a má u nohou korunu královskou. Za posledních let slavně koná se výroční památka blahoslavenky a čelné patronky řádu křižovnického v Klučenicích dne 2. března. (Zprávu tu ochotně dal nám vel. důst. p. farář Klučenický, Josef Puchta, kněz řádu křižovníků s červenou hvězdou.)

Píseň o blahoslavené Anežce České

Mnoho skvělých květův zemi
Přemyslovců vydal rod;
nejskvělejší mezi všemi
v Anežce nám dán byl plod.
Do nebes ji Pán Bůh vzal,
za patronku nám ji dal.

Vychována v panen kruhu
vrátila se ke dvoru;
za příkladem Božích sluhů
hříchům kladla záporu;
nemýlil ji zlatohlav,
jejž jí vnutil vzácný stav.

Domov byl jí stánkem Božím,
stánek Boží domovem;
veškerým svým zemským zbožím
zaháněla nouzi všem;
jí pak modlitba a půst
působily ctností vzrůst.

Za choť marně chtěl ji míti
mimo krále císař sám;
její duch se volil stkvíti
jenom Kristu jako chrám;
lásky Boží blažný květ
nahradil jí trůn i svět.

V jeptišku se kněžna mění,
roucho prosté obleká;
nad palác svůj klášter cení,
chudoby se neleká;
slovem, skutkem sestry své
na Kristovu svadbu zve.

Misku z hlíny, kotlík z dřeva,
z plátna pás, a skromný kříž
váží sobě svatá děva
nad zlato a stříbro výš;
ryzé pokory v ní vzor
vděčně viděl panen sbor.

Chudá sestra v Boží bázni
po svém Choti toužila;
sama žijíc v tuhé kázni
chorým vlídně sloužila;
skytala jim pomoci
od rána až do noci.

Po nebeské vlasti toužíc
milovala zemskou vlast,
radou jí a činem sloužíc
cítila s ní každou strast;
modlila se, aby Bůh
zhoubných svárů ztišil ruch.

Uviděla kraje České
v požehnaném pokoji,
a již Bůh ji do nebeské
vlasti volal po boji;
tam jí za odplatu dán
mezi světci rajský stán.

Anežko, ty kněžno svatá,
oroduj, by svízely,
jež nám strojí zloba klatá,
v národě tvém zmizely;
víra tvá a tvoje ctnost
pravou dá nám blaženost!

3. Svatý Ceada, biskup v Mercii Anglické.

Z osmera království Anglických za století osmého byla Mercia nejprostrannější. Král Alchfrid čili Alfred vypravil Ceadu, opata kláštera Lestingenského[1]) do Kentu, aby tam za biskupa Yorského posvěcen byl. Arcibiskup Kentský zatím umřel. I šli do země Vesexské, kde biskup Vini u přítomnosti dvou Britských, v otázce v příčině slavení Velikonoci se různících biskupů, Ceadu vysvětil. Byl pak Ceada (nejmladší bratr Cedda, biskupa, a kněží Cymbila a Ceulina) muž svatý, mírný, Písma svatého znalý a dle něho žijící. Jako arcibiskup Yorský pěšky chodil do vesnic, do hradů a do měst, aby hlásal víru svatou.

Toho času biskup Theodor, jednatel papeže Vitaliana (657—672), přišel do Anglie, aby napravil některé vadné věcí církevní. I vytýkal Ceadovi, že nebyl dle předpisův církevních za arcibiskupa ustanoven. Ceada pokorně odvětil: „Milerád vzdám se úřadu, který jsem toliko z poslušnosti na sebe vzal.“ Jednatel papežský, vida jeho pokoru, nesvolil, aby přestal býti biskupem, a doplnil, čeho potřebí bylo dle předpisův církevních. Ceada však dobrovolně vrátil se do milého kláštera svého. Když pak zemřel biskup v Mercii, žádal král Vulfer jednatele papežského, aby mu dal biskupa nového. Jednatel papežský dal mu Ceadu, arcibiskupa Yorkského, jehož náměstkem v Yorku byl Vilfrid, a kterýž v klášteře Bohu sloužil. Nařídil mu, aby obtížné cesty konal koňmo a nikoli pěšky, ba sám muži svatému pomohl na koně. Ceada horlivě zastával vznešený úřad biskupský v Lichfeldě, kdež i klášter založil. Nedaleko kostela vystavěl sobě chýšku, v nížto s osmi bratřími se modlíval soukromí, kdykoli měl chvíli prázdnou. Roku 672. jednoho dne byl v chýšce své s jediným bratrem řeholníkem, Ovínem[2]), ještě ostatních sedm mnichů odešlo do kostela. Biskup v chýšce modlil se, Ovín pak venku konal práce potřebné. Tu pak Ovín slyšel líbezné hlasy sestupující s nebe do chýšky k biskupovi, a opět vstupující od něho k nebesům. Ovín byl u vytržení mysle a stál jako ohromený. Biskup přistoupil k oknu, po spůsobu svém tleskáním rukou dal

[1]) Klášter Lestingenský v severní části vévodství Yorkského (Eboracum). — [2]) Svatý Ovín dne 4. března.

mu znamení, aby k němu vešel, a kázal mu, by rychle zavolal sedm bratří a s nimi se vrátil. Biskup napomenul je, aby se vespolek milovali, řeholu svědomitě zachovávali a na smrt připravovali se vždycky. I předpověděl jim hodinu smrti své. Sedmero mnichů zarmoucených odešlo. Ovín pak sám zůstal a tázal se biskupa řka: „Prosím, pověz mi, co znamená slavný zpěv, který s nebe k tobě sestoupil, a po půlhodině do nebe vstoupil?“ — Biskup Ceada odpověděl jemu: „Nikomu o zjevu tom neříkej, pokud neumru. Anjelové oznámili mi, že po sedmi dnech opět přijdou, a odvedou mne do nebe, po kterémž bez ustání toužím.“ Od té chvíle biskup Ceada chřadnul, sedmého dne přijal Tělo Páně, a blaženě skonal dne 2. března 672., když byl od měsíce září roku 669. biskupoval v Lichfeldě Mercijském, kdežto i pochován byl.

Dne 3. března.

I. Svatá Kunhuta (Kunigunda, Kuna, Kunka), císařovna Římsko-německá.

Kunhuta, nábožná dcera Sigfrida z Lucemburku, umínila sobě z lásky k Bohu a Marii Panně, že zachová panenskou čistotu po veškeren život svůj. Avšak rodiče chtěli, aby se provdala za Jindřicha, vévodu Bavorského, který se ucházel o ruku její. Dobrá dcera uposlechla, ale před oddávkami vyjevila úmysl svůj ženichovi, jenž k tomu svolil, a sám také slibem ustavičného panictví zavázal se. Na důkaz upřímné vůle dal Kunhutě po sňatku manželském drahocenný kříž.

Dne 3. září 1002 byl Jindřich od stavů shromážděných v Cachách zvolen za císaře Římskoněmeckého, a žil jako bratr se sestrou svatě s Kunhutou, milovanou chotí svou. Mimořádná tato ctnost však nelíbila se zlému duchu, nepříteli svatosti; proto popudil závistníky ctnosti blaživé tou měrou, že se odvážili vzbuditi v císaři podezření, jakoby císařovna byla se provinila proti věrnosti manželské a proti slibu učiněnému. Císař, ač muž nábožný a církevně smýšlející, uvěřil křivé obžalobě, a uložil choti, aby na dosvědčení nevinnosti bosa kráčela po žhavých radlicech. Císařovna jsouc jista neporušenou nevinností,

ochotně podrobila se očistě Boží. Před manželem a trnoucím zástupem vykonala důvěrnou modlitbu a šla patnáct kroků po žhavém železe nohama bosýma bez úrazu sebe menšího, a tak slavně dokázala nevinu svou. Shromážděný lid jásal a velebil Boha i ctnost císařovny milované, a manžel Jindřich II. odprosil ji veřejně. Lid žádal smrt zlomyslných utrhačů na cti, ale Kunhuta odpustila jim. Od té chvíle císařští manželé žili ve svornosti ještě blaženější.

Mimo kříž upsal Jindřich přídavkem na věno mladistvé choti své Kunhutě také kus země ležící u hranic Českých, volný majetek svůj. Území to s povolením manželovým věnovala Kunhuta na založení nového biskupství Bamberkského roku 1007. Císař mimo to chrám Bamberkský hojně obdaroval.

V měsíci říjnu 1013 vypravil se Jindřich II v čele vojska svého s Kunhutou do Italie. Podrobiv sobě znova zpupnou Lombardii, přibyl v únoru 1014 do Říma, kdež dne 14. února i s chotí svou Kunhutou od papeže Benedikta VIII. za císaře Římského korunován byl, a při tom podáno mu od papeže poprvé říšské jablko, znak vlády světové.

Císařovna Kunhuta proslavila se neobyčejnou štědrotou k chudým a ke chrámům katolickým. Bylať pravou matkou všem sirotkům a nuzným, a zbudovala ke cti svatému Michaelovi, knížatům apoštolským a prvomučeníku Štěpánu chrámy, jež opatřila potřebnými důchody.

Císař Jindřich II. před samou smrtí svou dne 13. července 1024 u přítomnosti příbuzných a dvořanů vzal Kunhutu za ruku a pravil: „Tuto, kterou jste mi odevzdali, navracuji jako pannu vám a Kristu Pánu našemu.“ Blaženě v Pánu zesnuv vedlé přání svého pochován byl v biskupském kostele Bamberkském. Kunhuta dala za něj všude slavné modlitby konati, rozdala veliké almužny, a po čemž dávno byla toužila, sprostila se všelikých starostí světských, složila korunu a roucho nachové, dala sobě ostříhati vlasy v klášteře doposud v úctě chované, a vstoupivši do kláštera v Kaufunkách blíže Kaselu od ní vystaveného, přijala od arcibiskupa prsten a závoj panen Bohu zasvěcených.

V klášteře sestrám řeholným jasně svítila příkladem pravé pokory a všech ctností bohumilých. Nikdy nepopřála sobě více odpočinku a menších prací před ostatními jeptiškami. Modlíc se

a v nábožných knihách čtávajíc dlouho do noci, dávala tělu unavenému zotaviti se jenom na lůžku tvrdém a drsnatém.

Když byla takovým spůsobem v prácech a ctnostech ztrávila patnáct roků, Bůh dne 3. března léta Páně 1040 ku stálému odpočinku povolal, a opět mnohými zázraky před světem podezřivým a nevěřícím oslavil věrnou služebnici Svou. Mimo jiné už za živa uhasila Kunhuta požár v klášteře vzniklý znamením svatého kříže. Po smrti přemnozí lidé rozličnými neduhy sevření, přistupujíce důvěrně ke hrobu svaté Kunhuty, nabyli zdraví žádaného. Tělo její v chudobném rouše řeholném pochováno bylo v Bamberkském kostele svatých Petra a Pavla po boku císařskému choti Jindřichu II.

Marně namáhali a namáhají se jinověrci a nevěrci tělesně smýšlející, aby nekalými výmysly svými zastínili skvělou svatost císařovny Kunhuty, manželky panenské. Sám manžel přesvědčil se očistou Boží o tom, že jazykové zlí křivdili jí. Všechen lid radoval se z ospravedlnění zázračného, a papež Inocenc III. (Jan Lothar), proskoumav náležitou přísností ctnostný život její a přemnohé zázraky, už roku 1200. za svatou pannu v Církvi Boží prohlásil ji. obraz u sv. Jindř. v Praze. Jména

Také císař Jindřich II., její manžel, ctí se v Církvi Páně jako světec, a výročná památka jeho koná se dne 24. července. Protestantský dějepisec Gfrörer[1]) o něm napsal: „Jak známo, vepsala Církev Středověká Jindřicha II. do seznamu svatých; a věru, zasloužil-li který Německý státník nebo církevník takové cti, zasloužil jí sobě vedlé zakladatele říše, svatého Bonifacia, náš císař Jindřich.“

2. Svatý Marin, vojín, a Římský senátor Asterius, mučeníci.

Za panování císaře Římského Galiena (260—268) přestalo pronásledování křesťanů nařízené jeho otcem a předchůdcem císařem

[1]) August Friedrich Gfrörer narodil se v Kalvu v Černém Lese dne 5. března 1803 z rodiny protestantské a připravoval se na pastorství. Pobyv ve Švýcarech, v Italii a jmenovitě v Římě (1827), přijal 1830 službu v knihovně Stuttgardské. Přesvědčení své katolické mužně vyjevil ve svých „všeobecných dějinách“ (1841—1846), stal se 1846 professorem ve Freiburgu, hájil Církev proti vládě Badenské, a zemřel dne 10. července 1861 v Karlových Varech.

Valerianem. Nicméně přece i za vlády Galienovy umučen byl mimo jiné pro víru křesťanskou svatý Marin v Cesaree.[1]) Buď rozkaz Galienův, aby se křesťané neusmrcovali, nebyl ještě všeobecně prohlášen, anebo snad, jako druhdy z nařízení Trajana císaře, nesmělo se po křesťanech slíditi, ale křesťané usvědčení mohli potrestáni býti.

Marin, z rodu vzácného, sloužil ve vojsku císařském, a měl povýšen býti za setníka. Spoluvojín pohan, žádostiv jsa hodnosti té, obžaloval Marina u soudu řka: „Marinovi křesťanu, který se zdráhá obětovati císaři, nenáleží tato důstojnost Římská, na kterouž já činím nároky.“ — Soudce Acheus pozval Marina k sobě, a dozvěděl se i z jeho úst, že jest křesťanem. Dal mu tři hodiny na rozmyšlenou.

Theoteknus, biskup Cesarejský, šel s Marinem do kostela, a povzbudil jej, aby statečně vyznal víru svou.

Byv opět k soudu povolán, vyznal ještě zmužileji víru svatou, a bez odkladu byl odveden a korunou mučenickou ozdoben.

Římský senator (radní) Asterius, bohatý šlechtic a miláček císařův, byl svědkem popravy jeho, vzal tělo mučeníkovo na vlastní ramena, a odnesl ho, ač přioděn byl drahocenným bílým rouchem. Zaobalil tělo svatého Marina v plátna tenká, a pochoval ho.

Následkem toho i svatý Asterius pod mečem zpečetil víru v Krista Ježíše krví svou.[2])

3. Svatá Piamona, panna Egyptská.

V Egyptě řeka Nil začasté vystupuje a zaplavuje i zúrodňuje pole a zahrady kalem svým. Za starých časů stávalo se, že obyvatelstvo větších vesnic přepadalo vesnice menší, aby je zničilo a vodu na pole svá odvedlo. Při tom obyčejně mnoho lidí bývalo poraněno a usmrceno.

V menší takové vesnici Egyptské žila Piamona, panna Bohu oddaná a milá. O samotě s vlastní matkou svou obývala a

---

[1]) Cesarea Filipova (dříve Paneas) v Palestině nedaleko pramenu Jordanu, nazvaná ke cti císaři Augustovi od Filipa tetrarchy, syna Herodova. — [2]) Euseb. hist. eccl. Lib. VII. c. 15. 16. 17. Acta Sanct. Bolland. Tom. I. Mart. pag. 224

předla len. Panna Piamona měla od Boha dar předpovídání budoucích věcí. Tou měrou předpovídala, že přicházejí ozbrojení obyvatelové sousední vesnice, aby dědinku jejich vyhubili. Oznámila to starostům a vyzvala je, aby vyšli ozbrojencům v ústrety a vyjednali s nimi mír. Starostové prosili pannu, aby ona vyšla a naklonila je k míru. Piamona nešla, ale vrátila se do domku svého, a po celou moc stojíc modlila se k Bohu řkouc: „Hospodine, který soudíš zemi, Jemuž nelíbí se nic nespravedlivého, zastav mocí Svou muže ozbrojence, aby se nemohli s místa hnouti.“ Bůh vyslyšel modlitbu její. Nepřátelé jako sochy stáli. Dáno jim zjevení, že na přímluvu služebnice Kristovy Piamony tak stalo se jim. Vypravili posla do dědinky a vzkázali: „Děkujteť Bohu a modlitbám Piamouy, že velikou záhubu nespůsobili jsme vám.“

V Řeckých spisech o svatých Božích psáno jest: „Dne 3. března svatá Piamona zesnula v pokoji.“

4. Svatá Kamila, panna Auxerreská.

Svatý German, biskup Auxerreský v Galii[1]), pro ustavičné panenství získal mimo jiné svatou Genovefu Pařížskou[2]), svatou Magnencii, Paladii, Kamilu, Maximu a Porkarii.

Roku 448. biskup German vypraven byl do Raveny v Italii jako smírce a prostředník k císaři Valentinianovi III. a k jeho matce Placidii. Jeho kázaním roznícené panny šlechtičny: Magnencia, Kamila, Maxima, Paladia, Porkaria, odřekly se radostí světských a věnovaly Bohu panenství své. Když pak svatý German, vyřídiv poselství u dvoru císařského, v Raveně se rozstonal a po sedmi dnech blaženě zemřel roku 448: jmenované Bohu zasvěcené panny pěšky doprovázely tělo svatého biskupa z Raveny v Italii do Auxerre[3]) v Galii, kam pohřební průvod za padesáte dnů dorazil. Svatá Magnencia, Paladia a Kamila cestou zemřely, a slavně pochovány byly. Nad hroby jejich pro veliké zázraky povstaly kostely jim ke cti zasvěcené.

---

[1]) Svatý German dne 31. července. — [2]) Svatá Genovefa dne 3. ledna. — [3]) Auxerre, římské Autissidorum, staré město francouzské v Burgundsku, hlavní město depart. Yonneského.

Výročná památka svaté Magnencie koná se dne 26. listopadu, svatých Paladie, Porkarie a Maximy dne 8. října, jak vidno z církevních hodinek Auxerreských, a svaté Kamily dne 3. března. Svatá Kamila roznemohla se a zemřela ve vsi Eskoulivesu.

5. Svatý Matin (Emetrius), rolník, mučeník.

Svatý Matin čili Emetrius, rolník Španělský, byl spolu s biskupem Barcelonským, svatým Severem, okolo roku 480. od Arianských Visigotů pro víru katolickou mučen a usmrcen. Obšírnější zprávu viz dne 6. listopada u svatého Severa.

6. Svatý Tician, biskup v Brescii.

Svatý Tician pro svou učenost a zbožnost z jahna stal se biskupem v Brescii. [1]) Vyznamenával se pokorou, láskou a všemi ctnostmi křesťanskými. Dvadcet a čtyry žebráky denně živil a jim nohy umýval; kostely obnovoval a potřebnými věcmi opatřoval. Maje od Boha dar zázraků uzdravil měšťanostu vodnatelného a mnoho nemocných modlitbou a vzkládaním na ně rukou. Den a hodinu smrti své dlouho napřed předpověděl. Zemřel dne 3. března r. 526. Tělo jeho pochováno v kostele svatých Kosmy a Damiana, odkud 1302 přenešeno bylo do nového chrámu biskupského.

7. Svatá Arthelaida, panna Beneventská.

Svatá Arthelaida, dcera Lucia, prokonsula čili krajského v Cařihradě a jeho choti Arthusy, měla proti vůli své a svých rodičův státi se manželkou císaře Justiniana II. (565—578). Ještě pak Arthelaida byla učinila slib ustavičného panenství, vypravili ji rodiče tajně s několika služebníky do Italie k patriciovi (šlechtici) Narsetovi v Beneventu. [2]) Cestou zbůjníci ji zajali, věznili a poskvrniti chtěli. Arthelaida a služebníci

---

[1]) Brescia, starořímská Brixia, krajské město v Lombardii při patě Alp u řek Mella i Garza. — [2]) Benevent, druhdy enkláva papežská v Neapolsku, na stoku řek Calore a Sabato.

její vroucně volali k Bohu, a hle, lotři znenadání zemřeli. Arthelaida rozdala veliké almužny mezi chudé a cestovala dále do Sipontu,[1]) odkud ji strýc Narsetes slavně uvedl do Beneventu. Arthelaida nejdříve navštívila kostel Rodičky Boží, obdarovala chudinu, vyzpovídala se, přistoupila ke stolu Páně, a pak odebrala se do domu strýcova.

Po několik roků v Beneventu ctnostně žila za ustavičné modlitby a za tuhého postu, až pak dne 3. března 570 blaženě skonala, a ode všech oplakávána v kostele svatého Lukáše pochována byla. Kostel svatého Lukáše napotom její jménem pojmenován byl, tělo její pak konečně přeneslo se do chrámu biskupského, kdežto doposud v úctě chová se.

8. Svatý Anselm, opat Nonantulský v Italii.

Svatý Anselm, vévoda Furlanský[2]), horlitel pro víru svatou, založil klášter a nemocnici ve Fananu v biskupství Modenském[3]), a klášter Nonantulský. Putoval do Říma a přijal z rukou papeže Štěpána III. (752—757) kutnu a tělo svatého Silvestra. Klášter ten štědře obdarován byl od králů, tak že tisíc mnichů v něm sloužívalo Bohu a bližním. Pod klášterem Nonantulským vystavěl hostinec čili útulnu svatého Ambrože pro poutníky a chudé, jimž těžko bylo do kláštera choditi.

Od roku 754. spravoval svatý Anselm jako prvý opat klášter Nonantulský až do roku 803. Svatý Anselm byl bratr Giseltrudy, choti Aistulfa, krále Longobardského, jenž nastoupil po bratru svém Ratchisu roku 749., a pozbyl krajiny dobyté, jež Francký král Pipin přiřknul Stolici Římské, a tak dal základ státu papežskému. Chystaje se Aistulf k boji novému zahynul na lovu roku 756.

Svatý Anselm, bývalý statečný vojevůdce, byl neméně chrabrým bojovníkem pro čest a slávu Boží a pro blaho bližních, když se mu bylo znechutilo válčení v příčině věcí pozemských.

---

[1]) Sipontum, město v Apulii, jihovýchodní polovici Italského poloostrova. — [2]) Furlansko, provincia Videmská v Benátsku Italském, a hrabství Gorické a Gradické v Rakouské říši, od starého sídla Forum Julii (Friuli), nyní Cividale. — [3]) Modena (Mutina) druhdy hlavní město vévodství, nyní kraje Modenského.

Dne 4. března.

I. Přenešení svatého Václava, vévody Českého.

Náš milý svatý Václav, kníže a dědic země České, dne 28. září roku 935. ve dveřích chrámu svatých Kosmy a Damiana v Boleslavi Staré pro svou horlivost náboženskou usmrcen byl od bratra svého Boleslava a služebníka jeho Hněvsy. Kněz Pavel Kaich, Moravan, od svatého Methoděje s pokřtěným knížetem Bořivojem do Čech vypravený, vykonal modlitby nad ním, a pochovali ctné tělo svatého a blaženého Václava, dobrého a spravedlivého panovníka, ctitele Božího, milovníka Kristova, v kostele Staro-Boleslavském. [1]) Krev jeho nevešla do země po tři dny, ač ji byli pozorně vodou smývali. Divili se všickni vidouce to. A viděl to Boleslav, a obrátiv okameněné srdce své k pokání a šíji svou železnou k modlení, pochopil hřích svůj, že netoliko bratra svého Václava zavraždil, ale i jiné pro něho zahubil. Vzpomenuv na Boha, jak mnoho hříchův spáchal, modlil se k Bohu bez přestání a ke všem svatým i ke svatému bratru svému Václavu.

Po třech létech poslal Boleslav sluhy své, aby přenesli tělo svatého Václava z Boleslavi do Prahy, a vyznal řka: „Zhřešil jsem a nešlechetnosti své sobě vědom jsem.“

Za tiché půlnoci se strachem hrob otevřeli, a vzácné tělo v rakvi uzavřené na vůz čtyrspřežný položili a pečlivě uvázali. Přijeli k potoku Rokytnici, přes nějž hovada vůz táhnoucí pro velikou hloubku přebroditi se nemohla, a na žádném břehu loďky ani přívozu nebylo. Zastavili a ohlíželi se vůkol. Most vodou již rozdrcený sesul se, a dřev na opravení jeho nebylo lze nalezti. Co dělati? Když v takové vězeli úzkosti, náhle pozvedli zraků svých, a ejhle, divnou v tu chvíli pomocí Boží stál na druhém břehu vůz vodou nedotknutý. Zázrakem takovým zaraženi jsouce

---

[1]) Život sv. Václava, „Prameny dějin Českých“ Díl I. str. 183. Vydal Josef Kolář. „Přenešení ostatků sv. Václava“ od téhož tamtéž str. 185. a následující. Gumpolda, biskupa Mantovanského, „Život Václava knížete Českého,“ z latiny přeložil Frant. Zoubek. Vavřince Benediktina „Utrpení sv. Václava,“ přeložil Josef Truhlář, v řečených „Pramenech dějin Českých“ str. 167.

na koních potok přebrodili, a nespouštějíce s očí vůz břemenem posvátným obtížený, tím rychleji ujížděli chválíce Boha.

Jak mile pak k vyvýšenému místu města Prahy přišli, koně vůz táhnoucí náhle zastavili se, a majíce nohy jakoby k zemi přirostlé nemohli s místa. I hleděli vozkové pohnati je otěžemi, bitím, pokřikem a postrkováním rukou, ale na žádnou stranu je pohnouti nemohli. Zatím přišel bratr jeho kníže Boleslav, krví bratrovražednou poskvrněný, a skutku svého žele se slzami a třesoucím tělem nad mrtvolou zavražděného bratra sklesl, prose za odpuštění spáchaného proti bratru zločinu. Potom uzavřeli všickni, že vypřáhnuvše koně více spřežení volů zapřáhnou, aby snáze vozem pohnuli. Však i takto marně se namáhali. I rozeslali posly do města prokněžstvo, kteréž spěšně přišlo, a k všemohoucímu Pánu modlilo se s lidem, kterýž k doprovázení svatého těla onoho se byl sešel, aby Bůh milostivě ráčil vyplniti, zač nábožnou mysli a důvěrným srdcem žádali. Jejich modlitby, slzy a zbožné mysli vyslyšela laskavost Boží; neboť týž vůz, který prvé čtyrmi koňmi a skoro dvanácti spřeženími volů popojeti nemohl, po skončené modlitbě věřících pokynutím všemohoucího Boha rychlostí velikou jedním toliko spřežením volů pohnut jest. A tak do města Prahy u velikém průvodu věřícího lidu vzácné tělo onoho svatého krále a mučeníka Božího Václava přiveženo bylo.

Vstoupivše do kostela svatého Víta, jejž byl svatý Václav někdy sám stavěti počal, po vroucných modlitbách otevřeli rakev. A aj, mrtvola svatého Václava po celém těle neporušena, a rány všechny zaceleny, tak že toliko stopy ran se spatřovaly. Jenom rána mečem bratrovým učiněná, otvírajíc se, krví viděla se prýštěti. Tělo u přítomnosti zástupu věřících a za zvučných zpěvů kněžstva v stříbrné rakvi složeno, a vedlé oltáře svatého Víta, mučeníka Kristova, pochováno bylo, aby slavnou památkou se oslavovalo.

Na oslavu svatého Václava Bůh mnoho zázraků učinil, z nichžto věřícím byla radost, nevěřícím pak bázeň veliká. Jistý muž, po šest dnů podle obyčeje pánům svým slouživ, v sobotu na pole odebral se, aby své vlastní proso požal. Ač pak seč byl pracoval, přece proso docela požíti nemohl. Následujícího dne, v neděli, manželka jeho, nejsouc pamětliva posvátnosti dne Páně, proti přikázaní Božímu vyšla na pole a žíti se jala. Ne-

rozumná odvážlivost ta neušla trestu Božímu. Prsty levé ruky její, jimiž požaté proso držela, tak se ke dlani skroutily, že nikterak více k obvyklé práci hrst otevříti nemohla. Poznavši skutek, jehož se dopustila, přišla do svatyně svatého Václava mučeníka. S pláčem a nářkem před oltářem jeho na zemi se vrhla a za odpuštění spáchaného skutku žádala. Když tak skroušeným srdcem dlouho se byla modlila, štědrou dobrotivostí všemohoucího Boha a zásluhami i přímluvou svatého Václava uzdravena jest, a vzdávajíc díky Bohu ubírala se domů. — Jednou, když oběhem ročním svátek svatého mučeníka Václava se přiblížil, zástup skoro všech občanů do téhož chrámu pospíchal; a když tam slávu Boží a chválu mučeníka svatého Václava zvučným a slavnostným hlasem prozpěvovali, srdce některých sousedních věznů velká truchlivost počala jímati. Naříkalić, že od krále téže země tuhým vězením stíženi jsouce, památku vznešeného mučeníka obvyklým spůsobem nemohou slaviti. Prolévajíce slzy a spínajíce společně ruce k nebesům prosili Boha pro zásluhy svatého Václava, aby se nad nimi smilovati ráčil. I poskytnuta jim pomoc Božská. Všechněm osmdesáti a více mužům řetězy a okovy s rychlostí spadly a s náramným třeskotem rozlámaly se, a oni vyšedše náramným dupotem do chrámu se ubírali a díky vzdávali Bohu a svatému mučeníku Václavu.

I přemnohými jinými zázraky oslavil Bůh věrného služebníka Svého, našeho blahoslaveného knížete a mučeníka Václava; proto čím dál tím více nábožných křesťanů důvěrně navštěvovalo jeho oltář, a chrám svatého Víta na hradě Pražském započal jmenovati se chrámem svatého Víta a Václava, jak se až po naši dobu zhusta nazývá, a památka přenešení těla jeho dne 4. března roku každého ve chrámě tom slavně a nábožně se koná.

„Když kníže Spytihněv II. a jeho bratr Vratislav II. (1060—1067) místo starého kostela svatého Víta dali vystavěti chrám nový a veliký, zřídila se při něm zvláštní kapla ke cti svatému Václavu, a hrob jeho přenešen byl do ní. Když pak císař Karel IV. jal se chrám svatého Víta po třetí přestavovati nádherným spůsobem gotickým, měl zvláštní o to péči, aby při něm nová kapla svatého Václava co nejskvostněji byla vyzdobena, a to jest ta nynější Svatováclavská kapla na hradě

Pražském, v které svatý Václav odpočíval v zlaté rakvi, a měl tam náhrobek zlatem, stříbrem, perlami a drahými kameny, jakož i obrazy z drahých kamenů vyřezanými přiozdobený, přední to klenot království Českého, v němžto se i Svatováclavská koruna ukládala, a jen ke korunování králův Českých a jejich manželek, a k jiným obřadům, kdy se králové měli pod korunou ukázati, odtud půjčována bývala. Tyto klenoty všecky pobral a zmarnil nehodný Karlův syn, král Sigmund roku 1420., a jen koruna zůstala s některými památkami po svatém Václavu, jako jsou: jeho meč, přilba a drátěná košile. Svatováclavským mečem pasují podnes králové Čeští po svém korunování některé České pány na rytíře svatého Václava. Slavný náhrobek svatého Václava po onom oloupení schudl, a byl v sedmnáctém století v nynější své podobě z mramoru obnoven.

Knížata Česká ve starém hlavním chrámě svatého Petra v Římě postavila záhy oltář ke cti svatému Václavu. V nynějším chrámu svatého Petra v Římě Jan, biskup Olomoucký, zbudoval oltář svatého Václava hned po pravé straně vedlé hrobu svatého Petra. Mosaikový obraz na něm představuje svatého Václava mezi dvěma anjely.[1]) V Římě též od času Karlových jest Český poutnický dům s oltářem svatého Václava, jejž obnovený dne 28. září 1876 posvětil světící biskup Pražský, nejdůstojnější Dr. Karel Prucha.

2. Svatý Lucius I., papež, mučeník.

Po mučenické smrti papeže Kornelia roku 252. stal se jeho nástupcem na Stolici apoštolské v Římě Lucius, toho jména první, rodilý Říman, syn Porfyriův, a hned soudem pohanským byl z města vypovězen. Svatý Cyprian, uslyšev o jeho posvěcení a vyhnanství, poslal mu jménem svým a jménem svých soudruhů soustrastný list, k němuž sám odvolává se v dopisu pozdějším, jímžto papeži Luciovi přál štěstí k návratu z vyhnanství.[2]) Kdy se Lucius do Říma navrátil, s jistotou se neví. Dlouho ve vyhnan-

[1]) Zapova „Česko-Moravská kronika", díl I. str. 190. — [2]) Cypr. Ep. 61. ad Lucium.

ství nebyl, neboť nedlouho spravoval Církev Páně. Cyprian[1]) vypravuje o něm, že psal několik listů nyní neznámých, v nichžto nařizoval, kterak se nakládati má s těmi, jenž ve víře poklesli. Svatý Lucius vykonal dvoje svěcení v měsíci prosinci roku 252., ustanovil čtyry kněze, čtyry jahny a sedm biskupů na rozličných místech, a přikázal, že dva kněží a tři jahnové všude mají doprovázeti biskupa, aby byli očitými svědky obcování jeho. Mučenická smrt svatého Lucia klade se na den 4. měsíce března roku 253. Dne následného pochován byl na hřbitově Kalixta[2]) u silnice Apiovy. Papež Paschalis tělo jeho s těly svaté Cecilie panny a spolumučeníků do chrámu svaté Cecilie přenesti a pod oltářem uložiti dal. Výročná památka jeho v církevních hodinkách zvláštní modlitbou světí se dne 4. března.

3. Svatý Ovín, královský ministr, mnich Anglický.

V Septarchii Saské v Anglii[3]) nejslavnější mezi královnami byla Ethelreda[4]), dcera krále East-Anglického, kteráž neporušené zachovala panenství, ač dvakráte provdána byla. Královna Ethelreda měla ministra královského domu svého, Ovína, kterýž ji doprovodil do Yorku, když se byla podruhé vdala za Egfrida, krále v Northumbrii. Tu pak čelný dvořan královnin, Ovín, rozhodně vzdal se statků, slávy a všeho světa, a v rouše prostinkém s motykou a sekyrou odebral se do kláštera Lestingenského k opatovi Ceadovi[5]), a prosil, aby jej přijal za mnicha a dělníka klášterního. I stal se Ovín netoliko mnichem, ale také miláčkem opata Ceada, tak že jej a sedm jiných bratří vzal s sebou z Lestingenského kláštera do Lichfeldu, když byl v měsíci září 669 povýšen za biskupa Mercijského. V chyšce nedaleko kostela soukromí modlíval se biskup Ceada s osmi bratřími, kdykoli měl prázdnou chvíli. Ovín, mnich výtečný, jenž pro Boha a království nebeské opustil svět a veškeru slávu svět-

[1]) Epist. 67. — [2]) Jeden z největších mezi 43 prakřesťanskými hřbitovy města Říma pojmenován jest dle papeže Kalixta I. (od r. 217—222), jehož památka slaví se dne 14. října. — [3]) Sedmeropanství, vlastně osmeropanství: Kent, Essex, Sussex, Wessex, Mercia, East Anglia, Bernicia, Deira (později Northumbria). — [4]) Svatá Ethelreda dne 23. června. — [5]) Svatý Ceada dne 2. března.

skou, hodným učiněn byl vidění nadpřirozeného. Roku 672. dne 23. února modlil se biskup Ceada v chyšce. Ovín konal venku práce potřebné. Ostatních sedm mnichů odešlo do kostela. Tu slyšel Ovín líbezné hlasy sestupující s nebe do chyšky k biskupovi, a opět vstupující od něho k nebesům. Ovín byl u vytržení mysle a stál jako ohromený. Biskup přistoupiv k oknu po spůsobu svém, a tleskaje v ruce dal mu znamení, aby k němu vešel, a kázal mu, by rychle zavolal sedm bratří a s nimi vrátil se. Biskup napomenul je, aby se vespolek milovali, řeholu svědomitě zachovávali a na svou smrt se připravovali vždycky. I předpověděl jim hodinu smrti své. Sedmero mnichů zarmoucených odešlo, Ovín pak sám zůstal, a padna na kolena tázal se biskupa: „Prosím, pověz mi, co znamená slavný zpěv, který s nebe k tobě sestoupil, a po půlhodině do nebe vstoupil?“ — Biskup Ceada odpověděl jemu: „Nikomu o zjevu tom neprav, pokud neumru. Anjelové oznámili mi, že po sedmi dnech opět přijdou a odvedou mne do nebe, po kterémž bez ustání toužím.“ Biskup svatě zemřel dne 2. března.

Mnich Ovín, nashromáždiv sobě velikých zásluh pro království nebeské, vykročil z vezdejšího údolí slzavého dne 4. března 680. V Glocesteru (Glostru), hlavním a biskupském městě hrabství Glocesterského na levém břehu řeky Severnu svatému Ovínovi ke cti vystavěn byl kostel.

4. Svatý Basin, arcibiskup Trevírský.

Svatý Basin, z rodu vévodů Austraských, prospíval věkem i moudrostí. Uváživ výroky Páně: „Co prospěje člověku, by všecken svět získal a škodu učinil duši své?“ Mar. 8, 36. „Každý z vás, kdo se neodřekne všech věcí, kterými vládne, nemůže býti učeníkem mým:“ Luk. 14, 33: vstoupil do kláštera Svato-Janského v předměstí Trevírském, zůstaviv bratrovi a sestře veškero dědictví a panování. V klášteře ode všech učil se ctnostem svatým, a stal se všechněm vzorem. Toho času jeho sestra Gunza, provdaná za prince Franckého Gervína, měla syna Lutvína, pravou ozdobu rodu svého. Zatím zemřel v klášteře opat, a Basin zvolen jest za jeho nástupce. Nikoli z malicherné panovačnosti, ale z lásky ku bratřím podrobil se, úřad i břemeno

na sebe vzal, a čím výše jej postavili, tím pokornějším byl a chodil v pravdě před Bohem. K jeho žádosti papež Řehoř netoliko potvrdil stará práva kláštera, nezávislou volbu opata a nerušené užívání statku vlastního, ale vyznamenal opata Basina a nástupce jeho mitrou, dalmatikou a sandaliemi při zvláštních slavnostech.

Sestřence svého Lutvína tou měrou ustálil v ctnostech křesťanských, že veškeru rodinu svou choval v bázni Boží, a jako vévoda Francký byl spravedlivým pánem a ochráncem i těšitelem chudiny.

I stalo se, že osiřel arcibiskupský prestol Trevírský, na kterýž volbou jednomyslnou povýšen byl Benediktinský opat Basin, horlivý hlasatel a plnitel slova Božího. K jeho radě sestřenec Lutvín rozděloval hojné almužny, podporoval kláštery, ozdoboval kostely a všemi ctnostmi zaskvíval se. Když pak Lutvín jednoho dne na honbě unavený usnul ve stínu stromu a za chvíli slunce svítilo mu ve tvář: orel rozpjatýma křídloma zastiňoval jej. Zbrojnoši, který žásnul nad zázrakem tím, zapověděl Lutvín, aby věc tu nikomu nevyzradil, sám však s milým strýcem arcibiskupem Basinem důvěrně se sdělil, a k jeho slovu na tom místě, Mitlach zvaném, vystavěl nádherný chrám ke cti svatému Diviši (Dionysiovi) a klášter, jež svatý Basin posvětil. Lutvín ovdověv, povolením královým oděv lesklý vyměnil za prostinké roucho mnišské, a v klášteře tom výhradně toliko Bohu sloužil, z čeho strýc arcibiskup nejvíce radoval se a Hospodina velebil. Věděl, že Lutvín bude po uěm pastýřem dobrým a věrným služebníkem Božím. I roztoužil se po smrti a svatě v Pánu skonal dne 4. března na konci sedmého století. Tělo jeho pochováno bylo v kostele svatého Jana evangelisty v předměstí Trevírském, kdežto oslavení svého očekává spolu se svatým Maximinem, Agriciem, Niketiem a Veomadem, biskupy Trevírskými, a s třemi sty mučeníkův Thebánských.

5. Ctihodný Vasilko (Vasilij), kníže Rostovské.

Konstantin Vsevolodovič, veliký kníže Vladimírský a Suzdalský, před svou smrtí 1219 dal synu Vasilkovi Rostov, Vsevolodovi Jaroslav, a Vladimírovi jiný úděl.

Vasilko (Vasilij, Basilius) spatřil světlo světa dne 7. prosince 1209, a byl jako kníže panovníkem pro svou dobrotivost a lahodu každému milým. Tu pak přivalili se Mongolové do Ruska, a hnali útokem na Vladimíř. U řeky Siti svedena bitva krvavá, v nížto velkokníže Vladimírský, Jiří Vsevolodovič,[1]) padl, a jeho bratrovec Vasilko, kníže Rostovské, zajat a do táboru nepřátelského odveden byl. Mongolové ctili jej k vůli vznešenému rodu, k vůli sličnosti a chrabrosti. Vícekráte přemlouvali ho, aby k pohanské jejich víře přistoupil. Ješto pak ani pochlebováním, ani hrozbami toho nedovedli, usmrtili jej spůsobem ukrutným dne 4. března 1238. Biskup Rostovský Cyrill jeho tělo v lese nalezené pochoval po boku strýci Jiřímu Vsevolodoviči.

6. Ctihodný Daniel Alexandrovič, kníže Moskevské.

Daniel, nejmladší syn Alexandra Nevského[2]), narozen roku 1261., velkokníže Ruský, přenesl okolo roku 1300. stolici svou do Moskvy, odkud prvým knížetem Moskevským sluje. Jsa teprvé dva roky stár, ztratil výtečného otce svého 1263. Rozmnoživ knížectví Moskevské, zárodek budoucí veliké říše Ruské, Perejaslavem, byl panovníkem neodvislým, jehož sousedé báli se. Během několika let mnoho vykonav, tušil nedaleký odchod s tohoto světa, požádal roucho kajicné, a klidně zemřel dne 4. března 1303. Ctihodné tělo jeho v biskupském kostele svatého Michaela pochováno, odtud pak dne 30. srpna 1652 přenešeno bylo do kostela klášterního jeho jménu zasvěceného, jejž byl on sám založil u řeky Moskvy.

Památka pěti ran Pána Ježíše.

V pátek po III. neděli postní.

Umučení Pána Jesu Krista bylo vždy a jest důležitým předmětem spasitelného rozjímání pro každého křesťana, jehož zdravý rozum osvícen jest světlem víry. Ješto pak veškero utrpení

[1]) Ctihod. Jiří Vsevolodovič dne 4. února. — [2]) Ctihod. Alexander Nevský dne 23. listopadu.

podstoupené Vykupitelem světa za naši spásu tak jest rozsáhlé, že ho zbožný duch člověkův s těží může najednou a celkem pojmouti: proto ode dávna v Církvi Páně různé oddíly, částky a stránky téhož přehořkého umučení Kristova o sobě stávaly se předmětem rozjímání, vděčnosti o úcty věřících. Za tou příčinou ustanoveny jsou i zvláštní pobožnosti, slavnosti a památky různých událostí, kteréž přihodily se během toho umučení. Takou měrou povstala v Církvi památka mučidel Páně: hřebů a kopí, památka trnové koruny, a dnešní památka pěti ran Pána Ježíše.

První, kdož uctili svaté rány Kristovy, byli: blahoslavená Maria Panna, Rodička Páně, která sňaté tělo Božského Syna svého pro hrob upravovala; Josef z Arimathie, bohatý člen velerady židovské, a Nikodem, jenž povolením vladaře Piláta přesvaté tělo Páně s kříže sňali, vytáhnuvše hřeby z rukou a z nohou; všickni svatí apoštolové spatřivše Pána a Mistra svého vzkříšeného, zejména pak svatý apoštol Tomáš, kterýž uviděv Krista a uslyšev Jeho výtku: „Vlož prst svůj sem, a viz ruce mé; a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj; a nebuď nevěřící ale věřící," odpověděl Jemu: „Pán můj a Bůh můj!" Jan 20, 27, 28.

Svatých pět ran spůsobeno Spasiteli našemu při ukřižování a po skonání na kříži. Žoldnéři pohanští svlekli Pána ze šatů, položili Jej na kříž, přibili Mu ruce i nohy ke kříži tomu, a s křížem Jej vyzdvihli. Tak povstalo čtvero ran na rukou a nohou Páně. Aby nezůstala těla ukřižovaných na kříži do soboty Veliké, prosili židé Piláta, by zlámáni byli hnátové jejich, a oni tak usmrceni jsouce aby složeni byli. I přišli vojáci, a lotrům s Kristem ukřižovaným, ještě žijícím, zlámali hnáty a usmrtili je. K Ježíšovi pak když přišli, shledavše Jej už mrtvého, nezlámali hnátův Jeho, ale jeden z vojákův kopím bok Jeho otevřel, a hned vyšla krev a voda na důkaz, že skutečně už mrtev byl. Jan 19, 31—34. Tím povstala pátá rána na svatém Těle Kristově.

Že křesťané, rozjímajíce o hořkém utrpení a o smrti Vykupitele svého, od prvopočátku vděčně oslavovali každou svatou ránu Páně, snadno domýšleti se můžeme. Kdy však pobožnost k pěti ranám Pána Ježíše v Církvi zdomácněla a

zvláštním výročním svátkem vyznačena byla, není známo. Památka pěti ran Pána Ježíše, pokud z písemných svědectví vidno, prvního církevního stvrzení dostala synodou čili církevním sněmem Lavaurským[1]), jímžto propůjčeny byly odpustky třiceti dnů každému, kdož ke cti pěti ranám Kristovým pomodlí se pětkrát „Otče náš“ čili Modlitbu Páně.

Slavnost pěti ran Kristových teprvé během šestnáctého století znenáhla šířila se. Papež Benedikt XIV.[2]) činí zmínku o rozličných uchvalách svaté kongregace obřadův, jimiž různým chrámům slavnost ona povolena byla, n. př. chrámu Pařížskému dne 13. července 1658. Avšak v některých biskupstvích slavnost pěti ran Kristových už mnohem dříve světila se.

V Lyonu roku 1507. tištěná kniha mešní už má zvláštní modlitby o mši svaté ke cti pěti ranám.

Svátek ten obyčejně slaví se v pátek po středě popelečné. V některých diecesích dle ustanovení biskupův na některý pátek doby postní. V Čechách v pátek po třetí neděli postní.

Církevní hodinky na památku pěti ran Pána Ježíše vhodně sestavené povzbuzují křesťana k pobožnosti svými žalmy, zpěvy a čteními. O tom přesvědčí se, kdožkoli s Církví nábožně přečte sobě čtení prvního nokturnu z proroka Isaiáše, z kapitoly 53. a 63.

Kap. 53. „Kdož uvěří slyšení našemu? A rámě Hospodinovo komu jest zjeveno? I vzejde jako proutek před Ním (před Hospodinem) a jako kořen ze země žíznivé. Nemá (Spasitel světa umučený) pěknosti ani krásy; a viděli jsme Ho (duchem prorockým), a nebylo vzezření; a žádali jsme Ho, pohrdaného a nejposlednějšího z mužů, muže bolestí a znajícího nemoc; a jako skrytý byl obličej Jeho a potupený, pročež ani jsme si Ho nevážili. V pravdě neduhy naše On vzal na Sebe, bolesti naše On nesl; a my měli jsme Ho za malomocného, a ubitého od Boha a sníženého. On pak zraněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše; kázeň pokoje našeho na Něm, a zsinalostí Jeho uzdraveni jsme.“

---

[1]) Lavaur (Lavór), město ve francouzském departementu Tarnském na řece Agout, dříve k Toulouse náležející, později sídlo biskupské. — [2]) De canonizat. Sanctorum Lib. IV. p. II. cap. 31. n. 18.

„Všickni my jako ovce zbloudili jsme, jedenkaždý na cestu svou uchýlil se; a Hospodin složil na Něm nepravost všech nás. Obětován jest proto, že sám chtěl, a neotevřel úst Svých; jako ovce k zabití veden bude a jako beránek před střížícím jej oněmí a neotevře úst Svých. Z úzkosti a ze soudu vyňat jest (po smrti Své z mrtvých vstane); rod Jeho kdo vypraví? Neboť vytržen jest ze země živých; pro nešlechetnost lidu Svého udeřil jsem Jej. I dá bezbožné za pohřeb a bohatého za smrt Svou, protože nepravosti neučinil, aniž byla lest v ústech Jeho. A Hospodin chtěl Ho potříti v nemoci.“

Kap. 63. „Kdož jest ten, kterýž se béře z Edom (z vojny od porážky Idumejských) v rouše skropeném z Bosry (vínem červeným a krví vítěznou)? Ten výtečník v rouše Svém, kráčeje ve množství síly Své? Já, kterýž mluvím spravedlnost, a jsem obránce k vysvobození. Proč pak jest červený oděv Tvůj a roucho Tvé jako šlapajících na čeřenu (hrozny červeného vína)? Čeřen šlapal jsem sám, a z národa není muže se mnou (aby mi pomáhal); šlapal jsem je v prchlivosti Své, a pošlapal jsem je ve hněvu Svém; i stříkala krev jejich na roucho mé, a veškeren oděv Svůj zkálel jsem. Den zajisté pomsty v srdci mém, rok vykoupení mého přišel (při posledním soudu). Hleděl jsem vůkol, a nebylo spomocníka; hledal jsem, a nebyl, kdoby spomohl.“

Dne 5. března.

I. Svatý Kazimír, královic Polský.

(V Římském kalendáři dne 4. března.)

Svatý Kazimír, syn Polského krále Kazimíra IV. a jeho choti Alžběty, dcery císaře Rakouského Albrechta II., třetí ze třinácti dítek královských rodičů, narodil se v Krakově dne 3. října r. 1458. O výborné domácí vychováni jeho pečovala nábožná matka královna, a vědeckého vzdělání dostalo se mu výtečným pěstounem Janem Dlugošem, učeností a zbožností velikou proslaveným, kterýž horlivě, ale bohužel nadarmo zasazoval se o to, aby odvrátil Čechy od bludů Husitských.

V měsíci červnu roku 1471. přijeli poslové Čeští z Kutnohorského sněmu do Krakova, a žádali Polského krále Kazi-

míra, aby jim dal nejstaršího syna svého Vladislava za krále. Když se byli o výminkách dohodli, byl nově zvolený král Český Vladislav celému slavnému shromáždění světských i duchovních pánů Polských i Českých představen a za krále Českého prohlášen dne 16. června. Při slavnosti té s ostatními bratřími a sestrami byl po boku rodičům svým také Kazimír.

Po dvou létech požádali opět Uhři, nespokojení se svým králem Matiášem, Polského krále, aby syn jeho, patnáctiletý Kazimír, přijal korunu Uherskou. Otec k tomu svolil, a vypravil Kazimíra s průvodem vojenským do Uher. Ale Matiáš sebrav vojska hrozbami a sliby utišil nespokojenou šlechtu Uherskou, kteráž od mladého Kazimíra odstoupila. Kazimír, který již předkem zdráhal se přijmouti nabízenou korunu, navrátil se do Polska, a pravil: „Nechci koruny žádné, kterážby zbarvena a vydobyta byla krví poddaných.“ Žádostiv jsa výhradně toliko koruny nebeské, nedal se už ani otcem svým pohnouti k tomu, aby ujal správu Polsky i Litvy.

Kazimír od mladosti až do konce života jako v jasném zrcadle jevil na sobě vznešený výrok svatého apoštola Pavla: „Nepovolal nás Bůh k nečistotě, ale ku svatosti.“ I. Thess. 4, 7. Oné neznal hříchu žádného leč dle jména, a každým dnem zdokonaloval se ve svatých ctnostech křesťanských.

Vroucna byla jeho láska k Pánu Ježíši Kristu; proto větší část noci trávil na modlitbách a rozjímal o přehořkém umučení a o bolestné smrti vykupitelské; proto největší radostí bylo jemu, klaněti se Bohu v nejsvětější Svátosti oltářní. Když jej vychovatel jeho, Jan Dlugoš, vyzýval, aby popřál tělu svému odpočinku a zotavení, odpověděl mu s radostivým úsměvem: „Radost má jest v Pánu; před oltářem Jeho nalézám více potěchy a většího zotavení, než v jakékoliv zábavě.“

Synovska byla jeho úcta k Rodičce Boží, blahoslavené Marii Panně. Ji nazýval „svou nejmilejší Matkou;“ hovořival rád o její důstojnosti, svatosti a mocné přímluvě; napsal překrásný chvalozpěv o Marii Panně [1]), kterýž nejen

[1]) „Omni die dic Mariae mea laudes anima.“ — Každou chvíli mnohou pílí Marii chval duše má.

za živobytí často opakoval, ale také po smrti při sobě míti chtěl. Chvalozpěv ten po 120 létech, když otevřeli hrob svatého Kazimíra, neporušen nalezen byl pod jeho hlavou.

Obětava byla jeho láska k bližnímu. Chudobné jako otec dítky své miloval a jim osobně sloužil. Když mu dvořané vytýkali, že nedůstojno jest královice, aby takovým spůsobem sloužil nuzným, odvětil jim: „Já nejsem takovým králem, jakým jest Kristus, Syn Boží; a On přišel s trůnu nebeského k nám nízkým lidem, vyléčil neduhy naše, a chudobným učiněn jest, aby nás obohatil; On pak příkladem i slovem Svým poučil nás, že sloužiti chudým jest sloužiti Jemu.“

Rekovně krotil vlastní tělo a tělesné žádosti. Často a tuze postil se, odíval se rouchem kajicným, zhusta spával vedlé lůžka na tvrdé zemi, a nezřídka v noci klečíval na dlažbě před kostelem, kdežto jej ponocní pozorovali.

Bezúhonna byla a zůstala jeho panická čistota, k nížto zavázal se zvláštním slibem, a nedal se přemluviti, aby do stavu manželského vstoupil, ani předstíráním rodinné cti, ani dolíčováním velikého prospěchu státního, ani slibováním delšího živobytí. Panickou cudnost považoval za poklad nejvzácnější, jejž zachoval svědomitě až do smrti.

Takovým spůsobem královic Kazimír vždy „více v dokonalosti prospíval, uměl vládnouti nádobou těla svého a líbil se Bohu, poněvadž ku svatosti povolán, svatě živ byl.“ I. Thess. 4, 1, 4. Takovým spůsobem rychle dozrával pro korunu nebeskou. Zdlouhavá zimnice mořila jej. S největší pobožností přijal svaté svátosti a připravoval se na smrt, kteráž mu nastala dne 4. března 1484 ve Vilně, hlavním městě knížectví Litevského, kdežto jako vévoda Vilenský měl sídlo své. Bylo mu teprvé 25 roků.

Po smrti oslavil Bůh Kazimíra mnohými zázraky, jenž se přihodily u jeho hrobu. Následkem toho prohlásil jej svatý otec papež Lev X. za svatého, a země Polská i Litevsko vzývá ho jako patrona svého. Zvláště pak utíkají se k němu věřící a prosí za přímluvu jej ochránce čistoty a zachovatele života v čas nakažlivých nemocí a proti násilí nevěřících.

Roku 1604., tedy 120 let po smrti, otevřen byl jeho hrob za přítomnosti biskupa, kapitoly a mnohých obyvatelů Vilen-

ských; a hle, tělo jeho bylo zcela neporušené; chvalozpěv Marianský jeho rukou sepsaný byl dobře zachovaný, a z hrobu po tři dny vystupovala vůně líbezná.

Svatý Kazimír, osvícen jsa zjevenou pravdou Kristovou, věděl, že jako křesťan nebyl povolán k nečistotě, ale ku svatosti. I. Thes. 4, 7. Podporován jsa pomocnou milostí Boží, věrně konal své povolání ku svatosti. Takou měrou ovšem nabyl koruny nebeské, po kteréž vroucně toužil. I my jsme křesťané! I nás povolal Bůh ku svatosti! I nám dává milost Svou! I nám poskytuje v Církvi katolické všech potřebných prostředků, bychom státi se mohli svatými. Či jest některá ctnost křesťanská u svatého královice Kazimíra, kterouž bychom my konati nemohli?

Kdo z nás nemohl by jako svatý Kazimír vroucně milovati Boha Krista Ježíše? Kdo z nás nemohl by horlivě modliti se a rozjímati o přehořkém umučení a o bolestné smrti Jeho? Kdo z nás nemohl by se klaněti Jemu v nejsvětější Svátosti oltářní? Nevybízí-li nás k tomu Církev svatá každého času, zvláště pak za tohoto času postního?

Kdo z nás nemohl by jako svatý Kazimír synovskou úctu prokazovati Rodičce Boží, blahoslavené Marii Panně? Kdo z nás nemohl by jí ke cti prozpěvovati chvalozpěvy, jichžto veliké množství má jmenovitě náš národ Český?

Kdo z nás nemohl by jako svatý Kazimír obětavě milovati bližního svého? Není k tomu zapotřebí bohatství královského, neboť pravil Kristus Pán: „Cožkoli jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili;“ Mat. 25. I sebe menší almužna z lásky dávaná, bratrská a sesterská soustrast s neštěstím bližního, upřímná rada a dobré napomenutí, nábožná modlitba za bližního — všechno to jest důkazem lásky k bližnímu.

Kdo z nás nemohl by jako svatý Kazimír krotiti své tělo a jeho žádosti? Vždyť pak v příčině té potřebujeme toliko svědomitě zachovávati církevní přikázaní postu, a zajisté milostí Boží už i tím valně pokročíme cestou dokonalosti křesťanské!

Kdo z nás nemohl by jako svatý Kazimír pilen býti či-

stoty a cudnosti? Panic i panna, manžel i manželka, vdovec i vdova může a má nádobou nesmrtelné duše své, totiž tělem svým, vládnouti ve svatosti a v poctivosti!

Kdožkoli věrně chodí v těchto ctnostech křesťanských, ten líbí se Bohu nejvýš svatému, a zajisté se svatým královicem Kazimírem dojde koruny nebeské.

2. Svatý Jan Josef od svatého kříže, bosák Františkán.

V království Neapolském narodil se léta Páně 1654. Jan Josef rodičům šlechtickým, vynikajícím ctnostmi. Símě křesťanské nábožnosti od maličkosti v duši jeho vštěpované a rosou milosti Boží zúrodňované brzo počalo vydávati ovoce hojné. Hned za věku nejútlejšího netoliko nenáviděl žertů chlapeckých, ale jal se konati ctnosti skvělejší, zvláště mlčelivost, mrtvení těla, a zapírání světa i sebe. Ctnosti ty rozněcoval ustavičnou horlivou modlitbou. Toho času také už vřele ctil Rodičku Boží, kterážto úcta rozmáhala se v něm každým dnem až do jeho skonání. Krom toho obzvláštní horlivostí rozjímal o přehořkém umučení Páně a o tajemství nejsvětější Svátosti oltářní. Šestnáctiletý Jan Josef, první z Italianů, vstoupil do tuhého řádu mnichů bosáků svatého Petra Alkantarského.[1]) Řád ten nedávno povolením papeže Klémenta IX. rozšířen byl ze Španěl do Italie.

Hned jako nováček obral sobě za vzory Serafínského arciotce řádu, svatého Františka Assiského, a jeho nejvěrnějšího stoupence, svatého Petra Alkantarského. Už tenkráte až ku podivu dokonale následoval svatého Františka v pokoře a milovnosti chudoby, a svatého Petra v kajicnosti a v rozjímání o věcech Božských.

Sotva uplynul třetí rok od té doby, co byl slavně učinil sliby řeholné, Jan Josef ustanoven jest k tomu, aby založil a zařídil klášter v Alifách[2]), což se mu rychle podařilo tou měrou, že klášter ten byl pravou podobiznou kláštera druhdy zalo-

---

[1]) Sv. Petr z Alkantary, nar. 1499., † 1562. Viz dne 19. října. — [2]) Aliphae, také Allifae, město v krajině Samnium, kdežto za starověku (v Italii Střední) Samnité sídleli.

ženého od svatého Petra Alkantarského v Badajozu v Estremaduře Španělské. Přijav z poslušnosti svěcení kněžské osvědčoval neobyčejnou znalost v mravouce křesťanské. Povolením svých představených jal se pod svahem vysoké hory nedaleko kláštera toho budovati sobě poustevnu. Aby pak dílo to co nejdříve dohotovil, přinášel dřeva, kameny a vápno na vlastních ramenou tak rozbolavených, že mu krev z nich začasté proudem stékala až na zem. Požádán byv od bratří řeholníků, složil zvláštní pravidla pro poustevníky, kteráž potvrzena byla svatou Stolicí apoštolskou. Jako vůdce a vychovatel nováčků řeholných působil tak požehnaně, že někteří z nich zaskvívali se darem zázraků a svatostí.

Na počátku století osmnáctého odloučil papež Klément XI.[1]) kláštery Františkánů bosáků v království Neapolském od klášterů Španělských, a povolil zvláštní provincii Neapolskou svatého Petra Alkantarského. Svatý Jan Josef proti vůli své přinucen byl od shromážděných biskupů a řeholníků, aby byl prvním provinciálem bosáků Italských, jichžto ustálení podnikl a provedl služebník Boží za protivenství a útrap nevypravitelných. Překonav překážky rozmanité obrátil všechen zřetel svůj k tomu, aby svatého Petra Alkantarského duch rozjímání a kajicnosti zapustil hluboké kořeny mezi bratřími, jimžto svítil nejskvělejším příkladem ctností, zvláště pokorou, tuhou kázní klášterní, milovností chudoby a podivuhodnou zdrželivostí. Čtyři a šedesát roků nosil jediné ouzké a hrubé roucho na těle, a po čtyři a dvacet let za příkladem starodávných poustevníků živil se toliko chlebem a ovocem. Tělo své káral bolestným bičováním, žíněným pásem a železným křížem opatřeným ostrými hřebíčky, odkud dáno mu příjmí „Od svatého kříže.“ Mezi modlitbou začasté dáno mu býti u vytržení mysli, a zhusta od Boha obdařen býval darem prorockým, mocí zázračnou a jinými toho druhu milostinami.

Konečně ztráven horlivou pečí o duše, jsa osmdesát roků stár, mrtvicí raněn byl, a dne 5. března léta Páně 1734. svatě skonal v Neapolském klášteře na hoře svaté Lucie. Oslaveného novými zázraky roku 56. po jeho smrti prohlásil papež Pius VI.

---

[1]) Klément XI. papežoval od 23. listopada 1700. do 19. března 1721.

za blahoslavence, a papež Řehoř XVI. slavně přijal jej do počtu světcův v neděli nejsvětější Trojice Boží roku 1839.[1])

3. Svatá Oliva, panna, mučenice Brescijská.

V Brescii, nynějším Italském krajském městě Lombardském, slaví se dne 5. března výroční památka svaté Olivy, panny, kteráž za vlády císaře Adriana (117—138) k rozkazu soudce Aureliana umučena byla pro víru Kristovu. Tělo svaté mučenice Olivy nalezá se v kostele svaté Afry v Brescii.

4. Svatý Bohumil (Theofil), biskup Cesarejský.

V Cesaree, hlavním městě Palestiny, byl za císaře Severa (193—211) biskupem svatý Bohumil, muž neobyčejně moudrý a zbožný. K vůli svornému slavení Velikonočního hodu Božího radili se biskupové v Cesaree za předsednictví svatého Bohumila a svatého biskupa Jerusalémského Narcisa (viz dne 29. října). Usnesli se, že rozhlásí společným listem po všech zemích, aby dle příkladu apoštolského všude v neděli konala se slavnost vzkříšení Páně. V příčině té psal svatý Viktor I. papež (185—202) Bohumilovi, biskupu Cesarejskému, jehož památka koná se v Církvi dnes. Svatý Bohumil v Pánu zesnul okolo roku 200.

5. Svatý Konon, zahradník, mučeník Karmelský.

Svatý Konon, rodem z Nazareta v Galilee, proslavil se za panování Římského císaře Decia (249—251). Z Galiley odebral se do Pamfylie, krajiny na jižním pobřeží v Malé Asii, mezi Kilikií a Lykií, kdežto v místě Karmela zvaném zařídil sobě zahradu krásnou, z nížto měl výživu svou a pokrmy pro nuzné. Bičicům, jenž přišli, aby jej jali, a posměšně pozdravili jej: prostomyslně pozdravení opětoval. Když mu oznámili, že má jíti

[1]) Pius VI. byl papežem od roku 1775. do 29. srpna 1799., kdy ve svém 81. roce jako vypovězenec zemřel ve Valence (Valansu) ve Francii. — Řehoř XVI. papežoval od 2. února 1831 do 1. června 1846.

k vladaři Publiovi, odvětil: „K čemu pak potřebuje mne, křesťana, vladař Publius? Nechť sobě pozve lidi pohany!“ Spoutali a přivedli jej k vladaři soudci, kterýž mu rozkázal, aby obětoval pohanským bůžkům. Konon statečně odporoval. I dali mu na nohy pouta železná, a kázali mu, aby běžel před vozem. Běžel, až unaven sklesl, a pomodliv se odevzdal Bohu duši vyzdobenou skvělými ctnostmi.

Dne 6. března.

1. Blahoslavený Bedřich (Friedrich), opat Premonstrát.

V Holandsku u moře Severního jest země Frisův[1]), větve národa germanského. Národ ten byl až do sedmého století velice nevzdělaný, ale svobody milovný. Kolem roku 678. biskup Vilfrid z Yorku v Anglii cestou do Říma nepříznivým větrem zahnán byl do Frisie, kde založil osvětu křesťanskou. Na konci sedmého století požehnaně pracoval o rozšíření víry křesťanské mezi Frisy biskup Klément Vilibrord se svatým biskupem Vulframem, jimžto později velikou podporou byl svatý Bonifác. Chrámy a školy křesťanské pojistily Frisům největší dobrodiní víry svaté.

Národ Frisův zaskvívá se v dějinách církevních značným počtem světců Božích, k nimžto náleží také blahoslavený Bedřich, kterýž, pozbyv záhy otce Dodona, od matky Svitburgy bohabojně byl vychován. Na pastvě u oveček matčiných buď odříkával „Otčenáš“, buď z kamenů stavěl oltářky a kostelíčky. Matce vdově žehnal Bůh tou měrou, že Bedřicha dala do škol Halumských, v nichžto předčil všecky spolužáky. Vyššímu učení oddal se v Münsteru[2]), ve školách klášterních, toho času slovutných. Aby neporušenou zachoval čistotu panickou, vřele ctil a vzýval Marii Pannu, svatého Jana Miláčka Páně, a svatou Cecilii. Nosil žíněný pás a tuze postil se. Spolužáky vážným slovem a skvělým příkladem povzbuzoval k pilnosti a k počestnému obcování.

---

[1]) Frisia, Friesland. — [2]) Münster (Monasterium), město v Pruské provincii Vestfalské.

Dokonav učení byl na kněžství vysvěcen, vrátil se do otčiny Halumu, stal se pomocníkem stařičkého faráře, a po jeho smrti samostatným správcem duchovním. Velice postil se, chudině dával hojné almužny, slovo Boží horlivě hlásal, a všelijak osvědčoval se býti dobrým pastýřem svěřených duší. Uslyšev jednoho dne, že chlapeček zemřel bez křtu svatého, nechal jídla přichystaného, běžel do kostela, a vzýval Marii Pannu řka: „Nebudu jísti, pokud neobživne pacholátko, aby pokřtěno bylo.“ Vzal štolu a křestné potřeby, pospíchal do domu k dítěti, položil štolu na ně, a hle, dítě obživlo a křestu svatého došlo.

Když Bedřichovi matka zemřela, veškero zděděné jmění i sebe obětoval pro spásu duše její. Rozloučil se s osadníky, přijal roucho řeholné z rukou biskupa svého, odebral se do Premonstrátského kláštera v Utrechtě[1]), a tam vyučil se životu řeholnému.

Roku 1163. vystavěl nedaleko rodiště svého Halumu kostel ke cti Rodičce Boží s klášterem, jejž nazval „Zahradou Marie Panny“, a později jiný klášter pro jeptišky „Betlehem“, v nichžto pod jeho správou zkvétala svornost, vzájemná láska, dobrovolná chudoba, pokora a zbožnost jako v Církvi prvotní. I dočkal se ještě výtečného ovoce setby své, neboť příkladem a působením obou klášterů utěšeně šířil se ctnostný život v celém okolí.

Předvídaje smrt svou navštívil panny Betlémské, a napomenul je k horlivosti. V kostele Halumském, kde byl obětoval první mši svatou, sloužil i mši svatou poslední. Koňmo vrátil se do svého kláštera „Zahrady Marianské“, rozloučil se s bratřími, ulehl a klidně skonal dne 3. března 1175. Pochovali jej v kostele Marie Panny. Jak za živa, tak i po smrti oslavil Bůh věrného služebníka Svého Bedřicha velikými zázraky.

V čas bouřek Kalvínských tělo blahoslaveného Bedřicha slavně přenešeno bylo do Premonstrátského kláštera „Dobrá Naděje“ v Hanavě, krajině Kurhesenské, dne 7. prosince 1617. Premonstráti slaví jeho výroční památku dne 3. března a dne 7. prosince. U nás připadá svátek blahoslaveného Bedřicha na den 6. března.

---

[1]) Utrecht (Trajectum, Ultrajectum) město v Nizozemsku na křivém Rýnu.

2. Svatý Fridolin, první věrověst Alemannův.

Svatý Fridolin pocházel ze slavného šlechtického rodu v Irsku. Byl za mladosti vědecky vzděláván, vzdal se z lásky k Bohu všech svých hojných statků zemských, a byv na kněžství posvěcen, chodil jako kazatel od města k městu ve vlasti své. Za patrné pomoci Boží působil tak požehnaně, že se mu všude obdivovali a jej ve vážnosti měli. Fridolin zpozorovav, že se v něm probouzí nebezpečná nepřítelkyně spásy, ctižádost, opustil města slávy své, a odešel do země cizé, do Galie, aby tam slovo Boží hlásal. Putovav déle rozličnými krajinami, usadil se v Poitiersu, [1]) kde druhdy žil a působil veliký učitel církevní, svatý Hilarius, biskup Poitierský. [2]) Avšak klášter svatého Hilaria od stěhování se národů roku 409. ležel v ssutinách, pod nimiž i ostatky tohoto světce pochovány byly. Fridolin neměl přání většího, než aby se dopídil posvátných ostatků a znova vystavěl kostel svatého Hilaria. Za to dlouho Boha prosil. I zjevil se a oznámil mu ve snách svatý Hilarius, že brzo naplní se přání jeho. Fridolin šel k biskupovi Poitierskému, kterýž jej přívětivě uvítal, a od té doby s veškerým obyvatelstvem města horlivě vzýval svatého Hilaria. Biskup učinil Fridolina opatem kláštera rozbořeného, a odebral se s ním ke králi Franckému, Chlodvíkovi I. (481—511), jenž byl na přímluvu své manželky Chlotildy v Remeši přijal křest svatý. Prosili krále za podporu na opětné zbudování kláštera Poitierského. Král vyslyšel žádost jejich a hojně obdaroval je. Pobytu svého při dvoře královském užil Fridolin k tomu, aby na víru křesťanskou obrátil mnoho pohanů, jenž ještě zbyli v komonstvu králově.

Ostatky svatého Hilaria vykopaly a uctivě uschovaly se. Budování nového kostela započato.

Později svatý Hilarius podruhé zjevil se nábožnému opatovi Fridolinovi, a nařídil mu, aby dílo své v Poitiersu započaté přenechal dvěma bratrovcům svým, on sám pak aby s částí

---

[1]) Poitiers (Poatié), nyní hlavní město francouzského departementu Vienneského jihozápadně od Paříže. — [2]) Sv. Hilarius dne 14. ledna, I. strana 343.

nalezených ostatků odebral se k Alemanům [1]), kdežto na ostrově Rýnem utvořeném Bůh vykázal mu obor činnosti apoštolské. Za hlasitého naříkání obyvatelstva Poitierského odešel Fridolin z města s plnou mocí královskou, aby na ostrově do té doby neznámém po libosti počínal sobě.

Fridolin dorazil na své pouti až k řece Mosele [2]) mezi městy Koblencem a Trevírem, kdežto na břehu řeky té vystavěl klášter svatého Hilaria, kterémuž daroval některé z ostatků přinešených. Kláštera toho za našich dnů už není; ale město Eller na břehu Mosely má kořen jména svého v Hilariu, a kostel města toho chová doposud ostatky svatého Hilaria.

Tam odtud bral se Fridolin dále do údolí Vogeských, a zbudoval i tam a v Štrasburku Elsaském kostel ke cti sv. Hilariu. Ze Štrasburku kráčel Burgundskem do Rhaetie v nynějším Švýcarsku, aby navštívil biskupa Churského. [3]) I tam pobyl a kostel svatého Hilaria zbudoval, poptávaje se v lidu, nevědí-li o ostrově, jenž kolkolem Rýnem otočen jest a posud obydlen není? Nenabyv odpovědi a zprávy bezpečné, dlouho bloudil za strastí rozmanitých, až konečně nalezl, čeho hledal, na místě nynějšího města Sekkinky mezi Basilejí a Zurzachem. Obyvatelové tamního pobřeží Rýnského měli na ostrově tom pastviny pro stáda svá, a vidouce muže cizince po ostrově chodícího a hledajícího příhodné staveniště pro chrám, pokládali jej za zloděje slídícího po dobytku, zbili a vyhnali jej. Fridolin viděl se nucena zase jíti ke králi Franckému, kterýž mu ostrov ten daroval zvláštní listinou, v nížto vyhrožovalo se trestem smrti každému, kdoby nepřátelsky překážel věrověstovi zbožnému. Fridolin od té chvíle na ostrově nebyl znepokojován, počal jej zúrodňovati, zbudoval tam kostel svatému Hilariovi a klášter panenský, a proslaven byl od Boha mnohými zázraky. Mezi jiným v městě Glaru vzkřísil člověka

---

[1]) Alemannové povstali ze směsice rozličných národů německých. Ještě nejprvé vnikli do krajin od Svevů obývaných, dáno jim jméno Svavů čili Švábů. Za vlády císaře Valeriana (253—260) prodrali se přes Elsas a Švýcary až k Milánu. Za času velkého tažení národův rozhostili se ve Švýcarech a na levém pobřeží Rýna. Král Francký Chlodvík I. je přemohl, a Alemanii s Francií spojil. — [2]) Mosela jest levý přítok Rýna, a vzniká ve Francii ve Vogesách. — [3]) Chur, hlavní město Švýcarského kantonu Grisonského.

mrtvého opět k životu.[1]) I klášter mužský byl v Sekkinkách, jehož člen, mnich Baltherus, sepsal dle starých zápisův život svatého Fridolina; ale neví se, byl-li svatý Fridolín také jeho zakladatelem, nebo-li někdo z nástupcův jeho, opatův Sekkinkských.

Svatý Fridolin v Pánu zesnul v Sekkinkách dne 6. března roku 538.; proto se toho dne v Církvi slaví výroční památka jeho. Švýcarský kanton Glarus ve znaku svém má obraz svatého Fridolina.

3. Svatá Koleta, panna, Klariska Francouzská.

Koleta Boilletova narodila se roku 1380. v Korbii v Pikardii.[2]) Otec Robert, tesař, byl k chudině štědrý, a matka Markéta tak nábožna, že nejméně jednou za týden přijímala svaté svátosti. Za příkladem rodičův i Koleta prospívala ctnostmi mimořádnými. Horlivou řečí a spanilým životem přivedla mnoho lidí na cestu pokání. Byla čistoty panenské tak milovna, že prosila Boha, aby jí odňal sličnost obličeje, by snadněji zachovala nevinnost a krásu duševní. Sličnost zmizela, ale vážnost její vzbuzovala u každého uctivost k ní. Společnostem vyhýbala se, ale nuzným a nemocným byla vždy přítelkou a pomocnicí. Už v domě rodičů svých žila jako jeptiška. Po smrti jejich veškeré dědictví rozdala chudým, sama pak vstoupila do řádu svaté Kláry, kterýž za mnohých protivenství povznesla k bývalé dokonalosti. Pravá chudoba stala se v řádě tom opět pravidlem základním. Tuhé posty svědomitě zachovávaly se. Pokora a zbožnost zdobila spoludružky její. Svatá Koleta nejraději čtávala a rozjímala o přehořkém umučení Páně, a obcovala mši svaté plamennou láskou ke Kristu. Horlivě modlívala se za obrácení hříšníků a za duše v očistci.

Po šedesátém šestém roce svém onemocněla, na věčnost se připravila, a svatý život svůj dokonala dne 6. března 1447. Tělo její roku 1747. bylo vyzdviženo a mnohými zázraky od Boha oslaveno.

---

[1]) Glarus, nyní hlavní město Švýcarského kantonu téhož jména, kterýž toho času počítal se ku Švábsku neb Rhaetii, a později připadl ženskému klášteru založenému od svatého Fridolina v Sekkinkách (Seckingen). — [2]) Pikardia, bývalá provincie v severní Francii, tvoří nyní kraj Somme a část kraje Aisne. Ke koruně francouzské připojil ji opět Ludvík XI. roku 1463.

4. Svatý Chrodegang, státní ministr, arcibiskup Metský.

Chrodegang narodil se v Hasbanu u Lutichu v nynější Belgii okolo roku 712. ze vznešeného rodu Franckého. V opatství Saint Trondském [1]) nabyl vědeckého vzdělání. Mimořádná učenost a zbožnost zjednala mu přízeň vévody Karla Martela, všemocného majordoma [2]) v říši Francké, jenž jej učinil kancléřem, a roku 737. ministrem. I při dvoře královském Chrodegang tuze žil, světských zábav se stranil, ale za to byl dobrodincem nuzných, a pravým otcem chudých.

Po smrti Karla Martela stal se biskupem v Metách dne 1. října 742. Karlův syn a nástupce Pipin Krátký svolil k volbě té s tou výmínkou, že Chrodegang biskup zůstane spolu také státním ministrem. Ač pak nyní měl dvě veliké hodnosti, byl přece vzorem pokory, prostomyslnosti a bázně Boží, byl věrným služebníkem Církve i státu. Pipin, zmocniv se trůnu Franckého, vypravil Chrodeganga do Říma, aby papeže Štěpána III. od Longobardů sužovaného přivedl do Francie. Papež ubytoval se v klášteře svatého Diviše. [3]) Král Pipin, byv od papeže za krále pomazán, nejprve skrze Chrodeganga žádal Aistulfa, krále Longobardského roku 753., aby navrátil Stolici apoštolské statky zabrané. Když pak Aistulf nevyhověl žádosti jeho, táhl Pipin s velikým vojskem do Italie, oblehl sídelné město Aistulfovo, Pavii, přinutil jej, aby města vydobytá vrátil, a když nestál ve slibu, roku 756. podruhé s ním válčil, a jako vítěz Ravennu a celý exarchát navrátil papeži.

Biskup Chrodegang, vyplniv úlohu svou od krále svěřenou, pečoval o napravení kázně církevní a o zbožné i vědecké vzdělání svého duchovenstva, kteréž toho času libovalo sobě v šermování, v honbách a podobných zábavách nepříslušných. Roku 755. svolal duchovenstvo Metské u svého velechrámu ku společnému, zvláštními pravidly spořádanému životu, aby jako kano-

---

[1]) Saint Trond město v Belgické provincii Limburské na železné dráze z Hasseltu do Landenu, má jedenáct kostelů a značný průmysl. Saint Trond = svatý Trudo. — [2]) Majordomus byl vladař, nejvyšší dvorní a státní úředník. — [3]) Saint Denis (Sén Dený), město na řece Sekvaně nedaleko Paříže.

vníci pod jeho dozorem společně se modlili církevní hodinky a při společném stole živi byli. Pravidla v příčině té napsal v 34 kapitolách. Pravidlem prvním byla pokora, základ všech ostatních ctností. Chrodegang byl obnovitelem kanovnického života církevního, neboť po něm i ostatní biskupové zařídili u chrámů svých sbory kanovníkův a jiné kapitoly kolegiátní. Papež Štěpán III. jmenoval jej pro veliké zásluhy arcibiskupem a dal mu právo světiti všecky biskupy po celé Francii.

Biskup Chrodegang napravil také kázeň v klášteřích, zvelebil slavné služby Boží, a obnovil mnoho kostelů. Když byl dvacet a tři roky horlivě spravoval biskupství Metské, zesnul v Pánu dne 6. března 766. Den jeho smrti světí se ve Francii, v Nizozemsku a v Německu.

Neděle IV. postní, „Družebná".

Jan 6, 1—15.

Na Svých cestách po vlasti milované odešel Pán Ježíš podle vypravování svatého evangelisty Jana a všech ostatních evangelistů za jezero čili moře Galilejské, kteréž dle blízkého města Tiberias nazváno bylo také mořem Tiberiadským. Šel za Pánem zástup veliký, neboť viděli divy, jež byl činil nad těmi, kdož byli nemocni. I vstoupil Pán Ježíš na horu, a seděl tam s učeníky Svými. Byla pak blízko Velikonoc, den sváteční židovský.

Vypravováním velikého zázraku, jejž Pán Ježíš toho dne učinil, zamýšlel svatý Jan evangelista dovoditi Božskou moc Kristovu, a tudíž k tomu řádně připravil mysl a soudnost čtenářů svých. Napřed činí nás pozorny na veliký počet lidí, jenž měli nasyceni býti; potom ukazuje na nemnohost chlebů, jimiž apoštolové měli posluhovati lidem těm; a posléze zmínku činí o množství drobtů sebraných z několika chlebů.

Slyšme a rozeberme slova svatého evangelisty vypravujícího: „Když Ježíš pozdvihl oči a viděl, že zástup veliký jde k Němu, řekl Filipovi: Odkud nakoupíme chlebův, aby pojedli tito? To však řekl zkoušeje ho, nebo sám věděl, coby měl činiti." Jan 6, 5. 6. Ustanovilť u Sebe Pán Ježíš, že odpomůže nedostatku nastalému zázrakem. Přece však tázal se učeníků bera s nimi

rádu. Bylať to otázka vychovatelská, kterouž apoštolové pokročiti měli v poznání Páně a ve víře v Jeho Božství. Filipa tázal se před jinými; jemu zajisté nejvíce bylo potřebí, aby poznal nedostatečnost všelikés rady lidské; proto dokládá svatý evangelista, že tázal se „zkoušeje ho.“ Zkoušel totiž jeho víru, a povznesti chtěl jej i ostatní apoštoly v poznání moci Své.

Filip zkoušce podlehl. Netanulo mu na mysli, že Pán Ježíš může pomoci zázrakem; a to mu napadnouti mohlo, ještě nejen dříveji, ale také toho dne byl viděl množství velikých divů Páně. V patrné nesnázi odpověděl Filip: „Za dvě stě peněz chlebů nestačí jim, aby jedenkaždý něco maličko vzal.“ Jan 6, 7. Dvě stě denárů činí asi osmdesát zlatých. Odpovědí svou vyznal Filip, že neví rady žádné.

Jiný z apoštolů, Ondřej, bratr Petrův, měl jakousi radu, ale sám hned doložil, že pomoc jeho nestačí. Čteme ve svatém evangeliu: „Řekl Mu jeden z učeníků Jeho, Ondřej, bratr Šimona Petra: Jestiť zde pacholík, kterýž má pět chlebů ječných a dvě ryby. Ale což jest to mezi tak mnohé?“ Jan 6, 8. 9. Ani Ondřejova rada nebyla dostatečna. Ale Pán Ježíš použil těch pěti chlebů a dvou ryb, aby vyučil nás, že v nesnázích musíme napřed sami se vynasnažovati a seč jsme činiti, a co nám nemožno jest, máme důvěrně Bohu poručeti.

„Tedy řekl Ježíš: Rozkažte lidu, aby se posadil. Bylo mnoho trávy na onom místě. I posadilo se mužů počtem asi pět tisíc,“ Jan 6, 10. „kromě žen a dětí.“ Mat. 14, 11. Nevěděli apoštolové, co Pán učiniti mínil, ale uposlechli a rozsadili zástup na trávě. Nepravili: „K čemu, Pane, rozsazovati je, ještě nemožno jest je nasytiti?“ — A rovněž lid neřekl: „K čemu nás rozložujete v trávě, nemáte-li nám čeho dáti?“ — Nikoli! Apoštolové poslechli Pána, a lid poslechl apoštolů; všech pak zmocnilo se posvátné tušení, že díti se bude věc neobyčejná, zázračná.

„I vzal Ježíš chleby, a když díky učinil, rozdával sedícím; též i z ryb, jak mnoho chtěli.“ Jan 6, 11. Díkůčinění spojil Pán s požehnáním, o němž druzí evangelistové mluví. Mat. 14, 19. Díkůčinění vznáší se vzhůru k Bohu, k nebesům; požehnání pak sestupuje s nebe dolů. V tom díkůčinění a požehnání nalézá se pramen zázračného rozmnožení chlebů a ryb, pramen zázračného nasycení velikého zástupu pěti chleby a dvěma rybičkami.

V celém jednání Pána Ježíše spočívá však také příklad pro nás, kterak vždy a ve všem máme prositi za požehnání Boží, a kterak za dobrodiní přijatá máme Bohu díky vzdávati.

„A když byli nasyceni, řekl Pán k učenníkům Svým: Sebeřte drobty, kteréž pozůstaly, ať nezhynou. Tedy sebrali a naplnili dvanácte košů drobtů z pěti chlebů ječných, jenž pozůstaly po těch, kteříž byli jedli.“ Jan 6, 12. 13. Rozkazem tím učí Pán Ježíš spořivosti a šetrnosti; učí nás neplýtvati dary Božími za dnů lepších, aby zbývalo na dny nedostatků. Mimo to pak sebráním drobtů pozůstalých tím více vynikla velikost zázraku Kristova, ježto po nasycení pěti tisíc mužů více drobtů zbylo, než prvotně obnášelo pět chlebů a dvě ryby.

Kterak to utěšený pohled na zástup pěti tisíc mužů, jenž částečně i s rodinami svými přišli za Pánem Ježíšem a v trávě zelené rozložili se v kupinách! Mezi nimi chodilo dvanácte apoštolů rozdělujících lidem, mnoho-li chtěli a potřebovali, an darové v rukou jejich rozmnožovali se požehnáním Božím. Blažený cit zmáhal se ve všech; všickni pociťovali v sobě blízkou svrchovanost a dobrotu Páně.

Přirozený následek zázračného toho nasycení vypisuje svatý evangelista Jan řka: „Lidé, když byli uzřeli div, kterýž učinil Ježíš, pravili: Tentoť jest jistě Prorok, jenž přijíti má na svět.“ Jan 6, 14 Poznalit v Kristu z divu učiněného Mesiáše zaslíbeného a očekávaného, o Jehož příchodu na svět předpověděl už Mojžíš: „Proroka z národa tvého a z bratří tvých vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj. Jeho poslouchati budeš.“ V. Mojž. 18, 15. Lidé ti už vícekráte viděli divy Páně, a vždy výše a výše o Něm smýšleli. Nyní pak novým zázrakem tak byli nadšeni, že v Něm poznali Spasitele světa. Ovšemť vedlé všeobecného předsudku v národě židovském představovali sobě Mesiáše jako krále pozemského, jako vladaře mocného a slavného, a tudíž strojili se vyvolati Jej za krále svého, za krále celého národa. Ježto ale království Kristovo není z tohoto světa, jakož později výslovně prohlásil, „tedy Ježíš, když poznal, žeby chtěli přijíti, aby Jej chytili a učinili králem, ušel opět na horu sám jediný.“ Jan 6, 15.

A přece napotom lhouce vinili křiví svědkové Pána, že se činil králem židovským; a na základě toho křivého svědectví

žádali, aby vladař Pilát potvrdil nad Ním pronešený výrok smrti. Pilát dobře věda, že nevinen jest, dal Pána bičovati, aby zuřivost lidu židovského ukrotil a Jej před smrtí zachránil. Ještopak rozkacený lid nedal se ani bičováním Páně uchlácholiti, a tím bouřlivěji žádal smrti Jeho: Pilát vzal vodu, umyl sobě ruce před lidem a zvolal: „Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto; vy sami vizte;“ a Ježíše ubičovaného a trním korunovaného vydal jim, aby byl ukřižován. I nastoupil náš Pán a Spasitel, nejvyšší a pravý Král všech vykoupenců, s trnovou korunou přebolestnou křížovou cestu Svou, která budiž předmětem rozjímání dnešního.

Utrpení Páně kříž nesoucího.

Svatý evangelista Matouš píše: „Když se Pánu Ježíši naposmívali, svlékli s Něho plášť (šarlátový), a oblekli Jej v roucho Jeho. I vedli Jej, aby Ho ukřižovali.“ Mat. 27, 31. Židé obávali se, aby snad vladař Pilát nezrušil svůj výrok smrti, kdyby se čas prodloužil; proto spěchali s vyvedením milého Pána našeho na místo popravné. Těžký kříž už zhotovený a připravený přinesli otroci, a spustili ho na zem k nohoum Ježíšovým. Katané pak vyzvali Jej, aby kříž Svůj vzal na pravé rameno. Utrýzněný Spasitel světa za velikého namáhání kříž Svůj pozdvihl, aby se s ním vydal na cestu přesmutnou a přebolestnou.

Před průvodem kráčel trubač, jenž v každé ulici provolával ukřižování Krista. Za ním šel zástup biřiců nesoucích všeliké nástroje potřebné k ukřižování. Za nimi veden byl náš Pán a Vykupitel shrbený pod tíží kříže Svého, zemdlený a slabý pro ztrátu krve při bičování a trním korunování. Ozbrojení vojínové a fariseové udržovali pořádek žalostného průvodu, a hrubými slovy i potahováním provazů k rychlejší chůzi vybízeli Pána, za kterýmž vedeni byli oba lotři, jenž měli spolu s Ním ukřižováni býti.

Nemoha dlouho těžké břemeno kříže nésti, brzo upadl ponejprv na zem, a katané donutili Jej k povstání, a zase položili Mu kříž na rameno.

Maria, panenská Matka Kristova, chtěla sdíleti a přetrpěti s Božským Synem svým všecky Jeho strastné muky, a tudíž se svatým Janem a s několika nábožnými ženami očekávala na

příhodném místě žalostný průvod a Ježíše s křížem. Bledá, s očima od pláče červenýma, chvějíc se na celém těle, hleděla v ústrety milovanému nejsvětějšímu Synu svému, který spatřiv ji podruhé pod těžkým křížem na zem padl, a nemilosrdně k povstání donucen byl, aby opět kříž Svůj přijal na rameno bolavé.

Za vnitřní branou městskou upadl Pán Ježíš potřetí, a pro mdlobu hroznou nemohl hned ani vstáti. Fariseové obávali se, žeby Ježíš pod těžkým křížem cestou zahynul a na popravné místo nedošel; proto „přinutili zahradníka Šimona Cyrenského, aby nesl kříž Jeho.“ Mat. 27, 32. Za jeho pomoci zase dále kráčel milý Spasitel náš s křížem Svým.

Sotva že byl Pán Ježíš se Šimonem Cyrenským kříž Svůj asi dvě stě kroků nesl, přiběhla Serafia, později svatá Veronika zvaná, padla před Ním na kolena, a prosila Ho, aby ráčil utříti Sobě krví zmočený obličej v její závoj vlněný. Kristus Pán přijav laskavou poctu tu, utřel Si obličej svatý, a vrátil svaté Veronice závoj, na němž vytištěn byl krvavý obraz obličeje Jeho. Serafia čili Veronika, nábožná ctitelka Páně, zachovala se vedlé obyčeje tehdejšího, za kterýmž chodívalo se v ústrety truchlícím, plačícím, umdleným a nemocným, a podával se jim závoj k utření tvaří na důkaz soustrasti a smutku.

A zas pohyboval se průvod žalostný až k zevnější bráně městské, kde náš milý Pán Ježíš po čtvrté upadl a nemilosrdně přinucen byl ku povstání a k další cestě. Hned za branou u cesty na horu Kalvárskou vedoucí Spasitel mdlobou přílišnou klesl po páté k zemi. Tam byl zástup plačících a naříkajících žen Jerusalémských, kteréž dle spůsobu národního soustrastně podávaly Pánu závoje své, aby Sobě utřel pot. „Pán Ježíš, obrátiv se k nim, řekl: Neplačte nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými; neboť přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné, a životy, které nerodily, a prsy, kteréž nekojily. Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás, a pahorkům: Přikryjte nás! Neb poněvadž na zeleném dřevě toto činí, na suchém což se stane?“ Luk. 23, 28—31.

Nyní pak nastala Pánu Ježíši nejbolestnější cesta mezi městskou zdí a horou Kalvárskou. Touto cestou Spasitel náš ještě dvakráte upadl na zem. Cesta příkrejší a kamenitá působila nohoum zraněným muky kruté, jež surovost bičičův rozmnožovala

strkáním a bitím tím více, čím více Pán Ježíš blížil se k místu popravnému.

Kdožkoli vážným rozmyslem představí sobě Syna Božího a Vykupitele svého, an vlastní Svůj kříž nese Sobě na horu Kalvárskou: neubrání se vniterného pohnutí a soustrastných slzí, leč by byl člověkem srdce tvrdého a necitelného, jenž udusil každou vyšší touhu a myšlénku v tělesnosti zvířecí. Takovými lidmi byli bičicové a fariseové vedoucí a doprovázející Krista na místo popravné. Ti všelikou lidskost a soutrpnost vypudili z duší svých, a tudíž, čím větší byly bolesti Pána nejnevinnějšího a nejsvětějšího, tím větších muk a útrap přidávali Jemu, podobajíce se dravým šelmám, kteréž pohledem na krev rozdráždují ukrutnost a zuřivost svou.

Lidmi lepšími a šlechetnějšími byly ženy Jerusalémské, kteréž za branou městskou plakaly a kvílely Ho. Avšak pláč a kvílení jejich nepocházelo z pravých pohnutek a příčin. Jejich pláč byl pouze planý a zevnější. Pohled na Krista ubičovaného a krví zbroceného, pohled na Krista pod těžkým křížem shrbeného a na zem klesajícího vynutil jim pláč a hořekování nad Ním. O vlastním původu a významu hrozných bolestí Kristových nepřemýšlely. Nepřipadlo jim na mysl, že Kristus, svrchovaná spravedlnost a svatost, nikterak nezasloužil bolestí těch. Nepřipadlo jim na mysl, že trpí za jiné, že s křížem těžkým na Sebe vzal mnohem větší břemeno hříchů jejich a všeho člověčenstva, aby za ně zadost učinil, aby jim zjednal odpuštění a spasení věčné. Proto Pán Ježíš, jenž vždy a všude vyhledával spásy lidské, poučil je slovy laskavými: „Dcery Jerusalémské, neplačte nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými!“ To jest: Poznejte příčinu strašného utrpení mého, jížto jsou hříchové vaši. Oplakávejte vlastních provinění svých, a staňte se účastnými zásluh této křížové cesty mé! Pro nevěru přijdou zlé časy na váš národ židovský, pro nevěru i každý jednotlivec na věky zavržen bude od tváří Božských. Slovy: „Blahoslavené neplodné, a životy, kteréž nerodily, a prsy, kteréž nekojily,“ znova předpovídal Pán zkázu Jerusaléma a rozptýlení národa židovského, o kterémž byl teprvé nedávno zevrubně mluvil řka: „Jerusaléme, Jerusaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, jenž k tobě posláni jsou; kolikrát jsem chtěl shromážditi syny

tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi? Aj, zanechá se vám dům váš pustý!" Mat. 23, 37, 38. Zajisté pravím vám, nebude tu zůstaven kámen na kameni, kterýžby nebyl zbořen." Mat. 24, 2. „Běda pak těhotným a těm, kteréž kojí v těch dnech." Mat. 24, 19. „Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás, a pahorkům: Přikryjte nás!" Těmi slovy obnovil Pán ženám Jerusalémským Své proroctví o posledním soudu na konci světa, kdy hříšníci nenapravení zoufale bědujíce ubírati se budou do trestů zasloužených, z nichžto není žádného vysvobození. Proto Kristus kříž nesoucí laskavě napomínal ženy Jerusalémské: „Neplačte nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými!"

Za posvátného času postního, kdy věrní křesťané buď na kázáních, buď v nábožných knihách, buď v pobožnosti křížové cesty rozjímají o přehořkém umučení Páně: také mnoho se pláče a kvílí nad Ježíšem nesoucím těžký kříž na horu Kalvárskou. Kristus nezhrdá slzami těmi, jako nezhrdal slzami žen Jerusalémských; ale ve Své vykupitelské lásce ke všem lidem žádá Sobě, aby pláč ten byl opravdově kající a spasitelný. Proto i nám řečeno jest veliké slovo Páně: „Neplačte nade mnou, ale plačte sami nad sebou a nad syny svými!"

Umučení Páně za našich dob bohužel neobnovuje se toliko rozjímáním ve chrámích a v rodinách pořádných ku spasení, ale obnovuje se také zhusta mimo chrám v rodinách spustlých způsobem skutečným k zatracení mnohých. Pán Ježíš sám ráčil říci o Církvi Své: „Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá!" A není-li za našich časů mnoho těch, jenž pohrdají službami Božími, jenž pohrdají věrnými a horlivými křesťany, jenž pohrdají svatými svátostmi, jenž pohrdají učením Kristovým, jenž pohrdají Jeho viditelným náměstkem, jenž pohrdají Církví, jenž pohrdají Kristem, a tak znova potupný kříž kladou na rameno ubičovaného a trním korunovaného Pána, Krále a Vykupitele celého člověčenstva?

Židovina Kristu a Jeho Církvi nepřátelská, a nevěra pohanská rozmáhá a šíří se způsobem děsným i v našem národě milovaném. Onať se vtírá živým slovem, drzým lhářským písmem a hříšným příkladem do rodin druhdy blažených a do všech společností, aby podvrátila pravou spokojenost a blaženost plynoucí z víry v Božství Kristovo. Ó slyšte Spasitele

svého nesoucího těžký kříž: „Neplačte nade mnou, ale plačte sami nad sebou a nad syny svými!“ Plané naříkání, slabošský zbabělý pláč nespomůže! Skutkem osvědčujte víru svou! Zpytujte sami sebe, nezapíráte-li snad i vy ještě Krista, a nepohrdáte-li Jím myšlením a obcováním svým? Ohlížejte se bedlivě kolem sebe, nečtávají-li se v domech a v rodinách vašich noviny a knihy, v nichžto židovská nepřízeň k Církvi svaté a ke Kristu hlásá se slovem pošetilým, ale smělým? Pátrejte svědomitě, nelibují-li sobě vaši synové a vaše dcery, vaši bratří a vaše sestry ve čtení takových protikřesťanských spisů, a ve společnostech Kristu se rouhajících? V případě tom přežalostném neplačte nad Kristem nesoucím těžký kříž, ale plačte sami nad sebou, nad svými syny a dcerami, nad svými bratřími a sestrami, a vynasnažujte se všemožně, abyste odvrátili sebe a miláčky své od záhubné cesty nepřátel Kristových!

Nikdy nezapomínejte na slova, kteráž pravil Kristus pod křížem shrbený plačícím ženám Jerusalémským: „Přijdou dnové, v nichžto řekuou: Blahoslavené neplodué, a životy, kteréž nerodily!“ Dnové takoví přišli na národ židovský, jenž protivil se Kristu, Spasiteli svému. Dnové takoví přišli také na národ náš, když se byl pohrdáním odvrátil od Krista a od Církve Jeho. Dnové největší záhuby přišli by opět na národ náš, kdyby s jednotou víry svaté podvrátila se v uěm jednota a svornost národní. Vězte, že nepřítelem národa svého jest každý, kdožkoli jest nepřítelem Kristovým.

Co učiníme, bychom snad nebyli spoluvinníci takové záhuby v národě svém?

V dnešní části umučení Páně nalézáme překrásný vzor, jímžto se máme a musíme spravovati. Svatá Serafia čili Veronika znala v Kristu Pánu Vykupitele světa a Syna Božího; proto nebála se židů urputných a katanů surových, ale zmužile prodrala se řadami jich až k samému Kristu shrbenému pod těžkým křížem, a vrhla se před Ním na kolena. Veřejně vzdala Mu povinnou poctu na důkaz, že její slzy nebyly slzami planými a povrchními jako slzy žen Jerusalémských. Pán Ježíš libostně přijal její vyznání víry a ryzou, upřímnou poctu; odplatil jí, a vyznamenal ji okamžitě. Přijalť z rukou svaté Veroniky podávaný závoj, aby Sobě utřel skrvácenou tvář, a na-

vrátil jí závoj, na němž vyobrazen byl svatý obličej Jeho. Pravý obraz Kristův byl svaté Veronice živým pramenem útěchy, radosti a blaženosti až do její smrti mučenické, kterouž podstoupila pro Pána svého. Jednejme, jak jednala svatá Veronika, a jako ona došla, dojdeme i my odplaty bohaté za živobytí zemského i po smrti své. Nestrachujme se nepřátel Kristových, nezapírejme ani slovem, ani skutkem před nimi Krista, Boha a Spasitele svého; vyznávejmež Ho před celým světem zmužilou řečí a křesťanským obcováním, aby veškeren život náš byl pravým a živým obrazem Jesu Krista; a Kristus bude i nám nevyvážným pramenem útěchy, radosti a blaženosti v tomto slzavém údolí, po smrti pak dá nám patřiti v nekonečné slávě Své nikoli obraz Svůj, nébrž Sebe samého, Boha věčného, tváří v tvář.

Poznámka. Neděle IV. postní jmenuje se latinsky dle prvého slova mše svaté „Laetare" („Vesel se", Isai 66, 10); jazykem naším pak neděle veselá, družebná, družná. Jméno veselá jest překlad jména latinského „Laetare". V neděli „Laetare" hlavní oltář zdobívá se kvítím a skvostnými relikviáři, kterých tam za doby postní není.

Jméno družebná a družná má kořen svůj v obyčeji pochodícím z doby pohanské. V národech Slovanských v neděli čtvrtou postní [1]) vodí královnu svou družky bíle oděné, červenými stuhami a pozlátkovými hvězdičkami na hlavě zdobené, po vesnici. Družky pořád zpívajíce točí se, královna pak v každém domě opovídá jaro. Němci Slezané nazývají neděli tu Droužkensonntag, a tak hlásají Slovanský původ svůj. — Jinde družba s ženichem v neděli tu přicházívá v podvečer do domu, z něhož míní ženich voliti sobě nevěstu. Tato návštěva, tyto předběžné námluvy, jmenují se „okopávání koledy." V pondělí Velikonoční, o koledě, jsou pak námluvy, a za čtrnáct dní svadba. Odtud jméno neděle družebná. — Dle jiných zase odtud, že křesťané družní hlavně v neděli tu osvědčovali bratrství v Kristu v bohabojné veselosti. — Neděle čtvrtá postní jmenuje se také neděle středopostní, ještoť jest středem

[1]) V Libochovicích v Čechách. „Glossarium" Moravského archiváře V. Brandla, str. 452, v Brně 1876.

postu, a neděle růžová, ještoť Svatý Otec, papež, toho dne světí zlatou drahocennou růží, kterouž pak darem posýlá některému panovníku o Církev svatou zasloužilému.

Dne 7. března.

I. Svatý Tomáš Akvinský, učitel církevní.

Svatý Tomáš narodil se roku 1226. na rodinném zámku Roccasecca (Rokaseka) v království Neapolském. Otec jmenoval se Landulf hrabě Akvinský (dle hlavního sídla rodinného Aquino), pán na Lorettu a Belcastru. Matka nazývala se Theodora. Děd svatého Tomáše, Tomáš z Akvina, měl za manželku Františku, sestru císaře Bedřicha I. Rudovousa. Matka pocházela z knížecího rodu Normanského.

Nežli se Tomáš narodil, předpověděl nábožný poustevník Bonus matce hraběnce řka: „Tvůj rozenec stane se členem řádu kazatelského, a stkvíti se bude vědou i svatostí tou měrou, že za jeho doby žádný nevyrovná se jemu.“

Tomáš pětiletý na vychování dán byl do kláštera svatého Benedikta v Monte Kasině, odkud již po šesti létech odejíti mohl na vysoké školy do Neapole, kdežto měl učitele výtečné. Během šesti roků Tomáš nabyl všech možných vědomostí. Při tom zachoval svou nábožnost a čistotu mravů u prostřed nemravnosti, kteráž toho času hyzdila vysoké školy, tak že v celém Neapoli divili se jemu. Vida všeobecnou znemravnělost pochodící z ustavičného sporu mezi císařem a papežem, umínil sobě Tomáš, že se odřekne všeho světa, a vstoupí do kláštera. Proto, dokonav učení na vysokých školách, nevrátil se domů, nébrž hlásil se do kazatelského řádu svatého Dominika v Neapoli, odkud do Říma a pak do Paříže odeslán byl, tak že matka, když přijela do Neapole, ani ho nespatřila. Jeho bratří Landulf a Rinaldo, důstojníci ve vojsku císařském, ve srozumění s matkou pronásledovali jej, a když ho mezi Bolzenou a Sienou dohonili, odeslali jej dobře střeženého k matce do Rokaseky. Matka radostně ho uvítala, a přimlouvala mu, aby z řádu Dominikánského vystoupil. Poněvadž ale k tomu svoliti nechtěl, uvěznila jej v osamělé věži zámecké, kdežto jej jenom jeho dvě sestry navštěvovaly a také přemlouvaly,

aby z řádu kazatelského vystoupil. Avšak sestry samy oblíbily sobě život duchovní, a opatřily Tomášovi potřebné knihy z kláštera Dominikánského, aby mohl ve svém učení pokračovati. Za 18 měsíců naučil se celé Písmo svaté nazpamět.

Roku 1245. přišli oba bratří důstojníci, roztrhali mu řeholný šat, aby se do šatů světských obléci musel, a chtěli jej i k nemravnosti svésti. Avšak Tomáš modlitbou a viděním ve snách tím více utvrzen byl v úmyslu svatém.

Brzo potom pomocí matky a sester spustil se z věže v tom koši, v němžto mu knihy dodávány byly, a uprchl s několika řeholníky do Neapole, kdežto ihned sliby klášterní učinil, aby už více nebyl znepokojován. Matka majíc na mysli předpovědění poustevníka Bona, syna svého toliko zkoušela, zůstane-li věren záměru svému.

Tomáše představení poslali do Kolína, aby se vzdělával pod správou slovutného učence Alberta Velkého roku 1245. V Kolíně pro svou skromnost a mlčelivost došel posměchu u svých spolužáků. Avšak jeho mistr, Albert Velký, spatřoval v něm muže kromobyčejného, a zařídil veřejné učené rozhovory, při kterých se všickni jeho učenosti podivili. Albert Velký pravil posměváčkům: „My jej nazýváme volem němým; on však jako učitel tak hlasitě mluviti bude, že ho celý svět uslyší.“

Ještě toho roku 1245. vypravili Alberta do Paříže, aby se stal doktorem čili mistrem Písma svatého, a tam v klášteře svatého Jakoba vyučoval. Tomáš odebral se s ním do Paříže, aby pod jeho vedením dokončil své učení bohovědné, čehož za tři léta dosáhl.

Roku 1248. navrátili se oba do Kolína. Albert jako mistr kláštera, Tomáš jako řiditel učení. Od té doby Tomáš vyučoval filosofii a Písmu svatému, a začal knihy spisovati. Po dvou létech, jsa 25 roků stár, byl na kněžství vysvěcen a stal se kazatelem, v kterémžto úřadě opět vynikal. Avšak už roku 1251. vypravili ho do Paříže, aby přijal hodnosti akademické. I stal se bakalářem tak skvěle, že mu kancléř uložil, aby na vysokých školách vyučoval. Tomáš na modlitbách vroucích prosil Boha za pomoc. Zastával úřad svůj s prospěchem neslýchaným a denně rostoucím. Z té doby pochodí některé knihy, kteréž někdy dvěma i třem písařům současně napovídal. Jeho „Obrana

klášterů a řádů kazatelských“ došla obdivu a schválení samým papežem Alexandrem IV.

Ještě toho roku 1256. vrátil se Tomáš od papeže v Anagni sídlícího do Paříže, spolu se svým přítelem Bonaventurou stal se doktorem Písma, a vyučoval i psal bez překážky až do roku 1261., kdy jej papež Urban IV. do Říma povolal. Z toho času mimo jiné jest jeho důležitá kniha „Proti pohanům“ (Summa contra gentiles), kterou sepsal pro svatého Rajmunda Penafortského, jenž se, tenkráte již stařec, ve Španělích téměř výhradně zabýval obracováním židů a mahomedánů na víru křesťanskou.

Papež Urban IV. chtěl Tomáše všelijak vyznamenati, ba i kardinálem učiniti. Avšak Tomáš, jinak poslušný jako dobré dítě, nepřijal žádné hodnosti, ale chtěl jenom jako prostý bratr řeholník žíti a umříti, aby důstojnostmi zevnějšími nebyl vyrušován ze své snahy po statcích vznešenějších, o kteréž napsal ve své knize proti pohanům I. 2: „Ze všelikých snah lidských jest snaha po moudrosti nejdokonalejší, nejvznešenější, nejužitečnější a nejpříjemnější.“ Za to však ochotně přijal úřad mistra dvoru papežského (magister palatii), aby ustavičně byl papeži po boku, jej na všech cestách doprovázel, a všudy, kde se papež déle zdržoval, v kostelích kázal, a začasté i vědecké přednášky konal.

Papež Urban IV. zemřel roku 1264. Tu nastal nový oddíl života svatého Tomáše Akvinského. I z toho času jsou drahocenné knihy Tomáše Akvinského, n. př. „Proti bludům Řekův“ ku sloučení Církve Řecké a Římské, a „Řetěz zlatý“ (Catena aurea), výklad čtyř evangelií sestavený z tisíců výroků svatých otců církevních. K rozkazu papeže Urbana IV. sepsal také církevní hodinky na slavnost Božího Těla — dílo ze všech nejvelebnější, kteréž došlo u vidění i pochvaly Pana Krista řkoucího: „Dobře psal jsi o mně, Tomáši!“ V modlitbách těch zrcadlí se jeho moudrost, víra a svatost.

Po Urbanovi IV. stal se papežem Klément IV., jenž Tomáše, možno-li, ještě více ctil a miloval nežli předchůdce jeho, a zvolil jej za arcibiskupa Neapolského. Volbou tou Tomáš tak se zarmoutil, že papež se nad ním smiloval a ustanovení už napsané odvolal. Tomáš opět horlivostí obnovenou

oddával se vědecké činnosti. Rok 1265. ztrávil v Římě, a počal pracovati o nejhlavnějším díle svém „Trest bohovědy“ (Summa theologiae), jemuž až do smrti své věnoval každou uprázdněnou hodinu.

Roku následného (1266) putoval Tomáš do Horní Italii, přede vším do Milána, aby uctil ostatky svatého Petra Veronského; pak do Bologny, aby se účastnil valné schůze řádu. Tam kázal a na školách vysokých učil. Kolem kazatele i učitele slavného shromažďovalo se veliké množství lidu. Bologna zvelebovala se, ač tam setrval jen tři roky.

Roku 1269. musel Tomáš do Paříže cestovati do valné schůze řádu, a k žádosti krále svatého Ludvíka, který se s ním radil ve věcech důležitých, a jmenovitě v záležitosti křižácké války, ujal opět učitelské místo u sv. Jakoba. Během dvou let sepsal mnoho menších spisů, a navrátil se r. 1271. do Bologny.

Roku 1272. žádaly vysoké školy v Paříži, v Bologně a v Neapoli, aby Tomáš, „kníže bohovědy“, v nich vyučoval. Kapitola řádu poslala jej do Neapole; a tak navrátil se Tomáš po 28 létech opět do vlasti své, kdy předpovědění poustevníka Bona už se bylo naplnilo. Město a veškera země oslavila příchod muže tak velikého. Král Karel I. z rodu Anjou, poskytoval mu všelikých prostředků, aby vědu pěstovati mohl bez překážky. Z té doby jsou mnozí spisové víry svaté se týkající, a krom těch latinský překlad pohanského mudrce Aristotela [1]) z pramenů řeckých, což mu učený svět za velikou pokládá zásluhu.

Tu však už nastával mu večer života. Tělo vypovídalo byt a službu duchu tak velikému. Svatý Tomáš na konci roku 1273. očividně chřadl. Dne 9. prosince toho roku dokončil 90. otázku třetího dílu své nejhlavnější knihy „Trest bohovědy,“ vzdal se všeho psaní, a připravoval se na smrt.

Papež Řehoř X. svolal všeobecný církevní sněm do Lyonu

---

[1]) Aristoteles, nejvznešenější pohanský mudrc řecký, narodil se r. 384. před Kristem v Stagirách v Macedonii. V Athenách byl hlavním žákem Platona, a pozdvihl mudrctví řecké na nejvyšší stupeň. Stal se učitelem Alexandra Velkého, krále Macedonského, jenž opanoval Řecko, Asii a Afriku, jehož smrtí pominula také vnější sláva Aristotelova. Učení jeho však doposud zachováno, jmenovitě překladem svatého Tomáše Akvinského, a potkává se s obdivem všech učenců.

ke dni 1. května 1274, a pozval výslovně svatého Tomáše, ješto se mělo vyjednávati s Řeky. Svatý Tomáš, ač churav a sláb, vydal se na konci ledna 1274 se svým přítelem Rinaldem da Piperno na cestu. Nedaleko Neapole navštívil svou sestřenku, hraběnku Františku Čekano, a u ní roznemohl se povážlivě. Po delším vytržení mysli zvolal: „Tajemná slova slyšel jsem! Nyní přestanu nejen psáti, ale i žíti!“ Jak mile mu trochu ulevilo, odebral se z domu sestřenky své řka: „Nesluší se, aby řeholník v domě světském zemřel.“ Avšak nevrátil se do blízké Neapole, nébrž jel severně k Lyonu, aby se nedopustil neposlušnosti k papeži. Takto dostal se až k Cisterciákům ve Fosanuově. Řeholníci světce toho největší úctou přijali a obsluhovali. Stav jeho se zlepšil, a Cisterciáci prosili jej, aby jim vysvětlil „Píseň Šalomounovu.“ Tomáš ihned napovídal jim výklad vznešené písně té, aby ho napsali. Brzo však opět bylo mu hůře. Přijal velikou pobožností svaté svátosti. Přijímaje pravil: „Přijímám Tebe, cenu vykoupení duše mé, pro Jehož lásku jsem se namáhal, bděl a pracoval. Tebe jsem hlásal, Tebe jsem učil, nikdy jsem proti Tobě nemluvil. Nejsem však tvrdošíjný v náhledu svém; kdybych snad byl nedobře se vyjádřil o Svátosti této, přenechávám to k napravení svaté Římské Církvi, jížto poslušen jsa nyní loučím se s tímto životem.“ Svatě v Pánu zesnul dne 7. března roku 1274. v 49. roce věku svého.

Smrt svatého Tomáše Akvinského zjevena byla v tom okamžení na několika vzdálených místech. V Neapoli té chvíle zvolal řeholník Pavel: „Pomoc, pomoc, bratr Tomáš se nám béře!“ — V Kolíně stařičký Albert Velký znenadání pravil: „Bratr Tomáš Akvínský, můj syn v Kristu, světlo Církve, zemřel! Bůh mi to zjevil!“ — Zpráva o jeho úmrtí zármutkem naplnila všechen křesťanský svět. Každý cítil velikou ztrátu jeho, ale každý také přesvědčen byl, že Církev má o jednoho světce více. I byl skutečně ihned za svatého prohlášen. Odevšad putovalo se k jeho hrobu do Fosanuovy. Bůh oslavil věrného služebníka Svého mnohými divy a zázraky. Slavné prohlášení za svatého stalo se dne 18. července 1323. Ješto pak jeho tělo chtěly míti mnohé kláštery, rozhodl papež Urban V.

roku 1368., že Dominikánský klášter Tulúský má míti tělo, a klášter svatého Jakoba v Paříži jedno rameno. Rameno druhé dostala již dříve sestra Tomášova. Roku 1567. vyhlásil papež Pius V. svatého Tomáše Akvinského za učitele Církve katolické.

Pro hlubokou učenost nazývá se svatý Tomáš Akvinský „církevním učitelem;“ pro bezpříkladnou čistotu jmenuje se „učitelem anjelským a anjelem školy“, pro bystrost ducha slove také „Orlem.“

Píseň o svatém Tomáši Akvinském. [1])

Aj, plesej, zbožná radosti,
a chválu hlásej svorný sbor;
tma bludův již se vyhostí,
an slunko nové svítá s hor.

Jde Tomáš na svět k večeru,
a poklad nebes rozlívá;
vzalť s hůry milost veškeru,
v něm ctnost a moudrost oplývá.

Zdroj světla jeho vytryská,
má řeč jak žhoucí pochodeň,
zář písma odtad vyblyská
a pravda jako povodeň.

Stkví čistotou se života,
jej zdobí vonný vždy květ,
i zázraky se bleskotá
a zveseluje celý svět.

Buď Otci, Synu od sluhů,
buď Duchu Svatému též čest,
jenž pro Tomáše zásluhu
nás do nebeských uvoď měst.

[1]) Hymny církevní od Dra. Frant. Sušila.

2. Svatá Perpetua a Felicita, svatí Saturnin, Revokát, Satur a spolumučeníci Karthaginští.

202 a 203

Karthago jmenovalo se velké město Africké, vystavené na poloostrovu. Honosilo se opevněným hradem Byrsou, kasárnami pro 24.000 vojínů, 4000 koní a 300 slonů, jakož i znamenitým přístavem pro loďstvo obchodní i válečné. Počítalo se tam 700.000 obyvatelův obchodem proslulých té doby, kdy Římané zmocnili se města i státu Karthaginského roku 146. před narozením Páně, a učinili celou zemi Římskou provincií s názvem „Afrika.“ Křesťanství v Africe Římu podrobené ujalo se a kvetlo už za časův apoštolských, a nejen Alexandria v Egyptě, nébrž také Karthago brzo stala se sídlem biskupa, později primasa církve Africké.

Od roku 193. do 211. byl císařem Římským, tedy i pánem provincie Afriky, Septimius Severus, pochodící z rodu Římských rytířů, narozený v Lebídě Africké roku 146. Byv jako velitel od vojska svého roku 193. provolán za císaře Římského, přemohl současně zvolené soky své Pascenia Nigra i Klodia Albina, a vládl přísně až do roku 211., odkud jméno jeho Severus, t. j. Přísný. Za prvních let vlády své byl křesťanům příznivý, poněvadž v nemoci vyléčil jej křesťan Prokul, jejž až do smrti choval v paláci. Avšak starší zákony proti křesťanům zůstaly v platnosti. Luza pohanská přičítala každé neštěstí v zemi křesťanům nemohoucím a nevolícím obětovati a klaněti se jich bůžkům. Mimo to krvavé občanské války za císaře Severa rozpalovaly vášně lidu pohanského, z čehož arcit povstávalo strašné pronásledování křesťanův, kteréž i na samém počátku panování Severova vypuklo jmenovitě v Africe. Píšeť Klément Alexandrijský: „Denně před očima našima mnoho mučeníků upaluje, křižuje a stíná se.“ [1])

V Africe Římské Septimius Severus ihned uznán byl za císaře. Pohané tamnější oslavovali povýšení jeho na trůn obětmi, hostinami a osvětlením. Oslava ta mnohem hlučněji opakovala se, když Severus císař přemohl soky své. Slavností těch pro souvislé obřady modloslužebné nemohli se křesťané účastniti, a tím uvalili na sebe podezření, jakoby byli nepřátely císaře.

[1]) Clemens Alexandr. Stromata cap. 20.

Za tou příčinou již roku 198. k rozkazu prokonsula, náměstka císařova, umučeno bylo dvanáct křesťanů z města Scility v Numidii, ač vyznavač Sperat jménem všech prohlásil se před soudem řka: „Neznám žádného genia císařova.[1]) Sloužím Bohu nebeskému, Jejž nižádný člověk neviděl a viděti nemůže. Platím svou daň ze všeho, co kupuji, neboť uznávám císaře za pána svého. Ale klaněti smím se toliko Pánu svému, Králi králův a Panovníku všech národů .... My všickni jsme křesťané, a od víry v Pána Jesu Krista neodstoupíme. Čiňte, co vám libo.“

Císař Severus, dokončiv válku s Parthy roku 202., zapověděl pod velkým trestem přestupování na víru židovskou nebo křesťanskou. Následkem zápovědi té křesťané ovšem tím krutěji byli pronásledováni. V Alexandrii vykrváceli nejvýtečnější bojovníci Kristovi z celého Egypta.[2]) V Římské Africe za prokonsula Tertula Skapuly stalo se město Karthago roku 203. jevištěm nejslavnějšího boje mučenického, jímžto mimo jiné spolumučeníky dobyly sobě koruny nebeské mladé ženy a matky Perpetua a Felicita.

Zprávy o umučení těchto přeslavných světic Božích pocházejí dílem od svaté Perpetuy samé, dílem pak od Satura, který spolu s ní trpěl. Již Tertulian o těchto svatých mučenicech mluvil s mnohou úctou, a svatý Augustin zůstavil nám několik řečí, kteréž činil o jejich výročních památkách. Jich sláva pak brzo se rozšířila z Afriky po celém oboru křesťanském, tak že i ve mši svaté jmenují a vzývají se svatá Perpetua a Felicita.

Vivia Perpetua, dvaadvacetiletá šlechtična, výborně vychovaná a provdaná, přijala křest svatý, ač ji byl otec pohan pro víru křesťanskou sužoval a trýznil. Od té chvíle prosila Boha výhradně toliko za dar trpělivosti v mukách. Brzo polapena a uvězněna byla s několika mladými čekanci křestu svatého, mezi nimiž byli: Revokát, Felicita Revokátem na víru obrácená,

---

[1]) Genius u Římanů byl bůh rodiny, kteréhož v podobě hada vyobrazovali, a jemuž o narozeninách přinášely se oběti nekrvavé: víno, kadidlo a věnce. Při geniu císařově přísahala se věrnost císaři, čehož křesťan císaři sebe věrnější učiniti nemohl. — [2]) Euseb. histor. eccles. VI. 1.

Saturnin a Sekundul. Revokát a Felicita byli ze stavu služebného.

Perpetua v prvém okamžení zhrozila se v žaláři tmy a nesnesitelného horka spůsobeného velikým množstvím křesťanů uvězněných, kteroužto útrapu zvětšovalo jí dítě milované. Dva jahnové žalář navštěvující vymohli věznům na několik hodin volnější místo, kde se všickni poněkud zotavili. Perpetua robátko své nakojila. Laskavým pěstováním dítěte a pomocnou milostí Božskou tak posilněna byla, že se jí žalář zdál býti palácem, v němžto pobyt byl jí milejší než kdekoli jinde.

Ku prosbě bratra svého, jenž také mezi trpiteli byl, Perpetua modlila se k Bohu, aby jí oznámil, budou-li mučeni nebo propuštěni? Bůh jí dal zjevení. Viděla zlatý žebřík dosahující až k nebesům. Po obou stranách úzkého žebříku upevněny byly rozmanité ostré nástroje železné, jimiž poraniti se musel každý, kdož vystoupaje buď váhavým byl, buď stále k výšinám nebeským nehleděl. Satur první po žebříku tom vystoupal, s výšky pak volal Perpetuu a přimlouval jí, aby se chránila strašného draka pod žebříkem ležícího. Ve jménu Pána Jesu Krista uposlechla Perpetua toho pozvání, a vystupujíc na první stupeň žebříku, ostrvi[1]), šlápla draku na hlavu povztýčenou. Octnuvši se ve výšce spatřila nesměrnou zahradu, a uprostřed zahrady sedícího velikého starce šedivého v oděvu pastýřském, jejž obklopovalo mnoho tisíc postav bíle oděných. Stařec laskavě přivítal Perpetuu, podal jí sousto sýru, jejž Perpetua rukama sepjatýma přijala a požila. K tomu všickni přítomní zvolali: „Amen!“ Těmi hlasy probudila se Perpetua z vidění svého, a pocítujíc ještě nevyslovitelnou sladkost pokrmu nebeského, poznala i s bratrem, že jim přisouzeno jest trpěti.

Po několika dnech skutečně vyslýcháni byli oba i se soudruhy svými. Starý otec Perpetuin, dozvěděv se o tom, přiběhl a prosil ji za pláče na kolenou kleče pro šediny své, pro velikou lásku, kterouž ji miloval, pro její matku, pro bratry a sestry, a pro vlastní děťátko její, aby změnila úmysl svůj. Výjev

[1]) Ostrev jest dlouhý osekaný kmen stromu s prostrčenými příčkami, po kterých vystoupá se na strom (v Ivančicích na Moravě). Žebřík záleží ze dvou kmenů, tyček, příčkami spojených.

ten způsobil šlechetné dceři bolest hroznou, a mimo to jí bylo líto, že otec sám jediný ze všeho příbuzenstva neraduje se z mučenické smrti její. Snažila se potěšiti jej slovy: „Stane-li se jen vůle Boží, v Jehož moci nacházíme se všickni!“ Jevištěm bylo místo povýšené, kde se otroci na prodej vystavovali a mučeníci vyslýcháni a trýzněni bývali.

Při výslechu všickni vydali svědectví o Kristu. I Perpetua vyznala statečně a radostivě Krista, ačkoli otec opětně s dítětem k ní přistoupiv prosil, aby se nad ním slitovala. Soudce odsoudil neohrožené vyznavače na smrt dravými zvířaty, a odsouzenci jásajíce ubírali se do žaláře. Perpetuu svírala jediná bolest, že starý otec její holí bit byl proto, že ji chtěl s jeviště stáhnouti.

Před posledním bojem dal Bůh Perpetue ještě několikeré vidění. Viděla bratra svého Dinokrata, jenž byl v sedmém roce věku svého na raka zemřel, an z tmavého vzdáleného místa, v němžto mnoho lidí pohromadě bylo, uhřátý a žízní prahnoucí s tváří zohyzděnou vyšel a k rybníku se ubíral, aby se napil, avšak napíti se nemohl, poněvadž břeh příliš vysoký byl. V tom Perpetua procitla a poznala, že bratr její na onom světě trpí. I modlila se za něj, aby jí darován byl. Modlitba její došla vyslyšení, o čemž přesvědčila se viděním druhým. Místo dříve tmavé spatřila nyní osvětlené. Dinokrates měl tělo čisté, byl pěkně oblečen, nabíral bez ustání vodu z rybníku, pil z nádoby plné, anižby mu vody ubývalo, a napiv se odcházel od rybníku jako dítě spokojené a veselé. Perpetua nabyla jistoty, že bratříček propuštěn jest z místa trestův.

Posledního dne před umučením svým měla Perpetua zase vidění, jímžto velice byla posilněna. Jahen Pomponius, oděn jsa rouchem bílým a mnohými zvonečky, vedl ji do divadla naplněného množstvím diváků žasnoncích. Avšak nikoli dravé zvíře, nébrž divoký Egyptan vyšel, aby s Perpetuou bojoval. Chystaje se k boji, válel se v písku. Perpetua pak proměnila se v muže, a krásní panicové natírali ji olejem. Nyní vystoupil muž nad divadlo vyčnívající, byl skvostně oděn, měl v ruce ratolest zelenou s jablky zlatými, rozkázal, aby nastalo ticho a pravil: „Tento Egyptan, přemůže-li Perpetuu, usmrtí ji mečem. Přemůže-li ona jej, dostane tu ratolest!“ Velikán odstoupil a boj Perpetuy s Egyptanem započal. Per-

petua zvítězila a přijala ratolesť. Procitnuvši seznala, že nikoli se zvířaty, nébrž s ďábly bude vítězně bojovati. Viděním tím povzbuzena jsouc snadněji snášela bolest novou, způsobenou starým otcem, jenž opět celý usoužený k ní přišel a zoufale sobě počínal.

Potud jde část zápisův mučenických psaná samou Perpetuou. Ostatní průběh umučení svatých vyznavačů napsal Satur a jiný svědek očitý.

Felicita při svém uvěznění byla již osm měsíců těhotna. Když nastával slavný den boje, zarmoutila se proto, že těhotnost překážeti jí bude v tom, aby se soudruhy svými společně mučena byla. I soudruzi všickni byli smutni, a modlili se tři dny před umučením, po kteréžto modlitbě Felicita porodila. Žalářník vida ji v bolestech velkých pravil: „Což pak sobě teprvé počneš budouc předhozena dravé zvěři?“ — Felicita odvětila jemu: „Nyní trpím sama; tam bude někdo jiný za mne trpěti, poněvadž i já pro Něj trpěti budu!“ — Děvčátko, kteréž porodila, vzala si jistá křesťanka, aby je vychovala.

Soudce obávaje se, žeby vyznavači nějakým kouzlem vyprostili se ze žaláře, dával jim stravu nejšpatnější. Felicita vtipně domlouvala mu řkouc: „Proč nedáš dobře krmiti zločince tak šlechetné, jenž bojovati budou císaři ke cti? Nebude-li to i tvou ctí, předvedeš-li nás tlusté a silné?“ — Soudce zastyděv se, dal vlídněji nakládati s nimi.

Před samým bojem strojívali pohané veřejnou hostinu těm, kdož odsouzeni byli ku zvířatům dravým. Tak stalo se i svatým vyznavačům, jenž slavili hostinu lásky, a mluvili k lidu shromážděnému dojemná slova o blaženosti svého utrpení, a o hrůzách soudu Božího. Satur zejména pravil: „Pamatujte sobě tváře naše, abyste nás poznali v den soudný!“ Pohané odcházejíce byli pohnuti, mnozí pak z nich uvěřili v Krista.

Konečně nastal jim den vítězství. Vesele, s obličejem jasným kráčeli ze žaláře k divadlu. Chvěli se radostí, jakoby do nebe kráčeli. Královnou sboru vyznavačův byla Perpetua, klidná v pohledu a v chůzi jako choť Kristova. Sklopivši oči na žádného nedívala se. U brány divadla měli svléci roucha svá a obleci se mužové v roucho kněží Saturnových, ženy pak

v roucho kněžek bohyně Živěny.[1]) Ale Bůh toho nedopustil. Svatí vyznavači statečně opřeli se tomu, a tudíž na bojiště uvedeni byli v oděvu svém. Perpetua vkročila zpívajíc Bohu Kristu. Revokát, Saturnin a Satur upozornili na to shromážděné pohany diváky. Předstoupivše před soudce Hilariana, oznámili mu posuňky a znameními: „Ty soudíš nás, ale Bůh bude souditi tebe!“ Lid pohanský tím podrážděný žádal, aby lovcové řadou stojící biči svými potrestali mučeníky mimojdoucí. Světcové milerádi přijali tyto prvotiny muk smrtelných.

Již vypouštěli na ně dravé šelmy. Na Saturnina a Revokáta pustili levharda a medvěda, jenž se na ně vrhli a rozsápali je. Satura vlekl medvěd kus cesty, ale vrátil se do klece své. Když pak svatého mučeníka přivázali, medvěd z jeskyně své žádným spůsobem nedal se vylákati. Konečně levhard smrtelně jej kousl, a svatý Satur umíraje namočil prsten vojína Pudensa v krvi rány své, aby mu zůstavil památku po sobě. Obě ženy, Perpetua a Felicita, přioděny byvše rouchem mřížkovaným, předhozeny byly krávě divoké. Svatá Perpetua, ač ji kráva s místa na místo házela, nepocítila bolestí žádných. Stydlivě urovnala sobě šaty a vlasy v nepořádek uvedené, pomohla spolumučenici Felicitě poražené, a povzbuzovala svého bratra a jiného čekance křestu svatého, aby setrvali ve víře a lásce Boží.

Již dopraveni byli všickni na místo, kde bojovníci na živě zůstalí usmrcováni bývali. Tu žádal lid pohanský, aby mu ještě jednou předvedeni byli. Dali sobě políbení míru, ukázali se lidu, byli nazpět odvedeni, a všickni pokojně a nepohnutě přijali ránu smrtící. Jenom Perpetua, aby také zakusila bolesti, byvši do žeber bodnuta, vykřikla, a pak sama podržela chvějící se ruku neobratného učně šermíře, aby se neminul s její hrdlem.

Za pátého století nalezala se těla těchto svatých mučenic a mučeníků ve velkém kostele Karthaginském. Svatý Augustin

---

[1]) Saturnus, domnělý bůh osení, zakladatel a původce orby, jemuž ke cti konaly se v prosinci hlučné slavnosti „Saturnalie.“ Chrám jeho stál na úpatí Kapitolia. — Živěna čili Ceres byla dcera Saturnova, sestra Jovišova, bohyně rostlinstva a zvláště obilí. Slavnosti jí ke cti v pohanském Římě konané nazývaly se „Cerealie“.

dosvědčuje, že výroční svátek jejich v městě tom shromažďoval více ctitelův, než druhdy shromážděno bylo zvědavých divákův při umučení jich.

Dne 8. března.

I. Svatý Jan Boží, zakladatel Milosrdných bratří.

Jan, jenž na sklonku života svého „Jan Boží“ pojmenován byl, narodil se roku 1495. v Montemoru v Portugalsku. Rodiče méně zámožní ale zbožní dobře jej vychovávali po osm let. Pak odešel s pocestným čekatelem stavu duchovního z domu otcovského, a v Orepose vstoupil do služby u majetníka velikých stád. Matka po jeho odchodu brzo umřela. Otec ode všech opuštěný stal se mnichem řádu svatého Františka v Lisaboně, kdežto až do smrti své setrval. Jan pásl stáda pánu svému bedlivě, ochotně a věrně až do svého dvacátého druhého roku.

Toho času vypravil hrabě z Oreposy sbor pěchoty pod setníkem Janem Ferugem na hranice Španělské proti Francii, aby pevnost Fonterabii hájili proti útokům Františka I., krále francouzského. Ke sboru tomu vojenskému dobrovolně přidal se Jan. Ale poznav svízele a nebezpečí války, navrátil se do Oreposy, a sloužil u dřívějšího pána svého ještě čtyry roky.

Když pak uslyšel, že hrabě z Oreposy s vojskem svým táhnouti chce na pomoc císaři Karlu V. do Vídně a do Uher proti Turkům, přijal službu u hraběte, a věrně při něm setrval, až Turci přemožení ucouvli, a navrátil se spolu s hrabětem po moři do Španělska.

Na vojně uhasla jeho láska k Bohu. Jan přestával se modliti, dal se špatnými příklady svésti, a dopustil se rozličných hříchů. Po skončené válečné výpravě navštívil svůj otcovský dům; ale neshledav se tam s rodiči svými hluboce zarmoucen opět vydal se do světa, aby sobě hledal výživy.

Nedaleko města Sevily vzala jej do služby bohatá paní, jížto pásl stáda. V této službě přemýšlel o svém poblouzení, litoval hříchů svých, a umínil sobě, že všechen život ostatní věno-

vati bude Bohu dobrými skutky lásky k bližnímu. K tomu konci vypravil se na cestu do Afriky, aby tam sloužil ubohým křesťanům zajatým. V Gibraltaru sešel se s Portugalským úřadníkem, jenž byl do Ceuty veden do vyhnanství s celou rodinou. Z pouhé útrpnosti vstoupil Jan k němu zadarmo do služby. Úřadník ten v Ceutě se rozstonal, a Jan živil ze své nádennické práce jej a celou rodinu jeho, a tak zachránil je od jisté smrti hladné.

Uposlechnuv dobré rady zpovědníka svého vrátil se do Gibraltaru, a prodával tam nábožné spisy a obrázky svatých. Obchodem tím se živil. Když pak v obchodě tom dobře se mu dařilo, tak že rostoucí zboží své na zádech již nositi nemohl, odebral se do Granady a najal si tam skladiště. Tenkráte mu bylo 46 let.

Nedlouho potom na slavnost svatého Štěpána byl na kázání slavného kazatele Jana z Avily. Slova kazatelova takovou mocí otřásla duší Janovou, že v ní nastal úplný obrat k dokonalosti a svatosti křesťanské. Po kázání běžel bolestně naříkaje ulicemi města, tak že veliké množství lidu rozpustilého za smíchu hnalo se za ním, majíce za to, že jest šílený. Chytli a zavedli jej do nemocnice, kde ho hlídači šílenců dle tehdejšího spůsobu nemilosrdně zmrskali. Jan při tom nenaříkal sobě, ale trpělivě snášel rány ty jako zasloužený trest za hříchy své. Kazatel Jan z Avily navštívil jej v nemocnici, poučil a napomenul jej, aby kajicně a z lásky ke Kristu Pánu všemu trpělivě se podroboval.

Konečně vidělo se hlídačům jeho, jakoby už vyléčen byl ze šílenosti; proto se mu dovolilo, aby svobodně chodil po celém domě. Jan ihned ochotně a laskavě posluhoval nemocným, a horlivě konal každou práci. Poznav na vlastní oči, jak ukrutně tenkráte nakládalo se s ubohými nemocnými, rozjímal o marnosti všech věcí časných, a pevně umínil sobě, že výhradně toliko nemocným sloužiti bude.

Propuštěn byv z nemocnice zařídil sobě obchod s dřívím, v kterémž mu Bůh tak velice žehnal, že roku 1540. koupil dům, do něhož chudobné nemocné přijímal a o ně pečoval. Počet nemocných se množil. Jan chodil městem, a sbíral almužny pro ně volaje: „Bratří, čiňte dobře!“ — Obyvatelstvo

města Granady, vidouc jeho rozumnou a laskavou starostlivost o nemocné ubožáky, přinášelo mu hojné příspěvky a podpory do nemocnice. Arcibiskup Granadský pojistil trvání důležitého ústavu toho bohatým nadáním, a Jan stal se tou měrou zakladatelem dobročinného řádu „Milosrdných bratří," který se rychle po celé Evropě rozvětvil, a jehož klášter i v Praze, v Brně a jinde ve vlastech našich doposud blahodárně působí. Kdož nezná naše „Milosrdné bratry?"

Jan, „Milosrdný bratr," dnem i nocí sloužil nemocným. Po trpících v městě a v kraji bedlivě se poptával; jim potřebné podpory opatřoval; a maje kříž v rukou prosil a zaříkal zvláště ženštiny hříchům otročící, aby se daly na pokání. Skutečně přivedl přemnohé z nich na cestu ctnostnou a zachránil je od záhuby věčné.

Jak obětava byla jeho láska k nemocným, osvědčil Milosrdný bratr Jan jednoho dne, když náhlý požár zachvátil celou nemocnici. Nikdo neodvážil se do ní vkročiti, jenom Jan uprostřed plamenů vcházel a nemocné vynášel. Bůh sám zachránil jej i nemocné všecky.

Tímto bohumilým spůsobem spravoval nemocnici svou deset let. Tu pak nastala povodeň, a Jan při ní mnohým chudobným lidem zachoval majetek i život. Ale sám ve vodě nastudil se a počal chřadnouti. Opatřen byv svatými svátostmi kleče před oltářem odevzdal Bohu svatou duši roku 1550., maje 55 let věku svého.

Jistý biskup Haličský navštívil nemocnici. Vida jeho neobyčejnou lásku k Bohu a bližnímu, jížto oživen byl, nazval jej „Janem Božím", a jméno to zůstalo mu až do smrti, zůstalo mu v Církvi svaté až do dneška. Roku 1630. byl Jan Boží papežem Urbanem VIII. za blahoslaveného, a roku 1690. za svatého prohlášen.

2. Svatý Julian, arcibiskup Toledský.

Svatý Julian narodil se v Toledě městě Španělském. Byl žákem svatého Eugenia II., arcibiskupa Toledského. [1])

[1]) Svatý Eugen II. dne 13. listopadu.

Léta Páně 680. povýšen byl svatý Julian na týž prestol arcibiskupský po Kviritiovi, a předsedal v synodách, ve sněmích církevních, v Toledě roku 681., 683., 684. a 688.

Roku 684. přinesl legat, vyslanec a jednatel papeže Lva II. do Španěl úchvaly všeobecného sněmu církevního, který konal se 680—681 v Cařihradě proti Monotheletům, a žádal jménem papežovým, aby úchvaly ty uznány byly valnou synodou Španělskou. Následkem toho potvrzení došel i Cařihradský sněm, i spis, jejž byl vyhotovil arcibiskup Julian na obranu víry svaté. Zvláštním poselstvím obranný spis ten doručen byl papeži.

Papež Benedikt II. nařídil, aby obranný spis ten byl na několika místech opraven. To stalo se synodou Toledskou roku 688. Arcibiskup Julian vypravil své ospravedlnění a potřebné vysvětlivky onoho spisu do Říma, kteréž dokonale uspokojily papeže Sergia I.

Arcibiskup Julian zemřel dne 8. března 690.

Vyznamenával se laskavostí, dobročinností, zbožností, důstojným konáním služeb Božích, pilným dozorem v příčině kázně církevní, a velikou učeností, o nížto svědčí jeho spisové, jenž se nám zachovali.

3. Svatý Poncian, jahen Karthaginský.

V Karthagině světí se dnes památka svatého Ponciána, jahna svatého Cypriana biskupa [1]), s kterýmž až do jeho smrti sdílel vyhnanství, a jehož život sepsal výborně. O jeho smrti nemáme žádných zpráv. Zemřel po roce 260.

4. Svatá Kleopatrina, panna Solunská.

V Solunu, v starodávné Thesalonice, v Macedonii, odkud k nám přišli Slovanští apoštolové svatí Cyrill a Method roku 863., světí se dne 8. března výroční památka svaté panny Kleopatriny (Kleopatronie), o nížto zmínka činí se v životopise svatého Vivencia [2]), k němuž čtenáře odkazujeme.

---

[1]) Svatý Cyprian dne 26. září. — [2]) Sv. Vivencius dne 13. ledna.

I. Svatá Františka Římská, vdova.

Svatá Františka narodila se roku 1384. z rodičův šlechticů v Římě; proto slove Františka Římská. Hned za mládí nejútlejšího jevila se u ní neobyčejná náklonnost ke ctnosti a touha po věcech nebeských, tak že, vyhýbajíc se všelikým dětským hrám, zamilovala sobě samotu a modlitbu. Když jí bylo dvanáct let, chtěla do kláštera vstoupiti. Že pak rodiče k tomu nesvolili, z poslušnosti provdala se roku 1396. za Lorenza (Vavřince) de Ponteanis, mladého a bohatého šlechtice Římského.

Nedlouho po svadbě stihla ji nemoc těžká. Jakmile spůsobem zázračným se pozdravila, jako laskavá matka navštěvovala nemocnice Římské, a nemocným prokazovala služby nejsprostší. Také ve vlastním domě svém zařídila několik pokojů pro nemocné, a pečovala nejen o tělesné, ale také o duchovní vyléčení jejich.

Mimo navštěvování nemocných stranila se všech společností, zvláště plesů, světských divadel a zábav. Nejmilejším zaměstnáním byly jí služby Boží v kostele a modlitby domácí. Její pobožnost byla pravá a osvícená; proto nikdy nezanedbávala povinností těch, kteréž jí ukládal stav manželský. K manželovi byla vždy velice přívětiva a úslužna; i od modlitby ochotně vstala a odešla, když ji manžel volal, a bylo-li v domě přítomnosti její zapotřebí, neboť říkávala: „Manželka musí i svou pobožnost přerušiti, káže-li to domácí hospodářství.“ Ovšemť pak i manžel ctil a miloval ji upřímně. Svornost manželská nebyla porušena, ani sebe menším svárem po celých čtyřicet roků, co spolu živi byli.

O dobré vychování dítek svých starala se co nejsvědomitěji; zvláště pak pilně střežila nevinnost jejich. Prosívalať Boha za tu jedinou milost, aby dítky její stále tak žily na světě, by sobě zasloužily místo v nebesích.

S čeládkou nakládala jako s bratřími a sestrami, považujíc je za budoucí spoludědice království Božího; proto horlivě vybízela je, aby bez přestání pracovali o spasení svém. Také žádnému z nich bez pokárání neprominula urážku Boha.

S vědomím a svolením manžela svého byla nesmírně přísna sama na sebe. Vína, ryb a jiných vzácných pokrmů a nápojů ani neokusila. Masa požívala jen za těžké nemoci. Tvrdý, suchý

chleb s nemaštěnou zeleninou byl její potravou, a voda jediným nápojem — a to jen jednou za den. Velmi zhusta dávala žebrákům chleb dobrý, za kterýž od nich přijímala a požívala okoralé a tvrdé kousky chleba. Tuhými a trvalými posty konečně pozbyla všechnu chuť k pokrmům rozličným. Oděv její byl vždy z látky hrubé. Roucho kajicné a pás žíněný nesvlékala nikdy, a plátěného šatu nepopřála sobě ani v nemoci, aby se trestala za to, kdyby snad z křehkosti lidské byla se proti Bohu prohřešila myšlénkou nebo slovem.

Nábožný a přísný život její blahodarně působil na paničky Římské. Mnohé z nich, vidouce úžasný příklad svaté Františky, vzdaly se nádherného šatstva a marnivosti, a utvořily s ní nábožný sbor paní a panen pod ochranou panenské Rodičky Boží. Tou měrou horlivě sloužily Bohu zůstávajíce v rodinných poměrech. Nezavázaly se nižádným zvláštním slibem, a neměly zvláštního roucha. Později z toho sesterstva povstala klášterní rodina ve vlastním domě s řeholou svatého Benedikta roku 1433. V ústavu tom, jejž papež Eugen IV. potvrdil a výsadami opatřil, útulek svůj nalézaly panny a paní, které se odříkaly světa. Vstupujíce do řádu toho slibují toliko poslušnost představené. Jmenují se „Oblatae della torre de spechi," „Obětovanky věže zrcadlové," dle domu svého a proto, že nemajíce slibu řeholného obětují či věnují se řádu tomu. Zakladatelkou a podporovatelkou řádu toho byla svatá Františka Římská.

Aby však ctnost této věrné služebnice Boží dokonale vytříbila se, přišly na ni perné zkoušky za nastalých nepokojů, když Ladislav, král Neapolský, zmocnil se Říma. Manžel svaté Františky a jeho bratr Pauluči byli z města vypovězeni; její syn byl v zástavu vzat a uvězněn, a všechen majetek drancováním zničen. Avšak ani za těch svízelů a útrap nepozbyla svatá Františka vniterný pokoj a mír. Statkům zemským už dávno nepřikládala srdce, a tudíž ztráta jich neporušila jí pokoj vniterný, jejž měla v Bohu Kristu. Samému toliko Bohu živa jsouc pravila za Jobem nábožným: „Hospodin dal, Hospodin vzal; jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo; budiž požehnáno jméno Hospodinovo." Job 1, 21.

Když byly nepokoje v zemi přestaly, manžel její navrátil se domů, a jsa pohnut vznešenou zbožností a ctností manželčinou,

nejen podobné horlivosti zbožné oddal se, ale také v úplné zdrželivosti s chotí svou živ byl po celých ostatních dvanáct roků. Za té doby svatá Františka tím více prospívala milostí Boží.

Po smrti výborného manžela uspořádala záležitosti domácí, vstoupila na den svatého Benedikta 1437 do kláštera, jehož zakladatelkou byla, a tak ukojila dávnou touhu svou. V klášteře její láska k pokoře a k chudobě evangelické neumenšila se ani tenkráte, když proti vůli své zvolena byla za představenou ostatních sester.

Na modlitbách častokráte zjevil se jí anjel strážce v záři nebeské, a při mši svaté, zvláště po svatém přijímání, tak se ponořovala duchem v Boha Jesu Krista, že nepohnutě jako socha klečíc více byla v nadhvězdné říši nebeské, než na zemi.

Když Jan, její syn, nebezpečně onemocněl, opustila ještě jednou na dobu maličkou svůj milý klášter, aby ho navštívila. Po návštěvě té brzo roznemohla se i ona. Předpověděla poslední hodinku svou, přijala svaté svátosti, a blaženě skonala dne 9. března 1440 v 56. roce věku svého.

Bůh osvědčil svatost její mnohými zázraky, tak že hned po smrti veřejně ctěna byla za svatou.[1]) Slavné prohlášení za svatou stalo se roku 1608. Tělo svaté Františky Římské doposud viděti lze ve skvostné rakvi v Římě, kdežto se dne 9. března jí ke cti koná slavnost veliká.

Svaté náboženství Kristovo jest pro každého člověka v jakémkoli stavu a povolání. Onoť ušlechťuje a oblažuje každého, kdož ho jako símě nebeské živou věrou přijímá do srdce, a jím spravuje všecky myšlénky, tužby, slova a skutky své. Svaté náboženství Kristovo učinilo ze svaté Františky Římské nábožné děvčátko, laskavou manželku, svědomitou matku, obětavou opatrovnici nemocných, štědrou podporovatelku chudých a vzornou klášternici. Svaté náboženství Kristovo povzneslo ji tak vysoko k Bohu, že tělem jsouc na zemi, duchem v nebesích obcovala. Kdo z nás, buď si v jakémkoli stavu, bude míti výmluvu, že nemohl za živobytí svého Bohu věrně sloužiti a ctnosti křesťanské konati? Ó pozdvihujmež horlivě a vážně oči a srdce

[1]) Jan Mattioti, spovědník a první životopisec svaté Františky Římské, u Bolandistů ke dni 9. března.

k Bohu nebeskému na vroucných modlitbách a v rozjímání o věcech svatých; a zajisté i nám dána bude milost Boží, abychom už zde vždy více pociťovali radosti a slasti nadzemské, kteréž plnou měrou v odplatu budou dány v království věčném každému, kdož upřímně miluje Boha.

2. Svatá Kateřina Boloňská, Klariska.

Světice tato narodila se ve Veroně, vychována byla ve Ferraře. Otec její byl Jan z Ferrary. Jako děva dvanáctiletá stala se společnicí jisté princesny. Kateřina skvěla se neobyčejnou moudrostí a skromností. Nádherný život při dvoře knížecím nelíbil se jí; toužilať po výhradné službě Boží. Po třech létech princesna zemřela, a Kateřina s povolením matky své vstoupila do kláštera svaté Kláry ve Ferraře, kde brzo učiněna jest předmětem všeobecné úcty a lásky pro svou přívětivost, poslušnost a nábožnost. Říkávalať: „Pobožnost jest mi životem, učitelkou, útěchou, zotavením, pokojem a bohatstvím; pobožnost zachránila mne před každým těžkým hříchem.“

V Bologně[1]) povstal nový klášter Božího Těla. Kateřina stala se jeho představenou. Jsouc v pravdě pokorna, řídila podřízenky své vlastním příkladem. Nosila jen hrubé vlněné roucho. Pokrmy své dávala chudým, sama pak postila se. Nikdy nezahálela, ale ustavičně konala nějakou práci užitečnou. Poklésky svých podřízenek trpělivě snášela, vroucně se za ně modlila a sloužila jim, jakoby ony byly její velitelkami.

Nevypravitelna byla útrpnost, kterouž měla s hříšníky. Zločinec na smrt odsouzený setrval v nekajicnosti a nechtěl se zpovídati. Abatyše Kateřina, jakmile o tom zvěděla, v podvečer šla do kostela, a tam před nejsvětější Svátostí až do rána trvala na modlitbách. Úpěnlivě prosila volajíc: „Bože můj a Pane můj, nepovstanu s místa tohoto, pokud mi nedaruješ onu duši, kterou jsi vykoupiti ráčil přesvatou krví Svou. Pane můj, neodepři ji mnohým, ač nehodným prosbám mým. Vyslyš modlitbu mou!“ Ráno zatvrzelec ten žádal, aby mu přivedli zpovědníka

[1]) Bologna, také Bononia, druhdy hlavní město v papežské delegaci Boloňské a Romagny.

z onoho kláštera, a skroušeně vyzpovídal se. Na hranici, k níž to odsouzen byl, vzýval nejsvětější jméno Ježíš, jak mu byla abatyše listem psaným radila.

Modlitbou svou vyprosila u Boha také jiným hříšníkům dar kajicnosti a nového ctnostného života.

Roku 1438. psala knihu svých „zjevení“ [1]), která několikráte tiskem byla vydána.

Zemřela dne 9. března 1463. Papež Klément VII. povolil její ctění. Klément VIII. dal ji vepsati do soupisů církevních blahoslavenců, a Klément XI. slavně prohlásil ji za svatou dne 22. května 1712.

V klášterním kostele Klarisek v Bologně na oltáři za sklem sedí tělo její přioděné drahocenným rouchem šedým. Obličej, ruce a nohy jsou nepřikryty, bledy sice, ale neporušeny jako u člověka živého, ačkoli už více než čtyry sta roků minulo od její blažené smrti.

3. Svatý Pacian, biskup Barcelonský.

Svatý Pacian, biskup Barcelonský, znamenitý řečník a spisovatel, zůstavil po sobě několik spisů proti bludařům Novaciánům. Nežli se stal knězem byl svatý Pacian ženat. Jeho syn Dexter, slovutný úřadník císařský, byl dobrým přítelem svatého Jeronýma, jenž k jeho žádosti sepsal spisovatele církevní od umučení Páně až do čtrnáctého léta císaře Theodosia. Ze spisu toho vysvítá, že svatý Pacian šťastně zemřel jako kmet dne 9. března 390. Jemu ke cti vystavěn byl kostelíček a oltář v Barceloně, kde se výroční památka jeho slavně koná dne 9. března, jenž tam jest svátkem zasvěceným.

4. Svatý Vitalis, opat Basilianský, Sicilian.

Svatý Vitalis narodil se v Novém Hradě (Castrum Novum) na Sicilii z rodičův bohatých a bohabojných. Otec Sergius a matka Chrysonika dali synka svého důkladně vyučiti ve školách. Dokonav učení odešel do kláštera svatého Filipa v městě

[1]) Revelationes Catharinae Bononiensi factae.

Agyrium na Sicilii, kde jako mnich sloužil Bohu a bratřím po pět roků. Napotom s povolením opatovým putoval do Říma s několika spolumnichy. Na pouti té v Taračině, městě papežském, uštknul jej had jedovatý. Společníci poděšení chválili Boha, že Vitalis znamením svatého kříže zažehnal následky uštknutí toho.

Vykonali pobožnost svou, vrátili se do Kalabrie, nejjižnější části půlostrova Italského, kde Vitalis soudruhy opustil, a dvě léta ztrávil jako poustevník v okolí města Santa Severina na pravém břehu Neta, modle se a postě se. Pak přeplavil se do Sicilie, kdežto na hoře naproti klášteru svatého Filipa po dvanáct roků nepoznán živil se kořínky lesními. Potom zase odešel do Kalabrie, a tam jako poustevník sešel se s opatem Antonínem,[1]) poustevníkem Italským, kteréhož slovem Božím potvrdil v životě poustevnickém.

Rozloučiv se s Antonínem odešel Vitalis do krajiny pomořské, kterou od loupežníků vyčistil a oblažil mnohými zázraky. V klášteře svatého Eliáše napotom svatě žil a potvrzoval slabé bratry v kázni mnišské slovem i příkladem. Později ubytoval se v jeskyni. Tam proslavil se skutky zázračnými tou měrou, že Lukáš, opat kláštera Armentského vydal se na cestu, aby jej poznal. Slyše řeči a vida skutky jeho velebil Boha a odešel.

Vitalis poustevník obnovil bývalý kostel svatého Adriana a jeho choti svaté Natalie[2]), zbudoval klášter, kde mnoho mnichů kolem sebe shromáždil, a zástupy příchozích poučoval i napravoval. — Roku 986. Saracenové přepadli klášter. Všickni rozutíkali se, jenom opat Vitalis zůstal, lupiče hrůzou naplnil a zapudil. Později v okolí Tursijském[3]) vystavěl kostel, odebral se do končin města Rapoly, a tam zase poustevničil, až jeho bývalí mniši jej nalezli a klášter vystavěli.

Předvídaje svou smrt, ustanovil nástupce svého opata, napomenul jej i ostatní mnichy, a blaženě v Pánu zesnul dne 9. března 994.

---

[1]) Svatý Antonín opat Italec dne 23. srpna. — [2]) Svatá Natalia dne 1. prosince, sv. Adrian dne 8. září. — [3]) Tursi, město v Italské provincii Potenze, v bývalé Neapolské Basilikatě, jež Arabové vystavěli za století devátého.

Tělo svatého opata Vitala třikráte přenešeno bylo do vesnice Guardie nedaleko Rapoly, do města Tursi a do Armentu. — Nyní odpočívá tělo svatého Lukáše a Vitala v biskupském chrámě v Trikariku, městě provincie Potenzy v Apeninách.

Dne 10. března.

1. Čtyřicet svatých mučeníků Sebastijských.

Na počátku čtvrtého století zaskvěly se první paprsky všeobecné volnosti křesťanův za císaře Římského Konstantina I. Velikého. Císař Licinius roku 313. navštívil Konstantina Velikého v Miláně, zasnoubil se s jeho sestrou Konstancií, a společně s ním vydal zákony křesťanům příznivé. Avšak přátelství mezi Konstantinem a Liciniem netrvalo dlouho. Licinius přemohl toho roku spolucísaře svého Maximina Dazu, a stav se takto pánem větší a bohatší polovice říše Římské Východní, chtěl sobě podrobiti i druhou polovici. Proto pustil se do války se švakrem Konstantinem. Ale na hlavu poražen, musel mu odstoupiti kraje Řecké a Ilyrské.

Hlavně ze záští proti Konstantinovi, ochránci křesťanův, císař Licinius obnovil v zemích svých roku 319. pronásledování křesťanů. Křesťanské úřadníky dvorní propustil nebo v nejnižší služby sesadil. Biskupům zapověděl společné porady a sněmy. Služby Boží směly se toliko pod širým nebem konati. Několik kostelů dal zavříti a zbořiti. Přestupování na víru křesťanskou zakázal pod trestem smrti. Nejvíce zuřil proti biskupům, kteréž z důvodů smyšlených dal na smrt odsuzovati. Brzo však stíháni byli i ostatní věřící pro víru v Krista. Někteří bohužel ze strachu zapřeli víru, ale přemnozí osvědčili výtečně statečnost křesťanskou. Mezi těmi na předním místě jest čtyřicet mučeníků v Sebastii[1]), o nichžto nám svědectví zůstavili svatý Řehoř Nysský, svatý Basilij, svatý Efrem a jiní.

---

[1]) Sebastia, Sebaste, starověké město v Pontu mezi Kapadocií a Malou Armenií; nyní jsou z něho zříceniny na jich od Sivasu.

V Sebastii Armenské bylo čtyřicet vojínů i císaři dobře známých pro krásnou postavu a udatnost. Jakmile náměstek císařův, Agrikola, veřejně prohlásil rozkaz císaře Licinia, aby vojáci odřekli se víry křesťanské, vystoupilo všech těch čtyřicet mužů Kapadočanů a neohroženě vyznali Jesu Krista. Agrikola se toho lekl a nevěděl, má-li s nimi naložiti vlídně nebo přísně. Nejprvé lahodně přimlouval jim, aby se nepřipravili odporem proti rozkazu císařskému o mladý život a o sladké jeho radosti. Představoval jim hanbu, kdyby stateční válečníci měli usmrceni býti jako zločinci. Sliboval jim peníze a čestné úřady, odvrátí-li se od Krista, a hrozil jim děsnou smrtí, budou-li se zdráhati. Chrabří vojínové nedali se zviklati ve víře své ani lákavými sliby, ani děsnými hrozbami, ale rozhodně odpověděli: „Marně svádíš nás, bychom zapřeli Boha živého, a sloužili zlým duchům. Můžeš-li nám dáti statků takových, jakých nás zbaviti chceš? Pohrdáme vyznamenáním, jež by nám bylo na hanbu a na záhubu. Nemůžeš dáti nám statků trvalých a úřadů nehynoucích. Chceš nás učiniti miláčky císařovými, a odvrátiti nás od Krále nejvyššího. Zemské věci, které slibuješ nám, pokládáme za malichernosti a titěrnosti. Cokoli vidí oko naše, nedá se přirovnati k tomu, čeho doufáme. Krásné nebe hvězdnaté a veškera země jest pouhým stínem naproti blaženosti připravené spravedlivým. Vezdejší věci pominou, blaženost nebeská bude věčně trvati. Jenom jedné koruny jsme žádostivi — koruny spravedlnosti. Jenom jedna starost proniká srdce naše — starost o slávu života věčného. Toužebně očekáváme slávu tu, a hrozíme se toliko hrůzy a muky pekelné. Tělo naše můžeš trápiti; ale čím více tělo bude trpěti, tím skvělejší bude koruna jeho. Nestačí vám míti tělo naše ve službě své, i duchem naším vládnouti chcete; a nedáváme-li vám přednost před samým Bohem, hněváte se, jako bychom vás byli urazili, a uvalujete na nás hrozné tresty, aby náboženství naše zdálo se býti trestu hodným. Nedomnívejte se, že jsme lidé bázlivci, jenž by se zastrašiti dali! Hotovi jsme jakékolvěk muky podstoupiti pro víru svou a z lásky k Bohu.“

Agrikola, náměstek císařův, odhodlanou řečí tou velice rozhněval se, a rozkázal, aby všickni ze šatů svlečeni a na led postaveni byli; tou měrou aby buď zahynuli, buď odebrali se do

teplé lázně, změní-li úmysl svůj. Ochotně svlékali se hned ze šatů svých volajíce: „I náš Pán Ježíš svlečen byl z roucha Svého. Proč by neměl trpěti služebník, co byl trpěl Pán jeho? Vojáci svlékli Krista; a tuto hanbu stavu našeho my napravíme. Utrpení jediné noci zjedná nám radosti věčné. Množství soudruhů našich ve válce hyne pro krále smrtelného; proč bychom my nepoložili život pro Krále Boha pravého?" — Na ledě pak modlili se k Bohu: „Čtyřicet nás přišlo na bojiště, dejž, ó Pane, aby nás také čtyřicet bylo korunováno, neboť čtyřicítka posvěcena jest postem Tvým, a postem Eliášovým i Mojžíšovým!"

Pohanský voják mající stráž nad nimi a dívaje se na statečné trpitele, z nenadání viděl, že anjelové s nebe sestoupili a rozdávají mučeníkům koruny. Jenom jeden z nich zůstal bez koruny. Skutečně brzo stalo se, že jeden dal se útrapou mrazu přemoci a odešel do teplé lázně. To vida strážník, složil šaty i zbraň, běžel mezi mučeníky a vyznal Boha Jesu Krista. Takovou měrou čtyřicítka zase byla doplněna.

Ráno byli všickni zimou umořeni, jenom jeden ještě jevil život. Toho chtěli k zapření Krista přemluviti, an ostatní byli na vozy dáni, aby upáleni byli. Tu však přikročila k němu vlastní matka a dodávala mu zmužilosti řkouc: „Synu můj, dokončiž blažený běh se soudruhy svými! Neodlučuj se od zástupu, aby's hned s nimi patřil ve tvář Boží!" I pomohla mu sama na vůz, a byl s ostatními upálen léta Páně 320.

Z těchto čtyřiceti svatých mučeníků rodem nejvzácnější byli Kvirion (Kyrion) a Kandid.

Ostatky svatých mučeníků měly do vody uvrženy býti; avšak křesťané zachránili je. Svatý Gaudenc, biskup z Brescie v Lombardii, o své pouti do Jerusaléma přijal darem značnou část ostatků těch od neteří svatého Basilije v Cesaree Kapadocijské, a navrátiv se do města svého dal vystavěti kostel ke cti svatým čtyřiceti mučeníkům. Při posvěcení chrámu toho měl kázání o nich, jež se nám zachovalo. Od té doby i v Západní Církvi, jako dříve již ve Východní, těmto mučeníkům ke cti povstalo mnoho kostelů, tak že svatý Řehoř Nysský mohl napsati: „Těla (čtyřiceti mučeníků) byla sice spálena, ale jejich popel a ostatky po oboru země tak jsou rozšířeny, že téměř každý kraj z nich částečku dostal."

Jmena všech čtyřiceti statečných bojovníků Páně jsou: Kvirion, Kandid, Domnus, Meliton, Domician, Eunoik, Sisinius, Heraklius, Alexander, Jan, Klaudius, Athanasius, Valens, Helian, Ekdicius, Akat, Vibian, Eliáš, Theodul, Cyrill, Flavius, Severian, Valerius, Chudion, Sacerdon, Priskus, Eutychius, Eutyches, Smaragd, Filoktimon, Aecius, Mikuláš, Lysimach, Theofil, Xantheas, Angias, Leoncius, Hisichius, Kajus a Gorgonius."

V církvi Řecké slaví se památka čtyřiceti svatých mučeníků dne 9. března. V Církvi Latinské pro svátek svaté Františky Římské přeložil jej papež Innocenc X. na den příští.

2. Svatý Makarius (Bláha, Blažený), biskup Jerusalémský.

Z přemnohých mužů, jimžto za křesťanského starověku bylo jméno Makarius (Blažený), jest nejslovutnějším svatý Makarius, biskup Jerusalémský od 312—331. Svatý Makarius byl na církevním sněmu Nicejském. Ale největší slávou jeho jest, že za něho nalezla svatá Helena císařovna na Kalvarii zakopaný kříž a ostatní mučidla Páně. Právem napsal císař Konstantin Veliký, syn svaté Heleny, v listu vypraveném témuž biskupu Jerusalémskému v příčině této: „Tak veliká jest milost Spasitele našeho, že mluva vypovídá nám službu, nemohouc důstojně vyjádřiti zázrak, který se nyní stal. Neboť že pomník Jeho nejsvětějšího utrpení po tolik roků pod zemí ukrytý zůstával, aby zaskvěl se po přemožení veřejného nepřítele (císaře Licinia) služebníkům Kristovým nyní osvobozeným: to zajisté převyšuje obdiv všeliký." [1])

Svatý Makarius, biskup nábožný a horlivý, statečně bojoval s Ariany, a potíral zlé bludy jejich.

3. Svatá Agapa a Mariana (Marína), panny Antiochijské.

V přemnohých soupisech světců a světic Božích poznamenána jest dne 10. března výroční památka svatých panen a mučenic Agapy a Mariany čili Maríny, kteréž za prvých věků

---

[1]) Viz „Nalezení svatého kříže" dne 3. května, a „Svatá Helena," císařovna, dne 18. srpna.

křesťanských podstoupily smrt pro Krista v Antiochii, druhdy překrásném, nyní chudobném a špinavém městě Antakii, v Syrii na řece Orontes.

4. Svatá Anastasia Patricia, poustevnice Egyptská.

Za panování císaře Justiniana I. Upravdy (527—565) žila při dvoře císařském v Cařihradě bohatá, krásná a zbožná kněžna (Patricia) Anastasia, jížto i císař velice vážil sobě. Císařovna Theodora, bývalá divadelní herečka, zahořela závistí a nenávistí proti ní. Kněžna Anastasia, jak mile o tom zvěděla, najala si loď, vzala něco zlata s sebou, a tajně prchla do Alexandrie, hlavního města Egyptského. V nedaleké vesnici Kvintu zbudovala klášter, kterýž doposud sluje „klášterem Patricie."

Po smrti Theodory roku 548. mínil ji císař za manželku vzíti a dal ji hledati. Anastasia utekla sama na poušť, svěřila opatovi Danielovi nebezpečí své a přijala od něho roucho mnišské a jméno Anastasius, aby ji nikdo nevyzradil. V malé chyšce o samotě stojící dvacet a osm let sloužila Bohu modlitbou a postem. Jednou za týden k rozkazu opatovu mnich přinášel jí k chyšce nádobu s vodou a odcházel.

Tuše blízkou smrt pozvala opata Daniela k sobě roku 567. Mnich, jenž donesl vodu, lístek před chyškou položený vzal a opatovi doručil. Daniel s mnichem vypravil se k ní, ana již byla v posledním tažení, poručil sebe a mnicha její přímluvě, opatřil ji svátostmi a klidně v Pánu zesnulou pochoval v rouše mnišském před chyškou. Při tom mnich zpozoroval, že Anastasius jest osobou ženskou. Po pohřbu oznámil to opatovi, jenž odpověděl: „Vím to, a sám dal jsem jí roucho mnišské i jméno Anastasius, aby ji nevypátral císař nyní ovšem již zemřelý."

Dne 11. března.

1. Svatý Eulogius, zvolený biskup Toledský, mučeník.

Roku 711. Maurové, Arabové Mahomedánští, přeplavili se přes úžinu mořskou z Afriky do Španělska, které brzo téměř celé stalo se provincií kalifátu (císařství) Bagdadského,

a roku 756. učiněno jest samostatným kalifátem za Abd-el-Rahmana I., jehož sídelním městem byla Kordova. Za panování jeho a ostatních panovníků Omajadovců zkvetlo Španělsko znamenitě.

Čtvrtý kalif téhož rodu Abd-el-Rahman II., příjmím „Vítězný", vládl od roku 822—852. Nádherný jeho dvůr byl sídlem věd a krásných umění; on sám spisoval historické památky Španěl. Avšak mahomedánská víra panujících Arabů musela ovšem čím dál tím více podrývati a hubiti svatou víru Kristovu ve Španělsku; a poněvadž lež a pravda snášeti se nemohou, musela prvotní snášelivost Arabů zvrhnouti se v utiskování a pronásledování křesťanův, kteréž skutečně vypuklo za vlády toho kalifa Abd-el-Rahmana II. roku 850., a trvalo také ještě za panování jeho syna a nástupce Mahomeda. Toho času mimo jiné křesťany korunu mučenickou sobě vydobyl svatý Eulogius. Eulogius narodil se v Kordově, hlavním městě Maurův, Saracenův, z rodičů vzácných a křesťanů horlivých. Své mládí ztrávil ve službě kostelní mezi duchovníky při chrámu Páně svatého mučeníka Zoila[1]), kdežto se nalezal ve sboru žákův, a již jako jinoch dopisoval sobě o věcech vědeckých se svým přítelem a napotomním životopiscem Alvarem. Jmenovitě básnictví a Písmo svaté bylo předmětem dopisův těch. Brzo vynikal nad spolužáky a stal se mistrem mezi učiteli. Hlavním předmětem jeho vědeckého badání byly knihy Písma svatého a svatých otců církevních. Vedlé nich pěstoval také básnictví. Když později jako kněz navštívil kláštery v Navaře[2]), přinesl do otčiny své díla svatého Augustina a knihy Virgila, Juvenala, Horacia a jiných.

Pro svou učenost a zbožnost vysvěcen byl na kněžství, a stal se představeným školy v Kordově, kteráž toho času byla slovutna velice. Vědecké práce své posvěcoval modlitbou, po-

---

[1]) Sv. Zoilus v Kordově umučen byl za Diokleciánova pronásledování křesťanů. Památka jeho v městě tom slaví se dne 27. června. — [2]) Navarra, bývalé království v Pyrenejích. Navarra horní na jihu jest nyní zemí Španělskou, Navarra dolní na severu Pyrenejí zemí Francouzskou. Obyvatelé Navarry, Baskové, dobyli sobě samostatnosti, tak že od roku 860. i vlastního krále měli.

stem a nočním bděním. Pokorou a laskavostí upřímnou zasloužil sobě úcty všech, kdožkoli jej znali a s ním obcovali.

Blud vždycky strachuje se pravdy. Tudíž i panující Arabové řevnivě a s bázní pohlíželi ku křesťanům, aby snad učení mahomedanské, a s ním nadvláda Mahomedanů nezošklivila se jim a podvrácena nebyla. Proto sami hleděli u křesťanů vypátrati zášti proti mahomedanismu, aby je mohli k soudu pohánětí a potlačovati.

Učený kněz Perfekt, znalec písma Arabského, když se ho Mahomedáni na oko důvěrně tázali, coby soudil o Islamu, o náboženství mahomedanském bez okolků jim mínění své pověděl. Podobné, nezřídka potměšilé a lstivé rozmluvy Mahomedánů s křesťany spůsobily tím snadněji spory a hádky, čím nesnesitelnějším stávalo se křesťanům panství Saracenské. V hádkách takových křesťané takořka donuceni bývali, aby víru křesťanskou vyznali, a při tom ovšem Mahomeda za proroka lichého prohlásili. Mahomedáni ve své podezřelivosti bedlivě dávali pozor na každé slovo a na každé znamení, jímžby křesťané snad projevovali Mahomedovi opovržení své. Z takových sporů a hádek povstalo roku 850. za kalifa Abd-el-Rahmana II. pronásledování křesťanů, za něhož mnoho křesťanů k soudu pohnáno, mučeno a usmrceno bylo. Tím horlivost některých křesťanů tak se rozněcovala, že se dobrovolně k soudu dostavovali, aby stali se mučeníky. Slaboši však za toho pronásledování bohužel zapřeli víru Kristovu.

Za těch svízelů a žalostí povzbuzoval kněz Eulogius ku stálosti ve víře, dodával zmužilosti odsouzencům, uctíval je jako světce, pochovával jejich těla a sám také toužil po koruně mučenické. Při tom ale nikterak neschvaloval, aby křesťané dobrovolně k soudům mahomedánským přicházeli a víru svou vyznávali, což také tenkráte zapověděli biskupové na sněmu Abd-el-Rahmanem svolaném.

Avšak Španělský biskup Rekkafried, metropolita, z ohavné ústupnosti k Abd-el-Rahmanovi a k jeho ministrům prohlásil, že křesťané, jenž bez potřeby zákon Mahomedův v ošklivosti mají a Krista vyznávají, nejen mučeníky nejsou, ale jako zločincové zasluhují smrt. Spolu také propůjčoval se ochotně Saracenské vládě za pomahače ukrutného, an horlivé křesťanské biskupy a kněze nejen káral, nébrž také žalářoval. Takovou měrou roku 851. uvěznil Eulogia a jiné kněze. Eulogius v žaláři

tom sepsal „povzbuzení mučeníkům“, nadepsané pannám Floře a Marii, kteréž dne 24. ledna roku následného pro víru staty byly. [1])

Šestého dne po mučenické smrti panen těch propuštěn byl Eulogius a soudruhové jeho na svobodu, což připisováno přímluvám svaté Flory a Marie, kteréž jim byly slíbily, že budou v nebi za ně orodovati.

Eulogius, byv propuštěn ze žaláře, musel u Rekkafrieda metropolity žíti; proto přestal i mši svatou sloužiti, aby nebyl v obcování s nehodným metropolitou, jenž tolik křesťanů do záhuby uvrhl, a vykonával kněžský úřad svůj teprvé, když mu to jeho vlastní biskup Kordovský nařídil. Avšak svatost, horlivost a spisovatelská činnost, jížto Eulogius v čas pronásledování neohroženě ve víře utvrzoval utiskované křesťany, došla skvělého uznání u všech ostatních biskupů Španělských, kteříž jej po smrti arcibiskupa Toledského, Vistremira, roku 858. jednohlasně zvolili za jeho nástupce. Když pak za trudných poměrů církve Španělské na biskupství posvěcen býti nemohl, nepřikročili za jeho živobytí k nové volbě.

Eulogius po volbě té už dlouho nežil. Bůh naplnil jeho přání a touhu po mučenictví. Saracenská děva, jménem Leokricia, byla od své příbuzné, Litiosy, pokřestěna a po křesťansku vychována. Rodiče její, když se toho dopátrali, dnem i nocí sužovali a trýznili ji. Leokricia uprchla z domu otcovského ke knězi Eulogiovi a k jeho sestře Anuloně, jenž ji přátelům spolehlivým k uschování odevzdali. Rodiče, nemohouce se dopíditi ukryté dcery, s dovolením vrchnosti dali podezřelé jim křesťanské muže, ženy, vyznavače uvězniti, bičovati a jinak mučiti. Když pak jednoho dne Leokricia navštívila Anulonu, byla chycena a se svatým Eulogiem do žaláře odvedena.

Před soudem bez obalu vyznal Eulogius, že děvě té nikterak odepříti nemohl žádaného vyučení ve víře křesťanské, a že ochoten jest i soudce, libo-li, víře té vyučiti. Soudce mu hrozil, že jej dá bičováním usmrtiti; ale Eulogius neohroženě vyjádřil se proti Mahomedovi a zákonu jeho. Soudce kázal, aby jej dovedli do paláce

---

[1]) „Exhortatio ad martyrium sive documentum martyriale ad Floram et Mariam, virgines confessores.“

před radu kalifovu. Tam jeden radní pojal ho stranou a pravil k němu: „Nevědomci mohou slepě běžeti smrti v ústrety; ale muž tak moudrý a osvícený, jako ty jsi, nemá je následovati. Uposlechni mne a pros! Jediné slovo tvé postačí! Budeš opět moci zachovávati náboženství své, a my tě už více nebudeme znepokojovati.“ — Eulogius jal se radě královské evangelium hlásati. Oni nechtěli ho slyšeti, a odsoudili jej na smrt mečem. Zemřel smrtí mučenickou dne 11. března 859. Dne 15. března usmrcena byla Leokricia.[1]) Stalo se za vlády Mahomeda kalifa, syna, od roku 852. nástupce Abd-el-Rahmana II.

Za obou těchto kalifů Kordovských bylo ještě mnoho jiných křesťanů umučeno, o nichžto svatý Eulogius zprávu podal ve svém spise: „Památník svatých čili tré kněh o mučenicích Kordovských.“

2. Ctihodný Matějček, nevinný pacholík.

V městě Kadani[2]) v Žatecku žid Noe umínil sobě, že zavraždí pachole křesťanské. Skutečně probodal prsa nevinnému chlapci Matějčkovi dne 11. března 1650. Zločinem tím se chlubil, ale byv katem zdlouhavě utrácen, litoval zlého skutku svého, prosil za křest svatý, a přijav ho trpělivě snášel ostatek trestu vyměřeného dne 21. března 1650.

Hraběnka Sabina Verdugová dala tělo pacholíka Matějčka balsamovati, v roucho perlami a drahým kamením ozdobené obléci, s věnečkem skvostným na hlavě a s nožem, jímž umučen byl, do rakve položiti a v starožitném děkanském kostele Povýšení svatého kříže pochovati.

Nápis na desce mramorové skládal sám císař a král Ferdinand III., jenž spolu také vypověděl židy na budoucí časy z města Kadaně.

---

[1]) Svatá Leokricia dne 15. března. — [2]) Kadaň, něm. Kaaden, okresní město v kraji Žateckém na levém břehu Ohárky, s hlavním děkanským chrámem svatého kříže.

3. Svatá Anjela, vdova, učená Františkánka Foliňská.

Svatá Anjela narodila se ve městě Foligno v Italii.[1]) Vstoupivši do stavu manželského měla několik dítek. Když pak i manžel i dítky jí umřely, dala výhost světu, stala se sestrou třetího řádu svatého Františka Assiského, a věnovala veškeren život svůj výhradně toliko Bohu. Za prvních let mnohým pokušením ve dne i v noci svírána a strašena jsouc statečně bojovala s hříchem, až konečně za pomocí Božskou zvítězila, a v lásce svaté ustálila se. K vítězství tomu došla vroucnou modlitbou, rozjímáním o přehořkém utrpení Pána Ježíše Krista a ustavičným přemýšlením o Jeho úzkosti a boji smrtelném. Připomínajíc sobě bolesti Spasitelovy prolévala hojné slzy žalostné. K vůli jiné věci neplakala Anjela nikdy.

Tou měrou dostoupila vrcholu dokonalosti. Odřekla se všech věcí a radostí zemských. Ničeho sobě nežádala, než milovati Boha. O ničem nemluvila, nečtla a nepsala, než o lásce Boží a o věcech nebeských. Proto obdařil ji Bůh svrchovanou milostí a láskou. Její zpovědník a jedna přítelka vydali o ní svědectví následné: „Začasté zůstala svatá Anjela státi, prostoupena jsouc světlem a radostí takovou, že ničeho kolem sebe neviděla a neslyšela, na spánek a na všecko zapomněla, barvu obličeje svého změnila, zcela neobyčejné podoby a postavy nabyla následkem zbožné vroucnosti, vniterné útěchy a blaženosti. V takovém stavu oči jí svítily jako hvězdy a tváře podobaly se růžím, tak že více anjelem než člověkem býti se zdála.“

Umělať pak o lásce Boží mluviti a psáti takovým spůsobem, že hnula srdcem každým. Vážilať vědomosti své z vidění nadpřirozených, jimiž ji daříval všemohoucí Bůh.

Na smrtelném lůžku těšila a napomínala bratry řeholníky a sestry řeholnice. Čím více blížila se jí hodina poslední, tím pokojnější a šťastnější byla. Mimo jiné věci mluvila takto: „Zůstavuji vám veškero dědictví svoje, totiž život Krista Pána, Jeho chudobu, utrpení a potupu. Kdožkoli toto dědictví přijme,

[1]) Foligno (Foliňo), staré Fulginia, do XIII. století ve vévodství Spoletském, kteréž potom náleželo ku státu papežskému, a od roku 1861. náleží ku království Italskému.

a pravým synem, pravou dcerou modlitby se stane, dosáhne také dědictví života věčného.“ Potom vložila každému ruce své na hlavu a pravila: „Požehnány buďtež, dítky moje, od Boha i ode mne. Požehnání věčné, jež se mi ukazuje, dávám vám, jak mi ho Pán dáti dovoluje. Milé dítky, není lásky větší nad lásku, která se rmoutí pro hříchy bližního. Domáhejte se lásky té a v nenávisti mějte hřích, ale nikdy hříšníka. Žádného neodsuzujte, neboť soudové Boží jsou skryti vám. — Nyní jest duše má obmyta a očištěna krví Krista Pána, kteráž ještě čerstvá a teplá roní se z Ukřižovaného. — Bože můj, v ruce Tvé poroučím ducha svého!“

V den před smrtí přestaly jí veliké bolesti, jimiž do té chvíle dlouho byla trápena. I řekla k přítomným: „Už započala blaženost má!“ Klidně a blaženě zesnula v Pánu roku 1309.

Svatá Anjela známa jest pod jménem „Učené jeptišky z řeholy svatého Františka,“ a jako „Spisovatelka bohoslovecká.“ Sepsalať knihy: „O vzdělanosti evangelické“ (De eruditione evangelica) a „O obrácení se“ (De Conversione).

4. Svatý Sofronius (Mudrota), patriarcha Jerusalémský.

Svatý Sofronius narodil se v Damašku městě. Za mladosti své věnoval se filosofii. Po delší čas prodléval v Palestině. V Alexandrii stal se mnichem, za kteréž doby statečně potíral bludařství, a navštěvoval kláštery v Hořejším Egyptě.

Navrátiv se do Jerusaléma, a vida město to naplněné utečenci ze Syrie a z Palestiny před Khosruem II., králem Perským, kterýž brzo vojskem svým zaplaviti měl Egypt, odebral se Sofronius roku 616. do Cypru a později do Říma.

Roku 620. navrátil se do Jerusaléma, a po osmi létech, když Peršané odešli, ubytoval se v klášteře svatého Theodosia, kdežto rozvíjel svou činnost spisovatelskou a horlivost proti bludařům Monofysitům. Roku 634. po Modestovi zvolen byl Sofronius za patriarchu Jerusalémského za času papeže Honoria. I rozeslal patriarchům a papeži synodální list, jakož

té doby bylo obyčejem, v němžto bludy od Církve odsouzené znova odsoudil, a věrouky křesťanské o Boží Trojici, o Božství Kristově, a o dvojí přirozenosti v jedné osobě Jeho důkladně a obšírně vyložil. Tento list později roku 680. schválen byl všeobecným šestým sněmem církevním.

Toho času chalif[1]) Omar, panovník chalifátu Východního, nástupce zakladatele jeho Abubekra v Medině, jenž přijal jméno „chalifet-resul-Allah“ (náměstek proroka Božího), bojoval na Eufratě s Peršany, a vypravil své vojevůdce Abu Obeidu a Chaleda do Syrie a do Palestiny. Na jaře 636 bylo vojsko jejich u Jerusaléma, který se po několik měsíců statečně hájil, ale nemaje odnikud pomoci, musel vzdáti se. Patriarcha Sofronius uvolil se, že bude vyjednávati v příčině výminek, ale toliko s chalifem samým. Vojevůdce Abu Obeida psal chalifovi Omarovi, kterýž osobně přijel, aby se uvázal v držení města svatého. Na hoře Olivetské mluvil s patriarchou Sofroniem a svolil ve výminky dosti příznivé v měsíci květnu 637. Kalif Omar jako obyčejný beduin[2]) oblečen koňmo vjel do Jerusaléma. Z prvu choval se kalif Omar vlídně, ale brzo počal křesťany utiskovati a sužovati. Bolest nad ztrátou Jerusaléma a nad porobou pod nevěřícími, jakož i starost o víru do budoucnosti podrývala zdraví svědomitého patriarchy Sofronia, tak že už dne 11. března 638 v Pánu zesnul. Svatý Sofronius požívá úcty zasloužené v Církvi Latinské i Řecké.

5. Svatý Konstantin, král, mlynář, mnich, mučeník Skotský.

Konstantin, král Kornvalský v Anglii[3]), měl královskou dceru z Britanie Menší za choť. Královna ta umřela, a král Konstantin nedada se potěšiti, postoupil království synovi, opustil všecko, odešel ku svatému Davidovi, arcibiskupovi Me-

---

[1]) Chalifové slují nástupci Mahomedovi, vrchní správci ve světských i náboženských záležitostech. — [2]) Beduinové jsou kočující Arabové v Arabii Severo-Africké. — [3]) Cornwall (u starých Dumnonia, Cornubia, Cornu Galliae), nyní Anglické hrabství, jihozápadní konec ostrova, mezuje východně s hrabstvím Devonským. V Anglii i mimo doby a kraje Anglosaské heptarchie bývalo několik králů, z nichžto jeden čelný.

nevskému [1]), v jehož klášteře po delší dobu tuze živ byl a Bohu sloužil.

Po smrti toho arcibiskupa svatého Davida roku 544. bývalý král Konstantin přeplavil se do Hibernie, do nynějšího Irska, kde vyžádal sobě a po sedm let věrně konal těžkou práci ve mlýně klášterském, donášeje obilí a odnášeje mouku. Jednoho dne seděl mlynář Konstantin, jak se domníval, sám ve mlýně. Žádného nevida mluvil k sobě: „Jsem-liž já Konstantin, král Kornvalský, jehož hlava nosívala přilby, a jehož tělo přikrývalo se krunýřem? — Ba nejsem!“ — Člověk ve mlýně uschovaný, co slyšel, pověděl opatovi, kterýž Konstantina k sobě do kláštera povolal, jej vyučiti a na kněžství posvětiti dal.

Se svatým Kolumbou opatem [2]), mužem Bohu přemilým, sešel se kněz Konstantin, a od svatého Kentigerna poslán byl do kláštera ve Skotsku, severní části ostrova Britského, v němžto jako opat slovem a příkladem vzdělával podřízence své. Kmet Konstantin roztoužil se po smrti mučenické, jížto se mu dostalo. Hlásaje slovo Boží na ostrově Kintyře od zlomyslníků přepaden, zraněn a polomrtev zanechán svolané mnichy laskavě potěšil a v jejich kruhu blaženě duši svou Bohu odevzdal roku 576.

6. Svatý Benedikt (Beneš), arcibiskup Milánský.

Po svatém Mansvetu [3]), léta Páně 680. za arcibiskupa Milánského zvolen byl Benedikt Krispus, rodák Milánský, muž svatý a učený. V příčině práv prestolu Milánského cestoval do Říma. Navrátiv se vystavěl v Miláně klášter Benediktinský, kterýž později učiněn jest útulnou a ohradou cudnosti osobám ženským, kajicnicem.

Dne 11. března roku 735. dokonal záslužný život svůj a pochován byl ve velechrámu svatého Ambrože. Po celé Italii popožíval neobyčejné úcty za živa a požívá doposud tento světec Boží.

---

[1]) Sv. David, arcibiskup Menev. dne 1. března. — [2]) Sv. Kolumba dne 9. června. — [3]) Svatý Mansvet dne 18. února.

7. Blahoslavená Auria (Zlata), panna Benediktinka.

Villa-Velayo, nedaleko Španělského kláštera svatého Emiliana, jest rodištěm blahoslavené Zlaty (Aurie). Nábožní rodiče Garcia Nunnius a Amumia tak výborně vychovali ji, že od mladosti libovala sobě v modlitbách, v nábožném čtení, v prostém hrubém oděvu, v postech a v almužnách hojně dávaných. Aby pak volně oddávati se mohla tuhé kázni, vstoupila do ženského kláštera svatého Emiliana, kde brzo proslavila se mocí zázračnou. Čím více před světem skrývala se, tím větší docházela slávy po celém okolí.

Jednoho dne po jitřní modlitbě byla u vytržení ducha. Zjevily se jí tři panny svaté: Háta, Eulalia a Cecilia v září nebeské [1]). Každá z nich měla na ruce bílou holubičku. Svaté panny vyjádřily jí velikou cenu roucha kajícího, postů a slzí na modlitbách o samotě prolévaných, a děkovaly jí za horlivé čtení jich života a utrpení. — Svatá Auria pokorně zvolala: „Nejsem hodna milosti takové!“ — Avšak Eulalia odpověděla: „V nebi máš přátel mnoho; tuhým životem zjednáš sobě korunu nebeskou. Statečně kráčej za holubicí vystupující.“ — Svatá Auria spatřila sloup až k nebi sáhající opatřený schody pěknými, a slyšela hlas říkoucí: „Po těchto schodech vystupují duše blahoslavenců do nebeska.“ — Holubička vznášela se vzhůru, a tři panny po schodech krajinami spanilými vedly Aurii až k ráji věčnému.

Od toho dne blahoslavená Auria tím horlivěji sloužila Bohu a žila výhradně toliko Kristu až do šťastné smrti své dne 11. března 1100. Pochována byla ve hrobě do skály vytesaném, do něhož po několika dnech pochovali také její matku Amumii.

Památka nejdražší Krve Pána Ježíše.

V pátek po IV. neděli postní.

V církevních hodinkách trojím čtením prvního noktornu odůvodňuje a vysvětluje se dostatečně význam „Památky nej-

---

[1]) Svatá Háta dne 5. února. — Svatá Eulalia dne 12. února. — Svatá Cecilia dne 22. listopada.

dražší Krve Pána Ježíše". Čtení to vyňato jest z 9. a 10. kapitoly epištoly svatého Pavla k Židům.

Kap. 9, 11. „Kristus přišed, jsa nejvyšším knězem budoucích dobrých věcí (věčné blaženosti a slávy), skrze větší a dokonalejší stánek, ne rukou udělaný, to jest, ne tohoto stvoření, ani skrze krev kozlů nebo telat, (jako obrazně dělo se za Zákona Starého), ale skrze vlastní krev vešel jednou do svatyně, vykoupení věčné nalezna. Nebo posvěcuje-li krev kozlův a býkův, a pokropení popelem jalovice (v Zákoně Starém III. Mojž. 16, 15) poskvrněných k očištění těla: čím více krev Kristova, kteryžto skrze Ducha Svatého Sebe samého obětoval neposkvrněného Bohu, vyčistí svědomí naše od skutků mrtvých k sloužení Bohu živému? A protož Nové Smlouvy Prostředníkem jest, aby prostředkem smrti (podstoupené) k vyplacení těch přestoupení, kteráž byla za první Smlouvy, přijali zaslíbení věčného ti, kteříž jsou povoláni."

„Nebo kde jest závět (poslední vůle), potřebí jest, aby smrt přišla toho, kdož závět činí. Závět po smrti platný jest; jinak neplatí, dokud živ jest ten, kdo závět učinil. Protož ani onen první (Zákon Starý) nebyl bez krve zasvěcen. Neboť Mojžíš přečetl všecka přikázání Zákona všemu lidu, vzal krev telat a kozlů s vodou a s vlnou šarlátovou a s yzopem, a pokropil spolu i knihu i všechen lid řka: „„Totoť jest krev Zákona, jejž vydal nám Bůh."" Také i stánku i všech nádob náležejících (k službě Boží), podobně krví pokropil. A téměř všecko podle Zákona krví se očišťuje, a bez vylití krve nebývá odpuštění."

Kap. 10, 19. „Majíce tedy, bratří, doufání, že vejdeme do svatyně skrze krev Kristovu cestou novou a živou, kterouž nám předešel, skrze oponu, to jest, tělo Své, a (majíce) kněze velikého nad domem Božím: přistupmež s pravým srdcem v plnosti víry, skropena majíce srdce, (a očištěná) od zlého svědomí, a umyté tělo vodou čistou, držme neuchylné vyznání naděje své, (neboť věrný jest Ten, jenž zaslíbil), a pozorujme jedni druhých, vzbuzujíce se k lásce a k dobrým skutkům."

Neméně příhodna jest píseň církevní na den „Památky nejdražší Krve Pána Ježíše[1])."

---

[1]) „Festivis resonent," překladem Sušilovým, „Hymny církevní," druhé vydání, str. 75.

„Písněmi se plesu ozývejte cesty,
rozvíjej se radost zjevně všemi městy,
starcové a mládci sjednejte se v sněmy
s plápolnými pochodněmi.

Krev, již Kristus, ranou umíraje strohou,
na přetvrdém stromě vylil druhdy mnohou,
tu krev když si v smutné rozvažujem duši,
aspoň pláče ronit sluší.

Starý Adam lidstvu velkou zhoubu zrobil,
vzdorem hříšným když byl Boha Pána zlobil;
Adam nový opět ctnotou, trudem, prací
člověčenstvu život vrací.

Když křik onen velký, jenž z úst Syna vyšel,
svrchovaný Otec na nebesích slyšel:
k smíření se musel milostivě hnouti,
a nám hříchy prominouti.

Kdo v té svaté krvi roucho duše spírá,
neblahou v ní všechnu nečistotu stírá:
růžnou krásu béře jak ten anjel na se,
a se Bohu líbí zase.

Nikdo s pravé cesty potom neodbíhej,
k métě uložené každý statně stíhej;
odplata nám přijde Bohem znamenitá,
Jenž nám pomoc k běhu skytá.

Milostiv buď, Otče, promiň všecku vinu,
an jsi v jednorodném vykoupil nás Synu,
an nás Svatým Duchem obrozuješ tíše:
do nebes nás přejmi výše.

I. Svatý Řehoř I. Veliký, papež, učitel církevní.

Svatý Řehoř I., jejž potomstvo vděčné pro skvělé zásluhy o Církev právem nazvalo „Velikým", byl rodem Říman. Otec jeho Gordian byl členem rady Římské. Matka Sylvia, jež po smrti manžela svého vstoupila do kláštera, do počtu svatých klade se pro vzornou zbožnost. I otec Gordian jest mezi svatými Církve Kristovy.

Řehoř narodil se roku 540. po Kristu. Mohl vzácným rodem a výtečnou učeností postoupiti na nejvyšší úřady státní; on však nejvíce oblíbil sobě čtení latinských učitelů církevních, jmenovitě svatého Augustina, Jeronýma a Ambrože, vedlé kterých sám vřaden jest na místě čtvrtém.

Okolo roku 571. zvolil jej císař Justin Mladší za praetora, soudce Římského, kterýžto úřad Řehoř zastával obratně a ku spokojenosti Římanů, ačkoli úloha jeho byla nesnadna za bouřlivých nepokojů církevních i státních. Aby však úřadem tím a slávou přílišnou nezesvětačil, vzdal se všeho světského působení, vynaložil po smrti otcově znamenité jmění své na ústavy zbožné a dobročinné, podělil hojně chudé, založil šest klášterů v Sicilii a sedmý v Římě, a vstoupil i sám roku 575. do toho kláštera řádu svatého Benedikta zařízeného ke cti svatému Ondřeji ve vlastním domě. Jako klášterník miloval samotu, modlitbu, rozjímání o věcech Božských a tuhé zapírání sebe.

Avšak papež Benedikt povolal jej z tiché samoty klášterní do života veřejného roku 577., zvoliv jej za sedmého jahna Římského. Papež Pelagius II. učinil jej vyslancem při císařském dvoře Tiberia Konstantina v Konstantinopoli (Cařihradě).

Roku 585. navrátil se Řehoř povolením papeže Pelagia II. do svého kláštera, kde jej mniši zvolili sobě za opata. Té doby slovem i pérem pracoval o napravení porušené jednoty církevní, opíraje se o důvod, „že nástupce svatého Petra nikdy nemůže (ve víře) pobloudit i a víru svou změniti."

Vydal se s několika mnichy kláštera svého do Britanie, aby na víru obrátil Angličany pohanské. Avšak lid Římský donutil ho k návratu do města, naléhavě žádaje papeže, aby rychlým poslem povolal jej nazpět.

V měsíci únoru 590 stal se papež Pelagius II. obětí mo-

rové rány. Rada Římská, duchovenstvo a lid jednomyslně zvolili Řehoře za papeže. Nadarmo zpěčoval se Řehoř přijmouti nejvyšší hodnost na světě. Císař Mauricius volbu potvrdil a jej za papeže posvětiti dal. Té doby spravoval Řehoř Církev osiřelou jako náměstek papežský, a horlivě vyzýval lid Římský k pokání, aby Bůh zapudil mor. Při třetím prosebném průvodu spatřil u náhrobku Hadrianova anjela meč do pošvy schovávajícího na znamení, že trest Boží ukončen jest. Mor přestal, a budova ta nazvána od té chvíle „hradem anjelským.“ [1])

Byv císařem za papeže potvrzen, Řehoř skryl se v lese, ale byv vypátrán a slavně do Říma přiveden, dne 3. září 590 nastolen byl v kostele svatého Petra na prestol papežský.

Jako papež vypravil Řehoř I. v příčině jednoty církevní listy k patriarchům v Konstantinopoli, v Antiochii, v Alexandrii a v Jerusalémě. V listech těch vyložil vlastnosti pravého biskupa, a prohlásil, že v uctivosti má čtvero prvních sněmů církevních: Nicejský, Konstantinopolský, Efeský a Chalcedonský, jako čtvero evangelií. Chápaje velikou úlohu svou snažil se odstraniti všeliké vady z církevního života. Proto přede vším přísný řád zavedl u Stolice apoštolské; horlivě dbal o lepší kázeň v Církvi a o nápravu škol; rozkolníky s Církví Římskou smiřoval; bludaře tvrdošíjné poučoval a vzdorovité z Církve vylučoval; světlo víry samospasné i mezi vzdálenými pohany rozžehoval; práva přednostenství Církve Římské obezřetně a důrazně hájil; povstalé spory svědomitě vyšetřoval a spravedlivě rozhodoval; s biskupy ve válce s Longobardy zapuzené pečoval; chrámy rozbořené obnovoval; hostinností se vyznamenával, a zvláště chudé a nemocné hojně obdařoval; zajatce na svobodu vykupoval; obyvatelstvu na statcích církevních byl otcem laskavým a staral se o jeho blahobyt; z pokladny Církve Římské stavěl kláštery; v Africe biskupy katolické tou měrou sjednotil, že rozkolníci Donatisté brzo zanikli, a jiní k jednotě církevní ochotně navrátili se.

[1]) Hrobka císaře Adriana z mramoru zbudovaná za branou Aureliovou stala se během času největší pevností Římskou. Následkem slibu učiněného v čas moru za papeže Řehoře Velkého postavena byla na vrcholu věže bronzová socha sv. archanjela Michaela, hrobka nazvána „hradem sv. anjela,“ a kostel pro svou výšku pojmenován „chrámem sv. anjela až k nebesům.“

Když hrdý patriarcha Konstantinopolský, Jan, osvojoval sobě název „biskupa všeobecného“ (oekumenického), přijal pokorný Řehoř titul „služebník služebníků Božích;“ a když i Janův nástupce Cyriak název ten přisvojoval sobě na újmu Stolici Římské, opřel se tomu Řehoř rozhodně, aby prvotenství Stolice papežské obhájil.

Přispěl valně k tomu, aby se ukončila válka s Longobardy Arianskými, a blahodatný mír aby se rozhostil po zemi. Působením jeho přítele, výtečného biskupa Sevilského, Leandra, Arianský král Visigothů, Rekkared, pro Církev katolickou získán byv v přátelství vešel s apoštolskou Stolicí, a tím ve Španělích zabezpečila se půda víře katolické. Podobně také v Galii u Franků ještě surových a částečně modloslužbě oddaných hleděl Řehoř I. všemožně víru a ctnost křesťanskou zvelebiti, a odporoučel biskupovi v Marsilii, Severovi, opětné zavedení obrazů v kostelích těmi slovy: „Jiná věc jest obrazu se klaněti, a jiná pomocí obrazu poznávati Toho, komu se klaněti máme; čím jest písmo čtoucím, tím jest obraz čísti neumějícím.“

Anglosasové Řehořem uvedeni byli do Církve Boží. K tomu konci dal mladé Angličany v Galii vyučovati, aby jako věrověstové navrátili se do vlasti své. Vypravil probošta kláštera svatého Ondřeje v Římě, Augustina, s několika mnichy do Anglie, a daroval zemi té posvátné nádoby a ozdoby pro kostely, roucha biskupská, ostatky svatých a knihy Písma svatého. Věrověstům dal nařízení velice moudré, aby šetřili národních obyčejů Angličanův pohanských, a je takovým spůsobem tím jistěji získali Církvi svaté. Přikázal jim, aby jim nebořili pohanské chrámy, nébrž toliko odstraňovali modly, chrám svěcenou vodou vykropili, oltáře křesťanské s ostatky svatých vzdělali, a tak modloslužebníky přivodili ku ctění pravého Boha. Angličané právem doposud Řehoře Velkého nazývají apoštolem svým.

Mimo to vykořenil zbytky pohanstva také na ostrovech Sicilii, Sardinii a Korsice, kdežto u poddaných Církve Římské užil i přísnějších prostředků, pakli lahodné zásady jeho nepůsobily. Křesťanů v otroctví židovském nikdy netrpěl, a dal je jměním církevním vykupovati. Za otroky židovské a pohanské, pakli žádali se státi křesťany, i náhradu dával a museli na svobodu

dáni býti. K četným židům v Italii byl vždy spravedliv, a nedopustil, aby násilím obracováni byli na víru křesťanskou.

Těžké postavení měl papež Řehoř ke dvoru Řeckému; avšak nikdy nedal porušiti samostatnost svou, a rozhodně hájil práva Církve a Stolice apoštolské proti přehmatům s té strany. Zištní a ctižádostiví úřadníci u dvora Konstantinopolského způsobili napnutost mezi papežem a císařem Mauriciem, kteráž trvala po všechen čas vlády jeho.

Obdivovati musíme se záslužné činnosti Řehoře Velkého tím více, považíme-li, že byl churav téměř po celou dobu papežování svého. Roku 599. bolesti rozmnožily se mu tak, že po několik let ani lůžko opustiti nemohl; a přece i v tom stavu činně spravoval Církev Páně. Konečně ale už toužil po smrti, kteráž jej sprostila všech bolestí dne 12. března 604. v čtrnáctém roce po jeho povýšení na prestol apoštolský. Tělo jeho pochovali v kostele Svato-Petrském po boku papeži Lvu I., Gelasiu a jiným. Církev slaví památku jeho dne 12. března.

Z jeho spisů nejdůležitější jsou: „Výklad knihy Jobovy," „Pravidlo pastýřské," „Výklady o Ezechielovi a mnohých částkách svatých evangelií," kteréž svědčí o kazatelské horlivosti svatého Řehoře. I na lůžku ještě napovídal a psáti dal kázaní, která se pak lidu čtávala. Mimo to máme od něho „Čtvero knih rozmluv o zázracích a o věčnosti duší," 844 listů psaných rozličným osobám. Listy ty jsou předůležity pro dějiny světské i církevní.

Papež Řehoř I. založil v Římě školu zpěváckou, a jest původcem zpěvu chorálního, jenž zpěvem Gregoriánským slove, a kterýž za doby nejnovější opět zvelebuje se i ve chrámích našich.[1]) I básníkem nadaným byl svatý Řehoř, o čemž svědčí devatero nábožných písní, z nichžto čtyry zpívají se v hodinkách duchovních. Píseň svatého Řehoře Velkého na jitřní v neděle před postem a adventem, uvádíme zde v překladu našeho Dra. Františka Sušila.

---

[1]) Velikou zásluhu má v tomto oboru důst. p. Ferdinand Lehner, kněz kaplan Karlínský, časopisem „Cyrillem (Cecilii") a jednotami, a důst. p. Pavel Křížkovský na Moravě.

V den, v němžto z ničeho svět ten
byl od Trojice vyveden,
v němž světa Tvůrce z hrobu vstal,
a nám, smrt přemoh, pouta sňal:

hned z rána spánek zapuďme,
a k modlitbám se probuďme;
dle proroka hned za noci
se viňme k svému Původci.

Ať zří k nám s výše blankytné
a pravice nám poskytne,
ať smyje s nás vše neřesti
a nás v říš nebes uměstí.

Kdo v dobu tuto přesvatou
jdou k Bohu s písní rozňatou,
ti všickni za svou důvěrou
ať blahé dary odberou.

Již teď, ó Světlo velebné,
tu lkáme v písni prosebné,
zlé chlípy odstraň pochodně,
a ode vší sprost od zbrodně.

Ať nezavládne neblahá
a slízká tělem povaha,
a nejmou pro zlé pochotě
nás věčných ohňů lopotě.

Ó Spáso, obmyj potupu
všech hříšných našich výstupů,
a věčného slast života
nám propůjč Tvoje štědrota.

Dej laskavý to Otče náš,
dej Synu, jenž byt stejný máš,
dej Duchu obou společný,
ó Bože, Vládce pověčný.

2. Svatý Petr, jahen, žák svatého Řehoře.

Svatý Petr, jahen Římský, učeník svatého Řehoře I., papeže a učitele církevního, byl věrným následovníkem mistra svého, a tudíž vynikal obcováním svatým. Petr jahen viděl, že Duch Svatý v podobě holubice vznáší se nad hlavou papeže učícího, a vidění své vyjevil jemu. Papež Řehoř vážně napomenul jej řka: „Co jsi viděl, zataj; v kteroukoli hodinu by's to vyzradil, ihned vypustil by's duši svou.“

Po smrti papeže Řehoře Velikého roku 604. dne 12. března staří nepřátelé jeho znova popuzovali lid proti němu, a vyzývali ho, aby spálil knihy Řehořovy. Poštvaný a nesoudný lid skutečně už některé knihy spálil a jiné spáliti chtěl. Tu neohroženě vystoupil jahen Petr, důvěrník svatého Řehoře, a zvolal: „Spálením knih nezničíte památku jeho, ještoť přepisové knih těch rozšířili se po všem oboru světa. Velikým rouháním jest pálení knih takového otce, nad jehož hlavou začasté spatřoval jsem Ducha Svatého v podobě holubice. Umru-li hned, jakmile výpověď svou potvrdím přísahou, upustíte od pálení jeho knih. Přečkám-li však na živě svědectví svoje, pomohu vám vlastníma rukama páliti knihy ty.“ — Lid jednomyslně přijal nabídnutí jeho. I vzal knihu svatých evangelií, vystoupil na kazatelnu a slavnou přísahou potvrdil svou výpověď o svatém Řehoři. Jakmile však přísahu dokonal, vypustil duši.

Veškeren lid pochoval tělo jahna Petra u hrobu svatého Řehoře papeže, a hned počal jej ctíti jako světce Božího. Léta Páně 1480. slavně přenešeno bylo tělo svatého Petra jahna do Salutioly, vesnice v biskupství Verčelském[1]), kde jemu ke cti vystavěn byl zvláštní kostel, a při něm ustanoven sbor kanovníkův. Hrob svatého Petra jahna oslavil Bůh zázraky mnohými.

3. Svatý Theofanes Isauricus, Confessor, mnich.

V Cařihradě světí se památka svatého Theofana, jenž z boháče stal se chudobným mnichem. Za Byzantského císaře

[1]) Vercelli (Verčeli), hlavní město Verčelského okresu Italského v provincii Novaře na pravém břehu Sesie, u železnice z Turina do Milána.

Lva V. Armenského (813—820) vězněn byl Epifanes pro ctění obrazů posvátných po dva roky. Ze žaláře pak odvedli jej na Thrácký ostrov Samos (Samothrake) v moři Egejském, jemuž Turci nyní říkají Semenderek. Na ostrově tom mnich Epifanes zázraky proslavený za útrap velikých svatě zemřel roku 820. Theofan sepsal kroniku „Chronografia.“

4. Svatý Theofanes, arcibiskup Sicilský.

Svatý Theofanes, také Řehoř Cerameus zvaný, narodil se v městě Tauromenion[1]) mezi Siragosou (Syrakusy) a Mesinou na začátku dvanáctého století. Vychován byv při chrámě svatého Ondřeje v rodném městě, stal se okolo roku 1140. arcibiskupem v Tauromeniu. Toho času bylo na Sicilii ještě mnoho obcí a několikero biskupství řeckých s obřady řeckými; mezi nimi bylo také Tauromenion. Za tou příčinou jsou kázaní arcibiskupa Theofana psána jazykem řeckým. Jedno kázaní činil u přítomnosti krále Sicilského, Rogera II., jenž panoval od roku 1129. do 1152., a za jehož vlády Sicilia těžce svírána byla od Saracenů, čehož se svatý Theofanes v kázaních svých začasté dotýká. Tyto řeči jeho, jichžto se 64 zachovalo, vyznamenávají se velebnou prostotou, jasným rozvojem předmětů, a nenuceným, zdařilým výkladem výroků a dějů biblických. Jeho mluva jest krásna a řečnicky ozdobna.

5. Svatý Theofor (Bohonosný), mnich Cařihradský.

Z příčin politických zuřili císařové Cařihradští proti ctění obrazův svatých za osmého a devátého století. Jeden z těch obrazoborců byl císař Lev V. Armenský (813—820). Za jeho vlády svatý Theofor, muž slovútný, odřekl se znamenitého bohatství a stal se mnichem. Ve sporu zmíněném horlivě hájil ctění obrazů svatých, byl za příčinou tou pronásledován,

[1]) Tauromenion, jméno řecké, latinsky Tauromenium, značné město na východním pobřeží Sicilie. Bývši založeno roku 396. před Kristem od Sikulův u hory Tauru, odkudž jeho jméno, utrpělo velice válkou s otroky a válkou Oktávia s Pompejem. Na jeho místě stojí nyní město Taormina.

až pak ve vyhnanství život svůj dokonal pro víru křesťansko-katolickou. V Cařihradě ctí a vzývá se od katolíků vděčných jako patron.

6. Svatá Fina, panna, Italka.

V Etrurii, později Tuscia zvané, v zemi Toskanské a papežské na pravém břehu Tibery, kteráž roku 1860. stala se částí království Italského, ctí a vzývá se svatá Fina, panna. Chudobný, ale z rodu vzácného pochodící otec Kambius, a matka Imperiera pečlivě vychovali syna Čarda a dceru Finu, kteráž od mladosti bedlivě střežila čistotu panenskou, a k tomu konci vezdy klopila oči k zemi, krásnou tvář zahalovala, horlivě se modlila, a tělo své postem i rouchem žíněným podrobovala duchu. Aby ctnost její zkusil a ustálil, dopustil na ni Bůh dlouhou a těžkou nemoc, tak že po mnoho roků na lůžku tvrdém ani hnouti se nemohla. A přece nikdy ani slovem nejevila netrpělivost, ale vždy jen chválila Boha. Dobří lidé posýlali jí pokrmy. Z těch Fina ničeho pro sebe neuschovávala na příští den, ale rozdělovala je žebrákům příchozím. Konečně zvláštním zjevením oznámeno jí, že v den svatého Řehoře roku 1253. odejde duše její ke Kristu, Choti nebeskému. Fina vroucně připravovala se na hodinu tu, přijala svaté svátosti, a modlíc se, klidně skonala. Z těla svaté panny šířila se vůně líbezná; ku všeobecné žádosti bylo několik dnů vystaveno v kostele, kde se událo několik zázraků, jimiž oslaven byl i její hrob v rodné vísce Svato-Geminianské.

7. Blahoslavená Justina (Pravomila), panna, Italka.

V Arezzu (staré Arretium), velikém městě Toskánském v Italii, třináctiletá Justina vstoupila do panenského kláštera svatého Marka, a tam po čtyry roky věrně sloužila Bohu. Toho času jeptišky přestěhovaly se do kláštera, jenž nyní nazývá se „klášterem u všech svatých“. S povolením představených odešla Justina do samoty nedaleko hradu Čivitely, a tam s poustevnicí Lucií dnem i nocí na modlitbách trvala a se kála. Lucia roznemohla se v chyšce nízké a ouzké, v níž to panny jen

klečeti mohly. Justina po celý rok jí sloužila a dosloužila. Napotom v děsné samotě té zůstala sama jediná. Když pak počínal se jí kaliti zrak, odebrala se k jeptiškám u kostela svatého Antonína Bohu sloužícím, a pokračovala v tuhém živobytí svém. Po čase oslepla na čisto a těžce rozstonala se. Podivuhodna byla její trpělivost. Den co den od půlnoci do poledne klečíc bez ustání modlila se. Bůh obdařil služebnici Svou milostinami, jimiž pomocna byla netoliko spolujeptiškám, ale také jiným trpícím. Dvacet let ztrávila za plné slepoty, až pak roku 1319. dne 12. března svatě v Pánu zesnula. Na její přímluvu Hospodin spůsobem zázračným propůjčoval zdraví mnohým důvěrným prosebníkům a prosebnicem.

8. Ctihodný Diviš (Dionys), Kartusián Belgický.

Diviš narodil se roku 1403. v Rikkelu, městečku Belgickém, ze šlechtického rodu Levisů. Rikkel tenkráte náležel do biskupství Lutišského. Ještě nebylo Divišovi ani osmnáct let, a už vstoupiti chtěl v Ruremonde ke Kartusiánům. Ješto pak nikdo přijat býti nemohl před svým dvacátým rokem, odešel Diviš do Kolína, aby se tam na vysokém učení oddal vědě filosofické a bohoslovecké. Prvním ovocem horlivého bádání vědeckého byl spis „De ente et essentia.“ Maje 21 let věku svého stal se nováčkem řádu Kartusiánského, v němžto činně a požehnaně ztrávil 48 roků až do své smrti.

Diviš byl muž silný a otužilý; hlad, žízeň, zimu a nespaní snášel snadno; radostem zemským odumřel načisto; pokrmy nakažené, i shnilé ovoce a slanečky jídal bez odporu. Říkávalť sám o sobě: „Hlavu mám železnou, žaludek měděný.“ Jeho pilnost a paměť byla podivuhodna, bystrost rozumu a učenost mimořádna. Hlas měl slabý, ale kázaní jeho působilo svým obsahem dojemně. Dvě i tři hodiny nepohnutě stával rozjímaje a modle se u vytržení mysli, odkud mu dáno jméno: „Doctor ecstaticus.“ Císařové, králové, knížata a biskupové vyžadovali sobě ústné neb písemné rady jeho. Papež Eugen IV. přečtl jednu z jeho knih a zvolal: „Raduj se, Církvi, ježto máš takového syna!“ — Počet hledajících u něho rady vzrůstal tou měrou, že se to příčilo klidu klášternímu; proto převor učinil

jej „hospodářem klášterním," aby mimo klášter obcovati mohl s lidmi. Nyní teprvé sbíhali se k němu zástupové, tak že převor k jeho prosbě úřadu toho jej sprostil. A přece opět z tichého kláštera vyvolán byl. Kardinál Mikuláš de Kusa roku 1451. jako jednatel (legát) papežský měl v Německu a v Nizozemsku církevní kázeň vůbec, zvláště pak kázeň klášterskou proskoumati a napraviti. K tomu konci vzal sobě na cesty ty za společníka a rádce Kartusiána Diviše, jenž mimo spis „Úřad a řízení jednatele papežského," napsal také knihu „o bludech Mahomedanských," a „o nápravě klášterů." Po několika měsících vrátil se Diviš do klášterní komůrky, a vydal mnoho spisů, kteréž vydatně podporovaly znamenitého opravovatele Církve, papeže Pia II. Po pádu Cařihradu roku 1453. psal Diviš list knížatům katolickým, a vyzýval ku všeobecné výpravě proti Turkům a k nápravě života křesťanského. Kdyby se bylo porozumělo volání jeho: nebyli by Slované křesťané pět set let úpěli v otroctví Tureckém, nebyli by museli císařové Ruský a Rakouský roku 1877. a 1878. Slovanské naše bratry obětavě a velikou cenou krve i peněz vymaňovati z poroby Turecké. Jako památka na hlavní chrám Cařihradský, jejž tenkráte Turci proměnili v mešitu, zbudován byl klášter Kartusiánský „svaté Žofie" v Hertogenboschu [1]), jehož převorem jmenován byl Diviš. On však brzo odtud navrátil se do kláštera Ruremondského, kde dne 12. března 1471 šťastně dokonal svou plodnou pouť životní.

Sepsal asi sto deset spisů vlastnoručně, tak že nelze pochopiti, kterak život lidský vystačil na práci takovou.

Dne 13. března.

I. Svatá Eufrasia, panna Cařihradská.

Císař Východní říše, Theodosius I., panoval od roku 379. do 393. Osvědčil ve válkách velikou moudrost, a za poměrů strastných neobyčejnou vytrvalost. Byl výtečným vladařem až na nechvalitebnou prchlivost. Byl horlivým obhájcem svaté Církve.

---

[1]) Německy Herzogenbusch, franc. Bois-le-Duc (Boa-le-Dyk), hlavní město Holandské provincie Severního Brabantu.

Onť potřel kacířství Arianské a vykořenil poslední zbytky pohanstva v říši Západní i Východní. Mezi dvořany v Cařihradě měl také svého příbuzného Antigona, kterýž požíval všeobecné vážnosti pro skvělé vědomosti a pro výtečnou křesťanskou zbožnost. Antigon zasnoubil sobě rodem a ctnostmi vzácnou pannu, jménem Eufrasii, kteráž mu porodila dcerušku nazvanou na křtu svatém po matce Eufrasií.

Zbožní rodiče vzdávali Bohu díky za dítko svěřené, a prosili za milost, aby je dovedli vychovati pro nebe. Učinili slib, že budoucně žíti budou jako bratr a sestra, a vynakládali všechnu péči na dokonalé vychování dítěte svého. Záhy vštěpovali dcerušce Eufrasii bázeň Boží, jsouce přesvědčeni, že není lze příliš brzo mluviti s dítětem o Bohu a o věcech Božských, a že bývá obyčejně už pozdě tak činiti, zahnízdila-li se už milovnost světa, marnivost a roztržitost dítěti v srdci.

Eufrasii bylo teprvé pět let, když jí otec zemřel. Matka dvaadvacetiletá zdvojnásobila svou péči o dcerušku. Přimlouváno mladé vdově, aby se opětně vdala. I císařovna měla ji k tomu. Avšak Eufrasia umínila sobě, že až do smrti své vdovou zůstane a Bohu sloužiti bude. Aby se dalšímu naléhání vyhnula, opustila město císařské, Cařihrad, a s dceruškou odebrala se na statky své do Egypta.

V Egyptě seznámila se s pannami v sousedství společně v klášteře žijícími a tuhou kázeň zachovávajícími. Nepily vína, nepožívaly masa, vajec a vzácnějšího ovoce; jedly toliko chléb, luskoviny a zeleniny, a pily vodu. Obyčejně jedly jenom jednou za den po západu slunce. Některé z nich jídaly teprvé po dvou po třech dnech. Lůžkem byla jim ouzká huně z kozí srsti na zemi prostřená. Obíraly se ruční prací dle sil svých. Onemocněla-li některá, děkovala Bohu za velikou milost tu. Vdova Eufrasia chtěla jim pojistiti roční důchody, aby se modlily za manžela Antigona v Pánu zesnulého; ale předuostka kláštera odvětila jí: „My všechny odřekly jsme se časných statků a všeho pohodlí, bychom sobě zabezpečily království Boží. Jsme chudobny, a v chudobě volíme zemříti. Nicméně pamětlivy budeme na modlitbách svých vašeho choté.“ Nepřijaly ničeho než trochu oleje na osvětlení kaply, a trochu kadidla, kteréž zapalovaly Bohu ke cti na oltáři.

Vdova Eufrasia začasté navštěvovala kláštornice ty, a téměř pokaždé brala s sebou i dcerušku Eufrasii, kteráž mezi tím, jsouc sedm roků stára, dle tehdejšího obyčeje za budoucí nevěstu slíbena byla vznešenému pánu při dvoře císařském v Cařihradě. Avšak mladistvá Eufrasia zvolila sobě jediného Pána Jesu Krista za Chotě, a prosila matku, aby jí dovolila v kláštеře sloužiti Bohu. Matka se radostí až rozplakala, vidouc veliké účinky milosti nebeské v dítěti svém. Ochotně přivolila a dovedla Eufrasii ku přednostce kláštera. Eufrasia obraz Ukřižovaného, jejž jí předuostka podala, jevíc hlubokou uctivost, políbila a pravila: „Slibuji, že ostatek života svého věnovati volím výhradně toliko Spasiteli svému.“ Matka pak šla s ní ke kříži, rozepjala ruce k nebesům a říkala modlitbu následnou: „Přijmiž, ó Pane, dítě mé pod ochranu Svou! Onoť jenom Tebe miluje a hledá, jenom Tobě poručeno se činí!“ Potom obrátila se k dcerušce a mluvila: „V bázni Svého svatého jména utvrdiž tebe Hospodin, který zbudoval hory na základech nepodvratných!“ To proslovila, odevzdala dítě přednostce kláštera, a hořce plačíc odešla.

I sama také žila vdova Eufrasia nábožně, žádostiva jsouc pořád větší dokonalosti křesťanské. Masa a vína nepožívala; tuze postila se; dávala hojné almužny a konala všeliké skutky lásky k Bohu a bližnímu, připravujíc se na odchod s tohoto světa. Nedlouho před smrtí svou ještě napomenula dcerušku Eufrasii řkouc: „Boj se Boha, cti svoje sestry, a považuj se za jejich služebnici. Nikdy na to nemysli, čím jsi byla před světem, a že pocházíš z rodu císařského. Budiž pokorna a chudobna na zemi, abys nabyla slávy a pokladův nebeských.“

Po několika dnech Eufrasia vdova klidně a blaženě zemřela. O svatosti její všude nctivě mluvilo se. Církev Řecká brzo vzývala ji jako světici, konajíc výroční památku její a manžela Antigona svatého dne 11. ledna.

Císař Theodosius v Cařihradě, zvěděv o smrti Eufrasie vdovy, oznámil to snoubenci mladé Eufrasie, ale hned také doložil, že do kláštera vstoupila a Kristu se zasnoubila. Přece však psal Eufrasii a připomenul jí zasnoubení její v Cařihradě vykonané. Eufrasia písemně odpověděla císaři: „Náležím Pánu Ježíši Kristu, a nemohu se žádnému jinému dáti. Jediným přáním mým jest, aby svět na Eufrasii zapomněl. Prosím jenom za

tu milost, aby císař moje po rodičích zděděné statky v Cařihradě a v okolí chudým a sirotkům rozdal, nevolníky na statcích těch na svobodu propustil, a nájemníkům všecky dluhy prominul, abych prosta byla všech starostí zemských, a bez překážky sloužiti mohla Bohu. Modlete se za mne! Za to prosím i císařovnu.“

Císař Theodosius dal tento její list čísti ve shromáždění všech dvořanů, a nedovedl při tom zdržeti se slzí. Radní pánové jednomyslně zvolali: „Důstojnou jest dcerou Antigona a Eufrasie! Slouží ke cti vznešenému rodu svému! Jestiť svatou ratolestí svatého stromu!“ Stalo se jí po vůli.

Mladá Eufrasia v samotě klášterní zapomněla na svět, rozjímala o pravdách věčných, zapírala a mrtvila se. Od svého dvanáctého roku jen jednou za den u večer jídala. Nezřídka až do třetího dne postila se. Ochotně konala práce nejsprostší a byla pokornou služebnicí všech sester svých. Bylo jí však podstoupiti veliká pokušení, kteráž upřímně zjevila představené své. Tím jednak nabyla poučení a útěchy, jednak také cvičila se v pokoře. Bůh, kterýž pokorným dává milost, posilnil ji, aby statečně bojovala s nepřítelem člověka. Eufrasia zdvojnásobila své práce, modlitby i posty, a konečně slavně zvítězila.

Při všem tom tuhém řádu Eufrasia přece nepozbyla tělesné krásy své, což sestry její nazývaly ustavičným zázrakem. Jedna však, jménem Germana, dala se zaslepiti řevnivostí a závistí. Vinila Eufrasii z pokrytství, jímžto prý domoci se míní časem svým vlády v klášteře. Eufrasia klidně odpověděla: „Přednostka naše každé z nás přikázala, bychom pracovaly a se postily, seč síly naše jsou; činím tedy povinnost svou.“ Pak uvrhla se rozezlené sestře Germaně k nohoum, prosíc ji za odpuštění a poroučejíc se do modlitby její. — Představená, jak mile zvěděla o případu tom, pokárala smělou sestru Germanu, a vyloučila ji na určitou dobu ze společnosti ostatních řeholnic. Eufrasia ale tak dlouho prosila za ni, až přednostka prominula jí trest zasloužený. Takou měrou dokázala svatá panna Eufrasia, že oživena jest láskou, o kteréž napsal svatý apoštol Pavel: „Láska trpěliva jest, dobrotiva jest; láska nezávidí, nečiní zlé, nenadýmá se. Není cti žádostiva, nehledá, což její jest, nezpouzí se, nemyslí nic zlého. Neraduje se z nepravosti, ale

spolu raduje se v pravdě. Všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.“ I. Kor. 13, 1—8.

Eufrasia tak se Bohu zalíbila ryzou zbožností a zapíráním sebe, že ji oslavil i darem zázraků. Dožila se třicátého roku svého, když ji Bůh povolal do věčných radostí nebeských léta Páně 410.

2. Svatí Ruderik, kněz, a Šalomoun, mučeníci Španělové.

Za největší moci a slávy Mahomedánských Maurů či Arabů, jenž byli sobě podmanili Španělsko, narodil se, vychován byl a knězem stal se v Kabře[1]) Ruderik. Z jeho dvou bratří jeden zůstal křesťanem, druhý pak odpadl od víry a stal se Mahomedánem. Bratří začasté vadívali se, a jedné noci tak urputně dali se do sebe, že bratr kněz zakročil, aby hádku skončil. Zuřiví bratří však jako slepí vrhli se na Ruderika a smrtelně ubili jej. Bratr Mahomedán naložil ho na nosítka, dal jej v celém okolí přenášeti a provolával zlomyslně: „Můj bratr kněz přestoupil na naši víru Mahomedánskou, a nevolí dříve umříti, nežby se vám to oznámilo.“ Avšak za několik dnů kněz Ruderik přišel k sobě, počal se zotavovati, a poznav zrádu bratra odpadlíka, prchl do hor Kordovských.

Toho času byl v Kordově kalifem (králem Mahomedánským) Mahomed, zarputilý nepřítel křesťanův.[2]) Kněz Ruderik přišel do Kordovy, aby sobě pojednal, čeho potřeboval. S ním potkal se v městě bratr Mahomedán, kterýž vida na bratru svém tonsuru, oholenou pleš na hlavě, znamení trnové koruny Kristovy, udal jej soudci Mahomedánovi řka: „Bratr můj dávno vyznal víru naši, a zase křesťanem stal se.“ Soudce Ruderika přemlouval a bohatství i důstojnosti mu sliboval, uvěří-li v proroka Mahomeda, a vyzná-li, že Kristus není Bůh. Ruderik odvětil: „Netoliko křesťanem, ale služebníkem Kristovým, knězem jsem. Věcí takových nabízej lidem svým, jenž baží po časném pohodlí a nedbají o slávu věčnou. My pak voláme s apoštolem

---

[1]) Cabra, městys Španělský v krajině Kordovské, druhdy Egabio, Aegabro, před Maurskou nadvládou sídlo biskupské. — [2]) Viz o tom životopis svatého Eulogia dne 11. března, II. 348.

Petrem: „„Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného Ty máš! My jsme uvěřili a poznali, že Ty jsi Kristus, Syn Boží.““ Jan 6, 69. 70. Řečí tou popuzený soudce pravil: „Odejdi do žaláře a buď společníkem vrahů a zlodějů!“

Kněz Ruderik vesele odešel s biřici. V žaláři poznal katolíka Šalomouna, jenž byl podobným spůsobem zrazen a pro víru uvězněn. Oba spřátelili se, povzbuzovali se vzájemně ku statečnosti a na smrt mučenickou připravovali se postem, bděním a modlitbami. Soudce, když o tom slyšel, přísně pokáral žalářníky, a kázal oba vyznavače odděliti od sebe. Po několika dnech shledali se před soudnou stolicí, kdežto opět vyzváni byli, aby se prohlásili za Mahomedány. Soudce nadarmo vyzval je podruhé i potřetí, a tudíž odsoudil je na smrt mečem. Kněz Ruderik a křesťan Šalomoun políbili se, poklekli, poroučeli sebe do modliteb všech katolíků, a pak za pláče spoluvyznavačův svých rychlým krokem spěchali na popraviště. Nejprvé stat byl kněz Ruderik, aby snad Šalomoun, vida mrtvolu jeho, přece zapřel víru svou. Avšak i Šalomoun statečně přijal ránu mečem. . .

Těla obou mučeníků do řeky vhozena, ale od křesťanů vylovena a v klášterním kostele svatého Genesia v Kordově pochována byla léta Páně 857.

3. Svatá Kenocha, panna Skotská.

Za jedenáctého století byl až do 1034. Malkolm II. králem v Skotsku, severní části ostrova Britského. Toho času žila v zemi té Kenocha, panna šlechtična, krásná, pokorná, stydlivá, nábožná a tak vzdělaná, že velmožové nejčelnější žádali sobě míti ji za choť. Ona však zvolila sobě Krista ukřižovaného, a nedala se v úmyslu tom zvrátiti ani hrozbami, ani hladem, ani vyděděním a vypovězením z domu otcovského. Za ustavičného zapírání sebe v chudobě dobrovolné dočkala se věku velikého a už za živa nabývalo na její přímluvu mnoho nemocných od Boha zdraví spůsobem zázračným. Dobrý svůj boj dobojovala dne 13. března roku 1007. Zasvětilo se jí ke cti několik kostelů v Skotsku.

4. Svatý Nikefor, patriarcha Carihradský.

Učení Církve katolické o obrazích jest: „Není proti prvnímu Božímu přikázaní, obrazy svatých v uctivosti míti. Katoličtí křesťané ctí obrazy, poněvadž něco ctihodného, na příklad: Božskou osobu, nebo Matku Boží, nebo některého svatého představují. Tato pocta nevztahuje se na obraz, nébrž na toho, kdo se obrazem představuje.“ Proti této nauce katolické z příčin politických přičil se Lev Isaurický, císař Carihradský, zakázal roku 726. obrazy svatých ctíti, a naporučil, aby vyklizeny byly z kostelů. Roku 730. vydal pak zákon ještě rouhavější, aby obrazy i s veřejných míst a ze soukromých domů byly odstraněny a zničeny. Ovšemť pak kdekterý vzdělaný a věrný katolík, bludu takovému se protivil, a pro pravdu mnozí museli i trpěti.

Ještě ukrutněji počínal sobě Lva III. Isaurického syn a nástupce na trůnu, Konstantin V. Kopronym (Necuda, 741—775.), kterýž roku 747. na ctitele obrazův uvalil tresty nelidské, a přemnohé ze země vypověděl, o statky oloupil a mučiti dal. Násilník ten neušetřil ani věrného svého tajemníka Theodora, kterýž jako zbožný ctitel obrazů a neohrožený vyznavač učení katolického do Nicey v Bithynii byl vypovězen, a tam dokonal život svůj. Jeho manželka Eudoxia dobrovolně šla s manželem do vyhnanství, a setrvala mu po boku až do jeho smrti.

Manželé tito měli syna Nikefora, jenž povolán byl k úkolům v Církvi velikým.

Konstantinův syn Lev IV. pokračoval pronásledovati věrné katolíky, ale už roku 779. zemřel, zůstaviv desítiletého syna Konstantina VI., jehož poručnicí byla jeho matka císařovna Irena, upřímná ctitelkyně obrazů posvátných, kteráž papeže Adriana I. žádala za svolání sněmu církevního, aby se dokonale vyřídil spor o ctění obrazů. Sněm ten svolaný do Nicey roku 787. měl 350 poradníků, jenž ctění obrazů za pravou nauku církevní prohlásili, a protivníky z Církve vyobcovali.

Na sněmu tom byl činným také Nikefor, jejž pro jeho učenost a výmluvnost císařovna Irena byla ustanovila za císařského tajemníka a za císařského náměstka na sněmu Nicejském. Nikefor byl netoliko nástupcem otce svého v úřadě císařském, ale také jako otec horlivým obhájcem učení katolického a ctitelem

obrazův Spasitele a svatých, což osvědčil na sněmu Nicejském výmluvností svou a podpisem, jímžto jako náměstek císařský potvrdil usnešení sněmovní.

Nikefor ještě nebyl ani úplně třicet let stár, když císaře na sněmu zastupoval; a přece neliboval sobě ve svých důstojnostech světských. Složiv úřad slavný odebral se do divoké samoty u Bosporu Thráckého.[1]) Tam setrval na modlitbách, a za tuhé kázně obíral se vědami. Později počal i půdu obdělávati, a jakmile se mu to dařilo, spojil se s několika soudruhy k životu klášternímu. Takto dobře připraveného modlitbou, zapíráním sebe a vědou povolal Bůh na arcibiskupský prestol Cařihradský. Na Boží hod Velikonoční dne 12. dubna 806. byl za přítomnosti velikého zástupu na biskupství posvěcen a na stolec patriarchy Cařihradského povýšen, přijav před tím svěcení kněžské.

Církevní mír v říši Východní byl sice zjednán zmíněným sněmem Nicejským II. a neunavnou horlivostí Nikeforova předchůdce patriarchy, svatého Tarasia; avšak Nikeforu zbylo ještě dosti práce na vinici Páně. Za trvajícího míru pečoval o zlepšení a ustálení církevních předpisů zvláště v klášteřích, v nichžto řeholnou kázeň zvelebil, a jimžto zabezpečil potřebné důchody.

Mladý Konstantin VI., Porfyrogeneta (v purpuru zrozený), od vlastní panovité matky své Ireny zbaven byl zraku a trůnu. S ním vymřel rod císařův Isaurických v Cařihradě roku 797., a matka trýzněná vlastním svědomím už roku 802. svržena byvši, kála a předením živila se na ostrově Lesbu[2]) až do své smrti dne 9. srpna 803. Ministr financí, Nikefor, svrhnuv Irenu dal se za císaře prohlásiti a panoval až do roku 811. Po něm jenom dva měsíce jeho syn Staurakios, a potom Michael I. od října 811—813., kteréhož Lev V. Armenský odstranil a dne 11. července 813. v arcibiskupském kostele od patriarchy Nikefora za císaře korunován byl.

Nábožný patriarcha, neznaje smýšlení císaře nově korunovaného, hned druhého dne odebral se k němu, aby jej přiměl k pod-

[1]) Bosporus Thrácký jest úžina mezi Asií a Evropou, spojující Černé moře s mořem Marmorským, při níž leží hlavní město říše Turecké, Cařihrad.—[2]) Lesbos, nyní novořecky Metellino, turecký ostrov v moři Aegejském blíž západního pobřeží Malé Asie.

pisu předloženého vyznání víry katolické. Ale marna byla jeho žádost. Císař podpis odepřel a brzo objevil se jako přívrženec obrazoborcův. Obrazy svatých se ničily a věrní biskupové byli vypovídáni. Patriarcha Nikefor nesmyslnému řádění císařovu statečně se opřel, a nedal se ve své neohroženosti mýliti ani hrozbami císaře, ani přisouzeným žalářem, ani nemocí, kteráž u něho vypukla následkem velikého namáhání a zármutku. Konečně, ještě nemocen a sláb, na začátku času postního dne 11. února 815 byl v noci na nosítkách z chrámu svaté Žofie odvlečen a jako vypovězenec odvezen do kláštera svatého Theodora, kterýž byl dříve sám vystavěl. Ani ve vyhnanství nepřestal dobrý pastýř pečovati o svěřence své a horliti pro učení katolické. Na prestol svůj v Cařihradě nikdy více nevrátil se, neboť ve vyhnanství zemřel dne 2. června roku 828. Římská a Řecká Církev slaví památku jeho dne 13. března, kteréhož dne ostatky jeho přenešeny byly.

Svatý Nikefor náleží mezi nejučenější patriarchy Cařihradské. Zůstavilť potomstvu mnoho důležitých rukopisů, z nichžto většina později tiskem vydala se.

5. Svatý Theodor (Bohdar) Graptus, mučeník Apamejský.

Theodor, narodiv se v Palestině a nabyv šťastného vychování, vstoupil do kláštera svatého Saby, kdežto i na kněžství vysvěcen byl. Vynikal učeností, zbožností a ryzou věrou tak, že jej patriarcha Jerusalémský, Tomáš, roku 818. poslal do Cařihradu, aby tam hájil katolickou nauku o ctění obrazův svatých. Theodor předstoupil neohroženě před císaře Lva V. Armenského (813—820), muže prudkého, jenž nadržoval odpůrcům obrazův. Theodor vytýkal mu nechvalné působení jeho. Císař dal Theodora zbičovati a odvesti do Pontu, na jižní pobřeží Černého moře v Malé Asii.

Po smrti císaře Lva navrátil se Theodor roku 821. do Cařihradu, a zastával ctění obrazův svatých před císařem Michaelem II. Zajíkavým čili Koktavým (820 829), kterýž, chtěje býti nestranným, nařídil, aby žádná strana míru nerušila. Rozkazem tím ovšem proti sobě popudil ctitele pravdy a obrazů

svatých. Císař Michael dal statečného obhájce víry, Theodora, uvězniti, a pak zase do vyhnanství odvesti.

Roku 833. dal jej císař Theofil (829—842) metlami mrskati a na ostrov Afusii vyvesti. Císař Theofil byl svéhlavý protivník ctitelův obrazů, které stíhal tresty ukrutnými. Když kněz Theodor po dvou létech z vyhnanství navrátil se do Cařihradu, a ovšem císaři povolen býti nechtěl, proto že povolen býti nemohl, aby nezradil věc svatou: dal mu císař v obličeji vypíchati dvanáct veršů jambických, odkud má příjmí své „Graptus“ [1]), a tak ztrýzněného Theodora kázal v Apamee v Bithynii [2]) uvrhnouti do žaláře, v němžto také zemřel.

Svatý Theodor měl bratra Theofana, jenž od mladosti byl jeho nerozlučným společníkem a účastníkem utrpení. Dochoval se list svatého Theodora, psaný Janovi, biskupu v Cyziku [3]), v němžto vypsáno jest utrpení jeho i bratrovo.

Bratr Theofan dlouho po smrti svatého Theodora roku 845. stal se arcibiskupem Nicejským. Arcibiskup Theofan sepsal píseň na památku a ke cti svému bratru Theodorovi, kteráž nachází se v řeckém Menaionu [4]) ke dni 27. prosince.

Neděle V. postní, „Smrtelná“.

Jan 8, 46—59.

S podivuhodnou vytrvalostí a shovívavostí konal Pán Ježíš spasitelský úřad Svůj. Všestranným spůsobem snažil se, aby k poznání pravdy přivedl i nejzarytější odpůrce a protivníky. Důkazem toho jest i dnešní svaté evangelium. Dlouhou řečí dovozoval zástupům židovským a knížatům kněžským, že jest světlem světa a zaslíbeným Mesiášem, kteréhož Otec nebeský seslati ráčil člo-

---

[1]) Slovem „Graptus“, naznačoval se nelidský trest vpíchání jakýchkoli známek nebo slov na čele a v obličeji; graphis a graphium jest nástroj, jímžto se vpíchání to dělo. — [2]) Apamea, ke cti Apamee, vdově po Alexandru Velikém.—[3]) Cyzikus, veliké a krásné město v Maloasijské krajině Mysii.—[4])Menaion jest u Řeků kostelní kniha, v níž to jsou nařízení o službách Božích na slavnosti Páně a na svátky svatých spolu s hymny (písněmi), modlitbami a legendami. Odtud Četii-Minei v Ruské církvi jest čtení měsíčné, obsahující životopisy svatých.

věčenstvu. A skutečně „mnozí uvěřili v Něho.“ Jan 8, 30. Ostatním pak vytýkal Pán Ježíš tvrdošíjnou nevěru, řka: „Kdo z vás bude mne trestati z hříchu? Pravdu-li mluvím vám, proč mi nevěříte?“ Jan 8, 46.

O Kristu Pánu napsal svatý apoštol Pavel: „Takovéhoť zajisté potřebí nám bylo velekněze — svatého, nevinného, neposkvrněného a odděleného od hříšníků, kterýž vznešenějším učiněn jest nad nebesa.“ Žid. 7, 26. Tudíž arcit Pán Ježíš mohl veřejně vyzvati nejzarytější nepřátely Své, aby Jej v něčem stíhali, mohou-li. Poněvadž Jej v ničem stíhati nemohli, musel žádati po nich, aby Mu věřili. Kdo však Jemu bezhříšnému a pravdomluvnému přece neuvěří, jako fariseové a zákonníci, ti ovšem musejí býti povahy docela jiné, než On sám; ti nemohou míti žádné příbuznosti s Bohem, dárcem pravdy. Proto pravil jim: „Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší; vy proto neslyšíte, že z Boha nejste.“ Jan 8, 47. Syny a dcerami Božími stávají se lidé milostí Boží, která v nás hříšnou náruživost dusí, a ducha našeho k nebeským věcem povznáší, tak že takořka povahou Boží naplněni bývámě podle výroku svatého Pavla: „Kteříkoli Duchem Božím vedeni bývají, ti jsou synové Boží.“ Řím. 8, 14. Ovšemť pak člověk milosti Boží překážeti nesmí, aby tohoto synovství Božího dostoupil. Fariseové a zákonníci však patrně protivili se milosti Boží, a proto nechtěli pravdu Boží z úst Kristových slyšeti a jí uvěřiti.

Avšak nadarmo Pán Ježíš řečí lahodnou dovodil fariseům a zákonníkům veliké nebezpečí, do něhož se vrhali urputnou zatvrzelostí. Oni domluvou Páně rozhněvali se a potupili Jej řkouce: „Dobře-li my nepravíme, že jsi Ty Samaritán a že ďábla máš?“ Jan 8, 48. Jméno Samaritán u židů značilo nepřítele, kacíře a odštěpence od Zákona Mojžíšova, a bylo u nich velikým pohaněním. Ale nejen „Samaritánův“, také ďáblem posedlých nadávali židé Pánu, jakož Mu byli již několikráte předstírali zlostně, „že skrze belzebuba, knížete ďáblů, vymítá ďábly.“ Luk. 11, 15. — Ježíš vlídně a mírně odpověděl jim: „Já ďábla nemám, ale ctím Otce svého, a vy jste mne zneuctili.“ Jan 8, 49. To jest: Cokoliv činím a mluvím, nepochází z vnuknutí zlého ducha, neboť všecko směřuje výhradně toliko k rozmnožení cti a slávy Otce mého nebeského. Za to měli byste mi býti vděčni,

měli byste ochotně přijmouti učení mé; ale vy místo toho naopak zneuctíváte mne.

Poněvadž ale mluvil o neúctě, která se Mu od nich dála, mohlo zdáti se, jakoby Své vlastní cti a slávy žádostiv byl; proto ihned doložil: „Já nehledám slávy Své; jestiť (Otec nebeský), kterýž ji hledá a soudí.“ Jan 8, 50. To jest: Mně není potřebí, abych vyhledával cti a slávy své, poněvadž úcta Otce nerozlučně spojena jest s úctou Syna; a tudíž ponechávám hájení své cti samému Otci, jenž oslaví mne vítězstvím pravdy a záhubou nepřátel pravdy té na světě, a při posledním soudu na konci světa, kdy nepřátelé moji odsouzeni, následovníci moji pak oslaveni budou.

Napotom připomenul Pán Ježíš zástupu, co činiti mají, aby v den soudu oslaveni byli se spravedlivými: „Zajisté, zajisté pravím vám, bude-li kdo zachovávati řeč mou, neuzří smrti na věky.“ Jan 8, 51. Očividně mluvil Kristus Pán o smrti duchovní, o záhubě věčné, o vyloučení ze života nebeského, jemuž propadnou ti, jenž v Krista neuvěřili, řečí a přikázání Jeho nezachovávali, a v nekajicnosti s tohoto světa odcházejí. Ale fariseové a zákonníci, berouce slova Páně o smrti tělesné, jakoby byl hlásal, že vyznavači a následovníci Jeho podle těla neumrou: znova hrubě osopili se na Něj, řkouce: „Nyní jsme poznali, že ďábla máš. Abraham umřel i proroci, a ty pravíš: Bude-li kdo zachovávati řeč mou, smrti neokusí na věky? Zdaliž jsi Ty větší než otec náš Abraham, kterýž umřel, a proroci, kteří zemřeli? Kým se sám činíš?“ Jan 8, 52, 53. Čím vlídněji Pán Sobě počínal, tím více rostla zloba nepřátel Jeho. Zmiňovali se o Abrahamovi a o prorocích, a přece nechtěli uznati, že Abraham a proroci o Něm byli předpovídali. Ze kterých měli čerpati poznání o svrchované výsosti Páně, těch zneužívali ku snižování Jeho. „Kým se sám činíš?“ pravili; „učiní-li řeč Tvá bezsmrtným, ještoto zjevená řeč Boží z úst největších světců, Abrahama a proroků, nemohla zachrániti před smrtí?“

Pán odmítl od Sebe honosnost a chloubu, kterouž Mu nepřátelé přičítali; při tom však Svou vznešenost nad Abrahama a proroky vyznal řka: „Oslavuji-li se já sám, sláva má ničím není. Jestiť Otec můj, kterýž mne oslavuje, o Němž vy pravíte, že Bůh váš jest, a nepoznali jste Ho. Ale já Jej znám,

a řeknu-li, že Ho neznám, budu podobný vám lhář. Ale znám Jej a řeč Jeho zachovávám. Abraham, otec váš, radoval se, aby: viděl den můj; i viděl, a zradoval se.“ Jan 8, 54—56. To jest Sám Otec můj nebeský, Jejž Otcem svým nazýváte, oslavil mne a vydal o mně svědectví s nebe; ale Boha svého, Otce mého, nepoznali jste. Kdybyste Jej a Zjevení Jeho znali, museli byste poznati i mne, Jeho Syna a od Něho seslaného Mesiáše světa. Já však, od věčnosti jsa s Otcem jedné podstaty a bytnosti, znám Jej, a tudíž ode mne můžete naučiti se pravdě o Bohu. Já, kdybych řekl, že Boha neznám, byl bych lhářem jako vy lháři jste, pravíte-li, že Jej znáte. Odvoláváte-li se proti mně k Abrahamovi, praotci svému, vězte, že skutečně větším jsem než Abraham, který se příchodu mému na svět těšil, a příchod ten v předpeklí mezi spravedlivými Starého Zákona uzřel a z něho se radoval.

Zlovolní židé opět nechápali smyslu slov Kristových domnívajíce se, že Pán mluví o vidění tělesném, a takovou měrou že se vydává za vrstevníka Abrahamova; proto odvětili Pánu: „Padesát let ještě nemáš, a Abrahama jsi viděl?“ Jan 8, 57. To jest: Nejsi ani půl století na světě, a pravíš, že jsi viděl Abrahama, od něhož uplynulo už dvoje tisíciletí?

Pán však důrazně poučil je, že jako Bůh od věčnosti jest, a proto řekl jim: „Zajisté, zajisté pravím vám, prvé než Abraham byl, já jsem.“ Jan 8, 58. O Abrahamovi pravil Pán Ježíš: „Prvé nežli byl,“ poněvadž musel povstati a zroditi se; o Sobě pak pravil: „Já jsem,“ poněvadž jako Bůh jest od věčnosti do věčnosti, nemaje ani začátku ani konce, jak byl Hospodin Bůh zjevil a oznámil Sebe Mojžíšovi výrokem. „Já jsem, který jsem.“ II. Mojž. 3, 14.

Židé dobře porozuměli, že Pán Ježíš připisuje Sobě věčnou bytnost Božskou, ale nevolíce v Božství Jeho uvěřiti, prohlásili řeč Kristovu za rouhání, pro kteréž Jej chtěli kamenovati. K tomu konci „chápali kamení, aby házeli na Něj.“ Jan 8, 59. Pán Ježíš ale v tom okamžení Božství Své osvědčil novým zázrakem. Učinilť se neviditelným, „skryl se“ očím jejich, „a vyšel z chrámu,“ poněvadž ještě nepřišla hodina Jeho, aby se nechal usmrtiti. Očekávalť dobu od Otce ustanovenou, kdy podstoupiti

měl smrt bolestnější a potupnější, kdy měl ukřižován býti jako Spasitel a Vykupitel všeho člověčenstva.

Ukřižování Pána Jesu Krista, poslední část přehořkého utrpení Jeho, jest předmětem rozjímání dnešního.

Utrpení Páně na kříži.

Přebolestný průvod s Ježíšem kříž nesoucím došel svého konce, jak nám vypravuje svatý evangelista Matouš: „I přišli na místo, kteréž slove Golgota, to jest: místo popravné.“ Mat. 27, 33. Tam katané nepopřáli Pánu ani oddechu, ale spěchali, aby Jej přivedli na kříž. Rozvázali na Něm provazy, svlekli Mu všecky šaty přilepené zaschlou krví na těle zraněném, a tak nemilosrdně obnovili Pánu všecky rány a bolesti. Před zraky velikého zástupu stál Kristus obnažený, aby svatá stydlivost Jeho uražena byla a zadost učinila věčné spravedlnosti Boží za všeliké nestydatosti páchané lidmi nemravnými.

Když byli katané připravili kříž Páně a uchystali hřeby i ostatní potřeby k ukřižování, „dali Pánu Ježíši píti vína smíšeného se žlučí; ale Pán, když okusil, nechtěl píti.“ Mat. 27, 34. Bývalo obyčejem, že lidem na smrt odsouzeným v posledních hodinách poskytoval se nápoj dobrý, aby se poobčerstvili v bolestech svých. Avšak milému Spasiteli zloba mučitelův nejen nedopřála občerstvení toho, ale nad to ještě spůsobila Mu novou nepříjemnost vínem na ocet zkysaným a se žlučí smíšeným. Všemi smysly hřešili a hřeší lidé, tudíž každý smysl Spasitelův musel trpěti, aby vykoupeno bylo člověčenstvo; proto i chuť Kristova trápena byla nápojem odporným a přehořkým.

Rozkazu katanova, aby se na kříž položil, uposlechl Pán Ježíš přeochotně. Zhlavcem byla Mu trnová koruna, kteráž Mu znova rozbodala hlavu přesvatou. Tak na oltáři kříže ležel Beránek Boží, jenž sejmouti a smazati měl hříchy světa, jenž dobrovolně obětoval se za veškero člověčenstvo, aby mu zjednal nebe hříchem ztracené.

Těžkými ranami kladiva přibíjeli katané Pánu svaté ruce násilně roztažené a nohy neunavené, kteréž po tři roky obcházely po vlasti v příčině dobročinnosti nejlaskavější. V náručí Své přebolestně rozpřažené volal Spasitel veškero lidstvo, aby je smířil

s Bohem, aby je sjednotil v jedinou šťastnou společnost v Církvi Své a v království nebeském.

A již vlekli katané Pána na kříži přibitého k místu, kde kříž měl postaven býti. Kříž s obětí přibitou vyzdvihli, a v připravené jámě upevnili, aby pak „rozdělili roucho Jeho a metali los," Jan 8, 35., jak byl předpověděl korunovaný prorok Žalmista Páně řka: „Zbodli ruce mé i nohy mé, sčetli všecky kosti mé, rozdělili sobě roucha má, a o můj oděv metali los." Žalm 25, 17—19. Kdo vypoví strašlivé bolesti, jichžto vytrpěti musel Kristus na kříži pnící, když tíže těla bez ustání roztahovala Mu rány na rukou i na nohou? Není věcí možnou, abychom sobě dokonale představili hrozné utrpení Páně! Tu nelze jinak než volati za prorokem Jeremiášem: „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li která bolest jako bolest má!" Pláč Jerem. 1, 12.

Syn Boží, pravý Bůh a pravý člověk, tiše a mlčky snášel nevyslovitelné bolesti, a uvažoval sám u Sebe největší zlo, jímžto jest hřích, kterýž Mu uložil tu přeukrutnou obět. V Božské lásce Své vzpomínal na všecky hříšníky, ježto chtěl z hříchů vyhojiti a spasiti. Toho důkazem pohnutlivým jsou první slova, kteráž na kříži vypustil ze svatých úst Svých, hlasem laskavým prose i za ty, jenž Jej byli vlastnoručně ukřižovali, i za všecky ty, jenž hříchy svými byli příčinou ukřižování toho: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!" Luk. 23, 34.

Spoln s Kristem „ukřižováni byli dva lotři, jeden na pravici a druhý na levici." Mat. 27, 38. Pán Ježíš, který ve Svém úřadě Mesiášském s hříšníky obcoval a s nimi jedl, kterýž přišel na svět, aby hledal a spasil, co bylo ztraceno, který sám řící ráčil fariseům proto se horšícím: „Nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní ho potřebují," — Pán Ježíš nestyděl se za to, že i ve smrti Své měl hříšníky za společníky, aby zjevno bylo všemu světu, že jest Smilovníkem, Vykupitelem a Králem všech kajících hříšníků, že nepohrdá žádným, kdožkoli u Něho hledá ochrany a milosti. Proto řízením Božím dal Mu Pilát pohan nad hlavou zavěsiti nápis trojím jazykem psaný: „Ježíš Nazaretský, Král židovský." Ačkoli pak židé proti nápisu tomu zpouzeli se, Pilát přece setrval při něm, a nedopustil, aby se změnil.

Aby míra bolestí Kristových vrchovatě naplněna byla, musel

v největších bolestech Svých také ještě snášeti posměch a potupu nepřátel. Ti zajisté „rouhali se Jemu, ukřivujíce hlav svých a říkajíce: „Ha, ha, kterýž rušíš chrám Boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomoziž sám Sobě. Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže!“ Podobně i knížata kněžská a zákonníci se staršími posmívali se Mu a pravili: „Jiným pomáhal, sám Sobě nemůže pomoci. Je-li král Israelský, ať nyní sestoupí s kříže, a uvěříme Jemu. Doufalť v Boha, ať Jej nyní vysvobodí, chce-li, neboť řekl: Syn Boží jsem!“ Mat. 27, 39—45. I jeden z těch lotrů, jenž Mu viseli po boku pravém i levém, „rouhal se Jemu říka: „Jsi-li Ty Kristus, pomoziž Sobě i nám! Odpověděv pak druhý, trestal ho říka: Ani ty se Boha nebojíš, an v témž odsouzení jsme? A my zajisté spravedlivě, neboť zasloužených trestů trpíme za skutky své; ale Tento nic zlého neučinil.“ Luk. 23, 39—41. Ó, čeho jest schopno převrácené a zatvrzelé srdce člověkovo! Nejstrašnější muky a bolesti, jichžto Pán nevinně snášel, nemohly obměkčiti a napraviti srdce fariseův a zákonníkův. Taková byla zaslepenost jejich, že k bolestem přidávali posměch a potupu! Příkladu jejich následoval i jeden z lotrů spolu ukřižovaných, jenž o sobě věděl, že v nepravostech trávil život svůj, a že mu v několika hodinách nastává smrt. Nicméně ani za chvíle rozhodující o celé věčnosti nešel do sebe, ale rouhal se Pánu s náruživými nepřátely a mučiteli. A milý Pán Ježíš trpělivě a tiše snášel posměch a potupu i nepřátel Svých, i lotra až do nejhlubší duše zpustlého, aby zadost učinil spravedlnosti Boží za všeliká rouhání, jimiž věčný Bůh urážen byl a urážen bude až do skonání světa; aby odpuštění zjednal i rouhači, obrátí-li se v čas s lítostí k Bohu jako lotr druhý, jenž poznal v Kristu Syna Božího a Vykupitele svého. Proto káral rouhavou řeč spolulotra svého; proto vyznal uevinu Ježíše Krista; proto důvěrně k Němu obrátil se a prosil Ho říka: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království Svého!“ Ó přešťastný lotr ten, který za posledních hodin života svého zemského přece ještě hledal a nalezl smilování! Řekl jemu Pán Ježíš: „Zajisté pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji!“ Luk. 23, 43.

Posud visel Pán Ježíš asi půl hodiny na kříži, byv o hodině poledni s křížem vyzdvižen. A aj, veškera příroda počala svědectví dávati Pánu svému, Ježíši Kristu na kříži pnícímu. Z ne-

nadání zatmělo se slunce, a děsná tma rozprostřela se nad Kalvarií a nad celým Jerusalémem. Tupičové a rouhači náhle zkrotli; fariseové a zákonníci nemohli ukrýti vniternou úzkost svou; všickni bázlivě pohlíželi k nebesům; přemnozí za velikého strachu navrátili se do Jerusaléma.

Máteř Kristova, Miláček Páně Jan, Maria Kleofášova a Maria Magdalena obklopili kříž Páně. Rodička Boží utrápená toužným zrakem pohlížela vzhůru k Synu svému, nemajíc jiného přání, než aby mohla s Ním zemříti a na věčnost odejíti. „Pán Ježíš uzřev Matku Svou a učeníka stojícího, jehož miloval, řekl Matce Své: Ženo, hle syn tvůj! Potom pravil učeníkovi: Hle, matka tvá!“ Jan 19, 24—27. — Dvojí věc uvážiti dlužno v příčině těchto slov Ježíše ukřižovaného. Předně Jeho starostlivost o matku opuštěnou, an ji odporučil apoštolovi Janovi na starost synovskou, a tak vlastním příkladem hlásal nám všem velikou a svatou povinnost všech synů a dcer, aby vděčně odsluhovali se otci svému a matce své. Druhá předůležitá věc jest ta, že Pán Ježíš milovanou Rodičku Svou před samou smrtí na kříži nepojmenoval sladkým slovem „matko“, nébrž slovem „ženo“. Příčina toho byla velika. V ráji vyslovil Hospodin Bůh kletbu nad svůdcem prarodičů našich a zaslíbení Vykupitele všemu člověčenstvu těmi slovy: „Nepřátelství položím mezi tebou (svůdníkem ďáblem) a mezi ženou; mezi semenem tvým a semenem její. Onať potře hlavu tvou, a ty úklady činiti budeš patě její.“ I. Mojž. 3, 15. Na hoře Kalvarii došlo zaslíbení to naplnění svého. Ukřižováním Ježíše Krista potřena byla hlava zlého nepřítele, a vykonáno vykoupení lidstva. Aby pak ani sebe menší pochybnosti nezbylo, která že jest ona žena, ježto potříti měla hlavu ďáblovu Božským Synem svým: proto Kristus na kříži pnící přesvatou Rodičku Svou slavně a veřejně nazval ženou

Mezi tím, co Pán Ježíš Své druhé a třetí slovo promluvil k Matce Své a k milovanému učeníku Janovi, tma nad horou Kalvárskou stávala se vždy hustější a děsnější, tak že u mnohých ozývati se počínalo zlé svědomí, a tudíž vzdalovali se od kříže Kristova, kolem něhož bylo jim nesmírně smutno a pusto. Pán Ježíš pněl na kříži beze vší útěchy za plné opuštěnosti, trpěl vrchovatou měrou to, co trpěti může ubohý mučený a zničený člověk za největší opuštěnosti bez útěchy lidské a Božské. Tato

bolest Kristova nedá se vysloviti; bylať tak strašna, že ji projevil hlasem velikým volaje: „Eloi, Eloi, lamasabakthani“; to jest: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Mar. 15, 34. Tímto Svým utrpením hrozné opuštěnosti zjednati nám ráčil milující Ježíš potřebné síly, abychom za děsné bídy opuštěnosti v posledních hodinách života vezdejšího bojovali vítězný boj, sjednocujíce opuštěnost svou se záslužnou opuštěností Kristovou na kříži. Ó blaze nám! Člověk v Církvi s Ježíšem sjednocený nemusí zoufati sobě v hodinu smrti své, když nastává kolem něho zatmění, když mu mizí všeliké světlo a všeliká útěcha. Jemu přichází ze zásluh Kristových vniterné světlo a vniterná útěcha blaživá.

Po tomto čtvrtém slově Páně na kříži přišli podruhé ke kříži bolestná Matka Boží, svatý Jan, Maria Kleofášova a Maria Magdalena. Tělo Kristovo na kříži bylo již velice bledé, slabé a vysílené pro velikou ztrátu krve. Tu opět otevřela se svatá ústa Páně ke slovu pátému: „Žízním!“ — „Byla pak tam postavena nádoba plná octa. Oni tedy houbu plnou octa na ysop nastrčili a podali k ústům Jeho.“ Jan 19, 28. 29. „A když okusil Ježíš octa, řekl (slovo šesté): „Dokonáno jest!“ Jan 19, 30; a nakloniv hlavy velikým hlasem zvolal (sedmé a poslední slovo Své na kříži: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého! A to pověděv, vypustil duši.“ Luk. 23, 46.

Ježíš Kristus na kříži! Bůh a spolu člověk, jednorozený Syn Boží, nejnevinnější a věčně svatý — ukřižován! Kterak to pohled pro každé srdce citlivé! Ze svatých rukou a nohou prýští se Mu nejdražší krev! Aj vy spravedliví pozemčané, vy upřímní a věrní křesťané, pohleďtež vzhůru k svému ukřižovanému Spasiteli, a nenaříkejte sobě budoucně, pomlouvají-li vás politování hodní synové světa; tupí-li a pronásledují-li vás pro věrnost svědomitou, kterouž zachováváte Vykupiteli Bohu svému! Buďtež vděčni za utrpení své, jímžto se připodobňujete Spasiteli svému. Když svatí mučeníci Marek a Marcelian [1]) na rukou a nohou hřebíky byli přibiti: pravili k soudci pohanskému, jenž je tak mučiti dal: „Nikdy nepocítili jsme takových slastí jako nyní, co se nám připravila čest, že můžeme podobným spůsobem trpěti a umříti, jako Ježíš Kristus, náš Bůh a Spasitel.“

Život zemský jest a zůstane údolím slzavým. Přemnohým

[1]) Marek a Marcelian dne 16. června.

bolestem a útrapám bývá podroben člověk. Některých bolestí a útrap připravuje sobě člověk sám na bludných cestách hříchů a nepravostí. Jiných bolestí a útrap dostává se mu lidmi zlými a převrácenými. A zase jiných dopouští na Něj Otec nebeský, aby jej buď od hříchů odvrátil, nebo ve ctnostech utvrdil. Buďtež bolesti a útrapy druhu jakéhokoli, vždy a ve všech shledáme se s potřebnou útěchou a posilou před ukřižovaným Spasitelem svým. Zbožná křesťanka Melania zastižena byla ranami bolestnými. Neuprosná smrt vzala jí napřed milovaného manžela, a potom jediného syna. Tímto dvojnásobným neštěstím byla za své opuštěnosti jako zdrcena, a málem byla by zmalomyslněla. Tu pak jednoho dne spatřila kříž, a uvažovala strašné utrpení, jemuž se byl dobrovolně podrobil Kristus z lásky k nám lidem. I vzmužila se, a plačíc zulíbala kříž Páně a zvolala: „Pane, nyní jsi zpřetrhal všecky vazby, kteréž mne doposud poutaly k této zemi. Od této chvíle mám jen Tebe, Boha a Spasitele svého. Od této chvíle jenom Tebe milovati budu z celého srdce svého! Budiž věčně veleben!“

Největším neštěstím na světě pro člověka jest, když byl valnou část života svého promrhal jako marnotratný syn v hříších a nepravostech, a když pak přichází k poznání své bídy a opuštěnosti od lidí i od Boha. Hřích se mu zhnusil, svět jím pohrdnul, od Boha sám se odvrátil, Jeho milosti a smilovnosti nehodným se stal. V té bídě a opuštěnosti, v té ouzkosti a opovržnosti všestranné pokouší se o něj zoufalost, z nížto vede jenom jediná cesta — cesta k ukřižovanému Spasiteli. Považ-li nešťastník takový, že Kristus rád obcoval s hříšníky, aby je spasil; považ-li, že i ve smírné smrti Své hříšníky lotry měl za společníky, z nichžto jednomu, kajícníku, slíbil a dal milost, odpuštění a radost v nebeském království Svém: pak jest zachráněn! Proudem kajících slzí uleví srdci stísněnému, svátostním pokáním dojde jako kající lotr na kříži milosti a smilování u Krista, a započne nový, moudřejší a blaženější život ve službě Kristově a ve svatých ctnostech.

Nadarmo nemá Spasitel náš na kříži ruce roztažené. Ont nás všecky k Sobě volá! Ont nás všecky Svou Božskou láskou obejmouti a spasiti chce! Ó dejmež se obejmouti za života pozemského, bychom spaseni byli na věčnosti!

Píseň postní.

Již jsem dost pro ten svět
v bolestech pracoval,
po tři a třicet let
s lidmi jsem obcoval;
nyní půjdu
do Jerusaléma,
hroznýmse věcem tam
podrobí duše má.

Složím Svůj kněžský řád,
kázati přestanu,
nemyslíť národ rád
na Zákon, na manu;
darmo, darmo;
již se mi připojte,
stoupenci rozmilí,
večeři vystrojte.

Přeslavným vyřčením
zůstavím lásky zjev;
v Tělo chleb proměním,
víno pak ve Svou Krev;
nežli se má
úloha dokoná,
zařídím obět vám
Nového Zákona.

Kam bych se obrátil?
Jidáš mne prozradil;
jakby mne uchvátil,
s židy se doradil;
ti mne najdou
v potu mém krvavém,
budou se posmívat
v smutku mém hlodavém.

Duši mou ztrápenou
proniká mrákota,
útrobu sevřenou
skličuje tesknota;
darmo budu
v modlitbách vroucně dlít,
musímť já souzený
přehořký kalich pít.

Biřiců přešpatná
tlupa mne spatřila,
Jidáše úplatná
ústa mne zradila;
jako zlosyn
svázán jsem provazy;
kati mně chystají
záhubné úrazy.

Se mnou již směřují
k sudímu Annáši,
a zas mne svěřují
do vůle Kaifáši;
křivých svědků
proti mně k soudu zvou,
v posměchy dávají,
bičují mne a rvou.

Korunu trnovou
upletli urputně,
hluboko v hlavu mou
vryli ji ukrutně;
nastojte, krev
proudem již vytéká;
všecko to snáším rád
pro spásu člověka.

Hanebně mnohý žid
lže pak i Pilatu;
libuje sobě lid
ve slepém přechvatu,
a hned volá:
„Vydej nám nález svůj,
ukřižuj Ježíše,
ukřižuj, ukřižuj!

Pilat jim namítá:
„člověk ten nevinný;
msta jen mu přičítá
smyšlené zločiny!“
Lid však volá:
„Za to my žádáme,
Jeho krev na sebe,
na svůj rod skládáme!“

„Lotra Barabáše
raději pustíme,
nežli Mesiáše,
Jehož se hrozíme;“
hlučně znova
volali: „Ukřižuj!“
prahnouce strašný kříž
uvidět stůj co stůj.

Pilat hned vodu vzal,
ruce myl před lidem,
vážně se mluvit jal
s tvářeným poklidem:
„Slavně hlásám
Kristovu nevinu,
vidímť já ve vás jen
smrti té příčinu!“

Nebeské slávy Pán
na smrt se ubírá;
těžký kříž Jemu dán,
s tváří krev utírá;
svaté nohy
pod Ním již klesají,
nevlídní katané
krutě Ho tahají.

„Golgota vysoká
zrakům se zjevuje,
mně pak ji divoká
urputnost zhořčuje;
mdlobou kříž svůj
unesti nemoha,
prosím tě, Šimone,
pomoz mi pro Boha.“

„Před sebou skládám kříž,
svlekají se mne šat;
nahého krutě již
na kříž mne klade kat,
ruce, nohy
bolestně rozpíná,
tupé v ně hřebíky
kladivem zatíná.“

„S křížem mne zdvíhají,
zvětšují bolesti,
jimiž mne stíhají
člověkův neřesti;
s milou Matkou
loučení nastává,
láska má Janu tě
na starost nechává.“

„Pro tvoje spasení,
člověče rozmilý,
k hroznému trápení
na kříž mne přibili;
máš-li vážnou
myšlénku jedinou,
pohneš se ku pláči
smrtí mou nevinnou.“

„Hle, já jsem věnoval
život Svůj za tebe,
abych tě k Sobě vzal
po smrti do nebe;
s kříže k tobě
hlavu Svou ukláním,
a zvu tě do ráje
laskavým pozváním.“

Nábožní křesťané,
Ježíše litujme,
za dary zjednané
vděčně Ho milujme;
kdo chceš vjíti
do ráje věčného,
pro Krista vzdaluj se
života hříšného.

Oddej se v postní čas
ctnostnému životu,
Spasitel dá ti zas
na duši čistotu;
zemři s Kristem
obvyklým hříchům svým,
On pak tě povolá
k radostem nebeským.

Poznámka. Neděle V. postní slove dle prvého slova mše svaté „Judika“ (Suď mne, ó Bože, Žalm 42, 1), česky: Smrtelná, Smrtná. V našich zemích Slovanských a v některých poněmčených na neděli pátou postní strojí mládež Moranu, Morenu, Mořenu, bohyni smrti, loutku z cárů upravenou, s řetězem z výdunků, prázdných skořápek, okolo krku, tančí kolem ní zpívajíc zvláštní národní písně na posměch Moraně, a odnosí ji městem nebo dědinou k vodě, do níž ji vhodí. Děvy pak hned z lesa donášejí stromek, na kterýž připevňují jinou pannu (loutku) ozdobenou kvítím a stuhami, kterouž „Léto“ nazývají, a zpívajíce do města nebo do dědiny nesou. Smrtholku, smrt, vynesly, a život, léto, donesly. Odtud jméno neděle smrtné u Slovanů. — Církev nazývá neděli tu Smrtelnou proto, že nastal čas, aby křesťané započali vážně obírati se utrpením a výkupnou smrtí Kristovou, Jehož utrpení započalo zamýšleným od židů kamenováním, jemuž Pán Ježíš vyhnul a skryl se, vyšed z chrámu Jerusalémského, poněvadž ještě nebyla přišla hodina umučení Jeho. Proto i ve chrámech našich v neděli Smrtelnou zakrývá se obraz Ukřižovaného plátnem modrým či fialovým.

Dne 14. března.

1. Svatá Mathilda, královna a matka císařova.

Svatá Mathilda, dcera Saského hraběte Dětřicha z Ringelheimu a jeho choti Reinhildy, nabyla výtečného vychování v klášteře Herfordském[1]), jehož abatyší byla ovdovělá babička její, Mathilda, matka otcova.

Vévoda Saský, Ota Osvícený, od roku 908. také vévoda Durynský, měl dva syny: Dankmara a Jindřicha. Dozvěděv se vévoda Ota o sličnosti a vzácných ctnostech Mathildy, chovanky kláštera Herfordského, poslal tam na přezvědy hraběte Dětmara, kterýž musel užiti lsti, aby Mathildu spatřil. Později objevil se sám Jindřich, Otův syn, s komonstvem skvělým před klášterem, aby se ucházel o Mathildu. Brzo slavila se svadba, ku kteréž Jindřich choti své přiřknul přídavkem na věno město Valhausen s veškerým příslušenstvím roku 909.

Po smrti vévody Oty Osvíceného roku 912. Jindřich, syn a nástupce, roku 919. povýšen byl za krále Německého pod jménem Jindřich I., jímžto tento Saský rod dostal se na královský stolec Německý. Královna Mathilda, ač stavu královskému přiměřeně u veřejnosti odívala se hedbávím a zdobila se drahokamy, přece nezhrdla a nestala se marnivou, ale zachovala srdce pokorné, laskavé a bohumilé, trávila začasté doby noční na modlitbách, a přimlouvala se u královského manžela svého za nešťastné, za vězny a zločince.

Své děti: Otu, Jindřicha, Brunona a Gerbergu výborně vychovala. Byla duší krásného a blaženého života rodinného. Dopustila se jediné chyby té, že přílišně milovala a před Otou vyznamenávala svého syna Jindřicha. Král Jindřich umíraje roku 936. děkoval choti své za to, že hněv jeho chlácholila, jemu ke všemu dobrému radila a jej k milosrdenství nakloňovala. Jakmile král zemřel, přede vším ptala se, není-li tu kněze, jenžby jsa ještě lačen, mohl obětovati mši svatou za duši

---

[1]) Herford, původně ženský klášter založený roku 789. a zrušený r. 1802. Dle kláštera toho pojmenováno později vzniklé město Herford čili Hervorden, krajské město v Pruském Vestfálsku. Za století sedmnáctého byl Herford svobodným městem říšským.

jeho. Kněz Adeldach sloužil nejsvětější obět. Královna Mathilda jí nábožně obcovala, kněze dvěma zlatými, uměle pracovanými náramnicemi obdarovala, a pak teprvé navrátila se k mrtvole královského choté svého, kdežto ulevila bolesti své proudem vřelých slzí.

Nástupcem krále Jindřicha jakožto vévoda a král byl nejstarší syn Ota, a nikoli Jindřich, miláček její, z čehož vznikl mezi bratřími nebezpečný spor. Matka však všemožně vynasnažila se, aby rozdvojené bratry smířila, což se jí podařilo.

Vdova Mathilda mohla nyní bez překážky konati pobožnosti a skutky křesťanské lásky. S nevýslovnou zbožností obcovala mši svaté, při kteréž pokaždé obětovala chléb a víno. Pokrmů a spánku užívala jenom dle potřeby nezdatné, a začasté vyříkala už celý svůj žaltář, když kohout byl zpíval. Málo kdy se rozhněvala, nikdy přílišně netruchlila a nesmála se. Ze svých příjmů hojně podělovala chudobné a služebníky Kristovy. Avšak právě štědrá dobročinnost její svolala na ni bouři velikou. Špatní lidé roztrušovali o ní, že nahromadila sobě nesmírné jmění, a že až na dno vyprázdnila pokladnu královskou přílišnými almužnami. Král Ota uvěřiv tomu rozkázal pochopům, aby almužníkům Mathildiným odebírali almužny a dary. I miláček její, Jindřich, pohoršil se nad ní, což jí spůsobilo největší zármutek. Aby synové její neměli domnělou příčinu Boha urážeti, odřekla se Mathilda všech statků, jež jí byl daroval manžel Jindřich, a odešla do otčiny své.

S ovdovělou matkou odstěhovalo se také požehnání Boží od obou bratří, a rozličné tresty Boží dostavovaly se jim. Kněží i velmožové světští přemlouvali královnu Editu, dceru Anglického krále Edvarda I., aby Ota nazpět povolal matku. Král Ota, poznav chybu svou, uposlechl její rady, vypravil skvělé vyslanectvo k Mathildě s pozváním, aby se navrátila, a sám vyjel jí v ústrety. Spatřiv matku svou seskočil s koně a pokleknuv prosil ji za odpuštěnou, což i Jindřich s pláčem učinil.

Od té doby zase panovala svornost a láska v rodině královské. Avšak jinorodých zkoušek nezůstala Mathilda prázdna. Největší ranou od smrti manželovy byla pro ni smrt milovaného syna Jindřicha, vévody Bavorského, roku 955. Bavorští vy-

slancové oznámili jí smutnou tu zprávu v Kvedlinburku.[1]) Plakala celý den, a pak svolala všechny jeptišky kláštera Kvedlinburského, v němž přebývala, modlila se s nimi v kostele, odebrala se ke hrobce svého manžela, sklonila hlavu a žalostně zvolala: „Ó můj pane, jak šťasten jsi, že se's nedožil bolesti této! Doposud pro smrt tvou mohla jsem se těšiti tvou podobiznou, tvým synem; nyní i tato útěcha jest ta tam!“ — Od té chvíle nosila šaty smutečné místo roucha královského. Od té chvíle nikdy více nechtěla slyšeti písně světské a viděti jakékoli hry; jenom zpěvům váženým ze svatých evangelií nebo ze života a utrpení svatých a světic Božích naslouchala. Od té chvíle ještě více vzrůstala její láska k Bohu a dobročinnost k chudým. Dvakráte za den podělovala chudé; nuzným posýlala nejlepší pokrmy se stolu svého; ba i ptáky starostlivě krmívala. Jela-li někam, nesli služebníci za vozem voskovice pro kostely a pokrmy pro chudobné. Ve voze-li se modlila, nebo čtávala, nebo zdřímnula, nesměla věrná služebnice její, Richburga, propustiti žádného žebráka bez pozdravení a bez daru. Stalo-li se tak, při čemž Mathilda obyčejně procitla, majíc jemný sluch pro hlasy prosebné, musel se vůz zastaviti a žebrák nazpět povolati, aby obdarován byl. Za času zimního dávala chudým topivo, ba i pod šírým nebem musel se u cesty ve dne v noci udržovati oheň, aby pocestní mohli se zahřívati. V každou sobotu, ve svatvečer neděle Boží, a ve výroční den úmrtí manžela svého, chudým připravovala lázeň, sama jim sloužila, a nemocným posýlala ovoce a nejvzácnější pokrmy se stolu královského. Ve svátek buď sama čtávala, buď sobě čísti dávala ze svatých knih. Ve všední den konala práce ruční, aneb aspoň při jídle stojíc pracovala, aby, jak říkávala, nejedla darmo chleb.

Šlechetná paní Mathilda, dobře vědouc, že toho času hlavně z klášterů prýštilo se vše dobré, a nabyvši sama také výtečného vyučení a vychování v klášteře, kláštery netoliko podporovala, ale i nové zakládala. Nejvzácnější z nich byl panenský klášter Kvedlinburský.

[1]) Quedlinburg, město Pruské ve vládním okresu Braniborském, má několik kostelů, mezi nimiž vyniká kostel svatého Serváce, u něhož se rozkládá bývalý klášter panenský. V kostele tom odpočívá král Jindřich I. se svou chotí, svatou Mathildou.

Za předobré skutky zbožnosti a dobročinnosti došla Mathilda už na tomto světě částečné odplaty. Ač i nejmladšímu synovi Brunonovi, výtečnému arcibiskupu Kolínskému, roku 965. musela do hrobu hleděti, přece požívala nerušeného blaha, hluboké úcty a nejvřelejší lásky u svého syna Oty, povýšeného za císaře Římskoněmeckého, u jeho druhé manželky svaté Adély[1]), a v kruhu kvetoucích vnuků a vnuček.

V panenském klášteře Nordhausenském[2]) naposledy viděla se matka Mathilda se synem Otou. Když mu byla opětně a důrazně odporučila klášter, jejž byla založila ku spáse duší svého chotě a syna Jindřicha, ku stálému blahobytu říše a za veškeren rod svůj: byli spolu na mši svaté, po kteréž Mathilda plačícího syna doprovodila ke koni a navrátila se do kostela. Císař Ota již mínil odjeti, když mu někteří z družiny jdonce z kostela vypravovali, že Mathilda, rozloučivši se s ním, spěchala na to místo, kdež byl o mši svaté klečel, a že tam plačíc líbá šlepěje nohou jeho. Ota sestoupil rychle s koně, šel do kostela a klekl matce své po boku. Mathilda vzpamatovala se a propustila syna, císaře Otu, v pokoji.

Navštívila ještě jednou všecky své kláštery, a tuše blízkou smrt zůstala v klášteře Kvedlinburském, aby tam pochována byla po boku manželu svému. Umírajíc dala spasitelná napomenutí vnučce své Mathildě, kteráž později klášter Kvedlinburský rozšířila a jeho abatyší byla. Pak dala se na vřece (žíněný šat) na zemi rozprostřené položiti, a tak, majíc hlavu popelem posypanou blaženě v Pánu zesnula dne 14. března roku 968.

Zpráva tato jest stručným výtahem ze životopisu, kterýž čtyřicátého roku po smrti svaté Mathildy sepsán byl k rozkazu císaře Jindřicha svatého, pravnuka světice Mathildy.

2. Svatý Leobin, biskup Karnutský v Galii.

Kde nyní jest město Chartres[3]), bývalo za starodávna město Karnutum (lat. Autricum), jmenované dle Karnutů,

---

[1]) Viz dne 16. prosince. — [2]) Nordhausen, nyní město v Pruském Sasku ve vládním okresu Erfurtském, kteréž povstalo za starých dob kolem nadzmíněného kláštera. — [3]) Chartres (Šartr), hlavní město franc. depart. Eure-et-Loir, od roku 1861. sídlo biskupské, jímž bývalo i staré Karnutum.

kmene Galského, jenž onu krajinu obýval. Biskupem Karnutským byl za století šestého svatý Leobin, rodem z Piktavia[1]), rodičův hodných syn nábožný a pilný. Na pastvě učil ho čísti a psáti mnich kláštera Noailleského (Noaljského), jejž byl za to požádal, aby mu písmena napsal na pás. Brzo pak sám také přijat byl do kláštera, kde za dne bedlivě konal práce uložené, v noci pak pilně čtával, psával a se modlíval. Jahen učený, znamenaje vlohy jeho, zavedl jej k poustevníku Avitovi, kterýž mu dal roucho mnišské a poustevnu, v nížto Leobin pod jeho správou bohabojně a činně ztrávil osm roků. Navštěvoval pak i jiné kláštery znamenité, jmenovitě Lerinské, a setrval pět roků u poustevníka Lupa, jenž později stal se arcibiskupem Lugdunským (Lyonským). Divocí Frankové vyzvali Leobina, aby jim vyzradil tajnosti klášterní; ale nedosáhli toho ani tuhou vazbou, ani potopováním ho do vody studené a jinými mukami. Vyváznuv z rukou lupičův zase odebral se na poušť k svatému Avitovi, po jehož smrti s dvěma mnichy odešel do lesů Charbonierských (Šarboniéských), kdežto po odchodu společníkův po několik roků tuze žil, velikými zázraky se proslavil, od biskupa Etheria za jahna a později za kněze vysvěcen, a ku svatému biskupu Arelatskému, Cesariovi, poslán byl. Od něho vrátil se do kláštera, jejž požehnaně spravoval.

Zatím zemřel Etherius, biskup Karnutský. Král Childebert (510—558) a shromáždění voličové jednomyslně povýšili stařičkého Leobina za jeho nástupce. Darmo Leobin na kolenou prosil biskupy, aby uznali nehodnost a neschopnost jeho; oni přece vysvětili jej, znajíce svatost jeho, kterouž Bůh osvědčil novými zázraky. Ačkoli posledních sedm roků ustavičně churavěl, biskup Leobin přece nepřestal pečovati o svěřence své. Konečně dne 14. března 557 šťastně v Pánu zesnul, a v biskupském velechrámu svatého Martina pochován byl.

3. Svatý Alexander, mučeník Macedonský.

V Pydně, starodávném městě Macedonském[2]), dne 14. března spolucísař Dioklecianův, Maximian, předvolal Alexandra

[1]) Pictavium, hlavní město Piktonů v Galii, nyní Poitiers (Poatie). — [2]) Macedonia, země na severu od Řecka, s hlavním městem Solunem (Thessalonika). U města Pydny r. 168. př. Kr. Římané zvítězili. Macedonia stala se provincií Římskou a po pádu říše Římské připadla k Východnímu císařství a pak Turkům.

a pravil: „Slyšel jsem, že jsi křesťanem. Chci, aby's obětoval bohům našim.“ — Alexander odvětil: „Čeho se odvažuješ, císaři Maximiane? Jsem povinen ctíti tebe jako císaře, ale jako Boha nemohu báti se tebe.“ — Císař: „Nebudeš-li obětovati, dám tě usmrtiti.“ — Alexander: „Taková smrt jest mi životem. Mámť Pána vyššího nad svět, u Něhož žíti budu. Mámť Krále a Soudce spravedlivého, jenž stvořil nás i vás.“ To pověděv převrátil stůl, na němž rozestaveny byly oběti pohanské. Rozhněvaný císař odsoudil jej na smrt mečem. Svatý Alexander velebil Boha hlasem velikým a přijal smrtnou ránu. Zarmoucení křesťané prosili císaře, aby jim dovolil pochovati tělo mučeníkovo. Císař, spatřiv anjely odnášející jeho duši do nebe, přivolil, a křesťané ze Solunu přijeli, naložili tělo svatého Alexandra na vůz, a odvezli je do Solunu.

Dne 15. března.

1. Svatý Longin (Dluhoš), setník, mučenik Cesarejský.

Víme ze svatých evangelií, že při ukřižování Pána našeho Jesu Krista setník s podřízenými vojáky svými udržoval pořádek. Vedlé starého podání ústného setník ten jmenoval se Longin, jazykem naším Dluhoš. Narodil se v Cesaree v Kapadocii, vstoupil za císaře Tiberia v Římě do vojska, a později v Jerusalémě byl setníkem posádky Římské, jížto Pilát nařídil, „aby ukřižovala Ježíše Nazaretského, krále židovského.“

Longin toho času byl pohan. Neznal ani Vykupitele světa, ani království, kteréž na zemi založil Syn Boží, sestoupiv s nebe. Ovšemť pak nepřipadlo mu na mysl, aby Ježíše Nazaretského, ukřižovaného, měl za Syna Božího a Spasitele světa. Avšak právě umučení a ukřižování jednorozeného Syna Božího bylo okamžikem, kdy měla přestati mezera mezi židovstvem a pohanstvem, kdy měl otevřen býti blízkým i vzdáleným nevyvážný poklad milosti Boží, kdy měli všickni lidé Kristem shromažďovati se v jedné Církvi svaté. Muselo se už naplniti proroctví Isaiášovo: „Lid, kterýž chodil ve tmách, viděl světlo veliké, a bydlícím v krajině stínu smrti světlo vzešlo.“ Isai. 9, 2.

Pro setníka Longina bylo právě ukřižování Páně příčinou

a příležitostí, aby byl osvícen a obrátil se. Onť viděl Ježíše Krista, ant nejstrašnějším bolestem a největší potupě i smrti podroboval se s takovou trpělivostí a mírností, jakéž u žádného člověka nebyl viděl; onť slyšel Jeho modlitby, jimiž vyprošoval i nepřátelům a mučitelům Svým milost a odpuštění volaje: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Luk. 23, 34. Onť viděl na vlastní oči veliké zázraky, které staly se při Jeho smrti. „Zatmělo se slunce a stala se tma po veškeré zemi za doby popolední; opona chrámová roztrhla se na dvé;“ Luk. 23, 45; „země se třásla, skály se pukaly, hrobové se otvírali, a mnohá těla svatých, kteříž byli zesnuli, vstala.“ Mat. 27, 51. Proto setník Longin, vida zemětřesení a ty věci, které se dály, bál se velmi a zvolal: „Jistě Syn Boží jest Tento!“ Mat. 27, 54.

Ještě více však víra setníkova utvrzena byla slavným z mrtvých vstáním ukřižovaného Boha-člověka Jesu-Krista, jehož očitým byl svědkem, an na stráži musel býti u hrobu Božího s vojáky svými. Hrob Páně byl velikým kamenem uzavřen a zapečetěn; avšak „třetího dne z rána sestoupil anjel s nebe, odvalil kámen a posadil se na něm.“ Mat. 28, 2. „Za velikého zemětřesení, vidouce anjelův obličej jako blesk a roucho jeho jako sníh, bázní před ním zděsili se strážní, a učiněni jsou jako mrtví.“ Mat. 28, 3. 4. Všechno to spatřiv a pocítiv setník Longin, přišel s některými strážnými do města, a oznámil knížatům kněžským vše to, co se bylo stalo. Mat. 28, 11. Knížata židovská se staršími lidu shromáždili a uradili se, a dali mnoho peněz vojákům řkouce: „Pravte, že učeníci Jeho přišli v noci a ukradli Jej, když jste spali. A uslyší-li o tom vladař, přemluvíme ho a vás bezpečny učiníme.“ Mat. 28, 13. 14. A někteří vojáci vzali peníze, a učinili, jakož naučeni byli.

Ale setník Longin, jenž poznal všemohoucnost Boží, a uvěřil v Ježíše Krista, jak už dříve u hrobu, tak nyní opětně přimlouval vojákům, aby jako očití svědkové veřejně vydali svědectví o velikém zázraku z mrtvých vstání Kristova. On peníze nabízené nepřijal, uplatiti se nedal, nébrž hlásal všemu lidu: „Já jsem svědek, že Ježíš Nazaretský skutečně vstal z mrtvých!“

Židé, hrozíce se jeho svědectví, vyhrožovali mu, pomlouvali jej, a lež i potupu chrlili proti němu; ale věrný a svědomitý svědek raději dal se tupiti, než by se byl prohřešil proti pravdě.

Proto vzdal se důstojnosti setnické, odešel z Jerusaléma do svého rodného města Cesarey, a rozhlašoval krajanům svým svatost, velebnost a oslavu Ježíše Krista, při čemž mu horlivými pomocníky byli dva vojínové, kteří s ním v Krista uvěřili a dobrovolně vystoupili z vojska.

Toť ovšem bylo věcí nemilou pro Piláta a pro knížata kněžská. I umínili sobě, že usmrtí Longina, očitého svědka vzkříšení Kristova. K tomu konci obžalovali jej u císaře, jakoby byl buřičem lidu a uprchlíkem vojenským. Když císař odsoudil Longina k smrti, vyslali vojáky do Cesarey, aby mu sťali hlavu a donesli ji Pilátovi na důkaz rozkazu vykonaného.

Vojáci nezastali Longina v Cesaree, a tudíž šli jej hledat do kraje. Longin setkal se s nimi, pozval je do domu svého a laskavě pohostil je. Po obědě otázal se jich, proč do Cesarey přišli? Vojáci, neznajíce ho, důvěrně pravili jemu, že mají hlavu sraziti setníkovi Longinovi. Longin jim slíbil, že jim setníka okáže. Zatím poslal do kraje pro věrné společníky své, a když oba přišli, vyšel s nimi a s vojáky vypravenými třetího dne pod šíré nebe a řekl: „Já jsem Longin setník, kterého hledáte, a tito dva jsou věrní společníci moji.“ — Vojáci divili se tomu, kterak setník Longin mohl tak laskavě hostiti nepřátely své, a kterak na smrt jíti volí tak radostivě? Ale Longin odvětil jim: „Nedivte se! Poznalť jsem lásku Syna Božího, jenž na kříži modlil se za nepřátely Své. Já svědkem jsem Jeho slavného z mrtvých vstání, a vím, že přijme do království Svého každého, kdož Ho následuje. Vykonejte, co vám nařízeno; tak nejlíp projevíte mi vděčnost svou!“ A všickni tři poklekli, odporučili duši svou v ruce Spasitelovy, a neobroženě dali sobě hlavy setnouti pro Krista. Sluha setníkův pochoval těla jejich.

V chrámu svatého Petra a Pavla na Vyšehradě jest oltář svatému Longinu ke cti věnovaný. V den výroční památky svatého mučeníka obětovávala se mše svatá slavná, a věřící nabývali odpustkův. [1])

[1]) Historie Vyšehradská od V. Ruffera, kněze, napotomního děkana a konečně probošta Vyšehradského. V Praze, 1861.

2. Svatý Abraham, poustevník a jeho neteř Maria, v Mesopotamii.

Svatý Abraham už jako chlapec byl nábožný. Nejvíce těšil se jda na služby Boží, nebo maje volnou hodinu k modlitbě a k rozjímání. O slovu Božím, jež byl v kostele slyšel, dlouho a vážně přemýšlel a pátral po jeho pravém významu. Zámožní rodiče hodlali jej šťastným učiniti; proto záhy zasnoubili ho panně ctnostné, a když nastala doba příhodná, nutili jej do stavu manželského. V sedmý a poslední den svadebního veselí však Abraham z nenadání zmizel z domu a z města. Rodiče a příbuzní zhrozili se útěku jeho a hledali ho. Teprvé sedmnáctého dne nalezli jej asi dvě míle daleko v opuštěné poustevně, an klečel a se modlil. Abraham vida úžas jejich pravil: „Proč se divíte? Chvalte se mnou Boha milosrdného, že mne ráčil vysvoboditi z vazeb starostí zemských a ze záhuby nepravostí. Modlete se za mne, abych do smrti své statečně nesl sladké jho, do něhož mne povolal Bůh.“ Příbuzní neodvážili se odporovati jemu, a když je byl prosil, aby ho často nenavštěvovali, navrátili se domů. Abraham pak zamknul chyši svou, a přijímal malým otvorem v jisté dny pokrm přinášený.

Modlil se bez přestání, obíraje se výhradně toliko s věcmi nebeskými. Světlo milosti Boží denně více osvěcovalo jej. Tuze postil a kál se, a každým dnem více prospíval pokorou, láskou a moudrostí. Pověst o něm brzo roznesla se, a zástupové z blízka i z daleka přicházeli jej vidět a slyšet. Nábožný poustevník okénkem poskytoval jim poučení, útěchy a povzbuzení k životu ctnostnému.

Po dvanáctém roce jeho duchovního obcování rodiče mu zemřeli a veliké bohatství odkázali. Byl Abraham a jediný bratr jeho dědicem rodičův bohatých. Poustevník poprosil přítele svého, aby jeho podíl rozdal chudým a opuštěným sirotkům. Sám pro sebe podržel jenom hrubý plášť, drsnaté roucho kajicné, malou nádobku na vodu a rohožku rákosovou, aby srdce jeho nepřilnulo ku věcem zemským.

Choval se velice lahodně, upřímně a pokorně ke každému. Ctil a miloval bez rozdílu chudáka jako boháče, velmože jako sluhu, pána jako poddaného. Káral-li koho, stalo se to slovy

laskavými a soutrpnými, a tudíž nikdo nemohl odolati jeho prosbě a napomínce.

V krajině té, nedaleko Edesy (Orfy) v Mesopotamii [1]), byl městys obydlený divokými modláři. Biskup několikráte vypravil k nim kněze a jahny. Ti však vždy jenom útěkem zachránili život svůj. Konečně umínil sobě biskup, že poustevníka Abraháma vysvětí za kněze, a pošle do městyse toho, aby obyvatelstvo jeho přivedl k poznání pravdy. Abraham příčil se úmyslu tomu, řka: „Svatý otče, dovol, abych dále oplakával hříchy své, a neuznášej takovou úlohu na mne slabého a sprostého člověka.“ Když pak biskup naporučil jemu, že musí z poslušnosti uvázati se v úřad ten, s pláčem zvolal: „Staniž se vůle Páně!“ Přijal svěcení kněžské, a odcházeje do městyse onoho modlil se: „Milostivý Bože, shlédni na slabost mou a pomoziž mi milostí Svou, aby mnou zvelebilo se nejsvětější jméno Tvé!“

Přijda do městečka zděsil se veliké slepoty a mravní pustoty lidu toho. Plakal modle se za ně. Zatím dal stavěti kostel, a toho času denně procházel se na těch místech, kde modly pohanské vystaveny byly. Ničeho nemluvě prosil Boha, aby osvítil ubohý ten lid.

Když byl kostel dohotoven, posvětil ho, a svěcení zakončil modlitbou: „Všemohoucí Synu Boha živého, který jsi veškeren svět tmou a bludem zahalený k poznání světla přivesti ráčil: přiveď i tento rozptýlený lid Svůj do lůna Církve a osvěť jej, aby se modloslužby odřekl a poznal Tebe Boha dobrotivého.“

Vykonav modlitbu běžel do chrámu pohanského, rozbil modly a zpřevracel oltáře. Pohané sběhli se, nelidsky jej sbili a vyvlekli z města, majíce za to, že mrtev jest. Za noci nastalé Abraham přišel k sobě, a nedbaje na rány své vrátil se do městyse. V kostele až do rána trval na modlitbách.

Pohané spatřili jej a podivili se. Abraham lahodnými slovy prosil je, aby se obrátili k Bohu pravému. Oni pak jako zběsilí jej opět bili, kamenovali, vyvlekli z města a rozutíkali se. O půlnoci probral se Abraham ze mdlob svých a modlil se: „Proč jsi, Hospodine, zamítl pokoru mou? Vyslyš prosbu mou, posilni

[1]) Mesopotamia (Meziříčí), země v přední Asii mezi řekami Eufratem a Tigrem.

mne, vyprosť tvory Své z vazeb ďáblových, a učiň, aby poznali Tebe, Boha pravého!“

Zase vrátil se do kostela, a hlasitě zpíval žalmy a chvalozpěvy. Pohané opět ztrýznili a vyvlekli jej z městečka. Takou měrou pronásledovali ho po tři roky. Ale Bůh dal služebníku Svému dar trpělivosti, pohanům pak dar poznání pravdy. Moudřejší občan mluvil k obyvatelstvu shromážděnému: „Tak jsme jej mučili; on trpělivě všecko snášel a laskavě zvěstoval nám Boha pravého. Kdyby nebylo odplaty ctnostným v nebi, a trestův hříšníkům v pekle, nebyl by se podrobil útrapám takovým. Mimo to pak sám bohy naše rozbil, a oni neubránili se jemu. Oni musí býti poslem Boha pravého! Pojďme, a dejme se poučiti!“

Jako blesk projela řeč ta celým shromážděním, a všickni chvátali do kostela křesťanského volajíce: „Bůh nebeský poslal nám služebníka Svého, aby nás vyvedl z bludů!“ — Abraham vida je přicházeti a slyše je slávu Bohu provolávati, vyložil jim základní nauky svatého náboženství. Oni pak pravili: „Budiž nám otcem a vůdcem! Slovům tvým uvěříme, a jimi spravovati se budeme!“ Když pak dokonale vyučeni byli ve víře, přijali křest svatý, a do roka nový život ctnostný vypudil z městečka toho bývalé nemravy a nepravosti.

Abraham, domnívaje se, že vykonal úlohu svou, za doby noční pomodliv se za nové křesťany odešel do poustevny své. Obyvatelstvo, jakmile zvědělo o jeho odchodu, vypravilo posly k biskupovi, kterýž přišel, je potěšil a nejvzdělanějším z nich udělil svěcení, aby v obci své konali úřad kněžský. Abraham radoval se z toho a velebil Boha.

Bratr Abrahamův, vdovec, zemřel a pozůstavil jedinou dceru, kterouž příbuzní přivedli k nábožnému strýci poustevníku. Abraham neteř svou Marii přívětivě uvítal, v malé chyšce ubytoval a v životě nábožném utvrzoval. Děva prospívala všemi ctnostmi před tváří Hospodinovou. Tu však zlý duch přičinil se, aby zahubil anjelskou nevinnost její. Nástrojem k tomu byl mladý muž, kterýž k Abrahamovi pro poučení přicházel, v pravdě ale svůdcem byl neteři jeho, kteráž za nepřítomnosti strýcovy svolila ve hřích. Spáchavši hřích procitla duchem, zhrozila se viny své, bičovala se a proklínala nešťastnou chvíli tu, bědujíc: „Duši svou usmrtila jsem! Boha urazila jsem! Zlému duchu zaprodala jsem nesmrtelnou

duši! Veliká práce strýce mého zmařena jest! Veta jest po životě blaženém, který trávila jsem v bázni Boží! K nebesům nemohu pohlédnouti! Strýci svatému nesmím na oči přijíti! Opustiti musím tato posvátná místa! Není více spásy pro mne!“

Svatý Abraham, navrátiv se do poustevny, pomodlil se a poodpočinul sobě. Ve snách děsnými obrazy znepokojován byv šel volat Marii neteř svou. Vida chyšku její prázdnou dal se do pláče a pravil: „Ovečku mou odnesl ukrutný vlk, holubičku mou pohltil jedovatý drak! Kriste, Spasiteli světa, přiveď mi nazpět ovečku ztracenou! Smiluj se nade mnou, abych hořem neklesl ve hrob dříve, než Maria na pokání se dá!“

Po dvě léta marně pátral po neteři. Konečně zvěděl, že ve městě hříšně živa jest v hostinci. Převlekl se za vojína starého, odebral se do města, a vtisknuv hostinskému zlatý peníz do ruky, žádal, aby k němu poslal Marii. Přišla nádherně oděna, a nepoznala strýce, jemuž bolestí srdce pukalo. Kázal přistrojiti večeři bohatou, a postiv se před tím padesáte let, jedl s neteří svou pokrmy neobyčejné, aby zachránil duši její. Po večeři odkryv hlavu pravil: „Maria, znáš-li mne? Oh, co se z tebe stalo? Kdo tě uvrhl v záhubu tu? Kde jest roucho tvé bývalé nevinnosti? Kde tvůj bohumilý život? Proč jsi mi hned neoznámila hřích svůj, bylbych za tebe činil pokání!“ — Maria, poznavši strýce a slyšíc srdcelomný nářek jeho, hrůzou a studem ani slova nepromluvila. Pak se dala do pláče usedavého a zvolala: „Ani na tebe nemohu studem a bázní popatřiti; kterak bych mohla k Bohu obrátiti se?“ — Svatý Abraham připomenul jí milosrdenství Boží, kterýž nechce smrti hříšníka, ale žádá, aby se hříšník obrátil na cestu ctnostnou a živ byl. Vyzval ji, aby s ním vrátila se do poustevny své a činila pokání. Maria uposlechla, šla se strýcem, a kála se ostatních patnáct roků, oplakávajíc hříchy své. Pán Bůh smilovně shledl na kajicnost její, a oslavil ji darem zázraků v. Svatý Efrem svědčí o ní, že obličej její po smrti tak se skvěl, že on a každý, kdož ji viděl, radostně chválil Boha.

Týž svatý Efrem sepsal život a blaženou smrt svatého Abrahama, kterýž ve svém sedmdesátém roce dokonal ctnostný a záslužný svůj běh vezdejší. Křesťané rozebrali sobě zbytky

z jeho roucha na památku, a mnoho nemocných nabývalo zdraví, jakmile se jich důvěrně dotkli.

Výroční svátek svatého Abrahama poustevníka a svaté kajicnice Marie slaví se v Církvi Páně dne 15. března.

3. Svatý Aristobul, biskup, apoštol v Britanii.

Svatý Aristobul, jeden z dvou a sedmdesáti učeníků Páně, bratr svatého Barnaby apoštola, po slavném nanebevstoupení Pána a Spasitele našeho Jesu Krista přidružil se k velikému učiteli národův, svatému Pavlovi, a chodil s ním po všech městech a krajinách jako věrný služebník a učeník. Byl-li se svatým Pavlem v Korintu, když veliký apoštol psal svůj list k Římanům, a tudíž pozdravení vzkázal příbuzným Aristobula v Římě meškajícím řka: „Pozdravte ty, jenž jsou z domu Aristobulova.“ Řím. 16, 11.

Svatý Pavel mimo jiné i Aristobula biskupem učinil a do Britanie (do Anglie) vypravil, aby tam národu tenkrát ještě pohanskému hlásal pravou víru v Krista. Aristobul horlivě konal svůj úřad apoštolský. Pohané však neohroženého hlasatele křesťanského zbili, ulicemi vlekli a k veřejnému posměchu vystavili. Nedal se však útrapami těmito zastrašiti, ale statečně vyučoval lid víře svaté, mnohé pak o pravdě spasitelné přesvědčil a pokřtil. Když pak tam Aristobul založil obec křesťanskou, a ustanovil jí kněží a jahny, dokonal běh života svého. Za tou příčinou ctí a vzývá se jako apoštol Britanský.

4. Svatá Matrona, panna, mučenice Soluňská.

Soluň (Thessalonika), město v Macedonii, rodiště našich Slovanských apoštolů, oslavil svatý apoštol Pavel, jenž tam obec křesťanskou už roku 52. po narození Páně založil, a Soluňanům dva listy psal. Křesťané Soluňští tak horlivě hájili víru svatou, že pro ni ochotně dávali život. Na prvním místě mezi mučeníky Soluňskými v zápisech Římských klade se svatá Matrona, služebná děvečka u jakési židovky. Matrona tajně ctila Boha Krista, a denně skrytě modlívala se ve shromáždění křesťanů. Ži-

dovka, její paní, jakmile poznala, že Matrona jest křesťankou, udala ji. Za tou příčinou byla Matrona rozličným spůsobem trápena a konečně na smrt utlučena. Svatá Matrona, vyznávajíc hlasitě Boha Krista, neporušenou duši svou odevzdala Bohu.

5. Svatá Leokricia, panna, mučenice Kordovská.

Viz „Život a mučenictví svatého Eulogia, zvoleného biskupa Toledského, mučeníka," dne 11. března II. 348.

6. Blahoslavený Klément Dvořák (Hofbauer), Moravan, generální vikář Redemtoristů.

Pavel Dvořák, řezník v Moravských Budějovicích, osadil se v Tasovicích, německé vesnici u Znojma, a tam dle obyčeje tehdejšího zněmčil rodné jméno své v „Hofbauer," pojal za manželku Marii Sterovu, dceru starosty obce, dne 31. ledna 1736, a měl dvanáct dítek, mezi nimi Jana Klémenta, narozeného dne 21. prosince 1751. Matka moudře vychovávala dítky své, když byl otec záhy zemřel.

Klément rád se modlil, postil, pilně se učil a mravně se choval. V Moravských Budějovicích u děda svého učil se po nějakou dobu jazyku českému. Roku 1767. dán byl na pekařství do Znojma. Jako tovaryš dostal práci v Premonstrátském klášteře v Lukách u Znojma. Tam při práci odbyl čtyry školy latinské. Od roku 1775. dvě léta byl poustevníkem při kostele v Milfroně, pak odebral se do Vídně, aby se živil pekařstvím, putoval do Říma, vrátil se do Vídně, kde jako pekař zamítl hodnou a bohatou nevěstu; stýskalo se mu po Římu posvátném. Putoval tam podruhé s nábožným soudruhem pekařským Emanuelem Kuncmanem. Uctili hroby svatého Petra a Pavla, a povolením biskupa Tivolského, Řehoře Chiaramontiho, napotomního papeže Pia VII., stali se ponstevníky na lesním pahorku nedaleko Tivoli. Tenkráte Jan Hofbauer dostal s rouchem poustevnickým jméno „Klément z Ancyry." Po půl roce, touže nepřekonatelně po stavu kněžském, vrátil se do Vídně a počal studovati, podporován jsa od tří zámožných sester. Odbyv filosofii putoval s přítelem Tadeášem Hýblem,

Čechem z Čermné v Královhradecku, do Říma, a oba vstoupili do řádu Redemtoristův. Jako nováčci ve Frosinoně učili se bohosloví, a v Římě učinili řeholné sliby dne 19. března 1785. Po roce byli vysvěceni na kněžství a vrátili se do Frosinony. Devadesátiletý svatý Alfons Liguori, zakladatel řádu toho, zaradoval se z příchodu jejich do řeholy.

Roku 1786. posláni byli do Ruska. Tou cestou ve Vídni přijal Klément Dvořák Emanuela Kuncmana za bratra laika. Ve Varšavě apoštolský legát, arcibiskup Saluzzo, podržel je pro Polsko. Král Stanislav Poňatovský vykázal jim kostel svatého Benona. Na počátku měli bídu. Kuncman vyžebrával jim obědy. Brzo však dobře dařilo se jim. Kněz a starosta klášterní, Klément, ozdobil kostel spustlý, vystavěl klášter a přijímal nové členy do řeholy. V neděli a ve svátek bylo patero kázání; dvě pro Poláky, dvě pro Němce, a jedno pro Francouze. Odpoledne konala se křížová cesta nebo jiná pobožnost. Po celý den bývalo sedm zpovědnic od kajicníků obklopeno. Klément založil bratrstvo svatého Josefa pro zachovalé panice a panny, konal přeslavně průvod Božího Těla, zřídil školu pro chudou mládež a ústav pro sirotky, na nějž osobně žebral. Prosil jednoho dne i boháče neznaboha o almužnu. Bohatec místo odpovědi naplil mu do tváří. Kněz Klément klidně pravil: „To je pro mne; a co mi dáte pro chudé?“ — Bohatec zastyděl se, odprosil a bohatě obdaroval jej. Seminář duchovenský svěřil svému vychovanci Janu Podgorskému, prvnímu Redemtoristovi Poláku, napotomnímu biskupu v Bukarešti.

Papež Pius VI. uznal a podporou obmyslil zásluhy Klémenta a Varšavských Redemtoristů. Stanislav, poslední král Polský, vlastní rukou ozdobil jej řádem bílého orla, čím se pokorný kněz nikdy nepochlubil. Roku 1793. jmenován byl Klément náměstkem nejvyššího přednosty řádu v krajinách severních. Toho roku nastalo druhé dělení ubohé Polsky. Prusko vzalo a do roku 1807. drželo Varšavu a kus říše. Prusové protestanti navštěvovali chrám svatého Benona, a mnozí poznavše pravdu navracovali se do lůna pravé Církve katolické. Biskup Varšavský odevzdal Redemtoristům i kostel svatého kříže s domem pro nový sbor. Klément vysílal věrověsty do okolí a zakládal v sousedních zemích osádky Redemtoristů. Jemu

po boku nejvydatněji působil Čech Hýbl, jenž hbitě mluvil sedmerým jazykem. Na konci roku 1806. ve Varšavě Hýbl přisluhoval svátostmi vojsku Italskému v nemocnicích a stal se obětí povolání svého dne 4. července 1807.

V červnu 1808 vláda z Varšavy, nedbajíc bolestného nářku katolíkův, odvezla Redemtoristy do Pruské tvrze Kystrinu v Braniborsku, odkud po měsíci vyváženi byli za hranice a dáni na svobodu. Klément Hofbauer s nováčkem řádu Martinem Starkem odešel do Vídně, kde v najatém „domě Vlaském“ a v kostele příslušném přisluhoval Italianům. Tam žalostně zpomínal na Polsko nešťastné a vyprošoval mu šťastnou budoucnost. Roku 1813. arcibiskup Sigmund Hohenwart učinil jej zpovědníkem Vídeňských Voršilinek. Proti proudu té doby Hofbauer zmužile hlásal pravdu a ctnost, a hubil blud i neřest. Jeho kazatelna a zpovědnice vydávala ovoce hojného. Zpovídal také v kostele nově přibylých Mechitaristův. Málokterý zatvrzelec na lůžku smrtelném odolal jemu a vyžádané přímluvě Rodičky Boží. Školy Vídenské toho času nevěrectvím kazily rodiny. Hofbauer za pomocí šlechtice Bedřicha Klinkovstréma[1]) zařídil katolický ústav pro studenty, z něhož vycházelo na sta jinochů moudře vzdělaných. Víra katolická byla Hofbaurovi, čím skutečně jest, jediným pevným základem blaha časného i věčného. Jeho heslo bylo: „Všechno na oslavu Boha mého!“ Zármutek tišil nábožnou písní nebo modlitbou, tělo své krotil postem, žíněným opaskem, důtkami a prací ustavičnou. Jídal malounko chodě kolem stolu, za nímž chudobní študenti sytili se stravou v koši přinášenou z kuchyně Voršilinek. Jiným chudákům nosíval pod pláštěm bochníky chleba a hrnéčky s pokrmy. Mnozí bohatci měli jej za almužníka svého. Dobou večerní scházeli se u něho mladí mužové všech stavů. Čtávalo se. Hofbauer přidával vhodné poznámky. Pro schůze ty byl i soudně vyšetřován. Měl býti vyhostěn z Vídně a z říše. Císař František toho nedopustil.

Roku 1815. vypravil Hofbauer několik Redemtoristů na misie do Bulhar a do Valašska k žádosti Nikopolského biskupa. On

---

[1]) Krom rodiny tohoto šlechtice učeného, mnoho jiných vzácných mužů a rodin přivedl do Církve katolické; n. př. bratry barony de Rieger.

první ve Vídni staral se o to, aby opuštěnému lidu Slovanskému v městě císařském dostalo se útěchy slova Božího

Přišla mu hodina poslední. Přijav svátosti pravil: „Všechno ke cti Boha mého," a blaženě skonal dne 15. března 1820. Tělo Klémentovo pohřbeno bylo u Vídně v Maria-Enzersdorfu. Císař František dovolil Redemtoristům, aby sobě založili kolej ve Vídni. Dne 23. prosince 1820 dostaly chrám Panny Marie na Nábřeží, do něhož převezeno bylo tělo Klémenta Hofbaura dne 4. listopada 1862.

Svědkové věrohodní dosvědčili rozličné zázračné události ze života Klémenta Hofbaura. K žádosti řádu, hlav korunovaných, několika kardinálů, biskupů, kapitol a jiných osob vznešených, nařídil papež Pius IX. dne 14. února 1867, aby se počalo vyšetřování apoštolské k tomu konci, by Klément Hofbauer za blahoslavence v Církvi Páně mohl prohlášen býti.

Beatifikován 1888. 29. ledna.

7. Nalezení ostatků svatého Vojtěcha.

Dne 25. srpna 1039 z Polského Hnězdna přenešené ostatky svatého Vojtěcha, svatého Radima a svatých pěti bratří řeholných: Benedikta, Matouše, Isáka, Jana a Kristina, slavně umístěny byly ve chrámě Svatovítském.[1]) Roku 1396. na svátek svatého Vojtěcha posvátné ostatky přenešeny byly ze starého chrámu toho do středu nového kostela, a uložily se ve zvláštní hrobce, kteráž ocítila se později vně kostela samého a nad níž vystavěna byla kapla Svato-Vojtěšská.

Ješto pak k vůli dostavění velechrámu Svato-Vítského kapla svatého Vojtěcha léta Páně 1880. rozbourati se musela, nastala doba příhodná, aby se nabylo jistoty v příčině ostatků posvátných. Rozebírání oltáře dělo se za dozoru světícího biskupa a kapitolního děkana p. Dra. Karla Pruchy, a kanovník astrážce p. Jana Bernarda.

Pod kamenem oltářním nalezeny v plechové schránce kosti svatých pěti mučeníků s neporušenou pečetí bývalého arcibiskupa Pražského Jana Lohela.[2]) Pod oltářem objevily se dlouhé kameny

[1]) Přenešení svatého Vojtěcha dne 25. srpna. — Sv. Benedikt a spolumučeníci dne 12. listopada. — [2]) Ctih. Jan Lohel dne 2. listopada.

pískovcové, pod nimiž znamenala se vyzděná hrobka s relikviářem. Ihned kámen zapečetil se, a Jeho Eminencí, kardinal arcibiskup Pražský, kníže Bedřich Schwarzenberg, svolal komisi hodnostů církevních a znalců starožitností na den 15. měsíce března 1880.

Komise, kapitola Svato-Vítská, náměstek kapitolního děkana a zastupitel kapitoly Vyšehradské, p. kanovník František Kočí, náměstek purkmistra Pražského Dr. Černý a několik set lidí všech stavů bylo pohromadě. Tu se dostavil kardinal arcibiskup Bedřich a místodržitel baron Weber. Po náležité zprávě biskupa světícího a po promluvě pana kardinála přistoupilo se k práci.

V hrobce z pěkných pískovců nalezen relikviář, mající podobu malého podlouhlého domečku ze dřeva, pobitý plechem olověným. V relikviáři shledána podlouhlá olověná schránka, opatřená pečetí, pod kterouž byly dvě olověné desky s vyrytým latinským nápisem, jejž člen komise profesor Emler hlasitě přečtl a přetlumočil: „Schránka s tělem čili s ostatky svatého Vojtěcha biskupa a mučeníka!“ — Z úst přítomných ozvalo se radostné: „Bohu díky,“ a radost zářila každému z očí.

Na velké pečeti u skříně olověné čtou se slova latinská, „Arnošt, arcibiskup Pražský.“ [1]) Ve skříni olověné u svázaných kostí svatého Vojtěcha jest zohýbaná olověná deska ještě starší. Z písma vyrytého přesvědčil se člen komise, profesor Gindely, a všickni přítomní, že jsou to skutečně kosti svatého Vojtěcha, pěti bratří mučeníků a jiných svatých. Z toho nastala radost veliká.

Olověná schránka opět vložena do velkého, olovem pobitého relikviáře, který se dal na nosidla červenou hedbávnou látkou potažená. Kardinal arcibiskup v pluviále, pod mitrou a s berlou uvedl kanovníky, nesoucí drahocenný poklad, do chrámu Svato-Vítského. Za hlaholu všech zvonů duchovenstvo s rozžatými svícemi a pochodněmi, a sbor zpěváků zanotili nejstarší církevní píseň Českou, píseň Svato-Vojtěšskou: „Hospodine, pomiluj ny (nás)“, kterouž spolu zpíval zástup nábožných diváků hlasem pro pláč zajíkavým. Každý tlačil se, aby z blízka spatřil relikviář.

[1]) Viz dne 30. června

Slavný průvod vkročil do velechrámu Svato-Vítského. Relikviář uložen jest v kaple Sternberské před oltářem osvíceným. Kardinal arcibiskup vykonal modlitby ke cti svatému Vojtěchu a spolupatronům Českým a udělil biskupské požehnání všemu zástupu shromážděnému.

Ostatky svatého Vojtěcha zůstaly po osm dnů v kaple Sternberské, kde se každodenně konala pobožnost odpolední.

Doktorové Emler, Gindely a Borový v sakristii u přítomnosti ostatních členů komise a kanovníků Svato-Vítských jali se ihned starobylé písmo na tabulkách vyryté čísti a písmem novým psáti.

Nápisové vyrytí na dvou deskách olověných v překladu českém jsou tito: „Léta Páně 1346. dne 11. měsíce ledna. Já Arnošt, první arcibiskup Pražský, u přítomnosti nejjasnějšího knížete pána Karla, markrabí Moravského, prvorozence pána Jana krále Českého, jenž se o to postaral, aby Stolice apoštolská kostel Pražský povýšila na (kostel) arcibiskupský, dal jsem tuto schránku, nalezenou ve hrobě blahoslaveného Vojtěcha biskupa a mučeníka, otevříti, v kteréž spolu s ostatky u ní uloženými nalezal se list opatřený tímto nápisem: Zde jsou ostatky svatého Vojtěcha, biskupa a mučeníka, i látka, kterouž kosti ovinuty byly, a (ostatky) pěti bratří, s ostatky mnohých svatých, jejichž jména neznáme, jenž dne 30. září byly uloženy.“

Nápis na třetí olověné tabulce v překladu Českém zní: „Léta Páně 1396. na svátek svatého Vojtěcha, v neděli „Jubiláte“, kteráž byla dne 22. dubna, schránka tato s tělem čili s ostatky svatého Vojtěcha, biskupa a mučeníka, království Českého patrona řečeného, přenešena byla ze starého kostela do tohoto středu nového kostela Pražského, spolu s ostatky svatých pěti bratří, a s mnohými jinými ostatky jiných svatých, jejichž jména neznáme.“

Na základě těchto historických zpráv víme tedy s jistotou, že se doposud pravé ostatky svatého Vojtěcha v hlavním chrámě arcibiskupském nalezají, a že od roku 1396. na tom místě spočívaly, kdežto dne 15. března 1880 opět nalezeny byly na novou oslavu svatyně Svato-Vítské, a na útěchu i pomoc vlasti naší milované. Budiž za to chvála Hospodinu.

Nově nalezené ostatky svatého Vojtěcha časem svým

opět uloženy budou do hrobky, v nížto dne 15. března 1880 nalezeny byly. Toto opětné přenešení vykoná se, až velechrám Svatovítský za pomoci Boží dostavěn bude.[1])

Ctěmež a vzývejmež milého patrona a dědice, svatého Vojtěcha, nejstarší Českou písní církevní — „písní Svato-Vojtěšskou," kteráž pochodí částečně od svatých našich apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methoděje, částečně pak od svatého Vojtěcha.

Píseň sv. Vojtěcha.

A) V nejstarší jazykové formě.

Gospodi, pomiluj ny,
Jesu Krste, pomiluj ny!
Ty Spase vsěgo míra,
Spasiž ny, i uslyš,
Gospodi, glasy naše.
Dej nám vsěm, Gospodi,
Žizň a mír v zemi!
Krleš, Krleš, Krleš!

B) V nejnovější jazykové formě.

Hospodine, ulituj nás,
Jesu Kriste, ulituj nás!
Spasiteli všeho světa,
Spasiž nás, i uslyšiž,
Hospodine, hlasy naše.
Dej nám všem, Hospodine,
Hojnost, pokoj v naší zemi!
Kyrie eleison!

---

[1]) „Svatého Vojtěcha hrob a ostatky na hradě Pražském." Na památku nalezení těchto ostatků dne 15. března 1880 sepsal Jan Kř. Votka. V Praze tiskem B. Stýbla 1880.

Dne 16. března.

1. Svatý Zachariáš (Zach, Zachař), papež.

Nástupcem papeže Řehoře III. stal se svatý Zachariáš dne 3. prosince 741.[1]) Luitprand, král Longobardů, zmocnil se čtyř měst náležitých k vévodství Římskému. Papež Zachariáš osobně vypravil se k němu do Interamny. Luitprand navrátil města ta Římu, vydal mu všecky zajatce z krajiny té, a učinil mír s Římem. Římané vděční slavně uvítali papeže.

Po smrti císaře Řeckého Lva III. Isaurického král Luitprand obsadil krajinu od Rimini až k Ankoně, a oblehal i Ravennu poddanou císaři Cařihradskému. Duchovní i světští představení města toho prosili papeže, aby byl prostředníkem a smírcem. Papež vypravil k Luitprandovi posly s velikými dary, a když tito ničeho nepořídili, šel sám do Ravenny, a pak v měsíci červnu 742 do Pavie ke králi, a vymohl u něho, že exarchátu Ravennskému navrátil téměř všecko, co mu byl odebral. Ravennští i Římané oslavovali smírce šťastného.

Také nástupce Luitprandův, král Rachis, upustil na přímluvu papeže Zachariáše od svých válečných záměrů, jmenovitě roku 749. od oblehání Perugie[2]), a když velmožové reptali a válčiti chtěli, král Rachis raději složil korunu a žezlo, odebral se do Říma, přijal z rukou papežových roucho mnišské, a jeho královská choť Thasia s dcerou svou založila klášter ženský, do něhož obě za jeptišky vstoupily.

Dvacet šest listů papeže Zachariáše zachovalo se nám. Listové ti svědčí o velekněžské pečlivosti světce toho, kterouž věnoval církevním záležitostem v Německu.

Svatý Zachariáš zemřel v měsíci březnu 752.

2. Svatý Julian, kněz, mučeník Antiochijský.

Slavný boj mučeníka Juliana chválí svatý Jan Zlatoústý v kázání, kteréž činil Antiochijským. Julian narodil se v Cilicii, kteráž svatého Pavla apoštola nazývá rozencem svým. V rodném městě Anazarbě byl jeho pohanský otec radním. Matka křesťanka pečlivě vychovala synáčka svého Juliana ve víře křesťanské. Julian vyznamenával se učeností spasitelnou

[1]) Naši předkové skracujíce říkali „Zach“ a „Zachař“. — [2]) Perudža.

a chováním ctnostným. Za tou příčinou svěřovaly se mu brzo rozličné služby kostelní, až pak na kněžství vysvěcen byl. Požehnaně působil slovem i příkladem v křesťanské obci svěřené správě jeho, a tudíž arcit veliké úcty a vážnosti požíval u křesťanů, ale spolu také velikou nenávist proti sobě vzbudil u pohanských protivníků kříže a učení Kristova.

Když vypuklo pronásledování křesťanů za císaře Diokleciana, dal jej, hlavní podporu obce křesťanské, náměstník císařský polapiti a před svůj soud postaviti. Ale ihned přesvědčil se, že nepřemůže tak snadno, a prostředky obyčejnými nepřekoná odhodlanost a statečnost kněze křesťanského. Rychlou smrtí mučenickou odpraviti jej nechtěl, ale zamýšlel přemoci neohroženost a vytrvalost jeho, dobře věda, že mnoho křesťanů od víry odpadne, jakmile se jí odřekne horlivý kněz Julian. Domnívalť se, že prodlužováním muk dovede toho, čeho by nedovedl rychlým, byť i sebe ukrutnějším násilím. Po celý rok držel Juliana v okovech, dal jej po veškerém kraji voditi, a hned tu, hned tam před svůj soud stavěti. Bezpočtukráte vyzýval jej, aby se odřekl Krista, a hrozil mu nejstrašnějšími mukami. Statný rek ale pokaždé znova vyznal svatou víru svou. Za každé opětované návštěvy nadál se náměstník císařský a soudce, že vyznavače křesťanského už omrzí ty mnohé muky, to trapné po kraji vodění a ty veliké potupy, jichžto musel všude snášeti způsobem rozličným, a že konečně zviklá se ve víře své. Julian však každou novou mukou utvrzoval se ve zmužilosti, pokládaje sobě za čest a za štěstí největší, že trpěti dáno mu pro jméno Jesu Krista.

Nelidské nakládání s knězem Julianem a potupy jemu všude činěné měly vedlé záměru místodržitele císařského zastrašiti křesťany, a pohany popuditi a rozdrážditi proti křesťanům. Zaslepenec nechápal, že moudrým řízením Božím právě naopak dělo se. Kamkoli Julian přiveden byl, všude pohledem a jádrnými slovy potvrzoval víru křesťanů. Všude jeho příkladem, radostivým a zmužilým vyznáváním Boha Ježíše Krista oživovala se zmužilost věřících; a nad to i pohané obdivovali se a vzdávali čest statečnému a neohroženému bojovníku křesťanskému. Prodlužováním boje tím slavnější stávala se jeho koruna mučenická. Každým novým výslechem na veřejném soudě nabývalo jméno křesťanské nového vítězství.

Trpělivost náměstníka císařského dříve unavila se než trpělivost reka křesťanského. V městě Aegee Julian opět k soudu pohnán byv zase s mnohou radostí vyznal svatou víru svou, nedada zastrašiti se hroznými mučidly, jež mu soudce na oči postaviti dal, a pohledem na surové katy, jenž se hotovili, aby na něm osvědčili ukrutnou sílu svou. K rozkazu náměstníka císařského zuřivě vrhli se na něj a strašně mučili jej. Zbičovaného pochodněmi pálili, a tělo mu tak rozsápali, že bylo vnitřnosti viděti. Ano, tělo svatého mučeníka bylo rozedráno, ale zmužilost jeho zůstala nezlomena. Vnitřnosti mu zuřivci z těla vyrvali, ale víru svatou nedovedli mu z duše vyrvati. Za nejpalčivějších bolestí slyšeti bylo z jeho úst jenom vzývání Ukřižovaného.

Soudce viděl se přemožena. Svatý Julian, jenž bojoval s Kristem a pro Krista, zvítězil nad ním a nad zlým duchem, jehož nástrojem byl náměstník císařský. V člověku samém zajisté nemohla by zroditi se ukrutnost taková, jakouž osvědčoval pohan ten. Zlobu tak ohavnou vnukal mu sám ďábel, nepřítel Kristův a nepřítel všeho člověčenstva, kterýž v otroku svém, náměstníku císařském, roznítil mstivost, a tudíž přemýšlel o tom, kterak by vítězi křesťanskému připravil co nejděsnější úzkost smrtelnou, a takým spůsobem poněkud zastřel hanbu přemožení svého. Ohyzdný výmysl jeho nemohl původ svůj míti v hlavě lidské, nébrž zajisté napověděn mu byl duchem zlým, jemuž otročil. Dalť donesti pytel s pískem a rozkázal, aby do něho přidali ještěrky hady a jiné ošklivé žížaly, a vloživše svatého Juliana aby pytel zašili a do moře vhodili. Stalo se. Tím sláva vítězství Julianova dovršena. Jeho tělo vlnami mořskými na břeh vynešené křesťané uctivě pochovali.

Později přenešeno bylo tělo svatého Juliana do Antiochie, kdežto za času svatého Jana Zlatoústého všeobecně uctívalo se v předměstí Dafne.

Čtouce a slyšíce za naší doby Církvi nepříznivé o statečnosti a zmužilosti svatých mučeníků, nemusíme-li hanbiti se za svou vlažnost a nevšímavost ve víře a ve ctnostech křesťanských? Dobře uvažme důrazná slova našeho Spasitele a budoucího Soudce Jesu Krista: „Kdo není se mnou, proti mně jest; a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.“ Luk. 11, 23. Je-li s Kristem ten, kdož hotov jest slovem i skutkem zapříti Boha Krista, boje

se nepatrného vtipu rouhavého, nepatrného posměchu lidí bezbožných? Ó nikoli! Ten není s Kristem, ale jest proti Kristu! Ano proti Kristu jest každý křesťan vlažný, netečný a ospalý, jenž horlivě nekoná povinnosti křesťanské, jenž statečně a neohroženě nevyznává Krista Boha svého, kdykoli toho nastává potřeba. Kéžby příklad svatého mučeníka Juliana povzbudil nás k náležité rekovnosti v netěžkém boji pro Krista a pro víru, jejž nám ukládá nešťastný, proto že víry, zbožnosti a mravnosti prázdný věk náš! Kéžby každý křesťan katolík tento boj pro víru a pro ctnost podnikla společně s Kristem Pánem! Kdožkoli společně s Kristem bojuje, má vítězství jisté, a má jistou i korunu odplaty věčné, neboť Kristus sám ráčil nám dáti zaslíbení: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ Mat. 10, 32.

3. Svatý Hilarius, biskup, Tacian, jahen, Felix, Largus a Diviš, spolumučenici Voglejští.

Voglej, nyní městys v Gorickém kraji, dvě míle od moře Siného, latinsky Aquileja, za císařův Římských veliké a bohaté město obchodní, nazývala se „druhým Římem.“ Vpádem Attilovým roku 452. byla Aquileja zbořena. Obyvatelstvo rozutíkalo se na ostrůvky v Siném moři, a položilo základ nynějším Benátkám Italským.

Svatý Marek v Akvileji založil církev křesťanskou. Po něm byl tam biskupem svatý Hermagoras, jenž dne 12. července mučenickou smrt podstoupil. Po něm asi dvě stě roků Akvileja neměla biskupa, až pak dán jí byl za biskupa svatý Hilarius, kterýž léta Páně 285. dne 16. března s několika spolumučeníky korunován byl.

Svatý Hilarius, od mladosti dobře vychováván a vyučován, jinoch ctnostný a dobrý, od lidu donucen byl, aby přijal svěcení jahenské. Horlivě konaje úřad svůj později povýšen byl za biskupa, a milého žáka svého, Taciana, přivedl k hodnosti jahna.

Toho času stal se císařem Římským Numerian Aurelian, jehož nástupcem byl Dioklecian. Císařským vladařem

v Akvileji učiněn jest Beronius, jenž uvězněné křesťany povolal k soudu, a vyzval je, aby obětovali bůžkům pohanským. Modloslužebník Monofant radil Beroniovi, aby umučil biskupa Hilaria, a tak zastrašil ostatní křesťany. Vladař přivolil. Monofant šel pro Hilaria, zastal jej na modlitbách s jahnem Tacianem, a pravil: „Pojďte, vladař volá vás!“ — Biskup Hilarius pravil: „Pojďmež ve jménu Pána našeho Jesu Krista.“ — Vladař vida jej veselého žasnul a ptal se ho: „Kterak se jmenuješ?“ — Biskup: „Hilarius, biskup křesťanův.“ — Vladař: „Obětuj bohům dle rozkazu císařského.“ — Hilarius: „Od mladosti obětoval jsem jenom Bohu pravému, a Jeho Synu Ježíši Kristu klaním se celým srdcem; lichým bůžkům obětovati nebudu.“ — Vladař: „Krista židé ukřižovali?“ — Hilarius: „Kdybys znal moc kříže Kristova, odvrátil by se's od model a klaněl by se's Jemu. Oné dobrovolnou smrtí kříže vykoupil nás z moci ďáblovy.“ — Vladař: „Obětuj bohům, sice dám tě mučiti.“ — Hilarius: „Já ctím Boha živého; ty pak, služebník zloduchů, velikými mučen budeš mukami.“ — Vladař dal biskupa za sebou vésti do pohanského chrámu Herkulova, a kázal mu, aby obětoval. Svatý Hilarius vážně odpověděl: „Sochám mrtvým obětovati nebudu.“ Za to byl obnažen a mrskán metlami. Hilarius modlil se: „Hospodine, pomoziž služebníku Svému!“ Třicet žoldnéřů vystřídalo se, a s nimi metly a pruty. Potom velel vladař, aby svatého biskupa na skřipec natáhli a železnými drápy sápali. Hilarius velebil Boha, tak že všickni divili se. K rozkazu vladaře živé uhlí sypali na tělo mučeníka svatého, on pak znamením kříže ztroskotal modly a řekl: „Nešťastníci, vizte, čemu se klaníte! Kde jest jejich moc?“ — Modlosložebníci zvolali: „Znič toho kouzelníka!“ — Vladař dal jej do žaláře odvesti.

Příštího dne povolal vladař jahna Taciana k soudu. Tacian neohroženě vyznal víru svou. Vladař nařídil mu, aby obětoval bůžkům. Tacian: „Nesmyslníku, nebudu obětovati modlám, kteréž modlitbou zničil otec můj biskup Hilarius.“ — Vladař rozkázal, aby jej zbičovali a do žaláře odvedli. Tacian s Hilariem v žaláři poklekli a chválili Boha Krista. Nastalo zemětřesení, a pohanský chrám Herkulův střítil se. Modlosložebníci přiběhli k vladaři a žádali smrt mučeníkův, vyhrožujíce mu trestem císařovým. Vladař dal je mečem odpraviti. S nimi společně

usmrceni byli pro Krista svatý Felix, Largus a Diviš (Dionysius) dne 16. března.

Za tmy noční přišli křesťané, koupili od strážníkův těla svatých mučeníků, a pochovali je za zdí městskou.

4. Svatý Papa, biskup Larandský, mučeník.

Laranda bylo město v Lykaonii, zemi Maloasijské, kteráž hraničila s Galatií, Kapadocií, Kilikií a Isaurií. Za panování císaře Maximiana byl biskupem v Larandě svatý Papa, kterýž, jakmile vypuklo krvavé pronásledování křesťanů, odebral se k náměstku císařskému Magnovi, a neohroženě vytýkal mu nespravedlnost a ukrutnost páchanou. Náměstek císařský a soudce dal jej na zemi povaliti, metlami mrskati, a nejprvé tělo, pak i obličej bíti. Potom kázal jej se země zdvihnouti, přivázati, železnými hřebeny trhati, a konečně do střevíců ostrými hřebíky opatřených obouti a nutiti, aby před vozem běžel. Když biskup Papa bolestí na zem klesl, pověsili jej na strom, kde vypustil duši. Po jeho smrti strom ten fíkový, dříve neúrodný, stal se úrodným.

5. Svatý Valentin, biskup Tarračinský, a Damian, jeho jahen, mučeníci.

V Latiu, úrodné krajině na řece Tibeře v Italii při moři Tyrrhenském, za vlády císaře Konstantina Velikého (306—337), žil v městě Tarračině slovútný, bohatý a bohabojný muž Klarus, jemuž nábožná choť Flavia dala dva syny: Valentina a Sabricia, a dceru Florencii. Oba synové záhy dáni do škol, dceru pak provdali za manžela vznešeného. Po smrti rodičův Sabricius spravoval statky otcovské, ale Valentin zůstal ve službě kostelní, dnem i nocí na modlitbách trvaje, a jako včelička z Písem svatých moudrosti a ctnosti med sbíraje. Povýšen byv k důstojnostem církevním skvěl se pokorou, bezúhonným obcováním, nábožností a štědrotou k chudým.

Zemřel Avit, biskup Tarračinský. Valentina jednomyslně provolali biskupem, prchajícího polapili, násilně na prestol posadili, a k papeži Silvestrovi[1]) za pronásledování Liciniova

[1]) Sv. Silvester dne 31. prosince.

na horách skrytému doprovodili, aby jej vysvětil. Vraceje se slavně uvítán byl a počal horlivě konati úřad svůj. Od chudobné vdovy, nemohoucí uživiti jediné dítě své, Damiana, vzal si chlapečka toho za vlastního, a matku hojně obdaroval. Damiana biskup výtečně vychoval, vyučil a pak za jahna vysvětil.

Toho času za vlády císaře Konstantina Církev slavně rozvíjela se. Jakmile však žezla dopídil se jeho bratrovec, císař Julian Odpadlík, nastaly křesťanům doby krušné. Císařský náměstek Aufidian přišel do Tarračiny, aby přinutil křesťany k modloslužbě. Biskup Valentin polekané svěřence těšil, obětoval mši svatou, všechněm podal Tělo Páně a každého políbil. A už vyskytli se žoldnéři, jali a odvedli svatého biskupa k soudu náměstka císařského. Jahen Damian žalostně naříkaje kráčel za nimi.

Nastalo vyšetřování. Aufidian: „Ty jsi Valentin rouhač, kterýž odporuje císaři?“ — Valentin: „Já jsem křesťan a nikoli rouhač. Jsem biskup, a hledím zvelebovati Církev Boží.“ — Aufidian kázal jej bíti, až by duši vypustil. Biskup Valentin hlasitě děkoval Kristu Pánu, jahen Damian pak pokáral ukrutné bičíce. Soudce dal i jej sbíti, oba do žaláře odvesti, a na ostré střepiny položiti, aby touto mukou přemoženi zapřeli Krista. Žoldnéři spoutali jim hrdla, ruce a nohy těžkými řetězy a uzamkli vězení. Svatí vyznavači zpívajíce velebili Boha. O půlnoci žalář ozářil se jasně, řetězy oběma mučeníkům spadly, rány zahojily se jim, a anjel Boží, jako druhdy svatého Petra, vyvedl je z města.

Po třech dnech dorazili do města Korfinium zvaného v Abruzzách, lesnaté krajině, kde je nábožná vdova Hirena uctivě přijala do domu. Biskup Valentin znamením svatého kříže uzdravil její dceru, kteráž po sedm roků trpěla krvotokem nezhojitelným. I všecky ostatní nemocné v krajině té zázračně uzdravil, a během sedmi dnů čtyry tisíce mužův, nepočítaje ženy a děti, křestem svatým přijal do Církve Kristovy. Modlosluženbníci zhrozili se, polapili oba svaté muže, bili, na provazích vyvlekli, a za městem polomrtvé zůstavili je.

Probravše se ze mdlob svatí mučeníci vstali a ubírali se k řece Peskaře. Tam svatý Valentin uzdravil člověka dnou sklíčeného a odešel s Damianem do města Zapiny na řece

Peskaře. Přenocovali u pohanského chrámu Apolova. Zjitra jdouce městem hlásali slovo Boží. Prokonsul, starosta městský, Demetrius, maje syna na smrt nemocného, povolal je k sobě. Syn zatím umřel. Svatý Valentin modlitbou vzkřísil jej. Demetrius i veškeren dům jeho uvěřil v Boha Krista, a všickni přijali v neděli křest svatý. Svatý Valentin zařídil tam obec křesťanskou, ustanovil kněze i jahny, a počal stavěti kostel. Modloslužebníci vidouce to srotili se, odvedli oba služebníky do lesa nedalekého, mečem stali je, a těla nepochovaná zůstavili. Křesťané na tom místě pochovali je u veliké skály, kde hrob jejich proslavil Bůh zázraky mnohými. Stalo se dne 16. března za panování císaře Juliana Odpadlíka 355—363.

Za věků napotomních vyvrácené město Zapina obrátilo se v malé vesničky. Nad hrobem svatých Valentina a Damiana zbudována kaplička, kolem níž usazovalo se obyvatelstvo, až tam povstalo město svatého Valentina.

6. Svatá Eusebia (Smíla), panna, abatyše.

Vévoda Francký Adalbald[1]) a manželka jeho Richtruda[2]) za sedmého století měli syna Mauronta, a tři dcery: Klotsendu, Eusebii a Adalsendu. Všickni vzývají se mezi svatými Církve katolické.

Eusebia měla za kmotry krále Dagoberta a královnu Nantildu. Po smrti otcově s oběma sestrama svatě vychována byla od matky vdovy Richtrudy. Pak dána na vychování do kláštera abatyši svaté Gertrudě, prabábě své, po jejíž smrti stala se abatyší. Nerada z kláštera odešla na nějaký čas k matce, odkud každé noci bosa putovala do kláštera toho, aby se tam modlila s jeptiškami. Po roce opět cele přestěhovala se do kláštera svého, kdežto po veškeren život příkladem svítila sestrám jeptiškám podřízeným až do blažené smrti své dne 16. března léta Páně 680.

---

[1]) Svatý Adalbald, vévoda, dne 2. února. — [2]) Svatá Richtruda dne 12. května.

7. Svatý Heribert, arcibiskup Kolínský.

Svatý Heribert, syn Hugona a Tětvidy, rodičův hraběcích, nejprvé v domácnosti, pak ale v kláštеře u Met byl nábožně a vědecky vychován. Navrátiv se k rozkazu otcovu od biskupa Vormského, Hildebalda[1]), učiněn jest náčelníkem kanovníků. Tu pak Ota III. císař Německý (983—1002), „Divem světa“ nazvaný, panovník moudrý a osvícený, Heriberta povýšil za svého arcikancléře a tajemníka. K tomu konci Heribert byl na kněžství vysvěcen. Nepřijav biskupství Vircpurkské[2]), byl císaři po boku v Italii zaneprázdněnému a v Ravenně usmířil odbojníky s císařem potlačujícím v Římě povstání. Roku 998. zemřel Everger, arcibiskup Kolínský. Duchovenstvo i lid vyžádali sobě u císaře arcikancléře Heriberta za arcibiskupa. Radostné vítání Heriberta nebylo bezdůvodné; onť vynikal všemi ctnostmi. Císař opětně odcházeje do Italie, vzal Heriberta, milého rádce svého, s sebou, a upsal mu statky na zřízení kláštera. V Paternu u Viterba císař Ota III. otráven byl dne 21. ledna 1002. Zarmoucený arcibiskup nesúčastnil se ani volby nástupce císařova, ale odešel, aby Otu III. pochoval v Cáchách.

Nyní oddal se Heribert výhradně úřadu svému. Za nastalého hladu pečoval o chudinu, zařídil chudobince, útulny a nemocnice, založil klášter, přímluvnou modlitbou začasté vyprosil zázračné pomoci Boží. Připraviv se po činném živobytí na smrt toužebně očekávanou šťastně v Pánu zesnul dne 16. března 1021.

8. Blahoslavená Benedikta Assiská, abatyše, Klariska.

Blahoslavená Benedikta jmenovala se a byla „Požehnaná.“ Narodila se v Italském městě Assisi.[3]) Roku 1214. vstoupila do kláštera svatého Damiana za správy svaté Kláry[4]), zakladatelky a první abatyše kláštera toho. Benedikta tak vynikala svatostí a moudrostí, že po smrti svaté Kláry roku 1253.

---

[1]) Vorms, druhdy svobodné říšské město, nyní krajské město v Hesenském velkovévodství na levém břehu Rýnu. — [2]) Würzburg, hlavní město Bavorského kraje Dolnofranckého. — [3]) Assisi, město v Římsku, nedaleko silnice z Perugie do Říma, rodiště svatého Františka, slavné poutní místo. — [4]) Svatá Klára dne 12. srpna.

zvolena byla za abatyši. Po sedm roků příkladem svým vedla panny Bohu zasvěcené cestou ctností řeholných, zvláště cestou chudoby. Byvši od Boha oslavena několika zázraky, v tom klášteře blahoslaveně zemřela dne 16. března 1260.

Tělo blahoslavené Benedikty po několika létech přenešeno bylo s ostatními tam zemřelými jeptiškami do kláštera svatého Jiří v městě Assisi. Roku 1602. Marcel Krescent, biskup Assiský, přeložil tělo její s tělem blahoslavené Anežky, sestry svaté Kláry, a s tělem blahoslavené Amaty, neteře světice té, do zvláštní kaply v pravo u hlavního oltáře, kde doposud chová se v náležité úctě.

9. Blahoslavená Amáta (Milona), panna, Klariska.

Amátu, neteř svaté Kláry, rodiče strojili pro manžela příliš nádherně. Mladistvé panně líbily se skvostné šaty, a libovala sobě v úctě, kterouž jí prokazovali ženichové. Ale svatá Klára litujíc příbuznou svou modlila se, aby více milovala Boha než lidi. Modlitba její byla vyslyšena. Jednoho dne Amáta navštívila svatou Kláru, a její řečí byla tak pohnuta, že se rychle odřekla světa a nikdy více nedala se odloučiti od svaté Kláry. Amáta příliš tuhou kajicností rozstonala se. Svatá Klára celoroční vodnatelnost její okamžitě vyléčila znamením svatého kříže. Amáta proslavila se ctností a svatostí, blaženě zemřela po svaté Kláře, a pochována byla v hrobě své sestry, blahoslavené Balbíny, kteráž byla opravila panenský klášter Aretinský v Etrurii (v Toskánsku). Nyní odpočívá tělo blahoslavené Amáty s těly jiných světic Božích ve zvláštní kapličce Assiského kostela svatého Jiří.

Dne 17. března.

1. Svatý Patrik, biskup, apoštol Irska.

Irsko, anglicky „Ireland“, latinsky „Hibernia“, jest ostrov Atlantského moře, západně od Anglie, na kterémž čítá se nyní asi 6 milionů obyvatelů většinou katolíkův — ovšem od Anglikáncův ovládaných a utiskovaných. Od roku 1823. pracuje národ Irský o důkladném provedení rovnoprávnosti náboženské.

Ruchu toho původcem byl Daniel O'Connell, jenž 1844 pro pravdu a právo národa svého žalářován byl.

V Irsku už na začátku pátého století byly osady křesťanské. Roku 431. vypravil papež Celestin I. Paladia do Irska, aby tam jako první biskup křesťany spravoval, a jako věrověst čili misionář pohany na víru Kristovu obracel. Ale Paladius od pohanů ohrožovaný brzo opustil Irsko, a zemřel v Britanii, v nynější Anglii.

Po něm objevil se na vinici Páně v Irsku statečný dělník a veliký apoštol Irčanů, svatý Patrik, latinsky „Patricius," jenž ze šlechtické rodiny Skotské pocházeje, narodil se okolo roku 377. v Kilpatriku v Severní Anglii. Jeho otec, Kalpurnius, byl jahnem, a jeho děd, Potitus, knězem. Patrikova matka Konchesa byla příbuzná svatého Martina, biskupa Túrského.

Patrika šestnáctiletého polapili a odvezli mořští loupežníci do Irska, a prodali jej za otroka jednomu náčelníku čili knížeti, jemuž po plných šest roků pásti musel stáda. Už za těch poměrů žalostných jevila se budoucí svatost Patrikova. Jsa pln víry, bázně a lásky Boží, před východem slunce vstával k modlitbám, nedada sobě v tom brániti ani sněhem, ani mrazem, ani deštěm. Mimo to stokráte za dne i v noci modlíval se Bohu.

Vyváznuv z poroby, v Túru a v Lerinu[1]) nabyl dalšího vzdělání za pomoci svatého Germana, biskupa Auxerreského,[2]) a byl od něho vypraven do Říma k papeži Celestinovi I. s listem odporučným. Papež poslal Patrika jako věrověsta s plnou mocí do Irska, kam se odebral roku 432. s Auxiliem, Iserninem a jinými soudruhy, byv dříve v městě Evreux (Evrō) v Galii na biskupa vysvěcen.

V Irsku neunavnou horlivostí žádostivou koruny mučenické, pokorou, křesťanskou opatrností, obětavou dobročinností a lahodným chováním vykonal brzo věci veliké, ačkoli kněží pohanští a náčelníci lidu začasté kladli mu v cestu překážky všemožné. Aby náčelníky získal, hlásal slovo Boží v jejich domech a shro-

[1]) Tours (Túr), hlavní město francouzského kraje Indre et Loir, má mimo jiné krásný kostel svatého Martina, bývalého biskupa Tourského. — Lerinum, slavný klášter, roku 410. založený svatým Honorátem, později biskupem Arelatským, na ostrově Lerinském v Středozemním moři. — [2]) Sv. German biskupoval v Auxerreu od 418—448.

máždeních, rozličnými dary zjednal sobě u nich dovolení, aby na víru obrácené syny jejich směl přijmouti do počtu spolupracovníkův na vinici Páně. Tou měrou nezřídka synové a dcery knížat domácích stali se mnichy a jeptiškami. Jsa opatrný a moudrý, nehubil národní obyčeje a zvyky pohanské násilně, nébrž zaváděl na jich místo znenáhla slavnosti křesťanské a ústavy církevní, tak že druidky, kněžky pohanské, proměnily se v klášternice křesťanské, a bardové[1]) ve mnichy zbožné a horlivé. Z těchto jmenovitě slavný Dubrach Mac Volubair, stav se křesťanem, písněmi svými velebil a šířil nové náboženství křesťanské v národě svém.

Svatý Patrik, dary dávaje, sám nižádných darův nepřijímal, a tudíž náčelníci a velmožové lidu Irského, spatřujíce nezištnost jeho, tím ochotněji přijímali křest svatý. Ještě požehnaněji působilo hlásání slova Božího v lidu, jejž svatý Patrik pod širým nebem kolem sebe shromažďoval bubnem. Lid davem opouštěl modloslužbu pohanskou a přijímal víru křesťanskou.

Své pomocníky: Auxilia a Isernina dal svatý Patrik v Galii vysvětiti za biskupy. Mezi rokem 450—456 odbýval s nimi porady sněmovní, ve kterých uradili se o rozmanitých nařízeních církevních, z nichžto ustanovení 23. takto zní: „Vystaví-li některý kněz kostel, neobětuj v něm mši svatou, pokudby nepovolal biskupa svého, aby ho posvětil, poněvadž to slušno jest.“[2])

Roku 455. zbudoval svatý Patrik v okresu Macha chrám, kolem něhož znenáhla povstalo město Armagh[3]), kteréž stalo se sídlem jeho a nástupců primasů Irských, jimžto až do dvanáctého století podřízeni byli všickni biskupové a arcibiskupové celého ostrova. Mimo jmenované dva biskupy ustanovil svatý Patrik ještě několik jiných, vysvětil mnoho kněží, zakládal četné kláštery

---

[1]) Bardové byli zvláštní řád druidů v Britanii a v Irsku, kteří zpívajíce a na harfu o sedmi strunách, chrotta řečenou, hrajíce, při veřejných slavnostech pohanských oslavovali skutky bohův a hrdin. Podobné pěvce mívali i Slované. Čechové měli Lumíra a Záboje, Rusové Bojana a jiné. Srbové doposud mají takých pěvců národních, ovšem křesťanských. — [2]) Wetzer's und Welte's Kirchen-Lexicon. — [3]) Armagh, hlavní město hrabství v Irsku téhož jména, má 10.000 obyvatelů, a jest sídlem arcibiskupa primasa Irského od času sv. Patrika.

a školy, z nichžto škola Armaghská až do devátého století byla slavná velice.

Svatý Patrik rozšířil a utvrdil víru křesťanskou se všemi potřebnými ústavy v Irsku tou měrou, že právem nazývá se „apoštolem Irska."

Za jeho příkladem pak dílem už za živobytí jeho, dílem po jeho smrti až do polovice osmého století konali přemnozí horliví Irové vznešené dílo blaha časného a spásy věčné tak důkladně, že Irsko „ostrovem svatých" pojmenováno bylo, odkud věrověstové i do jiných národů, zejména mezi Němce, přenášeli učení Kristovo. Britové, Anglosasi, Galové, Frankové a Němci posýlali do škol Irských svoje syny na učení.

Vykonav za pomoci Boží podivuhodnou úlohu svou, zemřel svatý Patrik léta Páně 464. v Dovnu v Ulsteru[1]), byv už za živa od Boha oslaven častým viděním nadpřirozeným a darem prorockým, jakož i přemnohými zázraky, tak že sláva jeho zaskvěla se daleko široko.

Jak u nás tak také v Irsku slaví se výroční památka jeho dne 17. března. V Irsku v jeho slavný den nosí katolíci kytice jetele v rukou i za klobouky na památku, že světec ten, když učení o nejsvětější Trojici Boží lidu se příčilo, utrhnuv jetelový lupen třílistý, na něm hleděl vysvětliti řečené tajemství víry. Zvláště v Dublíně, v hlavním městě Irska, korouhvemi ozdobeném, den svatého Patrika slaví se zvoněním, radovánkami, dáváním hojných darů a rozmanitými hrami. Když král Jiří III. dne 5. února 1783 založil zvláštní řád pro Irsko, nazval ho „řádem svatého Patricia," v jehož znaku nachází se též trojlístek jetelový. Na bílém vejčitém štítu jest u prostřed červený kříž svatého Patrika se zeleným jetelovým listem, a v každém jeho lístečku jedna koruna. Nápis kolem umístěný zní: „Quis separabit" (kdož rozdvojí) 1783.[2])

Při své rozsáhlé činnosti apoštolské Patrik netoliko nepřestával horlivě modliti se, čemuž věnovány byly dvě třetiny noci, ale také tělo své káral všemožným sebe zapíráním, jmenovitě kra-

---

[1]) Dovn (Daun), též Dovnpatrik, hlavní město hrabství Dovnského v Ulsteru, v nejsevernější provincii Irské. — [2]) Dra. Frant. Lad. Riegera „Slovník naučný," článek „Patrik."

tičkým spánkem na holém kamenu. Mimo to obíral se i prací ruční za příkladem svatých apoštolů, a spisovatelstvím. Za svých posledních let napsal tak zvané „Vyznání“ (confessio) prostouplé tím duchem, jímžto byl vykonal tak velikých věcí. V knize té vypsal svůj život, svon apoštolskou činnost, a překážky i pronásledování, jichžto byl zakusil. Jiná důležitá písemná památka po něm jest list proti křesťanskému knížeti Britskému jménem Korotik, jenž mnoho Patrikem na víru obrácených Irů po samém křestu a biřmování na břehu Irském loupežně pochytal, odvlekl, za otroky prodal, a za to od svatého Patrika z Církve vyobcován byl.

2. Svatý Agrikola, biskup Kabilonský v Galii.

Ctihodný Girbald, biskup Kabilonský[1]), pilně vyhledával hroby a těla svatých biskupův toho města. Nejprvé slavně vyzdvihl tělo svatého Lupa, jehož výroční památka se koná dne 27. ledna, a umístil ho za hlavním oltářem roku 877. Potom pátral po ostatcích svatých biskupů Kabilonských Silvestra (dne 20. listopada) a Agrikoly, jakož i po ostatcích Desiderata kněze (dne 30. dubna), o kterých zprávu dává svatý Řehoř, biskup Tourský.[2])

Konečně přikročil biskup Girbald k vyzdvižení ostatků svatého Agrikoly, biskupa Kabilonského, dne 17. března 580 zemřelého a mnohými zázraky proslaveného. Tělo jeho nalézalo se v kryptě nádherné, mramorovou deskou opatřené, na níž nápis hlásal, kterak má ctěn býti ten, jehož kosti tam odpočívají. Během času hrobka se pobořila. Proto biskup Girbald hrob svého svatého předchůdce otevřel, jeho kosti bedlivě sesbíral, do plátna zaobalil, ve schránce na oltáři svatého Petra v kostele umístil, a u přítomnosti duchovenstva a lidu mši svatou slavil. Stalo se léta Páně 878. v květnu měsíci.

Toho roku papež Jan VIII. cestoval do Galie na sněm církevní v Troyesu. V Kabilonu dvanácte dnů se pozdržel a zprávu

---

[1]) Cabillonum, nyní Chalons-sur-Saone (Šalon-syr-Són), město v depart. Saone-Loire (v Burgundsku) na pravém břehu Saony. — [2]) S. Gregorius Turonensis „De gloria Confessorum“ cap. 85. et 86.

o vyzdvižení těla Agrikoly biskupa vyslyšel. Zpáteční cestou z Troyesu v Kabilonu opět zastavil se, klášter svatého Marcela navštívil, ostatky svatého Agrikoly uctil, a jemu ke cti svátek výroční ustanovil. Vyzdvižení těla svatého Agrikoly oslavil Bůh zázrakem, ještě muž Šalomoun, již deset let slepý, vykonav pouť k jeho ostatkům nabyl zraku, tak že cestu domů vykonal bez vůdce.

3. Svatá Gertruda (Kedruta), abatyše Nivelská.

Svatá Gertruda, dcera Pipina z Landenu, majordoma (nejvyššího správce královského) v Austrasii, a matky Itty čili Idebergy, narodila se roku 626., byla od rodičů svých nábožně vychována, a již za útlých let svých umínila sobě, že panenství své zasvětí Bohu. Jednoho dne pozval otec Pipin krále Dagoberta a syna vévody Austraského na hostinu. Mladý vévoda přivolením Pipina otce a Dagoberta krále žádal, aby mu Gertruda dána byla za manželku. Gertrudy s matkou povolané otázal se král Dagobert, „žádá-li sobě míti za manžela jinocha toho zlatem se třpytícího a v hedbáv oděného?“ — Gertruda odhodlaně odpověděla: „Nechci ani jej, ani jiného ženicha mimo Krista!“

Po smrti chotě svého založila Ideberga klášter pro mnichy a pro jeptišky v Nivellesu[1]), a učinila dceru Gertrudu abatyší, aby ji sprostila obtížných ženichův.

Mladá abatyše horlivě pečovala o časné i věčné blaho svých svěřenek, jeptišek. Skvělať se láskou k Bohu, horlivostí pro dům Páně, nábožností, cudností, tuhými posty, mimořádnou dobročinností k chudobným, ke vdovám, k sirotkům, k pocestným a k vězňům, jimžto denně posýlala potřebných pokrmů. Obzvláštní lahodou starala se o nemocné a stará příslušnice ke klášteru. Sílu k tomu potřebnou čerpala z bedlivého čtení Písma svatého a jiných nábožných knih, tak že téměř celou knihovnu z paměti uměla.

Po smrti matky své Idebergy, kteráž ji byla v řízení klá-

---

[1]) Nivelles (Nyvel) město v Belgické provincii Brabantu jižně od Bruselu. Roku 1381. byli tam poraženi Gentští hrabětem Ludvíkem Flanderským, při čemž shořelo 6000 mužův v klášter uzavřených.

šterů podporovala, odevzdala správu kláštera pro mnichy mužům schopným, a správu kláštera pro jeptišky sdílela s několika osvědčenými sestrami řeholnicemi. Když pak po několika létech následkem tuhých postů a bdění nočního slábla, odevzdala úřad abatyše neteři své Vilfertrudě, kteráž od maličkosti u ní se vzdělávala.

Jsouc 33 let stára, zemřela Kedruta dne 18. března 659, a pochována byla v rouše kajicném a v hrubém závoji ve hrobě, jejž sobě sama uchystala. Říkávalať: „Zbytečné věci nepomohou ani živým, ani zemřelým.“ Chudičké lůžko, na kterém Gertruda skonala, na památku postavilo se do kostela klášterního. Po Vilfertrudě byla abatyší Anežka, kteráž nad hrobem svaté Gertrudy vystavěla nádherný chrám.

4. Svatá Vivencia, panna Kolínská.

Na den svaté Gertrudy světí se také památka svaté Vivencie, panny, jejíž ostatky nalézají se v malé rakvi mramorové na čtyrech sloupcích v kostele kláštera svaté Voršily v Kolíně. Zprávy písemné o ní nezachovaly se. Ježto pak prastarý předpis kláštera svaté Ursuly (Voršily) v Kolíně nad Rýnem přísně nařizoval, aby v kostele onoho kláštera pochovávala se výhradně toliko těla jeptišek onoho řádu: z toho soudí se, že ovšem i svatá Vivencia byla Voršilinkou.

5. Svatý Josef Arimathejský, učeník Páně.

Arimathea, město osm hodin od Jerusaléma vzdálené, nyní Rama u města Lyddy, bylo rodištěm svatého Josefa, velmože a člena vysoké rady židovské v Jerusalémě. Josef Arimathejský tajně v Krista věřil a tajným učeníkem Jeho byl pro strach před židy. Jan 19, 38. On, muž dobrý a spravedlivý, kterýž očekával i sám království Božího, nesvolil k nálezům a činům velerady, když se jednalo o bezživotí Kristovo. Luk. 23, 50. Když pak přece Kristus Pán nespravedlivě odsouzen a ukřižován byl, projevil Josef Arimathejský srdnatost velikou. Jakmile Pán Ježíš na kříži dokonal, směle vešel k Pilátovi vladaři, a žádal o tělo Ježíšovo. Pilát, zvěděv od povolaného setníka, že Pán

skutečně už umřel, daroval Josefovi Arimathejskému mrtvolu Jeho. Josef pak koupil čisté a drahé plátno, sňal tělo Kristovo za pomoci Nikodemovy s kříže, obvinul je v plátno ono, položil ho do svého nového, ve skále vytesaného hrobu, a přivalil kámen ke dveřím hrobovým. Mar. 15, 42—47.

6. Svatá Vitburga, panna, Angličanka.

Svatá Vitburga, jedna ze starších dcer krále Anua v East-Anglii, vychováua byla v Holchumu[1]), vesnici králi náležité, kde později ke cti svaté panně povstal kostel Vithburghstove zvaný. Roku 654. král Anno zavražděn byl. Vitburga, jak mile o jeho smrti uslyšela, umínila sobě, že panenství své zasvětí Bohu. Z Holchumu odebrala se k Derhamu Východnímu toho kraje Norfolkského, kdežto na půdě otcovské počala stavěti klášter a kostel. Jednoho dne, nemajíc dělníkům co dáti krom chleba suchého, modlila se k Marii Panně Ve snách dáno jí vnuknutí, aby služebné své poslala do lesa, kde laňky dvě dají jim potřebného mléka. Stalo se a dělo se napotom každého dne. Byl pak zlý člověk v krajině té, jenž záviděl pannám mléka toho, a tudíž poštval psy na laňky, a koňmo hnal se za nimi. Kůň běže zapletl se do trní, skočil zpět a shodil jezdce, který srazil vaz.

Vitburga dokončila dílo své. Sloužila s několika pannami Bohu zasvěcenými v klášteře tom, nashromáždila sobě velikých zásluh pro život věčný, dne 17. března 743 svatě v Pánu zesnula, a na hřbitově Derhamském pochována byla. Po padesáti pěti létech tělo svaté Vitburgy neporušené přenešeno bylo do kostela.

Za vlády krále Mercijského a Northumbrijského Edgara „Pokojného“ (957—975) stalo se konečné přenešení svaté Vitburgy do kláštera Ely-ského (Ili-ského).

---

[1]) Holchum, v Norfolku, pobřežním hrabství v Anglii.

I. Svatý Edvard (Eduard), král Anglický, mučeník.

Svatý Edvard, syn krále Anglického Edgara a matky Egelfeldy, narodil se roku 962. Egelfelda zemřela šest roků po narození Edvardově. Král Edgar podruhé vstoupil do stavu manželského s hraběnkou Elfridou. Tou měrou dostal Edvard macechu a nevlastního bratra Ethelreda.

Král Edgar hned na začátku vlády své roku 959. do Anglie nazpět povolal učeného opata, svatého Dunstana, kterýž musel do ciziny odejíti před mstivým králem Edvinem, předchůdcem Edgarovým. Edgar učinil jej arcibiskupem Canterburyským a primasem Anglickým.[1]) Jemu odevzdal také synáčka svého Edvarda na vychování, kteréž tak výborně vydařilo se, že Edvard ustanoven byl za budoucího krále.

Bohužel Edgar zemřel už roku 975., kdy Edvard čítal teprvé třináct let. Svatý Dunstan korunoval jej u přítomnosti svatého Osvalda, arcibiskupa Yorkského.[2]) Mladý král Edvard svou zbožností, lahodou a spravedlností uspokojil všecky stavy a strany v říši své. Jeho heslem byla čest Boží a spása poddaných. Křesťanské království na tomto světě dle jeho zbožných zámyslů má býti obrazem věčného království nebeského a přípravou k němu. Proto, jsa panovníkem Anglickým, byl věrným služebníkem Božím, a zaskvíval se pokorou, odevzdaností do vůle Boží, zapíráním sebe, mírností, cudností, nábožností, přívětivostí a spravedlností ke každému člověku bez rozdílu. Byl ochráncem katolické Církve, dokonal stavbu klášterův otcem Edgarem započatých, a zvláště roku 976., za nastalého hladu v zemi, osvědčil se býti pečlivým otcem chudiny. Kdo dobrý, chválil a ctil krále spravedlivého, a kdo moudrý, předpovídal šťastnou budoucnost říši za jeho vlády.

Avšak macecha Elfrida hněvala se, že vlastní její syn Ethelred nestal se králem. Umínila sobě, že Edvarda dá usmrtiti, jak mile naskytne se příležitost vhodná. I stalo se, že mladý král se služebnictvem svým vyjel si na hon. Přiblíživ se ku příbytku

---

[1]) Sv. Dunstan zemřel r. 988. Jeho památka koná se dne 19. května. — [2]) York, hlavní město hrabství Yorského, po Londýnu první město v Anglii.

macechy své a bratra nevlastního, zůstavil komonstvo své v lese, sám pak navštívil Elfridu a Ethelreda. Macecha jej na oko laskavě uvítala a zvala do obydlí svého. Král však nevolil dlouho zdržeti se, a chtěl jenom také bratra svého spatřiti a s ním promluviti. Macecha dala přinesti nápoj, a když král pil, pokynula jednomu ze služebníků svých, kterýž úkladně probodl krále Edvarda, jenž obrátiv koně odjížděl, ale brzo mrtev spadl s koně na zem. Stalo se třetího roku a osmého měsíce jeho panování, léta Páně 978.

Vražednice dala mrtvolu královu odnesti do chaloupky slepé ženy, kterouž almužnami podporovala. Žena ta bdíc u mrtvoly nabyla zraku a hlásila to vdově královně, kteráž tajně mrtvolu dala pochovati na místě bahnitém, přikázala všechněm přísné mlčení, a odešla do jiné krajiny, aby odvrátila od sebe všeliké podezření. Komonstvo hledalo krále, ale hledalo marně. Ztráta jeho spůsobila všeobecný zármutek.

Teprvé po roce lidé pozorovali na onom bahnitém místě za tmy noční světlý sloup, vyšetřovali podivný ten úkaz, a nalezli mrtvolu krále Edvarda a pramen léčivý, ve kterémž člověk chromý okamžitě nabyl plného zdraví. Bratr matky Edvardovy, hrabě Alfred, tělo jeho přenesti dal do kláštera Shaftesburyského,[1]) jejž byl založil svatý Alfred, král Anglický. Přenešení to vykonalo se za přítomnosti všech biskupů, prelátů i velikých zástupů z celého království, a oslaveno bylo od Boha novými zázraky.

Vidouc zázračnou tu oslavu macecha Elfrida, dala se na pokání. Konečně pak léta Páně 1001. tělo svatého Edvarda opětně přenešeno bylo do chrámu nového, jejž byl nevlastní bratr Edvardův a nástupce na trůnu, Ethelred II., stavěti započal. Výroční památka svatého Edvarda konala se od prvopočátku v den jeho smrti, dne 18. března. Mimo kostel ten klášterní vystavěny byly kostely jemu ke cti také na těch místech, kde stávala chaloupka slepé žebračky, a kde prvotně byl zakopán.

---

[1]) Shaftesbury (Šéftsbery), město v hrabství Dorsetském v Anglii, kdež druhdy býval bohatý klášter panenský.

2. Svatý Cyrill, biskup Jerusalémský.

V Církvi Západní i Východní mezi biskupy svatými požívá veliké a zasloužené cti a slávy svatý Cyrill Jerusalémský. Narodiv se léta Páně 315. v Jerusalémě ztrávil mladý svůj věk v klidné samotě. Bedlivě čtával v Písmech svatých, v knihách svatých otcův církevních a ve spisech jinorodých, čehož dokazují důkladní spisové jeho zachovaní až na dobu naši.

Učenost, nábožnost a blahodarná činnost Cyrillova musela býti vůbec známa, ješto po smrti Maxima, biskupa Jerusalémského, roku 351. zvolen byl za jeho nástupce za poměrů rozervaných a povážlivých, jenž vyžadovaly na prestolu biskupském muže moudrého a rozhodného. Aby neohrožene následoval Krista, Jehož šlépějemi a utrpením posvěcena byla půda biskupství Jerusalémského, aby útěchy a statečnosti za pronásledování trapného vyprošoval sobě pod křížem Páně, jenž druhdy na místě jeho příbytku a chrámu stál: k tomu jej, jakmile povýšen byl na stolici biskupskou, vyzývalo vidění nadpřirozené, veliký jasný kříž, jejž po několik hodin dne 7. května 351 vidělo veškero obyvatelstvo města Jerusalémského, jakož on sám o tom zprávu dal listem císaři Konstanciovi.

Jak svědomitě a statečně zastával vznešený úřad biskupský, patrno jest z pozůstalých jeho spisů učených, z horlivosti v obhajování ryzého učení Kristova proti bludařům a rozkolníkům, a konečně ze vzorné starostlivosti o chudinu, jížto k vůli v čas největší bídy a nouze prodal drahocenné nádoby kostela svého.

Právě tento velkolepý skutek lásky křesťanské protivníci ošemetní pokládali svatému Cyrillovi za zločin, pro kterýž usilovali zbaviti ho úřadu biskupského. Arianským bludem porušený, vášnivý a pánovitý biskup Cesarejský, Akácius, úhlavní nepřítel svatého Cyrilla, rekovného obhájce pravé víry, svolal biskupy Arianské, aby soudili křivě obviněného a k soudu pohnaného Cyrilla proto, že nádoby a roucha kostelní prodal a ztržené peníze rozdal lidu hladovému. Akácius byl sněmíku toho předsedou, a tudíž žalobníkem a spolu soudcem svatého Cyrilla, kterýž právomoc soudu toho nenznávaje arcit ani nedostavil se, a za nepřítomnosti své roku 358. se stolce biskupského sesazen

byl, což by se bylo také stalo, kdyby se byl dostavil a hájil před soudci nepřátelskými. Znaje svých protivníků přesilu a násilí, ohradil svaté právo své, odvolal se ku sněmu většímu, a odešel do Tarsu k biskupovi Silvanovi, kterýž jej ochotně přijal. Akácius usiloval i tam odtud zahnati jej.

Už příštím rokem dostalo se svatému Cyrillovi žádaného ospravedlnění. Shromáždiloť se přes 160 biskupů Východních v Seleucii roku 359. Mezi nimi objevil se také Cyrill i Akácius, kterýž nechtěl, aby se vyšetřovalo spravedlivé či nespravedlivé sesazení Cyrilla. Avšak biskupové spor ten náležitě proskoumali, sesadili Akácia, jenž do schůze dotyčné ani nepřišel, a povolali svatého Cyrilla nazpět na biskupskou stolici Jerusalémskou.

Akácius odebral se do Cařihradu, popudil císaře Konstancia proti Cyrillovi, a vymohl sobě dovolení, aby do Cařihradu svolati směl arcit výhradně Arianský sněm roku 360., kterýž ovšem svatého Cyrilla podruhé bezprávně sesadil a zapudil.

Císař Konstancius zemřel dne 3. listopada 361. Jeho nástupce císař Julian Odpadlík všecky z příčin náboženských vypovězené biskupy nazpět povolal, a tudíž i svatý Cyrill navrátil se do Jerusaléma svého. Julian však zamýšlel vedlé Církve křesťanské znova zbudovati chrám Jerusalémský, chrám židovský, kterýž dle předpovědi Syna Božího, Jesu Krista, téměř před třemi sty léty i s městem rozbořen byl císařem Římským Titem. Avšak nadarmo protivil se Julian císař Bohu. Co za dne vystavěno, za noci ohněm ze země vystupujícím zničeno bylo; a Julian sám zemřel v Persii již dne 26. června 363.

Za krátké vlády Julianova nástupce Joviana, nakloněného pravé a nezkalené víře křesťanské, svatý Cyrill klidně biskupoval. Ale nástupce Jovianův, Arianům přející císař Valens, ujav vládu roku 364. ihned znova sesadil a vypověděl všecky biskupy sesazené a vypověděné císařem Konstanciem, a dosazené císařem Julianem. Tudíž svatý Cyrill musel roku 367. potřetí jíti do vyhnanství, kteréž trvalo až do smrti ukrutného a ve válce s Gothy roku 378. zabitého císaře Valensa.

Císař Gracian povolal zapuzené biskupy zpět, a odevzdal chrámy výhradně toliko přívržencům papeže Damasa, tedy ka-

tolíkům pravověrným. Tou měrou konečně svatý Cyrill vrátil se navždy do Jerusaléma, kdežto všemožně pracoval o časném i věčném blahu svěřenců svých. Posledně spatřujeme jej v dějinách církevních v Cařihradě na sněmu, jejž svolal spolupanovník Gracianův, Theodosius císař [1]), aby ustálil postrádaný mír v Církvi Páně.

Svatý Basilius (Epist. 4. ad monach. lapsum) vydává svědectví, že za svatého Cyrilla zkvétala církev Jerusalémská, jejíž biskupem byl třicet pět roků, z nichžto 19 ztrávil na prestolu svém, a 16 ve vyhnanství. Zesnul v Pánu roku 386.

Hlavním dílem svatého Cyrilla Jerusalémského jest 23 katechesí, řečí čili přednášek, kteréž byl činil čekatelům křestu svatého v témdni Velikonočním. Katechese ty obsahují předůležitá a zajímavá svědectví pro obřady svaté Církve katolické. Křest svatý jmenuje svatý Cyrill „věcí velikou, výkupnou cenou zajatců, prominutím nepravostí, smrtí hříchů, znovuzrozením duše, rouchem světla, svatou, neporušitelnou pečetí, vozem k nebesům, radostí rajskou, přijmutím do království, udělením synovství Božího.“ — Mimo katechese máme také po svatém Cyrillovi zmíněný list psaný císaři Konstanciovi z roku 351., a řeč o člověku mrtvicí raněném ze svatého evangelia.

---

[1]) Theodosius Veliký, Římský císař 379—395, roku 369. povolán byl císařem Gracianem z vyhnanství a jmenován jeho spoluvladařem v Sirmiu. Šťastně válčil s Gothy, převzal spravování Východu. Po smrti Graciana přemohl panovačného a hrabivého Maxima roku 388. Dne 6. dubna 394. stal se samovládcem celé říše Římské, pečoval o zavedení pořádku uvnitř říše a o její bezpečnost naproti zevnějším národům. Vydal moudré zákony, vyhlazoval zbytky pohanské, utvrzoval křesťanství, a tou měrou získal sobě přijmí „Veliký.“ Zemřel dne 17. ledna 395 v Miláně. — Theodosius už roku 389. zapověděl oběti pohanské, a dal roku 393. senátem (státní radou) vyhlásiti křesťanství za jediné náboženství státní. Theodosius císař pro povstání v Soluně dal povražditi 7000 osob vinných a nevinných. Z té příčiny neohrožený biskup, svatý Ambrož, nedal mu vkročiti do biskupského chrámu v Miláně, pokud císař nevykonal veřejné pokání církevní. (Viz „Sv. Ambrož“ dne 7. prosince I. 66).

3. Blahoslavený Jan Sarkander, kněz, a mučeník Moravský.

Dle Římského kalendáře a na Moravě dne 17. března.

Ve Slezském městě Skočově u řeky Visly, narodil se dne 20. prosince 1576 blahoslavený Jan Sarkander. Otec Řehoř Matěj Sarkander, šlechtic Slezský, a matka Helena ze slavného rodu Gureckých z Kornic, pečovali o dobré vychování svých synů: Václava, Pavla, Mikuláše a Jana. Mikuláš byl nejprvé děkanem Mezeřickým, pak kanovníkem Brněnským a konečně Olomouckým. Otec zemřel roku 1589. Jan v městě Příboru na Moravě s matkou u příbuzných ubytován jsa během tří roků byl vzorem žákům všechněm. K Příboru blahoslavený Jan lnul veždy zvláštní láskou. Potom poslán byl do Olomouce, aby u Jesuitů nabyl vědeckého vzdělání, což se dokonale podařilo, jakož vidno jest z jeho latinských i českých listů. Roku 1596. stal se údem bratrstva „Nanebevzetí Panny Marie," pod jejíž ochranou zachoval srdce čisté a neposkvrněné.

Na vysoké školy do Prahy odebral se Jan Sarkander roku 1600. Už roku 1602. dne 9. května stal se bakalářem filosofie. Dne 13. května 1603 dosáhl hodnosti mistra (doktora) filosofie. Napotom připraviv se modlitbami a rozjímáním, ustanovil se na tom, že vstoupí ve stav duchovní, ač toho času zarputilí nepřátelé Církve katolické obecný lid proti katolickému duchovenstvu štvali a vražednou nenávistí rozpalovali, tak že několik kněží v zemi bylo zabito. K tomu konci odešel do slavných škol bohovědných ve Štýrském Hradci, kteréž byly pod výtečnou správou Jesuitův, a dal se tam roku 1604. zapsati za posluchače bohovědy. Jako mistr Písem svatých byl na kněžství posvěcen, a odebral se za rozkazem svého biskupa Olomouckého do města Opavy v Slezsku, aby tam v duchovní správě pracoval po boku svému bratru Mikuláši faráři a děkanu místnímu. Mírností, skromností a horlivostí výborně působil v Opavě, kde protestantství bylo náramně zavládlo. Pro svou horlivost byl kněz Jan Sarkander od kardinála Dietrichšteina, biskupa Olomouckého, ustanoven za kaplana v Charvátech, asi míli cesty od Olomouce, kde slovem i příkladem jako hvězda svítil a všeobecné úcty a důvěry sobě dobyl. Charvatští doposud honosí se tím, že měli za duchovního pastýře tak slavného kněze a ozdobu Církve.

Z Charvat přišel Jan Sarkander za kaplana do Uničova, kdežto roku 1609. maličko byl i farářem. V Uničovském děkanském kostele jest obraz Panny Marie Častochovské, jejž tam přinesl blahoslavený Jan. Blahoslavenec v Uničově podstupoval tuhé zápasy s rozličnými Církve svaté protivníky.

Do toho času padá spor mezi císařskými bratry Matiášem a Rudolfem. Rudolfovi od stavů zemských v Rakousích, v Uhrách a na Moravě byla vláda odňata a Matiášovi dána. Rudolf zůstal pánem ve Slezsku. Mikuláš, děkan Opavský, byl mu horlivým zastavatelem, vidoncím v odpadu stavů Moravských od Rudolfa zpronevěřilost a smutné následky pro víru katolickou. Rudolf země Matiášovi postoupené přenesti mínil na svého bratra Leopolda, tehdáž biskupa Pasovského. Mikuláš, děkan Opavský, s úmyslem tím souhlasil, ježto se mu zdál býti spravedlivým a pro víru katolickou výhodným. Za to byl ve Vyškově uvězněn. Avšak podařilo se mu z vězení vyváznouti a do Pasova uprchnouti k arcivévodovi, biskupu Leopoldovi. Za tou příčinou bratří Mikulášovi, mezi nimi i blahoslavenec Jan Sarkander, dáni jsou v Kroměříži na radnici do vězení, z něhož propuštěni byli od protestantských stavů zemských teprvé na přímluvu arcivévody Leopolda, biskupa Pasovského. Z listů psaných z vězení Kroměřížského vysvítá veliká trpělivost Janova v největších strastech, a vzorná pečlivost o duchovní potřeby svěřenců, jimžto sám radil, aby sobě (Uničovští) zvolili jiného faráře. Roku 1610. v měsíci červenci, jak dříve zmíněno, na svobodu puštěn byl i s bratřími.

Potom byl Jan Sarkander farářem ve Zdounkách asi pět mil od Olomouce. Maje osadu farní rozsáhlou velice, v pondělí každého téhodne vycházel s velebnou Svátostí a navštěvoval přifařená místa, aby posluhoval svátostmi a slovem Božím svěřencům svým. Ve Zdounkách, kde působil jako farář asi tři léta, doposud na faře zachována jest světnička Sarkandrovská, a jeho socha i obraz. Na výpomoc v duchovní správě povolával blahoslavenec svědomitý kněze Jesuity z Olomouce.

Žalostně loučili se s ním Zdounečtí, když po třech létech povolán byl Jan Sarkander za faráře do Boskovic roku 1513., kde nesnadné měl postavení pro bludy zarytých „Bratří Moravských.“ Farář Jan Sarkander i tam užil pomoci statečn-

ných Jesuitů z Olomouce, a přivedl 50 měšťanů nazpět do lůna pravé Církve katolické, čím ovšem popudil proti sobě zuřivý hněv bludařův.

Roku 1616. dne 6. května přesadil jej kardinal Dietrichštein na místo ještě nebezpečnější, do Holešova. Jako všude i tam katolíci jásali, kacíři pak vztekle zuřili, když neohrožený hlasatel pravdy a karatel bludů do Holešova přišel, ačkoli se v boji proti bludům vždy moudře a mírně choval, nikoho neurážeje výčitkami trpkými. Bratrstvo Marianské, které farář Jan Sarkander v Holešově založil, a jehož vůdcem byl, udrželo se i po jeho smrti a mělo znamenité jmění.

Během prvního roku musel farář Jan Sarkander práva a důchody fary Holešovské pracně vymáhati zejména na Václavu Bitovském z Bitova, pánu na Bystřici pod Svatým Hostýnem, na pánu Jiříku Mengersreiteru z Truklova, a na pánu Burianu Tlukovi z Těšínovic, v čemž spravedlivým soudcem byl mu patron a nejvyšší zemský hejtman, pan Popel z Lobkovic. Tímto hájením svých práv rozněcoval farář Jan ještě více hněv bludařův proti sobě. Pro veliké zásluhy kardinal Dietrichštein dne 9. listopada 1617 nabízel Janu Sarkandrovi důstojnost kolegiatního děkana v Kroměříži; ale pokorný sluha Páně nepřijal hodnosti té spojené s důchodem značným.

Během roku 1618. až do dubna 1619 obstarával Jan Sarkander s bratřími svými Mikulášem a Pavlem založení fundace k účelu náboženskému a dobročinnému, ustavičně při tom shledávaje důkladných knih, jenž utvrzují vniterný život duchovní, a napomáhají k obhajování pravdy katolické.

Toho času spolčili se stavové Moravští s odbojnými stavy Českými. Protestantství všude vítězilo nad svatou věcí katolickou. Kardinal Dietrichštein a Ladislav Popel z Lobkovic byli uvězněni. Podvodný Václav Bitovský, hlavní nepřítel Jana Sarkandra, stál v čele komisarů, jenž měli provesti vítězství protestantův v Olomouci, jak se bylo již provedlo v Brně. Za tou příčinou štval Václav Bitovský protestanty v okolí Holešovském zvláště proti Janovi Sarkandrovi. Zapověděl poddaným svým odváděti všelikého desátku; kázal obraz Bohorodičky na Hostýně odstraniti a zničiti. To však divným řízením Božím nestalo se. Jan Sarkander všady nebezpečím

obklíčený vedlé snažné žádosti katolíkův, aby zachoval drahocenný život svůj, vydal se na pout do Častochova[1]), kamž se už dávno byl zaslíbil, aby tam jak za sebe, tak za spásu svěřenců svých odeslal k nebi vřelé modlitby. V měsíci červnu 1619 sloužil mši svatou, napomenul katolíky ku stálosti ve víře, a odejel z Holešova do Polska se štolbou pána z Lobkovic, jenž náhodou jel tou cestou.

V Častochově nejprvé se vroucně modlil před zázračným obrazem Matky Boží. Představený kláštera Pavlánův laskavě uvítal jej. Tam častěji zpovídal se, denně mši svatou sloužil, a několika mšem svatým obcoval. Za tuhých postů a přísné kázně modlil se za svěřence své a za veškeren stát Rakouský. S řeholníky ve dne v noci zpíval hodinky a trval na svatých rozjímáních. Poutníky, vyhnance z Moravy a ze Slezska, podporoval almužnou, a sílil útěchou i dobrou radou.

Po čtyřech nedělích zatoužil opět po katolících v Holešově. V Rybníku, městě nedaleko Skočova, navštívil příbuzné, a dověděv se, že katolíci Holešovští od buřičův protestanských rozehnáni jsou, a jejich chrám od bludařův v držení vzat jest, odešel na radu a prosbu svých přátel do Krakova v Polsku, vrátil se opět do Rybníka, a listem k patronu pánu Popelovi z Lobkovic, už na svobodu propuštěnému, dne 22. října 1619 vzdal se fary Holešovské. Popel z Lobkovic nechtěl tomu, aby jeho poddaní katolíci pozbyli faráře tak výtečného; tudíž Jan Sarkander na konci listopadu zase do Holešova navrátil se. Na štěstí nebyl tehdáž Bitovský v Bystřici. Avšak protestanti podezřívali ho, že byl v Častochově z příčin politických. Domněnka ta zdála se býti ospravedlněna, když Polský král Sigmund, horlivý katolík, pluky Polanů a Kozáků do Moravy poslul, aby příbuznému císaři Ferdinandovi sloužili a protivníky jeho potírali. Vojsko to mimo jiné strašně spustošilo panství Václava Bitovského, protivníka císařova. Když pak naměřilo cestu do Holešova dne 6. února 1620, vyšel jim farář Jan Sarkander s velebnou Svátostí ve slavném průvodu kato-

[1]) Častochov, krajské město v Polsku v gubernii Varšavské, slyne po všech zemích Českopolských a Uherských zázračným obrazem Matky Boží v kostele kláštera Pavlánského na Jasné Hoře.

líkův v ústrety. Nábožní Polané a Kozáci sestoupili s koňů, padli na kolena a klaněli se nejsvětější Svátosti. Přijavše požehnání usedli na koně, a co nejrychleji mimo Holešov ušetřený uháněli. Tak farář Sarkander odvrátil od Holešovských velikou pohromu. Přece však nejvyšší soudce zemský, Václav Bitovský v Brně, u vzdorokrále Bedřicha obžaloval Ladislava Popela z Lobkovic, a zpovědníka jeho Jana Sarkandra, že přivolali Poláky a Kozáky do Moravy. Stavové protestantští dobře věděli, že císař Ferdinand už dávno umluvil vpád ten s Polským králem Sigmundem; ale rozeštvaní protestanti přece prohlašovali Jana Sarkandra za zrádce vlasti, a pídili se po něm.

Té doby, kdy lichokrál Bedřich už v Olomouci byl, vyzývali se katolíci v okolí Holešovském listem soudným, aby vyzradili Jana Sarkandra. Za tou příčinou, aby od katolíků svých odvrátil všelikou strast, odešel farář Jan dne 6. února z Holešova do Tovačova na zámek, a vida se prozrazena, odebral se potají do blízkých lesů, kde modlícího se krvežízniví slídiči obstoupili a svázaného městem Tovačovem do Olomouce vedli. Lichohejtmanem Moravy byl Ladislav Žerotín, pán na Břeclavi. Pan Bitovský, jenž u něho stoloval, oknem popatřil na spoutaného kněze, potupil a odsoudil jej do žaláře.

Dne 13. února 1620 poprvé vyslýchán byl ctihodný Jan Sarkander v žaláři za přítomnosti lichohejtmana, pěti pánů, tří radních protestantských, a městského soudce Jana Scintilly, katolíka, který mučení Sarkandrovo viděl a biskupovi Olomouckému, kardinálovi Dietrichšteinu vypsal. Z podzemní skrýše přivedený Jan Sarkander byl vyšetřován. Když se mírně ospravedlnil z obžalob křivých, opět odveden byl do tmavého žaláře.

Druhého dne vyslýchal ho soudce Václav Bitovský slovy hrubými a potupnými, proč v Polsku byl? Jan Sarkander klidně vyložil mu svou pouť do Častochova. Václav Bitovský kázal katovi, aby jej mučil. Blahoslavenec padl na kolena, modlil se za nespravedlivé soudce, slavně prohlásil nevinu svou, prosil Boha za posilu, svlekl kněžské roucho a dal se na skřipec přivázati. V bolestech přehrozných modlil se Bohu, a vzýval přesladká jména: „Ježíš, Maria a Anna.“ Soudcové ustavičně

chtěli zvěděti, co on a co štolba Lobkovicův v Polsku dělali, a co Lobkovic ve svaté zpovědi jemu byl svěřil. Celou hodinu trvalo děsné mučení. Modle se za pronásledovníky své odvlečen byl do žaláře.

Václav Bitovský toho času stal se velitelem ozbrojených protestantských sedláků, a tudíž místo něho soudil dne 17. února mučeníka Jana Sarkandra podobný jemu pán Ctibor Žernovský ze Žernova a ostatní soudcové. Ctihodný Jan znova důkladně dovodil svou nevinu. Ctibor kázal jej svléci, na skřipec přivázati a hořícími pochodněmi s obojí strany páliti, což trvalo dvě hodiny. Mučeník Jan osvědčoval svou nevinu a vzýval přesladká jména: „Ježíš, Maria a Anna!“

Dne 18. února opět dali přivesti Sarkandra ztrýzněného. Ctibor ptal se ho, co dělal on a co štolba Lobkovicův v Polsku? Beneš Pražma dotíral na něj, aby vyzradil zpověď Lobkovicovu. Mučeník Boží zase dokázal svou nevinu a s jasnou myslí přidal: „Co pak svátostné zpovědi se dotýče: buď si, že by mně v ní bylo svěřeno bývalo něco věrohodného; však o tom už ničehož nevím, aniž věděti chci, aniž se opovažuji na to si zpomenouti, aniž chci na to pamatovati, a to pro svatosvatou a nezrušitelnou pečeť této Božské svátosti. Protož, kdybych i věděl, že mne rozsekáte na tisíc kusů, že mne zničíte a v popel obrátíte železem, ohněm a všemi pomyslitelnými mukami, přece bych raději volil všecko to s Boží milostí snášeti, nežli dost málo proti této svátosti se prohřešiti.“ — I byl na skřipec přivázán, pálen a co nejvíce mučen. Mučeník, krví zbrocený a ssinalý vždy jen vzdychal: „Ježíš, Maria,“ a katolíci na ulici shromáždění žalostně naříkali. Žernovský a Pražma poručili katovi, aby rozpuštěnou pryskyřici, smůlu, síru, loj a olej s peřím smíchal a na těle knězi zapálil; tak prý jistě na něm vytáhnou zpověď Lobkovicovu. Ale nevytáhli, ač už na jevě byly i vnitřnosti těla Sarkandrova. Tříhodinnou trpělivostí unavil a zahanbil mučeník zuřivce rouhavé. Odvázán byv od sloupu klesl na pravou stranu k zemi a málo živý odnesen byl do žaláře.

Na slámě ležícího navštěvovali katolíci i nekatolíci a nabízeli mu služby své. Vodou, která ze stěny skalné se vyronila, občerstvil se zápasník zemdlený.

Po čtvrté sešli se ukrutní soudcové, a chtěli mučeníku smolný věnec na hlavě zapáliti; avšak na přímluvu Jana Scintilly a kata neučinili toho a rozlíceni odešli.

Protestantský žalářník nelidsky s ním nakládal a tím množil muky jeho. Milosrdné paničky a spoluvěznové laskavě pečovali o něj, zač přebolavý kněz pokorně jim děkoval, a říkával: „Ve všech i největších mukách mám převelikou útěchu a nedbám žádných bolestí.“ Čtyry neděle v bolestech a v modlení ztrávil mučeník Páně. Poslední hodinka blížila se mu. Dne 17. března 1620 zaopatřen byv svatými svátostmi velebě Boha odevzdal duši svou, jsa 43 let stár.

Dne 18. března katolíci se soudcem městským, Janem Scintillou, přenesli tělo mučeníkovo do domu nábožné vdovy Světlíkové, zpívali žalmy u rakve jeho, a chtěli ho slavně pochovati. Páni protestantští zakázali to. Tělo nepohřbené nabývalo barvy živější a vydávalo ze sebe vůni líbeznou. Po osmi dnech dovoleno katolíkům pochovati ho beze vší slavnosti. Dne 24. března ráno jako pokradmo zanesli katolíci tělo mučeníkovo do kaple svatého Vavřince, kde po mši svaté za veliké pobožnosti uloženo, a hned mnohými divy a zázraky oslaveno bylo. Žena slepá nabyla zraku; muž na rameně ochromělý nabyl dřívějšího zdraví; mnozí jiní jiného dosáhli dobrodiní.

Pomsta Páně stihla protivníky Janovy po bitvě na Bílé Hoře.

Ctění mučeníka Božího rozprostraňovalo se po Moravě každým zázrakem, až pak dne 6. května 1859 v Římě od papeže Pia IX. slavně za blahoslaveného v Církvi prohlášen byl. Slavnost prohlášky té nádherně konala se po celé Moravě, zejména pak v Olomouci, ve Skočově, v Příboru, v Charvátech, v Uničově, ve Zdounkách, v Boskovicích, v Brně, v Holešově, v Újezdě u Brna a jinde, o čemž obšírně a důkladně psáno v knize: „Život blahoslaveného Jana Sarkandra, mučeníka,“ sepsané Matějem Procházkou, professorem, a vydané Dědictvím svatého Cyrilla a Methodia v Brně roku 1861.

Chvalozpěv na počest blahoslaveného Jana Sarkandra
od kněze Jana Soukopa,
k nápěvu: »Bože, chválíme Tebe.«

Píseň převelebná dnes
zaznívá nám s nebes báně,
skvostný strojí se tam ples
na oslavu reka Páně,
jenž boj dobrý bojoval,
víru, lásku zachoval.

Ejhle, chlouba tvá to jest,
Moravěnko naše milá,
jemuž nebe vzdává čest,
ty's jej Církvi vypěstila;
z hvězdy této východu
vzejde spása národu.

Nuže, zbožná otčino,
pozdrav světce zpěvy svými,
plesej, naše rodino,
spolu s kůry anjelskými;
nechať Jana oslaví
jazyk celé Moravy.

Zvučte zvony všeliké,
neste díky Hospodinu
z milosti té veliké,
kterou naši domovinu
ozdobil jest sluhou Svým,
Janem blahoslaveným.

Všecky chrámy plesejte
k chvále téhož oslavence,
hory, doly, zapějte,
vijte krajanovi věnce,
aby se k nám naklonil,
vzorem, přímluvcem nám byl.

Zdráv buď, jasný bratře náš,
dovol, ať tě tak zvát smíme,
jenžto v nebi přebýváš,
my pak dosud v světě dlíme,
v slzavé té dolině
svít nám k nebes výšině.

Vrah zle na nás dorývá —
na štěpnici Methodovu,
sítě zkázy rozsívá,
v nectném chce nás pohřbít rovu,
by se národ Krista vzdal,
za Něhož jsi život dal.

Krajane náš blažený,
skloň se k ubohé své vlasti,
by lid s tebou spřízněný
neutonul ve propasti
bohopusté různice,
věčné zkázy studnice.

Tisíc roků dochází,
co nám apoštolé milí
převelikou nesnází
pozemský ráj založili;
naší vinou zmizel nám,
zpustošen lká vlasti chrám.

Tebe, perlo předrahá,
Pán Své choti v zdobu dává,
an jí chvíle přeblahá —
slavnost vzácná ponastává,
kde se Cyrill s Methodem
snoubiť budou s národem.

Tebou zase naděje,
oslavený bratře, kmitá,
že se opět zaskvěje
vlasti hvězda věkovitá;
Kristus a s Ním nový ráj
zkvete jako mladý máj.

Urychliž svou přímluvou,
Jene, spásu rodných bratří,
aby Církev, matku svou,
ctili, jakož dítkám patří,
a pak s tebou společně
žili v nebi dovečně.

4. Svatý Alexander, biskup Jerusalémský.

Prvním biskupem Jerusalémským byl svatý apoštol Jakob Menší. Po jeho mučenické smrti zvolen byl Simeon, syn Kleofášův, mučeník. Třetím biskupem v Jerusalémě byl Justus. Po něm následovalo dle dějepisce Eusebia až do zkázy města svatého za Hadriana císaře dvanáct biskupů ze židovstva na víru obrácených. Po nich pak přišli biskupové obrácení z pohanstva. Z těchto byl prvním Marek, třináctý pak Narcis[1]), kterýž pro pomluvu zlých mužův odešel na poušť. Aby obec křesťanská nevzala škodu, během osmi roků po sobě zvoleni byli a zemřeli biskupové Dius, Germanion a Gordios. Tu pak navrátil se opět svatý Narcis, k jednomyslné prosbě uvázal se v biskupský úřad, a pro veliké stáří přidružil sobě za pomocníka Alexandra, biskupa přišlého z Kapadocie do Jerusaléma.

Za živobytí Narcisa majícího 110 let, kterýž obci křesťanské už jenom modlitbou sloužiti mohl, byl biskupem Jerusalémským svatý Alexander. Spravoval úřad svůj slavně. Za panování Římského císaře Decia (249—251) ctihodný kmet biskup Alexander byl polapen a odveden do Cesarey Palestinské, kdežto jej uvěznili a pak pro statečné vyznání Boha Krista usmrtili léta Páně 250.

5. Svatí Narcis, biskup Gironský, a Felix, jahen, mučeníci.

Ve východní části Španělska bylo město Gerunda, nyní Girona zvané. Na počátku čtvrtého století za pronásledování Dioklecianova biskup toho města, svatý Narcis, utvrzoval lid svůj ve víře a v důvěře ke Kristu slovem Božím, tak že všickni

[1]) Sv. Narcis dne 29. října.

ochotni byli podstoupiti smrt mučenickou. Svatý biskup, byv napomenut zjevením nadpřirozeným spolu s jahnem svým Felixem rozloučil se s křesťany Gerundskými, a odešel do města Augšpurku [1]), kde křesťanská víra krvavým pronásledováním téměř načisto byla udušena. Tam nejprvé na víru obrátil Afru a její čeleď [2]); strýce Afřina, matčina bratra svatého Diviše (Dionysia), vysvětil za biskupa, dům matky Hilarie upravil v kostel, počet křesťanů slovem Božím a velikými zázraky rozmnožil, a tak stal se apoštolem Augšpurkským. To vykonav, navrátil se do Španěl i s jahnem Felixem, a v Gerundě městě svém slabochy potvrzoval v statečnosti. V Gerundě dozvěděl se o výtečném mučenickém boji svaté Afry a spolumučenic, rozhlásil vítězství jejich ve Španělsku a ustanovil jim ke cti výroční svátek.

Starostové města Gerundy, bojíce se náměstka císařského, vypravili žoldnéře do kostela křesťanského, kde biskup Narcis k oltáři přistoupil a se modlil. Odvlekli jej a jahna Felixe od oltáře, a mečem zavraždili oba.

6. Svatý Anselm, biskup Lucký v Italii.

Vědecky vzdělaného bratrovce svého Anselma jmenoval papež Alexander II. (1061—1073) biskupem v Lucce [3]), a vypravil jej k císaři Jindřichu III. (1056—1106), aby sobě vyžádal potvrzení. Anselm nevolil úřad církevní přijmouti z rukou světského pána. Císař považoval to za křivdu činěnou moci královské. Nástupce Alexandrův, papež Řehoř VII. 1073 posvětil jej za biskupa, on pak přijal prsten a berlu od císaře, avšak i toho potom litoval. Jako biskup byl celou duší v těch věcech, které týkají se Boha, a tělo tuze podmaňoval duchu. Vstoupil do řádu svatého Benedikta, ale povolán byv papežem nazpět na prestol biskupský, věrně konal povinnosti i mnicha i biskupa.

Tu pak nastal mu žalostný spor se sborem kanovníkův, kteréž proti vůli jejich chtěl učiniti sborem řeholným společně žijícím. Oni nepodrobili se ani biskupovi svému, ani papeži Ře-

---

[1]) Augsburg, tenkráte „Augusta Vindelicorum“ za vlády Římské, náleží nyní k Bavorsku. — [2]) Svatá Afra dne 7. srpna. — [3]) Lucca (Lukka), hlavní město bývalého vévodství, nyní s Toskánskem v království Italském.

hoři VII., byli následkem toho radou biskupův souzeni a z Církve vyobcováni. Z toho pak povstalo jitření v Lucce. Král Jindřich byl odbojníkům pomocníkem, a tudíž svatý biskup Anselm z města svého byl vypovězen a na hradě soukromém ubytoval se roku 1081. u své vychovanky Mathildy markraběnky, dcery Bonifáce, markraběte Toskánského a Lombardského. I v útulku tom nepřátelé všemožně sužovali jej. Císař a král Jindřich čím dál tím více škodil Církvi. Darmo papež psal mu listy; darmo prosila a napomínala jej vlastní matka Anežka v průvodu biskupův, vyslancův papežských; císař protivil se papeži způsobem neslýchaným. Biskup Anselm v rozepři té statečně stál po boku papeži, a vydal spis „Obrana Řehoře VII.“ Také jiná díla sepsal. Později povýšen byl biskup Anselm za legata, jednatele papežského, a v této hodnosti zemřel v Mantově, hlavním městě Lombardském, roku 1086.

Svatý Anselm byl důvěrným přítelem Řehoře VII.[1]), a jeden z těch, které týž veliký papež naznačil za nástupce své. Mantované vzývají ho za patrona svého. Jeho tělo odpočívá nad hlavním oltářem biskupského chrámu Mantovského. Výroční památka v městě tom jest svátkem velikým.

Dne 19. března.

I. Svatý Josef, pěstoun Pána Jesu Krista, patron Církve katolické.

Svatý Josef, potomek krále Davida, byl chudobným tesařem v městě Nazaretě. Co nám Písmo svaté, Duchem Svatým vnuknuté, o něm vypravuje, svědčí o jeho velikých ctnostech, zvláště pak o jeho pokoře. Jak vznešena musela býti jeho dokonalost, o tom bezpečně souditi můžeme z toho, že Bůh vyvolil jej Sobě za nástroj ku provedení smilovných úmyslů a záměrů Svých, že jej učinil ochráncem a obhájcem Panny přesvaté a nejčistší, a pěstounem Svého jednorozeného věčného Syna a Spasitele světa, Pána Jesu Krista.

Syn Boží, aby člověčenstvo hříšné vykoupil, musel státi se člověkem; ale musel naroditi se z panny čisté, hříchem ne-

[1]) Svatý Řehoř VII. dne 25. května.

poskvrněné. Proto blahoslavená Panna Maria, byvši od Boha za Matku Kristovu zvolena, zvláštní milostí Boží počata byla bez hříchu prvotního. Ješto pak Maria Panna svou zázračnou těhotností u lidu židovského, neznajícího tajemství vtělení Kristova, byla by přišla v podezření a zlou pověst: ustanovila věčná moudrost Boží, zasnoubiti ji muži, kterýž by byl svědkem a prokazatelem čistoty její, svědkem nad všelikou pochybnost vyvýšeným. A tímto snoubencem a chotěm blahoslavené Panny a Rodičky Boží byl svatý Josef, tesař Nazaretský, „muž spravedlivý", Mat. 1, 19., jenž jí měl také býti opatrovníkem a zástupcem na cestách vezdejších, a živitelem i pěstounem Dítěte Božského.

Maria Panna, byvši svatému Josefovi zasnoubena, zůstala dle obyčeje židovského ještě celý rok v příbytku svém. Za toho času po zasnoubení, „dříve nežli se sešli", Mat. 1, 18, t. j. dříve nežli Josef Marii Pannu do domu svého přijal, přinesl archanjel Gabriel z rozkazu Božího Marii Panně poselství, „že počne v životě svém a porodí Syna všemohoucností Ducha Svatého, jenž v ni sestoupí, a mocí Nejvyššího, kteráž ji zastíní." Luk. 1, 31—38.

Svatý evangelista Matouš 1, 18—21, vypravuje o této ve spůsobu svém jediné nadpřirozené události takto: „Když Matka Ježíšova, Maria, zasnoubena byla Josefovi, prvé než se sešli, nalezena jest mající v životě z Ducha Svatého. Josef pak, muž její, spravedliv jsa a nechtě ji pronésti, chtěl ji tajně propustiti." — Josef spravedlivý, ctnostný, štítil se křivdu učiniti blahoslavené Panně, o jejíž čistotě a svatosti byl přesvědčen; ale nevěděl do té chvíle, odkud by byla těhotnost její. I odhodlal se, že jí dá list propustný tajně čili soukromě, bez dosvědčování úřadního a bez vědomí jiných lidí, aby nevešla v nevážnost, což se tím snadněji dalo provesti, poněvadž Panna Maria ještě nebyla vešla v dům Josefův. „Když pak on to myslil, aj, anjel Páně ukázal se mu ve snách, řka: „„Josefe, synu (potomku) Davidův, neboj se přijmouti (do domu svého) Marii, manželku svou; neboť což v ní zrozeno jest, z Ducha Svatého jest. Porodíť pak Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš; Onť zajisté vysvobodí lid Svůj od hříchů jejich."" — Tímto viděním od Boha ukázaným zmizela veškera pochybnost Josefova. Poznalť tajemství nadpřirozené těhotnosti Marie Panny a vtělení Syna Božího, přijal

vznešenou úlohu pěstouna Dítěte Božského, Jemuž dáti měl jméno od Boha už před narozením určené, a nabyl jistoty, že Dítě to jest zaslíbeným a dávno toužebně očekávaným Spasitelem světa. I dokládá svatý evangelista Matouš jasně a důrazně: „Toto pak všecko stalo se, aby se naplnilo, což předpovědíno bylo ode Pána skrze proroka (Isaiáše 7, 14) řkoucího: „Aj, panna v životě míti bude, a porodí Syna, a nazvou jméno Jeho Emanuel, jenž se vykládá: s námi Bůh!“ Mat. 1, 22. 23. — „Povstav pak Josef ze sna, učinil, jakož mu přikázal anjel Páně, a přijal manželku svou“ do domu svého. Mat. 1, 24. Celou blaženost svou nalezal toliko ve sloužení panenské Matce, a později také Synu Božímu a Synu panenské choti své.

Této laskavé služby Josefovy měla Maria Panna brzo zapotřebí, jakož vypisuje svatý evangelista Lukáš 2, 1—7. „Stalo se za těch dnů, že vyšlo vyrčení od císaře Augusta, aby byl popsán veškeren svět (tenkráte Římanům podrobený). I šli všickni, aby se přiznávali, jedenkaždý do svého města. Vstoupil pak i Josef z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, kteréž slove Betlém, proto že byl z domu a z čeledi Davidovy, aby se přiznal s Marií, zasnoubenou sobě manželkou, těhotnou. Když tam byli, naplnili se dnové, aby porodila. I porodila Syna svého prvorozeného, a plénkami Jej obvinula a položila v jeslech, proto že neměli místa v hospodě.“

Římané popsání zemí podrobených vykonávali za šetření obyčejů národních. Proto v zemi svaté popsání to dálo se podle starého rozdělení lidu na pokolení a na kmeny. Svatý Josef a Maria Panna, jsouce z domu Davidova, museli se k tomu konci odebrati do rodiště jeho, do Betléma, aby se přihlásili a zapsati dali. Cestu dosti dalekou a pro Pannu v požehnaném stavu obtížnou vykonali pěšky. Tu ovšem potřebna jí byla ochrana a záštita, kterouž jí poskytoval zasnoubený choť svatý Josef. Potřebna jí byla ochrana a záštita svatého Josefa i v Betlémě, když v jeskyni, v chlévě, porodila Spasitele světa, poněvadž pro veliké množství lidu shromážděného a pro svou chudobu neměli místa v hospodě.

Za obětavou starost o Pannu sobě zasnoubenou dostalo se svatému Josefu bohaté odměny, když on po Marii Panně první ze všech člověků spatřil narozeného Syna Božího a

Vykupitele světa, když slyšel o anjelském zvěstování narození toho od pastýřů Betlémských, „jenž přišli chvátajíce, a nalezli Marii a Josefa i nemluvňátko položené v jeslech," Luk. 2, 16, a vypravovali slova anjelova: „Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově." Luk. 2, 10. 11.

Dne osmého pak, když se Pán Ježíš předpisu Starozákonnému podrobil a obřezán byl, svatý Josef pěstoun dal Mu jméno Ježíš, jak mu byl dříve přikázal anjel Páně. Mat. 1, 21.

Jakmile pak se naplnili dnové očišťování Marie Panny podle zákona Mojžíšova, šel svatý Josef s Matkou Boží do Jerusaléma, aby obětovali Ježíše Hospodinu a dali oběť předepsanou. Tam opět k radosti největší slyšel slova spravedlivého a bohabojného Simeona, kteráž mluvil vnuknutím Ducha Svatého: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka Svého podle slova Svého v pokoji; neb jsou viděly oči mé spasení Tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ku zjevení národům a ku slávě lidu Svého Israelského." Luk. 2, 29—32. Tam slyšel také prorokyni Annu, kteráž „chválila Pána a mluvila o Kristu všechněm, kteříž očekávali vykoupení Israelského." Luk 2, 38.

Nastávalať pak svatému Josefovi nová starost veliká. Mudrci od východu přijeli do Jerusaléma, a ptali se krále Heroda, kde že narodil se král židovský, jehož hvězdu na východě viděli a jemuž přišli se poklonit? Herodes zarmoutil se zprávou tou, boje se o trůn královský, řekl jim dle výpovědi zákonníků svolaných, že v Betlémě narodil se, a požádal je, by mu cestou zpáteční oznámili, kde Jej byli nalezli, aby i on poklonil se Jemu. Svatí tři králové nalezli Jej, klaněli se Jemu a obětovali Mu zlato, kadidlo a myrhu. Ale dostavše napomenutí ve snách, nevrátili se k Herodovi, nébrž jinou cestou odebrali se do krajiny své. Herodes, nedočkav se jich, rozhněval se, a umínil sobě, že dá zavražditi všecka pacholátka v Betlémě a ve všech končinách jeho, aby se neminul s narozeným „králem židovským," Pánem Ježíšem. Avšak nedosáhl ukrutného zámyslu svého. Hned po odjezdu svatých mudrců anjel Páně ukázal se Josefovi ve snách a pravil: „Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho, a utec do Egypta, a buď tam, až povím tobě; neboť bude Herodes hledati Dítěte, aby zahubil je." Josef vstana vzal Dítě i Matku Jeho

v noci, odešel do Egypta, a byl tam až do smrti Herodovy.“ Mat. 2, 13—15. „Když pak umřel Herodes, aj, anjel Páně ukázal se Josefovi ve snách v Egyptě řka: Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho, a jdi do země Israelské; neboť zemřeli jsou, kteříž hledali bezživotí Dítěte. Kterýžto vstana vzal Dítě i Matku Jeho, a přišel do země Israelské, a byv zase napomenut ve snách, obrátil se do krajin Galilejských, a přišed bydlel v městě, jež slove Nazaret.“ Mat. 2, 19—23.

„V Nazaretě Božské Dítě rostlo a posilovalo se, jsouc plné moudrosti, a milost Boží byla v Něm.“ Luk. 2, 40. Od té chvíle v tiché domácnosti žila veškera rodina svatá, a tudíž Písmo nečiní zmínky o svatém pěstounu Josefovi, až pak opět do veřejnosti vystoupil s Pánem Ježíšem a s Božskou Jeho Matkou, o čemž svatý Lukáš vědomost nám dává těmi slovy: „I chodívali rodiče Ježíšovi, pěstoun Josef a Matka Maria, po všechna léta do Jerusaléma na slavnost Velkonoční. A když v létech dvanácti byl, a oni vstupovali do Jerusaléma podle obyčeje svátečního, a vykonavše dny navracovali se: zůstal pacholík Ježíš v Jerusalémě, aniž věděli toho rodiče Jeho. Domnívajíce se, že jest v družině, ušli den cesty a hledali Ho mezi příbuznými a známými. A nenalezše vrátili se do Jerusaléma hledajíce Ho. A stalo se, po třech dnech nalezli Jej ve chrámě, an sedí mezi učiteli, naslouchaje jim a otazuje se jich. Užasli pak všickni, jenž Jej slyšeli, nad rozumností a odpovědmi Jeho. A uzřevše (svatý Josef a Maria) podivili se. I řekla Matka Jeho k Němu: Synu, proč jsi učinil nám takto? Aj otec tvůj a já bolestně hledali jsme tebe! — A řekl k nim Ježíš: Což jest, že jste mne hledali? Nevěděli-li jste, že v tom, což jest Otce mého, musím já býti? — A oni nerozuměli slovu, kteréž mluvil k nim. I sestoupil s nimi a přišel do Nazareta a byl poddán jim ... A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.“ Luk. 2, 41—52. Takové cti došel svatý Josef, pěstoun Ježíše Krista, že otcem Syna svého nazývala jej blahoslavená Panna, a že Syn Boží jako otci byl mu „poddán“.

Šťastný byl život svatého Josefa ve společnosti Pána Ježíše a blahoslavené Matky Jeho. Blažená pak byla i jeho smrt u přítomnosti obou jich. Kdy svatý Josef dokonal ctnostný a blažený život svůj, nepraví nám Písmo svaté. Dá se však s jistotou

souditi, že zemřel dříve, nežli Pán Ježíš započal konati svůj úřad mesiášský; neboť na svadbě v Káně Galilejské už ho nebylo mezi pozvanými hosty; nikdy více pak už o něm nemluví se v Písmech svatých; a na kříži odporučil Kristus umírající Matku Svou Marii svatému Janu apoštolu, což by nebyl učinil, kdyby svatý Josef byl ještě na živě.

Výroční památka svatého Josefa, pěstouna Páně, slaví se v Církvi Boží dne 19. března. Papež Řehoř XV. roku 1621., a Urban VIII. r. 1642. učinil jeho den svátkem zasvěceným, a doposud i v národě našem svátek ten slaví se od věrných katolíků hojnou návštěvou služeb Božích zvláště v přemnohých kostelích svatému Josefovi ke cti zasvěcených, neboť jest svatý Josef patronem celé svaté Církve katolické. [1])

Poněvadž svatý Josef u přítomnosti Syna Božího a Jeho Matky svatě a blaženě vezdejší pouť svou dokonal, proto v Církvi Kristově vzýváme svatého Josefa, aby nám u Boha přímluvou svou vyprosil šťastnou hodinku smrti. Svatá Theresia zvolila svatého Josefa za hlavního patrona řádu svého, a píše o jeho mocné přímluvě u Boha takto: „Volím slavného svatého Josefa za otce svého, a poroučím se jemu ve všech věcech. Cokoli jsem kdy žádala od Boha na jeho přímluvu, vždycky jsem obdržela. Neznám žádného ctitele svatého Josefa, jenž by nebyl značně prospíval ctností. Jeho přímluva u Boha má do sebe zázračnou moc pro každého, kdož jej věrně vzývá.“

Ctihodný Klément Hofbauer (Dvořák, dne 15. března) učil věřící takto vzývati svatého Josefa, ochránce umírajících:

„Svatý Josefe, ty milý otče můj,
strážce mocný, vždycky při mně stůj;
věrným já chci tobě dítkem býti,
v ochranu svou mocnou rač mne vziti.

Před hříchem a hanbou vždy mne chraň,
k nebi kroků mojich řídit nepřestaň;
veď mne cestou pravé ctnosti
šťastnou smrtí do věčnosti.“

[1]) Slavně prohlášeno papežem Piem IX. dne 8. prosince 1870.

2. Svatý Pancharius, mučeník Nikomedijský.

Za panování spolucísařův Diokleciana a Maximiana přišel do Říma Pancharius, syn rodičův křesťanských, učený a krásný. Ustanoven byv v paláci císařském za archiváře[1]), odvrátil se od Krista, zač se mu dostalo velikého vyznamenání a jmění. Matka a sestra, jakmile se dověděly o jeho odpadnutí od víry, písemně napomínaly ho, aby statečně vyznal Krista před knížaty a císaři; také mu připomenuly zatracení věčné všech těch, kdožkoli zaprou Boha pravého. Pancharius, listem tím pohnut, šel do sebe, dal se do pláče, padl na kolena a zvolal: „Smiluj se nade mnou, všemohoucí Bože, a nezavrhuj služebníka Svého před tváří lidí a anjelův!“ Dvořané uslyšeli bědování jeho a oznámili věc císaři. Císař povolal jej k sobě a pravil: „Pověz mi, rozmilý Panchari, nejsi-li ty křesťan?“ — Pancharius: „Jsem, ó císaři!“ — Císař: „Odřekni se Krista, sice dám tě mučiti a usmrtiti!“ — Pancharius: „Lituji odpadlictví svého, ale ničím více nedám se donutiti, abych zapřel Krista!“

Císař, poradiv se s dvořany, kázal jej v divadle veřejně zmrskati a od žoldnéřů do Nikomedie odvesti. Císař nechtěl býti svědkem smrtí milovaného úřadníka svého. V Nikomedii k otázkám císařského náměstka odpověděl: „Kdo jsem, víš z nálezu císařova. Od mladosti byl jsem křesťanem, ale přízní císařovou dal jsem se zviklati ve víře. Matka a sestra opět přivedly mne ke Kristu, pro Nějž ochoten jsem umříti.“ — Náměstek císařský: „Jsi tak krásný, nezkaž sobě život a všelikou památku na světě!“ — Pancharius: „Smrt, kterouž mi opovídáš, krátka jest a časna, ale zjedná život věčný každému, kdož ji podstoupí pro Krista.“

Soudce vida, že nezvrátí Pancharia, odsoudil jej na smrt mečem.

3. Svatý Jan, opat Spoletský v Italii.

Ze Syrie, nyní Turecké země v Asii, za století čtvrtého odešel svatý Jan, a poklekna prosil Boha, aby mu oznámiti ráčil, kde

---

[1]) Archivář, správce listovny, který řídí pořádání a opatrování listovny a pečuje o vyhledání a uložení listin potřebných.

se má usaditi. „Komukoliv dám žaltář svůj, a navrátí mi ho: tam zůstanu.“ Dostal se do Italie k městu Spoletu.[1]) Tam zastal děvu, kteráž mu pravila: „Kam půjdeš, muži Boží? Zůstaň dnes u nás, a zítra odejdi.“ — Svatý Jan dal jí žaltář svůj, přenocoval v domě její, a ráno přijav žaltář odešel nedaleko, posadil se pod strom kvetoucí v měsíci prosinci, a mrzna odpočíval. Lovci, jdouce mimo, otázali se ho: „Odkud přicházíš?“ — Svatý Jan jim vše vypověděl, a oni šli a zvěstovali biskupovi Spoletskému, co byli zvěděli.

Biskup Spoletský bez meškání vypravil se na místo naznačené. Poznav muže Božího, Jana, s veškerým zástupem přišlým radoval se, a zbudoval mu tam klášter, v němžto Jan až do smrti své byl opatem přemnohých mnichů čtyřicet a čtyry roky. Dokonav pouť živobytí vezdejšího pochován byl. Hrob jeho Bůh oslavil mnohými zázraky.

4. Svatý Leoncius, biskup Sainteský ve Francii.

Les Saintes (Le Sent), hlavní město okresní v kraji Dolnocharentském na levém břehu Charenty v Galii (Francii) Akvitánské, za starověku sídlo biskupské, počítá několik biskupů svatých, mezi nimi svatého Leoncia ze sedmého století. Svatý Leoncius, nástupce svatého Paladia, výtečně vzdělal duchovenstvo své, ozdobil chrámy krásnými sochami, horlivě vyučoval lid svěřený, a dosahnuv velikého věku a skvělých ctností vesele a šťastně zesnul v Pánu. Pochovali jej v klášterním kostele blahoslaveného Eutropia.

5. Blahoslavená Sibylina, panna, Dominikánka Pavijská.

Sibylina narodila se v Pavii[2]) z rodičů šlechtických Uberta a Honory. Od mladosti modlila se denně jistý počet Otčenášů. V dvanáctém roce svém oslepla. Vroucně prosila svatého Dominika za přímluvu, aby zraku nabyla a prací rukou

---

[1]) Spoleto, Italské město v provincii Perugii, druhdy hlavní město papežské delegace. — [2]) Pavia, staré Ticinum, později Papia, hlavní město Italské provincie Pavijské na řece Tičinu.

svých živiti se mohla. Zraku nenabyla; za to však tím horlivěji naslouchala slovu Božímu v kostele Dominikánském. Vstoupila slepá do řádu kajicnic svatého Dominika, a nejvíce libovala sobě v rozjímání o umučení Páně. Po třech létech uzamkla se v komůrce, z nížto jen dvakráte vyšla. Až do krve bičovávala se; nikdy sobě nezatopila, dnem i nocí trvala na modlitbách, jen maličko spávala na krátkém stolku a tuze postila se. Z nadpřirozených zjevení nabývala potěchy a posily. Budoucí věci určitě předpovídala jako pravá věštkyně (Sibylla). Začasté oznamovala úmrtí rozličných lidí od ní vzdálených a jiným den a hodinu smrti věstila. S lidmi mluvívala jenom okénkem svým, dychtivě naslouchajíc slovům naučným. Sama byla málomluvna, aby nemařila čas potřebný k rozjímání. Promluvila-li, každý podivil se veliké moudrosti panny Sibyliny neučené, a spatřoval v moudrosti její patrné osvícení Ducha Svatého. O napravení hříšníků bedlivě a požehnaně pracovala, modlíc se za ně a mluvíc jim slova spasná.

Ve svém osmdesátém roce, když byla 64 let ztrávila v komůrce své, rozníceně přijala svaté svátosti a šťastně umřela dne 19. března 1367. Tělo blahoslavené Sibyliny odnesli do kostela Dominikánského. Nežli ještě pochovali ho, přivedli muže těžce nemocného, kterýž ihned zdraví nabyl, jak mile důvěrně dotkl se mrtvoly její. Muž ten nábožný, správce kostela Svato-Michálského, jmenoval se Jakob Kazanát.

Svátek Sedmibolestné Panny Marie.

V pátek po neděli Smrtelné.

Slavnost Sedmibolestné Panny Marie světí se každoročně v pátek po neděli Smrtelné, po páté neděli postní. Toho dne vděčně a soustrastně připomíná sobě křesťan pravověrný bolestí, kteréž rozrývaly srdce a duši blahoslavené Panny a Mateře Boží, ana stála pod křížem umírajícího Syna svého. Proto začátek a evangelium mše svaté na týž církevní svátek mají za předmět přežalostnou událost dle vypsání svatého apoštola a evangelisty Jana: „Stály blízko kříže Ježíšova Matka Jeho, a sestra Matky Jeho, Maria Kleofášova, a Maria Magdalena. Tehdy uzřev

Ježíš Matku a učeníka stojícího (Jana), jehož miloval, dí Matce Své: „Ženo, hle Syn tvůj!“ Potom dí učeníkovi: „Hle, Matka tvá!“ A od té hodiny přijal ji učeník k sobě.“ Jan 19, 25—27.

Slova ta s kříže mluvená k Matce bolestné a k Miláčkovi Janu, jsou zemským závětem, jsou poslední vůlí Vykupitele našeho Jesu Krista. Blízko kříže Ježíšova stála Matka Jeho Maria Panna, a sestra, to jest, příbuzná její Maria, manželka Kleofášova, matka Jakoba a Judy Thadeáše, podle kterýchžto synů jmenovala se Maria také proto, že Kleofáš, manžel její, té doby už mrtev byl. Konečně byla blízko kříže i Maria Magdalena, sestra Marty a Lazara z mrtvých vzkříšeného.

Maria Panna, Matka Páně, jížto stařičký Simeon v chrámě Jerusalémském veliké bolesti byl předpověděl řka: „Tvou vlastní duši pronikne meč,“ Luk. 2, 35., jako duše královská překonala láskou neskonalou všechnu bázeň a hrůzu, a stála blízko kříže Božského Syna svého. Tam cítila všechny bolesti s ukřižovaným Spasitelem hříšného člověčenstva; tam stala se „Královnou mučeníků“ mučenictvím duchovním. Maria pod křížem stojící představovala Církev, kteráž ke kříži hledí s věrností neoblomnou a nepodvratnou. V Marii pod křížem zračila se vytrvalost a stálost mučeníků a mučenic, jenž ničím nedali se odtrhnouti od Krista.

S Marií Pannou blízko kříže Ježíšova stál učeník a Miláček Páně, svatý Jan, jí dle ducha nejpříbuznější.

Spatřiv je oba Pán umírající, zapomenul na úzkost, na bolest a opuštěnost Svou, a pln synovské péče o Matku zvolal: „Ženo, hle syn tvůj!“ Neřekl: „Matko, hle syn tvůj,“ aby neobrátil a neshrnul potupu nepřátel Svých na hlavu Rodičky Boží, a spolu také, aby něžným a milostným slovem „Matko“ ještě více nerozmnožil bolesti její. Neřekl: „Matko“, ale řekl: „Ženo“, aby dosvědčil, že nastala hodina, kdy naplnilo se předpovědění v ráji učiněné: „Žena potře hlavu hadovi.“ I. Mojž. 3, 15.

„Ženo, hle syn tvůj,“ zvolal, ukázav na Jana. Ješto Máteř Jeho ztratiti měla jediného Syna svého, dal jí umírající Kristus v náhradu nejmilejšího učeníka a přítele Svého, Jana, panice čistého, a tudíž Marii, Matce panenské duchovně nejvíce příbuzného. Z toho vidíme, kterak Pán Ježíš Matku Svou miloval až do posledního okamžiku.

Ale i svatý Jan, Miláček Páně, měl pro život zemský zbaven býti Božského přítele a otcovského milovníka svého. Za to dal mu Pán Svou Matku, paanu panicovi. Ve svatém Janu celé Církvi, všem křesťanům, dal Matku Svou za Matku, ku potěše a k pomoci, za útočiště i ochranu.

„Od té hodiny přijal ji učeník k sobě," do domu svého, a péči vedl o ni, dokad na světě byla. Svatý Josef, pěstoun, již dávno byl umřel, a příbuzným Svým nevolil Pán odevzdati milovanou Matku, poněvadž duchovní příbuznost Janovu výše ceníl nad příbuznost a pokrevnost tělesnou. I přijal Jan, a s Janem přijala Církev Marii Pannu za Matku. Tou měrou stala se Maria Matkou a Orodovnicí nám všem, abychom její mocnou přímluvou stali se hodnými zásluh Kristových. Pán Ježíš odevzdáním Matky Své Janovi dal též slavný příklad synům a dcerám, kterak starati se mají o rodiče své, o svého otce, o svou matku, za jejich staroby.

Ó jak prospěšen jest křesťanu pohled na Marii, Matku bolestnou, stojící pod křížem umírajícího Syna a Vykupitele světa: Jakého naučení a jaké útěchy nabývá věrný katolík z vážného rozjímání o bolestech Panny a Matky Kristovy každého času zvláště pak na „bolestný pátek" zasvěcený Sedmibolestné Rodičce Boží! Právem mají věřící tento Marianský den v úctě kromobyčejné.

Duchovní mučenictví Marie Panny jeví se hlavně bolestí sedmerou, kterouž svíráno bylo přesvaté srdce její 1. při prorockých slovech Simeona ve chrámě Jerusalémském: „Tvou vlastní duši pronikne meč;" Luk. 2, 35; 2. při útěku do Egypta, když anjel Páně ukázal se Josefovi ve snách, řka: „Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho, a utec do Egypta, a buď tam, až povím tobě; neboť bude Herodes hledati Dítěte, aby zahubil je;" Mat. 2, 13; 3. při marném třídenním hledání ztraceného dvanáctiletého Ježíše po velikonoční slavnosti v Jerusalémě; Luk. 2, 42—52., kteroužto bolest svou vyjádřila Maria Panna, když Jej po třech dnech nalezla v chrámě, řkouc: „Synu, co jsi nám tak učinil? Aj, otec Tvůj a já s žalostí hledali jsme Tebe;" Luk. 2, 48; 4. při pohledu na Ježíše, Syna svého a Spasitele světa, když nésti musel kříž Svůj na horu Kalvarii; 5. při ukřižování Syna Božího a Syna jejího;

6. při snímání těla Kristova s kříže; a 7. při pohřbení Jeho v novém hrobě ve skále vytesaném.

Sedmero bolestí Marie Panny při samém přehořkém umučení Páně jest následné: 1. když se Kristus Pán s ní loučil; 2. když ubičován s korunou trnovou lidu židovskému představen byl; 3. když Jej na kříž přibíjeli; 4. když Jej octem a žlučí napájeli; 5. když žalostně zvolal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ 6. když řekl: „Dokonáno jest,“ a nakloniv hlavy vypustil duši; Jan 19, 30; a 7. když tělo Jeho s kříže sňaté leželo jí na klíně.

Nábožní básníci a hudebníci v Církvi záhy oslavovali Bolestnou Rodičku Boží. I zpěvný národ náš Slovanský má mnoho písní v příčině té. Tuto však stůj toliko nejvýtečnější píseň „Stabat Mater“, která už za druhé polovice čtrnáctého století v knihách bohoslužebných (v knize mešní a v breviáři) nalézala se a v překladu i k národu našemu zavítala.

Na svátek Bolestné Panny Marie. [1])

Stála truchlá v bolné ráně
podle kříže Matka Páně,
  když Syn její na něm pněl.
Duši její přeubohou,
žalostivou pro strast mnohou,
  přeostrý meč otevřel.

Ó jak smutna, skormoucena
byla Máti oslavená
  Syna svého pokutou!
Ó jak mdlela, jak se chvěla,
a jak tlela, když Ho zřela
  muku snášet překrutou!

[1]) Skladatelem písně této jest Jakopon (Jakob) de Benedictis, Františkán, jenž v Todech, ve Spoletském vévodství v papežské Italii, se narodil, a roku 1306. zemřel. Znamenitou hudbu k písni té složil Pergolese. Překlad písně vyňat jest z „Hymnů církevních“ od Fr. Sušila, II. vydání, str. 82.

Kdožby ronit pláč se styděl,
kdyby Matku Páně viděl
takým hořem schvácenou!
Kdožby ostal prostým bolu
milou Máteř vida spolu
se svým Synem strápenou!

Pro nepravost zlostných bratří
Jesu Krista v trýzněch patří,
jak Ho katan biči dral.
Přemilého zřela Syna,
jak opuštěn, v mukách hyna,
ducha Svého Otci vzdal.

Eja Matko, lásky zdroji,
dejž, ať bol mne s tebou spojí,
ať se s tebou rozkvílím.
Nechať všechen vzplanout mohu
láskou dlužnou Kristu Bohu,
ať Ho sobě nachýlím!

Svatá Matko, vroucně prosím,
nechať bolest Páně nosím;
mocně mně ji v duši vtlač!
Všechnu ránu, kterou sklánu
viděť Pánu ňáder schránu,
se mnou mile dělit rač!

Dejž, ať ráda duše strádá,
s Kristem snášeť muka žádá,
pokad stává života.
Podle kříže s tebou státi,
s tebou spolu věrně lkáti,
vroucná jest má ochota.

Panno, panen slávo skvoucí,
svou mi prokaž lásku vroucí,
nechať s tebou rozplynu.

V každé době roven tobě
ať smrt Páně chovám v sobě,
a v Něm zcela spočinu!

Nechať cítím Jeho prouhy,[1])
z kříže piji podle touhy,
láskou k Synu roztoužen.
A tím vzplana milováním
v přímluvách tvých nechť se chráním,
když zasvitne soudný den.

Nechť kříž jest mi za ochranu
a smrt Páně za obranu,
Jeho milost v otavu.
A když tělo moje skoná,
dejž, ať duše neúhonná
přejde v rajskou oslavu.

Dne 20. března.

I. Svatý Jáchim a svatá Anna, otec a matka blahoslavené Marie Panny.

Svatý Jáchim (Joachim) byl otec, svatá Anna byla matka blahoslavené Rodičky Boží, Marie Panny. Svatí otcové církevní ústným podáním v Církvi křesťanské přijali a nám zaznamenali některé události ze života svatých manželů a rodičů, Jáchima i Anny, kteréžto události jsou v plném souhlasu se Starým Zákonem a s velikou nadějí jeho.

Jáchim pocházel z pokolení Judova a z rodu Davidova, byl tedy potomkem praotcův královských, a požíval veliké vážnosti v rodném svém městě Nazaretě v Galilee. Anna byla z kněžského pokolení Levi, a narodila se v Betlémě, městě Davidově.

---

[1]) Prohlédá k jizvám svatého Františka Serafského, jichžto i básník sobě žádá.

Jáchim ztrávil celé mládí svoje v ryzé bázni Boží, Anna pak v dokonalé čistotě a nevinnosti, v modlitbách a v práci. Takovou měrou oba prospívali věkem a svatostí.

S milostí a zálibou shledl na ně Hospodin Bůh s nebe, kdežto usouzeno bylo jejich manželství, z něhož měla vzejíti nejkrásnější květina národa Israelského, Maria Panna, Matka zaslíbeného a toužebně očekávaného Vykupitele světa, Jemuž příslušelo sloučení královského rodu Jáchimova s kněžským rodem Anniným.

Smýšlení a obcování ve stavu svobodném bývá obyčejně základem buď ctihodného a šťastného, nebo nectného a nešťastného manželstva. Z panice nábožného bývá vážný a moudrý manžel; z panny ctnostné bývá věrná a laskavá manželka. U Jáchima i Anny osvědčila se zkušenost ta spůsobem skvělým.

Když vstoupili spolu do stavu manželského, rozvíjela se jejich nábožnost a všestranná spravedlnost tou měrou, že vedlé svědectví svatých otců církevních bez úhony obcovali před tváří Hospodinovou, svědomitě zachovávajíce všechna přikázání Boží jako vzorové svatých manželů, jenž sebe a stav svůj posvěcují slovem i skutkem. Nábožnost byla vzduchem v jejich domě; posvátná láska byla blaživou páskou jejich srdcí; modlitba byla jim odpočinkem a zotavením; práce byla jim radostí; a vzájemné poučování a vzdělávání sebe bylo jim hlavní přemilou úlohou. Časné statky své rozdělovali na tři částky; jedna částka náležela a obětovala se Bohu, druhá částka věnovala se chudobným a nuzným, a třetí užila a upotřebovala se ve šťastné domácnosti. Tak napsal o svatých manželech Jáchimovi a Anně svatý Jan Damascenský.

Jenom jedna věc působila jim zármutek veliký — neplodnost manželství, z něhož neměli žádného dítěte. Neplodné manželství uvalovalo na Israelity potupu a hanbu. Čím více blížila se doba narození zaslíbeného Mesiáše, tím větší byla bolest nábožných a spravedlivých Israelitů, jichžto manželství zůstávalo bez potomků. Avšak Jáchim i Anna pokořili se před Hospodinem, a bez reptání trpělivě snášeli domnělou hanbu svou. Jenom na horlivých modlitbách přednášeli Bohu otcův svých žal a touhu srdce sklíčeného.

Čím více stárnuli, a čím více všeliká naděje mizela: tím

vroucnější byla jejich modlitba, tím hlubší byla jejich pokora. S věkem pokročilým muselo takové smýšlení u nich nastati, aby jim všemohoucí Bůh učinil tak, jak byl učinil praotci národa Israelského, Abrahamovi a Sáře, jimžto ve vysokém stáří spůsobem nadpřirozeným dal syna Isáka. Maria, největší žena pokolení lidského, „která potříti měla hlavu hadovi," I. Mojž. 3, 15., jejíž Syn měl přemoci vládu knížete pekelného, a založiti království milosti Boží na světě, tato Maria nemohla na svět přijíti a dospívati spůsobem obyčejným a přirozeným, nýbrž i při narození i ve všem životě její měla se objeviti patrná moc a milost Boží, což se i skutečně stalo.

Jednoho slavného dne přišel Jáchim do chrámu Jerusalémského, aby obětoval oběť Hospodinu. Avšak židovský kněz, jménem Ruben, jenž toho dne konal obřady posvátné, nepřijal oběť jeho a potupil jej řka: „Hospodin Bůh nemůže zalíbení míti v oběti muže neplodného!" Stařičký Jáchim s velikou hanbou a bolestí vzdálil se a odešel do hor, kdežto služebníci jeho pásli mu stáda. Tam setrval po delší dobu, postil se a plakal před Hospodinem, a vroucně Boha prosil za požehnání manželství svému. Jeho manželka Anna oplakávala doma dlouhé prodlévání choti svého a svou neplodnost.

Nastala zase nová slavnost Zákonem Božím nařízená; ale ani ta nerozveselila srdce její; nepřestávalať v zármutku duše své plakati a Boha prositi; ba nedala se ani přemluviti, aby se oblekla v roucho sváteční. Tím se rozhněvala služka její Juditha, a potupně vytýkala jí neplodnost manželskou. Anna, když uslyšela potupu, trpělivě nesla ji, přestala plakati a oblekla se v roucho slavnostné. Potom odešla do zahrady, a tam pokorně modlila se k Bohu, aby přece ráčil sejmouti s ní onu potupu. Když pak oči své k nebesům pozdvihla, a při tom spatřila na stromě vavřínovém hnízdo s mladými ptačaty, vzdychajíc zvolala: „Hospodine, Bože náš, neračiž mi déle odpírati toho, co jsi byl daroval nerozumným zvířátkům těmto!" A co se takto modlila, zjevil se jí anjel, a potěšil ji, že obdařena bude dítětem. Jsouc plna radosti nad zaslíbením tímto, obnovila svůj dávný slib, že dítě své zasvětí výhradně toliko službě Boží. V tom ukázali se jí jiní dva anjelové a pravili: „Jáchim, manžel tvůj, ihned navrátí se od stáda svého domů.

Jdi, a uvítej ho u brány zlaté.“ Anna bez odkladu povstala a šla mu v ústrety.

Tou dobou zjevil se anjel Páně i Jáchimovi, a těšil ho řka: „Bůh vyslyšel modlitbu tvou, a milostivě přijal almužny tvé. Dána bude tobě dcera, kterouž nazveš Marií. Taťbude od mladosti Bohu poddána a plna Ducha Svatého. Na znamení pravdy slov mých tobě budiž, že manželka tvá, když přijdeš do Jerusaléma, u zlaté brány potká se s tebou.“

Jáchim skutečně u zlaté brány chrámové sešel se s chotí svou Annou. Oba vypravovali sobě zjevení anjelův, vkročili do chrámu, velebili Boha, a s velikou nadějí navrátili se do domu svého.

Zaslíbení anjelské naplnilo se. Bůh obdařil stařičké manžely dcerou, jížto vedlé výroku anjelova dali jméno Maria. Kterak oblažení manželé Boha chválili a Jemu děkovali, s jakou láskou a svatou úctou oči jejich spočívaly na milostném dítěti, a s jakou zbožností je vychovávali: to mysl nábožná může představiti sobě, ale slovy vyjádřiti se to nedá. Zvláště svatá Anna vážila sobě vznešené důstojnosti mateřské, a povinnosti v příčině té věrně konala ke cti a slávě Boží.

Po třech létech naplnili nábožní rodiče svůj slib, a odevzdali dcerušku Marii do chrámu Jerusalémského, aby ji věnovali výhradně službě Boží. Ve chrámě Božím musela vychována býti ta, kteráž měla býti tělesným chrámem dávno očekávaného Spasitele a Vykupitele všeho člověčenstva. [1])

Jáchim otec, odevzdav dcerušku Marii Hospodinovi, brzo v Pánu zesnul, a za několik roků po něm, ještě před zasnoubením Marie Panny svatému Josefovi, šťastně skonala i svatá Anna.

Od jakživa byla velika úcta k těmto svatým manželům a rodičům blahoslavené Rodičky Boží. Důkazem úcty té jsou četné kostely jim ke cti zasvěcené. Tělo svaté Anny přenešeno bylo

---

[1]) Všecky ty výjevy ze života svatých manželů Jáchima i Anny provedeny jsou v Svato-Anenské kaple velechrámu Svato-Vítského v Praze léta Páně 1878. dle nákresů mistra Jana Svertsa, ředitele Pražské akademie malířské, jednotou uměleckou nákladem 40.000 zlatých za celou opravu kaply té i s oltářem, jejž provedl sochař Šimek podle návrhu architekta Mokkra. Obrazy na stěnách malovali umělci domorodí: Frant. Čermák, Emil Lauffer, Frant. Ženíšek, Boh. Roubalík.

roku 710. z Palestiny do Cařihradu, od kteréžto doby mnohochrámů v zemích Západních honosí se posvátnými ostatky této světice Boží.

V Církvi Páně vzývají se svatý Jáchim a svatá Anna zvláště jako mocní patronové a vzorové křesťanských manželů a rodičů; a věru šťastní jsou manželé a rodiče, jenž následují příkladův jejich. Bázeň Boží, důvěra v Boha, horlivá modlitba, odevzdanost do vůle Boží, neunavná pracovitost a obětavost jsou ctnosti, kteréž každého manžela a otce, každou manželku a matku musejí zdobiti, aby s pomocí Božskou řádně vykonali největší a nejdůležitější povinnost svou, aby dobře vychovali dítky od Boha svěřené netoliko pro tento svět, ale hlavně pro království věčné na nebesích.

2. Svatý Archip, spolubojovník svatého Pavla apoštola.

Svatého Archipa, jehož výroční památka světí se zvláště v Asii, známe toliko z listů čili epištol svatého apoštola Pavla. List k Filemonovi připisuje svatý Pavel netoliko Filemonovi, nýbrž také Apii a „Archipovi spolubojovníku svému.“ Fil. 2. „Spolubojovníkem“ nazývá svatý Pavel Archipa proto, že bojoval s ním pro Církev. Ku statečnému bojování pro Krista a Církev Jeho napomíná svatý Pavel Archipa na konci svého listu ke Kolašanům, an píše: „Řekněte Archipovi: Hleď služby, kterou jsi obdržel v Pánu, aby's ji plnil.“ Kološ. 4, 17. Která ta služba Archipova v Církvi byla, nikde nenalezáme jasně vytknuto. Nejvíce podobá se, že byl knězem u Kološanů, a že za nepřítomnosti biskupa Epafry zastával jej v hlásání slova Božího a v rozdávání svátostí, tak že smysl hořejší věty svatého Pavla jest: „Řekněte Archipovi, kněži Církve své: Hleď služby, kterou jsi od Epafry biskupa odcházejícího jako náměstek jeho obdržel v Pánu, aby's ji plnil.“

3. Svatý Olbram, biskup Sánský, věrověst Friesův.

Svatý Olbram [1]) narodil se roku 650. v zemi Francké. Otec Viltbert, šlechtic, dal jej do škol. Zvoliv sobě stav ducho-

[1]) Olbram, něm. Volfram, Vulfram.

venský stal se Olbram dvorním kaplanem u Chlotara a Theodericha, synův Chlodvíka II., krále Franckého; spřátelil se s klášterem Fontenelským, jemuž zděděný statek svůj Milly daroval, a stal se i sám mnichem.

Roku 693. zvolen byl Olbram za biskupa Sánského.[1]) Po několika létech umínil sobě, že bude Friesům hlásati evangelium Kristovo. Vypravil se k nim s několika výtečnými mnichy Fontenelskými, složiv důstojnost biskupskou okolo roku 700.

Friesové, kmen germanský, žili na pomoří severním od ústí Emže až k ústí Rýna. Římanům byli poplatni. Za času svatého Olbrama měli hrdinného krále Ratboda, jenž roku 714. i Franky zahnal, roku 716. s Neustraskými Karla Martela porazil, a království své učinil svobodným.

Z apoštolské činnosti svatého Olbrama stůjte zde některé příhody. Pohanští Friesové vedli chlapce k šibenici, aby ho bůžkům obětovali. Nadarmo prosil Olbram krále Ratboda, aby mu daroval život. Ratbod vymlouval se na zákon národní, dle kteréhož bez odkladu na den slavný bohům obětován býti musel ten, na koho připadl los. Konečně král přec už ochoten byl darovati chlapci život. Ale pohanský lid volal k Olbramovi: „Vysvobodí li tvůj Kristus chlapce od smrti, bude tvůj!“ Když pohané chlapce ke cti bůžkům věšeli, Olbram vroucně modlil se Bohu. Po dvou hodinách roztrhlo se pouto na hrdle polomrtvého pacholíka, který spadl a hned k sobě přišel. — Jindy měli dva chlapci, sedmi- a pětiletý, utopeni býti bůžkům na oslavu. Už stáli v písku, kde voda rostoucí měla je zachvátiti. Svatý Olbram prosil za ně krále Ratboda. Král, vida, že už nemohou zachráněni býti, odpověděl jemu: „Vyrve-li je tvůj Kristus z jisté smrti, náležejí tobě!“ Svatý Olbram odvážil se do vody, zachránil a odevzdal je matce.

Tyto a jiné zachráněné chlapce svatý Olbram pokřtil a poslal do kláštera Fontenelského na vychování. I synáčkovi krále Ratboda na lůžku smrtelném udělil křest svatý. Král Ratbod sám, obávaje se, aby stana se křesťanem nebyl podmaněn od Franků, zemřel bez křestu roku 719.

---

[1]) Sens (Sáns) město ve franc. kraji Yonneském, při železnici Pařížsko-Lyonské, sídlo arcibiskupa.

Po smrti Ratbodově navrátil se svatý Olbram z Friesie do Fontenelského kláštera, kde okolo roku 740. dokonal život svůj.

4. Svatý Kutbert, biskup Lindisfarnský.

Jedno ze sedmera království u Anglosasů v Britanii, nynější Anglii, za starověku nazývalo se Northumberland (Nárzömbrlend). Od roku 634. do 4. srpna 642. byl tam králem svatý Osvald,[1]) jenž křesťanství v zemi té skoro vyhlazené opět zvelebil, a mimo jiné klášter Mailroský a Lindisfarnský založil. V okolí kláštera Mailroského narodil se Kutbert, jenž za mladosti své byl pasákem a dle možnosti spravoval se příkladem mnichů, do jichž kláštera byl později přijat. Tam pilně učil se a vzorně choval se. V klášteře Riponském[2]), do něhož přeložen byl, měl na starosti příchozí a chudinu. Pokorně a trpělivě pečoval o jejich potřeby hmotné i duchovní, z čehož mu vzešla láska a důvěra spolumnichů a všeho lidu.

Roku 663. stal se Kutbert převorem v klášteře Mailroském. Podřízencům slovem i skutkem ukazoval cestu k dokonalosti. Vycházel zhusta do krajiny, aby venkovany vyučoval svaté pravdě a ctnostem. Venkované ho vděčně vyhlašovali za posla jim od Boha daného a vůčihledě napravovali život svůj. Svatý Kutbert takovou měl důvěru v Boha, že říkával lidem: „Kdo věrně Bohu slouží, nikdy hladem neumře. Neklesne-li víra naše, Hospodin nám nedá lačněti.“ V důvěře té skutečně nikdy nebyl sklamán. Začasté dostalo se mu pomoci zázračné.

Svatě žil a Bohu i bližnímu sloužil také jakožto převor v klášteře Lindisfarnském. Pamětliv jsa výroku Páně: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,“ málo spával a mnoho se modlíval. S povolením opatovým stal se poustevníkem na ostrově, kde prací rukou svých se živil, na modlitbách a v tuhých postech trval, příchozí vyučoval a nemocné uzdravoval.

Z pozemského ráje svého vyveden byl jednomyslnou volbou za biskupa Lindisfarnského. I v této důstojnosti zůstal pokorným služebníkem Božím a služebníkem svěřenců svých, ko-

[1]) Svatý Osvald, dne 5. srpna. — [2]) Ripon, město v Anglicku v hrabství Yorském.

naje všecko to, co jiným přikazoval. Byl těšitelem zarmoucených, ochráncem utiskovaných a pomocníkem nuzných.

Dva roky zastával vzorně úřad biskupský. Tu pak znamenaje, že mu nastává loučení a odchod ze života zemského, složil berlu a odebral se do milé poustevny své, kde po dva měsíce připravoval se na smrt šťastnou. Rozstonav se dal spasitelná napomenutí mnichům Lindisfarnským, jenž ho navštěvovali a obsluhovali, přijal ještě jednou nejsvětější Svátost, a pozdvihnuv oči a ruce k nebi, blaženě dokonal dne 20. března roku 687.

Tělo svatého Kutberta pochováno bylo v klášteře Lindisfarnském, odkud později přenešeno bylo do Durhamu,[1]) kdežto doposud nalézá se. Bůh netoliko za živa, ale také po smrti oslavil věrného služebníka svého, svatého Kutberta, mnohými zázraky.

5. Svaté ženy mučenice Amiské: Alexandra, Klaudia, Eufrasia, Matrona, Juliana, Eufemia (Ofka) a Theodosia.

Jmenované statečné vyznavačky víry Kristovy žily v Amisu[2]) za panování císaře Maximiana. Pronásledováním křesťanů celá země Lykia zbavena byla obyvatelstva. Když i v městě Amisu hlasatel slova Božího usmrcen byl od přednosty městského, pohana, postavilo se jmenovaných sedm žen před ním řkouce: „My všechny jsme křesťanky, ty pak jsi ukrutný a nespravedlivý nepřítel pravdy.“ Soudce rozhněvaný rozkázal, aby ze šatů svlečeny, metlami mrskány, mečem řezány, a konečně v hořící peci upáleny byly, kde duše své odevzdaly Bohu.

6. Blahoslavený Moric (Mauricius) Uherský.

Svatý Dominik založil „řád kazatelský,“ jejž potvrdil papež Honorius roku 1217. Řád ten už 1221 měl 60 klášterů v rozličných zemích, a množil se ještě více během věků následných. V našich zemích mimo jiná města měl klášter Dominikánský

---

[1]) Durham (Dörrem), hlavní město hrabství Durhamského v severn Anglii na východním břehu. — [2]) Amisus, město v Pontu, totiž v jižním pobřeží Černého moře (Pontus Euxinus) v Malé Asii.

i Ráb,[1]) kterýž roku 1566. ohněm, a po 28 létech od Turků tak zničen byl, že nyní ani se neví, kde stával klášter Dominikánský, a tudíž postrádá se i tělo blahoslaveného Morice tam pochovaného. Ze soupisů světcův Božích však vidno, že Moric ode dávna ctěn býval jako blahoslavenec.

Moric pocházel ze staroslavné rodiny Chaak, nyní hraběcí rodina Czáky de Keresztzegh v Uhřích. Otec jeho Demeter byl bánem Uherským. Bratr jeho Char skončil panický život v onom klášteře Dominikánském.

Morice matka hned po porodu obětovala ho Bohu a Marii Panně. Tři roky chlapeček churavěl. Pětiletý hošík odevzdán byl učiteli. Během desíti roků vynikal nad všecky spolužáky, stranil se malicherných her a liboval sobě ve věcech svatých.

Jednoho dne přišel bratr Dominikán na hrad otcovský. Moric prosil ho, aby mu vypravoval o svatých. Bratr Dominikán vyložil mu život svatého Aleksy[2]), kterýž Morice pohnul k slzám.

Po smrti rodičův přinutili jej příbuzní, aby vstoupil v manželstvo s dcerou velmože převzácného. Oženil se, ale po třech létech vstoupil on do kláštera, a choť jeho stala se jeptiškou. Příbuzní však přiměli palatína, že jej násilně z kláštera odvedl a v Budíni půl roku věznil. On přece roucho Dominikánské nesvlekl. Byv propuštěn odebral se do kláštera v Bononii Italské, odkud po třech létech vrátil se do Rábu v Uhrách. Tam vedl život svatý, tuhý, kajicný. Mnoho se postil, chudé se šatil, ke každému laskavě se choval, mocí zázračnou od Boha obohacen byl. Blahoslavený Moric zemřel svatě dne 20. března 1336, a také po smrti mnohými zázraky oslaven byl.

7. Svatý Arčil, král Iberie, mučeník.

Arčil, syn Štěpána krále, ujav královské žezlo společně s bratrem Mírem, brzo odebral se do Abazdy (Abchazie) mezi Kavkazem a Černým mořem, aby odrazil nával Arabův. Ješto

---

[1]) Ráb (Raab), mad. Györ (Ďör), lat. Jaurinum, hlavní město Uherské Stolice Rábské, kde řeky Rába a Rábice v rameno Dunaje vtékají. — [2]) Sv. Aleksa dne 17. července.

pak vojevůdce Arabův, Mirvan Hluchý z Anakopu, města Abazdského, žádal ostatky a obrazy svatých, aby je zničil, bratří králové s třemi tisíci bojovníkův odvážili se do boje s nepřítelem přesilným a zvítězili. Mír zemřel na ránu smrtelnou, jež mu byla v bitvě dána, Arčil pak sám panoval v Iberii.

Za posledních let jeho vlády Kasim, vůdce Arabův, zase plenil země Iberské. Arčil odebral se do stanu divokého Kasima, byl přívětivě uvítán a žádal, aby národ jeho nebyl déle huben. Kasim činil mu sliby veliké, zapře-li Krista. Arčil král statečně setrval ve víře své. Proto Kasim dal jej uvězniti a dne 20. března roku 781. mečem odpraviti. Průvodcové královští tajně odnesli tělo svatého mučeníka Arčila, a uctivě pochovali je v horách v kostele od něho vystavěném.

8. Svatý Martin z Dumy, arcibiskup Bražský, věrověst Svevův.

Léta Páně 409. vedrali se do Španělska Alanové, Svevové a Vandalové, poplenili zemi, a roku 411. rozdělili se o panství nad ní. Svevům pod králem Ermanrichem čili Hermerichem dáno Španělsko severozápadní. Ermanrichův syn, Rechil, porazil Římany roku 440. u Xenilu [1]), obsadil hned krajiny od Vandalů opuštěné, a potom krajiny od Římanů spravované: Lusitanii, Andalusii a Kartagenu. Kartagenu však musel Rechilův syn, Rechiar, Římanům zase odstoupiti 450, a Theodorich, král Gotský, opanoval jižní část říše Svevské. Od té doby trval zápas mezi Góty a Svevy bez ustání. Svevové čím dále tím více klesali.

V příčině náboženské byl král Rechiar († 456) katolíkem. Ale nástupce jeho, Remismund († 469), přestoupil i s národem roku 465. k Arianským bludařům. V bludu tom zůstali Svevové až do roku 550., kdy král Kararich s veškerým poddanstvem navrátil se do lůna pravé Církve katolické, k čemuž silno přispěl svatý Martin z Dumy, věrověst Španělský za století šestého.

Martin z Dumy, krajan a jmenovec svatého Martina

[1]) Xenil (Chenyl), řeka ve Španělích, vzniká na Sieře Nevadě v provincii Granadské, a ústí se u Palmy v levo do Guadalkviviru.

Túrského[1]), putoval z Panonie (nynější Uherské země) do Palestiny, aby uctil svatá místa. V Palestině stal se mnichem. Poutníci Španělští poznali mnicha Martina, a přimlouvali mu, aby s nimi do Španěl putoval a Svevy Arianské pravé víře vyučil. Mnich Martin vydal se na pouť tu.

Toho času, okolo roku 550., v říši Svévův zle řádila nemoc nakažlivá, kteráž mořila i syna krále Kararicha. Král Kararich otázal se dvořanů svých: „Kterého náboženství byl Martin (Túrský), jenž v Galii (ve Francii) divy tvoří?“ — Odpověděli jemu: „Katolíkem byl.“ — Král dal odvážiti zlata i stříbra a rozkázal: „Spěšně neste dary ty na hrob světce toho[2]). Pozdraví-li se můj syn, proskoumám a přijmu víru katolickou.“ — Poslancové odešli, obětovali a modlili se u hrobu svatého Martina Túrského, ale nemocný princ nenabyl zdraví.

Král Kararich zavázal se slibem: „Vystavím ke cti svatému Martinu krásný kostel, a uvěřím všemu, co kněží katolíci hlásají, dostane-li se mi ostatkův světce toho.“ — Noví vyslancové vypravili se na cestu do Toursu, a tam za zpěvu žalmového dána jim část ostatkův svatého Martina.

Řízením Božím stalo se, že zároveň s poslanci královskými a s ostatky svého svatého krajana přistál mnich Martin z Dumy. Král nábožně uvítal a přijal posvátné ostatky, syn jeho okamžitě zdráv učiněn jest, a s králem veškera rodina a všickni dvořané vyznali víru katolickou.

Mnichovi Martinu daroval král místo Duma zvané nedaleko Bragy[3]), kde zbudoval se klášter; odtud jeho jméno Martin z Dumy. Nábožný mnich ten učil Svevy pravému křesťanství katolickému, jichžto rychlé obrácení na víru ryzou podporoval Bůh velikými zázraky, jež Martin z Dumy konal na přímluvu svatého Martina Túrského.

I syn a nástupce krále Kararicha, Theodomír, také Ariamír a Mír zvaný, pečoval o ustálení lidu svého ve víře katolické. Za něho klášter Duma přetvořen byl v biskupství,

---

[1]) Svatý Martin Túrský dne 11. listopadu. — [2]) Do města Toursu (Túru) v nynějším francouzském kraji Indre et Loire na levém břehu Loiry. — [3]) Braga (lat. Bracara Augusta) byla za století šestého stoličním sídlem králů Svevských. Nyní jest hlavním městem Portugalské provincie Entre Duoro e Minho, a sídlem arcibiskupa, jenž jest primasem království.

a prvým biskupem byl opat Martin z Dumy. Léta Páně 563. biskup Martin svolal do Bragy veškero duchovenstvo Svevův, aby učinilo slavné vyznání víry katolické a přijalo pravidla dokonalé kázně církevní.

Svatý Martin z Dumy blaženě zemřel jako arcibiskup Bražský dne 20. března 580, a zůstavil po sobě několik spisů náboženských.

Dne 21. března.

1. Svatý Benedikt (Beneš), opat Montekasinský, patriarcha a zákonodárce řeholníků v zemích Západních.

Na sklonku pátého století, kdy pravá víra křesťanská v národech hynula působením pohanů i Arianů, narodil se velikán světec Benedikt v městě Nursii [1]), nedaleko Spoleta v Italii dne 12. září roku 480. Otec Euprobus a matka Abundancia, šlechtici z Římského rodu „Aniciův“, teprvé za věku pokročilého zasloužili sobě modlitbou, almužnami a postem dvojčata, jimž na křtu svatém dali jméno Benedikt (Požehnaný) a Scholastika (Škonka). Matka zemřela toho dne, kdy dvojčátka spatřila světlo světa. Zarmoucený otec odevzdal robátka pěstounce Cyrille, kteráž jim, pokud možno, nahradila matku. Otec pečoval o moudré — nábožné vychování jejich. Benedikt pacholík chováním mužným vynikal nad svůj věk mladistvý, píše svatý Řehoř Veliký, jeho životopisec.

Čtrnáctiletého syna vypravil otec s pěstounkou Cyrillou do Říma, aby tam ve školách veřejných vyučil se řečnictví a svobodným uměním. Toho času ještě měnil se Řím pohanský v Řím křesťanský. Křesťané vlažní a neutvrzení spolčovali se zhusta s pohany. Křesťané horliví pak věrně řadili se kolem stolce papežského. Mladý Benedikt náležel do počtu horlivých křesťanů, bydlel v otcovském domě za Tiberou řekou, a docházel

---

[1]) Nursia, nyní Norcia, město mající 4000 obyvatelů, v starověké krajině Umbrii, v severní části střední Italie. Za doby pozdější byla Umbria papežská až do roku 1860., kdy násilně připojena k Italskému království.

do veřejných škol na Kapitolu. Otcovský onen dům jest nyní kostelíčkem svatého Benedikta.

Benedikt, vida nepravosti, kteréž neohroženě potíral výtečný papež Gelasius I. [1]), a jimžto oddávali se i soudruhové jeho rozpustilí a v titěrnostech libující sobě, v tiché domácnosti konával pobožnosti své před obrazem Marie Panny s Jesulátkem, a učinil slib čistoty panické. Odtud v řádě jeho nazývá se Rodička Boží „Útěchou Benediktinův“ (Deliciae Benedictinorum). Takovým spůsobem mladý a bohatý Benedikt uprostřed města zkaženého zachoval čistotu neporušenou a odhodlal se veškeren život svůj zasvětiti Bohu a bližnímu.

Smluviv se s Cyrillou pěstounkou vzal jenom měděný kříž s obrázkem Rodičky Boží, odešel z Říma k horám Sabinským, cestou vyměnil šlechtické roucho své za chudobný vlněný oděv mladíka venkovana, a pod širým nebem u vesnice Rojate přenocoval na kamenu, jenž doposud každoročně v den svatého Benedikta vypocuje „mannu svatého Benedikta,“ kapaninu, jížto užívá se jako působivého léku v nemocích rozličných, zvláště v chorobách očních. Druhého dne dorazili poutníci, Benedikt a Cyrilla, do Enfidy, nynější Afily, kde příbuzní Benedikta i Cyrillu vlídně uvítali a v domečku u kostela svatého Petra ubytovali. Tam modlitbou a postem vyžadoval sobě Benedikt u Boha vnuknutí v příčině povolání svého, a tajně odešel, zůstaviv tam pěstounku Cyrillu. Z Enfidy vypudila jej také sláva, kterouž mu lidé vzdávati počali jako divotvorci, když byl hlíněnou říčici od sousedky vypůjčenou a rozbitou opět scelil pouhou modlitbou.

Benedikt octnul se na poušti u Subiaka [2]) mezi městy Tivoli a Sora. Tam sešel se s nábožným mnichem Romanem, kterýž, poznav rekovný úmysl jinocha Benedikta, u sloupu Neronova dal mu roucho mnišské, pláštík z kože, nádobku na vodu, vykázal mu za obydlí jeskyni podobnou hrobce v horách téměř nepřístupných, a donášel mu časem chleb, jejž byl sobě od

[1]) Svatý Gelasius I. dne 21. listopada. — [2]) Subiako, staré Sublaqueum (Podjezeří Neronovo), město druhdy papežské nedaleko Teverona či Aniena, přítoku do Tibery a proslulého kláštera Benediktinského „Sacro Speco,“ kterýž povstal nad jeskyní, v níž to svatý Benedikt byl tři roky strávil, a kterouž Petrarka, básník Italský, nazval „prahem, přes nějž vchází se do ráje.“

úst utrhl a jemu po provázku dolů spouštěl. O mladém poustevníku Benediktu mimo Romana nevěděl ani opat jeho Adeodat.

Jeskyně ta byla jinochu Benediktovi během celých tří lét pravým rájem. Obcoval ť výhradně toliko s Bohem na modlitbách za postů nejtužších, zapíraje sebe všestranně a přemáhaje nástrahy zlého pokušitele. Člověka nespatřil po celé tři roky, až pak roku 497. nalezl jej kněz, a brzo potom spatřili a poznali ho pastýři, jenž zprvu měli jej za nějaké zvíře, poněvadž kožích přioděn byl. Ale ihned ctili v něm velikého světce poustevníka a vděčně naslouchali jeho slovům o Bohu, o ctnostech, a o spáse věčné.

Té doby musel Benedikt podstoupiti zkoušku pernou, kterouž mu uchystal zlý duch, nepřítel člověka. Aby zvítězil nad pokušitelem a udusil v sobě žádosti smyslné, v trní a v kopřivách válel se potud, pokud bolestnými ranami zevnějšími neuhasil vniterný plamen hříšný. Od té doby, jak sám vypravoval žákům svým, nikdy více nepocítil smyslnosti a tělesnosti podobné.

Pověst o mimořádné svatosti poustevníka Benedikta roznesla se daleko široko. Množství lidu přicházelo k němu. Mnozí odřekli se hříchů svých i radostí zemských, a stali se poustevníky v jeskyních okolních. I mniši Vikovarští[1]), jenž málo znali a dbali povolání svého, po smrti opata vypravili se na cestu k jeskyni poustevníka Benedikta, a naléhavými prosbami konečně donutili ho, že opustil milou jeskyni a stal se opatem v klášteře Vikovarském, ač předvídal a prosebníkům řekl, že se neshodují mravy jejich s mravy jeho.

Co byl předpověděl, stalo se. Mniši Vikovarští, žijíce beze vší kázně řeholné, za břemeno nesnesitelné považovali pořádek, jejž zaváděl opat Benedikt. Pykali toho, že sobě zvolili tak přísného strážce pořádku a kázně; reptali proti němu a konečně nejhorší z nich spikli se a namíchali jedu do vína, jež opat Benedikt žehnával a z něhož všickni po něm pívali. Avšak, Bůh bděl nad věrným služebníkem Svým. Opat Benedikt žehnal nápoj znamením kříže, a skleněná nádoba roztrhla se na kusy. Svatý opat ihned dovtípil se, co zamýšleli mniši nena-

[1]) Vicovaro, u starých Vicus Varronis, vesnice uprostřed měst Subiako a Tivoli.

pravitelní, vstal, anižby byl čeho pojedl, odpustil jim, ale bez odkladu odešel zase do milé jeskyně v Subiaku, kde lepší a hojnější užitek vydávala činnost jeho.

Nyní čím dál tím více učeníků přidružovalo se k němu. Svatý opat přijímal každého, byl-li dobré vůle, dle Písma svatého: „Buď si služebník nebo svobodný;“ (1. Kor. 12, 13) v Kristu všickni jedno jsme a pod jedním Pánem stejnou konáme službu, neboť u Boha není přijímání osob.“ Skutk. apošt. 10, 34.

Také šlechtici Římští, vidouce rozpadávati se slávu rodů svých, odevzdávali syny milé na vychování Benediktu slavnému, aby pojistili rodům svým slávu nehynoucí vědou a ctnotou. Roku 522. Ekvicius, senator Římský, a choť jeho Julia, svěřili mu dvanáctiletého syna Maura[1]), který učiněn jest čelnou ozdobou řádu svatého Benedikta. Rytíř Anicius Tertulus, příbuzný opata Benedikta, a jeho manželka Faustina, přivedli mu sedmiletého synáčka Placida[2]), a darovali opatovi celou krajinu údolí Anienského, kteráž jim náležela.

Na poušti Subiacké znenáhla povstalo dvanáct klášterů pod výtečnou správou vrchního opata Benedikta, kterýž zůstal v oblíbené jeskyni s několika vybranými žáky, jimžto věnoval zvláštní péči. Do každého kláštera dal dvanáct mnichů, jimžto ustanovil opata[3]). V jeskyni své vypracoval svatý Benedikt hlavní rysy a zásady řeholy, kteráž později v Montekasinu rozvila se plnou krásou a požehnanou působivostí pro všecky napotomní věky a národy.

V těch dvanácti klášteřích za dozoru a moudré správy svatého Benedikta konala se práce na poli, v zahradách a doma; provozovala se potřebná řemesla; vychovávali se jinoši svatému Benediktu svěření. Práce pravidelně střídaly se s modlitbou, s rozjímáním a zpíváním žalmů. Při stavbě klášterů a kostelů byli mniši sami staviteli, zedníky, tesaři, dělníky a umělci[4]).

---

[1]) Svatý Maurus dne 15. ledna. — [2]) Svatý Placid dne 5. října. — [3]) Podobným spůsobem za věku našeho zakládají se kláštery Benediktinské v Americe. — [4]) Zevrubné a důkladné zprávy o řádu tom podává knížka P. Sarkandra Navrátila, Benediktina Rajhradského: „Život svatého otce Benedikta, řeholnictva na Západě patriarchy a zákonodárce“, Mathonovy „Zábavné bibliotéky“ dílo 60., v Brně 1880.

Třicet roků svatý Benedikt požehnaně působil v údolí Anienském. Bůh podporoval činnost jeho velikolepou i darem zázraků v. Veškera krajina daleko široko roznítila se láskou ke Kristu. Tím však vzbudila se závist zlého ducha, nepřítele Božího a lidského. Jeho působením zaslepený správce nedaleké farní osady, Florencius, záviděl svatému Benediktu všeobecnou vážnost, jížto požíval, a pomlouval ho, ba návodem satanovým hledal i bezživotí jeho. Ale Hospodin zachránil služebníka Svého. Svatý Benedikt vida, že nástrahou Florencia k úrazu přijíti mohla by nevinnost a mravnost učeníků mladých, zařídil, čeho potřebí, v dvanácti klášteřích Subiackých, a s několika vyvolenými bratřími vystěhoval se. Putoval k jihu, aby sobě vyhledal domov nový roku 529. V tom okamžení, když opat Benedikt odcházel, střítila se pavlač s Florenciem za ním se dívajícím, a pohrobila jej pod troskami.

Dva dny trvala cesta, než opat Benedikt se soudruhy dorazil na Monte-Kasina[1]). Během čtyřiceti dnů a nocí postem a modlitbou připravoval se na nové dílo ve staré věži, kteráž posud stojí. Posilniv se na duchu, především zničil modlu Apolina, chrám vyčistil a Bohu pravému zasvětil pod ochranou svatého Martina. Kde býval obětní oltář Apolinův, tam vzdělal opat Benedikt svatyni ke cti svatému Janu Křtiteli. Nový kostel zbudoval Rodičce Boží a druhý ke cti kříže Kristova. Zapáliv také Venušin háj, do něhož zbylí pohané z celé krajiny do té doby scházívali se na radovánky modlářské, počal obyvatelstvu hlásati víru Kristovu tak požehnaně, že brzo zmizely poslední stopy nevěry a pověry pohanské. Nadarmo stavěl mu v cestu všemožné překážky zlý duch. Opat Benedikt znamením kříže mařil útoky a úskoky jeho. Monte Kasino klášterem svatého Benedikta učiněn jest horou požehnanou pro celé okolí, a světoznámou řeholou, kterouž svatý Benedikt tam sepsal pro mnichy denně se množící, takořka pro všecky národy napotomních věků až na naše časy.

Tertul, otec Placidův, navštíviv syna svého daroval sva-

[1]) Monte Cassino, hora v Neapolské provincii Terra di Lavoro, 150 kilometrů od Říma, a 111 od Neapole vzdálená.

tému Benediktu a jeho klášteru horu Kasino a osmnáct statků na ostrově Sicilii.

Opat Benedikt ve všech věcech osvědčoval se býti důstojným nástrojem milosti Boží, a zaskvíval se i darem velikých zázraků a darem prorockým, jímžto jej dařil Duch Svatý.

Čtrnáct roků byl opatem kláštera Montekasinského, když se mu blížila smrt. Šest dní před smrtí žákům předpověděnou dal sobě vykopati hrob. Jakmile hrob dohotoven byl, zachvátila jej zimnice. Šestého dne za nemoci té dal se donesti do kostela, aby přijal nejsvětější Svátost. Potom důrazně napomenul učenîky své, modlil se maje ruce sepjaté, a stoje, opíraje se o jednoho z mnichů svých, blaženě skonal dne 21. března 543 ve svém 63. roce.

Zarmoucení učeníci pochovali tělo milovaného opata v kostele svatého Jana Křestitele, do hrobky vedlé sestry jeho, svaté Scholastiky[1]).

Na přímluvu svatého Benedikta u hrobu v klášteře Montekasinském stalo se mnoho velikých zázraků.

Léta Páně 653. drahocenné ostatky svatého Benedikta přenešeny byly do francouzského kláštera Fleury, kterýž od té doby nazývá se „klášterem svatého Benedikta nad Loarou“.[2])

Letos (1880) právě jest tomu čtrnáct set let od té chvíle, kdy narodil se svatý Benedikt. Jeho řád rozvětvený ve všech dílech světa — doposud blahodárně působící jmenovitě také v národě našem v Čechách i na Moravě — právem slaví památku světce velikána spůsobem důstojným, a každý vzdělaný, spravedlivý národovec vděčně souhlasí s oslavou tou.

Vysoké školy Vídeňské podaly klášteru Montekasinskému pro celý řád Benediktinský dne 1. dubna 1880 následnou adresu: „Řádu svatého Benedikta, jehož zvláštní pečí a přičiněním se stalo, že zachovány jsou nejvzácnější památky latinské za oněch dob, kdy skoro celý Západní svět zmítán byl velikými bouřemi, a skoro veškerému vzdělání a umění hrozila úplná zkáza, a že v nově zřízených školách, kde mládež cvičila se ve starých naukách, opět zkvetly ušlechtilé vědy a krásná umění, činíce den

[1]) Svatá Scholastika dne 10. února. — [2]) Saint Benoit sur Loire.

ode dne větších pokroků: pamětlivi jsouce těchto nesmrtelných zásluh, jichžto sobě získali členové řádu toho po všem světě, zbožná přání svá přinášejí ku slavné památce šťastného dne, na který se před čtrnácti věky narodil svatý **Benedikt** v Mursii. Rektor a senát university Vídeňské."

Stůjtež zde některé věty z řeholy řádu Montekasinského na důkaz vyšší moudrosti svatého **Benedikta**: „**Opat** (otec) pečuj o všecky podřízence, vyučuj **příkladem svým** a neunavně spravuj každého člena družstva vedlé zvláštní povahy jeho. Ve věcech důležitých slyšiž opat radu svých bratří, a učiň, co se mu vidí býti nejprospěšnějším. Podřízenci nechť ctí v opatovi náměstka Kristova; jsouť povinni bez výminky poslouchati ho. Mlčelivost a moudré užívání jazyka odporoučí se mnichům. Pokora musí zdobiti obcování jejich. Mnich Benešín ustavičně budiž zaměstnán prací ruční, čtením, vyučováním mládeže mimo stanovené hodiny společné modlitby. Každý nováček musí přestáti rok zkoušky, noviciat (později předepsáno pět roků), nežli se připustí ke slibům slavným, že v kláštеře zůstane, všelikého majetku se odříká, panictví zachová a představeného svého bez výminky poslušen bude. V každém kláštеře musí býti **knihárna**, jejížž spisy (knihy) v čas postní rozdají se mnichům ku čtení. Každý mnich mimo jiné potřeby dostane **pisadlo a tabulku** (péro a papír). Oděv dle potřeby místní předpisuje opat každého kláštera. Mniši při společném jídle mlčí," a tak dále.

Píseň o svatém Benediktu.

Benedikte svatý,
v rajská sídla vzatý!
Byltě tvůj vzorný život celý
všemi ctnostmi jasně skvělý.

Děsná spousta mravů
krajů všech i stavů
darmo na tvou čistou duši
příkladem zlým svůdně buší.

Záhubnému vzoru
vyhnul se's jak moru:
k obhájení svaté ctnoty
spěchal's rychle do samoty.

V mnišském rouše prostém
modlitbou a postem
jako vítěz chrabrý skvěle
přemáhal's vždy nepřítele.

V mladém poustevníku
množství učeníků
v nebezpečné s ďáblem půtce
výtečného našlo vůdce.

Lidem zatemnělým,
v nepravostech smělým,
moudrým slovem věčné spásy
jevil's blažných ctností krásy.

Jako slunce moří
tmu, a světlo tvoří:
tak on činnou lásku Boží
kolem sebe mocně množí.

Všelikými divy
Pán Bůh milostivý
s nebe žehnal stále jemu,
a jím v kraji lidu všemu.

Vida závist klatou,
na horu šel svatou,
by řád nový na osvětu
veškerému vzbudil světu.

Řádu toho snaha
původem je blaha
v paláci a v nuzné chýši,
v každé všeho světa říši.

I vlast naše milá,
tam se proslavila,
stán kde v sobě hostí tichý
Benešíny, vážné mnichy.

Benedikte svatý,
v rajská sídla vzatý,
pros tam Boha, Otce světla,
by vlast znova věrou zkvětla!

2. Blahoslavený bratr Klaus (Mikuláš), poustevník Švýcar.

Federativní republika Švýcarská skládá se z 22 kantonů. Kanton jest krajina dle práva mezinárodního za stát uznaná. Jeden z těch kantonů jmenuje se Unterwalden, a v něm jest městečko Saxeln rodištěm blahoslaveného bratra Mikuláše čili Klausa z Flüe. Narodil se dne 21. března roku 1417. Jeho rodiče, Jindřich z Flüe a Emma Robertova, měli výnosnou rolnickou živnost. Vychovali syna svého Mikuláše v bázni Boží a ve všech ctnostech křesťanských.

Když byl Mikuláš dospěl, vstoupil do stavu manželského. Vedlé přání rodičův vzal sobě nábožnou Dorotku Visslingovu z váženého domu Saxelnského za manželku. Z manželstva toho narodilo se deset dítek, pět synů a pět dcer. Ze synů byl nejmladší 28 roků farářem v Saxelnu, a dva starší byli druh za druhem voleni za okresní starosty (landammany, ammany).

Mikuláš už ve svém 23. roce, a potom vícekráte byl na válečné výpravě. Vyznamenával se netoliko udatností, ale také

mírností a laskavostí k nepřátelskému vojsku. Roku 1460. byl ve válce proti Rakušanům četařem, vůdcem oddílu vojenského, a zachránil ráznou domluvou klášter svaté Kateřiny, v němžto se přemožení Rakušané ohradili. Když vítězní Švýcaři chtěli klášter ten zapáliti, domluvil jim četař Mikuláš řka: „Neposkvrňujte nelidskostí vítězství, jehož jste pomocí Boží dobyli.“ A krajané uposlechli napomenutí toho, a upustili od krutého zámyslu svého.

Pro svou mírnost, velkodušnost, obětavost a rekovnou lásku křesťanskou požíval Mikuláš takové vážnosti u rodáků svých, že jej proti jeho vůli zvolili za svého soudce a za radu zemského, kteréžto úřady ku všeobecné spokojenosti zastával po 19 let. Avšak důstojnost starosty okresního čili landammana opětně mu nabízenou nikdy nepřijal.

Jeho víra byla tak živa, a jeho nábožnost tak ryza, že se roztoužil po výhradné službě Boží. Ve svém 50. roce, když byl syny a dcery dobře vychoval a zaopatřil, s přivolením své nábožné actnostné manželky rozloučil se načisto se svou rodinou a se světem, aby v zemi vzdálené o samotě jenom Bohu sloužil a Jemu svou duši zasvětil.

Bos, bez klobouku a bez peněz odešel v dlouhém hnědém kabátě do světa, a přišel až k Basilee, hlavnímu městu kantonu Basilejského. Tam uposlechl rady dobrého člověka, navrátil se do otčiny, a v údolí svlažovaném řekou Melchou v kantoně Untervaldenském vystoupil na horu převysokou a ubytoval se pod stromem limbovým. Když jej tam krajané příliš často navštěvovali, odebral se do nejodlehlejšího konce údolí toho, kdež mu příbuzní zbudovali chýšku a kaplu roku 1467.

Z lásky k Bohu opustil Mikuláš milovanou manželku, vážené syny a dcery, výnosné hospodářství a přemnohé ctitele, aby dnem i nocí v poustevně Bohu se modlil, a Jemu samému sloužil. Taková mimořádná, hrdinská služba Boží zasluhovala a došla mimořádné, zázračné odplaty Boží už na tomto světě. Po celých 20 roků bratr Klaus, jak jej Švýcaři jmenovali, žil v chýšce své, ač nepožil za ten čas pražádného pokrmu zemského. Jenom Tělo Páně v nejsvětější Svátosti oltářní, kterou přijímal každý měsíc a na každý zasvěcený svátek, zachovalo jej spůsobem nad-

přirozeným při životě tělesném a při zdraví. Když se ho lidé ptávali, kterak a od čeho by živ byl, odpovídal: „To ví jen sám Bůh!“ Tento zázrak světská i duchovní vrchnost všelijak přísně vyšetřovala a shledala, že tomu skutečně tak jest. K rozkazu knížete-arcibiskupa Kostnického světící biskup Tomáš posvětiv kaplu u poustevny vešel k Mikuláši, a tázal se ho: „Která jest největší ctnost křesťanská?“ — Bratr Mikuláš odpověděl: „Poslušnost!“ Tu vyndal biskup Tomáš chleb a víno, a rozkázal nábožnému poustevníku, aby z poslušnosti pojedl chleba a požil vína. Mikuláš ochotně uposlechl. Avšak sotva že okusil chleba a vína, povstalo v něm tak hrozné křečovité trhání, že biskup rozkazu svého litoval a upustil od něho.

Zázračný život bratra Mikuláše poustevníka rozhlásil se po všech krajích, a lidé ze všech končin přicházeli k němu, aby se utvrdili ve ctnostech jeho vážnými slovy a příkladem. Ježto kaplа dostávala mnoho darů a obětí, založil tam poustevník Mikuláš faru, aby se v ní každodenně sloužila mše svatá.

Mnoho dobrých naučení, kteráž dával poutníkům a navštěvovatelům, sepsáno a zachováno jest. Jeho rady, potěchy a napomínky byly tak moudré a hlubokomyslné, že nikdo, kdož k zázračnému obrazu Matky Boží v Einsiedelnu ve Švýcarsku putoval, neopomenul navštíviti bratra Mikuláše poustevníka.

Také manželka, synové a dcery jeho přicházeli časem k němu, aby je poučil manžel a otec poustevník slovem i příkladem.

Velmožům a úřadníkům důrazně připomínal, aby se v ničem a nikterak neuchylovali od přísného práva a přísné spravedlnosti. Všechněm křesťanům katolickým na srdce kladl, aby v uctivosti měli Církev svatou a její kněžstvo, aby stálí byli ve víře otců svých, aby se pomásti nedali novotami a lstí zlého ducha, aby svorni byli proti všelikým útokům na svatou víru, a tak domáhali se jistého vítězství.

Památné jest smíření, kteréž Mikuláš poustevník zjednal mezi Švýcary hašteřícími se. Po skončených válkách Burgundských kantony Švýcarské nemohly se dohodnouti při dělení kořisti, a v příčině přijmutí dvou měst, Freiburku a

Solothurnu, do svazku Švýcarského. Nadarmo svoláni byli poslancové do městyse Stanzu, aby učinili narovnání. Z nesjednocenosti pořád rostoucí bylo by povstalo nejhroznější neštěstí pro veškeru vlast. Už chtěli poslancové rozejíti se s nepořízenou. Tu vkročil do sněmovny poustevník Mikuláš, jenž nikdy jindy nevycházel z poustevny. Sněmovníci ihned upokojili se a z úcty k muži zbožnému povstali se sedadel. Bratr Mikuláš, muž postavy vysoké, kost a kůže na těle svém, v prostinkém hnědém kabátě až na paty, pohledl se svýma černýma, jasnýma očima laskavě a vážně po shromážděných předních krajanech svých, a mluvil k nim slova klidná: „Švýcarové! Přicházím z pouště své k vám, abych mluvil k vlasti své. Moudrosti lidské neznám. Co vím, tomu naučil mne Bůh, jenž vytrhl otce vaše ze svízelů obecných, a vám dal za dnů válečných vítězství. Prospěšno jest vlasti, abyste města Freiburk a Solothurn přijali do svazku svého. Potlačte všechnu nesjednocenost mezi sebou, sice veta jest po zemské vládě vaší. Jenom mír a svornost zachová vám svobodu perně vybojovanou. Neobtěžujte se věcmi cizými. Nespolčujte se s mocností cizou. Nezaprodávejte vlast svou. Chraňte se užitku nepoctivého. Hajte vlast. Nepřijímejte cizáky poběhlíky za občany a krajany. Bez důležité příčiny nepouštějte se do války, ale proti utiskovatelům chrabře braňte vlast a svobodu! Především ale mějte Boha na zřeteli, a zachovávejte přikázání Jeho! Nic více! Hospodin buď s vámi!“ Domluvil a odešel. A hle, za hodinu po jeho odchodu stalo se dokonalé narovnání. Vlast byla zachráněna.

Dokonav právě svůj sedmdesátý rok, rozstonal se bratr Mikuláš horečkou. V nemoci své pravil okolostojícím: „Hrozno jest umírati; ale mnohem hrozněji jest upadnouti v ruce Boha živého. Proto zařiďte život svůj tak, aby v hodinu smrti bylo svědomí vaše tiché a pokojné!“

Blaženě zesnul v Pánu na výroční den narození svého 21. března 1487. V den pohřbu plakal národ Švýcarský nad jeho hrobem jako nad hrobem otce svého. A ten hrob jeho stal se přeslavným místem poutním.

S úžasem zajisté hledí každý z nás na muže svatého, který se tak rekovně vydal „na sloužení Bohu živému.“ Odkud proudila se tato rekovnost poustevníka Mikuláše? Onť vy-

čistil milostí Kristovou svědomí své od skutků mrtvých," od všelikých hříchů; proto roztoužila se duše jeho čistá po Bohu živém a po Jeho výhradné službě. I nám ochoten jest Kristus vyčistiti svědomí naše od skutků mrtvých ve svátosti pokání, a Církev Páně nás k tomu zve jmenovitě za tohoto postního času! Slyšte ještě jednou slovo umírajícího bratra Mikuláše: „Hrozno jest umírati, ale mnohem hrozněji jest upadnouti v ruce Boha živého! Proto zařiďte život svůj tak, aby v hodinu smrti bylo svědomí vaše tiché a pokojné."

3. Svatý Beryl, biskup Katanejský na Sicilii.

Svatý Beryl narodil se v Antiochii Syrské. Stal se učeníkem svatého Petra apoštola, kterýž jej vysvětil a ustanovil za biskupa v Katanee na ostrově Sicilii pod sopkou Etnou. Beryl výtečně spravoval svou obec křesťanskou. Mnoho pohanů přivedl do Církve Kristovy. Velikými zázraky oslaven byl od Boha. V okolí Katanejském byl pramen hořký. Biskup Beryl modlitbou k Bohu spůsobil v něm vodu sladkou. To vida pohan zatvrzelý obrátil se na víru křesťanskou a s ním mnohý zástup jiných. Dočkav se vysokého věku odešel ke Kristu do ráje nebeského. Ostatky svatého Beryla v náležité úctě chovají se na ostrově Sicilském. Na jeho přímluvu důvěrní prosebníci nabývají zdraví.

4. Svatí Filemon a Domnin, mučeníci italští.

Světcové tito, rození Římané, za pronásledování nastalého putovali po Italii, Krista zvěstujíce a mnoho pohanů křestem svatým do Církve uvodíce. Modlosložebníci je polapili a postavili na soud. Ježto pak ani pochlebováním, ani slibováním darů nedali se ve víře zviklati, ale neohroženě hlásali jediného pravého Boha a Jeho Syna Jesu Krista, dal je pohanský soudce obnažiti, na zemi povaliti, od čtyř biřicův přenkrutně bíti, do žaláře odvleci a konečně mečem odpraviti.

5. Svatý Justinian, biskup Verčelský v Italii.

Ve Verčeli, hlavním městě Italského okresu Verčelského, v provincii Novaře, na pravém břehu Sesie, u železné dráhy

z Turina do Milána, za pátého století byl sedmým biskupem svatý Justinian, kterýž proslavil se roku 451. na církevním sněmě Milánském, jejž byl svolal Milánský arcibiskup Eusebius proti bludům Eutychiánským. Zachoval se v té příčině sněmovní list k papeži svatému Lvovi, v němžto biskup Verčelský takto podepsal se: „Já Justinian, biskup církve Verčelské, souhlasím se všemi věcmi nahoře psanými, které jsem podepsal, vyloučení z Církve přiznávaje všechněm těm, kteříž rouhavě smýšlejí o tajemství vtělení Páně.“ Svatý Justinian ctí a vzývá se v litaniích kostelů Verčelských jako světec Boží.

6. Blahoslavená Santuča (Světička), abatyše, Italka.

Santuča v Gubiu[1]) narodila se z Terrabota otce. Na křestu svatém dáno jí jméno Santuča[2]). Vychována byla výtečně, a prokázala se býti hodnou jména svého i za svobodna i v manželství s chotěm vznešeným. Měli jediné dítě Julii, kteráž jim záhy zemřela.

Za příkladem manželů Gubijských, Sperandea a Januarie, i Santuča a výborný její manžel smluvili se, že v klášteřích budou sloužiti výhradně toliko Bohu. Manžel vstoupil do Sperandeova kláštera Benediktinského v Gubiu, Santuča pak s povolením biskupovým na hoře nedaleké vystavěla klášter pro Benediktinky, v němžto se společnicemi nábožně žila pod ochranou panenské Rodičky Boží. Santuča jim byla abatyší. Její moudrost a svatost brzo rozhlásila se. Roku 1262. mniška řádu svatého Benedikta, Sperandia, darovala jí u brány Perugijské kostelíček, u něhož Santuča zařídila nový klášter.

Santuča putovala do Říma, kde rytíři Jerusaléměští, Templáři, roku 1263. odevzdali jí jeden kostel svůj, za kterýž jim ročně dávala dvouliberní voskovici do hlavního chrámu Templářského na vrchu Aventinském v Římě. U darovaného kostela založila Santuča třetí klášter „služebnic blahoslavené Panny,“ Benediktinek. Klášter ten později nazván byl jménem „svaté Anny,“ poněvadž u jeptišek těch jako nejdražší klenot

---

[1]) Gubbio, Eugubio (staré Iguvium), znamenitý městys v Umbrii na jižním úpatí Apennin. — [2]) Santuccia (Santuča) po česku „Malá světice.“

choval se prsten stříbrný, jejž při zasnoubení svém svatá Anna přijala od chotě svého Jáchima. Mimo to vzdělala blahoslavená Santuča několik jiných klášterů v rozličných městech Italských, až pak pod správou svou měla jich čtyryadvacet.

Uplynulo 45 roků od té doby, co Santuča v Gubiu vzala na sebe roucho řeholné. Největší část let těch ztrávila v klášteře Římském, kdežto po dokonalé přípravě svátostmi opatřená svěřenky své napomenula ku vzájemné lásce v Kristu, a blaženě skonala na den svatého Benedikta 21. března 1305. Pochovali tělo její v kostele toho kláštera pod oltářem hlavním.

7. Blahoslavený Ugolin, mnich Augustinian Kortonský.

Ondřej Gelsominius, mnich Augustinian v klášteře Kortonském, později biskup města Askoli[1]), napsal ve svém díle: „Poklad nebeské pobožnosti k blahoslavené Panně“ na str. 240: „Blahoslavený služebník Boží Ugolin Kortonský, z mého poustevnického řádu svatého Augustina, byl nejvroucnějším ctitelem blahoslavené Panny, a nejněžnějším milovníkem anjelské čistoty. Proto za živa i po smrti darem zázraků od Boha oslaven jest. Třicet roků po jeho smrti († roku 1470.) ze srdce čistého vyrostla mu lilije bělostná, nebeskou vůni vydávající, a celé tělo zachovalo zázračnou neporušenost. První liliji chlapec na hrobě jeho utrhl, nevida v ní nic nadpřirozeného. Tu pak druhá lilije vyrostla mu ze srdce. Slepá žena zbožná dostala napomenutí ve snách, aby se dala ke hrobu blahoslaveného Ugolina dovesti. Jakmile druhou liliji ulomila, nabyla zraku svého. Zázrak ten byl příčinou, že vykopáno bylo jeho tělo. Shledali je tak neporušené, jakoby teprvé bylo pochováno. Přenesli je do kostela našeho. Od té doby, dne 21. března, kdy pochován byl, vždy ctí se veřejným průvodem, jejž zařizuje představenstvo městské. V řádě našem máme jeho obraz s lilijí ze srdce rostoucí jemu.“

„Léta Páně 1598. v dubnu měsíci stalo se druhé přenešení těla blahoslavence toho za přítomnosti všeho duchovenstva a ve-

[1]) Cortona, město Toskánské; Ascoli di Satriano, město v Neapolsku.

likých zástupů lidu z blízka i z daleka. Tělo blahoslaveného Ugolina přioděno bylo novým rouchem. Já jsem byl tenkráte nováčkem řádu. Kortonský biskup, Kosmus de Angelis, ukázal mně a mnohým dvě jizvy na prsou těla, odkudž byly ony dvě lilije vyrostly. Byl jsem očitým svědkem toho, co píši.“

8. Svatý Lupicin, opat Lauconneský.

Viz v životě jeho bratra, svatého Romána, dne 28. února, II. 248, a svatého Eugenda dne 1. ledna I. 259.

Neděle „Květná.“

Mat. 21, 1—9.

Když se přibližovali dnové přehořkého umučení, přišel Pán Ježíš z Jericha, z domu obráceného kajicníka Zachea, v pátek k večeru do města Bethanie, kdež po celou sobotu potrval u Šimona malomocného. Tam kajicnice Maří Magdalena vylila drahou mast nardovou z nádoby alabastrové Kristu Pánu na hlavu, pomazala Mu nohy a utírala je vlasy svými. Také bratr její Lazar, jejž byl Pán Ježíš k životu vzkřísil ve hrobě už čtvrtý den ležícího, byl jedním z těch, co s Pánem stolovali. V Bethanii toho dne navštívili Pána Ježíše mnozí z Jerusaléma, aby viděli Jej a spolu s Ním také Lazara nedávno vzkříšeného. Zatím pak nepřátelé v Jerusalémské radě veliké osnovali Kristu Pánu smrt.

V neděli na to ubíral se Pán Ježíš s mnohým zástupem k Jerusalému. Když přišel do Betfagy k hoře Olivetské, poslal dva učeníky řka jim: „Jděte ž do městečka, kteréž proti vám jest, a hned naleznete oslici přivázanou a oslátko s ní. Odvažte a přiveďte je ke mně; a řekne-li kdo co vám, rcete, že Pán jich potřebuje, a hned propustí je.“ Mat. 21, 2. 3. — Betfaga, po česku Fíčany čili dům fíků, byla nepatrná ves počítaná k městu Jerusalému; byla však před městskou zdí k západu od Bethanie na hoře Olivetské, kteráž oddělena byla od Jerusaléma potokem Cedronem, a jméno své měla od oliv, jimiž jako lesem byla pokryta. Z těch stromů olivových ale nyní už málo pozůstalo. Do vesnice čili do městečka Betfagy poslal Pán Ježíš

dva učeníky napřed, aby tam vypůjčili pro Něj oslátko s oslicí. Na oslátku, o němž svatý Lukáš praví, „že na něm ještě nikdo neseděl,“ chtěl Pán Ježíš slavně vjeti do Jerusaléma; proto bylo potřebí, aby oslice vedla oslátko své, a chodem svým skrocovala bujnost jeho.

Učeníci odešli za rozkazem Pána Ježíše, nalezli oslátko přivázané vně u dveří na rozcestí, i odvázali je. A někteří z těch, kteříž tam stáli, řekli jim: „Co činíte, odvazujíce oslátko?“ Oni pak řekli jim, jakož jim byl přikázal Ježíš. I nechali je. Mar. 11, 4—6. Lidé ti zajisté znali učeníky a věřili v Krista; tudy hned propůjčili se Mu k službám, z čehož vidna jest moc Páně nad srdci lidskými. Kristus požádal nepatrného oslátka k vítěznému slávovjezdu Svému, aby označena byla Jeho královská moc, a povaha království Jeho. Osel jest na Východě zvíře statné, jehož obyčejně potřebuje se k jízdám. Za dob dřívějších zvláště židé téměř výhradně užívali oslů k jízdám, koní mnoho nemajíce. Pán Ježíš tím spíše ustanovil slavný vjezd míti na oslátku a nikoli na hříběti, aby se vyplnilo proroctví o Mesiáši z dávna známé; neboť píše svatý evangelista Matouš: „Toto pak se všecko stalo, aby se naplnilo, což povědíno jest skrze proroka řkoucího: Povězte dceři Sionské: Aj, král tvůj béře se k tobě tichý, sedě na oslici a na oslátku jhu podrobené.“ Mat. 21, 4. 5. Slova prorocká složil svatý Matouš ze dvou proroků v proroctví jedno, drže se více smyslu nežli slov. Hlavní předpověď vzal z proroka Zachariáše 9, 9., jehož slova odnášejí se ke Kristu, a vchod do předpovědi té přibral z proroka Isaiáše 62, 11. — „Dcera Sionská“ jest Jerusalém a jeho obyvatelstvo, ježto větší část Jerusaléma na hoře Sion proslavila se archou úmluvy za doby od Davida až do Šalomouna krále, kdy chrám slavný Hospodinu byl vystavěn. Hlavní příčina slavného vjezdu Kristova byla, aby projevil se před smrtí Svou jako král, a jako kníže aby vešel do města královských předků Svých podle těla, když byl veškeren život Svůj ztrávil v pokoře a ve skromnosti. Proto měl Jerusalém viděti krále svého tichého, an se k němu béře sedě na oslátku oslice jhu podrobené.

Avšak Kristus vyvolil Sobě takový spůsob slávy, jímžto patrně označil rozdílnost říše a vlády Své od vlády světské. Světští králové jezdí po cestách koberci a čalouny ozdobených

a na koních nádherných; ale Král králův, Kristus, jel na oslátku, a místo koberců a čalounů rozestírali Mu lidé roucha svá, a na cestu stlali Mu větvičky trhané se stromů. Takový vjezd připadal na Toho, Jejž prorok Isaiáš 9, 6. jmenoval „knížetem pokoje.“

O vjezdu tom zevrubně píše svatý evangelista: „Učeníci přivedli oslici i oslátko, a vložili na ně roucha svá a Jej svrchu posadili. Mnohý pak zástup prostírali roucha svá na cestu, a jiní sekali ratolesti se stromův a metali je na cestě. Zástupové pak, kteří napřed šli i kteří vzadu byli, volali řkouce: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!“ Mat. 21, 7–9. Té doby veliké množství lidu nalézalo se v Jerusalémě k vůli slavnosti Velikonoční. Mnozí z nich, jak již povědíno, přišli z Jerusaléma do Bethanie, aby spatřili netoliko Pána Ježíše, jenž jim byl po tři roky kázal, ale také Lazara z hrobu vzkříšeného. Jiný zástup, dozvěděv se o slavném vjezdu, přicházel Pánu Ježíši v ústrety s palmami (Jan 12, 13), an ti, kteří s Ním od Bethanie cestovali, na cestu stlali ratolesti s oliv, s myrt a vrb, jak jim po ruce byly (Mark. 11, 8). Zástupové zpomněli sobě živě na slova proroka Zachariáše 9, 9: „Vesel se dosti, dcero Sionská, plesej, dcero Jerusalémská! Aj, Král tvůj přijde k tobě spravedlivý a Spasitel; sám chudý a sedě na oslici a na oslátku.“ I zmocnilo se všech nadšení Božské, a co druhdy činívalo se králům, to učinili Králi věčnému, Kristu, volajíce: „Hosanna,“ t. j. „sláva“ přislíbenému a přišlému potomku Davidovu, jenž nyní založí království Své, jenž netoliko poslán jest od Boha nébrž také osobu Boží zastává, neboť Jeho příchod jest příchod říše Boží na svět. Žalm 44, 5. „Požehnané království otce našeho Davida, anož přichází! Hosanna na výsostech!“ Mark. 11, 10. I nebešťané velebtež a oslavujtež Jej, an skrze Něj nové slasti vzrostou nebesům; „pokoj na zemi a sláva na výsostech!“ Luk. 19, 38.

Tak slavně, ale při tom skromně konal Pán Ježíš vítězný Svůj vjezd do Jerusaléma, a dopustil, aby Jej lidé Králem a Mesiášem nazývali, čemuž se jindy vyhýbal. Vímeť, že Pán Ježíš pěti ječnými chleby nasytil pět tisíc mužů nepočítaje ženy a děti; a lidé, když byli uzřeli zázrak ten, pravili: „Tentoť jest

jistě Prorok, kterýž má přijíti na svět.“ Tehdy Ježíš, když poznal, žeby Jej chytili a králem učinili, nešel na horu sám jediný. Jan 6, 15. Nyní však už nastala doba, aby se národ židovský veřejně rozhodl pro Něho anebo proti Němu. Nyní chtěl slavně za Mesiáše prohlášen a uznán býti. Uznali Jej za Mesiáše zástupové, jenž byli slyšeli Jeho Božské učení, a viděli Jeho divy a zázraky.

Avšak jinak smýšleli pyšní, a proto nevěřící fariseové a zákonníci. Okem závistivým pohlíželi na slávu prokazovanou Kristu Pánu a přemýšleli o tom, kterak by na smrt vydali Jej, aby sami nepřišli o čest a slávu, jížto výhradně vyhledávali.

I za našeho věku rozděleni jsou národové ve dva tábory. V táboře jednom jsou křesťané věřící, jenž pokorně, vděčně a vroucně klanějí se Pánu Ježíši Kristu, pravému Bohu, svému Vykupiteli a budoucímu Soudci. V táboře druhém jsou lidé ducha a srdce chorobného, pobloudilci a svedení, jenž ve své směšné a politování hodné pýše Bohu se protiví a Kristu se rouhají. Do kterého z obou těch táborů volíme náležeti my? Dnes koná se v Církvi Páně průvod s ratolestmi svěcenými na památku slavného vjezdu Kristova do Jerusaléma. Osvědčme při průvodu tom a osvědčujme vždycky neohroženým slovem a ctnostným obcováním, že jsme věrní křesťané a vyznavači Krista, Boha a Krále svého! Provolávejmež Mu se zástupem věřících: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!“ A Kristus, Pán a Král náš věčný, vejde milostí Svou a požehnáním Svým do našich srdcí, oblaží nás za živobytí vezdejšího pokojem, jehož nám svět dáti nemůže, a po šťastné smrti přijme nás do Svého království nebeského.

Poznámka. Neděle Květná, Květnice, na květy, má své jméno od květů, kočiček vrbových, které se v národě našem s tisovými a jinými větvičkami toho dne v kostelích světí místo ratolestí palmových a olivových, jež zástupové na cestu metali a v rukou nesli o slavném vjezdu Jesu Krista do královského města Jerusaléma. Svěcené ratolesti a květy vrbové křesťané vítězoslavně nosí o průvodu kolem chrámů, a za zpěvu pašijí o velké mši svaté drží je v rukou na znamení, že Kristus, Jehož ponížení zvěstuje se zpěvem o umučení Páně, přece zvítězil nad smrtí

a nad peklem. Ze svěcených kočiček nábožní Slované dělají malé křížky, jež rozestavují v oseté půdě na polích svých. — Neděle Květná nazývá se také Pašijová, a následný týden týmdnem pašijovým.

Dne 22. března.

I. Svatá Kateřina, vdova, Švédka.

Svatá Kateřina, dcera svaté Brigity a knížete Ulfa, [1]) byla výborně vychována od rodičů svých. K rozkazu otcovu vstoupila Kateřina do stavu manželského, ale domluvila se s manželem, že budou žíti v ustavičné zdrželivosti.

Se svým bratrem Birgerem byla Kateřina v Římě, když tam matka jejich, svatá Brigita, z pouti Jerusalémské se vrátila a umřela dne 23. července 1373. Z Říma převezla svatá Kateřina roku příštího tělo matky své do kláštera ve Vadsteně v Švédsku, do kteréhož i sama vstoupila po smrti manžela svého. V klášteře tom roku 1381. šťastně zesnula v Pánu. Nad klášterem, kde tělo její leželo, pozorovali lidé hvězdu neobyčejnou, a kolem rakve světla, jež tam nikdo nepostavil. Na přímluvu její stalo se mnoho zázraků, a tudíž roku 1474. byla za svatou prohlášena.

Klášter Brigitek ve Vadsteně v Švédsku založila matka svaté Kateřiny Švédské, svatá Brigita, pro šedesát jeptišek. V druhém odděleném domě bylo třináct kněží řeholníků pro duchovní správu, čtyři jahnové ke cti svatým otcům církevním: Ambroži, Augustinu, Řehoři Velkému a Jeronýmu. Osm bratří nekněží, jenž obstarávali věci zevnější, čtvero jahnů a šedesát jeptišek představovali 72 učeníků Páně. Svatá Brigita nazvala řád svůj „řádem Spasitele světa.“ Řád svaté Brigity byl hlavně pro jeptišky založen, aby ctily blahoslavenou Rodičku Boží. Před osmnáctým rokem nesměla žádná žadatelka přijata býti do kláštera. Každá musela třikráte žádati, aby dokonale uvážiti mohla krok svůj. Byla-li žadatelka přijata, musela přestáti rok zkušebný. Potom přišel biskup ke dveřím kostelním, a když byla žadatelka projevila pevný úmysl svůj, a řádně odpověděla otázkám

---

[1]) Svatá Brigita, vdova Švédka, dne 8. října.

týkajícím se minulého života: dal jí biskup do kostela vkročiti. Červený prapor s křížem na jedné, a s obrazem Marie Panny na druhé straně nesl se před ní. Kříž znamenal trpělivost a chudobu; obraz Marie Panny pokoru a panenskou čistotu. Žadatelka zůstala státi u vchodu do kostela, biskup posvětil prsten a dal jí ho na prst. Biskup sloužil mši svatou. Při obětování žadatelka přinesla oběť, navrátila se ke vchodu kostela, až biskup pro ni roucho řeholné posvětil a dva kněze pro ni poslal. Bosa přikročila pak k biskupovi, přijala roucho svěcené a oblekla se za oltářem. Po pozdvihování biskup dal jí na hlavu korunu jeptišek, a dokončil mši svatou, po kteréž oblečená jeptiška položila se na zem před biskupem říkajícím litanie. Potom přijala Tělo Páně. Zatím čtyry jeptišky otevřely dvéře do kláštera vedoucí, přinesly máry, a na těch vnesly novou sestru svou do kláštera. Řeholné roucho bylo z vlny šedé. Pláštík v zimě podšíval se kožíškem. Čelo ovázáno bylo bílou rouškou na temeně jehlou sepjatou, nad ní pak byl čepeček černý a bílá korunka s paterem červených znamínek. Otevřený hrob v klášteře a rakev v kostele připomínala jim ustavičně věci poslední. Řád svaté Brigity brzo rozšířil se netoliko v zemích severních, nýbrž také ve Francii, v Italii, v Německu a v Anglii. Reformace za šestnáctého století zničila tyto posvátné útulny duší žádostivých pravého klidu a spásy věčné. Jenom prvotní klášter ve Vadsteně zachoval se až do roku 1595., kdy ho zrušil vévoda Karel Södermanlandský, otec Gustava Adolfa. Nyní jest tam ústav pro slečny protestantské (!!).

2. Svatý Jakob, kněz, a jeho sestra Maria, mučeníci Perští.

Svatý Marutas, biskup [1]), mimo životy svatých mučeníků čerpané ze spisův soudních sepsal také zprávy stručné o jiných mučenících za pronásledování Saporova v Persii, o kterých všeobecně mluví v jádrném úvodu svém, z něhož některé myšlénky tuto kladou se. „Když Barbašmínu [2]) dostalo se mučenické koruny, zachvátila strašlivá vichřice pronásledování krajinu naši.

[1]) Sv. Marutas, dne 7. prosince, I. str. 70. — [2]) Sv. Barbašmín, dne 14. ledna, I. str. 349.

Na všech stranách odpravováno tolik mučeníků, že mi nelze jména jejich udati, vyjma několik, ježto zaznamenal jistý ctihodný muž. Moje zápisky jsou krátké, ale muky jejich byly dlouhé. Ó jak hořké byly muky jejich, a jak sladko i příjemno jest slyšeti o nich! Křesťane, čti a napoj ducha svého slzou, očisti duši svou soustrastí, obmyj srdce své láskou, proměň oči své v prameny a potoky. Skoumej cenu jejich krve, a podivíš se. Naplň ducha svého bolestí a nadějí; naříkej nad jich odchodem od nás, a raduj se, že spojeni jsou s Pánem naším."

Svatý Jakob, kněz, a sestra jeho Maria, panna Bohu zasvěcená, náležejí do počtu oněch mučeníků, kteří po smrti svatého Barbašmína umučeni byli dne 22. března roku 346. Jakob kněz v Asyrském městysi Telašlile na pahorku se rozkládajícím, a sestra jeho Maria, jati a biti byli nemilosrdně k rozkazu soudce Thamsapora, poněvadž nechtěli obětovati slunci a požívati krev zvířat modlám obětovaných. Když pak statečně zachovali víru svou, dal je soudce o hrdlo připraviti od velmože Mahdada, jenž dle jména, ale nikoli dle skutků byl křesťanem, a pro věci časné připravil se o blaženost věčnou. Jeho rukou svatý Jakob a Maria sestra dosáhli koruny mučenické.

3. Svatý Sergius Pavel, biskup Narbonský.

Svatý Pavel a Barnabáš posvěceni byli v Antiochii[1]) na samostatné apoštolování u pohanů od biskupů Manahena, Lucia a Šimona ze zvláštního vnuknutí Ducha Svatého. „Postili se, modlili se a vzkládali na ně ruce, a propustili je." Skutk. apošt. 13, 3. Svatý Pavel a Barnabáš, posláni jsouce od Ducha Svatého, odešli do Seleucie[2]) a odtud se plavili na Cyprus.[3]) V Salamině[4]) kázali slovo Boží ve školách židovských. Když schodili veškeren ostrov až do Pafu, města čtyřicet našich mil od Salamíny vzdáleného, nalezli muže čarodějníka, lichého proroka,

[1]) Antiochia, druhdy krásné a bohaté, nyní špinavé město Antakia v Syrii na řece Orontes v Asii. — [2]) Seleucia, město v Syrii u Středozemního moře čtyry míle od Antiochie. — [3]) Cyprus, ostrov v Středozemním moři, deset mil od břehů Syrských vzdálený. — [4]) Salamina, Salamis, přímořské město na východní straně ostrova; později ke cti císaře Konstantina nazváno Konstancia.

vlchevce, mága, elyma, jak podvodníci toho druhu se nazývali, žida, jemuž jméno bylo Barjesu, kterýž byl u vladaře Sergia Pavla[1]), muže opatrného.

Sergius Pavel, dozvěděv se o apoštolské činnosti svatého Pavla a Barnabáše na ostrově Cypru, povolal je k sobě a žádal slyšeti slovo Boží. Ale protivil se jim elymas žid čaroděj, chtěje vladaře odvrátiti od víry křesťanské. Tehdy Šavel, kterýž i Pavel sluje, naplněn jsa Duchem Svatým, pohleděv naň řekl: „Ó plný všeliké lsti a chytrosti, synu ďáblův, nepříteli všeliké spravedlnosti, nepřestáváš převraceti pravých cest Páně. A hle, nyní ruka Páně nad tebou! Budeš slepý, nevida slunce až do času.“ A hned připadla na něj mrákota a tma, a jda vůkol hledal, kdoby mu podal ruky a vyvedl jej.“

Uzřev vladař Sergius Pavel, co se stalo, uvěřil, divě se učení Páně. Skutk. apošt. 13, 1—13.

Dle ústního podání Sergius Pavel složil vladařství na ostrově Cypru, provodil svatého apoštola Pavla do Hispanie, a stal se biskupem v Narboně.[2])

Dne 23. března.

I. Svatý Serapion Sindonita, poustevník, Egypťan.

Svatý Serapion, výtečný vzor křesťanské lásky k Bohu a bližnímu, narodil se v Egyptě. Z lásky k Bohu podroboval se životu velice tuhému. Modlitba a rozjímání o věcech svatých byly mu zaměstnáním nejmilejším. Tuhými posty krotil tělo své a jeho žádosti, aby duch tím mohutněji mohl se k Bohu povznášeti, a svatými ctnostmi zdobiti i zdokonalovati. Tudíž ovšem skvěl se nejenom hlubokou pokorou, ale také všemi ostatními ctnostmi křesťanskými, a jmenovitě obětavou láskou k bližnímu.

Bídný stav jistého pohanského kejklíře a podvodníka pohnul

---

[1]) Sergius Pavel, Římský vladař čili prokonsul ostrova Cypru, sídlícího v městě Pafu. Peníze „Sergia Pavla prokonsula“ dochovaly se až na dobu naši. — [2]) Narbonne (Narbon), ve francouzském depart. Aude, v někdejší provincii Laguedoc, bylo Římanům až do Augusta hlavním střediskem vojenským v Galii.

svatého Serapiona k tomu, že k jeho obrácení na víru křesťanskou užil prostředku plynoucího z veliké horlivosti a upřímné lásky k bližnímu. Za dvacet stříbrných zaprodal se mu za otroka. Ač věrně obsluhoval pána svého, měl přece vždycky kdy modliti se a rozjímati o věcech svatých. Chleb s vodou byl mu jedinou potravou. Konečně dosáhl slovem a příkladem svým, čeho mínil dosáhnouti. Kejklíř s celou rodinou obrátil se na víru křesťanskou a vzdal se všeho podvodnictví. Z vděčnosti propustil Serapiona z poroby na svobodu, ale nemohl jej přemluviti, aby přijatých dvacet stříbrných podržel buď pro sebe nebo pro chudé. Serapion mu peníze vrátil, spokojiv se radostnou jistotou, že bližního svého zachránil před záhubou věčnou.

Serapion nezůstal dlouho na svobodě, ale zase zaprodal se za otroka, aby nabytým penízem podporoval chudobnou vdovu. Nový pán byl s jeho službou tak spokojen, že jej propustil na svobodu, a daroval mu oděv, svrchník a knihu svatých evangelií. Serapion, sotva byl vyšel z domu toho, potkal žebráka, a dal mu oděv darovaný od bývalého pána. Když ušel kus cesty, spatřil druhého žebráka zimou se třesoucího, a obdařil jej svrchníkem. Jemu samému nezbylo než kus plátna, kterým se zahalil, odkud dáno mu příjmí „Sindonita," „plátnem oděný." Když se ho lidé tázali, kam se podělo šatstvo jeho, ukázal na knihu svatých evangelií a odpověděl: „Tato kniha mi pobrala šaty." — Avšak ani kniha ta nezůstala dlouho jeho majetkem; prodalť ji, aby pomohl člověku v největší nouzi postavenému. Lidem, jenž mu vytýkali, co byl učinil, pravil: „Věřte mi, zdálo se mi, jakoby svaté evangelium ustavičně volalo: Jdi, prodej vše co máš, a dej chudým! Proto jsem milou tu knihu prodal, a vytěžený peníz rozdal jsem mezi oudy Ježíše Krista, které jsem spatřoval v nouzi."

Později, ničeho více nemaje, ještě několikráte zaprodal se za otroka, aby bližním svým pomohl v potřebách duchovních i tělesných. Mezi těmi, jimžto se za otroka do služby dal, byl také bludař Manichejský, obývající v Lakedaimonu ve Spartě, jejž byl s celou rodinou nazpět uvedl do pravé Církve katolické.

Z Lakedaimonu putoval svatý Serapion do Říma, aby se ještě více zdokonalil po boku vznešeným vzorům, jenž zářili v městě tom ctnostmi křesťanskými. Pak navrátil se do Egypta, kdežto

v poustevně v šedesátém roce věku svého blaženě v Pánu zesnul nedlouho před rokem 388., kdy biskup Paladius pěšky vydal se po pustinách Egyptských, Libyjských, Syrských, Palestinských, Mesopotamských a Italských, aby sepsal životopisy mnichů a poustevníků, s nimiž setkal se na své pouti. Také životopis svatého Serapiona pochází z těch zápisův jeho.

Vypsaní podivného života svatého Serapiona tak působilo na svatého Jana Almužníka[1]), patriarchu Alexandrijského, že správce domu svého k sobě povolal, a s očima zaslzenýma řekl: „Ó, my bychom neměli pravdu, kdybychom se honosili, že statky svoje rozdáváme chudým. Svatý Serapion jest ten muž, jenž vynalezl prostředek a spůsob, kterýmž i vícekráte daroval sebe.“

Se svatým Janem Almužníkem i my můžeme, ba musíme vzhledem ku svatému Serapionovi vyznati, že nekonáme svatý zákon lásky k bližnímu tou měrou, jak bychom ho konati měli a mohli. Nemůžeme-li vždycky statky zemskými nápomocni býti trpícímu bližnímu svému, dokažme aspoň soutrpností upřímnou a radou přátelskou, že jej považujeme za bratra svého, za sestru svou. I tento důkaz lásky k bližnímu bude Pánu Bohu milý a pro nás záslužný. Všemožným spůsobem cvičme se na tomto světě v činné a opravdové lásce k Bohu a bližnímu; tou měrou dokonale připravíme se pro království nebeské, kde ryzá a oblažující láska panuje a panovati bude věčně.

2. Svatý Alfons Turibius, arcibiskup Limanský.

Alfons Turibius čili Toribio narodil se dne 16. listopada roku 1538. z rodu vzácného ve Španělích, a ztrávil mládí v ctnostech křesťanských. Dokonav učení své na vysokých školách ve Valladolidě a v Salamance[2]), zastával rozličné důležité úřady, a byl od krále Filippa II. povýšen za presidenta Granady[3]), kteryžto nejvyšší úřad zemský během pěti roků vzorně konal.

---

[1]) Svatý Jan Almužník dne 24. ledna. — [2]) Valladolid, hlavní město Španělské provincie Valladolidské v staré Kastilii. — Salamanka, hlavní město Španělské provincie téhož jména na pravém břehu řeky Fermesu. — [3]) Granada, druhdy království a provincia Španělská při moři Středozemním s hlavním městem Granadou, poslední država Arabů ve Španělsku, kterou roku 1492. král Ferdinand jim odejmul a s Kastilií spojil.

Té doby uprázdnilo se arcibiskupství v Limě, hlavním městě Španělského místokrálovství Peru v jižní Americe, a král Filip II. zvolil Alfonsa Turibia, svého milého a věrného náměstka Granadského, za arcibiskupa, ač do té chvíle nebyl duchovníkem. Nadarmo příčil se volbě té Alfons; konečně vysvěcen byl ku blahu jižní Ameriky.

Roku 1581. odebral se do Ameriky. Arcibiskupství Limanské rozprostíralo se 130 hodin cesty podél břehu mořského, kde mezi Španěly panovalo bezvládí surové a lupičství. Ubozí domorodci Indiáni úpěli pod nelidským panstvím Španělův. Křesťanství nedávno vštípené odumíralo v zemi té. Arcibiskup Alfons moudrý a horlivý odstranil zmatek divoký a veřejná pohoršení, a zavedl pořádek blaživý.

Za svízelů nevýslovných proputoval arcibiskupství své, uče, modle a postě se bez ustání. Ustanovoval všude statečné správce duchovní, aby pracovali o obrácení Indianů na víru křesťanskou. Nařídil, aby vždy po třech létech sestoupila se porada diécesní, a po sedmi létech synoda provinciální. Jako neuprosný karatel veřejných nešlechetníků a ochránce utiskovaných pronásledován byl od několika náměstků Peruanských, ale horlivost jeho přemohla každou překážku, a křesťanství radostně zkvetalo. Svatá Růžena Limanská toho času rozvila se v první květinu svatosti v jižní Americe.[1]) Arcibiskup Alfons zakládal semináře, kostely a nemocnice. Za nastalého moru rozdal vše co měl, a denně obětoval život svůj. Třikráte procestoval arcibiskupství. První cesta trvala sedm roků, druhá pét let, třetí pak byla kratší. Ještě za pokročilého věku svého učil se rozličným jazykům divochů Peruanských, aby je získal Kristu, což se mu výborně dařilo. Jediným účelem činnosti jeho byla čest a sláva Boží, a spása svěřenců v. Alfons byl obnovitelem Církve zhasínající v jižní Americe. Úchvaly a ustanovení synod krajinských hlásají doposud jeho horlivost, učenost a nábožnost netoliko v Americe, ale také v Evropě i v Římě samém.

V Santě[2]), městě 110 hodin cesty od Limy vzdáleném,

---

[1]) Svatá Rosa či Růžena z Limy, dne 30. srpna. — [2]) Santa, hlavní město na řece Santě v jižní Americe, nyní v republice Peruanské, také „Santa Maria de la Pasilla“ zvané.

rozstonal se. Těše se na smrt předvídanou všecko rozdal, dal se do kostela přinesti, aby přijal svaté svátosti, a zvolav: „Do rukou Tvých, ó Pane, poroučím duši svou," zemřel dne 23. března léta Páně 1606. — Roku příštího neporušené tělo svatého Alfonsa přenešeno bylo do Limy. Ještě pak dokázalo se, že už za živa mrtvého člověka vzkřísil a několik lidí zázračně uzdravil, a poněvadž i po jeho smrti Bůh oslavil hrob jeho velikými divy: prohlásil jej papež Innocenc XI. roku 1679. za blahoslavence, a Benedikt XIII. roku 1726. za světce v Církvi Páně.

3. Svatý Viktorian, vladař, mučeník Karthaginský.

Vandalové, národ germanský na pobřeží severního Německa, vedrali se do hor Krkonošských, kde mezi Slovany zdržovali se. S Markomany válčili proti Římanům za Marka Aurelia, zaplavili celou Panonii, odkud vyřítili se do Norika a do Italie, a spojili se s Římany proti Markomanům. Potom objevují se opět v Panonii a v Dacii, kde válčili s Goty. Císař Konstantin vykázal jim stálá sídla v Panonii, kde přijali křesťanství od bludařů Arianů. Roku 406. vytáhli pod vůdcem Godegiselem a jeho synem Gundarichem do Galie. Roku 407. stal se Gundarich jejich králem. Roku 409. vtrhli se Svevy a Visigoty přes Pyreneje do Španělska, kde založili říši Vandalskou. Gundarich zemřel roku 428. v Sevile. Jeho bratr a nástupce Geiserich čili Genserich šel na pomoc Bonifaciovi, Římskému místodržiteli v Africe. Geiserich vypravil se roku 429. s 80.000 Vandalů, Alanů a Gotů do Afriky, kde během dvou roků zmocnil se všech měst v Mauretanii, a stal se pánem v Mauretanii a Numidii. Spolčiv se s Maury proti Římanům dobyl roku 439. celé Římské provincie Afriky a zmocnil se Karthaginy, kterou učinil hlavním městem Vandálské říše v Africe. Za let 440. a 441. rozšířil Geiserich své panství i na ostrovy Sicilii, Sardinii, Korsiku a Baleary. Byv od císařovny Eudoxie proti Maximovi do Italie povolán, vypravil se Geiserich roku 455., a vešel do Říma, jejž dal vypleniti. V Africe Geiserich Arian krutě pronásledoval katolíky. — Po smrti Geiserichově dne 15. ledna 477 ujal vládu nejstarší syn Hunerich, jenž jako otec Geiserich strašně pronásledoval katolíky. [1])

[1]) Slovník naučný Dra. Frant. Lad. Rieara.

Za panování Hunericha krále Vandálského v Africe (477—484) na počátku sužováni byli jenom kněží katoličtí a Bohu zasvěcené panny jeptišky. Ale na konci vlády jeho nastalo všeobecné krvavé pronásledování všech katolíků. Do velikého počtu mučeníkův toho času náleží také svatý Viktorian, slovutný měšťan v Hadrumetu. [1])

Král Hunerich učinil Viktoriana velitelem a vladařem v hlavním městě Karthagině. Viktorian skutečně zasluhoval důvěry té pro svou nepodvratnou věrnost ke králi. Jak mile však král vydal nařízení proti katolíkům, snažil se všemožným spůsobem, aby vladaře Viktoriana přivedl na stránku svou. Sliboval mu, že obsypávati bude jej, nejmilejšího služebníka svého, hojnými milostmi, přestoupí-li k náboženství Ariánskému. Viktorian odpověděl poslům královským: „Řekněte králi, že veškeru důvěru svou skládám v Krista. Nechať, libo-li mu, odsoudí mne do plamenů, divokým zvířatům a k jakýmkoli mukám. Nikdy nevystoupím z Církve katolické, v jejíž lůně byl jsem pokřtěn. Nedopustím se nevděčnosti k Bohu, jenž mne obohatil drahocennými dary.“ Neohrožená odpověď ta popudila tyrana Hunericha tou měrou, že věrného vladaře svého dal ukrutně umučiti.

4. Svatý Liberat, lékař Karthaginský, mučeník.

Za vlády téhož krále Vandalského, Hunericha, pro víru katolickou podstoupil pronásledování a ukrutné nátisky svatý Liberat, lékař v Karthagině, hlavním městě říše Vandálské v Africe, i se svou rekovnou chotí a s dětmi.

Dítky byly mu úředně odebrány. Lékař Liberat plakal. Jeho manželka těšila ho řkouc: „Nezarmucuj se k vůli milým dětem! Kristus bude jim ochráncem a postará se o duše jejich.“ — Manžel a manželka odvedeni byli do různých žalářů, aby se nemohli umlouvati. Jednoho dne pravili jí soudcové Arianští: „Nebuď už déle zatvrzelá! Manžel tvůj podrobil se rozkazům královým.“ Statečná katolička odvětila: „Až manžela svého spatřím, rozhodnu se.“

[1]) Hadrumetum starodávné město na severním pomoří Afriky, za Římanů hlavní město provincie Byzaceny. Po Vandalech obnovil je císař Justinian, a dal mu jméno „Justinianopolis“, nynější „Susa“.

Vyvedli ji ze žaláře k soudu. Tam uviděla chotě svého, a hned vytýkala mu zpronevěru hříšnou. Ale z odpovědi Liberatovy poznala, že Ariani lhali a ji obelstiti chtěli. Liberat i manželka jeho v Církvi svaté vzývají se jako mučeníci.

Ariani tenkráte z Karthaginy vypověděli mnoho duchovních katolických a žáků přikázaných službě oltářní. Z těchto brzo dovedli dvanáct do města nazpět. Den co den byli mrskáni, ale všickni setrvali v pravé víře katolické.

5. Svatý Šimon, chlapeček, mučeník Tridentský.

V Tridentě, městě v jižním (Italském) Tirolsku na řece Adiži, roku 1472. umínili sobě židé, že usmrtí křesťanské dítě z nenávisti k náboženství křesťanskému. Židovský lékař ve středu před Zeleným čtvrtkem spatřil dvouletého pacholíčka Šimona o samotě. Přilákal a tajně odvedl jej. Na Zelený čtvrtek dobou večerní sešli se židé do světnice nad synagogou (židovskou školou čili modlitebnicí), zacpali chlapečkovi ústa šátkem, aby nemohl křičeti; řezali mu tělo a krev tekoucí chytali do mísy. Jedni mu při tom drželi ruce, a jiní nohy křížem přeložené. Mučili jej tak dlouho, až vypustil duši.

Zuřivý ten skutek vyšel na světlo Boží. Vinníci byli odsouzeni a odpraveni. Synagoga byla vyvrácena, a na její místě vystavěna kapla. Ostatky malého mučeníka, kterého Bůh oslavil zjevnými zázraky, chovají se doposud v Tridentském kostele svatého Petra.

6. Svatý Prokul, biskup Veronský.

V Italském městě Veroně svatému Prokulu dva kostely jsou věnovány; jeden za zdí městskou, druhý pak v městě samém, v němžto mimo svatého Prokula chovají se těla sedmi jiných svatých biskupů Veronských.

Svatý Prokul, nástupce svatého Zenona[1]) na stolici biskupské, žil a pro Krista umřel za pronásledování Dioklecianova. Soudce pohanský Anolin ukrutně zuřil proti křesťanům. Biskup

[1]) Svatý Zeno dne 12. dubna.

Prokul, ctihodný kmet, z úkrytu svého šel do Verony, a neohroženě prohlásil, že jest křesťanem. Anolin, maje za to, že Prokul není při zdravém rozumu, ještoto práhne po smrti mučenické, dal jej bíti a za město vyvesti. Křesťanům v jeskyni, v níž to se skrývali, Prokul smutně vypravoval, že Bůh neráčil přijmouti obět jeho. Potěšil je a dal jim zprávu, že Firmus a Rustikus [1]) odebrali se mučenickou smrtí do nebe.

Zotaviv se putoval biskup Prokul do svaté země, a ač i tam byl od pohanů pro Krista mrskán, navrátil se ke svým, mnoho pracoval a mnoho zázraků činil. Konečně pak dne 23. března roku 305. blaženě v Pánu zesnul. Starce téměř stoletého pochovali vedlé jeho předchůdců.

7. Ctihodný Bernard Klód, právník, kněz Pařížský.

Bernard Claude (Klód) narodil se v Dijonu (Dyžonu), někdejším hlavním městě vévodství Burgundského ve Francii, dne 26. prosince 1588. Otec jeho byl znamenitý právník, advokát. I Bernard byl právníkem náviděným pro svůj vtip a pro svou veselost ve společnostech. Náhle však stal se z něho kajicník a hlasatel pokání. Zemřelý otec zjevil se mu a káral jej. Od té doby žil v Paříži jako otec chudých. Své dědictví, 400,000 franků, rozdal jim a ještě pro ně žebral. Každý znal chudobného kněze Bernarda, a ohnivá jeho kázání působila téměř zázračně. Prázdné hodiny trávil v nemocnicích a v žalářích, aby tam, pokud možno, spasil každou duši. Také o tělo nemocných pečoval a prokazoval jim služby nejodpornější. Konečně podlehl namahání svému. Doprovázel hříšníka zatvrzelého k šibenici, což jej tak dojalo, že jej silná zimnice zachvátila a konec učinila životu jeho dne 23. března 1641.

8. Ctihodný Nikon, opat Kyjevský.

Nikon, žák blahoslaveného Antonije, mnicha Kyjevského, [2]) byv na kněžství vysvěcen, měl povinnost, aby nováčkům řádu stříhal vlasy a dával roucho mnišské. Mezi těmito byli také

[1]) Svatí Firmus a Rustik dne 9. srpna. — [2]) Sv. Antonij dne 10. července.

Barlaam, Theodosius a Efrem [1]), dvořané velikého knížete Jaroslava. Kníže Jaroslav dověděv se o tom, umínil sobě, že klášter rozboří a mnichy pošle do vyhnanství. Byl by hrozbu svou vykonal, kdyby jej nebyla kněžna choť ukrotila prosbami svými. Nikona však přece vypověděl. Vyžádav sobě požehnání blahoslaveného Antonije odešel Nikon na ostrov Tmutorakaň [2]) roku 1068., kde dlouho žil v klášteře založeném ke cti Marii Panně.

Po smrti Antonije a Theodosia navrátil se Nikon do kláštera Kyjevského, kde po Štěpánovi jednomyslnou volbou stal se opatem. Po několik roků svatě řídil bratry mnichy, obnovil a uměleckými obrazy opatřil kostel, až pak pln ctností a zázraků odešel k Pánu dne 23. března 1088, a v jeskyních čili pečerách svatého Antonije pochován jest.

Dne 24. března.

I. Svatý Gabriel, archanjel.

Jeden z devíti kůrů anjelských na nebesích jest kůr archanjelů, k nimžto náleží Gabriel, t. j. „Muž Boží," jenž za Starého i Nového Zákona osvědčoval se býti poslem Božím v radostných záležitostech, a vykladačem tajemných záměrů Božích. Koná se obzvláštní výroční památka svatého archanjela Gabriela v Církvi Boží, bychom vděčně připomínali sobě vznešený úřad jeho, a odporoučeli se jeho mocné ochraně a přímluvě.

Vznešená činnost svatého archanjela Gabriela spatřuje se dle Písem svatých při událostech následných.

Prorok Daniel měl vidění léta třetího kralování Baltasara krále, roku 553. před Kristem. Když pak hledal vyrozumění toho vidění, archanjel Gabriel se mu zjevil, a vyložil mu vidění ono o budoucích dobách až do skonání světa. Předpověděl mu průběh časů až do narození zaslíbeného Mesiáše a Vykupitele, Dan. 8, 20—26. Když pak Baltasar král prosil archanjela Ga-

[1]) Svatý Efrem dne 27. ledna. — [2]) Tmutorakaň, druhdy Fanagoria, nyní Tamaň, ostrov při vchodu do moře Azovského, s krajským městem Tamaň v zemi Černomořských kozáků.

briela za další poučení, zjevil se mu podruhé, a zevrubně naznačil mu čas, kdy očekávaný Spasitel přijde na svět, pověděl mu poměry časové, za jakých utvrdí smlouvu Nového Zákona Svou smrtí; zvěstoval mu také zkázu Jerusaléma i s chrámem svatým, kterouž vykonal Titus, vůdce vojska Římského. Dan. 9, 24—27.

Na rozhraní mezi Starým a Novým Zákonem přinesl archanjel Gabriel radostné poselství knězi Zachariášovi, o čem vypravuje svatý evangelista Lukáš 1, 1—20. takto: Byl za dnů Heroda, krále Judského, kněz Zachariáš, kterýž měl manželku Alžbětu. Byli pak oba spravedliví před Bohem, chodíce ve všech přikázaních a spravedlnostech Páně bez úhony. Ale neměli syna, protože Alžběta byla neplodna, a oba se byli sestarali ve dnech svých. I stalo se, když Zachariáš jednoho dne konal úřad kněžský před Bohem a vešel do prvního oddělení svatyně, aby se modlil a zapálil kadidlo, ukázal se mu anjel Páně a pravil: „Neboj se, Zachariáši, neboť jest vyslyšena modlitba tvá, a Alžběta, manželka tvá, porodí tobě syna a nazveš jméno jeho Jan. Tobě z toho bude radost a veselí, a mnozí z narození jeho radovati se budou. Budeť zajisté veliký před Pánem, vína a nápoje opojného nebude píti, a Duchem Svatým naplněn bude ještě v životě matky své; mnohé ze synův Israelských obrátí k Pánu Bohu a bude předchůdcem Kristovým v duchu a moci Eliášově, aby připravil Pánu lid dokonalý.“ Když pak Zachariáš neuvěřil slovům jeho a otázal se: „Po čem to poznám, an i já jsem stár, a manželka má sestarala se ve dnech svých?“ odpověděl mu anjel: „Já jsem Gabriel, kterýž stojím před Bohem, a poslán jsem, abych k tobě mluvil a ty věci zvěstoval tobě. A hle, budeš němým a nebudeš moci mluviti až do dne, v kterém se ty věci stanou, proto že jsi neuvěřil slovům mým, kteráž se naplní časem svým.“ — I stalo se tak. Zachariáš oněměl, Alžběta všemohoucností Boží počala a porodila syna, jemuž Zachariáš na deštičkách napsal jméno Jan, nemoha do té chvíle mluviti. Ale hned potom otevřela se ústa jeho a jazyk jeho, a mluvil velebě Boha. Luk. 1, 64.

Mezi tím však, co Alžběta už na šestý měsíc byla v stavu požehnaném, poslán jest byl anjel Gabriel od Boha do města Galilejského, jemuž jméno Nazaret, k panně Marii zasnoubené Josefovi z domu Davidova. A všed k ní anjel řekl: „Zdráva's,

milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ — Maria zarmoutila se nad řečí jeho, a myslila, jakéby to bylo pozdravení? — I řekl jí anjel: „Neboj se, Maria, neb si nalezla milost u Boha. Aj, počneš v životě a porodíš Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš. Tenť bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude; a dá Mu Pán Bůh stolici Davida otce Jeho, a kralovati bude v domě Davidově na věky, a království Jeho nebude konce.“ — I řekla Maria k anjelovi: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ — A odpověděv anjel řekl jí: „Duch Svatý sestoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a proto, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží. A aj, Alžběta příbuzná tvá, i ona počala syna v starosti své, a tento jest jí šestý měsíc, kteráž slove neplodná; neboť nebude nemožné u Boha nižádné slovo.“ — I řekla Maria: „Aj, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého!“ I odešel od ní anjel. Luk. 1, 26—38.

Sličně a významně výroční svátek archanjela Gabriela slaví se u nás dne 24. března před samou slavností Zvěstování blahoslavené Panny Marie, a ve mši svaté svátku jeho čte se příhodně evangelium ze svatého Lukáše o nejslavnějším poselství, jež byl vykonal u přesvaté Vyvolenky Boží.

V církevních hodinkách zpívá se následná píseň, kterouž podáváme překladem Františka Sušila z „Hymnů církevních,“ druhé vydání str. 139.

Píseň o svatém archanjelu Gabrielovi.

Anjelů Svých věčná kráso,
lidstva Tvorče, lidstva Spáso,
Kriste, rač nás s nebešťany
ve Své blahé vzíti stany.

Přijď k nám, statný Gabriele,
chraň nás zlého nepřítele,
navštiv naše svaté chrámy,
a tam Bohu klaň se s námi.

Kněžno slavná světel říše,
vladykové nebes výše,
se svatými proti vrahu
buďte nám vždy na ostrahu.

Dejž to, Otče nekonečný,
dej Syn s Duchem spoluvěčný,
Jimžto po všem světě stálá
ode všech se vzdávej chvála.

2. Ctihodná Berta, královna Kentská.

Berta, dcera Franckého krále Chariberta z Paříže, provdala se za Ethelberta, Anglosaského krále Kentského. Tato

pravnučka Chlodvíka Katolického obětavě podporovala Augustina, opata Benediktinského, kteréhož z Římského kláštera u svatého Ondřeje vypravil papež Řehoř Veliký s jinými čtyřiceti mnichy do Britanie[1]), kam přišli roku 596. Královna Berta prosila chotě svého Ethelberta, aby dovolil věrověstům hlasati evangelium v království Kentském, a přiměla jej roku 597. k tomu, že přijal křest svatý, a s ním deset tisíc velmožů Anglosaských. Takovou měrou Berta královna pracovala záslužně o velikém díle osvěty křesťanské v Anglii.

3. Svatý Artemon, biskup v Seleucii.

Seleucia v Pisidii, založená od Syrského krále Seleuka Nikatora, byla rodištěm svatého Artemona, kterýž tam i vychován byl. Svatý apoštol Pavel založil v Seleucii obec křesťanskou a ustanovil jí Artemona za biskupa. Artemon byl dobrým pastýřem i učitelem svěřencům svým; svítil jim zbožností a všemi ctnostmi; o vdovy, sirotky a žebráky pečoval, a byl tělesným i duchovním lékařem každému. Dočkav se velikého stáří odešel na věčnost.

4. Svatý Aldemarius, kněz, mnich Kasinský.

Za desátého století v Kapue[2]) měšťan Jan a jeho choť Mira měli syna Aldemaria, jejž nejprvé sami nábožně vychovávali, později pak vědecky vzdělati dali. Pokorný a všemi ctnostmi ozdobený jinoch vstoupil do kláštera Monte-Kasinského za opata Aligerna (949—986), kde brzo povýšen byl k důstojnosti jahenské. Aloara, vdova po Pandulfolvi, knížeti Kapuanském, roku 982. vyžádala sobě Aldemaria za správce kláštera, jejž byla vystavěla v Kapue. Tam Aldemarius tuze postil se, na modlitbách trval, maličko spával a chudě se šatil, nová roucha dávaje žebrákům. Jeho svatost osvědčoval Bůh darem zázraků jemu propůjčeným. Ještě pak opat volal jej do kláštera Kasinského, kněžna Aloara jej však propustiti nevolila, aby k vůli

[1]) Svatý Augustin dne 26. května. — [2]) Capua (dříve Volturnum), město v dolejší Italii.

němu nebyl spor, tajně odešel do Boviana města[1]), kde pro svatost a pro zázraky obyvatelstvo jej ctilo a žádalo, aby se dal na kněžství posvětiti.

Odešel pak do kláštera svatého Liberatora v Abruzzách, lesnaté krajině Neapolské, kde vyučil mnichy hudbě a napsal jim zpěvník k hodinkám církevním. To vykonav navrátiti chtěl se do kláštera Monte-Kasinského. Avšak řízením Božím podařilo se mu založiti klášter svaté Eufemie, v kterémž na žádost všeobecnou stal se opatem. Upraviv klášter ten zakládal a zařizoval kláštery v Teatě městě na Peskaře, hlavní řece Abruz, a v Bučínu[2]), kde ku prosbě přednosty městského Tresidia uvázal se v duchovní správu, a ženě jedné modlitbou uzdravil ruku schromenou. Navštíviv klášter sousední roznemohl se a prosil, aby jej dovezli do města Svato-Martinského, kde zbožně dokonal záslužný život svůj dne 24. března. Jeho tělo do Bučína přenešeno a za mnohých zázraků pochováno bylo.

5. Blahoslavená Berta, abatyše Kapriolská.

Blahoslavenka tato, dcera Lothara hraběte, od mladosti vyhýbala se hrám domácím i veřejným; za to ale ráda se modlila doma i v kostele, ráda se učila v domácnosti věcem potřebným a vědám.

Jak mile dospěla, vstoupila do kláštera svaté Felicity ve Florencii. Ještě pak skvěla se ctnostmi, a počet jeptišek se množil, ustanovena byla jednohlasně za abatyši do kláštera v Kapriole, kterýž napravila moudrým slovem a příkladem svým, podporována jsouc od Boha darem zázraků. Za posvátného postu čtyřicetidenního roku 1163. rozstonala se, na Zelený čtvrtek umývala jeptiškám nohy, na Veliký pátek vroucně rozjímala o přehořkém umučení Páně, a v noci Velikonoční, přijavši ještě svaté svátosti, blaženě v Pánu zesnula.

---

[1]) Bovianum, nyní Bojano, město v Neapolsku v hluboké rokli pod horou Matesou, která po čtyry měsíce nedá do města svítiti slunci. — [2]) Buccino, město v Neapolsku nad řekou Bottou, kde posud jest starořímský most.

6. Blahoslavená Rixa (Riksa), královna Polská.

Rixa (Richsa), dcera Ezona (Erenfrida), falckraběte Rýnského, a Mathildy, dcery císaře Ottona II., v Hnězdně zasnoubena byla Mečislavovi II., synu Boleslava Chrabrého. Mečislav (Mieczyslav) v ničem nepodobal se otci velikému za svého nechvalného panování (1025—1034). U národa Polského zůstavil památku tak špatnou, že ho dějiny jmenují „Línym“ a „Hnusným“. Rixa, jeho choť, už za jeho živobytí měla veliký vliv na záležitosti Polské, a po jeho smrti roku 1034. ujala vládu za svého nezletilého syna Kazimíra I. Za rozmíšek tehdejších, kdy velmožové Polští jako králíci počínali sobě, bylo vdově královské těžko udržeti pokoj a pořádek. Rixa, rodem Němkyně, obklopila se krajany svými, svěřovala jim důležité úřady a hodnosti dvorské, a libovala sobě v řeči mateřské, což panstvo Polské tak popudilo, že se proti ní spiklo a vojsko sbírati počalo. Královna Rixa, vidouc nebezpečí, přestrojena prchla s několika služebníky, s oběma korunami (královou a královninou) a jinými klenoty do Saska. Prodlévala nejprvé u císaře Konráda II., pak ale v klášteře Saalfeldském, jejž byli rodiče její založili.

Osmnáctiletý syn Kazimír I. ujal vládu, ale také musel opustiti vlast a trůn. Teprvé po sedmileté nepřítomnosti roku 1040. vrátil se do Polska. Panstvo i lid rádi ho přijali. Pro zásluhy veliké v oboru církevním i státním dáno mu jméno „Obnovitele.“ Zemřel roku 1059.

Matka Rixa, vidouc korunu Polskou na hlavě syna svého za poměrů uspořádaných, roku 1047. vstoupila do kláštera, založila klášter ve Vircpurku, štědře obdarovala klášter Brauvillerský nedaleko Kolína, a biskupský velechrám v Kolíně. V klášteře Saalfeldském blaženě v Pánu zesnula dne 24. března 1063, a pochována byla v Marianském kostele v Kolíně nad Rýnem, kde se nalézá její nádherný pomník a obraz s nápisem: „Svatá Richeza“ (Rixa).

7. Ctihodný Lazar, zakladatel kláštera Muromského.

Léta Páně 1391. klidně v Pánu zesnul Lazar, víc než stoletý kmet. Do Ruska přišel z kláštera v Rumelii. Cařihradský patriarcha poslal jej k arcibiskupu Novgorodskému, Basiliovi,

u něhož zůstal celých devět roků. Po smrti Basilia odebral se do města Muromu[1]), a založil tam klášter i kostel ke cti Nanebevzetí blahoslavené Panny. Bylo mu mnoho útrap snášeti od obyvatelstva okolního; až pak zázračně uzdravil syna jednoho náčelníka lidu toho, nabyl veliké vážnosti a mnoho z nich na víru obrátil. Ještě pak množil se počet mnichů, vystavěl druhý kostel ke cti svatému Lazaru, hostiteli Páně. Zpráva ta vyňata jest z poslední vůle, kterouž ctihodný opat Lazar sám byl sepsal.

Dne 25. března.

I. Zvěstování blahoslavené Panny Marie.

Nastala doba spojující Starý Zákon se Zákonem Novým. Věk Starozákonný a jeho sliby, znaky, obrazy, stíny, tužby a přípravy schylovaly se ke konci. Věk Novozákonný, věk vyplnění slibů, věk uskutečnění znaků, obrazů a stínů, věk světla a milosti nastával. Svatí otcové církevní vyzývají nás, bychom četli a slyšeli s nejhlubší úctou a pokorou vypravování svatého evangelisty Lukáše o Zvěstování daném blahoslavené Panně.[2])

Šestého měsíce po početí Jana Křestitele, předchůdce zaslíbeného Vykupitele světa, v životě svaté Alžběty, kteréž bylo začátkem těch divů a zázraků, jimiž Nový Zákon uveden a potvrzen byl v lidstvu, „poslán jest anjel Gabriel od Boha do města Galilejského, kterémuž jméno Nazaret, k panně zasnoubené muži, kterémuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno panny — Maria.“ Od Boha poslán byl anjel Gabriel, a tudíž, cokoli mluvil, nikoli od sebe, ale od Boha mluvil. Poslán byl anjel Gabriel do města Galilejského, kterémuž jméno Nazaret. Nazaret, městečko hodinu cesty od hory Tábor vzdálené, ležící v kraji krásném a úrodném, bylo rodištěm Marie Panny, dcery Jáchima a Anny. Poslán byl anjel k této Panně Marii, kteráž toho roku zasnoubena byla muži Josefovi z domu Davidova, z čehož patrno jest, že i Maria z domu čili z rodu Davida krále pocházela, ještě

[1]) Murom, prastaré, nyní krajské město v Ruské gubernii Vladimírské na levém břehu Oky. — [2]) V kalendářích Slovanských dnešní slavnost nazývá se: „Blagověščenije presvatyja Vladyčicy našeja Bogorodicy i prisno Děvy Marii.“

Josef, potomek Davidův, dle předpisů Starozákonných nemohl z jiné, leč z Davidovy čeledi voliti sobě pannu za snoubenku a za choť. U Židů po zasnoubení nevěsta ještě téměř celý rok ostávala u svých rodičů nebo v příbytku svém, nežli uvedena byla do domu ženichova. Za toho času po zasnoubení přišel anjel Gabriel k Marii Panně v Nazaretě. „Pannou“ jmenuje svatý evangelista Marii, neboť pannou tenkrát byla, a pannou i napotom ostala; tudíž právem „pannou na věky“ zove se, a jako „panna“ se ctí ode všech pravověrců.

„A všed k ní anjel řekl: Zdráva's milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ Toto pozdravení anjelské v sobě obnáší trojí část a velebí trojí milost na Marii. Nejprvé milost Boží jakožto panně vůbec; potom milost tu v poměru k Bohu, a posléze milost jí udělenou vzhledem k lidstvu. „Milosti plnou“ jmenoval Marii anjel Gabriel. Jestiť Maria Panna výkvětem přírody a zázrakem milosti; neboť kdož vyčte všechny ty milosti, jimiž Bůh obmyslil a obohatil Pannu tu, jejíž život státi se měl chrámem a domem Syna Božího? Plná milost bylať jí uštědřena hned při početí, ješto proti řádu všeobecnému ona sama ze všech potomků Adamových počata byla bez poskvrny hříchu dědičného. Napotom s milostí Božskou vedla takový život, že kdykoli se mluví o hříchu, řeč ta nikdy týkati se nemůže Panny Marie. Nade všecky milosti ale byla milost ta, k níž ji právě té chvíle připravoval anjel — milost mateřství Božího.

„Pán s tebou,“ řekl jí anjel Gabriel. Bylť Pán s její tělem, an ji byl učinil chrámem pro vtělení Syna Božího přede všemi dcorami lidskými. Bylť Pán s její duchem, an ji ozdobil všemi ctnostmi. Bůh jest působením Svým ve všech lidech ctnostných a bohabojných; ale s Marií Pannou byl Pán Bůh ve smyslu nekonečně vyšším, poněvadž byla prosta všelikého hříchu a všelikě hříšné žádosti, poněvadž obdařena byla všemi dary Ducha Svatého, a takovým spůsobem byla na těle i na duši docela ustrojena za obydlí Syna Božího a za chrám Božství věčného.

Třetí částka pozdravení a blahořečení anjelova zněla: „Požehnána's ty mezi ženami;“ t. j. ty jsi nejvýtečnější, nejblaženější, nejvelebnější, nejoslavenější mezi všemi ženami. Slovy těmi vyjádřil anjel Gabriel, že v Panně Marii sbíhají se veškery přednosti všech panen, manželek a vdov; ano v Marii Panně

sběhlo se veškero požehnání celého člověčenstva, a tudíž ovšem Maria Panna velebena a chválena býti má ode všech lidí po všecky věky. „Požehnána buď mezi ženami," v Zákoně Starém praveno bylo Jahele, poněvadž vysvobodila národ svůj od nátisků Jábina, krále Chananejského, a Sisary, vůdce vojska jeho. Soud. 5, 24. „Požehnána budeš na věky," přivoláváno udatné Juditě, vdově Israelské, poněvadž rodné město své, Holofernem, vůdcem Nabuchodonosora, krále Assyrského, obležené, od jisté zkázy, a celou říši Judskou i s Jerusalémem od záhuby vysvobodila. Judith 15, 11. Ale nevyslovitelně výše kladena býti musejí anjelem Gabrielem Marii Panně řečená slova: „Požehnána's ty mezi ženami," ježto Maria, mající státi se Matkou Vykupitele světa a celého člověčenstva, byla přemožitelkou nikoli vojevůdce Sisary jako Jahela, ani vojevůdce Holoferna jako Judita, nébrž přemožitelkou úhlavního nepřítele a podmanitele všeho potomstva Adamova, ďábla, svůdníka a ukrutníka nejhoršího.

Maria, když byla z úst anjelových uslyšela pozdravení to významné, „zarmoutila se nad řečí jeho, a myslila, jakéby to bylo pozdravení?" Již pouhé zjevení se anjelovo polekalo Pannu svatou. Krom toho ono velebné pozdravení, ta chvála jí udělená, a tajemství skryté ve chvále té, jehož smyslu posud ještě ani dokonale nechápala: to všechno muselo pohnouti pokornou myslí Panny přečisté. Ulekla se, ale nepomátla se tou měrou, aby byla pozbyla přítomnosti ducha. Pro stydlivost ulekla se, ale pro statečnost ducha královského nepoděsila se. Avšak neodpověděla ničeho a neodpírala anjelovi. Pro pokoru všechno to, co jí anjel pravil, nepřivlastňovala sobě; a tudíž raději sama u sebe rozmýšlela, „jakéby to bylo pozdravení," než aby byla odpověděla nějak nevhodně. V pokoře své neměla se za hodnu pozdravení takového. Slovům: „Pán s tebou" význam velikého povolání dávajíc rozmýšlela: „K čemu mne Pán Bůh volá a ustanovuje? Mne chudobnou, slabou děvu Svou?" I kterak neměla rozmýšleti se v pokoře své, an ji anjel Boží kladl nade všechny ženy, ježto ona sama v očích svých ničím býti se domnívala? Její zarmoucenost, její nesnáz a rozmýšlení pocházely z pokory.

Anjel vida rozpaky její řekl jí: „Neboj se, Maria, neb jsi nalezla milost u Boha!" Anjel zapuzoval bázeň její, a znova potvrzoval to, co již byl pravil, „že milosti plna jest," an ji

Bůh obdařiti ráčil všemi ctnostmi a přednostmi. Ale spolu hodlal anjel zvěstovati jí novou milost neobyčejnou, nevídanou a nesalýchanou, že se totiž státi má Matkou Syna Božího. „Nalezla jsi milost u Boha," pravil anjel Páně. Tuto právem sondí svatý Bernard, že Maria, když anjel k ní přišel, na modlitbách trvala, a že předmětem modlitby její byla toužebně očekávaná spása lidstva, očekávaný příchod Mesiáše, Jemuž v ústrety hleděl veškeren národ, zvláště pak nábožní a spravedliví lidé národa toho Israelského. Kdo však mohl více na srdci míti spásu lidstva, než ta blahoslavená Panna, kterouž Bůh všemi ozdobami upravil, aby stala se hodným příbytkem Syna Božího? Proto řekl anjel: „Nalezla jsi milost u Boha!" Spasitel netoliko skutečně nž přijde na svět, ale ty sama budeš Mu Matkou! Doložil ihned: „Aj, počneš v životě a porodíš Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš. Tenť bude veliký, a Synem Nejvyššího slouti bude. A dá Mu Pán Bůh stolici Davida otce Jeho, a kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království Jeho nebude konce." Anjel krátkými slovy dotýká se veškerého rozvoje výkupy a spásy lidské, od praotce Jakoba počínaje a prohlédaje až ke konci světa. Takto spojil celou minulost s celou budoucností, poněvadž spaseno býti mělo všecko lidstvo v Synu Panny požehnané mezi všemi ženami. V životě svém počíti měla Syna toho jako panna, a také porodíti Jej měla jako panna, jakož byl vnuknutím Božím předpověděl prorok Isaiáš řka: „Sám Pán dá vám znamení! Aj panna počne a porodí Syna!" Isai 7, 14. — „Nazveš jméno Jeho Ježíš!" Marii rozkázal anjel Gabriel, aby jméno dala Synu tomu, poněvadž jako panna porodíti měla a porodila Toho, jenž na zemi, jakožto člověk, neměl žádného otce; neboť bytosti Božské jsa od věčnosti, člověčenství přijal na Sebe z Marie Panny. Že pak Ježíš značí tolik jako Spasitel, výslovně pravil anjel Páně Josefovi, snoubenci Marie Panny, když mu brzo potom přikazoval, aby k sobě do domu přijal zasnoubenku svou, kteráž „z Ducha Svatého" počala v životě svém, neboť výslovně řekl jemu: „Porodíť pak Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš. Onť zajisté vysvobodí lid Svůj od hříchů jejich." Mat. 1, 21. — „Tenť bude veliký, a slouti bude Synem Nejvyššího," zvěstoval anjel Gabriel o Synu, kteréhož měla počíti a porodíti Maria Panna; neboť jsa od věčnosti Synem Božím, měl nyní povšechně

i na zemi od lidí za Syna Božího uznán a Synem Božím nazýván býti. Aby však vůbec lidé uznali a uvěřili, že jest Synem Božím, musela Mu také jako člověku dána býti moc, kterouž jako Bůh od věčnosti má. Muselť Sobě zbudovati člověčenstvo, jímž by vládnouti, a v němž by Svou velikost a Své Božství dokázati mohl. To skutečně zjevil anjel Marii Panně o Synu, kteréhož měla počíti a poroditi, těmi slovy: „Dáť Mu Pán Bůh stolici Davida otce Jeho, a kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království Jeho nebude konce.“ — Dva předky Krista Pána uvádí anjel Gabriel: Davida a Jakoba. David byl obrazem zaslíbeného a očekávaného Spasitele, a Davidova říše představovala říši Kristovu netoliko v Judsku, nébrž po celém oboru země, jakož i lid Israelský předznačoval veškero lidstvo Kristem spasenu býti mající; proto také proroci Starozákonní Krista nazývali Davidem. Jeremiáš prorok hlásal jménem Hospodinovým: „Sloužiti budou Bohu svému a Davidovi králi svému, kteréhož jim vzbudím.“ Jerem. 30, 9. Ezechiel prorok pak v tom samém smyslu předpověděl: „Vzbudím nad nimi pastýře jednoho, služebníka Svého Davida!“ Ezech. 34, 22. An tedy anjel Marii Panně jmenoval Davida předka Mesiášova, tím zřejmě prohlásil, že už naplnilo se slavné proroctví Isaiášovo: „Maličký narodí se nám, a Syn dán jest nám, a vloženo jest knížectví na rameno Jeho; a nazváno bude jméno Jeho: Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje; na stolici Davidově a na království jeho seděti bude od toho času až na věky.“ Isai 9, 6. 7.

Ale ještě také druhého předka Mesiášova jmenoval anjel Páně před Marií, totiž Jakoba arciotce řka: „Kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království Jeho nebude konce.“ Dům Jakobův jest všechen národ Israelský. Z Jakoba vyšlo dvanáctero pokolení národa toho vyvoleného za Starého Zákona. I Maria Panna pocházela z rodu Davidova a z pokolení Jakobova. Zvěstovaný Syn její jako svrchovaný plod a výkvět kmenu toho dědití měl královskou důstojnost v Jakobovi složenou; avšak tato královská důstojnost Mesiášova byla mnohem vznešenější, bylať duchovní a věčná. Proto anjel pravil: „Kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království Jeho nebude konce.“ Ujalť pak Kristus vládu světovou v celém člověčenstvu jako Bůh-člověk a Vykupitel hned při narození Sobě danou, když Ho

byl pokřtil Jan předchůdce Jeho, a když zvítězil nad ďáblem pokušitelem na poušti. Ujalť vládu tu zvláště, když dokonal výkupu na kříži a z mrtvých vstal. Nyní kraluje jako velekněžský Král a královský Velekněz. Kralujeť v Církvi Své vůbec řízením, a v jednotlivých duších v Něj věřících milostmi Svými. Kralujeť v nebi ve věčné slávě Své, kdežto s Ním na věky kralovati budou všickni lidé vykoupenci, v jichžto duších kraloval Kristus za života vezdejšího. Takovou měrou anjel Gabriel pořádek a průběh celého díla vykupitelského rozestřel před zrakem Marie Panny.

Panna Maria, vyslechnuvši významnou řeč anjelovu pravila: „Kterak se to stane, poněvadž nepoznávám muže?“ — Znalať ovšem Maria proroctví Isaiášovo: „Sám Pán dá vám znamení! Aj, panna počne a porodí Syna!“ Nikterak nepochybovala o tom, co jí zvěstoval anjel. Ještoť však nemohla věci ty rozumem svým proniknouti, a s druhé strany zalíbila se Bohu v panenství sloužiti, odtud pochodila otázka její: „Kterak se to stane?“ Chtělať zvěděti způsob, jakýmžby věci ty měly vykonány býti. O způsobu tom ani proroctví Isaiášovo, ani slova anjelova ničeho nevysvětlovala. Otázka Marie Panny povstala z lásky k panenství a k čistotě, povstala také z poslušenství. Žádala „děvkou“, služebnicí Páně, z celé duše své býti, a svrchovanou poslušností všemu podvoliti se, cokoliv by Pán jí uložil. Ale poněvadž pevně umínila sobě pannou zůstati, proto žádala od anjela vysvětlení, jakým způsobem by spojen býti mohl slib panenství s mateřstvím Syna Božího? „Nepoznávám muže“ — slova ta neznačí toliko, že posud muže nepoznala, ještoť o budoucnosti řeč jest, nébrž vyjádřuje naprosto nemožnost, poněvadž se byla navždy zavázala slibem, že zachová čistotu panenskou. Zasnoubena sice byla, ale Josef měl býti ochráncem čistoty její, ještoť u Židů bývalo věcí velice neobyčejnou žíti v panenství.

Na otázku Marie Panny, kterak se dá spojiti její slíbené panenství s ohlášeným mateřstvím Syna Božího, vyjevil jí anjel zřejmě způsob věci té řka: „Duch Svatý sestoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě. A protož, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Synem Božím.“ To jest: Mimořádným, nadpřirozeným způsobem, všemohoucností Ducha Svatého staneš se Matkou Syna Božího, aniž by se při tom porušilo panenství tvé.

Takovou měrou anjel Boží zjevil Marii Panně způsob,

jakým bez porušení panenství svého počne a porodí Syna Božího, a spolu také jí dal znamení pro ujištění, že věc ta skutečně stane se takovým během. Připomenulť Marii Panně zázračné početí Alžbětino řka: „Aj, Alžběta příbuzná tvá, i ona počala syna v starosti své, a tento jest jí šestý měsíc, kteráž slove neplodná; neboť nebude nemožné u Boha nižádné slovo.“

Maria, slyšíc o zázraku, že teta její Alžběta mocí Boží počala ve stáří svém, ač byla za mladosti své neplodnou: podrobila se zázraku, jejž Bůh usoudil na ní vykonati; a tudíž učinila výrok věčně památný: „Aj, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého!“ Pozorujmež ve slovích těch skromnost a pokoru Marie Panny, která majíc státi se Matkou Boží, nazývá se, děvkou, služebnicí Jeho a tak protivou jest pýše prarodičův našich Adama a Evy, jimžto zachtělo se rovnati se Bohu. Pozorujmež úplné se oddání Marie Panny ve vůli Božskou ve slovích: „Staniž mi se podle slova tvého!“ Největší tajemství světa, vtělení Syna Božího, nemohlo se vyříditi proti vůli a bez svolení Marie Panny, ještoť Bůh člověka svobodným stvořil, obdařiv jej dle obrazu Svého vůlí svobodnou. Jak mile však Maria dobrovolně podrobila se vůli Božské, v tom okamžiku vyplnila se všechna tužba otcův svatých, neboť v tom okamžiku počat jest byl Syn Boží v panenském životě Marie blahoslavené; v tom okamžiku započalo se uskutečňovati Božské dílo vykoupení člověčenstva hříšného.

Radujme se ve výroční den Zvěstování Panny Marie z největšího štěstí, kteréž spůsobil nám Bůh nejvýš milosrdný; a vzdávejme Mu za to díky nejpokornější a nejvroucnější. Oslavujme však také vznešenou Vyvolenku Boží, Marii Pannu, pro veliké ctnosti, jimiž hodnou stala se největší důstojnosti mateřství Božího. Ještoť pak největší úctu a slávu prokážeme jí rozhodným plněním svatých přikázaní Božích, následujme příklad její; neboť ona, „děvka Páně“ všechen život věnovala výhradně toliko službě Boží. Jsouce pak upřímnými ctiteli a následovníky Marie Panny po veškeren život svůj, shledáme v ní laskavou Matku a přemocnou Orodovnici v hodinu smrti své.

2. Svatý Irenej (Lubomír), biskup Srěmský, mučeník.

Srěm (Sirmia) sluje východní část Slavonie, která se rozkládá mezi Dunajem a dolní Sávou. Jméno to má podle města Sirmium, nyní Mitrovice, vesnice v Srbsko-Banátské Hranici na levém břehu Sávy. Sirmium vystavěli Římané. Brzo stalo se hlavním městem západní Ilyrie a Panonie se sídlem náměstníka císařského. I císařové Římští nejednou přebývali tam.

V Sirmiu záhy založeno bylo biskupství. Už roku 351. odbýval se tam církevní sněm, na kterémž odsouzeny byly bludy Arianské, v krajinách těch rozšířené.

Za panování císaře Diokleciana byl v Sirmiu vojenský velitel a náměstník císařův jmenem Probus, a biskupem Ireneus, který, jsa už ženat a otcem několika dítek, povýšen byl na stolici biskupskou, což nezřídka stávalo se za prvních věků křesťanských.

Dne 23. února 303. byl vydán první zákon protikřesťanský s podpisem císaře Diokleciana. Zákonem tím křesťané zbaveni byli svých úřadů a důstojenství, chrámové měli býti rozbořeni a knihy posvátné spáleny. Brzo následovalo tré jiných rozkazů namířených hlavně na představené Církve křesťanské, jenž měli buď modlám obětovati, buď mučeni a usmrceni býti.

Za rozkazem tím dal k sobě náměstník Probus přivesti biskupa Ireneje, a oslovil jej řka: „Císařský zákon poroučí každému, aby obětoval bohům.“ — Irenej: „Oheň pekelný bude podílem všech těch, kteříž obětují modlám.“ — Probus: „Nařízení císařův velice laskavých přikazuje, aby každý buď bohům obětoval, buď trestán byl.“ — Irenej: „A zákon mého Boha žádá, abych raději vytrpěl všeliké muky, nežli bych obětoval modlám!“ — Probus: „Obětuj, sice tě dám mučiti! — Irenej: „Nemůžeš mi způsobiti větší radosti, ješto mne takovou měrou učiníš účastníkem utrpení Spasitele mého!“

Soudce dal jej mučiti a při tom mluvil k němu: „Nuže, Ireneji, co tomu říkáš? Budeš-li pak obětovati?“ — Irenej: „Já obětuji Bohu svému, vyznávaje svaté jméno Jeho. Jemu obětoval jsem vždycky!“

Přivedli k němu do mučírny celou rodinu. Dítky objímajíce mu nohy volaly úzkostlivě: „Milý otče, smiluj se nad sebou

a nad námi!“ — Manželka padla mu kolem krku a přimlouvala mu plačíc: „Zachovej se pro mne a pro dítky nevinné!“ — Matka žalostně naříkala, a čeledínové, sousedé i přátelé vzlykali. Biskup Irenej vážně odpověděl jim slovy Kristovými: „Kdožkoli mne zapře před lidmi, zapřímť i já jej před Otcem svým, kterýž jest v nebesích.“ Mat. 10, 33.

Probus řekl: „Ty bys mohl necitelným zůstati k tolikerým důkazům lásky a něžnosti? Nepohnou liž tebou slzy pro tebe prolévané? Obětuj, a nevrhej se v záhubu za mužných let svých!“ — Irenej: „Právě proto, abych se neuvrhl v záhubu, nevolím obětovati modlám!“

Odvedli jej do žaláře, a rozličným spůsobem trýznili ho.

Za několik dnů zase byl předveden, a soudce znova vyzýval jej, aby obětoval. Mimo jiné tázal se ho, je-li ženat a má-li děti? Irenej odvětil: „Nikoli!“ — Probus: „A kdo byli všickni ti lidé, jimiž tak hnulo první utrpení tvé?“ Irenej: „Náš Pán Ježíš pravil: Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden; a kdo miluje syna neb dceru více nežli mne, není mne hoden. Mat. 10, 37. Pozdvihnu-li očí svých k Bohu, Jemuž se klaním, a považím-li blaženost, kterouž Bůh přislíbil věrným služebníkům Svým: zapomínám, že jsem otcem, chotěm, synem a přítelem.“ — Probus: „Tedy přece jsi otcem, chotěm, synem a přítelem; z důvodů těch tedy obětuj bohům.“ — Irenej: „Mou smrtí dítky milé neztratí mnoho. Zůstavím jim za otce Boha, Jemuž se klanějí se mnou. Nedej si tedy ničím brániti, a vykonej rozkaz císařův.“ — Probus: „Ještě jednou pravím: uposlechni; sice budu nucen, abych tě odsoudil! Dám tě utopiti!“ — Irenej: „Po tolika hrozbách očekával jsem něco kromobyčejného; a ty spokojuješ se pouhým utopením. Tím mi křivdíš; připravuješ mne o příležitost, abych osvědčil světu, že křesťané, majíce víru živou, opovrhují smrtí, byťby měla v průvodu svém muky sebe hroznější.“ — Probus, takovou neohrožeností popuzen, doložil, že Irenej má mečem sťat a pak do vody uvržen býti. — Irenej děkoval Bohu, že mu dopomoci ráčil k vítězství.

Přiveden byv na most řeky svlekl svrchní oděv, pozdvihl ruce k nebesům a modlil se řka: „Pane Jesu Kriste, který jsi pro spásu člověčenstva smrt podstoupiti ráčil, rozkaž, aby se nebe otevřelo, a anjelové aby přijali duši služebníka Tvého Ireneje,

jenž obětuje život svůj na zvelebení Tvého jména a ku spáse lidu Tvého, Církve Sremské.“

Dokonav modlitbu přijal ránu smrtelnou, kteráž mu hlavu srazila. Tělo pak do řeky vhozeno jest. Stalo se dne 25. března léta Páně 304., na kterýžto den zapsáno jest jméno jeho v kalendáři Římském.

3. Svatý Pelagius, biskup Laodikejský.

Svatý Pelagius za mladých let svých vstoupil do stavu manželského, ale zavázal se i s chotí svou slibem, že budou žíti v dokonalé zdrželivosti. Pro tuto ctnost a pro jiné výtečné vlastnosti zvolen a vysvěcen byl za biskupa v Laodikee.[1]) Jako biskup byl mezi náčelníky pravověrců katolíkův proti Arianům. Roku 363. byl na synodě Antiochijské, kde Akaciovci, odvětví Arianův, přijali pravé vyznání víry sněmu Nicejského. Roku 365. byl biskup Pelagius na synodě v Tyaně v Kapadocii.

Císař Valens, Arian zuřivý, roku 370. vypověděl jej do Arabie, a císař Theodosius roku 379. jako pravověrec psal Auxoniovi, svému náměstku v Asii, že všickni ti považováni býti mají za pravověrce, kteří v zemích Východních přidržují se víry Pelagiovy. Z toho vysvítá kromobyčejná vážnost svatého Pelagia, biskupa Laodikejského.

4. Svatý Humbert, zakladatel kláštera Landrackého.

Za panování Childerika, krále Austráského (644—676), svatý Humbert, syn vzácných rodičů Evrarda a Popity, z královského rodu Franckého, od let dítěcích liboval sobě výhradně toliko ve věcech svatých. V Lejdě[2]) nabyl vzdělání vědeckého, oddal se stavu duchovnímu a posvěcen jest na kněžství. V klášteře jako mnich obohatil se pokorou, milovností čistoty, a velikou láskou k Bohu i bližnímu.

---

[1]) Laodikea město nad řekou Lykem v jihovýchodním konci Frygie v Asii. Tam byla jedna z prvních církví křesťanských, o kterou svatý apoštol pilně pečoval. Kolos. 2, 1—4, 13—16. — [2]) Lejda (Leyden), u starých Lugdunum Batovorum, město v jižním Holandu.

Po smrti svých rodičů vyšel z kláštera, aby zhlédl dědictví své a naložil s ním ke cti Boží. Dvakráte putoval do Říma. Roku 676. zvláštní listinou vlastnoručně psanou odkázal na věčné časy svůj statek se všemi vesnicemi, polnostmi, lesy a vodami klášteru Marikolskému (Maroiles), jejž byl založil pro třicet mnichů na dvě míle cesty od města Landraku[1]). V klášteře tom pak i sám svatě žil až do smrti své blažené dne 25. března 680.

Životopiscové vypravují mnoho zázraků, jimiž Bůh oslavil svatého Humberta. Tělo jeho odpočívá v kostele blahoslavené Marie Panny a svatých Petra a Pavla u téhož kláštera, do něhož léta Páně 1020. dáni byli od biskupa Gerarda I. mniši řádu svatého Benedikta.

5. Svatý Richard, pacholík, mučeník Pařížský.

Již roku 635. král Francký Dagobert I. ze země své vypudil židy pro nátisky křesťanům činěné a pro nepravosti rozličné. Během napotomních let židé vraceli se do země nenapraveni. Konečně pak zase lichvou na mizinu přivedli větší část obyvatelstva Pařížského, a veřejně jevili svou nenávist k víře křesťanské. O svátcích Velikonočních roku 1179. vlákali Richarda, pacholíka Pařížského, do skrýše podzemní, ptali se ho, jaké jest víry, a když vyznal, že věří v Krista, Syna Božího, kterého židé ukřižovali: svlekli jej ze šatů, mrskali ho ukrutně metlami, rouhali se Kristu i Marii Panně, a posmívali se statečnému trpiteli, jenž vzýval nejsladší jméno Ježíš. Konečně pak, jako praotcové jejich Krista, na kříž přibili Richarda pacholíka k Bohu volajícího potud, pokud nevykrvácel a duši nevypustil. Příbuzní pátrali po Richardovi, nalezli konečně jeho tělo, a pochovali je na hřbitově u kostela svatých mladátek. U hrobu jeho nabývali nemocní zdraví spůsobem zázračným. Vinníci byli potrestáni, a později všickni židé za hranice říše vypovězeni.

---

[1]) Landrecy, Landrecies, nyní město francouzské v depart. Nordském na řece Sambře.

6. Svatý Dismas, lotr, kajícník s Kristem ukřižovaný.

„S Kristem Pánem ukřižovali dva lotry: jednoho na pravici, a druhého na levici Jeho, aby se naplnilo Písmo prorocké, že „s nepravými počten bude.“ Mark. 15, 27. 28. Kristu Pánu ukřižovanému posmívali se židé a knížata jejich, posmívali se Mu vojáci pohané, posmíval se Mu i jeden z těch lotrů, kteří na křížích viseli, a rouhal se Pánu řka: „Jsi-li Kristus, pomoziž Sobě i nám.“ Luk. 23, 39. Byla to svrchovaná surovost a zloba zločince toho, jenž docela zapomenul na bídu svou. To byla právě největší potupa učiněná Pánu, že i lotr spoluukřižovanec mohl se posmívati Jemu.

Druhý lotr, jejž ústní podání v Církvi jmenuje Dismou, podrobil se milosti Boží; modlitba Kristova za nepřátely prolomila mu srdce; pohled Páně na něho naklonil jej k pokání, a probudil v něm lepší stránku, kteréž prázden nebývá ani sebe větší hříšník. Zločinec Dismas poznal a vyznal Pána, a kál se z viny své. Svatý Cyrill Jerusalémský[1]) v příčině té píše: „Která moc osvítila tebe? Kdož naučil tebe klaněti se Pohrdanému a Ukřižovanému? Ó světlo, jež osvěcuje člověky otmělé!“

Dismas v kajicnosti své káravě pravil k soudruhu zatvrzelému: „Ani ty nebojíš se Boha, ještoto v témž odsouzení jsme? A my zajisté spravedlivě, neboť trpíme zasloužených trestů za skutky své; ale Tento neučinil nic zlého!“ Luk. 23, 40. 41. Svrchovaná hanba knížatům a učencům židovským, že lotr k poznání přišlý trestal je z nekajicnosti!

On sám pak řekl k Ježíšovi: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království Svého!“ Luk. 23, 42. To jest: „Nezavrhuj mne, nepamatuj na hříchy moje, ale nakloň se ke mně Svým milosrdenstvím.“ Na kajícníku tom spatřují se všechny tři Božské ctnosti: víra, kterouž Pána za Krále uznává, naděje, kterouž Ho prosil, aby se rozpomenul na něho; a láska, kterouž i soudruha získati chtěl k pokání a ku spáse.[2]) Svatý Augustin po svatém Cyprianovi lotra kajícího nazývá mučeníkem,

[1]) Sv. Cyrill Jerus. cat. 13. — Sušilův překlad a výklad Nového Zákona. — [2]) Svatý Řehoř.

a svatý Jeroným[1]) píše: „Zločinec pokutu za vraždy obrátil v mučenictví.“ Svatý Jan Zlatoústec volá: „Aj, jak zločinec ten uchvacuje království Boží, násilí činí velebnosti Boží! Vidí muky, a Velebnosti se koří. Spatřuje kříž, a modlí se jako k Tomu, jenž na nebi trůnuje. Vidí odsouzence, a jmenuje Ho Pánem. Ukřižovance zří, a nazývá Ho Králem. Ó přepodivné to obrácení!“

„I řekl mu Ježíš: Zajisté pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji!“ Luk. 23, 43. Rájem míněno zde lůno Abrahamovo, kde světci Starozákonní prozatím, než Kristem otevřelo se jim nebe, bytovali v blahé naději, kamž i Lazar bohabojný přišel, Luk. 16, 22., a kam Kristus Pán po skonání Svém odebral se, aby je odtud vyprostil a uvedl do věčné slávy. Efes. 4, 8. Sestoupil Pán Ježíš po smrti Své do ráje, do limbu, do předpeklí ku spravedlivým. S Ním i duše kajícího lotra do limbu stoupila, a s ostatními do ráje nebeského vyvedena byla. Od té chvíle, co se obrátil, počítala se mu muka jeho za zásluhu; křest mu dán byl jeho vlastní krví; a co zlého kdy učinil, nyní bolestmi a hroznou smrtí svou odčinil a účastným stal se neskončených zásluh smírné smrti Páně.

O poledni hodině zatmělo se slunce a trvalo až do hodiny třetí, kdy Pán Ježíš zvolal hlasem velikým: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého;“ Luk. 23, 46.; „dokonáno jest,“ a nakloniv hlavy, vypustil duši. Jan 19, 30. Šťastný Dismas na kříži viděl veliké zázraky, jenž staly se po smrti Páně na přírodě, v chrámu Jerusalémském a na zemřelých z hrobů vstávajících.

Tehdy židé, poněvadž byl den přípravný, aby nezůstala těla na křížích v sobotu velikou, prosili Piláta, by jim zlámání byli hnátové, těla pak aby byla složena. I přišli vojáci, a prvnímu lotrovi sice zlámali hnáty i druhému. K Ježíšovi pak když přišli, jakž uzřeli, že už mrtev jest, nezlámali hnátů Jeho; ale jeden z vojáků kopím bok Mu otevřel, a hned vyšla krev a voda na důkaz, že Pán byl už skutečně mrtev. Stalo se to, aby se naplnilo Písmo: „Kosti v Něm nezlámete.“ II. Mojž. 12, 46. Jan 19, 31—36.

Židé měli zákon: „Kdyžby kdo zhřešil, žeby hoden byl smrti, a odsouzen byv na smrt oběšen by byl na šibonici: nezů-

[1]) Sv. Jeroným epist. 13. ad Paulinum.

stane tělo jeho na dřevě, ale hned v týž den pochován bude.“ V. Mójž. 21, 22. 23. Ještě pak obyčejně odsouzenci neumírali do večera na křížích, bývali jim hnátové zlámáni a tak smrt jejich uspíšena. Proto i oběma lotrům na kříži ještě živým hnáty kyjemi zpřeráženy byly, aby rychle umřeli a s křížů sejmuti i pohřbeni býti mohli.

Dismas, kající lotr, i tuto děsnou bolest snášel trpělivě a záslužně za hříchy, jichž mu byl Pán Ježíš odpustil, maje blaživou jistotu, že brzo bude s Pánem v ráji.

Dvě pravdy veliké hlásá nám příběh tento. Sebe větší hříšník, obrátí-li se s milostí Boží celým srdcem k Bohu, nabývá odpuštění nepravostí svých pro neskončené zásluhy Kristovy jako svatý Dismas, kající lotr na pravici Kristově. Hříšník zatvrzelý a milosti Boží nepřístupný ani patrnými zázraky, ani vlastními sebe hroznějšími mukami nedá se přivesti k poznání své zloby a k pokání záslužnému, jako nekající lotr na levici Kristově, a vlastní vinou upadá v záhubu věčnou, z níž to není vysvobození.

7. Svatá Dula, děvečka služebná, panna, mučenice Nikomedijská.

Za prvních věků křesťanských v Nikomedii, hlavním městě Bithynie, kteréž nyní Turkům sluje Ismid (Isnikmid), sloužila u pohanského důstojníka vojenského panna, která všeobecně nazývá se Dula[1]). Důstojník chtěl ji ke hříchu svésti. Dula statečně odporovala a do očí řekla jemu: „Zákon křesťanský zapovídá cizoložství.“ Vojín, uslyšev, že Dula jest křesťankou, pro víru a pro čistotu panenskou usmrtil ji dne 25. března.

Dne 26. března.

1. Svatý Haštal, dvořan císařský, Říman, mučeník.

Dne 7. prosince roku 283. skonal smrtí mučenickou papež Eutychian. Jeho nástupcem stal se Kájus, rodem ze Salony[2])

[1]) Dula, slovo řecké, znamená v jazyku našem služka. — [2]) Salona, nyní Solin, nepatrná ves v Dalmácii nedaleko Splitu, bývala městem velikým a nádherným, v němžto záhy ujalo se křesťanství. Od počátku křesťanství až do zboření svého roku 630., mělo město to šedesáte a jednoho biskupa.

v Dalmacii, příbuzný císaře Diokleciana. Svatý Kájus neohroženě spravoval Církev Páně až do své mučenické smrti dne 22. dubna roku 296.

Brzo po jeho povýšení na Stolici Římskou zvolilo vojsko Diokleciana za císaře roku 284. Dioklecian po dvou létech učinil přítele svého vojenského, Maximiana, svým spolucísařem, aby snadněji v pořádku udržel rozsáhlou říši Římskou. Maximian měl sídlo své v Miláně, Dioklecian pak v Nikomedii. Později přidružil sobě Dioklecian kaisara Galeria, a Maximianovi Konstancia Chlora. Takto říše Římská na čtvero rozdělena byla; avšak hlavním panovníkem v celé říši zůstal Dioklecian; proto pronásledování křesťanů za času toho obyčejně nazývá se pronásledováním Diokleciánským, ať si řádilo v kterékoli části říše. Dioklecian, ač pocházel z rodu nevolnického, stav se císařem tak zhrdnul, že před ním každý padnouti musel na kolena. Poněvadž ale křesťané ani jemu, ani mrtvým bůžkům pohanským klaněti se nemohli, byli žalářováni, ukrutně mučeni a usmrcováni.

V Římě té doby počet křesťanů každým dnem se množil. Aby však od pohanů poznáni, a od Krista odvráceni nebo potrestáni býti mohli, vydán byl zákon, že každý, maje něco kupovati nebo prodávati, musí obětovati a pokloniti se modlám veřejně vystaveným. Křesťané, aby se vyhnuli nebezpečným nástrahám, skrývali se na místech tajných. Největší službu prokazoval jim správce paláce císařského, křesťan Haštal (Castulus), jenž v hořejším patře paláce císařského uhostil papeže Kája a množství křesťanů, kteréž všemi potřebami zaopatřoval; neboť jej, vznešeného úředníka císařského, žádný neměl v podezření, žeby byl křesťanem. V úkrytu tom křesťané dnem i nocí trvali na modlitbách, a postíce se prosili Boha, aby je utrpení pro víru účastnými učinil a do počtu svatých mučeníků přijal.

Blahoslavený Haštal a Tiburcius (Ctibor), horlivě vyučovali víře křesťanské. Bůh obdařil je mocí zázračnou, tak že nemocné uzdravovali, slepým zrak navracovali, a všeho druhu neduživce léčili a hojili modlitbou. Zázrakové ti ovšem přiváděli mnoho pohanů do Církve křesťanské. Avšak konečně dověděl se náměstek císařský, Fabian, že Haštal jest horlivým křesťanem, a že skrývá v paláci souvěrce své. Oznámil to císaři.

Ihned dán jest rozkaz, aby všickni do žaláře uvrženi, souzeni a usmrceni byli, kdyby neobětovali modlám. Co jich polapeno bylo k rozkazu císařskému, všickni neohroženě vyznali Krista a losáhli mučenické koruny.

Svatého Haštala však soudce déle věznil. Když pak ho povolal k soudu, nařídil mu, aby obětoval kadidlo pohanskému bůžkovi války, jehož jméno bylo Mars, a Joviši (Jupiterovi), domnělému vládci nebes i země. Poněvadž pak svatý Haštal modloslužbu tu rozhodně odepřel, byl třikráte na skřipec natažen a ukrutně mrskán i sápán. Statečný mučeník hlasitě vzdával chválu Bohu za to, že mu popřáno trpěti pro Jesu Krista. Konečně za živa uvržen byl do hluboké jámy, v nížto jej zasypali pískem, a tak zjednali mu korunu mučenickou.

Kostel svatému Haštalu ke cti zasvěcený, jediný v celých Čechách, nalézá se v Praze na Starém Městě. O kostele tom a o špitále při něm činí se zmínka už roku 1234. Kněze při kostele svatého Haštala jmenovala druhdy královna Česká. Roku 1420. chrám ten mnoho utrpěl od Husitův, a roku 1689. velikým Pražským požárem. Ale již roku 1695. opět zcela obnoven byl. Na pobočném oltáři v tom chrámu Páně nalezá se ve schránce na hedbávném podstavci hlava svatého Haštala, mučeníka a patrona farního, kteráž u veliké úctě jest věřícím, jenž ji líbají a svatého Haštala vzývají, aby na jeho přímluvu zachráněni byli od bolestí hlavy.

Kéžby přemnozí ztřeštěnci naší doby, jenž libujíce sobě v nevěře a ve skutcích hříšných patrně osvědčují, že trpí na mozku, v hlavě, kéžby milostí Božskou osvíceni důvěrně vzývali svatého mučeníka Haštala, aby jim u Boha vyprosil světlo víry, lítost ze hříchů a zálibu ve ctnostech svatých! Takovou měrou, vyléčeni jsouce na mozku a na srdci, blaženě by trávili aspoň poslední léta života svého na tom světě, a po smrti vešli by do společnosti svatého Haštala a všech nebešťanů. Modlívejme se často a vroucně za obrácení nebohých nevěrců a hříšníků!

2. Svatý Ludgar, první biskup Münsterský.

Svatý Ludgar pocházel ze slavné rodiny Frieské.[1]) Narodil se roku 746. Otec jeho Theatgrim, a matka Liafburga výborně vychovali ho. Pak dán byl do školy Řehoře Utrechtského.[2]) Konal po některou dobu jako jahen služby při kostele Deventerském.[3]) Potom odešel do Yorku v Anglii, aby nabyl vyššího vzdělání vědeckého. Navrátiv se roku 774. poslán byl od Albericha, nástupce Řehořova, do Deventeru jako duchovní správce. Alberich přijal roku 778. v Kolíně nad Rýnem svěcení biskupské, Ludgar svěcení kněžské. Kněz Ludgar usadil se ve svém rodišti Dokkum, v Holandském městečku ve Friesii, kde svatý Bonifác zemřel smrtí mučenickou.[4]) Horlivě pečoval o pravou osvětu křesťanskou a o blahobyt hmotný v národě svém během sedmi roků. Nastalo pronásledování křesťanů Vitekindem, mocným vůdcem divokých Sasů do Friesie se deroucích. Ludgar odešel s bratrem Hildegrimem, napotomním biskupem Halberstadtským[5]), do Říma. Na pouti té poznal Pipina, syna Karlova, a papeže Adriana. Z Říma odebral se na dva a půl roku do Montekasina k Benediktinům, a vrátil se do vlasti. Vitekind zatím byl poražen. Král Francký, Karel Veliký, založil v Münstern[6]) biskupství roku 789., a zvolil Ludgara za biskupa, jenž neohroženě hlásal Sasům svaté evangelium. Ludgar vystavěl v Münsteru kostel, staral se o chudinu a poutníky, založil Benediktinský klášter Verdovský v nynějším biskupství Kolínském, jenž byl ohniskem křesťanské osvěty pro celou krajinu. Za biskupa dal se Ludgar vysvětiti teprvé roku 801., a hned rozvíjel ještě větší činnost, kterouž dokonal biskupskou cestou po Vestfálsku v Bilerbeku roku 809. Pochován byl v klášteře Verdovském, kde ve farním kostele doposud uctívají se ostatky jeho.

Svatý Ludgar, apoštol Sasů a Friesů, proslavil se také jako spisovatel církevní.

---

[1]) Friesové — viz v životopisu svatého Olbrama dne 20. března. — [2]) Svatý Řehoř Utrechtský dne 5. června. — [3]) Deventer, město v Holandsku, druhdy město říšské. — [4]) Svatý Bonifác, muč., dne 5. června. — [5]) Halberstadt, krajské město v Pruském Sasku. — [6]) Münster, město v Pruské provincii Vestfálské.

3. Svatí Kvadrát, biskup, Theodosius, Emanuel, Sabin a 40 spolumučeníků Syrských.

V Syrii, zemi Maloasijské, za prvních století křesťanských vypuzen byl biskup Kvadrát od pohanů z města svého. Zapověděli mu zvěstovati Krista, chce-li zachovati život svůj. On však chodil městem a křestil čekance křestu. V žalářích navštěvoval křesťany i pohany. Křesťany utvrzoval ve víře v Krista, pohany pak odvracel od modloslužby, přimlouvaje jim: „Máte-li umříti skrze ty, jenž vás do žaláře toho vsadili, podstupte smrt pro Krista, abyste se účastnými stali Jeho statků nebeských.“ Modlosluženbníci jali a po mnohých útrapách mečem usmrtili jej.

Theodosius, Emanuel, Sabin a čtyřicet jiných křesťanů krajiny té, vidouce, že modlosluženbníci den co den vraždí křesťany, umluvili se, že umrou pro Krista. Dobrovolně postavili se před vladařem země té a vyznali, že jsou křesťané. Vladař a všickni přítomní divili se neohroženosti jejich. Vladař dal je odvesti do vězení. Po několika dnech je k sobě povolal a radil jim, aby zapřeli Krista a obětovali bohům. Ješto pak statečně ve víře setrvali, dal je rozličným spůsobem mučiti a konečně stíti.

Tak psáno v prastarých řeckých soupisech světcův a světic Božích.

4. Abraham, arciotec Israelitův.

Abraham, otec národů, dříve Abram, otec vznešený, syn Terachův, z čeledi Sémovy, narodil se v zemi Chaldejské, v krajině Ur zvané. I v rodu jeho zahnizdovala se modloslužba. Proto s otcem Terachem, s bratrovcem Lotem a s chotí svou Sárou vystěhoval se do Haranu v zemi Chananejské, a bytoval tam.

V Haranu zemřel otec Terach. Tam Hospodin řekl k Abramovi: „Vyjdi ze země své a z příbuzenstva svého i z domu otce svého, a pojď do země, kterouž ukáži tobě. Učiním tě v národ veliký a požehnám tobě; zvelebím jmeno tvé, a budeš požehnaným . . . a budou v tobě požehnána všecka pokolení země.“ I. Mojž. 12, 1—3. Abram pětasedmdesátiletý osvědčil svou víru v Boha jednoho pravého, uposlechl, zapřel se, a odešel s chotí

Sarou a bratrovcem Lotem. Tou cestou Hospodin Abramovi zemi Chananejskou ukázal a jeho potomstvu slíbil. I. Mojž. 12, 7. Když se rozmohl hlad v zemi Chananejské, ustoupil Abram do Egypta, odkud navrátil se bohatý velmi na dobytek, na zlato a na stříbro. I. Mojž. 13, 2.

V krajině Bethelské rozloučil se s Lotem, aby nebylo sváru mezi pastýři jeho a pastýři Lotovými. Lot zvolil sobě krajinu Jordanskou a bydlel v Sodomě. Abram pak usadil se v zemi Chananejské, kterouž Hospodin opětně zaslíbil potomstvu jeho.

Když bylo Abramovi 99 let, obnovil Hospodin s ním smlouvu Svou a pravil: „Nebude více slouti jmeno tvé Abram ale nazván budeš Abraham, nebo otcem národů mnohých ustanovil jsem tebe.“ I. Mojž. 17, 5. Na znamení úmluvy té nařídil Hospodin obřízku pacholat židovských, a připověděl mu, že Sára porodí syna, z něhož pojdou národové a králové národů. Narodil se mu syn Isák, a ještě jednou zkusil Hospodin víru a poslušnost Abrahamovu. Nařídil mu, aby jediného syna Isáka obětoval v obět zápalnou na hoře Morii. Abraham uposlechl, svázal Isáka syna svého, položil ho na oltář na hranici dřev, vztáhl ruku a uchopil meč, aby obětoval syna svého. Ale anjel Hospodinův s nebe zvolal řka: „Abrahame! Nevztahuj ruky své na pachole, aniž mu co čiň. Nyní poznal jsem, že se Boha bojíš, a neodpustil jsi ani jednorozenému synu svému pro mne!“ I. Mojž. 22, 9—12.

Mimo nezvratnou víru a poslušnost měl Abraham i lásku k bližnímu (I. Mojž. 14, 14), osvědčoval útrpnost s nešťastnými (I. Mojž. 18, 22), vzácnou nezištnost (I. Mojž. 14, 14), skromnost, ústupnost a pokoru (I. Mojž. 18, 27), a svatě obcoval před tváří Hospodinovou. Tou měrou zasloužil býti pravým praotcem národa vyvoleného, jímžto měla v lidstvu zachována býti ryzá víra v Boha a v zaslíbeného Vykupitele světa.

Abraham přečkal svou manželku Sáru, a jí po boku pochován byl, když zemřel ve svém 175. roce (I. Mojž. 25, 7—9). Jeho smrt udála se 2191 let před narozením Kristovým.

Dne 27. března.

I. Svatý Rupert, biskup Solnohradský, věrověst mezi Němci a Slovany.

Svatý Rupert pocházel z královského rodu Franckého. Jako biskup Vormský[1]) povolán byl roku 696. od Theoda II., vévody Bavorského, do jeho země, aby tam rozšiřoval a utvrzoval víru křesťanskou, a zapuzoval hojné zbytky pověry a modloslužby pohanské.

Svatý Rupert ochotně dostavil se, vyučil ve víře a pokřtil nejprvé vévodu svaté víře nakloněného, pak mnoho velmožů a lidu obecného v Řezně.[2]) Postaral se o to, aby vévoda ustanovil prvního řádného biskupa se stálým sídlem v Řezně, jímžto byl Řezenský básník Vikterp.

S povolením vévody Theoda podnikl biskup Rupert cestu misionářskou podél Dunaje až ku hranicím Dolní Pannonie. Navrátiv se založil v rozbořené Juvavii, v nynějším Salcpurku čili Solnohradě, kostel ke cti svatému Petru, klášter se školou a biskupství. Z Vormsu pak přivedl dvanáct nových spolupracovníků na vinici Páně, a svou neteř Erentrudu. Pro neteř tu a pro její soudružky vystavěl klášter panenský na hoře nedaleké. I jinde v okolí zakládal kláštery, zejména v Pongavě, v údolí řeky Salzy, klášter ke cti svatému Maximiliánu, jehož památka uctívala se již před jeho příchodem v krajině té. Procházeje veškeru zemi utvrzoval křesťany, budoval kostely, stavěl školy a světil kněze.

Konaje pak cesty i v zemích Alpských, křestil Slovany k žádosti jejich knížat, a překročiv Alpy vyučoval Vindy dále na východu i jihu osedlé, kterýmžto jménem Němci naznačovali vůbec Slovany. Všady zakládal svatý Rupert chrámy a kláštery; všady zůstavoval dostatečný počet mnichů a kněží v nových obcích křesťanských.

Zásluhou svatého Ruperta byla také pouť, kterouž podnikl a vykonal první z knížat Bavorských vévoda Theodo II. do

[1]) Vorma, druhdy svobodné říšské město a sídlo biskupské, nyní krajské město v Hesensku na levém břehu Rýnu. — [2]) Řezno (Regensburg, latinsky: Ratisbona), hlavní město kraje Hornofalckého a Řezenského v Bavorsku na pravém břehu Dunaje.

Říma, aby se poradil s papežem Řehořem II. o věcech církevních v Bavorsku, a vymohl sobě u Stolice apoštolské potřebného potvrzení nově zřízených biskupství v Řezně a v Salcpurku.

Na konci činného a záslužného života svého vysvětil svatý Rupert svého žáka Vitala, apoštola Pinzgavy [1]), za svého nástupce na prestolu biskupském, a svatě skonal dne 27. března léta Páně 718.

Arcibiskup Salcpurský, hrabě Thun, založil roku 1801. na památku svatému Rupertu zvláštní řád, který však brzo zanikl.

2. Svatá Augusta, panna, mučenice Seravalská.

Seravallum, tisíc kroků od Čenedy, biskupského města Benátského v Trevisánsku Italském, má na výšině své krásný kostel Bohu zasvěcený jménem svaté Augusty, panny a mučenice. Poutní kostel ten proslaven jest tělem svaté Augusty a hojnými zázraky. Zříceniny na horách tamnějších doposud vydávají svědectví o hradech bezpečných, v nichžto na konci prvního století křesťanského žil a vládl mocný kníže Matruk, pohan, kterýž vlastní dceru svou na smrt vydal proto, že poznala a nepodvratně vyznávala Krista Boha.

3. Svatý Jan, tesař, poustevník Egyptský.

Svatý Jan poustevník narodil se tři sta let po Kristu Pánu z rodičův chudobných. Vyučil se řemeslu tesařskému, ale jak mile mu bylo pět a dvacet let, opustil svět a odešel k poustevníku starému, aby se u něho cvičil v dokonalosti křesťanské. Jan byl tak pokorný a poslušný, že se mu podivil i starý poustevník. Starý poustevník chtěl zkusiti poslušnost žáka svého. Vzal suchou větev, zapustil ji do země a poručil Janovi, aby ji denně dvakráte zaléval, až by se ujala, zazelenala, vzrostla a jim poskytovala stín. Jan bez odporu dvakráte denně chodil půl hodiny cesty pro vodu za každé povětrnosti po celý rok, až pak starý poustevník suchou větev zase odstranil.

---

[1]) Pinzgau nazývá se v Solnohradsku pořičí Saaly a Salzy až tam, kde se zahýbá k severu.

Po několika létech odebral se v poušti Egyptské na horu vzdálenou. Na skále těžko přístupné zbudoval si chyšku, zavřel se do ní, a jenom okénkem přijímal potřeby nezdatné a odpovídal lidem rady hledajícím toliko v sobotu a v neděli. Ostatních pět dnů věnoval výhradně toliko Bohu. Tak žil asi padesát roků. Jenom jednou za den, po západu slunce, pojedl trochu ovoce; věcí vařených a chleba nepožíval nikdy. Pán Bůh obdařil ho darem prorockým. Za tou příčinou i císař Theodosius[1]) před každou válkou vypravoval k němu posly, aby se ho otázali, kterak dopadne válka.

Svatý Augustin z pramene spolehlivého vypravuje o Janu poustevníku události následné: Plukovník vypravoval svatému poustevníkovi, že manželka jeho podnikla dalekou a nebezpečnou cestu, aby jej spatřila a od něho požehnání přijala. Svatý Jan odpověděl: „To se nemůže státi, neboť co zde poustevničím, neviděl jsem a nechci viděti ženskou.“ Žena ta podruhé poslala chotě svého, aby opětoval prosbu její. Svatý Jan odvětil: „Odejdi! Paní tvá uvidí mne dnes v noci ve snách, aniž by musela přijíti ke mně.“ Stalo se. Ve snách spatřila jej a přijala naučení spasitelná. Zjitra pak choti svému přesně vylíčila postavu svatého poustevníka.

Jindy poustevník Paladius vykonal cestu osmnáctidenní, aby svatého Jana navštívil. Sotva byl se dal s ním do řeči, přišel císařský náměstek toho kraje. Svatý Jan hned obrátil se k němu, a Paladius stranou čekal. Když pak rozmluva dlouho trvala, mrzel se Paladius v duchu a chtěl načisto odejíti. Zatím vladař císařský odešel. Svatý Jan mluvil Paladiovi přistoupivšímu: „Proč jsi mne vzal v podezření, jakobych hleděl na vzácný stav a na osobu? Nevíš-li, že nepotřebuje zdravý lékaře ale nemocný? Ty můžeš vzdělati se v kruhu bratří svých kdykoli; ale náměstek císařský, zahrabaný ve starostech zemských, vyvětil se z nich na malou dobu, aby se poradil se mnou v příčině spásy své. Nesměl jsem ho tedy propustiti a baviti se s tebou, jenž veškeren čas vynakládáš na spasení duše své.“

Svatý Jan poustevník, překročiv svůj devadesátý rok, blaženě v Pánu zesnul léta 394. V Egyptě slaví se výroční památka jeho dne 27. března.

---

[1]) Theodosius Veliký, císař Římský od roku 379. do 395.

4. Svatá Lydia, šarlátnice, hostitelka svatého Pavla.

Na svých apoštolských cestách v pobřežných krajinách západu Maloasijského přidružil sobě svatý Pavel Timothea, potvrdil církve tam založené, a odebral se do Evropy, kde nejprvé ve Filipech slovo Boží hlásal. O tom ve Skutcích apoštolských 16, 12—15 čteme: „Ve Filipech, v prvním městě té části Macedonie, byl svatý Pavel se soudruhy svými několik dnů. V den sobotní pak vyšli za bránu k řece (Ganga zvané), kde se zdála býti modlitebnice, (ješto se tam židé Filipané scházeli k modlitbám společným pod širým nebem, nemajíce v městě tom sbornice a modlitebny), a sedíce mluvili ženám, kteréž se byly sešly. Jedna žena, jménem Lydia, obchodnice se šarlátem z města Thyatiry (Zjev. 1, 11.), ctitelka Boží, naslouchala. Její srdce otevřel Pán, že pozorna byla na to, co Pavel mluvil. Když pak pokřtěna byla i dům její, pravila řkouc: „Poněvadž mne máte za věrnou Pánu, vejdětež do domu mého a zůstávejte tu.“ I přinutila je, aby vešli.

Lydia byla se přestěhovala do Filip z města Thyatiry v Lydii na pomezí Mysie mezi Sardami a Pergamem proslulého purpurobarvířstvím. Byla purpurnice, šarlátnice, nachovnice; trhovalať a obchod měla v purpuru či nachu, a tudíž musela býti bohata, ješto k obchodu tomu potřebí jest nemálo peněz. Byla rodem pohanka, ale přešla na víru židovskou, odřeknuvši se modloslužby. Ve Filipech byla mezi ženami židovskými, k nimžto mluvil svatý Pavel o Kristu. Bůh osvítil jí rozum a pohnul vůlí její, aby na slova Pavlova pilně pozor dávala a v nich pravdu věčnou nalézala. Napotom netoliko ona uvěřila, ale uvěřil v Krista i veškeren její dům, a celá rodina její byla pokřestěna. Z vděčnosti mnohými prosbami přinutila svatého apoštola Pavla a jeho společníky, aby se u ní ubytovali a uhostili.

Svatý Pavel zatím vypudil ducha zlého z děvečky jedné, byl za to se Silou od pohanů zmrskán a žalařován, pak ale na svobodu propuštěn. I vešli k Lydii, potěšili křesťany u ní shromážděné, a odešli na cesty apoštolské, zůstavivše ve Filipech svatého Timothea.

Dne 28. března.

I. Svatý Sixtus III., papež.

Svatý Sixtus byl rodem Říman a kněz Římský. Pro svou moudrost a pro svatost života, jakož také pro horlivé hájení ryzého katolického učení proti bludařům požíval všeobecné vážnosti a lásky. Přívrženci Pelagia[1]), kterýž hleděl bludy své i v Africe rozšířiti, chlubili se, že Sixtus kněz Římský souhlasí s nimi. Svatý Augustin, hlavní odpůrce Pelagianův, velice zarmoutil se tvrzením tím. Ale brzy o pravém opaku přesvědčil se dílem z listu, jejž mu byl Sixtus psal, dílem pak ze zprávy, že kněz Sixtus na sněmu v Římě odbývaném první zavrhl bludné to učení. Svou velikou radost z toho vyjádřil svatý Augustin dvěma listy Sixtovi psanými.

Po smrti papeže Celestina I. roku 432. zvolen byl kněz Sixtus III. za jeho nástupce na Stolici papežské. Sixtus potvrdil výroky obecného církevního sněmu Efeského, na kterémž v páté valné schůzi dne 17. července roku 431. zavrženy byly bludy Nestoriovy a Pelagiovy.

Horlivě dokračoval na to, aby všeliká usnešení toho sněmu uskutečnila se, a k tomu konci vypravil listy několika biskupům Východních zemí.

Bludař Nestorius, patriarcha Cařihradský, byl s úřadu svého sesazen, a přebýval v klášteře svatého Euprepia v Antiochii. Papež Sixtus nadál se, že klášterní samota jej učinila povolnějším; proto zvláštním listem hleděl jej přesvědčiti o bludu jeho, a přivesti pobloudilou ovečku ku pravdě ryzého učení církevního. Oživen jsa duchem Kristovým papež Sixtus statečně protivil se bludu, ale láskou otcovskou zachrániti chtěl duši člověka bludného. Avšak Nestorius záhubnou domýšlivostí zaslepený pohrdnul podávaným lékem spasitelným, a setrval ve svém bludu.

Za to však dožil se papež Sixtus III. té radosti, že Jan, biskup v Antiochii, dříve s Nestoriem spolčený, spojil se s Cyrillem Alexandrijským proti bludům Nestoriovým.

---

[1]) Pelagius vymyslil a zastával blud, že člověk svobodnou vůlí svou vše může, a nesmyslně upíral milost Boží.

Sixtus radost svou nad tímto sjednocením vyslovil zvláštním listem.

Podobnou laskavost prokázal papež Sixtus také osobnímu nepříteli svému Basovi, vznešenému Římanu, kterýž byl o něm roznášel utrhačné pomluvy. K rozkazu císařskému [1]) celá věc ta přísně byla vyšetřena, a když na cti utrhání jasně bylo dovoděno, byl Basus z Církve vyloučen, císař jej ze země vypověděl, a statky jeho přikázal kostelu. Basus pak roznemohl se, a papež Sixtus netoliko v nemoci otcovsky pečoval o něj, ale postaral se mu také o čestný pohřeb, když byl hříchu svého litoval a s Církví se smířil.

Roku 433. zemřel Jan, arcibiskup v Ravenně [2]). Biskupové země té sešli se k volbě nového metropolity. Mezi těmi biskupy byl také biskup Imolský [3]), Kornelius, se svým jahnem Petrem. Shromáždění voličové zvolili konečně jednoho kněze Ravenského za arcibiskupa, který s vyslanci Ravenskými a s biskupem Korneliem ihned do Říma se odebral, aby sobě vyžádal potvrzení papežského. Avšak kteraký byl úžas jejich, když papež Sixtus III. zvolence toho nechtěl potvrditi! Příčinou toho bylo zvláštní vidění, jež papež měl za noci právě minulé. Zjevil se mu svatý apoštol Petr a svatý mučeník Apolinář, jenž měli mezi sebou vážného mladého muže, a pravili papeži, aby jej a nikoho jiného za arcibiskupa Ravenského nepotvrdil. Sixtus marně hledal v průvodu vyslancův Ravenských onoho muže z vidění nočního. I rozkázal biskupu Korneliovi, aby mu představil i své průvodčí. Jakmile se tak stalo, a papež jahna Petra spatřil, ihned zvolal: „Tent jest, jejž prozřetelnost Boží míti chce arcibiskupem Ravenským.“ Jahen Petr, později „Chrysologus“ t. j. „Zlatořečný“ nazván, ač se z pokory zpouzel proti tomu, stal se arcipastýřem Ravenským.

Mezi tvrdošíjnými přívrženci bludaře Pelagia byl Julian, biskup Eklanský, v bývalém městě Apulie, kterýž proto sesazen byl s úřadu biskupského. Julian roku 439. na oko stavěl se kajícím a pravověrným, aby opět do společnosti církevní přijat a

---

[1]) Císaře Valentiniana, syna Konstanciova 425—455. — [2]) Ravenna, provincia království Italského, druhdy papežská země, s hlavním městem téhož jména. — [3]) Imola, okresní město Italské v Emilii.

v důstojnost svou uveden byl. Avšak opatrný a bystrozraký papež Sixtus nedal se klamati a nesvolil v žádost jeho, uživ při tom moudré rady svého arcijahna Lva.

Za toho času, kdy rozličné bludy tajně rozsívaly se v Církvi Boží, bylo veliké bdělosti a moudrosti zapotřebí, aby se odvrátila veliká škoda a zkáza od křesťanů pravověrných. V příčině té překrásné svědectví dal papeži Sixtovi III. svatý Prosper, muž učený, křesťan horlivý a spisovatel souvěký, řka: „Důvěřujeme se v milostivou prozřetelnost Boží, že Sixtus ve své stráži nad stádem křesťanským tak oslaví se odporem proti nepřátelům tajným, jak se byli jeho předchůdcové [1]) proslavili bojem s vlky za bílého dne zuřícími.“

Sixtus choval blahoslavenou Rodičku Boží v úctě hluboké. Proto obnovil chrám Marianský od papeže Liberia [2]) vystavěný, opatřil ho drahocenným kostelním náčiním, jmenovitě pak obohatil ho překrásným stříbrným oltářem. I mnohé jiné chrámy Římské okrášlil a tak štědře nadál, že i císař Valentinian jeho příkladem pohnuta se viděl podobně jednati. Také jeho starost o chudé byla velika.

Zemřel smrtí spravedlivého dne 28. března roku 440.

2. Svatý Guntram, král Franko-Burgundský.

Merovingové byli první dynastií králů Franckých v Galii. Praotec Merviga panoval za polovice pátého století. Po něm následoval jeho syn Childerich a vnuk Chlodvík, jenž dobyl samovlády nad Franky a přijal křesťanství. Po jeho smrti roku 511. rozdělili se synové: Theodorich, Chlodomer, Childebert a Chlotar o země zděděné. Chlotar zvítězil nad Burgundy, Durynky a Bavory, spojil na krátkou dobu celou říši, a zemřel roku 561. Jeho synové: Charibert, Guntram, Sigbert a Chilperich znovu rozdělili říši Franckou mezi sebou.

Guntram narodil se roku 525., a stal se králem Burgundským roku 561. Jeho život zprvu nebyl příkladný; ale jakmile

---

[1]) Innocenc I. (401—417), Zosimus (417—418), Bonifác I. (418 až 423), Coelestin I. (423—432). — [2]) Sv. Liberius (352—366) papež, zbudoval basiliku Santa Maria Magiore.

k poznání přišel, přemohl svou nezdrželivost a ukrutnost, a oddal se životu bezúhonnému, kajicnosti a lásce k Bohu a bližnímu. Nikomu neukřivdil, a netrpěl, aby někomu činilo se bezpráví.

Poražen byv ve válce zvolal: „To zavinili hříchové moji! Naše ramena už nemají té síly, jakou se honosili předkové naši, poněvadž nejsme tak ctnostní a svatí, jak oni byli.“ Všemožně staral se o to, aby v říši jeho hříchové se potlačovali, a ctnosti zkvetaly. Pilně dokračoval na to, aby svátky náležitě se světily; službám Božím aby každý obcoval. Soudcové nesměli od nikoho darů bráti, a museli spravedlivě souditi. Svatý Guntram byl přesvědčen, že pravé blaho národa zbudovati se dá jenom na základech náboženství křesťanského; proto měl biskupy a kněze v uctivosti, a radíval se s nimi ve všech důležitých věcech. Když se uprázdnila biskupská stolice v Bourgesu (v Buržu), ničím nedal se mýliti, ale zvolil za biskupa svatého Sulpicia Pia, jehož výroční památka světí se dne 17. ledna. V domácích rozbrojích mezi bratřími svými spravoval se přísnou spravedlností.

Za nastalé morové rány v zemi roku 591. král Guntram osvědčil se býti pravým otcem poddaných. O potřeby nemocných obětavě pečoval, sám dnem i nocí na modlitbách trval, a nařídil veřejné slavnosti s postem, aby se ukrotil hněv Boží. Dobrotivý tento kníže skončil blahodatnou činnost svou dne 28. března 593, a oslaven byl mnohými zázraky, jak dovodí svatý Řehoř, souvěký biskup Tourský.[1])

3. Svatý Hesychius, kněz Jerusalémský.

Svatý Hesychij narodil se a vychován byl v Jerusalémě. Bedlivým čtením Písma svatého obohatil se vědou Božskou. Z Jerusaléma odešel na poušť a stal se mnichem. Po mnoho roků navštěvoval učené a nábožné otce mnichy a poustevníky aby jako včelička pracovitá u každého nasbíral sobě výkvět ctností. Arcibiskup Jerusalémský, dozvěděv se o něm, takořka násilím donutil jej, aby přijal svěcení kněžské. Od té doby nejvíce zdržoval se kněz Hesychius ve hrobě Božím a na jiných místech posvátných, kde Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus pro nás trpěl.

[1]) Svatý Řehoř Tourský dne 17. listopada.

Tam čerpal z pramenů pravé vědy a moudrosti. Odtud pocházelo, že každý se divil jasným výkladům Písma svatého, kteréž Hesychius sepsal ve prospěch všeobecný. Slouživ Bohu bez ustání, vesele v Pánu zesnul dne 28. března roku 434.

4. Svatá Maria de Mallye, šlechtična francouzská.

Maria, dcera šlechtice de Mallye ve Francii, už za mladosti své zbožně chovala se. Lidé o ní předpovídali, že bude svatou. Za věku dospělého ubytovala se v městě Toursu (Túru) na levém břehu řeky Loiry. Když byla dlouho pobyla v kostele a domů šla, zvala žebráky na oběd. Slabé churavce sama vodila. Při obědě sloužila jim s větší uctivostí, nežli děvečka sloužívá pánům svým. Ona pak sama jedla to, co jí zbylo po chudých. Nuzným matkám opatřovala, čeho jim bylo potřebí, a dětem jejich byla kmotrou.

Žila za tuhé kajicnosti. Na těle nosila pás žíněný, postila se třikráte do téhodne, v pátek požila jen kousek černého chleba a trochu vody, spávala na slámě, a vyhýbala se všemu, co by dráždíti mohlo všetečnost očí. Z lásky k chudičkému Pánu Ježíši nosila šaty nejsprostší, pro které nezřídka utržila sobě posměch od lidí lehkovážných. Dobrovolně vzdala se dědictví otcovského, a svůj vlastní dům darovala klášteru. Jakmile takovým spůsobem stala se chudobnou, nevšimali jí sobě ani příbuzní. Maria radovala se z toho, že podobá se Kristu Pánu chudobou. Nouze její byla takova, že někdy za almužnu prositi a pod širým nebem přenocovati musela, ještoť jí lidé bezplatného noclehu dáti nechtěli.

Jednoho dne vešla do kaply královské, aby se tam modlila. Dvořan jakýsi hlasitě potupil ji pro chatrný oděv. Pokorná služebnice Boží nedbala na potupu, a děkovala za ni Pánu Bohu.

Jindy vytýkala mladíkovi hříšné a rouhavé řeči. Mladík ji povalil na zemi a kopal tak, že po delší čas byla nemocna. Lidé jí přimlouvali, aby mladíka toho žalovala. Ona však připomenula jim milosrdenství Boží a trpělivost Kristovu.

Maria navštěvovala vězny, těšila je a čtávala jim z nábožných knih. Polepšeným vyprosila milost u krále v Toursu

meškajícího. O nemocné starala se jako matka. V lese a na polích sbírala léčivé byliny a žebrala na nemocné u lidí zámožných.

Před velikými slavnostmi bývala po celou noc v kostele před nejsvětější Svátostí. Od ustavičného klečení stvrdla jí kůže na kolenou. Jdouc ku svatému přijímání byla bleda od postu a od úcty vniterné. Jakmile pak přijala Tělo Páně, zarděly se jí tváře jako růže červené. Láska ke Kristu vynucovala jí slzy radosti a písně přemilostné, které se po její smrti nalezly v pozůstalých spisech.

Kdysi přijela královna do Toursu, a povolala Marii k sobě. Ochotně přišla v hodinu ustanovenou. Ale vrátný, neznaje ji, hrubě se na ni obořil a udeřil ji holí. Tu pak přišel muž, který ji znal, a byla vpuštěna. Nestěžovala sobě na hrubého vrátného, ač byla celý týden u královny, s kterou rozmlouvala tak vážně, že společnice její upustily od marnivosti své. Podobným spůsobem přivedla k nábožnosti a k životu ctnostnému i jiné lidi všech stavů.

Modlitba její byla Bohu tak mila, že na její přímluvu mnoho nemocných zázračně uzdraveno bylo, jak dosvědčuje její zpovědník životopisec, jenž životopis ten zakončil těmi slovy: „Roku 1414. dne 28. března mezi první a druhou hodinou odpolední výtečná paní ta, obohacená nesčetnými skutky dobrými, po práci namahavé z trudného života vezdejšího šťastně putovala ke Kristu, aby od Něho přijala odplatu věčnou, po kteréž byla toužila, a pro kterouž byla statečně bojovala.“

5. Svatý Eustrát, mnich Kyjevský, mučeník.

Eustrát, Kyjevan, začasté rozmlouval s mnichy, a zahořel tou měrou pro řád jejich, že všecky statky své chudým rozdal a mnichem se stal. Pro veliké a tuhé posty nazývali jej „Postitelem.“

Roku 1096. vzbouřili se Poločané pod vůdcem Boňakem, dobyli Kyjeva, zpustošili klášter, a odvedli mnoho zajatců, mezi nimi Eustráta, kteréhož prodali za otroka židovi. Žid ostatním dal hladem zemříti, Eustráta pak sliby i ranami nutil, aby se odřekl Krista. Vida, že práce jeho marna jest, pověsil jej na kříž, kázal jej po několik dnů rozdivně trápiti a konečně bojo-

vníka statečného kopím prohnal zuřivec ten okolo roku 1110. Tělo do moře vhozené křesťané hledali, nalezli, do Kyjeva přivezli, a v pečerách (jeskyních) svatého Antonije pochovali.

Dne 29. března.

I. Svatí Jonáš a Barachjesus, bratří, mučeníci Perští.

Persia v Asii byla za časův Kristových vedlé Římanů říší největší a nejmocnější. Parthové, Medové a Elamité po seslání Ducha Svatého v Jerusalémě přítomní byli Peršané, kteříž navrátivše se do vlasti, náboženství Kristovo uvedli ve známost, a cestu proklestili svatým apoštolům Šimonovi a Judovi, jenž mnoho Peršanů obrátili na víru. Za panování mírného a snášelivého krále Artabana a jeho nástupců valně rozšířila se Církev křesťanská v Persii. Avšak roku 226. zmocnil se trůnu a žezla Artaxerxes čili Adšir, kterýž tvrdil, že jest potomkem starých Perských králů, a tudíž zvelebiti chtěl starou Perskou modloslužbu, ctění slunce, měsíce a ohně. Z toho povstalo pronásledování křesťanů v Persii, jež dostoupilo vrcholu svého za vlády ukrutného krále Sapora II., roku 310. narozeného a 379. zemřelého. Hlavní pronásledování křesťanů vypuklo roku 341., a trvalo až do smrti krále Sapora roku 379., za kteréž doby napočítalo se zejména 16,000 mučeníků v Persii.

Toho času dva bratří, Jonáš a Barachjesus (Brichjesus), horliví a spravedliví křesťané, uslyšeli, že mnoho věřících čeká v žalářích na smrt mučenickou. Proto odebrali se k nim, a dodávali jim zmužilosti, aby ochotně podstupovali smrt pro Krista a pro korunu nebeskou. Devět křesťanů ve víře svaté utvrdili a připravili k mučenictví neohroženému. Jména těch devíti mužů mečem pro víru Kristovu odpravených jsou: Zebina, Lazar, Maruthas, Narses, Eliáš, Mahari, Habib, Saba a Šembaiteh. Avšak sami také byli jati a před soud postaveni.

Soudcové otázali se jich, chtějí-li rozkazu králova uposlechnouti a slunci se klaněti? — Bratří křesťané odpověděli: „My ctíme jediného Boha, kterýž nebe i zemi stvořil, ale neklaníme se slunci a ohni, tvorům Božím. Slušno-li, abychom více

poslouchali pána zemského a smrtelného, nežli Pána nebeského a věčného?“

Soudcové, tři vzácní mágové, pohanští kněží a mudrcové, odloučili oba bratry od sebe, aby je po různu tím snadněji přemluvili k modloslužbě. Barachjesus byl do žaláře odveden, a Jonáš sám dále přemlouván. Slibovali mu propuštění na svobodu a veliké dary, bude-li se klaněti slunci, a hrozili mu děsnými tresty i nejstrašnější smrtí, kdyby nevolil klaněti se slunci a ohni. Jonáš pravil: „Nezapru Pána svého, Jesu Krista! Oněť jest nadějí křesťanů! Kdo se v Něho důvěřuje, nebude zahanben!“ — Soudcové dali jej svázati, na zem položiti a sukovitými, trnovými pruty z marhanĺku [1]) ukrutně bíti. V největších bolestech modlil se mučeník Jonáš k Bohu: „Sláva Bohu našich otců Abrahama, Isáka a Jakoba, který nás ze záhuby světské vysvobodil, Svou lásku v nás rozžehnul a ku svaté víře přivesti ráčil. Propůjč mi té milosti,. abych se Tobě stať zápalnou obětí dobrolíbeznou. Odříkám se modloslužby slunci, měsíci a ohni, a věřím v Boha Otce, i Syna, i Ducha Svatého!“ Soudcové, když byli vyslechli vyznání jeho, dali mu provaz na nohu upevniti, a jej na led vytáhnouti, kdežto po celou noc zůstati musel pod přísnou stráží.

Nyní kázali soudcové Barachjesusa předvesti, a poručili mu, aby obětoval slunci, což prý i bratr jeho už byl učinil. Barachjesus ale odvětil jim: „Jak bratr můj obětoval, budu i já obětovati. Co o něm pravíte, je lež. Oněť nemůže opustiti cestu pravdy; oněť nemůže klaněti se tvorům, kteréž Bůh lidem dal ke službě. Ohně užívají boháči a chudáci, dobří i zlí po libosti. Nespravedlivě jednáte nutíce nás, abychom se ohni klaněli a zapřeli pravého Boha, který stvořil nebe i zemi, slunce i moře. Pravý Bůh přikázal: „„Já jsem Hospodin, Bůh tvůj! Nebudeš míti bohů cizých mimo mne! Nebudeš se klaněti věcem stvořeným!““ II. Mojž. 20, 23. Soudcové bojíce se, aby lid takovou řečí nepřesvědčil se o pošetilosti modloslužby, a nebyl přiveden k víře v jediného Boha: dali Barachjesusa do žaláře odvesti, a předvolali jej k soudu až v noci samotného.

[1]) Marhaník, granátový strom, na němž rostou jablka granátová, z kterých dobývá se nápoj šerbet.

Když mu byli nadarmo přimlouvali, vložili mu rozpálené železné plochy pod paže a řekli mu: „Nechceš-li některé železo na zem upadnouti, bude nám to znamením, že jsi Boha svého zapřel.“ — Barachjesus ale zmužile pravil: „Nedám žádnému železu upadnouti, ale pro jméno Ježíše pevně budu je držeti. Chcete-liž mi větší muky učiniti, neváhejte; nebo kdožby, dostaviv se dobrovolně na bojiště, nebyl hotov obětovati život svůj, a zjednati sobě slávu i odplatu po boku králi svému?“ — Soudcové přemožení statečností křesťanského mučeníka, rozzuřili se, dali mu rozpuštěné olovo líti do očí, do uší a do úst, a kázali ho odvesti do žaláře. V žaláři pak pověsili ho za jednu nohu.

Druhého dne dali Jonáše přivleci s ledu, a ptali se ho, jak se mu dařilo? Jonáš odpověděl: „Co živ jsem, nedal mi Bůh tak pokojnou a příjemnou noc jako dnes. Pramenem sladkého občerstvení byl mi kříž, na němž zemřel můj Pán Ježíš!“ — Soudcové mu lhali: „Budeš-li se ještě příčiti, an bratr tvůj víru svou už zapřel?“ — Jonáš odvětil jim: „Vím, že bratr můj zapřel zlého ducha a přívržence jeho!“ — Soudcové: „Lépe bude pro tebe, aby's opustil Boha svého, nežli aby's pozbyl život svůj!“ — Jonáš: „Lépe jest obilí rozsévati, aby užitek vydalo, nežli na sýpce uschovávati ho před deštěm a sněhem, před bouří a nepohodou. Naše tělo jest semenem, kteréž do země sejeme, aby vzešlo za budoucího života ku slávě věčné.“ — Soudcové: „Nevěř knihám, které už mnohého sklamaly!“ — Jonáš: „Máte pravdu! Pohanské knihy už mnohého sklamaly! Kdo však uvažuje umučení Kristovo, ten nemůže oklamán býti, toho napájí láska Kristova i v utrpeních, tak že nevšímá sobě věcí zemských a bolestí, očekávaje slastného patření ve tvář Boha a Krále věčného.“ — Soudcové rozkázali katům, aby mu uřezali prsty. Kati uřezali a po zemi rozházeli prsty jeho řkouce: „Hle, tu jsme rozseli oudy tvé po zemi! Počkej, až ti vzejdou, a budeš jich mnohem více míti!“ — Jonáš ale řekl jim: „Já jich nepotřebuji! Bůh, kterýž mne stvořil, v den vzkříšení obnoví mne celého!“ — I dali jej do smůly vařící, a když ta neuškodila jemu, lisem dřevěným jej rozmačkali, tělo jeho pilou rozřezali, a mrtvé kusy do vyschlé studně vhodili, aby je křesťané nemohli odnesti a uctivě pochovati.

Potom přivlečen byl Barachjesus, jemuž soudcové při-

mlouvali: „Ušetři těla svého a nezmař ho!“ — Barachjesus odvětil: „Já jsem tělo své nestvořil, já ho ani nezmařím. Bůh, kterýž mne stvořil, tělo mé zase vzkřísí, a požádá od vás počet z toho, že jste je zmařili.“

Déle už nechtěli pohanští soudcové a mudrci zkoušeti statečnost křesťanského hrdiny. Dali jej trním bičovati, hořící sirou a smolou polévati a konečně jako bratra Jonáše lisem rozmačkati.

Přítel mučeníkův těch, Abthušthas, draze koupil těla jejich od strážníků, aby je slušně pochoval. Všech jedenáct podstoupilo mučenickou smrt dne 24. prosince 327.

Nábožné rozjímání o kříži a umučení Jesu Krista dodávalo oběma bratřím mučeníkům útěchy, síly a neohrožености v děsných mukách a bolestech, tak že šťastně dobojovali se vítězné koruny na věčnosti. Nám sice za dnů našich nepřátelé kříže Kristova a víry samospasné nehrozí mučidly a smrtí; avšak přece veliké jest nebezpečí všech vlažných a nevšímavých křesťanů, nebezpečí, že pozbudou víru svou, a upadnou do záhuby věčné. I v tomto nebezpečí nechať každý utíká se ku svatému kříži Kristovu, jmenovitě za svatého téhodne při zpívání pašií a při pobožnosti křížové cesty. Rozjímaje o tom, co Vykupitel světa musel trpěti, aby nám zjednal odpuštění hříchů a království nebeské, procitne křesťan ze své vlažnosti náboženské a ze spánku hříšného, aby za pomoci Božské víru svou horlivě vyznával, podle ní ctnostně živ byl, a takou měrou po šťastné smrti vešel do radostí věčných.

2. Svatý Berthold, první převor řádu blahoslavené Panny Marie Karmelitské.

Za druhé polovice dvanáctého století (roku 1156.) připutoval na horu Karmelskou v Palestině mnich v rouše poutnickém, ctihodný, stříbrovlasý kmet, rodem z Kalabrie, nejjižnější části půlostrova a království Italského, spatřil nevelikou prostoru s pevnou ohradou, zbudoval tam věž a kostelíček, u něhož usadil se s desíti mnichy. Z kláštera toho doposud zbytky viděti jest. Onen stařičký mnich byl svatý Berthold rytíř, který za tuhého boje s Mahomedány Boha za pomoc prosil a k životu řeholnému se zaslíbil. Po

dobytém vítězství složil brnění rytířské, oblekl se v roucho mnišské, s desíti soudruhy nedaleko jeskyně Eliášovy na hoře Karmelské klášter zbudoval a v něm prvým převorem učiněn jest. Tenť byl počátek řádu Karmelitánského. Na hoře té na památku svatých proroků Eliáše a Eliséa již několik set let před tím bytovávali poustevníci. Svatý Berthold blaženě v klášteře tom dokonal svůj život dne 29. března 1188.

K žádosti Brokarda, nástupce Bertholdova, poustevníci Karmelitáni přijali od patriarchy Alberta[1]) svou tuhou, šestnáct článků obsahující řeholu, kteráž jim předpisovala nemajetnost, obývání v různých chatkách, nepožívání pokrmů masitých, přísné posty, mlčení od nešpor až do třetí hodinky příštího dne a práci ruční. Papež Honorius roku 1224. řeholu tu potvrdil.

3. Svatý Eustas, opat, věrověst Bavorský.

Svatý Kolumban[2]), Irčan, roku 590. k žádosti Franko-Burgundského krále Guntrama[3]) založil ve Vogesích, v pohoří severovýchodní Francie, klášter Anegrai a Luxeuil.[4]) V klášteře Luxeuilském byl později opatem žák svatého Kolumbana, svatý Eustas, rodem z Burgundska. Pod jeho vzornou správou bylo téměř šest set mužů. Eustas podřízence své vzdělával netoliko moudrou řečí, ale mnohem více skvělým příkladem. Postívalť se často a dlouho, modlil se a rozjímal o věcech Božích ve dne v noci, pečoval o ozdobu chrámu svatého, a štědře podporoval chudé i pocestné. S hříšníky měl útrpnost srdečnou, a spolumnichy své povzbuzoval k horlivé modlitbě, ku smiřlivosti, k čistotě mravní a ke všem ctnostem křesťanským.

U Chlotara II. (syna Chilpericha, bratra Guntramova), jenž opět spojil říši Franckou dříve rozdělenou roku 613., byl svatý Eustas ve vážnosti veliké. Chlotar poslal jej, aby svatého Kolumbána vyhledal a nazpět do Francké říše přivedl. Ačkoli pak Eustas bez Kolumbána přišel, a donesl od něho listy, v nichžto král Chlotar pro některé poklésky kárán byl, přece ne-

---

[1]) Svatý Albert dne 8. dubna. — [2]) Svatý Kolumban dne 21. listopada. — [3]) Svatý Guntram, dne 28. března. — [4]) Luxeuil (Lyselj), město ve franc. depart. Haute-Saonském, severozápadně od Luru.

vypadl z přízně královy. Svatý opat Eustas uspořádal klášter, rozžehnal se s mnichy a vypravil se na cesty apoštolské k pohanským Němcům v nynějším Bavorsku. Svou vlídností, nezištností, výmluvností a zázračným uzdravováním nemocných obyvatelstvo těch krajin odvracel od modloslužby, zakládal osady křesťanské, a zůstavoval v nich horlivé kněze a duchovní správce.

Navrátiv se do kláštera svého Luxeuilského, spatřil, kterak jeden z mnichů, Agrestin, bratry své kazil a bouřil lichými řečmi. Opat poučil a přesvědčil jej o hříšnosti takového řádění, a ochotně odpustil mu. Agrestin se opatovi podrobil, ale jenom na oko. Za to Agrestin i přívrženci jeho stíháni byli od Boha patrnými tresty a náhlou smrtí.

Eustasiovi brzo podařilo se vytrhati nasetý koukol v klášteře Luxeuilském, a když počet spasení hledajících pod jeho řízením se množil, založil ještě jiné kláštery, kteréž požehnaně spravoval až do skonání svého léta Páně 625.

4. Svatý Vilém, biskup Poitierský.

V klášteře svatého Cypriana v Poitiersu (Poatié), hlavním městě francouzského kraje Vienneského, odpočívá tělo svatého Viléma III.. šedesátého čtvrtého biskupa téhož města, jenž blaženě dokonal kajicný, zbožný a záslužný život svůj dne 29. března 1197. Svatý Vilém, řeholný kanovník Prémonstrát z opatství sv. Hilaria roku 1184. za biskupa Poitierského zvolen a vysvěcen byl.

5. Svatý Ludolf, biskup Ratiborský, mučeník.

V Ratiboru, staroslovanském ohraženém městě Bodrických Polabanů, byli po několik století biskupové z řádu Premonstrátského. Svatý Ludolf z téhož řádu stal se biskupem Ratiborským roku 1236. Ludolf byl muž znamenitý, bezúhonný, statečný obhájce práv církevních, který se nedal zastrašiti ani hrozbami, ani mukami. Albert, vévoda Saský, krutě pronásledoval jej proto, že nevolil vydati kostel svůj k potřebám světským, a dům svůj za příbytek velmožům. Z vlastních příjmů za-

ložil Ludolf nový klášter Premonstrátský v Meklenburkském městě Reně mezi Ratiborem a Vismarem.[1])

Sužováním všemožným vysílen jsa odebral se Ludolf do Vismaru k příznivci svému, kdežto zotavil se tou měrou, že na Zelený čtvrtek mohl mši svatou slaviti. Po mši svaté pak jako dobrý pastýř vydal život za ovečky své léta Páně 1250. dne 29. března.

Za jeho správy biskupské v Ratiboru zavládla kázeň, zbožnost a svatost všeobecná jak v klášteře tak i v lidu, jenž klášter ten pochvalně uazýval „žalářem řádu.“ Bůh oslavil jej po smrti velikými zázraky. Pro mnohá utrpení u Bodrců (Obotritů), jenž byli větev Slovanů Baltických, ctěn a vzýván byl jako mučeník Páně.

Dne 30. března.

I. Svatý Kvirin, tribun Římský, mučeník.

Kvirin byl tribunem, setníkem vojenským, tedy mužem v Římě slovutným. Když pod jeho dozorem v žaláři byli svatý Alexander I., papež Římský (109—119)[2]) a svatý Hermes, vladař Římský:[3]) rozmlouval Kvirin s Hermem o víře křesťanské, uvěřil i sám v Krista, a ve víře té nezvratně utvrzen byl zázračným uzdravením své dcery Balbíny.[4]) Přijal křest svatý od papeže Alexandra Kvirin i dcera jeho Balbina, i veškera rodina jeho, i všickni věznové, jimžto pak dovolil, aby volně odešli ze žaláře, kam komu libo. Císař Hadrian (117-138), nabyv o tom zprávy, povolal Kvirina k sobě. Vytýkal mu nevděk a vyzval jej, aby se navrátil k pohanům. Svatý Kvirin neohroženě vyznal Krista a sám císaři vypravoval, kterak křesťany nové ze žaláře na svobodu propustil v křestném bílém rouše. Císař rozkázal, aby kati Kvirinovi na skřipci mučenému jazyk uřízli, ruce i nohy usekali a jej pak mečem usmrtili. Kře-

---

[1]) Meklenburgské vévodství na pobřeží moře Baltického. — Ratibor, německý Ratzeburg. — Vismar, město na Velrybském zálivu Baltického moře, a na železnici Meklenburské. — [2]) Svatý Alexander I. dne 3. května. — [3]) Svatý Hermes dne 28. srpna. — [4]) Svatá Balbina dne 31. března.

stané tělo svatého Kvirina mučeníka pochovali na hřbitově u silnice Apiovy.

U jezera Tegernsee v kraji Hornobavorském založili roku 746. dva bratří z rodu vévodského v Bavořích, Adalbert a Otgar, znamenitý klášter Tegernsee, jehož prvním opatem byl zakladatel Adalbert. V tom klášteře i druhý bratr Otgar zbožně žil jako mnich. Zápisy kláštera toho jednomyslně vypravují, že Adalbert a Otgar od papeže Zachariáše[1]) pro svůj klášterní kostel darem dostali tělo svatého mučeníka Kvirina, tribuna Římského.

2. Svatý Jan Klimák, opat Sinaiský.

Svatý Jan Klimák příjmí své má po knize nejdůležitější, kterouž byl sepsal a „*Κλιμαξ του παραδίσου*," t. j. „Řebřík do ráje" nazval. V té knize pro mnichy sepsané rozdělil svatý Jan Klimák všechen pokrok cestou spásy na třicet stupňů v náležitém pořádku, kterak mnich, sříkáním se světa počínaje, konečně dostoupiti může dokonalého pokoje v Bohu, a takořka předtuchy budoucího vzkříšení a oslavení.[2]) Svatý Jan Klimák nazývá se také „Sinaita," ježto byl mnichem a opatem v klášteře na hoře Sinaiské[3]), a „Scholastik" pro velikou učenost svou.

Jan Klimák narodil se v Palestině okolo 530. roku po narození Páně. Když mu bylo šestnáct let, odřekl se všelikých snah a nadějí světských, a vstoupil do kláštera na hoře Sinaiské, v němžto mniši za tuhého řádu žijíce, ustavičně rozjímali o smrti. Mnichům těm, jenž nebažili ani po statcích, ani po radostech zemských, zbudoval císař Justinian potřebný kostel.

Už z toho, že Jan Klimák hned za svého mládeneckého věku zvolil sobě tuhý řád v klášteře Sinaiském, jasně pozná-

[1]) Svatý Zachariáš dne 16. března. — [2]) V kalendářích Slovanských vyznačen jest den svatého Jana Klimáka slovy: „Prepodobnago otca našego Joanna lèstvennika." — [3]) Sinai, hora na pomezí Palestinském v západní Arabii. Klášter Sinaiský, řeholy svatého Basilia, mívá až doposud přes dvacet mnichů Slovanů a Řeků. Při něm jest velká ovocná zahrada zdi ohražená. Vrchol Sinaie posvátný jest i židům, ježto Mojžíš tam dostal od Hospodina desatero přikázání, a Eliáš důležité zjevení. Na hoře Sinai bylo tělo svaté Kateřiny roku 307. pochováno.

váme, že nehledal slávy své, nébrž hodlal slávu Boží rozmnožovati. V klášteře tom setrval čtyry roky, obíraje se vědou nejvyšší, vědou svatých, vědou Zjevení Božího, a snahou po dokonalosti evangelické. K tomu konci z pokory upřímné bez výminky poslušen byl představeného svého, a zapíráním sebe vítězně přemáhal všeliké tužby a žádosti věku mladistvého, tak že brzo stal se ozdobou kláštera Sinaiského.

Po čtvrtém roce připuštěn byl ku slavným slibům řeholným, a dovoleno mu, aby o samotě žil v malé chyšce nedaleko kláštera, jížto říkali Tola. Od té chvíle trávil všechen čas v práci, na modlitbách, v rozjímání a v nábožném zpěvu. Prací rukou svých, při kteréž duch jeho ustavičně povznášel se k Bohu, opatřoval sobě potřebnou výživu, a požíval jakýchkoli pokrmů tak po skrovnu, že se podobalo, jakoby živ byl více jen pouhým pohledem na pokrmy než skutečným jídlem. Co si prací svou vydělal, rozdával chudým. Tělu svému přával jen kratičkého odpočinku na lůžku tvrdém. Největší část noci věnoval modlitbě, z nížto čerpal potřebné síly v každém pokušení, jež byl s milostí Boží vždycky vítězně přemáhal.

Janova veliká víra, nepodvratná důvěra v Boha, láska a horlivost na modlitbách, přísné zapírání sebe — slovem jeho neobyčejná zbožnost daleko široko rozhlásila se, a tudíž přemnoho lidí se všech stran přicházelo k jeho osamělé chyšce, aby sobě vyžadovali od něho poučení, útěchy a navedení k dokonalosti křesťanské, aby se poručeny činili do jeho přímluvy u Boha. Moudrou radou a vroucnou modlitbou Janovou přemnohým lidem navrácen byl dokonalý pokoj vniterný, a tudíž kruh učeníků a žáků jeho čím dál tím více rozmnožoval se. Ale právě tím vzbudil závist u některých bratří mnichů, a ti ho podezřívali a nazývali mluvkou a šaškem. Aby dokázal nelaskavým bratřím, „že nehledá slávy své," ale všecko že činí výhradně toliko ke cti a slávě Boží, uložil sobě úplné mlčení, kteréž po celý rok věrně zachoval, až konečně pomlouvači velikou chybu svou poznali a sami jej prosili, aby opět jako před rokem mluvil k nim slova spasitelná, a jednohlasně zvolili jej za opata kláštera Sinaiského.

Tu pak znova osvědčil svatý Jan Klimák, „že nehledá slávy své." Nechtěl opatem býti. Teprvé snažným prosbám

všech bratří mnichů podrobil se Jan a přijal důstojnost opata za tou příčinou, že tím více bude moci vyhledávati cti a slávy Boží. S bolestným srdcem opouštěl malou, chudobnou chýšku, v nížto po celých čtyřicet roků zbožně a šťastně živ byl. Avšak i při hodnosti opatské zaskvěla se jeho dokonalost křesťanská leskem požehnaným, neboť všichni mnichové s úžasem a s důvěrnou úctou a láskou tulili se k němu.

Svatý Jan Klimák měl bratra Řehoře, kterýž jak on oddával se zbožnému životu a tuhé kázni klášterní. Řehoři svěřil opat Jan část správy klášterní, a ustanovil ho za svého pomocníka i nástupce v úřadě opatském, přesvědčen jsa, že takou měrou nejlépe poslouží milovaným spolumnichům.

Když se svatému Janu Klimáku přibližoval konec života, zarmoucený bratr Řehoř mluvil k němu: „Ty chceš odejíti a mne zde zůstaviti? Již častokráte modlil jsem se a prosil Boha za to, abych před tebou na věčnost odejíti mohl, neboť bez tebe nebude mi možno spravovati svatou společnost naši.“ — Svatý Jan Klimák odpověděl jemu: „Nezarmucuj se, neboť důvěru mám v Boha, že za mnou následovati budeš dříve, než rok jeden uplyne.“

Brzo po rozmluvě té svatý opat Jan Klimák blaženě v Pánu zesnul na konci šestého století, a toho roku i bratr jeho Řehoř zemřel.

Přeblažená jestit smrt spravédlivého, jenž za živobytí nikdy a v ničem nehledal slávy své, nébrž všecko myslil, cítil, mluvil a konal jen ke cti a slávě Boží. Byv dokonale spojen a sloučen s Bohem, už na světě tomto shledává, že smrt jeho jest pouhým vykročením ze života vezdejšího do života nebeského, kdežto bez přestání a bez závady svatí patří tváří v tvář Boha v radostech nevyslovitelných a nerušených. Takouto šťastnou smrt ovšem spůsobiti může toliko zbožný a ctnostný, nebo opravdově kající život, v němžto dobře utvrzovali bychom se modlitbou, kterou svatý Jan Klimák často a vroucně říkával. Modlitba ta zní: „Bože můj, já ničeho na světě nedoufám, než abych na modlitbách s Tebou tak ouzce spojen byl, bych nikdy od Tebe odloučen býti nemohl. Nechať lidé jiní baží po cti a po bohatství; já žádám jen s Tebou nerozlučně spojen býti, a v Tebe jediného všelikou naději svého blaha a pokoje skládati.“

3. Blahoslavený Bohumil (Amadeus), vévoda Savojský.

Savojsko, druhdy samostatné vévodství, tvořilo od roku 1720. část království Sardinského, smlouvou ze dne 24. března 1860 pak postoupeno bylo Francii.[1]) Ohraničeno jest Švýcarskem, Piemontem a francouzskými departementy (kraji) Isérerským a Ainským.

Roku 1465. zemřel Ludvík, vévoda Savojský. Nejstarší třicetiletý syn Bohumil (Amadeus VIII.), jeho nástupce, měl za choť Jolantu, sestru krále francouzského, Ludvíka XI. Dějiny světské o něm vypravují, že smlouval se a mír učinil s knížaty sousedními a příbuznými, že nucen byl válčiti s markrabětem Montferratským pro nedodržení závazků, že cestoval do Francie k svému švakrovi králi Ludvíkovi XI., kde jemu ke cti věznové v Paříži na svobodu propuštěni byli; že se spolčil s městem Benátským ku vzájemné pomoci ve válkách. Když pak ochuravěl, svěřena byla vláda jeho choti Jolantě, proti níž ale brojili jeho bratří. Bohumila zajali. Jolanta uprchla do pevnosti. Její bratr, král Ludvík, vypravil vojsko na pomoc, kterýmž za přispění vyslanců Švýcarských země zase upokojena byla. Vévoda Bohumil hledal zdraví svého v Piemontsku, avšak stav jeho zhoršil se tou měrou, že ve Verčelli na Bílou sobotu roku 1472. zemřel, maje teprvé sedm a třicet let věku svého. Následníkem jeho byl z devíti dětí nejstarší syn Filibert I.

Důležitější však jest Amadeův život náboženský. Před každým podnikem vroucně se modlíval. Den co den chodil na mši svatou, a na modlitbách trval netoliko v příbytku svém, ale i na procházkách. Častokráte zpovídal se a přijímal nejsvětější Svátost. Pýchy neznaje k poddaným byl laskav a přívětiv. Když král Ludvík XI. odbojného bratra jeho Filipa přemohl a zajal, Amadeus vyprosil mu svobodu a učinil jej nejvyšším místodržitelem ve vévodství. I choť svou Jolantu méně smířlivou udobřil.

Mírumilovný vévoda Bohumil byl však také statečný a

---

[1]) Za to, že císař francouzský, Napoleon III., pomáhal Viktoru Emanuelovi roku 1859. ve válce proti Rakousku, postoupil mu Viktor Emanuel Savojsko a Nizzu.

odhodlaný, šlo-li o práva Církve a o blahobyt země. Chudí vždycky obklopovali jej; při jídle osobně jim sloužíval. Vyslanec cizého panovníka ptal se, má-li mnoho lovčích psů? Amadeus zavedl jej do světnice, odkud spatřoval se v nádvoří veliký stůl, na něm hojnost pokrmů, a kolem něho množství chudých; i řekl vyslanci: „Hle lovčí psové, za jichžto pomocí lovím za života vezdejšího nebe.“ Vyslanec mu namítal, že jsou i špatní žebráci, jenž raději žebrotou než prací volí se živiti. Vévoda mu odvětil: „Bůh také přísně nevyšetřuje nás, nejsme-li pro hříchy své nehodni Jeho dobrodiní; muselť by nám začasté zavříti štědrou ruku Svou.“ — Jednou se musela zemi uložiti větší daň. Vévoda dozvěděv se, jak ta daň některé tlačí, sňal svůj drahocenný řetěz s krku, dal ho prodati a chudobným poplatníkům úlevu zjednati.

Kostely, kláštery a nemocnice podporoval, ale sám byl šetrný a skromný; netrpěl při dvoře svém žádné nádhery zbytečné a žádného plýtvání. Ve službě své měl toliko lidi ctnostné; nemravníky a rouhače bez okolků propouštěl ze služby.

Umíraje napomenul svou choť Jolantu, své syny a největší úřadníky řka: „Buďtež spravedlivi, milujte chudé, a Hospodin dá vám pokoj na konci života.“ O jeho pohřbu byli velmožové v rouše kajícím, ale chudí lidé dostali nové pěkné šaty. Ve Verčelli, kde vévoda Amadeus odpočívá, říká se modlitba následná: „Všemohoucí věčný Stvořiteli, který jsi na slavnou přímluvu blahoslaveného Amadea, knížete a vévody Savojského, důvěrné prosebníky od nemocí zachránil, nemocné uzdravil, vězny vysvobodil, mrtvé vzkřísil, požáry uhasil a jinými zázraky město a zem oblažil: zachraň nás od hříchů, od nemocí, od časného i věčného zla, obdař nás trpělivostí, pokorou, čistotou, statečností, považlivostí a ostatními ctnostmi ku blahu duše i těla potřebnými, a učiň nás účastny přesvatého utrpení Krista Syna Tvého a Pána našeho.“

4. Svatá Eubula, matka svatého Pantaleona.

Dnes v Církvi Řecké světí se výroční památka svaté Eubuly, matky svatého lékaře a mučeníka Pantaleona, jehož svátek máme dne 27. července. Eubula, horlivá křesťanka,

statečně hájila víru svatou naproti manželovi svému Eustorgiovi, zaslepenému a vášnivému ctiteli model pohanských. Věrna jsouc Kristu, klidnou a šťastnou smrtí odešla do království Jeho nebeského ještě před mučenickou smrtí synovou.

5. Blahoslavený Morik, Křižovník a Minorita.

Morik, člen řádu křižovníků Italských, těžkou nemocí sklíčený ležel v nemocnici nedaleko Assisi, kde toho času slavně působil svatý František.[1]) Lékaři předvídali jistou smrt. Morik vypravil posla k svatému Františkovi, a dal jej snažně prositi, aby se za něho přimlouval u Boha. Svatý František vykonal modlitbu, namočil drobty chleba v oleji z lampy hořící před oltářem Marie Panny, a poslal je Morikovi. Jakmile nemocný požil drobty, okamžitě nabyl dokonalého zdraví.

Ihned přestoupil do chudobného řádu svatého Františka, odíval se jediným toliko rouchem řeholným, jídal výhradně jen nevařené byliny; chleba a vína nikdy více nepožíval, a přece zdráv a silen byl po mnoho roků. Za posledních let svých v klášteře Orbietském mnohými zázraky od Boha oslaven byl, a dosáhnuv stáří značného, svatě v Pánu zesnul dne 30. března 1226, půl léta před svatým Františkem.

Dne 31. března.

1. Svatý Achat, biskup Antiochijský.

V Antiochii, městě Asijském (nikoli však v Antiochii proslavené svatým Petrem a Ignáciem), za vlády císaře Decia (249—251) byl biskupem Achat (Akácius), kteréhož křesťané nazývali „Dobrým anjelem“ (Agathangelos). Tento dobrý pastýř slovem i příkladem spůsobil, že křesťané pravověrní za pronásledování Deciova statečně při Kristu setrvali, an Marcionité[2]) z bázně před mučením neváhali obětovati modlám.

[1]) Svatý František z Assisi dne 4. října. —[2]) Marcionité bludaří pojmenováni po Marcionovi, jejž vlastní otec, výtečný biskup v Sinopě v Pontu, pro nepravost z Církve vyobcoval. Marcion, jejž ani papež Hygin bez svolení otce biskupa do Církve přijmouti nevolil, v Římě r. 142. ze msty stal se kacířem.

Biskup Achat sám hrdinsky vyznal Boha Jesu Krista, nedada zviklati se ve víře nižádnými hrozbami soudce pohana.

Náměstník císařský, konsul Marcian, dozvěděl se, že biskup Achat pro svou neobmezenou lásku k bližnímu jest štítem a útulkem křesťanům celé země. Dal si ho předvolati a pravil k němu: „Živ jsa pod ochranou zákonů Římských, musíš také milovati a ctíti knížata, naše ochránce.“ — Achat: „Ze všech poddaných říše nikdo více nectí císaře, nežli křesťané. Modlíme se vždycky k Bohu, aby mu dal život dlouhý, činný a šťastný; aby mu propůjčil spravedlnost a moudrost, by národy své dobře spravoval za míru blaživého.“ — Marcian: „Toť chvalitebno! Aby však císař měl ještě větších důkazů o tvé oddanosti a věrnosti, pojď a obětuj mu s námi!“ — Achat: „Pravil jsem ti, že prosím Boha velikého a pravého za jeho blaho; ale obětí nemůže kníže od nás žádati! Tato Božská čest nenáleží ani jemu, ani kterémukoli člověku!“ — Marcian: „Kterému bohu klaníš se ty? I já volím obětovati jemu kadidlo!“ — Achat: „Z té duše své přeji, aby's Ho poznal!“ — Marcian: „Které jest jméno jeho?“ — Achat: „Nazývá se Bůh Abrahamův, Isakův a Jakobův!“ — Marcian: „Jsou-li tito také bohové?“ — Achat: „Nikoli; jsou člověkové, k nimžto byl Bůh mluvil. Jeden toliko Bůh jest, Jemuž se klaněti, Jehož se báti, a Jejž milovati máme!“ — Marcian: „Ale, kdož jest Bůh ten?“ — Achat: „Hospodin, Nejvyšší, kterýž sedí nad cheruby a serafy.“ — Marcian: „Kdo jest ten seraf?“ — Achat: „Služebník Nejvyššího, a jeden z náčelníkův při dvoře nebeském.“ — Marcian: „Jaké to bájky vypravuješ! Zanech svých bytostí neviditelných, a klaněj se bohům, kteréž viděti můžeš!“ — Achat: „Nuže, pověz mi nyní i ty, jakým bohům chceš, abych obětoval?“ — Marcian: „Apolovi, zachovateli našemu, který nás chrání od moru a hladu, který vesmír osvěcuje, řídí a spravuje.“ — Achat: „Kterak že? Klaněti se a obětovati mám Apolovi, jenž nemohl sám sobě život zachovati, a jenž, zahořev láskou k mladistvé děvě, za ní běhal nepředvídaje, že nikdy nedodělá se předmětu vášně své? Nedá se o tom pochybovati, že Apolo neznal budoucnosti, neboť nevěděl, co se stane s ním. Nemohl býti bohem, an se přelstiti dal od děvčete. Vímeť, že se dal zaslepiti hanebnou vášní proti Narcisovi, a kamenem rozrazil mu hlavu. Není-liž Apolo ten

domněný bůh, který s Neptunem řemeslu zednickému se učil a králi městskou zeď za mzdu vystavěl? Ty pak žádáš, abych takovému bohu obětoval? Nechtěl by's také, abych oběti dával i Eskulapovi, jemuž Jupiter bleskem roztříštil hlavu, a necudné Venuši i nestvůrám nesčetným, kteréž vy ctíte?[1]) Ó nikoli! To se nikdy nestatie! Nebudu se klaněti těm, jichžto následovati se stydím a jimiž opovrhuji, i kdybych položiti měl život svůj. Kterak se můžete klaněti bohům, jichžto následovníky byste trestali?" — „Marcian: „Vím, že vy křesťané naše bohy pomlouváte; proto poroučím tobě, abys se mnou šel na hostinu k poctě Jupitera (Joviše) a Junony, a náležitou čest prokázal velebnosti bohův těch." — „Achat: „Kterak mohu obětovati člověku, jehož hrob ještě viděti lze na ostrově Kretě? Zdali z mrtvých vstal?" — Marcian: „Obětuj, sice musíš umříti!" — Achat: „Podobně jednají zbojníci! Polapivše pocestného, žádají buď peníze, nebo krev jeho. Já se ničeho nelekám! Zákon tresce cizoložníky, zbojníky a vražedníky. Kdybych vinen byl takového zločinu, sám bych se odsoudil. Budu-li ale k smrti odsouzen proto, že se klaním Bohu pravému: nebudu odsouzen zákonem, nébrž nespravedlností soudcovou." — Marcian: „Nemám rozkaz, abych tě soudil, nébrž abych tě donutil. Neuposlechneš-li, naložím s tebou, jak zasluhuješ." — Achat: „Já pak mám rozkaz, abych Boha svého nezapřel. Máš-li ty za svou povinnost poslouchati člověka smrtelného, jenž brzo bude kořistí červů: čím více musím já poslušen býti Boha všemohoucího, nekonečného, věčného, kterýž ráčil říci: „Kdožkoli mne zapře před lidmi, zapřímť i já jej před Otcem Svým, kterýž jest v nebesích." Mat. 10, 33. — Marcian: „Vyznal jsi blud duše své, který jsem už dávno chtěl poznati. Pravíš, že Bůh má Syna?" — Achat: „Jistě!" — Marcian: „Kdož pak

[1]) Apollo, syn Jupitera a Léty, bůh sluneční, pomocník v nemocech, bůh stád, od nichž zahání vlky; byv pro vraždu spáchanou na Aeskulapovi, bohu umění lékařského, od krále bohův z nebe vyhnán, vystavěl Laomedontovi pomocí Neptuna Troju, a bloudiv delší čas po zemi, od Jupitera nazpět povolán byl do nebe, kdež mu svěřeno vedení vozu slunečního. — Venuše, bohyně lásky, kterouž umělcové vyobrazují úplně nahou. Tyto a jiné báječné bytosti měli pohané za bohy své, klaněli se a obětovali jim. Takových nestvůr měl jediný Řím pohanský 30.000.

jest ten Syn Boží?" — Achat: „Slovo pravdy a milosti!" — Marcian: „Tak-li se jmenuje?" — „Achat: „Vždyť se's neptal po Jeho jmenu, ale jenom, kdo jest?" — Marcian: „A které jest jméno jeho?" — Achat: „Ježíš Kristus!" — Marcian: „Od které paní dostal Bůh syna toho?" — Achat: „Bůh neplodí jako člověk; Syn Jeho vyšel Mu ze srdce!" — Marcian: „Tedy jest Bůh tělesný?" — „Achat: „Jen On sám Sebe zná; my Jej za svého smrtelného života nemůžeme viděti; ale známe Jeho vlastnosti a dokonalosti, bychom Ho vyznávati a Jemu se klaněti mohli!" — Marcian: „Nemá-li těla, nemůže ani srdce míti!" — Achat: „Moudrost neváží původ svůj z těla; jsou tedy dvě věci od sebe neodvislé!"

Marcian ukončil rozmluvu, a dotíral na Achata, aby za příkladem bludařů obětoval a lid podřízený přiměl k poslušnosti. Achat pak odpověděl: „Lid neposlouchá mne, nébrž Boha. Nesmímť něco zlého raditi jemu a svůděti jej." — Marcian: „Udej mi jména těch, kteréž k lidu tomu počítáš!" — Achat: „Napsáni jsou v nebi v neviditelné knize Boží." — Marcian: „Kde pak jsou ti čarodějníci, pomahači tvoji, jenž hlásají tento blud?" — Achat: „Nikdo více než my nemá v ošklivosti čarodějství!" — Marcian: „Čarodějstvím jest nové náboženství, kteréž šíříte!" — Achat: „Máš li to za čarodějství, šíří-li se začasté jediným slovem bůžkové, kterých se bojíte a jenž jsou dílem rukou vašich? My se nebojíme toho, kterého jsme sami z kovu utvořili, ale Toho, jenž jest Pánem a Řiditelem celé přírody, jenž nás jako dobrý Otec stvořil a miloval, jenž nás jako pečlivý a smilovný Pastýř vysvobodil od smrti a pekla." — „Marcian: „Udejž mi žádaná jména, chceš-li se vyhnouti mukám!" — Achat: „Stojím před soudnou stolicí tvou, a ty žádáš jmeno moje a jmena ostatních služebníků Páně. Míníš-li snad mnohé z nich překonati ty, kteréhož já sám jediný zahanbuji? Jsi-li tak žádostiv jmen, věz, že já jmenuji se Achat, více však znám jsem pod jménem „Agathangelos" (Dobrý anjel). Mám dva společníky: Pisona, biskupa v Troji, a kněze Menandra. Čiň nyní, co ti libo!" — Marcian: „Zůstaneš v žaláři, až proskoumá císař zápisy o sporu tomto, a mně dalších rozkazů dá."

Císař Decius, čta zprávu o tom výslechu, tak se podivil moudrosti a statečnosti Achatově, že jej na svobodu propustit

kázal a dovolil, aby bez překážky náboženství svoje vyznával. Přece však odměnil Marciana, učiniv jej vrchním velitelem v Pamfylii. [1])

Slavné vyznání svatého Achata, biskupa Antiochijského, událo se dne 29. března roku 250. Řekové slaví památku jeho dne 31. března. Zápis onoho vyznání Achatova vyňat jest z listin úřadních potomstvu zachovaných.

Svatý Achat počítá se do sboru čtrnácti Pomocníků. [2]) Křesťané vzývají ho za přímluvu u Boha v pokušeních proti víře svaté.

2. Amos, prorok Starozákonný.

Amos, třetí ze dvanácti proroků Menších, byl pastýřem v Thekue, městečku asi půl třetí míle jižně od Betléma v krajině pastvinaté. Prorokoval za vlády krále Jeroboama II. v Israeli, a Oziáše v Judsku; byl tedy souvěký s prorokem Oseášem a Isaiášem. Ve svém proroctví, namířeném hlavně proti Israelsku, kárá lid z modloslužby vůbec, a z bujné prostopášnosti, z nemilosrdného a lakotného utiskování chudých, a z pohrdání proroky a pomazanými Páně zvlášť. Hrozí trestem Božím i lidu Israelskému, i některým sousedním národům, a konečně zvěstuje i blahý věk za panování oslaveného rodu Davidova v duchovní říši Mesiášově. Za své neohrožené hlásání vůle Boží i proti králi byl od kněze Bethelského, Amaziáše, obžalován a ze země vypovězen. Jeho prorocká kniha, část Písma svatého Zákona Starého, dělí se na devět kapitol, a vyznamenává se mluvou pěknou, živou a květnatou.

3. Svatý Kvido (Guido), opat, Benediktin Pomposijský.

Kvido narodil se na šlechtickém zámku v krajině Ravenské; [3]) byl prvorozeným synem otce Alberta a matky Ma-

[1]) Pamfylia, za starodávna úzký pás země, na jižním pobřeží v Malé Asii mezi Kilikií a Lykií nad zálivem Pamfylským (nyní Adalijským), kde za věku našeho jsou turecké provincie Anatolia a Adana. — [2]) Čtrnácte svatých Pomocníků dne 4. prosince, I. strana 46. — [3]) Ravenna, hlavní město provincie Ravenské v království Italském, druhdy papežské delegace, a před tím sídlo císařův Římských, králů Východogotských a Longobardských za rozličných věků. V šestém století byla Ravenna sídlem exarcha (vladaře) Řeckého.

rocie; tudíž dědicem statkův otcovských. Dobře se učil, ale byl marnivým světákem. Tu pak milost Boží dotkla se rozumu a srdce jeho. Kvido uposlechl volání toho a zahořel láskou ke Kristu. Otec radil mu, aby vstoupil do stavu manželského. Kvido pravil: „Otče, dvě nevěsty ucházejí se o ruku mou. Jedna vznešená, sličná a moudrá, ale chudá; druhá pak bohatá, ale lehkovážná. Kterou z nich mám zvoliti sobě?“ — Otec odvětil: „Vol sličnou a ctnostnou!“

Kvido uposlechl. Svlekl šat nádherný, oblekl se v roucho prosté, jmění své rozdal chudým, tajně odebral se do Říma, a tam dal se na kněžství vysvětiti. Z Říma putoval do Jerusaléma, aby uctil místa svatá, a navrátiv se do vlasti, v okolí Ravenském po tři roky cvičil se ve ctnostech křesťanských u zbožného poustevníka Martina. Po třech létech vstoupil do Benediktinského kláštera Pomposijského, kde pokorou, trpělivostí, laskavou a láskou získal sobě takové vážnosti u spolurehoiníků, že jej po smrti opata Jana „Anjela“ jednomyslně zvolili za náčelníka svého. Kvido zastával úřad opatský po čtyřicet osm roků s prospěchem skvělým. K vůli vědeckému vzdělání povolal učeného Petra Damiani[1]) za učitele do kláštera svého. Následkem toho hlásilo se takové množství mužův spásychtivých do řádu, že opat Kvido nový klášter založiti musel. Mezi novými členy řádu byl také opatův otec Albert a mladší bratr Gerard. Mniši za příkladem opata milovaného dobrovolně usnesli se, že jenom třikrát za týden budou požívati pokrmů strojených, jindy pak že budou zachovávati buď úplný půst, nebo jísti jenom jídel nepřipravovaných.

Bůh oslavil věrného služebníka svého už za živa mnohými zázraky. Císař Římsko-Německý, Jindřich III. Černý, pozval opata Kvidona k sobě, když cestoval do Říma. Svatý opat nejsa milovníkem nádhery knížecích dvorů nerad uposlechl pozvání toho.

Předvídaje blízkou smrt svou rozloučil se s bratřími klášterníky, putoval do Parmy, hlavního města bývalého vévodství Parmského, a v Burgu rozstonav se třetího dne klidně a blaženě zemřel léta Páně 1046. Bratří řeholníci přenesli tělo jeho do

[1]) Sv. Petr Damiani dne 23. února.

kláštera Pomposijského, ale císař rozkázal, aby pochováno bylo ve Špýru [1]), kdežto do té doby odpočívá.

4. Svatá Balbína, panna Římská.

Svatá Balbína byla dcera Římského tribuna čili setníka Kvirína [2]), kterého s celým domem na víru křesťanskou obrátil papež Alexander I. † roku 119. Balbína měla na hrdle nebezpečnou boulu. Papež Alexander vězněný v žaláři pod dozorem tribuna Kvirína nařídil, aby se jí na hrdlo položil řetěz, jejž on sám do té chvíle na krku nositi musel v žaláři, ale nyní z povolení Kvirinova složil. Balbína tím spůsobem byla okamžitě zázračně uzdravena, a přijala s otcem a s veškerou jeho rodinou křest svatý. Z vděčnosti k Bohu zůstala po všechen život svůj pannou. Blažené v Pánu zesnula roku 130., a pochována byla na hřbitově u silnice Apiovy, jenž napotom nazýval se hřbitovem svaté Balbiny k vůli kostelu, jejž její jmenem tam vystavěl a Bohu zasvětil papež svatý Marek.

5. Svatý Benjamin, jahen, mučeník Perský.

Abdas, biskup Perský [3]), dal rozbořiti pohanský chrám, zasvěcený ohni. Král Sapor, když před ním obžalován byl, přimlouval mu, aby chrám ten znovu dal zříditi. Když pak biskup odvětil, že to věcí nemožnou, rozkázal král, aby kostely křesťanské byly zbořeny. Za tou příčinou nastalo pronásledování mnoholeté. Biskup Abdas a mnozí jiní byli sťati. Během napotomních třiceti let množství křesťanů umučeno bylo, mezi nimi byl i jahen Benjamin. Dvacet trnů vrazili mu za nehty na rukou a na nohou, a jinak trýznili jej, až duši vypustil. Stalo se za krále Isdegerda.

---

[1]) Špýr, něm. Speier, hlavní město Bavorského vladařství Falckého, bývalé říšské město. V biskupském velechrámu jest hrobka císařův Římsko-Německých, v nížto mimo jiné i Rudolf Habsburský pochován jest. — [2]) Svatý Kvirin, mučeník, dne 30. března. — [3]) Svatý Abdas dne 28. května.

Zelený čtvrtek.

Poslední týden před Velikonocí nazývá se týmdnem velikým, svatým, pašijovým. Staviť nám na zbožnou mysl poslední události ze zemského života Pána Jesu Krista. Na Květnou neděli znázorňuje se nám slavný vjezd Kristův do Jerusaléma. Na Zelený čtvrtek slaví se poslední večeře Páně a ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní; připomínají se nám smrtelné úzkosti při modlitbě na hoře Olivetské, zráda Jidášova, polapení a odvedení Páně před soud velerady židovské. Na Veliký pátek na uváženou dává se nám odsouzení Páně na smrt, bičování, trním korunování a ukřižování Spasitele našeho, sejmutí s kříže a pochování těla Kristova v novém hrobě. Na Bílou sobotu zobrazuje se odpočinek ve hrobě, a v podvečer vzkříšení Páně, kteréž událo se druhého dne, v neděli před východem slunce.

Pašijový týden od prvopočátku v Církvi Boží světil se spůsobem zvláštním a přiměřeným. Svatý Chrysostom nazývá jej týmdnem Velikým proto, že se nám z něho vyprýštilo mnoho nevyslovitelných dobrodiní. Svatý týden vyznamenává se vážným klidem a smutkem. V kostele umlká slavný zpěv, hudba a hlas varhan. Řemeslníci přestávají konati své hlučné práce. Soudcové zastavují úřady své. Povážlivý a vzdělaný křesťan nedovolí sobě žádné malicherné zábavy. Posty stávají se tužšími, a také lidé jindy lehkovážní podrobují se postům církevním za posledních tří dnů. Křesťan věrný dává chudým hojnější almužny. Druhdy za těch dnů propouštěli se na svobodu i vězňové polepšení. Připadající svátky svatých a mučeníků překládají se na dobu pozdější, poněvadž radostná památka oslavy jejich nesrovnává se s velikým zármutkem naplňujícím duši povážlivého křesťana. Největší smutek jeví se ovšem za posledních tří dnů téhodne pašijového, z nichžto první jest Zelený čtvrtek.

Jméno své má čtvrtek ten od zelenin, kteréž křesťané za obyčejem od židů zděděným toho dne jídali. Svěcení Zeleného čtvrtku pochází z časův nejstarších. Svatý Jan Zlatoústec na ten den kázával o zradě Jidášově a o nejsvětější Svátosti.[1]) Sněm Karthaginský roku 397. zmiňuje se o Zeleném čtvrtku jako

[1]) Chrysost. opp. t. II.

o svátku v Africe už dávno svěceném. Zvláštní obřadové posvátní na Zelený čtvrtek jsou následní.

1. Církevní hodinky čili breviář duchovních. Jitřní a chvály konaly se druhdy o půlnoci jako doposud v některých klášteřích; nyní konají se odpoledne ve středu před Zeleným čtvrtkem, a zachovaly jméno „Matutinum tenebrarum," t. j. jitřní (modlitby) temné. V prvním nokturnu zpívají se žalostné zpěvy Jeremiáše proroka. Oltář už jest prázden všech okras. Na svícnech objevují se svíce žluté. Před oltářem stojí trojhran mající po obou stranách čtrnáct svící žlutých, a patnáctou nejvyšší bílou. Po každém žalmu zhasíná se jedna svíce, což znamená zradu Jidášovu, útěk všech apoštolů, když Židé Pána jali, a zapření Petrovo. Nejhořejší bílá svíce znamená Pána Ježíše, která se nezhasíná, ale za oltář se nosí a po modlitbách opět vynáší se za hluku řehtačky, poněvadž Kristus setrval, když všickni rozutíkali se, a poněvadž Jeho Božství jenom na chvíli zatemnilo se a zmizelo zrakům lidským při smrti, a zase objevilo se v plné velebnosti. Hluk řehtačky značí hlučící a křičící židy, jenž se domáhali odsouzení Kristova.

2. Mše svatá na Zelený čtvrtek v bílé barvě připomíná spůsobem slavnějším ustanovení nejsvětější Svátosti toho dne o poslední večeři. Při Gloria („Sláva na výsostech Bohu"), ozvou se ještě zvonky v kostele a zvony na věži; ale pak umlknou až do soboty. Při mši svaté a při nešení velebné Svátost i na zvláštní oltář pobočný místo zvonků slyšeti jest smutné dřevěné klapačky. Do kostela po ten čas svolává se lid řehtačkou. Zvony jsou znakem apoštolů volajících věřící do Církve a ke službám Božím. Když se apoštolové rozprchli a umlkli, mlčí také zvony. Na Zelený čtvrtek slouží jenom správce kostela: farář, děkan nebo biskup, mši svatou.[1]) Ostatní kněží a věřící přijímají tělo Páně z rukou jeho na památku, že toho dne Pán Ježíš ponejprv Tělo Své dával apoštolům. Při této mši svaté proměňuje kněz dvě hostie, z nichžto jednu požívá, druhou pak uschová na Velký pátek, kdy se mše svatá neslouží, nébrž toliko kněz sám přijímá ji.

---

[1]) Výjimka bývá, připadne-li na Zelený čtvrtek zasvěcený svátek Zvěstování Panny Marie, kdy k vůli věřícím několik mší svatých slouží se, aby jim obcovati mohli. Ale půst zůstává i na takový Zelený čtvrtek.

3. **Svěcení olejů.** Jenom biskup v kostele svém světí na Zelený čtvrtek oleje z oliv připravené, jichžto se užívá při udělování svatých svátostí a při svěcení církevním. Světí pak biskup a) olej potřebný ke křtu svatému, a olej k poslednímu pomazání pro nemocné; b) olej smíšený s balsamem čili křížmo k svatému biřmování, ku svěcení kněží, nového kalicha, kamene oltářního, melchisedechu čili zlatého polokruhu, do něhož se v monstranci dává velebná Svátost, ku slavnému svěcení kostela a křestné vody. Svěcení svatých olejů koná biskup mezi mší svatou na Zelený čtvrtek krásnými obřady, a pozdravuje svěcené oleje on sám i přítomní kněží třikrátní poklonou a provoláváním: „Ave sanctum chrisma! Ave sanctum oleum!“ a políbením nádoby. Tyto svaté oleje hned po svěcení rozešlou se v nádobách menších všem biskupským vikářům (na Moravě děkanům), kteříž je rozdají buď ještě na Zelený čtvrtek nebo na Velký pátek do zvláštních dobře uzavřených nádobek pro každou duchovní správu čili faru.

4. **Přenešení velebné Svátosti** s hlavního oltáře na zvláštní k tomu připravený oltář osvětlený a kvítím ozdobený, na vděčnou paměť křesťanu katolickému uvodí odchod Pána Ježíše na horu Olivetskou po poslední večeři velikonoční. Při průvodu tom zpívá se svatého Tomáše Akvinského chvalozpěv: „Pange lingua.“[1]) Na ten den má křesťan vděčně navštěvovati Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti, má s Ním bdíti a modliti se dle rozkazu v zahradě Getsemanské daného apoštolům: „Bděte ž a modlete se, abyste nevešli v pokušení!“ Mat. 26, 41. Pro hříchy naše Pán modlil a krví potil se; proto kajicně máme vyžadovati sobě smilování Jeho.

5. Pak následuje obřad **odkrytí oltářův**, a čištění jich yzopem ve svěcené vodě namočeným. Obřad tento představuje nám **svlečení Pána Ježíše a obnažení Jeho**. Kněz modlí se při tom přiměřený žalm 21.: „Bože, Bože můj, shlédniž na mne; proč jsi mne opustil?“

6. Konečně pak ve chrámích biskupských následuje „**umývání nohou**.“ Pán Ježíš po poslední večeři vstal, svlekl roucho Své a přepásal se. Potom nalil vody do měděnice a počal umývati nohy učeníkům a utírati šatem, kterýmž byl přepásán.“ Jan 13, 4. 5.

---

[1]) Viz slavnost „Božího Těla.“

To učinil Pán, aby nám zůstavil příklad pokory a úslužnosti; neboť na konci řekl učeníkům Svým: „Víte-li, co jsem učinil vám? Vy mne nazýváte Mistrem a Pánem, a dobře pravíte; jsemť zajisté. Poněvadž tedy já umyl jsem nohy vaše, Pán a Mistr: i vy máte druh druhu nohy umývati; příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jakož jsem já učinil vám, tak i vy učinili.“ Jan 13, 12—15. Proto nazývá se obřad ten jazykem církevním „Mandatum,“ to jest „rozkaz.“ Biskup, pokleknuv před každým, umývá dvanácti starcům chudobným nohy, utírá je rouchem bílým, líbá je, a pak obyčejně buď hostí je a sám jim slouží, nebo dává jim peněžitý nebo jiný dar. I katoličtí císařové a císařovny, králové a královny na Zelený čtvrtek podobným spůsobem umývají nohy starcům a stařenám nuzným, hostí a obdarují je z vděčné památky na pokoru, lásku a milost našeho Pána a Vykupitele Jesu Krista.

Veliký pátek.

Velký pátek jest v Církvi katolické dnem největšího smutku. Syn Boží, pravý Bůh od věčnosti, v čase člověkem učiněný, na kříži umřel za nás toho dne. Proto vděčně truchlí křesťan katolík a přísně postí se. Kněží v kostelním rouše barvy černé padají před oltářem na tváře své, a připravují se, aby důstojně uctili památku výkupné smrti Kristovy. Na oltáři nejsou svíce rozžehnuty, kadidlo nepovznáší se k nebesům. Tiše jde biskup nebo kněz k oltáři. Čtou se proroctví, a konají se přiměřené modlitby. Pak zpívá se umučení Pána našeho Jesu Krista podle sepsání svatého Jana evangelisty, po němž říkají se modlitby za veškeru Církev, za papeže, za biskupy, kněze, jahny, podjahny a ostatní služebníky církevní, za císaře a krále, za čekatele křestu, za všeobecné potřeby všeho křesťanstva, za bludaře a rozkolníky, za židy a pohany, aby je Bůh osvítiti ráčil. Církev svatá za všecky modlí se zvláště na Veliký pátek, kdy Zakladatel její, Ježíš Kristus, na kříži rozpjatýma rukama volí veškeren svět k Sobě přitáhnouti a spasiti.

Po modlitbách těch biskup nebo kněz odhaluje svatý kříž do té chvíle zahalený za zpěvu dojemného, klade jej na černé roucho prostřené, klaní se Kristu a líbá Jeho svaté rány

on, kněží a všickni přítomní křesťané během pátečního a sobotního dne, navštěvujíce hrob Boží. Dojemný obřad ten znázorňuje nám uložení těla Kristova do hrobu Josefem z Arimathie a Nikodemem. Mezi líbáním kříže zpívá sbor zpěváků pohnutlivé nářky Boží na nevděk lidu za veliká dobrodiní jemu prokázaná.

Po krásném obřadu tom přenáší se svatá hostia z malého oltáře na velký, kdež ji biskup nebo kněz přijímá. Na Veliký pátek, kdy Kristus krvavým způsobem obětoval se na kříži Otci nebeskému za spásu všeho člověčenstva, nekoná se nekrvavá oběť mše svaté, nébrž požívá se toliko velebná Svátost na Zelený čtvrtek připravená.

Potom přenáší se velebná Svátost do Božího hrobu, a vystavuje se v zastřené monstranci na oltáři květinami a svícemi ozdobeném, aby všickni věřící po celý den páteční a sobotní Krista Pána navštěvovali, Jemu se klaněli a Jej odprošovali. Odpoledne konají se církevní modlitby jitřní a chvály jako ve středu před Zeleným čtvrtkem, a ve čtvrtek před Velikým pátkem.

Bílá sobota.

Bílá sobota jest svatvečer Velikonočního hodu Božího. Důmyslně začíná se toho dne žehnáním a svěcením ohně nového před vchodem chrámovým a modlitbou, aby Bůh srdce lidská milostí Ducha Svatého osvítiti a nás k důstojnému slavení svátků Velikonočních připraviti ráčil, jakož světlo téhož dne rozžehnuté neuhasínajíc svítí v kostele. Pak světí se také před kostelem pět zrn kadidlových, kteréž pět ran Kristových vyznamenávají a do paškalu čili do svíce Velikonoční se vtlačují. Ohněm posvěceným rozžehá se svíce, kterouž rozsvěcují se cestou do kostela a k oltáři tři svíce na svícně tříramenném, a pokaždé radostně volá jahen: „Světlo Kristovo!“ Ostatní kněží pak a sbor zpěváků pokleknuvše odpovídají: „Díky Bohu!“ — Obřad ten zobrazuje několikeré zjevení se Krista vzkříšeného, radost apoštolů a rozšiřování světla evangelia svatého. Mezi přeslavným zpěvem jahna „Exultet“ dává se patero zrn kadidlových na paškál, který se rozžehá spolu se všemi lampami v kostele. Říkají se proroctví, světí se voda křestná, a při

oltáři osvětleném a ozdobeném slouží se mše svatá. Po „Gloria“ zase rozezvučí se zvony v kostele i na věži, a zavzní třikráte velebné velikonoční „alleluja,“ kteréž také krásné „Ite missa est“ doplňuje.

Za starodávna v Církvi zvláště v sobotu před Božím hodem Velikonočním dospělí lidé, byvše dříve vyučeni svatému náboženství, bývali křtěni a přiodíváni rouchem bílým, kteréž nosili až do první neděle po Velikonoci. Od toho roucha bílého má sobota před slavností Velikonoční jméno sobota Bílá, a první neděle po Velikonoci název neděle Bílá. Dospělým křtěncům za starodávna na Bílou sobotu při mši svaté podávalo se mléko a med na znamení, že křtem svatým došli synovství Božího. Odtud pochází obyčej v Čechách i na Moravě, že na Zelený čtvrtek, Veliký pátek a Bílou sobotu jídají se jidášky medem natřené.

K večeru slaví se radostná památka vzkříšení Páně. Nejsvětější Svátost vynáší se z Božího hrobu, koná se průvod buď v kostele nebo kolem něho, a všechen lid zpívá píseň: „Vstalť jest této chvíle ctný Vykupitel!“ Vítězný průvod ten pohybuje se za zpěvu a zvuků zvonových k oltáři hlavnímu, kde se radost ze vzkříšení Páně korunuje svatým požehnáním.

OBSAH.

Měsíc únor.

Strana

Středa popelečná. Po neděli II. po Devítníku 8

Dne 1. 1. Svatý Ignác, biskup Antiochijský, mučeník 17
2. Svatá Brigita, panna Irčanka 22
3. Blahoslavený Antonín Peregrin, poutník, dobrovolný žebrák . 22
4. Svatý Sever (Šebíř), biskup Ravenský, Vincencia (Čeňka), jeho choť, a Inocencia, panna, jejich dcera 23
5. Svatý Pionius, kněz, Sabina, Asklepiada, Dionysius (Diviš), a spolumučeníci Smyrenští 24

Dne 2. 1. Slavnost Očišťování blahoslavené Panny Marie, Hromnice . . . 24
2. Svatý Kornelius, setník, biskup Cesarejský, mučeník 26
3. Svatá Hadeloga, princesna, prvá abatyše Kitzingenská 28
4. Svatý Adalbald, vévoda Francký 29
5. Svatý Apronian, žalářník, mučeník Římský 30
6. Svatý Vavřinec, arcibiskup Kentrberyský 30

Dne 3. 1. Svatý Blažej, biskup v Sebastě, mučeník 30
2. Svatý Ansgar, arcibiskup Hamburkský 33
3. Svatý Celerin, jahen, Celerina, Laurentin a Ignát, příbuzní, mučeníci Afričtí 35
4. Svatý Kandid, mučeník Římský 35
5. Svatý Vavřinec Osvětitel (Illuminator), biskup Spoletský . . . 36

Dne 4. 1. Svatý Ondřej Korsini, biskup Fiesolský 37
2. Svatá Veronika Jerusalémská, učenice Páně 39
3. Svatý Gilbert (Guilbert), zakladatel řádu v Anglicku 39
4. Svatý Gelasius, pacholík Piačenzský 40
5. Svatý Hraban Maurus, arcibiskup Mohučský 41
6. Svatý Rembert, arcibiskup Hamburkský 42
7. Blahoslavená Joanna (Johana) Valoiská, královna francouzská 43
8. Svatý Mikuláš Studita, mnich Cařihradský 44
9. Ctihodný Jiří Vsevolodovič, kníže Vladimírský 44
10. Svatý Fileas. biskup Damietský, mučeník 45

Dne 5. 1. Svatá Háta (Agatha), panna, mučenice Sicilská 46
2. Svatý Fruktuos, biskup Taragonský, a jeho jahnové: Augurius a Eulogius (Ložek), spolumučeníci 52

Strana
3. Svatý Indrakt, kralevič Iraký, jeho sestra Dominika, a devět spolumučeníků 53
4. Blahoslavený Domician, kníže, náčelník Korutanský, a jeho choť Maria 54
5. Svatý Albin čili Albuin, biskup Brixenský, a jeho předchůdce, svatý Ingenuin 55
6. Svatá Adela (Adelheid) a Bertrada, panny, sestry, abatyše . . 55
7. Svatá Háta (Agatha) Hildegarda, hraběnka palatinka Korutanská 56
Dne 6. 1. Svatá Dorota (Dorothea), Bohdanka, a její sestry Krista a Kalista, panny, a Theofil (Bohumil), mučeníci Cesarejští 58
2. Svatý Silvan, biskup, Lukáš, jahen, Mucius, čtenář, a Julian, lékař, mučeníci Emeští 63
3. Svatý Amand (Milota), biskup Maastrichtský 64
4. Svatý Ina, král Vessexský v Anglii, a jeho choť Ethelburga 65
5. Svatý Guarin, kardinál, biskup Palestrinský 66
6. Blahoslavená Hildegunda, vdova, Premonstrátka 67
Dne 7. 1. Svatý Romuald, opat, zakladatel řádu Kamaldolského . . . 68
2. Svatý Richard, král Vessexský 71
3. Blahoslavený Rainer, bratr Cisterciák 72
4. Svatá Juliana, vdova Boloňanka 73
5. Blahoslavený Antonín Stronkonský, laik Minorita 73
6. Pius IX., Veliký, papež 74
Svatý Josef Leonisský, Kapucín, Italian 81
Památka trnové koruny Pána Jesu Krista 82
Dne 8. 1. Svatý Jan z Mathy, zakladatel řádu Trinitářů 85
2. Ctihodná Maria Mlada, abatyše Svato-Jirská v Praze 89
3. Blahoslavený Isaiáš Boner, Polák, poustevník Augustinian . . 90
4. Svatý Honorát, biskup Milánský 91
5. Svatá Kvinta, žena, mučenice Alexandrijská 91
6. Svatý Sáva II., arcibiskup Srbský 92
Dne 9. 1. Svatá Apollonia (Apolina, Apoléna), panna, kmet Metras, žena Kvinta, Serapion, Julian, Chronion Eunus, voják Besas, Macer, Epimach, Alexander, Ammonaria, Merkuria, Dionysia, Heron, Ater, Isidor, Dioskor, Nemesius, mučeníci; vojínové Ammon, Zeno, Ptolomeus, Ingenuus, stařeček Theofil, vyznavači Alexandrijští, Ischyrion, úřadník, mučeník Egyptský 92
2. Svatý Modest, biskup, apoštol Korutanska 96
3. Svatý Roman Divotvorce, mnich Antiochijský 97
4. Blahoslavený Marian, opat, Benediktin Skotský 98
5. Svatý Rainald, biskup Nucerijský 99
Neděle I. postní „Černá.“ 99
Dne 10. 1. Svatá Scholastika (Škonka), panna, zakladatelka klášterů Benediktinek 109
2. Blahoslavený Vilém, pekař, kajicník, poustevník 111

Strana
3. Svatá Sotera, panna Římská, mučenice 112
4. Svatá Sura (Zuvarda), panna, mučenice Dortrechtská 112
5. Svatý Prochor, mnich Kyjevský 113
Dne 11. 1. Sedmero zakladatelův Servitů 113
2. Svatá Theodora (Bohdarka), císařovna Cařihradská 116
3. Svatá Eufrosina, klášternice Egyptská 116
4. Blahoslavený Jan de Britto, mučeník, Jesuita, Lisaboňan . . 119
5. Svatý Lazar, biskup Milánský 122
6. Svatý Adolf, biskup Osnabrůcký ve Vestfálsku 122
7. Svatí mučeníci Karthaginští 123
8. Svatý Jonáš, mnich, zahradník v Egyptě 125
9. Blahoslavený Martin, kanovník řeholný, kněz 126
Dne 12. 1. Svatý Titus, první biskup Kretský 126
2. Svatý Benedikt Anianský, opat 130
3. Svatá Eulalia Barcelonská, panna, mučenice 130
4. Svatý Konstancius, hrabě, zakladatel kostelů a kláštera . . . 131
5. Svatý Ludan, poutník Skotský 131
6. Svatý Alekšej (Aleksa), metropolita Kyjevský 132
Dne 13. 1. Dvacet šest svatých mučeníků Japonských 133
2. Svatý Řehoř II., papež 138
3. Svatá Kateřina de Ricci, panna Dominikánka 140
4. Svatý Gilbert, biskup Meauxský 141
5. Blahoslavený Jordan, Dominikán 142
6. Svatá Fuska, panna, a Maura, její pěstounka, mučenice Ravenské 142
7. Svatý Benignus (Benuš), kněz, mučeník Tuderský 143
8. Svatá Juliana, vdova Turinská 144
9. Svatá Ermenilda, královna v Mercii 144
10. Simeon (Štěpán Nemanja), král Srbský, mnich 145
Dne 14. 1. Den úmrtí svatého Cyrilla, apoštola Slovanského 146
2. Svatý Bruno (Břenek, Břetislav), apoštol Prusův 151
3. Svatý Valentin, biskup, Prokul, Efeb a Apolonius, mučeníci Terničtí (Interamnenští) 152
4. Svatý Valentin, kněz, mučeník Římský 153
5. Blahoslavená Kristina Spoletská, Augustinianka 156
Památka kopí a hřebů Páně 157
Dne 15. 1. Svatý Rajmund Penafortský, Dominikán 160
2. Svatí Faustin a Jovita, bratří mučeníci Brescijští 162
3. Svatý Efrem Syrský čili Edesský, kněz, učitel církevní . . . 163
4. Svatý Sigfrid (Žibřid), biskup Švédský 165
5. Svatá Agapa, panna, mučenice v Interamně 166
6. Ctihodní Františkáni v Praze umučení 166
7. Svatá Georgia (Jiřinka), panna Klermontská 168
Dne 16. 1. Svatý Řehoř X., papež 168
2. Svatý Onesim, biskup Efeský, mučeník 171
3. Svatá Juliana, panna, mučenice Nikomedijská 174

Strana
4. Svatý Honest, kněz, mučeník, věrověst Pampelonský 176
Dne 17. 1. Svatý Flavian, arcibiskup Cařihradský, mučeník 177
2. Svatá Mariamna, panna apoštolská 179
3. Svatí Theodul a Julian, mučeníci Cesarejští 179
Neděle II. postní, „Pražná“ 180
Dne 18. 1. Svatý Šimon, biskup Jerusalémský, mučeník 189
2. Ctih. Godešalk, opat Želivský 192
3. Svatý Mansvet (Miloslav), biskup Milánský 193
4. Svatý Kolman (Koloman), biskup Lindisfarnský 193
5. Svatá Konstancia, princesna, Atika a Artemia, sestry, panny Římské 193
Dne 19. 1. Svatý Konrád, Piačenzan, šlechtic, poustevník 195
2. Svatý Barbát, biskup Beneventský 197
3. Svatý Gabin, kněz, mučeník Římský 198
4. Svatý Odran, vozka, mučeník 198
5. Svatý Julian, jeho sluha Chronion Eunus a vojín Besas, mučeníci Alexandrijští 199
Dne 20. 1. Svatý Nikefor, mučeník Antiochijský 199
2. Svatý Oldřich (Ulrich), kněz, poustevník Anglický 202
3. Svatý Šahdust (Skiadustes), biskup Perský, mučeník 203
4. Svatý Lev Divotvorce, biskup Katanejský 203
Dne 21. 1. Svatý Tyranion, biskup Tyrský, a jeho spolumučeníci 204
2. Svatý Daniel (Daněk), kněz, a svatá panna Varda, mučeníci . 207
3. Svatá Eleonora (Lenorka), královna Anglická, vdova 207
4. Ctihodný Šimonek Abelesův, Pražan 207
5. Svatý Hilar, papež 209
6. Svatá Irena, panna Římská 210
7. Svatý Zachariáš (Zach, Zachař), patriarcha Jerusalémský . . 210
8. Blahoslavený Pipin, major domus králů Austráských . . . 211
Dne 22. 1. Sídlení svatého apoštola Petra v Antiochii 212
2. Svatý Papias, biskup Hierapolský 213
3. Svatý Ariston, učeník Páně 214
Dne 23. 1. Svatý Petr Damiani, kardinal biskup Ostijský, učitel církevní . 214
2. Svatý Seren, zahradník, mučeník břemský 217
3. Svatá Marta, panna Asturijská, mučenice 219
4. Svatá Romána, panna Římská 220
5. Svatá Milburga, panna, abatyše, Angličanka 221
6. Svatý Lazar, mnich Cařihradský, malíř 222
Dne 24. 1. Svatý Matěj (Bohodan), apoštol Páně 223
2. Svatý Felix III., papež 225
3. Svatí Montan, a spolumučeníci v Africe 227
4. Svatý Edilbert, král Kentský v Anglii 228
5. Svatý Robert Arbriselský, zakladatel řádu „Chudých Kristových“ 229
Památka pohřebního plátna Pána Jesu Krista 230
Dne 25. 1. Svatá Valpurga, panna, Angličanka 233
2. Svatí Viktorin, a spolumučeníci Egyptští 235

Strana

3. Svatý Tarasius, patriarcha Carihradský 236
4. Svatý Cesarius, lékař, císařský pokladník 237
Dne 26. 1. Svatá Markéta Kortonská, kajicnice 238
2. Svatý Alexander, patriarcha Alexandrijský 241
3. Svatý Porfyrius, sedlář, biskup v Gaze 242
4. Svatý Nestor, biskup Magydský, mučeník 243
Dne 27. 1. Svatý Baldomer, zámečník Lyonský 245
2. Svatý Leander, arcibiskup Sevilský 247
3. Svatá Honorina (Ctirada), panna, mučenice francouzská . . . 248
Dne 28. 1. Svatý Roman, poustevník, opat Kondatský 248
2. Svatí Nymfa a Eubul, prvokřesťané 252
Dne 29. 1. Svatý Fokas, zahradník, mučeník Sinopský 252
2. Svatý Osvald, biskup Vorcesterský 254

Měsíc březen.

Neděle III. postní, „Kýchavná“ 256
Dne 1. 1. Svatý Řehoř, biskup Nysský 264
2. Svatá Antonina, mučenice Nicejská 265
3. Svatá Eudoxia, kajicnice, mučenice Syrská 265
4. Svatá Domnina, panna Syraká 270
5. Blahoslavený Bonavita, kovář, Italian 270
6. Svatý Albín (Albík), biskup Angerský 271
7. Svatý Suidbert (Svibert), biskup 271
Dne 2. 1. Svatý Simplicius, papež 272
2. Blahoslavená Anežka (Nětiše) Česká, Přemyslovna, abatyše Pražská 273
3. Svatý Ceada, biskup v Mercii Anglické 282
Dne 3. 1. Svatá Kunhuta (Kunigunda, Kuna, Kunka), císařovna Římsko-německá 283
2. Svatý Marin, vojín, a Římský senátor Asterius, mučeníci . . . 285
3. Svatá Piamona, panna Egyptská 286
4. Svatá Kamila, panna Auxerreská 287
5. Svatý Matin (Emetrius), rolník, mučeník 288
6. Svatý Tician, biskup v Brescii 288
7. Svatá Arthelaida, panna Beneventská 288
8. Svatý Anselm, opat Nonantulský v Italii 289
Dne 4. 1. Přenešení svatého Václava, vévody Českého 290
2. Svatý Lucius I, papež, mučeník 293
3. Svatý Ovín, královský ministr, mnich Anglický 294
4. Svatý Basin, arcibiskup Trevírský 295
5. Ctihodný Vasilko (Vasilij), kníže Rostovské 296
6. Ctihodný Daniel Alexandrovič, kníže Moskevské 297
Památka pěti ran Pána Ježíše 297
Dne 5. 1. Svatý Kazimír, královic Polský 300

Strana

2. Svatý Jan Josef od svatého kříže, bosák František 304
3. Svatá Oliva, panna, mučenice Brescijská 306
4. Svatý Bohumil (Theofil), biskup Cesarejský 306
5. Svatý Konon, zahradník, mučeník Karmelský 306

Dne 6. 1. Blahoslavený Bedřich (Friedrich), opat Premonstrát 307
2. Svatý Fridolin, první věrověst Alemannův 309
3. Svatá Koleta, panna, Klariska Francouzská 311
4. Svatý Chrodegang, státní ministr, arcibiskup Metský 312

Neděle IV. postní, „Družebná“ 313

Dne 7. 1. Svatý Tomáš Akvinský, učitel církevní 322
2. Svatá Perpetua a Felicita, svatí Saturnin, Revokát, Satur a spolumučeníci Karthaginští 328

Dne 8. 1. Svatý Jan Boží, zakladatel Milosrdných bratří 334
2. Svatý Julian, arcibiskup Toledský 336
3. Svatý Poncian, jahen Karthaginský 337
4. Svatá Kleopatrina, panna Solunská 337

Dne 9. 1. Svatá Františka Římská, vdova 338
2. Svatá Kateřina Boloňská, Klariska 341
3. Svatý Pacian, biskup Barcelonský 342
4. Svatý Vitalis, opat Basilianský, Sicilian 342

Dne 10. 1. Čtyřicet svatých mučeníků Sebastijských 344
2. Svatý Makarius (Bláha, Blažený), biskup Jerusalemský . . . 347
3. Svatá Agapa a Mariana (Marina). panny Antiochijské 347
4. Svatá Anastasia (Nestázka) Patricia, poustevnice Egyptská . . 348

Dne 11. 1. Svatý Eulogius (Ložek), zvolený biskup Toledský, mučeník . . 348
2. Ctihodný Matějček, nevinný pacholík 352
3. Svatá Anjela, vdova, učená Františkánka 353
4. Svatý Sofronius (Mudrota) patriarcha Jerusalémský 354
5. Svatý Konstantin, král, mlynář, mnich, mučeník 355
6. Svatý Benedikt (Beneš), arcibiskup Milánský 356
7. Blahoslavená Auria (Zlata), panna Benediktinka 357

Památka nejdražší Krve Pána Ježíše 357

Dne 12. 1. Svatý Řehoř I. Veliký, papež, učitel církevní 360
2. Svatý Petr, jahen, žák svatého Řehoře 365
3. Svatý Theofanes Isauricus, Confessor, mnich 365
4. Svatý Theofanes, arcibiskup Sicilský 366
5. Svatý Theofor (Bohonosný), mnich Cařihradský 366
6. Svatá Fina, panna, Italka 367
7. Blahoslavená Justina (Pravomila), panna, Italka 367
8. Ctihodný Diviš (Dionys), Kartusián Belgický 368

Dne 13. 1. Svatá Eufrasia, panna Cařihradská 369
2. Svatí Ruderik, kněz, a Šalomoun, mučeníci Španělové 378
3. Svatá Kenocha, panna Skotská 374
4. Svatý Nikefor, patriarcha Cařihradský 375
5. Svatý Theodor (Bohdar) Graptus, mučeník Apamejský 377

Strana
Neděle V. postní, „Smrtelná“ 378
Dne 14. 1. Svatá Mathilda, královna a matka císařova 391
2. Svatý Leobin, biskup Karnutský v Galii 394
3. Svatý Alexander, mučeník Macedonský 395
Dne 15. 1. Svatý Longin (Dlouhoš), setník, mučeník Cesarejský 396
2. Svatý Abraham, poustevník, a jeho neteř Maria, v Mesopotamii 399
3. Svatý Aristobul, biskup, apoštol v Britanii 403
4. Svatá Matrona, panna, mučenice Soluňská 403
5. Svatá Leokricia, panna, mučenice Kordovská 404
6. Blahoslavený Kléments Dvořák (Hofbauer), Moravan, generální vikář Redemtoristů 404
7. Nalezení ostatků svatého Vojtěcha 407
Dne 16. 1. Svatý Zachariáš (Zach, Zachař), papež 411
2. Svatý Julian, kněz, mučeník Antiochijský 411
3. Svatý Hilarius, biskup, Tacian, jahen, Felix, Largus a Diviš, spolumučeníci Voglejští 414
4. Svatý Papa, biskup Larandský, mučeník 416
5. Svatý Valentin, biskup Tarračinský, a Damian, jeho jahen, mučeníci 416
6. Svatá Eusebia (Smíla), panna, abatyše 418
7. Svatý Heribert, arcibiskup Kolínský 419
8. Blahoslavená Benedikta Assiská, abatyše, Klariska 419
9. Blahoslavená Amáta (Milona), panna Klariska 420
Dne 17. 1. Svatý Patrik, biskup, apoštol Irska 420
2. Svatý Agrikola, biskup Kabilonský v Galii 424
3. Svatá Gertruda (Kedruta), abatyše Nyvelská 425
4. Svatá Vivencia, panna Kolínská 426
5. Svatý Josef Arimathejský, učeník Páně 426
6. Svatá Vitburga, panna Angličanka 427
Dne 18. 1. Svatý Edvard (Eduard), král Anglický, mučeník 428
2. Svatý Cyrill, biskup Jerusalémský 430
3. Blahoslavený Jan Sarkander, kněz, mučeník Moravan 433
4. Svatý Alexander, biskup Jerusalémský 441
5. Svatí Narcis, biskup Gironský, a Felix, jahen, mučeníci . . . 441
6. Svatý Anselm, biskup Lucký v Italii 442
Dne 19. 1. Svatý Josef, pěstoun Pána Jesu Krista, patron Církve katolické . 443
2. Svatý Pancharius, mučeník Nikomedijský 449
3. Svatý Jan, opat Spoletský v Italii 449
4. Svatý Leoncius, biskup Sainteský ve Francii 450
5. Blahoslavená Sibylina, panna, Dominikánka Pavijská 450
Svátek Sedmibolestné Panny Marie 451
Dne 20. 1. Svatý Jáchim a svatá Anna, otec a matka blahosl. Marie Panny . 456
2. Svatý Archip, spolubojovník svatého Pavla apoštola 460
3. Svatý Olbram, biskup Sánský, věrověst Friesův 460
4. Svatý Kutbert, biskup Lindisfarnský 462

Strana
5. Svaté ženy mučenice Amiské: Alexandra, Klaudia, Eufrasia, Matrona, Juliana, Eufemia (Ofka) a Theodosia 463
6. Blahoslavený Moric (Mauricius) Uherský 463
7. Svatý Arčil, král Iberie, mučeník 464
8. Svatý Martin z Dumy, arcibiskup Bražský, věrověst Svevův . 465
Dne 21. 1. Svatý Benedikt (Beneš), opat Montekasinský, patriarcha a zákonodárce řeholníků v zemích Západních 467
2. Blahoslavený bratr Klaus (Mikuláš), poustevník Švýcar 474
3. Svatý Beryl, biskup Katanejský na Sicilii 478
4. Svatí Filemon a Domnin, mučeníci Italští 478
5. Svatý Justinian (Upravda), biskup Verčelský v Italii 478
6. Blahoslavená Santuča (Světička), abatyše Italka 479
7. Blahoslavený Ugolin, mnich Augustinian Kortonský 480
8. Svatý Lupicin, opat Lauconneský 481
Neděle „Květná“ 481
Dne 22. 1. Svatá Kateřina, vdova, Švédka 485
2. Svatý Jakob, kněz, a jeho sestra Maria, mučeníci Perští . . . 486
3. Svatý Sergius Pavel, biskup Narbonský 487
Dne 23. 1. Svatý Serapion Sindonita, poustevník, Egyptan 488
2. Svatý Alfons Turibius, arcibiskup Limanský 490
3. Svatý Viktorian, vladař, mučeník Karthaginský 492
4. Svatý Liberat, lékař Karthaginský, mučeník 493
5. Svatý Šimon, chlapeček, mučeník Tridentský 494
6. Svatý Prokul, biskup Veronský 494
7. Ctihodný Bernard Klód, právník, kněz Pařížský 495
8. Ctihodný Nikon, opat Kyjevský 496
Dne 24. 1. Svatý Gabriel, archanjel 496
2. Ctihodná Berta, královna Kentská 498
3. Svatý Artemon, biskup v Seleucii 499
4. Svatý Aldemarius, kněz, mnich Kasinský 499
5. Blahoslavená Berta, abatyše Kapriolská 500
6. Blahoslavená Rixa (Riksa), královna Polská 501
7. Ctihodný Lazar, zakladatel kláštera Muromského 501
Dne 25. 1. Zvěstování blahoslavené Panny Marie 502
2. Svatý Irenej (Lubomír), biskup Srěmský, mučeník 509
3. Svatý Pelagius, biskup Laodikejský 511
4. Svatý Humbert, zakladatel kláštera Landrackého 511
5. Svatý Richard, pacholík, mučeník Pařížský 512
6. Svatý Dismas, lotr kajicník s Kristem ukřižovaný 513
Dne 26. 1. Svatý Haštal, dvořan císařský, Říman, mučeník 515
2. Svatý Ludgar, prvý biskup Münsterský 518
3. Svatí Kvadrát, biskup, Theodosius, Emanuel, Sabin a 40 spolumučeníků Syrských 519
4. Abraham, arciotec Israelitův 519
Dne 27. 1. Svatý Rupert, biskup Solnohradský, věrověst mezi Němci a Slovany 521

Strana
2. Svatá Augusta, panna, mučenice Seravalská 522
3. Svatý Jan, tesař, poustevník Egyptský 522
4. Svatá Lydia, šarlátnice, hostitelka svatého Pavla 524
Dne 28. 1. Svatý Sixtus III., papež 525
2. Svatý Guntram, král Franko-Burgundský 527
3. Svatý Hesychius, kněz Jerusalémský 528
4. Svatá Maria de Mallye, šlechtična francouzská 529
5. Svatý Eustrát, mnich Kyjevský, mučeník 530
Dne 29. 1. Svatí Jonáš a Barachjesus, bratří, mučeníci Perští 531
2. Svatý Berthold, prvý převor řádu blahoslavené Panny Marie Karmelitské 534
3. Svatý Eustas, opat, věrověst Bavorský 535
4. Svatý Vilém, biskup Poitierský 536
5. Svatý Ludolf, biskup Ratiborský, mučeník 536
Dne 30. 1. Svatý Kvirin, tribun Římský, mučeník 537
2. Svatý Jan Klimák, opat Sinaiský 538
3. Blahoslavený Bohumil (Amadeus), vévoda Savojský 541
4. Svatá Eubula, matka svatého Pantaleona 542
5. Blahoslavený Morik, Křižovník a Minorita 543
Dne 31. 1. Svatý Achat, biskup Antiochijský 543
2. Amos, prorok Starozákonný 547
3. Kvido (Guido), opat, Benediktin Pomposijský 547
4. Svatá Balbína, panna Římská 549
5. Svatý Benjamin, jahen, mučeník Perský 549
Zelený čtvrtek 550
Velký pátek 553
Bílá sobota 554

Abecední ukazatel

II. dílu „Církevního Roku,“

pro měsíc únor a březen.

Strana

Abelesův Šimonek, pacholík, mučeník Pražský, dne 21. února 207
Abraham, poustevník v Mesopotamii, dne 15. března 399
Abraham, arciotec Starozákonný, dne 26. března 519
Adalbald, vévoda, dvořan Francký, dne 2. února 29
Adéla, panna, abatyše Vilišská, dne 5. února 55
Adolf, biskup Osnabrucký, dne 11. února 122
Agapa, panna, mučenice v Interamně, dne 15. února 166
Agapa, panna, mučenice Antiochijská, dne 10. března 347
Agatha (Háta), panna, mučenice, dne 5. února 46
Agatha (Háta) Hildegarda, hraběnka Korutánská, dne 5. února 56
Agrikola, biskup Kabilonský, dne 17. března 424
Achat, biskup Antiochijský, dne 31. března 543
Albin (Albík, Albuin), biskup Brixenský, dne 5. února 55
Albin (Albík), biskup Angerský, dne 1. března 271
Aldemar, kněz, mnich Kasinský, dne 24. března 499
Alexander, mučeník Alexandrijský, dne 9. února 92
Alexander, patriarcha Alexandrijský, dne 26. února 241
Alexander, mučeník Macedonský, dne 14. března 395
Alexander, biskup Jerusalémský, dne 18. března 441
Alexandra, žena, mučenice, dne 20. března 463
Alexius (Aleksa) Falkonieri, Servita, dne 11. února 113
Alexius (Alekšej), arcibiskup Kyjevský, dne 12. února 132
Alfons Turibius, arcibiskup Limanský, dne 23. března 490
Amadeus (Bohumil), vévoda Savojský, dne 30. března 541
Amand (Milota), biskup Maastrichtský, dne 6. února 64
Amáta (Milona), panna, Klariska, dne 16. března 420
Amideus Amidei, Servita, dne 11. února 113
Ammon, vojín Alexandrijský, dne 9. února 92
Amos, prorok Starozákonný, dne 31. března 547
Ampelius, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123

Strana
Anastasia (Nastázka) Patricia Egyptská, dne 10. března 348
Anežka Česká (Nětiše, Nětiška), Přemyslovna, abatyše, dne 2. března . . 273
Anjela, učená Františkánka Foliňská, dne 11. března 353
Anselm, vévoda, opat Nonantulský, dne 3. března 289
Anselm, biskup Lucký v Italii, dne 18. března 442
Ansgar, arcibiskup Hamburkský, dne 3. února 33
Antonín Peregrin, dobrovolný žebrák „Pontník", dne 1. února 22
Antonín Stronkonský, bratr Minorita, dne 7. února 73
Antonina, mučenice Nicejská, dne 1. března 265
Apolonia (Apoléna), panna, muč. Alexandrijská, dne 9. února 92
Apolonius, mučeník v Iteramně, dne 14. února 152
Apronian, žalářník, mučeník Římský, dne 2. února 30
Arčil, král Iberský, mučeník, dne 20. března 464
Archip, spolubojovník svatého Pavla apoštola, dne 20. března 460
Aristobul, biskup, apoštol Britský, dne 15. března 403
Ariston, učeník Páně, dne 22. února 214
Artemia, panna Římská, dne 18. února 193
Artemon, biskup v Seleucii, dne 24. března 499
Arthelaida, panna Beneventská, dne 3. března 288
Asklepiada, mučenice Smyrnenská, dne 1. února 24
Asterius (Hvězdon), soudce, mučeník, dne 14. února 154
Asterius (Hvězdon), biskup Amasijský (u sv. Fóky), dne 29. února . . . 252
Asterius (Hvězdon), senator Římský, dne 3. března 285
Attika, panna Římská, dne 18. února 193
Augurius, jahen, mučeník Tarragonský, dne 5. února 52
Augusta, panna, mučenice, dne 27. března 522
Auria (Zlata), panna Španělka, dne 11. března 357

Balbína, panna Římská, dne 31. března 549
Baldomer, zámečník Lyonský, dne 27. února 245
Barachjesus a Jonáš, bratří mučeníci, dne 29. března 531
Barbát, biskup Beneventský, dne 19. února 197
Basin, arcibiskup Trevírský, dne 4. března 295
Bedřich (Friedrich), opat Prémonstrát, dne 6. března 307
Benedikt (Beneš) Anianský, opat, dne 12. února 130
Benedikt (Beneš), arcibiskup Milánský, dne 11. března 356
Benedikt (Beneš), opat Montekasinský, dne 21. března 467
Benedikta (Beneška) Assiská, abatyše Klariska, dne 16. března 419
Benignus (Benuš), kněz, mučeník Tuderský, dne 13. února 143
Benjamin, jahen, mučeník Perský, dne 31. března 549
Beredina, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Bernard Klód, právník, kněz, dne 23. března 495
Bertha, královna Kentská, dne 24. března 498
Bertha, abatyše Kapriolská, dne 24. března 500
Berthold, prvý převor Karmelitův, dne 29. března 534

Strana
Bertrada, abatyše Kolínská, dne 5. února 55
Beryl, biskup Katanejský, dne 21. března 478
Besas, vojín, mučeník Alexandrijský, dne 19. února 199
Bílá sobota 554
Blahovoj (Eustrát), mnich Kyjevský, dne 28. března 530
Blažej (Blasius), biskup, muč. Sebastijský, dne 3. února 30
Bohdanka (Dorothea), mučenice Cesarejská, dne 6. února 58
Bohdar (Theodor) Graptus, dne 13. března 377
Bohdarka (Theodora), císařovna Cařihradská, dne 11. února 116
Bohodan (Matěj), apoštol Páně, dne 24. února 228
Bohumil (Theofil), mučeník (u sv. Dorothey), dne 6. února 58
Bohumil (Theofil), biskup Cesarejský, dne 5. března 306
Bohumil (Amadeus), vévoda Savojský, dne 30. března 541
Bonajunkta Manetti, Servita, dne 11. února 118
Bonavita, kovář, Italian, dne 1. března 270
Boner Isaiáš, Polák, poustevník, dne 8. února 90
Bonfil Monaldi, Servita, dne 11. února 118
Brigita, panna, Irčanka, dne 1. února 22
Britto Jan, mučeník, Jesnita, dne 11. února 119
Bruno (Břeněk, Břetislav), apoštol Prusův, dne 14. února 151

Castulus (Haštal'), mučeník, dne 26. března 515
Ceada, biskup Mercijský v Anglii, dne 2. března 282
Cecilia (Cilka), mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Cecilian, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Celerin, jahen, Afrikán, dne 3. února 34
Celerina, jeho bába, mučenice, Afrikánka, dne 3. února 34
Cesarius, lékař, pokladník, dne 25. února 237
Claude (Klód) Bernard, právník, dne 23. března 495
Ctirada (Honorina), panna, mučenice francouzská, dne 27. února 248
Cyrilla Slovanského úmrtní den 14. února 146
Cyrill Jerusalémský, biskup, dne 18. března 430

Čeněk (Vincenc), mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Čeňka (Vincencia), manželka Ravenská, dne 1. února 23
„Černá" neděle I. postní 99
Čtvrtek „Zelený" 550
Čtyřicet mučeníků Sebastijských, dne 10. března 344

Dacian, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Damian, jahen, mučeník Tarračinský, dne 16. března 416
Damiani Petr, kardinal, biskup Ostijský, dne 23. února 214
Daniel (Daněk), kněz, mučeník Perský, dne 21. února 207
Daniel (Daněk) Alexandrovič, kníže Moskevské, dne 4. března 297
Dant, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123

Strana
Dativ, čtenář kostelní, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Diodor, mučeník Egyptský, dne 25. února 285
Dionys (Diviš), mučeník Smyrnenský, dne 1. února 24
Dionys (Diviš), Kartusian Belgičan, dne 12. března 368
Dionys (Diviš), mučeník Voglejský, dne 16. března 414
Dismas, lotr kající, dne 25. března 513
Dlouhoš (Dlugoš, Longinus), setník, mučeník Cesarejský, dne 15. března . 396
Domician, kníže, náčelník Korutánský, dne 5. února 54
Dominika, panna, princesna Irčanka, dne 5. února 53
Domnin, mučeník Říman, dne 21. března 478
Domnina, panna Syrská, dne 1. března 270
Donacian, mučeník Afrikán, dne 24. února 227
Dorothea (Bohdanka), panna, mučenice Cesarejská, dne 6. února 58
Dvořák (Hofbauer) Klément, Moravan, dne 15. března 404

Edilbert, král Kentský v Anglii, dne 24. února 228
Edvard (Eduard), král Anglický, mučeník, dne 18. března 428
Efeb, mučeník v Interamně, dne 11. února 152
Efrem Edeský, kněz, učitel církevní, dne 15. února 163
Eleonora (Lenorka), královna Anglická, vdova, dne 21. února 207
Emanuel, mučeník Syrský, dne 26. března 519
Emerit, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Emetrius (Matin), rolník, mučeník, dne 3. března 288
Ermenilda, královna Mercijská v Anglii, dne 13. února 144
Eubul, prvokřesťan Římský, dne 18. února 252
Eubula, matka svatého Pantaleona, dne 30. března 542
Eudoxia (Jevdokija), kajicnice, mučenice Syrská, dne 1. března 265
Eufemia (Ofka), žena, mučenice Amiská, dne 20. března 463
Eufrasia, panna Cařihradská, dne 13. března 369
Eufrasia, žena, mučenice Amiská, dne 20. března 463
Eufrosina, klášternice Egyptská, dne 11. února 116
Eulalia Barcelonská, panna, mučenice, dne 12. února 130
Eulogius (Ložek), jahen, mučeník Tarragonský, dne 5. února 52
Eulogius (Ložek), zvolený biskup Toledský, mučeník dne 11. března . . 348
Eunus Chronion, mučeník Alexandrijský, dne 19. února 199
Eusebia (Smíla), panna, abatyše, dne 16. března 418
Eustas, opat, věrověst Bavorský, dne 29. března 535
Eustrát (Blahovoj), mnich Kyjevský, dne 28. března 530
Evermod, biskup Ratiborský, dne 17. února 180

Faustin a Jovita, bratří mučeníci Brescijští, dne 15. února 162
Faustus, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Felicita (Šťastná) a Perpetua (Věčná), mučenice Karthaginské, 7. března . 328
Felix (Šťastný), čtenář kostelní, mučeník Karthaginský, dne 11. února . . 123
Felix Starší a Mladší, mučeníci Karthaginští, dne 11. února 123

Strana
Felix III., papež, dne 24. února 225
Felix, mučeník Voglejský, dne 16. března 414
Filemon, Říman, mučeník, dne 21. března 478
Fileus, biskup Damietský, dne 4. února 45
Fina, panna, Italka, dne 12. března 367
Flavian, arcibiskup Cařihradský, dne 17. února 177
Flavian, mučeník Africký, dne 24. února 227
Fokas, zahradník, mučeník Sinopský, dne 29. února 252
Františka Římská, vdova, dne 9. března 338
Františkáni Pražští, mučeníci, dne 15. února 166
Fridolin, prvý věrověst Alemanův, dne 6. března 309
Friedrich (Bedřich), opat Premonstrát, dne 6. března 307
Fruktuos, biskup Tarragonský, mučeník, dne 5. února 52
Fuska, panna, a pěstounka Maura, mučenice Ravenské, dne 13. února . 142

Gabin, kněz, mučeník Římský, dne 19. února 198
Gabriel, archanjel, dne 24. března 496
Gelasius, pacholík Piačenzský, dne 4. února 40
Gertruda (Kedruta), abatyše Niveleská, dne 17. března 425
Gilbert, zakladatel řádu v Anglii, dne 4. února 39
Gilbert, biskup Meauxský, dne 13. února 141
Godešalk, opat Želivský, dne 18. února 191
Guarin, kardinal, biskup Palestrinský, dne 6. února 66
Guido (Kvido), opat Benediktin, dne 31. března 547
Guilbert (Gilbert), zakladatel řádu v Anglii, dne 4. února 39
Guntram, král Franko-Burgundský, dne 28. března 527

Hadeloga, princesna, abatyše Kicinkská, dne 2. února 28
Háta (Agatha), panna, mučenice Sicilská, dne 5. února 46
Háta (Agatha) Hildegarda, hraběnka, dne 5. února 56
Haštal (Kastulus), dvořan Římský, mučeník, dne 26. března 515
Heribert, arcibiskup Kolínský, dne 16. března 419
Hesychij, kněz Jerusalémský, dne 28. března 528
Hilarion, pacholík, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Hilarius, biskup Voglejský, mučeník, dne 16. března 414
Hilarius, papež, dne 21. února 209
Hildegunda, vdova, Premonstrátka, dne 6. února 67
Hofbauer (Dvořák) Klément, Moravan, dne 15. března 404
Honest, kněz, mučeník, věrověst Pampelonský, dne 16. února 176
Honorát, biskup Milánský, dne 8. února 91
Honoráta, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Honorina (Ctirada), panna, mučenice francouzská, dne 27. února 248
Hraban Maurus, arcibiskup Mohučský, dne 4. února 41
Hřebů a kopí Páně 157
Hromnice. Očišťování Panny Marie, dne 2. února 24

Strana
Humbert, zakladatel kláštera Landrackého, dne 25. března 511
Hvězdon (Asterius), soudce, mučeník, dne 14. února 154
Hvězdon (Asterius), biskup Amisijský, dne 29. února 252
Hvězdon (Asterius), senator Římský, dne 3. března 285

Chrodegang, státní ministr, biskup Metský, dne 6. března 312
Chronion Eunus, mučeník Alexandrijský, dne 19. února 199

Ignácius (Ignát), biskup Antiochijský, mučeník, dne 1. února 17
Ignácius (Ignát), vojín, mučeník, dne 3. února 34
Ina, král Vessexský v Anglii, dne 6. února 65
Indrakt, královic Irský, mučeník, dne 5. února 53
Ingenuin, biskup Sabionský, dne 5. února 55
Ingenuus, vojín Alexandrijský, dne 9. února 92
Inocencia, panna Ravenská, dne 1. února 23
Irena, panna Římská, dne 21. února 210
Irenej (Luboměr), biskup Srěmský, dne 25. března 509
Isaiáš Boner, Polák, poustevník, dne 8. února 90
Ischyrion, úřadník, mučeník Egyptský, dne 9. února 92

Jáchim (Joachim), choť svaté Anny, dne 20. března 456
Jakob, kněz, mučeník, a sestra Maria, dne 22. března 486
Jan z Mathy, zakladatel Trinitářů, dne 8. února 85
Jan de Britto, mučeník, Jesuita Lisaboňan, dne 11. února 119
Jan Josef od svatého kříže, Františkán, dne 5. března 304
Jan Boží, zakladatel Milosrdných bratří, dne 8. března 334
Jan Sarkander, kněz, mučeník Moravský, dne 18. března 433
Jan, opat Spoletský, Italian, dne 19. března 449
Jan, poustevník Egyptský, dne 27. března 522
Jan Klimák, opat Sinaiský, dne 30. března 538
Januar, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Januaria, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Japonští mučeníci, dne 13. února 133
Jiří (Georgius) Vsevolodovič, kníže Vladimírský, dne 4. února 44
Joanna (Johana) Valoiská, královna francouzská, dne 4. února 43
Jonáš, mnich, zahradník Egyptský, dne 11. února 125
Jonáš a Barachjesus, bratří mučeníci, dne 29. března 531
Jordan, general (vrchník) Dominikánův, dne 13. února 142
Josef Leonský, Kapucín, Italian, dne 7. února 81
Josef Arimathejský, učeník Páně, dne 17. března 426
Josef, pěstoun Pána Krista, dne 19. března 443
Jovita a Faustin, bratří mučeníci Brescijští, dne 15. února 162
Julian, lékař Emeský, mučeník, dne 6. února 63
Julian a Theodul, mučeníci Cesarejští, dne 17. února 179
Julian, mučeník Alexandrijský, dne 19. února 199

Strana
Julian, arcibiskup Toledský, dne 8. března 336
Julian, kněz, mučeník Antiochijský, dne 16. března 411
Juliana, vdova Boloňanka, dne 7. února 73
Juliana, vdova Turinská, dne 13. února 144
Juliana, panna, mučenice Nikomedijská, dne 16. února 174
Juliana, žena, mučenice Amiská, dne 20. března 463
Justina (Pravomila), panna, Italka, dne 12. března 367
Justinian (Upravda), biskup Verčelský, dne 21. března 478

Kalista, panna, mučenice (u svaté Dorothey), dne 6. února 58
Kamila Baptista, Klariska, dne 3. března 287
Kandid, mučeník Římský, dne 3. února 34
Kasian, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Kastulus (Haštal), mučeník, dne 26. března 515
Kateřina (Katruše) Ričí, panna Dominikánka, dne 13. února 140
Kateřina (Katruše) Boloňská, Klariska, dne 9. března 341
Kateřina (Katruše) Švédská, vdova, dne 22. března 485
Kazimír, královic Polský, dne 5. března 309
Kenocha, panna Skotská, dne 13. března 374
Klaudia, žena, mučenice Amiská, dne 20. března 463
Klaudian, mučeník Egyptský, dne 25. února 235
Klaus (Mikuláš), poustevník Švýcar, dne 21. března 474
Klément Dvořák (Hofbauer), Moravan, dne 15. března 404
Kleopatrina, panna Soluňská, dne 8. března 337
Klimák Jan, opat Sinaiský, dne 30. března 538
Klód Bernard, právník, kněz, dne 23. března 495
Koleta, panna, Klariska, dne 6. března 311
Kolman, biskup Lindisfarnský, dne 18. února 193
Konon, zahradník, mučeník Karmelský, dne 5. března 306
Konrád, šlechtic Piačenzan, dne 19. února 195
Konstancia, princesna, panna Římská, dne 18. února 193
Konstancius, hrabě, vojín, dne 12. února 131
Konstantin, král, mlynář, mnich, mučeník, dne 11. března 355
Kopí a hřebů Páně 157
Kornelius, setník, biskup Cesarejský, mučeník, dne 2. února 28
Korsini Ondřej, biskup Fiesolský, dne 4. února 37
Koruny trnové památka 82
Krista, panna, mučenice (u sv. Dorothey), dne 6. února 58
Kristina Spoletská, Augustiniánka, dne 14. února 156
Krve Kristovy nejdražší památka 357
Kunhuta (Kuna, Kunka, Kunigunda), cís. Řím. Něm., dne 3. března . . . 283
Kutbert, biskup Lindisfarnský, dne 20. března 462
Kvadrát, biskup Syrský, mučeník, dne 26. března 519
Kvatembrových, suchých čtvero dnů 161
Květná neděle 481

Strana
Kvirin, tribun Římský, mučeník, dne 30. března 587
Kvinta, žena, mučenice Alexandrijská, dne 8. února 91
Kvintus, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
„Kýchavná“ neděle III. postní 256

Largus, mučeník Voglejský, dne 16. března 414
Laurentin, vojín, mučeník Africký, dne 3. února 34
Lazar, biskup Milánský, dne 11. února 122
Lazar, mnich, malíř Cařihradský, dne 23. února 222
Lazar, zakladatel kláštera Muromského, dne 24. března 501
Leander, arcibiskup Sevilský, dne 27. února 247
Lenorka (Eleonora), vdova, dne 21. února 207
Leobin, biskup Karnutský, dne 14. března 394
Leokricia, panna, mučenice Kordovská, dne 15. března 404
Leoncius, biskup Sainteský, dne 19. března 450
Lev Divotvorce, biskup Katanejský, dne 20. února 203
Liberát, lékař, a jeho rodina, dne 23. března 493
Longin (Dluhoš), setník, mučeník Cesarejský, dne 15. března 396
Ložek viz: Eulogius.
Lubomír (Irenej), dne 25. března 509
Lucius, mučeník Africký, dne 24. února 227
Lucius I., papež, mučeník, dne 4. března 293
Ludan, poutník Skotský, dne 12. února 131
Ludgar, prvý biskup Münsterský, dne 26. března 518
Ludolf, biskup Ratiborský, mučeník, dne 29. března 536
Lukáš, jahen Emešský, mučeník, dne 6. února 63
Lupicin, opat Lauconneský, dne 21. března 481
Lydia, šarlátnice, hostitelka svatého Pavla, dne 27. března 524

Major, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Makarius (Bláha), arcibiskup Jerusalémský, dne 10. března 347
Manettus dell'Antella, Servita, dne 11. února 113
Mansvet (Miloslav), biskup Milánský, dne 18. února 193
Marie Panny Očišťování, Hromnice, dne 2. února 24
Marie Panny Zvěstování, dne 25. března 502
Marie Panny Sedmibolestné, v pátek po neděli „Smrtelné“ 451
Maria, kněžna Korutánská, dne 5. února 54
Maria Mlada, abatyše Svato-Jirská, dne 8. února 89
Maria, jeptiška, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Maria, poustevnice, kajicnice v Mesopotamii, dne 15. března 399
Maria, panna, mučenice Perská, dne 22. března 486
Maria de Mallye, šlechtična francouzská, dne 28. března 529
Mariamna, panna apoštolská, dne 17. února 179
Marian, opat, Benediktin Skotský, dne 9. února 98
Mariana (Marína), panna, mučenice Antiochijská, dne 10. března 347

Strana
Marin, vojín, mučeník Cesarejský, dne 3. března 285
Markéta (Margarita), mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Markéta (Margarita) Kortónská, kajicnice, dne 26. února 238
Martha, panna Asturijská, mučenice, dne 23. února 219
Martin (Mach, Mašek), mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Martin, kanovník, kněz, dne 11. února 126
Martin z Dumy, arcibiskup Bražský, dne 20. března 465
Matěj (Bohodan, Mathias), apoštol Páně, dne 24. února 223
Matějček, pacholík Kadaňský, dne 11. března 352
Mathilda, královna, dne 14. března 391
Matin (Emetrius), rolník, mučeník, dne 3. března 288
Matrona, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Matrona, panna, mučenice Solunská, dne 15. března 403
Matrona, žena, mučenice Amiská, dne 20. března 463
Maura, pěstounka, Fuska, panna, mučenice, dne 13. února 142
Mauric Uherský, Dominikán, dne 20. března 463
Maurus Hraban, arcibiskup Mohučský, dne 4. února 41
Maximian, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Mikuláš Studita, mnich Caříhradský, dne 4. února 44
Mikuláš (Klaus), poustevník Švýcar, dne 21. března 474
Milada viz: Mlada.
Milburga, panna, abatyše Anglická, dne 23. února 221
Milona (Amáta), dne 16. března 420
Miloslav (Mansvet), dne 16. února 192
Milota (Amand), biskup, dne 6. února 64
Mlada (Milada) Maria, abatyše Svato-Jirská, dne 8. února 89
Modest, biskup, apoštol Korutanský, dne 9. února 96
Montan, mučeník Africký, dne 24. února 227
Moric Uherský, Dominikán, dne 20. března 463
Morik, Křižovník a Minorita, dne 30. března 543
Mucius, kostelní čtenář Emešský, dne 6. února 63
Mudrota (Sofronius), dne 11. března 354

Nalezení ostatků svatého Vojtěcha, dne 15. března 407
Narcis, biskup Gerundský, mučeník, Španěl, dne 18. března 441
Neděle I. postní, „Černá“ 99
Neděle II. postní, „Pražná“ 180
Neděle III. postní „Kýchavná“ 256
Neděle IV. postní, „Družebná“ 313
Neděle V. postní, „Smrtelná“ 378
Neděle VI. postní, „Květná“ 481
Nemanja Štěpán (Simeon), král Srbský, dne 13. února 145
Nestor, biskup Magydský, mučeník, dne 26. února 243
Něčiše (Anežka Česká, Agnes), dne 2. března 273
Nikefor, mučeník Antiochijský, dne 20. února 199

Strana
Nikefor, mučeník Egyptský, dne 25. února 235
Nikefor, patriarcha Cařihradský, dne 13. března 375
Nikon, opat Kyjevský, dne 23. března 495
Nil a Pelej, kněží Egyptští, mučeníci, dne 21. února 204
Nymfa, prvokřesťan Laodikejský, dne 28. února 252

Očišťování Panny Marie, Hromnice, dne 2. února 24
Odran, vozka, mučeník, dne 19. února 198
Ofka viz: Eufemia
Olbram (Volfrum), biskup Sánský, dne 20. března 460
Oldřich (Ulrich), kněz, poustevník Anglický, dne 20. února 202
Oliva, panna, mučenice Bresčijská, dne 5. března 306
Ondřej Korsini, biskup Fiesolský, dne 4. února 37
Onesim, biskup Efeský, dne 16. února 171
Osvald, biskup Vorchesterský, dne 29. února 254
Ovin, královský ministr Anglický, mnich, dne 4. března 294

Pacian, biskup Barcelonský, dne 9. března 342
Pancharius, mučeník Nikomedijský, dne 19. března 449
Papa, biskup Larandský, mučeník, dne 16. března 416
Papiáš, biskup Hieralopolský, dne 22. února 213
Papiáš, mučeník Egyptský, dne 25. února 235
Pátek Veliký 553
Patricia Anastasia (Nestázka), dne 10. března 348
Patrik, biskup, apoštol Irský, dne 17. března 420
Pavel Miki, Japonec, mučeník, dne 18. února 133
Pavel Sergius, biskup Narbonský, dne 22. března 487
Pelagius, biskup Laodikejský, dne 25. března 511
Pelhřím (Peregrin) Antonín, „Poutník", dne 1. února 22
Pelej, kněz, mučeník Tyrský, dne 21. února 204
Pelusij, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Perpetua a Felicita, mučenice Karthaginské, dne 7. března 328
Pět ran Krista Pána 297
Petra apoštola Sídlení v Antiochii, dne 22. února 212
Petr Baptista, Japonec, mučeník, dne 13. února 133
Petr Damiani, kardinal, biskup Ostijský, dne 23. února 214
Petr, jahen Římský, dne 12. března 365
Piamona, panna Egyptská, dne 3. března 286
Pionius, kněz, mučeník Smyrnenský, dne 1. února 24
Pipin, major domus Austráský, dne 21 února 211
Pius IX. „Veliký", papež, dne 7. února 74
Pohřebního plátna Páně památka 230
Pomponia, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Poncian, jahen Karthaginský, dne 8. března 337
Popelečná středa. Úvaha o postu 8

Strana
Porfyrij, biskup v Gáze, dne 26. února 242
„Prašná" neděle II. postní 180
Přenešení svatého Václava, dne 4. března 290
Primeva, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Primol, mučeník Africký, dne 24. února 227
Prochor, mnich Kyjevský, dne 10. února 118
Prokul, mučeník v Interamně, dne 14. února 152
Prokul, biskup Veronský, dne 23. března 494
Ptolomej, vojín Alexandrijský, dne 9. února 92

Raban (Hraban) Maurus, arcibiskup Mohučský, dne 4. února 41
Rainald, biskup Nucerijský, dne 9. února 99
Rainer, Cisterciák Vilareský, dne 7. února 72
Raimund Penafortský, Dominikán, dne 15. února 160
Regula, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Rembert, arcibiskup Hamburkský, dne 4. února 42
Renus, mučeník Africký, dne 24. února 227
Restituta, muč. Karthaginská dne 11. února 123
Revokát, mučeník Karthaginský, dne 7. března 328
Richard, král Vessexský, dne 7. února 71
Richard, pacholík, mučeník Pařižský, dne 25. března 512
Rixa (Riksa), královna Polská, dne 24. března 501
Robert Arbriselský, zakladatel řádu, dne 24. února 229
Rogacian, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Rogát, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Roman Divotvorce, mnich Antiochijský, dne 9. února 97
Roman, poustevník, opat Kondatský, dne 28. února 248
Romana, panna Římská, dne 23. února 220
Romuald, zakladatel řádu Kamaldolského, dne 7. února 68
Ruderik, kněz, mučeník Španělský, dne 18. března 373
Rupert, biskup Solnohradský, dne 27. března 521

Řehoř (Řehák, Říha, Gregorius) II, papež, dne 18. února 138
Řehoř X., papež, dne 16. února 168
Řehoř Nysský, biskup, dne 1. března 264
Řehoř I. Veliký, papež, učitel církevní, dne 12. března 360

Sabin, mučeník Syrský, dne 26. března 519
Sabina, mučenice Smyrnenská, dne 1. února 24
Santuča (Světička), abatyše, dne 21. března 479
Sarkander Jan, kněz, mučeník Moravský, dne 18. března 433
Satur a Saturnin, mučeníci Karthaginští, dne 7. března 328
Saturnin, kněz, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Saturnin, čtenář kostelní, muč. Karthag., dne 11. února 123
Saturnina, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Sáva II. arcibiskup Srbský, dne 8. února 92

Strana
Sebastijských čtyřicet mučeníků, dne 10. března 344
Sedmibolestná Maria Panna 451
Sekunda, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Serapion, mučeník Egyptský, dne 25. února 235
Serapion Sindonita, poustevník Egyptský, dne 23. března 488
Seren, zahradník, mučeník Srěmský, dne 23. února 217
Sergius Pavel, biskup Narbonský, dne 22. března 487
Sever (Šebíř), biskup Ravenský, dne 1. února 23
Scholastika (Škonka), zakladatelka řádu, dne 10. února 109
Sibylina, panna, Dominikánka Pavijská, dne 19. března 450
Sídlení svatého Petra v Antiochii, dne 22. února 212
Sigfried (Žibřid), biskup Švédský, dne 15. února 165
Silvan, biskup Emešský, mučeník, dne 6. února 63
Silvan, biskup v Gáze, mučeník, dne 21. února 204
Simeon (Štěpán Nemanja), král Srbský, dne 13. února 145
Simeon, biskup Jerusalémský, dne 18. února 189
Simplicius, papež, dne 2. března 272
Sindonita Serapion, poustevník, dne 23. března 488
Sixtus III., papež, dne 28. března 525
Skiadustes (Šahdust), biskup, dne 20. února 203
Smíla (Eusebia), dne 16. března 418
Sobota „Bílá“ 554
Sofronius (Mudrota), patriarcha Jerusalém., dne 11. března 354
Sosteneus de Sosteneis, Servita, dne 11. února 113
Sotera, panna Římská, mučenice, dne 10. února 112
Středa popelečná. Úvaha o postu 3
Stronkonský Antonín, laik Minorita, dne 7. února 73
Studita Mikuláš, mnich Cařihradský, dne 4. února 44
Suidbert (Svibert), biskup, dne 1. března 271
Sura (Zuvarda), panna, mučenice Dortrechtská, dne 10. února 112
Světička (Santuča), abatyše, dne 21. března 479

Šahdust, biskup Perský, mučeník, dne 20. února 203
Šalomoun, mučeník Španělský, dne 18. března 373
Šebíř, viz: Severus.
Šimon (Simeon), biskup Jerusal., muč., dne 18. února 189
Šimon, pacholík, mučeník Tridentský, dne 23. března 494
Šimonek Abelesův, pacholík, mučeník, dne 21. února 207
Škonka (Scholastika) zakladatela řádu, dne 10. února 109
Štěpán Nemanja (Simeon), král Srbský, dne 13. února 145

Tacian, arcijahen Voglejský, mučeník, dne 16. března 414
Tarasius, patriarcha Cařihradský, dne 25. února 236
Thelik, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Theodor (Bohdar) Graptus, muč. Apamejský, dne 13. března 377

Strana
Theodora (Bohdarka), císařovna Cařihradská, dne 11. února 116
Theodosia, žena, mučenice Amiská, dne 20. března 463
Theodosius, mučeník Syrský, dne 26. března 519
Theodul a Julian, mučeníci Cesarejští, dne 17. února 179
Theofanes Isaurikus, mnich, dne 12. března 365
Theofanes, arcibiskup Sicilský, dne 12. března 366
Theofor (Bohonosný), mnich Cařihradský, dne 12. března 366
Tician, biskup Brescijský, dne 3. března 288
Titus, prvý biskup Kretský, dne 12. února 126
Tomáš Akvinský, učitel církevní, dne 7. března 322
Trnové koruny Páně památka 82
Tulian, mučeník Africký, dne 24. února 227
Turibius Alfons, arcibiskup Limanský, dne 23. března 490
Tyrannion, biskup Tyrský, dne 21. února 204

Ulrich (Oldřich), poustevník, dne 20. února 202
Ugolin, mnich Augustinian Kortonský, dne 21. března 480
Ugočo Ugočini, Servita, dne 21. února 113
Úmrtní den svatého Cyrilla Slovanského, dne 14. února 442
Upravda (Justinian), biskup Verčelský, dne 21. března 478

Václava svatého přenešení, dne 4. března 290
Valentin, biskup v Interamně, mučeník, dne 14. února 152
Valentin, kněz, mučeník Římský, dne 14. února 153
Valentin, biskup Taračínský, mučeník, dne 16. března 416
Valpurga, panna, Angličanka, dne 25. února 233
Varda, panna, mučenice Perská, dne 21. února 207
Vasilko (Vasilij), kníže Rostovské, dne 4. března 296
Vavřinec, biskup Kentrberyský, dne 2. února 30
Vavřinec Osvětitel, biskup Spoletský, dne 8. února 36
Veliký pátek 553
Veronika Jerusalémská, učenice Páně, dne 4. února 39
Viktor (Vítěz), mučeník Egyptský, dne 25. února 235
Viktoria, panna, mučenice Karthaginská, dne 11. února 123
Viktorian, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Viktorian, vladař, muč. Karthag., dne 23. března 492
Viktorik, mučeník Africký, dne 24. února 227
Viktorin, mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Viktorin, mučeník Egyptský, dne 25. února 235
Viktorius, mučeník Africký, dne 24. února 227
Vilém (Wilhelm), pekař, poustevník, dne 10. února 111
Vilém, biskup Poitierský, dne 29. března 536
Vincenc (Čeněk), mučeník Karthaginský, dne 11. února 123
Vincencia (Čeňka), manželka Ravenská, 1. února 23
Vitalis opat Basilianský, dne 9. března 342

Strana
Vitburga, panna Angličanka, dne 17. března 427
Vivencia, panna, Voršilinka Kolínská, dne 17. března 426
Vojtěcha svatého nalezení, dne 15. března 407
Vsevolodovič Jiří, kníže Vladimírský 44

Zachariáš (Zach, Zachař), patriarcha Jerusalémský, dne 21. února . . . 210
Zachariáš, papež, dne 16. března 411
Zelený čtvrtek 550
Zeno, vojín Alexandrijský, dne 9. února 92
Zlata (Auria), panna Španělka, dne 11. března 357
Zuvarda (Sura), panna, mučenice Dortrecht., dne 10. února 112
Zvěstování Marie Panny. dne 25. března 502

Žibřid (Sigfried), biskup Švédský, dne 15. února 165